

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy.pdf\Heinlein_Robert_A-Cizinec_v_cizi_zemi.PDB

PDB Name: Heinlein_Robert_A-Cizinec_v_ciz

Creator ID: REAd

PDB Type: TEXt

Version: 0

Unique ID Seed: 0

Creation Date: 14.11.2004

Modification Date: 14.11.2004

Last Backup Date: 1.1.1970

Modification Number: 0

ROBERT A. HEINLEIN

CIZINEC V CIZÍ ZEMI

Část první

JEHO POSKVRNĚNÝ PŮVOD

I.

BYL JEDNOU JEDEN MARTAN jménem Valentine Michael Smith.

Projekt první expedice na Mars s lidskou posádkou vycházel z předpokladu, že největším nebezpečím hrozícím člověku je člověk sám. V té době, to jest osm let po založení první lidské kolonie na Měsíci, mohl člověk k jiným planetám cestovat pouze s využitím jejich přitažlivých sil; ze Země to k Marsu trvalo dvě stě padesát osm pozemských dní a zpátky totéž, plus čtyři sta padesát pět dní čekání na Marsu, než se planety doplazí do pozic, které umožňují zpáteční cestu.

Posel tu cestu mohl zvládnout jen s doplněním paliva na kosmické stanici. Po přistání na Marsu by se byl mohl vrátit - pokud by nedošlo k havárii, pokud by se na místě našla voda do reakčních tanků, pokud by šlo dobře tisíc jiných věcí.

Bylo záhodno, aby se osm lidí, kteří se měli tísnit téměř tři pozemské roky pohromadě, snášelo lépe,

než bývá běžně zvykem. Výlučně mužská posádka byla zamítnuta jako nezdravá a nestabilní. Za optimum se považovaly čtyři manželské páry, pokud by se v této kombinaci dali nalézt požadovaní specialisté.

Univerzita v Edinburghu, která celou akci organizovala, pověřila výběrem posádky Institut pro sociální studia. Po vyřazení dobrovolníků, nevhodných pro svůj věk, zdravotní stav, mentalitu, vzdělání či temperament, zbývalo ve hře devět tisíc kandidátů. Požadovány byly profese astrogátora, lékaře, kuchaře, strojníka, velitele lodi, sémantika, chemického inženýra, elektronika, fyzika, geologa, biochemika, jaderného inženýra, fotografa, hydroponika a raketového inženýra. Kombinací, jež soustřeďovaly požadované do osmi dobrovolníků, vznikly stovky, a z nich tři se skládaly z manželských párů - jenže ve všech třech případech spráskli hrůzou ruce psychodynamici, testující jejich vzájemnou kompatibilitu. Zadavatel, Edinburská univerzita, navrhl snížit limity pro kompatibilitu; Institut na to nabídl, že vrátí symbolický honorář jednoho dolaru, který za práci obdržel.

Přístroje znovu a znovu přepočítávaly své kalkulace na základě měnících se vstupních dat, tak jak lidé umírali, ztráceli zájem a noví se zase hlásili. Kapitán Michael Brant, M. S., komandér flotily torpédoborců v záloze, pilot a veterán třiceti cest na Měsíc, zkusil nový postup: nechal si vyhledat jména neprovdaných žen, jejichž odbornost by doplňovala jeho, a pak vhodné kandidátky zadal přístrojům k ověření kompatibility. Výsledek jej přiměl, aby se rozjel do Austrálie a nabídl sňatek doktorce Winifred Coburnové, neprovdané dámě o devět let starší, než byl on sám.

Světla zablikala, karty se zamíchaly a posádka byla na světě.

Kapitán Michael Brant, velitel-pilot, astrogátor, pomocný kuchař a fotograf, navíc raketový inženýr.

Doktorka Winifred Coburnová, čtyřicet jedna let, sémantik, praktická ošetřovatelka, skladový důstojník, historik.

Francis X. Seeney, dvacet osm let, výkonný důstojník, druhý pilot, astrogátor, astrofyzik, fotograf.

Doktorka Olga Kovalic Seeneyová, dvacet devět let, kuchař, biochemik, hydroponista.

Doktor Ward Smith, čtyřicet pět, lékař a chirurg, biolog.

Doktorka Mary Lyle Smithová, dvacet šest, jaderný inženýr, elektronik a energetik.

Sergej Rimskij, třicet pět, elektronik, chemik, strojník a kryolog.

Eleanora Alvarez Rimská, třicet dva, geolog a selenolog, hydroponik.

Posádka ovládala všechny potřebné odbornosti - některé z nich se doučila intenzivním výcvikem během několika týdnů před odletem. Co bylo nejdůležitější, všichni se dobře snášeli.

Posel odstartoval. První týdny jejich zprávy zachycovali i běžní rozhlasoví posluchači. Když signály zesláblý, začaly je vysílat pozemské radiosatelity. Posádka se zdála být zdravá a spokojená. Nejhorší, s čím se dr. Smith musel vypořádat, byla jakási kožní vyrážka. Posádka se brzy adaptovala na stav beztláku a po prvním týdnu už nikdo nepotřeboval léky na rozhoupaný žaludek. Pokud měl kapitán Brant potíže s kázní, pak o nich nemluvil.

Posel dosáhl stabilní oběžné dráhy a strávil dva týdny fotografováním. Pak kapitán Brant oznámil: "Přistaneme zítra ve 1200 greenwichského hvězdného času jižně od Lacus Soli."

Žádná další zpráva už nikdy nepřišla.

II.

UPLYNULO ČTVRT POZEMSKÉHO STOLETÍ, než na Mars opět dorazili lidé. Šest let poté, co se Posel odmlčel, překlenula prázdnotu automatická sonda Zombie, financovaná La Societé Astronautique Internationale. Stabilizovala se na oběžné dráze, nějakou dobu tam pobyla a pak se vrátila zpět. Robotovy fotografie odhalily svět, nepřiliš přitažlivý podle lidských měřítek. Přístroje potvrdily, že atmosféra Marsu je řídká a nevhodná pro život člověka.

Jenže její záběry prozradily i to, že "kanály" jsou technickým výtvozem a že opodál se nacházejí zbytky měst. Byla by vypravěna expedice s lidskou posádkou - kdyby nedošlo k třetí světové válce.

Válka a odklad měly však za následek silnější a lépe vybavenou výpravu, než byl ztracený Posel. Loď Federace Vítěz, nesoucí na palubě osmnáct mužů posádky a dvacet tři průzkumníků, zvládla vzdálenost

k Marsu - poháněna motory Lyle, za devatenáct dní. Vítěz přistál jižně od Lacus Soli, protože kapitán van Tromp zamýšlel pátrat po Poslovi. Druhá expedice informovala Zemi každý den; tři z jejích zpráv byly zvláště zajímavé. První zněla:

"Nalezena raketová loď Posel. Nikdo nepřežil."

Ta druhá: "Mars je obydlen."

Třetí: "Oprava zprávy 23-105: Nalezen jeden živý trosečník z Posla."

III.

KAPITÁN WILLEM VAN TROMP BYL HUMANISTA. Už předem upozornil rádiem: "Můj pasažér nesmí být vystaven široké veřejnosti. Zajistěte dopravní člun s nízkou gravitací, nosítka, ambulanci a ozbrojenou stráž."

Záhy po přistání poslal svého palubního lékaře, aby se přesvědčil, že Michael Valentine Smith byl bezpečně umístěn v Bethesda Medical Center, uložen na hydraulické lůžko a chráněn před kontakty s vnějším světem. Van Tromp nato odešel na mimořádné zasedání Vysoké rady Federace.

Když Smith uleh na lůžko, pronesl vysoký ministr vědy nedůtklivě: "Kapitáne, vaše autorita velitele tak významné - třebaže vědecké - expedice vám zajisté dává právo nařídít způsob lékařské péče pro osobu, kterou jste měl dosud na starosti, ale nechápu, proč byste se nyní měl míchat do záležitostí mého rezortu. Vždyť ten Smith je celá pokladnice vědeckého poznání!"

"To patrně ano, pane."

"Tak proč tedy -" ministr vědy se obrátil k vysokému ministru pro mír a bezpečnost. "Davide? Mohl bys dát svým lidem příslušné pokyny? Koneckonců nemůžeme přece nechat čekat takové kapacity jako profesora Tiergartena a doktora Okajimu, když už musí čekat ostatní."

Ministr míru pohlédl na kapitána van Trompa. Ten zavrtěl hlavou.

"Proč?" naléhal ministr vědy. "Připouštíte přece, že není nemocný."

"Nech to kapitána vysvětlit, Pierre," přimlouval se ministr míru. "No, kapitáne?"

"Smith není nemocný, pane," souhlasil kapitán van Tromp, "ale není ani zcela v pořádku. Nikdy v životě se nenacházel v pozemském gravitačním poli. Váží dvaapůlkrát tolik, než na kolik je zvyklý, a jeho svaly se s tím zatím nedokážou vypořádat. Není zvyklý na pozemský tlak vzduchu. Není zvyklý vůbec na nic a je té námahy na něj příliš. Upřímně řečeno, pánové, já sám jsem utahaný jak kotě - a to jsem se tu narodil."

Ministr vědy se zatvářil pohrdavě. "Jestli vás trápí jenom aklimatizace, kapitáne, pak bych vás rád ujistil, že to jsme vzali v úvahu. Koneckonců i já sám byl venku. Znáám ten pocit. Ten člověk musí -"

Kapitán van Tromp dospěl k závěru, že nastal čas, aby dostal záchvat vzteku. Bude to omluvitelné únavou; skutečně se cítil, jako by právě přistál na Jupiteru. Skočil tedy ministrovi do řeči: "Pchá! Ten člověk - Ten člověk! Copak nechápete, že člověkem není?"

"Cože?"

"Smith... není... člověk."

"Prosím? Vysvětlíte nám to, kapitáne."

"Smith je inteligentní bytost s lidskými předky, ale dnes je už spíše Mart'an než člověk. Dokud jsme tam nepřišli my, v životě člověka nespátřil. Myslí jako Mart'an, cítí jako Mart'an. Vychovala jej rasa, která s námi nemá společného vůbec nic - nemají dokonce ani pohlaví. Je člověk svým původem, ale Mart'an prostředím, v němž žil. Jestli chcete, aby se z vás zcvoknul a celá ta pokladnice vědeckého poznání přišla nazmar, tak k němu pusťte ty vaše zbedněné profesory. Nedejte mu čas, aby si na tuhle bláznivou planetu zvykl. Mně je to putna, pánové, já jsem si své udělal!"

Ticho prolomil generální tajemník Douglas. "A udělal jste to dobře, kapitáne. Jestli ten člověk, nebo člověkomart'an, potřebuje pár dní, aby si mohl zvyknout, pak jsem si jist, že může věda počkat - tak se nerozčiluj, Pete. Kapitán van Tromp je unaven."

"Jedna věc nepočká," upozornil ministr pro informování veřejnosti.

"Co, Jocku?"

"Jestli toho muže z Marsu neukážeme hezky rychle ve stereu, vzniknou nepokoje, pane tajemníku."

"Hmm - přeháníte, Jocku. Materiály o Marsu budou samozřejmě ve zprávách. Jak udělují významení kapitánovi a posádce - to budou myslím dávat zítra. Kapitán van Tromp, sdělující své zážitky - až se vyspíte, kapitáne."

Ministr potřásl hlavou.

"Ještě ne, Jocku?"

"Veřejnost od nich očekávala, že přivezou skutečného živého Mart'ana. Protože ho ale nepřivezli, potřebujeme Smithe - a dost akutně."

"Živého Mart'ana?" Generální tajemník Douglas se obrátil ke kapitánu van Trompovi. "Máte nafilmované Mart'any?"

"Na tisících stopách filmu."

"Tady to máte, Jocku. Až dojde živý materiál, pusťte jim filmy. A teď, kapitáne, co se týče extrateritoriality: říkal jste, že proti tomu Mart'ané nic nenamítali?"

"No, tedy, vlastně ne, pane - ale nebyli ani pro."

"Nerozumím vám."

Kapitán van Tromp si skousl ret. "Pane tajemníku, mluvit s Mart'anem je jako povídat si s ozvěnou. Hádat se s vámi nebude, ale nedoberete se ani k žádnému výsledku."

"Snad byste měl přivést toho jaksejmenuje, vašeho sémantika; Nebo už čeká venku?"

"Mahmoud se jmenuje, pane. Doktoru Mahmoudovi není dobře. Takové - takové lehké nervové zhroucení, pane." Van Tromp usoudil, že to je dostatečně vhodný opis pro stav, kdy je člověk opilý namol.

"Kosmický amok?"

"Tak trochu, asi." Ty zatracené pozemské krysy!

"Dobrá, až se dá trochu do pořádku, přiveďte ho. A myslím, že nám pomůže i ten mladík Smith."

"Snad," utrousil pochybovačně kapitán van Tromp.

Ten mladík Smith měl co dělat, aby se udržel při životě. Jeho tělu, nesnesitelně stlačenému a oslabenému podivným tvarem prostoru, jenž byl tomuto neuvěřitelnému místu vlastní - se nakonec dostalo úlevy v měkkém hnízdě, kam ho ti ostatní položili. Zanechal námahy s podporou tvaru těla a zaměřil svou třetí úroveň na dýchání a tlukot srdce.

Zjistil, že je na nejlepší cestě zahubit sám sebe. Plíce pracovaly stejně rychle jako doma, srdce pádilo jako o závod, aby zpracovalo a patřičně rozdělilo ten přívál, to vše ve snaze vypořádat se s tím tlakem okolního prostředí - a všude kolem jedovatě bohatá a nebezpečně horká atmosféra, jež ho rychle začínala dusit. Ihned podnikl kroky k nápravě.

Po chvíli jeho srdeční tep dosahoval dvaceti úderů za minutu a dýchání se stalo nezmatelným, ale ještě dlouho se sledoval, aby se ujistil, že se jeho tělesné funkce opět nerozladí, jakmile jim přestane věnovat pozornost. Když byl spokojen, zanechal na stráž čast své druhé úrovně a stáhl zbytek svého já. Bylo nezbytné si znovu projít uspořádání všech těch nových událostí a smířit je se sebou samým a pak je hýčkat a chovat s láskou v sobě - aby jej nepozřely.

Kde by měl začít? Ve chvíli, kdy opustil domov a objal se s těmito, již jsou nyní jeho mlád'aty? Nebo svým příchodem do tohoto bortícího se prostoru? Náhle do něj zabušila světla a zvuky toho příchodu; prožíval je s bolestí, jež otřásala celou myslí. Ne, ještě není připraven obejmout tuto konfiguraci - zpět! Zpět! Zpět, ještě před chvílí, kdy poprvé potkal tady ty, již jsou nyní jeho. Dokonce ještě dál před ono hojení, co následovalo po jeho prvním grokování, kdy ještě nebyl jako jiná mlád'ata tulící se v hnízdě..., zpět k hnízdu samotnému.

Nic z toho, o čem přemýšlel, se neodvívlo v angličtině srozumitelných pojmech. Nedávno se naučil jednoduché angličtině a mluvil tím jazykem hůř než Ind, který se jím domlouvá při obchodech s Turky. Smith svou angličtinu používal jako klíč k šifře, do níž lze překládat jen velmi pracně a nepřesně. Teď se jeho myšlenky, shrnující půl milionu let zcela odlišné kultury, vzdálily tak daleko od lidských poznatků, že se staly nepřeložitelnými.

V sousedním monitorovacím pokoji hrál doktor Thaddeus karty s Tomem Meechumem, osobním Smithovým ošetřovatelem. Thaddeus jedním okem sledoval ručičky a čísla svých přístrojů. Když se

frekvence blikajícího světla snížila z devadesáti dvou za minutu na méně než dvacet, pospíchal do Smithovy pokoje. Meechum mu byl v patách.

Pacient se vznášel na pružné vodní pohovce. Zdál se být mrtvý.

Thaddeus vyštěkl: "Sežeňte doktora Nelsona!"

"Ano, pane!" zadrmolil Meechum. "A co protišokové nádobíčko?"

"Sežeňte doktora Nelsona!"

Ošetřovatel odpěchal. Internista prohlížel pacienta, aniž se jej dotkl. Vešel starší lékař, kráčející s pracnou neohrabaností člověka, jenž pobýval dlouho ve vesmíru a ještě si nezvykl na vysokou gravitaci. "Ano, doktore?"

"Pacientovo dýchání, teplota a puls asi před dvěma minutami výrazně poklesly, pane."

"A co jste s tím dělal?"

"Nic, pane. Vaše instrukce -"

"Dobře." Nelson přešel pohledem Smithe a prostudoval ukazatele přístrojů, jež byly identické s vybavením monitorovací místnosti. "Dejte mi vědět, pokud by došlo k nějaké změně." Chystal se k odchodu.

Thaddeus byl zřejmě překvapen. "Ale, pane -"

Nelson se obrátil. "Copak, doktore? Jaká je vaše diagnóza?"

"Ehm, nerad bych se vyjadřoval o vašem pacientovi, pane."

"Ptal jsem se vás na diagnózu."

„Dobrá, pane. Šok - i když snad poněkud atypický," dodal opatrně, "ale vedoucí k fatálnímu konci."

Nelson pokývl. "To je rozumné. Jenže toto není rozumný případ. Tohoto pacienta jsem v tomhle stavu už viděl aspoň tucetkrát. Podívejte." Nelson zdvihl pacientovu paži a pustil ji. Zůstala viset, kde ji zanechal.

"Katalepsie?" zeptal se Thaddeus.

"Říkejte si tomu tak, jestli chcete. Jen dávejte pozor, aby ho nikdo neobtěžoval, a zavolejte mne, pokud by došlo k nějaké změně." Vrátil Smithovu paži na původní místo.

Nelson odešel. Thaddeus se podíval na pacienta, potřásl hlavou a vrátil se do vedlejší místnosti. Meechum zvedl karty. "Zahrajeme si ještě?"

"Ne."

Meechum pokračoval. "Doktore, jestli chcete vědět, co si myslím - tak ten vedle se nedožije rána."

"Nechci to vědět. Běžte si zakouřit se stráží. Chci přemýšlet."

Meechum pokrčil rameny a připojil se ke strážným, hlídkujícím v chodbě. Ti nejprve ztuhli, ale když ho poznali, zase se uklidnili. Vyšší z námořníků se zeptal: "Co to bylo za rozruch?"

"Pacientovi se narodily paterčata a my jsme se hádali o to, jak se budou jmenovat. Kdo z vás má retko, opičáci? A oheň?"

Druhý námořník vydoloval balíček cigaret. "Jak moc kecáš?"

"Jen trochu," Meechum si vsunul cigaretu do úst. "Přísámbohu, pánové, nevím o tom pacientovi vůbec nic."

"A jaký mají smysl ty příkazy typu ,absolutně žádné ženy'? Je snad sexuální maniak?"

"Vím jenom to, že ho přivezli z Vítěze a řekli, že musí být v naprostém klidu."

"Z Vítěze," hvízdal první námořník. "Tak to vysvětluje všechno."

"To vysvětluje co?"

"Ten příkaz. Celé měsíce žádnou neměl, žádné se nedotkl, dokonce ani žádnou neviděl. A je nemocný, chápeš? Oni se bojí, že kdyby se na nějakou ženskou podíval, mohlo by ho to zabít." Námořník zamrkal. "Vsadím se, že mě by to zabilo."

Smith si byl vědom přítomnosti obou lékařů, ale grokoval, že jejich záměry jsou neškodné; nebylo nezbytně nutné, aby hlavní část své osobnosti vytrhl z meditace.

V ranních hodinách, kdy ošetřovatelky obvykle plácají pacienty po tváři mokrými a studenými hadry, se Smith vrátil. Zrychlil tep, zesílil dýchání a začal si všimnout svého okolí. Zkoumal je jasným a vyrovnaným pohledem. S láskou zaznamenával veškeré detaily. Viděl je poprvé, neboť ve chvíli, kdy sem byl přivezen, je nedokázal obejmout. Pokoj mu nepřipadal známý; na celém Marsu se nenalézalo nic

podobného, a ani v hranatých, kovových kójiích Vítěze podobné prostředí nespátl. Teď když si znovu prožil události, jež spojovaly jeho hnízdo s tímto pokojem, byl konečně připraven toto místo přijmout, chválit je a do určité míry i v sobě s láskou uchovávat.

Začal si být vědom i další živé bytosti. Ze stropu putoval dolů veliký pavouk a během své cesty se na vlákně otáčel kolem své osy. Smith jej s potěšením pozoroval a přemítal, zda je to lidské mládě.

V té chvíli dovnitř vešel doktor Archer Frame, internista, který vystřídal Thaddeuse. "Dobré ráno," pozdravil. "Jak se cítíte?"

Smith prozkoumal tu otázku. První větu zařadil jako formální zvuk nevyžadující žádnou odpověď. Druhý výraz měl v paměti spojen s několika významy. Jestliže jej použil doktor Nelson, znamenalo to určitou věc; když jej použil kapitán van Tromp, byl to formální zvuk.

Pocítil nechuť, která se ho tak často zmocňovala, když se pokoušel komunikovat s těmito bytostmi. Ale přinutil své tělo ke klidu a zriskoval odpověď. "Dobře."

"Dobře," opakovala bytost ozvěnou. "Za chvíli tu bude doktor Nelson. Cítíte se na snídani?"

Všechna ta slova byla ve Smithově slovníku, ale stále nemohl uvěřit, že dobře slyšel. Bylo mu jasné, že je potrava, ale cítit se na ni - to nemohl. Nic jej ani dosud nevarovalo, že mohl být vybrán pro takovou pout. Nevěděl, že zásoba potravy je tak malá, že je nutno zredukovat skupinu těl. Naplnila ho mírná lítost, protože tu zbylo ještě tolik nových podnětů ke grokování, ale nezdráhal se.

Od úsilí s přeložením odpovědi jej vysvobodil příchod doktora Nelsona. Lodní lékař zkontroloval Smitha a řady čísel, načež se obrátil zpět k pacientovi. "Stolice byla?"

Tomuhle Smith rozuměl; Nelson se na to ptal vždycky. "Ne."

"Tak se o to postaráme. Ale napřed se najíš. Sanitáři, přineste ten tác."

Nelson mu dal do úst tři sousta, pak ho požádal, aby si vzal lžici a jedl sám. Bylo to vysilující, ale dodalo mu to pocit radostného vítězství, neboť to byla první samostatná činnost, kterou zvládl od příchodu na toto podivně deformované místo. Vyprázdnil misku a vzpomněl si, jak se řekne "Kdo je to?", aby mohl pochválit svého dobrodince.

"Chceš říci 'Co je to'," opravil jej Nelson. "Je to syntetický jedlý rosol - a teď nevíš o nic víc než předtím. Už jsi skončil? No dobrá, vylez z té postele."

"Prosím?" To byl varovný symbol, který pomáhal ve chvíli, kdy se komunikace nedařila.

"Říkal jsem, pojd' odtamtud ven. Vstaň. Projdi se. Jistěže jsi slabý jako kotě, ale ležením v téhle posteli si svaly nevyvíčíš." Nelson otevřel ventil a voda začala vytékat ven. Smith potlačil pocit nejistoty, neboť věděl, že jej Nelson chová v lásce. Zakrátko ležel na dně postele a kolem něj se vraštil vodotěsný potah. Nelson požádal: "Doktore Frame, vezměte jej za druhý loket."

S Nelsonovým povzbuzováním a pomocí obou lékařů Smith vyvrávorál přes okraj postele. "Jen klid. Teď se narovnej," nařídil Nelson. "Neboj se. Když bude potřeba, chytíme tě."

Vynaložil tu námahu a zůstal stát sám - štíhlý mladík s nedostatečně vyvinutými svaly a přespříliš vyvinutým hrudníkem. Vlasy mu ostříhali už na palubě Vítěze. Tam mu odstranili i vousy a inhibovali mu jejich další růst. Jeho nejvýraznějším rysem byla dobromyslná, dětská tvář - korunovaná očima, jež by byly na místě u devadesátiletého muže.

Stál tam sám, lehce se trásl a pak se pokusil o chůzi. Dokázal ujít tři šouravé kroky a rozzářil se širokým, dětským úsměvem. "Chlapík," zatleskal mu Nelson.

Pokusil se o další krok, ale začal se chvět a náhle se zhroutil. Jentaktak stačili lékaři zabránit pádu. "Kčertu!" pěnil Nelson. "Už je zase mimo. Pojd'te mi s ním pomoci do postele. Ne, nejdřív ji běžte naplnit."

Frame zastavil přítok do lůžka, když byla hladina šest palců pod maximem. Dovlekli ho na ně; dalo jim to dost práce, protože Smith ztuhl v poloze nenarozeného plodu. "Dejte mu pod krk krční polštář," udílel instrukce Nelson. "A zavolejte mne, když to bude třeba. Během tří měsíců bude skákat po stromech jako opice. Není mu nic vážného."

"Ano, doktore," pochybovačně souhlasil Frame. "A až se z toho probere, naučte jej, jak používat koupelnu. Ať vám ošetřovatel pomůže; nechci, aby znovu upadl."

"Ano, pane. Ehm, neznáte nějakou speciální metodu, - myslím, jak bychom -"

"Cože? Ukažte mu to! Moc vám sice nerozumí, ale jinak mu to pálí."

Oběd snědl Smith bez jakékoli asistence. Nato přišel ošetřovatel, aby odnesl podnos. Naklonil se přitom ke Smithovi. "Poslouchejte," zašeptal. "Mám pro vás skvělejší návrh."

"Prosím?"

"Obchod, způsob, jak rychle a snadno vydělat peníze."

"Peníze? Co je to peníze?"

"Čert vzal filozofii; prachy potřebuje každý. Nemůžu tu zůstat dlouho, proto mluvím rychle - dalo to firmu práce mě sem dostat. Jsem zástupce Peerless Features. Zaplatíme vám za váš příběh šedesát tisíc a nedá vám to moc práce - máme ty nejlepší spisovatele příběhů v branži. Jen prostě zodpovíte otázky a oni už to poskládají do kupy." Vytasil se s jakýmsi papírem. "Stačí tohle podepsat."

Smith přijal papír a zíral na něj, vzhůru nohama. Muž přidušeně vyjel. "Ježíšmarjá! Vy neumíte číst?"

Tomu Smith rozuměl natolik, že dokázal odpovědět. "Ne."

"No dobře - tak já vám to přečtu, vy tam otisknete palec a já to dosvědčím. Tedy: Já, níže podepsaný Valentine Michael Smith, známý také jako Muž z Marsu, zaručuji a přenechávám Peerless Features, Limited veškerá a výhradní práva na svůj pravdivý životní příběh, jenž bude nazván Byl jsem vězněm na Marsu, výměnou za -"

"Sanitáři!"

Ve dveřích stál doktor Frame. Papír zmizel v mužově oděvu. "Už jdu, pane. Jen jsem odnášel ten táč."

"Co jste to četl?"

"Nic, pane."

"Viděl jsem vás. Tento pacient nesmí být vyrušován."

Odešli a doktor Frame zavřel dveře. Smith ležel bez hnutí celou hodinu, ale ať se snažil sebevíc, vůbec nedokázal grokovat.

IV.

GILLIAN BOARDMANOVÁ BYLA SCHOPNÁ A ZRUČNÁ SESTRA, jejímž koníčkem byli muži. Toho dne nastoupila do služby jako vedoucí patra, kde ležel Smith. Když se k ní šuškanou doneslo, že ten pacient z pokoje K-12 ještě v životě neviděl ženu, nevěřila tomu a šla se na podivného nemocného podívat.

Věděla o zákazu ženských návštěv, a tak, přestože sama sebe za návštěvu nepovažovala, při průchodu nepoužila hlídaných dveří; námořníci mívají nepříjemný zvyk dodržovat příkazy doslova. Namísto toho šla do sousedního monitorovacího pokoje.

Doktor Thaddeus k ní vzhlédl. "Jejda, vždyť je to Dolíček! Ahoj, zlato, co bys ráda?"

"Mám tady část svého rajónu. Jak vypadá váš pacient?"

"S tím si nelam hlavu, zlatíčko; za toho ty nezodpovídáš. Podívej se do přijímacího protokolu."

"Už jsem se dívala. Chci ho vidět."

"Stručně řečeno - ne."

"No tak, Tade, nebuď tak komisní."

Prohlížel si nehty. "Když tě nechám strčit i jen nos mezi dveře, vyletím odsud tak, že se zastavím až v Antarktidě. Byl bych nerad, kdyby tě doktor Nelson načapal dokonce i tady."

Vstala. "Je hodně pravděpodobné, že sem doktor Nelson vtrhne?"

"Ne, pokud pro něj nepošlu. Vyspává se z únavy po stavu beztlíže."

"Tak proč tak bazíruješ na jeho příkazech?"

"Prostě proto, sestro."

"Dobře, doktore!" Polohlasem dodala: "Syčáku."

"Jill!"

"A taky jsi samolibý náfuks."

Vzdychl. "Ta sobota večer pořád ještě platí?"

Pokrčila rameny. "Asi jo. Ženská si dneska nemůže moc vyskakovat."

Vrátila se zpět na stanici pro univerzální klíč. Byla odrazena, ne však poražena, protože z K-12 vedly

ještě dveře do dalšího pokoje, využívaného jako salónek v případě, že na K-12 ležel nějaký vysoce postavený pacient. Jinak se místnost nepoužívala. Zamířila tam. Strážé jí nevěnovaly pozornost; netušily, že byly právě obelštěny.

U dveří spojujících oba pokoje zaváhala; cítila vzrušení, jež se jí zmocňovalo vždy, když se potichu snažila proklouznout ze sesterské ubytovny. Odemkla a nakoukla dovnitř.

Pacient ležel v posteli, a když se dveře otevřely, pohlédl na ni. Na první pohled se jí zdálo, že mu už není pomoci. Jeho bezvýrazná tvář se jevila jako výraz apatie beznadějně nemocného. Pak si všimla, že jeho oči ožily zájmem. Že by měl ochrnutou tvář?

Vklouzla do svého profesionálního stereotypu. "Tak jak je vám dneska? Cítíte se líp?"

Smith si přeložil otázky. Mátl ho, že byly hned dvě najednou; rozhodl se, že by to mohlo vyjadřovat přání hýčkat a přiblížit se. Druhá část souhlasila s vzorcem, který používal Nelson. "Ano," odpověděl nakonec.

"To je dobře!" Kromě té podivné bezvýraznosti v obličeji na něm neshledávala nic zvláštního - a pokud pro něj byly ženy něčím neznámým, pak to nedával najevo. "Mohu vám nějak pomoci?" Všimla si, že na polici u lůžka chybí sklenice. "Mám vám přinést vodu?"

Smith si v té chvíli všiml, že tato bytost se liší od těch ostatních. Porovnal si ji s obrázky, které mu Nelson ukázal cestou z domova na toto místo a kterými mu chtěl vysvětlit udivující konfiguraci této lidské skupiny. Pak je tedy toto "žena".

Cítil se podivně vzrušen a zároveň zklamán. Potlačil obojí, aby mohl intenzivně grokovat, a podařilo se mu to natolik, že doktor Thaddeus v sousedním pokoji nepozoroval na svých číslech žádnou změnu.

Jenže když si přeložil poslední z otázek, zaplavil ho takový přívál citů, že téměř dopustil, aby se mu zrychlil tep. Zachytil ten impuls a pokáral se za neukázněné tulení. Nato si znovu zkontroloval svůj překlad.

Ne, zmýlil se. To ženské stvoření mu nabídlo vodu. Přeje si tedy přiblížit se.

S velkým úsilím tápal po vhodných výrazech, aby mohl odpovědět s požadovanou obřadností. "Já vám děkuji za vodu. Necht' vždy pijete zhluboka."

Sestru Boardmanovou to vyvedlo z míry. "Jé, to je roztomilý!" Našla sklenici, naplnila ji a podala nemocnému.

"Vy pijte," řekl.

To bych ráda věděla, jestli si myslí, že ho chce otrávit? lámala si hlavu sestra - ale v jeho přání zazněla i jistá naléhavost. Ustrkla si a on také - což ho zřejmě uspokojilo natolik, že se znovu natáhl na postel, jako by právě splnil nějaký důležitý úkol.

Jill usoudila, že pokud tohle mělo být dobrodružství, pak skončilo fiaskem. "Dobrá, pokud tedy nic nepotřebujete, půjdu pokračovat ve své práci."

Zamířila ke dveřím. Zavolal na ni: "Ne!"

Zastavila se. "Copak?"

"Nechod'te pryč."

"No... budu muset, a to dost rychle." Vrátila se. "Chcete ještě něco?"

Přejížděl ji pohledem nahoru a dolů. "Vy jste... žena?"

Otázka Jill Boardmanovou zaskočila. V první chvíli chtěla rázně odpovědět. Ale Smithova tvář byla zcela vážná a podivně zneklidňující oči jí stále zkoumaly. Instinktivně poznala, že ty neuvěřitelné zprávy o tomhle pacientovi nelhaly; skutečně neví, co je to žena. Odpověděla pečlivě: "Ano, jsem žena."

Smith na ni civěl dál. Jill zrozpačitěla. Byla zvyklá, že se na ni muži dívají, ale teď si připadala jako pod mikroskopem. Zavrtěla se. "Tak co? Vypadám jako žena, ne?"

"Já nevím," opáčil pomalu Smith. "Jak vypadá žena? Co z vás dělá ženu?"

"Ježíšmarjá!" Rozhovor se jí vymkl z ruky tak, jak se jí to od dvanáctých narozenin s mužem ještě nestalo. "Snad nečekáte, že si svléknu šaty a ukážu vám to!"

Smithovi chvíli trvalo, než tyto znaky prozkoumal a přeložil. Tu první skupinu nedokázal grokovat vůbec. Mohl to být jeden z těch formálních zvuků, které lidé vydávají... přesto byl pronesen s velkým důrazem, jako by to byla poslední část komunikace před stažením se. Možná odhadl způsob jednání s tím ženským stvořením natolik špatně, že by se stvoření mohlo rozpojit.

Nechtěl, aby to žena v této chvíli zemřelo, i když to mělo na smrt právo a možná to bylo i nutné. Ta náhlá změna od spojení vodním rituálem až k situaci, kdy možná nově získaný vodní bratr zvažuje se stáhnout nebo se rozpojit, by v něm byla vyvolala paniku, kdyby byl psychickou poruchu včas vědomě nepotlačil. Rozhodl se však, že pokud má zemřít ono, musí ihned zahynout také - nemohl by grokovat jinak, poté co mu žena dala vodu.

Druhá část sdělení obsahovala znaky, na které tu už narazil. Negrokoval jejich význam dokonale, ale zřejmě se v nich rýsoval způsob, jak hrozící krizi odvrátit - tím, že přistoupí na jeho návrh. Když si to žena svlékne šaty, snad se nebude muset nikdo z nich rozpojit. Šťastně se usmál. "Prosím."

Jill otevřela ústa a zase je zavřela. Znovu je otevřela. "No do háje!"

Smith grokoval emoční prudkost znaků a bylo mu jasné, že zvolil špatnou odpověď. Začal chystat svou mysl na rozpojení, vychutnáváje a hýčkaje v ní vše, čím byl a co spatřil, přičemž věnoval zvláštní pozornost této bytosti ženě. Pak si uvědomil, že se to žena nad ním sklání a nějakým způsobem poznal, že se nechystá zemřít. Dívalo se mu to přímo do tváře. "Opravte mne, jestli se mýlím," proneslo to, "ale žádal jste mne, abych si svlékla šaty?"

Obrácený smysl a abstrakce vyžadovaly pečlivý překlad, ale Smith jej zvládl. "Ano," odvětil s nadějí, že tím nevyvolá novou krizi.

"Tak jsem ti rozuměla dobře. Bráško, ty nejsi nemocný."

Nejprve zvažoval to slovo "bráško" - žena mu připomínalo, že jsou spolu spojeni vodou. Požádal o pomoc zbytek své paměti, aby se mohl vyrovnat s čímkoli, o co nový bratr požádá. "Nejsem nemocný," souhlasil.

"Pak teda ale ať se propadnu, jestli vím, co ti vlastně je. Svlíkat se tu nebudu. A musím už jít."

Napřímila se a obrátila se ke dveřím, ale vzápětí se zastavila a se šibalským úsměvem se ohlédla: "Mohl bys mě takhle hezky požádat ještě jednou a za jiných podmínek. Třeba by se s tím dalo něco dělat."

Žena bylo pryč. Smith se uvolnil a nechal pokoj rozplynout se. Pociťoval umírněnou radost nad tmí, že nebylo nezbytné zemřít... ale měl teď hodně co grokovat. Poslední řeč ženy obsahovala mnoho znaků, jež pro něj byly nové, a ty, které znal, byly zase uspořádány v nepříliš srozumitelných souvislostech. Byl však šťasten, že aroma bylo vhodné pro komunikaci mezi vodními bratry - i když v něm cítil cosi znepokojujícího, a přitom strašně příjemného. Přemýšlel o svém novém bratru, té ženské bytosti, a cítil podivné mravenčení. Ten pocit mu připomínal onu chvíli, kdy se poprvé směl účastnit rozpojení. Tehdy se cítil šťasten - aniž věděl proč.

Přál si, aby tu byl jeho bratr doktor Mahmoud. Bylo tu toho tolik ke grokování, a přitom tak málo z čeho grokovat.

Jill strávila zbytek služby jako omámená. V její mysli stále zářila tvář toho muže z Marsu a kolem se neustále přemítaly ty šílenosti, které povídal. Ne, ne šílenosti - pracovala často na psychiatrii a byla si jistá, že jeho poznámky nesignalizují duševní chorobu. Usoudila, že správný výraz pro jeho chování bude "nevinné" - ale potom změnila názor. Jeho výraz nevinný byl, ale oči ne. Jaké jen stvoření jí ta tvář připomíná?

Kdysi pracovala v nějaké katolické nemocnici: náhle před sebou viděla obličej muže z Marsu, zarámovaný závojem řádové sestry ošetřovatelky. Ta myšlenka se jí nelíbila - na Smithově tváři nebylo nic ženského.

Právě se převlékala do civilních šatů, když do šatny strčila hlavu jiná sestra. "Jill, máš telefon." Vzala si ten hovor bez obrazové linky a přitom pokračovala v převlékání.

"To je Kytíčka Slavíková?" zeptal se mužský baryton.

"U telefonu. To jsi ty, Bene?"

"Neochvějný pilíř pravdy a bojovník za svobodu tisku osobně. Máš hodně práce, maličká?"

"Kam tím míříš?"

"Mířím tím tam, že ti koupím steak, napojím tě ušlechtilým mokem a položím ti otázku."

"Má odpověď zní stále 'ne'."

"Ne tamtu otázku."

"Ale, ty znáš ještě nějakou jinou? Povídej."

"Později. Chci, abys nejdřív trochu změkla."

"Pravý steak? Žádnou syntetiku?"

"Zaručeně. Píchneš do něj vidličkou a on zabučí."

"Ty musíš jet na služební výlohy, Bene."

"To je nepodstatné a od tebe ošklivé. Tak co?"

"Ukecals mě."

"Na střeše nemocnice. Za deset minut."

Vrátila oblékaný oděv zpátky do skříňky a vytáhla odtud šaty, užívané pouze ve výjimečných případech. Byly střízlivé, stěží průsvitné a měly tak málo vycpávek na zadku a prsou, že téměř věrně reprodukovaly efekt, kterým by působila zcela nahá. Se zadostiučiněním se prohlédla v zrcadle a odjela dopravním potrubím na střešinu.

Rozhlížela se po Benovi Caxtonovi, když v tom se její paže dotkl jeden z mužů obslužného personálu. "Slečno Boardmanová, čeká na vás támhleten vůz - ten salonní talbot."

"Díky, Jacku." Spatřila taxi s otevřenými dvířky, čekající na startovní ploše. Vyšplhala se dovnitř a chystala se ušetřit Benovi jedovatý kompliment, když tu zjistila, že tam Ben není. Taxi mělo zapojený automatický režim; dveře se zavřely a stroj se vznesl. Zakroužil kolem budovy a přeťal Potomac. Zastavil se na přistávací plošince na Alexandrii, kde přistoupil Caxton, načež se znovu vznesli. Jill se na něho podívala. "Páni, ty jsi teď ale nějak důležitější! Odkdy si pro své dámy posíláš robota?"

Poplálal ji po koleně. "Je to rozumnější, maličká. Nesmějí mne vidět, že ti jedu naproti -"

"Ale!"

"- a ty si nemůžeš dovolit, aby tě viděli se mnou. Tak už přestaň bublat, bylo to nutné."

"Hmm... který z nás dvou je malomocný?"

"Oba. Jill, já jsem novinář."

"A já už si začínala myslet, že jsi něco jiného."

"A ty jsi sestra z nemocnice, kde drží Muže z Marsu."

"A to mi brání navštívit tvou matku?"

"Chceš se podívat na mapu, Jill? V téhle oblasti je víc jak tisíc reportérů, nepočítaje tiskové agenty, lippmany, winchelly a další havěť, která sem dorazila, když Vítěz přistál. Jeden každý z nich se snaží získat rozhovor s Mužem z Marsu - a žádný dosud neuspěl. Myslíš si, že by nám prospělo, kdyby nás viděli odlétat z nemocnice společně?"

"Nechápu, proč by to mělo vadit. Já nejsem Muž z Marsu."

Přejel ji celou očima. "To opravdu nejsi. Ale pomůžeš mi, abych se k němu dostal - což je taky důvod, proč jsem ti nepřišel naproti."

"Cože? Bene, tys byl včera dlouho na sluníčku. Všude kolem něj stojí mariňácké hlídky."

"To je pravda. Popovídáme si o tom."

"Nechápu, o čem si chceš povídat."

"Později. Teď se najíme."

"Konečně něco rozumného. Tvé výdaje jdou na účet New Mayflower? Budeš to účtovat jako služební výdaje, nebo snad ne?"

Caxton se zamračil. "Jill, neodvážil bych se riskovat restauraci blíž než v Louisville. Tahle kraksna se tam povleče dvě hodiny. Co takhle povečeřet u mne v bytě?"

"- řekl pavouk mouše. Bene, jsem příliš utahaná, než abych se s tebou prala."

"To po tobě nikdo nechce. Píky píky na hlavu, že na babu nehraju."

"Jen aby. Jestli u tebe budu v bezpečí, tak jsem papež. No dobře, jsem pro."

Caxton navolil příslušnou kombinaci a taxi, dosud kroužící a čekající na další instrukce, se probudilo a zamířilo k penzionu, kde Ben bydlel. Ben namačkal své telefonní číslo a obrátil se k Jill. "Jak dlouho se chceš před večeří opíjet, cukroušku? Já jen, na kdy mám objednat ten steak."

Jill zauvažovala. "Bene, tvá past na myši má i soukromou kuchyni?"

"Tak trochu. Ogrilovat steak se tam dá."

"Ja ho ogriluju. Půjč mi ten telefon." Ujistila se, zda Ben jí rád štěrbák a poté instruovala kuchyňský automat.

Taxi je vyklopilo na střeše a oni sešli dolů, do Caxtonova bytu. Byl zařízen staromódně; jediným

luxusem se jevil živý trávnik v obývacím pokoji. Jill se zastavila, vyklouzla z bot, vkračela bosky do obýváku a prsty na nohou si klestila cestu mezi chladivými zelenými stébly. Vzdychla: "Páni, to je krása. Takhle se mé nohy nepoměly od chvíle, kdy jsem nastoupila do sesterského kurzu."

"Posaď se."

"Ne, chci, aby si to moje nohy pořádně pamatovaly."

"Jak chceš." Odkráčel do špižírny a namíchal dva drinky.

Za chvíli jej následovala a brzy se tu cítila jako doma. Steak byl v nákladním výtahu spolu s předpečenými brambory. Připravila zeleninový salát, dala jej do ledničky, nastavila kombinaci na grilování a ohřátí brambor, ale nedokázala spustit vařič. "Bene, tahle trouba má dálkové ovládání?"

Nakoukl jí přes rameno a zmáčkl vypínač. "Jill, co bys dělala, kdybys musela vařit na otevřeném ohni?"

"Zvládla bych to s přehledem. Chodila jsem do Skautu. A co ty, chytráku?"

Vrátili se do obývacího pokoje. Jill si sedla na zem a věnovali se svému martini. Proti židli stál stereovizní tank, maskovaný jako akvárium; Ben jej zapnul a gupky a tetry vyklidily pole obličeji známého winchella Augusta Greavese.

"- a lze již s určitostí prohlásit," říkala právě tvář, "že je Muž z Marsu držen pod clonou drog, aby nemohl prozradit tato závažná fakta. Pro vládu je tato situace extrémně -"

Caxton přístroj vypnul. "Gusi, kamaráde," konstatoval potěšeně, "nevíš ani o chlup víc než já." Potom se zamračil. "Ačkoli bys s tím, že ho vláda drží pod drogama, mohl mít pravdu."

"Ne, nemá," ozvala se náhle Jill.

"Ale? A jak je to tedy, maličká?"

"Muže z Marsu nikdo pod hypnotiky nedrží." Prozradila už víc, než původně chtěla, ale ještě dodala: "Je pod neustálým lékařským dohledem, ale nemá předepsána sedativa."

"Jak si tím můžeš být tak jistá? Vždyť přece neošetřuješ přímo jeho?"

"Ne. Ehm... abych pravdu řekla, máme příkaz, aby k němu ženy vůbec nechodily a pár tvrdých mariňáků hlídá, aby se ten příkaz dodržoval."

Caxton pokývl. "Taky jsem to tak slyšel. Ale ve skutečnosti nevíš, jestli je nadrogovaný, nebo ne."

Jill se kousla do rtu. Ted' bude muset mluvit dál, aby věrohodně doložila to, co už je venku. "Bene? Neprozradíš mne?"

"Jak tě nemám prozradit?"

"Vůbec nijak."

"Hmm... to mi trochu kříží plány, ale budiž."

"No dobrá. Nalej mi ještě." Poslechl ji a Jill mluvila dál. "Vím, že Muž z Marsu není napumpovaný - protože jsem s ním mluvila."

Caxton hvízdal. "Já jsem to věděl. Když jsem dneska ráno vstával, říkal jsem si, 'Zajdi za Jill. To je to správné eso v rukávu.' Miláčku, drahoušku, dej si ještě drink. Dej si jich třeba šest. Na, vem si celý džbáněk."

"Ne tak rychle!"

"Udělám, cokoli si budeš přát. Mám ti masírovat ty tvé ubohé unavené nožičky? Dámo, já s vámi musím udělat interview. Jak -"

"Ne, Bene! Slíbil jsi mi to. Když mne uvedeš jako zdroj, vyhodí mne z práce."

"Hmm... A co takhle ,z důvěryhodných zdrojů'?"

"Bála bych se."

"Tak? A to mě necháš umřít zklamáním a budeš ten steak jíst sama?"

"Povím ti to. Ale nesmíš to použít." Ben ztichl a Jill mu popsala, jak obelstila strážné.

Náhle jí skočil do řeči. "Počkej! Mohla bys to udělat znovu?"

"Znovu? No, asi ano, ale neudělám. Je to riskantní."

"A nemohla bys mne tamtudy propašovat? Hele, obléknu se jako elektrikář - overal, firemní visačka, brašna s náradím. Jenom mi dáš klíč a -"

"Ne!"

"Děťátko, buď rozumná. Tohle je to nejžhavější téma od té doby, co Colombo podvodně nalákal

milionářku Isabelu, aby dala do zastavárny své klenoty. Jediné, co mi dělá starost, je, abych nenarazil na opravdového elektrikáře -"

"Jediné, co mi dělá starost, jsem já," skočila mu do řeči Jill. "Pro tebe je to téma, ale pro mne kariéra. Seberou mi čepce a odznak a vyobcují mne z města."

"Mmm... už to mám."

"To už máš mít dávno."

"Děvče, právě se tě chystám podplatit."

"Kolik? Abych mohla po zbytek života žít v Riu na vysoké noze, to bude stát balík."

"Tedy... nemůžeš ode mne čekat, že platím líp než Associated Press nebo Reuter. Co takhle stovku?"

"Kdo si myslíš, že jsem?"

"To už jsme vyřešili, teď smlouváme cenu. Sto padesát?"

"Koukni se na číslo Associated Press, třeba ti to pomůže."

"Kapitol 10-9000. Jill, vezmeš si mne? Výš už jít nemůžu."

Zůstala na něj zírat. "Co jsi to říkal?"

"Jestli si mne vezmeš? Až tě pak vyhodí z města, budu na tebe čekat na výpadovce a odvezu tě pryč od tvé zdejší ubohé existence. Vrátiš se sem a budeš si chladit nohy v mé trávě - v naší trávě - a zapomeň na svou hanbu. Ale nejdřív mě musíš propašovat do toho pokoje."

"Bene, to skoro vypadá, jako bys to myslel vážně. Když teď zavolám Hodnověrného svědka, zopakuješ to před ním?"

Caxton vzdychl. "Pošli pro Svědka."

Vstala. "Bene," šeptla měkce, "nebudu tě nutit, abys dodržel svůj slib." Políbila jej. "Nikdy nežertuj o manželství se starou pannou."

"Já jsem nežertoval."

"To bych se divila. Setři si rtěnku a já ti povím všechno, co vím, a potom budeme přemýšlet, jak bys to mohl použít, aniž by mne vyrazili. Je to férový návrh?"

"Jasně."

Podala mu podrobnou zprávu. "Jsem si jistá, že není pod vlivem drog. Jsem si jistá i tím, že je při smyslech - ačkoli mluvil tím nejpodivnějším způsobem a kladl ty nejbláznivější otázky."

"A bylo by ještě divnější, kdyby divně nemluvil."

"Jak to?"

"Jill, o Marsu toho moc nevíme, ale jasné je, že Mart'ané nejsou lidé. Dejme tomu, že bys spadla doprostřed džungle k nějakému kmeni, který nikdy neviděl boty. Dovedla bys s nimi vést nezávaznou společenskou konverzaci, která vychází z každodenního života a zvyků dané kultury? A to je ještě velmi mírné přirovnání; pravda je ještě aspoň o čtyřicet milionů mil podivnější."

Jill přikývla. "To mi došlo, a proto jsem taky spolkla ty jeho divné poznámky. Nejsem pitomá."

"Ne, jsi docela chytrá - na ženskou."

"Chceš mít tohle martini ve vlasech?"

"Omlouvám se. Ženy jsou mazanější než muži, jak to ostatně dokazuje i celkové uspořádání této společnosti."

Přijala jeho nabídku míru a pokračovala dál. "Bene, ten zákaz ženských návštěv je pitomost. Není to žádný sexuální maniak."

"Bezpochyby nechtějí, aby utrpěl víc šoků najednou."

"Nebyl v šoku. Jen ho to... zaujalo. Bylo to jiné, než když se na mne dívá muž."

"Kdyby ses byla na jeho přání svlékla, možná bys měla plné ruce práce, abys uhájila svou dívčí čest."

"Myslím, že ne. Řekla bych, že mu vysvětlili rozdíly mezi mužem a ženou a on se jen chtěl podívat, jak se taková žena liší."

"Ať žijí odlišnosti!" zvolal nadšeně Caxton.

"Nebud' cynický."

"Já? Já jsem jenom uctivý. Jen jsem děkoval osudu, že jsem se narodil jako člověk, a ne jako Mart'an."

"Mluv vážně."

"Nikdy jsem nebyl vážnější."

"Pak tedy buď zticha. Žádné potíže by byl nedělal. Tys neviděl jeho obličej. Já ano."

"A co měl s obličejem?"

Jill se tvářila zmateně. "Bene, viděl jsi někdy anděla?"

"Jen tebe, andílku. Jiného ne."

"No, já taky ne - ale on tak vypadal. Měl staré, moudré oči a úplně klidnou a mírnou tvář, ten výraz byl snad nadpozemsky nevinný." Zachvěla se.

"Nadpozemský, to je to slovo," opáčil pomalu Ben. "Rád bych ho viděl."

"Bene, proč ho drží pod pokličkou? Neublížil by ani mouše."

Caxton opřel prsty obou rukou proti sobě. "Zřejmě ho chtějí chránit. Vyrostl v gravitačním poli Marsu; pravděpodobně je slabý jako dítě."

"Jenže svalová slabost není nebezpečná; myasthenia gravis je mnohem horší a taky se s ní dokážeme vypořádat."

"Taky asi nechtějí, aby něco chytil. Je jako ta pokusná zvířata v Notre Dame - nikdy nebyla vystavena vnějšímu prostředí."

"Jistě, jistě, žádné protilátky. Ale podle toho, co jsem zaslechla v jídelně, tak o to se už postaral lodní lékař doktor Nelson cestou z Marsu. Po několika transfuzích má novou skoro polovinu krve."

"Mohu použít tohle, Jill? To je taky novinka."

"Jen když neuvedeš moje jméno. Naočkovali ho snad proti všemu vyjma tenisového lokte. Jenže, Bene, k ochraně před infekcí nepotřebuješ ozbrojenou stráž."

"Mmm... Jill, vyšťáral jsem pár drobností, o kterých možná nevíš. Nemůžu je použít, protože musím chránit své zdroje. Ale tobě je povím - jen o tom nikde nemluv."

"Nebudu."

"Je to dlouhá historie. Dáš si ještě sklenku?"

"Ne, dáme si ten steak. Kde je to tlačítko?"

"Přímě před tebou."

"Tak ho zmáčkni."

„Já? Ty ses nabízela, že budeš vařit večeři."

"Bene Caxtone, to si tu spíš lehnu a budu hladovět, než abych se přiměla zmáčknout knoflík, který je šest palců od tvého prstu."

"Jak je libo." Stiskl tlačítko. "Ale pamatuj si, kdo pracoval. A teď k Valentinu Michaelu Smithovi. Existují vážné pochybnosti, zda má právo na své příjmení."

"Cože?"

"Miláčku, tvůj kámoš je první meziplanetární levoboček v historii."

"Kecáš!"

"Drahá, chovej se jako dáma. Vzpomínáš si na historii Posla? Čtyři manželské páry. Dva byli kapitán Brant a jeho žena a doktor Smith s paní Smithovou. Tvůj přítel s andělskou tváří je synem paní Smithové a kapitána Branta."

"Jak to mohou vědět? A koho to zajímá? Šťourat se v tom a vyvolávat skandály po tolika letech, to je pěkná sprostárna. Jsou mrtví - nech je na pokoji!"

"Co se původu těch informací týče: ještě snad nikdy nebylo osm lidí tak podrobně testováno a měřeno. Krevní skupiny, Rh-faktor, barva očí a vlasů, a ostatní genetické znaky - o tom víš asi mnohem víc než já. Je jisté, že jeho matkou byla Mary Jane Lyle Smithová a otcem Michael Brant. Od nich má taky Smith slušnou genetickou výbavu: jeho otec měl IQ 163, matka 170 a oba byli ve svých oborech špičky."

K tomu, koho to zajímá," pokračoval Ben. "Zajímá to spoustu lidí, a až to praskne, začne to zajímat i další. Slyšela jsi někdy o motorech Lyle?"

"Samozřejmě. Těmi byl vybaven Vítěz."

"A v současnosti i všechny ostatní kosmické lodi. Kdo je vynalezl?"

"Já nevím - počkej! Chceš říci, že ona -"

"Že ti to došlo! Doktorka Mary Jane Lyle Smithová. Vypracovala jejich princip, ještě než odletěla;

realizaci ponechala na ostatních. Podala tehdy žádost o patentování základních principů a patenty svěčila do péče - všimni si, že se nevzdala finančního zisku - Vědecké nadaci, jíž také připsala právo s nimi nakládat. Takže vláda patenty používá - ale tvůj přítel je vlastní. Mohou v tom být miliony, možná i stovky milionů; těžko odhadnout."

Naservírovali večeři. Caxton měl stoly připevněné na stropě, aby šetřil svůj trávník. Jeden z nich stáhl ke své židli a druhý těsně nad zem, aby Jill nemusela vstávat. "Je dost křehký?" zeptal se.

"Skvělý!" odpověděla s plnými ústy.

"Díky. To víš, já jsem vařil."

"Bene," spolkla Jill konečně sousto, "ale vždyť je Smith vlastně - nelegitimní? Může dědit?"

"Není nelegitimní. Doktorka Mary Jane byla z Berkeley a kalifornské právo princip nemanželských potomků neuznává. Totéž platí i u kapitána Branta - Nový Zéland měl civilizované zákony. Zatímco v rodném státě doktora Smitha, manžela Mary Jane, je dítě zrozené v manželství legitimní, ať se děje, co se děje. Jill, máte tu člověka, který je legitimním potomkem tří rodičů."

"Fakt? Počkej, Bene, to nejde. Nejsem sice právník, ale -"

"To teda nejsi. Takovými nesmysly se právníci totiž nezatežují. Smith je v různých právních systémech legitimní různým způsobem - i když je vlastně levoboček. Takže bude dědit. Kromě toho, zatímco matka byla bohatá, otcové se taky nedali zahanbit. Brant většinu svých nehorázně vysokých příjmů pilota investoval do Lunar Enterprises. Víš, jaký je teď v tomhle odvětví boom - právě teď ohlásili další dividendy. Brant měl jednu nectnost, hazardní hry - jenže jako na potvoru pravidelně vyhrával a investoval i tyhle peníze. Ward Smith měl rodinné jmění. Smith zdědí obojí."

"Páni!"

"A to ještě není všechno, zlato. Smith bude dědit po celé posádce."

"Cože?"

"Všech osm podepsalo džentlmenskou dohodu, podle níž po sobě všichni vzájemně dědí - oni a jejich potomci. Dali si s tou dohodou práci, chtěli jí demonstrovat, že je nic na světě nerozdělí. Za vzor si vzali podobné smlouvy ze šestnáctého a sedmnáctého století. Byli to dynamičtí lidé a nebyli žádní chudáci. V té pozůstalosti budou i nějaké další akcie Lunar Enterprises, takže Smith možná získá kontrolní balík, nebo se aspoň stane největším akcionářem."

Jill si vzpomněla na to dětinské stvoření, které z doušku vody udělalo celý obřad doteků, a začalo jí ho být líto.

Caxton pokračoval dál: "Přál bych si nakouknout do lodního deníku Posla. Našli jej - ale pochybuji, že ho uveřejní."

"Proč, Bene?"

"Je to ošklivá historie. Tolik jsem stačil vyrozumět, než mi vystřízlivěl informátor. Doktor Smith operoval svou ženu císařským řezem - a zemřela mu na stole. Z jeho dalšího jednání je zřejmé, že věděl, která bije - tímtež skalpelem prořízl hrdlo Brantovi a potom i sobě. Promiň, zlato."

Jill se otřásla. "Jsem zdravotní sestra a proti těmhle věcem jsem imunní."

"Jsi lhářka, a já tě proto miluju. Dělal jsem tři roky kriminální případy, Jill, ale nikdy jsem se nestal dost otrlý."

"Co se stalo s ostatními?"

"Pokud nedonutíme byrokraty, aby povolili zveřejnění deníku, nikdy se to nedozvíme. Já jsem ale mladý novinář s očima plnými slávy a ideálů a myslím si, že bychom je donutit měli. Tajemství plodí tyranii."

"Bene, možná by mu bylo líp, kdyby ho o to dědictví ošidili. On je tak... nereálný."

"Tenhle výraz na něj sedí. Ostatně peníze ani nepotřebuje; Muž z Marsu bude mít vždy o obživu postaráno. Kterákoli vláda a tisíce univerzit a institucí by byly nadšeny, kdyby se stal jejich trvalým hostem."

"Měl by radši podepsat prohlášení, že se všeho vzdává, a rychle na to zapomenout."

"Tak snadné to není. Jill, znáš ten známý případ General Atomics versus Larkin a spol.?"

"Uf, ty myslíš Larkinovo rozhodnutí. Učila jsem se o tom ve škole jako všichni ostatní. Co to má společného se Smithem?"

"Vzpomeň si, jak to celé bylo. První loď poslali na Měsíc Rusové - ale ta havarovala. Spojené státy a Kanada se spojily a vyslaly další; ta se úspěšně vrátila, ale na Měsíci nikdo nezůstal. Takže zatímco Spojené státy a Commonwealth budovaly loď pro expedici kolonistů pod záštitou Federace a Rusové chystali totéž, General Atomics je předběhl a odpálil svou vlastní raketu z ostrova, který si pronajal od Ekvádoru. A pak už její lidé klidně seděli na Měsíci a točili si palci mlýnek, když se blížilo plavidlo Federace - a jemu v patách zase Rusové.

General Atomics, švýcarská společnost řízená Američany, tehdy vznesla na Měsíc nárok. Federace to nemohla smést ze stolu a Měsíc zabrat; Rusové by byli ztropili povyk. Vysoký soud tedy rozhodl, že právnická osoba, existující jen na papíře, nemůže vlastnit planetu; skutečnými vlastníky se tedy stali muži, kteří provedli vlastní kolonizaci - Larkin a jeho společníci. Byli tedy uznáni jako samostatný národ a přijati do Federace - a celý koláč koncesí si rozkrájeli mezi sebou uvnitř General Atomics a její dceřiné firmy Lunar Enterprises. Nikoho to moc nepotěšilo a ani Vysoký soud nebyl všemocný, aby své rozhodnutí mohl prosadit v praxi - ale byl to kompromis, který alespoň zúčastněné strany mohly spolknout. To se odrazilo v zákonech, upravujících kolonizaci dalších planet; byly rovněž založeny na principu Larkinova rozhodnutí a jejich smyslem bylo zabránit eventuálnímu krvavému střetu.

A fungovaly - alespoň třetí světová válka nevznikla kvůli konfliktům ve vesmíru. Larkinovo rozhodnutí je tedy zákon a vztahuje se i na Smithe."

Jill potřásla hlavou. "Nechápu souvislost."

"Přemýšlej, Jill. Podle našich zákonů je Smith samostatný národ - a jediný vlastník planety Mars."

V.

JILL VYTŘEŠTILA OČI. "Vypila jsem moc martini, Bene. Skoro bych přísahala, žeš tvrdil, že ten pacient vlastní Mars."

"Taky že vlastní. Obsadil jej na tak dlouho, jak žádá předpis. Smith je planeta Mars - král, prezident, jediný zastupitelský orgán, cokoli chceš. Kdyby tam byl Vítěz nezanechal kolonisty, Smithův nárok by časem vypršel. Jenže oni tam jsou a zábor tedy trvá, i když Smith mezitím odletěl na Zem. Ani s kolonisty se nemusí dělit: jsou to jenom přistěhovalci, dokud jim neudělí občanství."

"To je fantazie!"

"Ale zcela podle práva. Miláčku, už chápeš, proč se lidé o Smithe zajímají? A proč ho vláda drží pod zámekem? To, co dělá, už ale legální není. Smith je taky občanem Spojených států a Federace - a izolovat občana Federace od jakéhokoli spojení se světem je trestné, i kdyby to byl deponovaný zločinec. Během celé lidské historie bylo rovněž považováno za nepřátelský akt uvěznit cizího monarchu, který přijel na návštěvu - a on je monarcha -, a ani ho neukázat veřejnosti, zvláště pak tisku, to znamená mně. Ještě mne tam nechceš propašovat?"

"Už zas? Pěkně jsi mě vyděsil. Co by se mnou provedli, kdyby mě předtím načapali?"

"Mmm... nic moc. Zavřeli by tě do vypolštářované cely, vystavili by ti dobrozdání, podepsané třemi doktory, a každý přestupný rok bys mohla jednou napsat domů. Spíš by mne zajímalo, co provedou s ním?"

"A co s ním mohou provést?"

"Mohl by třeba umřít - řekněme šokem ze změny gravitace."

"Chceš říct, že ho zavraždí!"

"Ale, ale! Nepoužívej tak ošklivá slova. Ostatně si nemyslím, že by to měli v plánu. V první řadě je to přímo důl na informace. V druhé představuje most mezi naší civilizací a jedinou další, na kterou jsme dosud narazili. Jak jsi na tom s klasickou literaturou? Četla jsi Válku světů od H. G. Wellse?"

"Kdysi dávno, ve škole."

"Řekněme, že jsou Marťani zlí. To být mohou a my nemáme, jak zjistit, jak moc jsou vyzbrojeni a nebezpeční. Pak se může stát Smith prostředníkem, který odvrátí první meziplanetární válku. Není to sice příliš pravděpodobné, ale vláda si nemůže dovolit takovou eventualitu ignorovat. Objevení života na Marsu je něco, s čím se dosud politicky nepočítalo."

"Myslíš si tedy, že je v bezpečí?"

"Prozatím. Generální tajemník se bude muset rozhodnout správně. Jak jistě víš, jeho vláda se už tak kymácí."

"Já se o politiku nestarám."

"To bys měla. Je jen o maličko méně důležitá než tvůj srdeční pulz."

"Já se nestarám ani o něj."

"Nepřerušuj mě, když řečím. Pracně poskládaná většina, kterou Douglas disponuje, se mu může přes noc rozplynout - stačí, když si Pákistán nervózně odkašle. Pak mu neodhlasují důvěru a pan generální tajemník Douglas se zase stane laciným advokátem. Muž z Marsu mu může pomoci k oslnivé kariéře, nebo mu taky může zlámat vaz. Už mě tam pustíš?"

"Chystám se spíš vstoupit do kláštera. Zbyla ještě káva?"

"Podívám se."

Zvedli se. Jill se protáhla a zanaříkala: "Ach, mé staré kosti! Nech to kafe být, Bene. Zítra mám perný den. Odvezeš mě domů? Nebo pošleš domů, to je bezpečnější."

"No dobře - i když večer teprve začíná." Odkráčel do ložnice a vrátil se odtud s jakýmsi předmětem o velikosti zapalovače. "Tak mne tam nepropašuješ?"

"Víš, Bene, já bych ráda, ale -"

"Nevadí. Je to nebezpečné - a nejen pro tvůj služební postup." Ukázal jí předmět, který držel.

"Podstrčíš k němu aspoň štěnici?"

"Co to je?"

"Největší dobrodini pro špiona od dob Mickeyho Finna. Superminiaturní nahrávací aparát. Záznamový drát je pružina zhotovená tak, že ji nezjistí žádné detekční zařízení. Mechanismus je zalit v plastu - můžeš to klidně vyhodit z taxíku za jízdy. Pohon produkuje asi tolik radioaktivity jako ciferník hodinek, ale je dobře stíněn. Drát nahrává dvacet čtyři hodin. Pak celou cívku vytáhneš ven a zamáčkneš tam novou - pružina je součástí cívky."

"Nevybouchne to?" zeptala se Jill nervózně.

"Můžeš to klidně zapéct do bábovky."

"Bene, vyděsils mne tak, že se k němu bojím."

"Ale do té sousední místnosti můžeš, ne?"

"To snad ano."

"Tahle věc má bystré uši. Připevni ji tou vydutou stranou na zeď - stačí lepicí páskou - a mašinka zachytí všechno, co se vedle šustne."

"Bojím se, že si mne všimnou, jak pořád chodím dovnitř a ven. Bene, jeho pokoj má společnou stěnu s jiným, přístupným z další chodby. Šlo by to?"

"Bez problémů. Uděláš to?"

"Mnooo... dej mi to. Ještě si to rozmyslím."

Caxton přístroj vyleštil kapesníkem. "Navlékni si rukavice."

"Proč?"

"Otisky prstů už nejednomu člověku zajistily prázdniny za mřížemi. Používej rukavice a nenech se u toho chytit."

"Ty vždycky myslíš na nejhorší!"

"Nechceš mi to ještě vrátit?"

Jill dlouze vydechla. "Ne."

"Hodná holka!"

Na zdi zablikalo světlo. Zvedl hlavu. "To bude tvůj taxík. Zavolal jsem ho, když jsem šel pro tu věcičku."

"Aha. Nenašel bys mi boty? A nechod' se mnou na střechu. Čím míň nás spolu uvidí, tím líp."

"Jak chceš."

Když se po hledání jejích bot zvedl, vzala mu hlavu do dlaní a políbila ho. "Bene, drahoušku! Z tohohle nevzejde nic dobrého a já dosud netušila, že jsi zločinec - ale jsi skvělý kuchař, když ovšem předtím nastavím automat... Jestli mi ještě jednou neuváženeš nabídnout manželství, tak si tě možná

vezmu."

"Ta nabídka stále platí."

"Odkdy si gangsteři berou svoje milenky?" A odpěchala pryč.

Štěnici Jill umístila snadno. Pacientka, ležící v onom druhém pokoji, byla upoutána na lůžko a Jill se u ní často stavovala na kus řeči. Přilepila přístroj pod polici u záchoda a přitom klábosila o tom, jak ty uklízečky opravdu nikdy na policích neutírají prach.

Ani výměna cívek další den nebyla složitá. Pacientka spala, a když se probudila, Jill odvrátila její pozornost vyprávěním pikantních klepů z nemocnice.

Nahrany drát poslala poštou; připadalo jí to bezpečnější než maskované osobní setkání. Třetí operace se však nezdařila. Čekala, až pacientka usne, ale ta se probudila právě ve chvíli, kdy se Jill hrabala přes záchodovou mísu. "Ale! Dobrý den, slečno Boardmanová."

Jill ztuhla. "Dobrý den, paní Fritschlieová," vypravila ze sebe. "Jak jste se vyspala?"

"Ale jo," odpověděla žena mrzutě. "Bolí mě záda."

"Já vám je namasíruji."

"To nepomáhá. Proč vy tam vždycky něco kutíte u záchoda? Je na něm něco v nepořádku?"

Jill polkla. "Myši," odpověděla.

"Myši? Propána, to se musím přestěhovat na jiný pokoj!"

Jill odtrhla zařízení a nacpala si ho do kapsy. "No tak, paní Fritschlieová - já jsem se jen dívala po myších dírách. Žádné tam nejsou."

"Jste si jistá?"

"Naprosto. A teď namasírujeme ta záda. Hezky se obraťte."

Nato se rozhodla risknout ten prázdný pokoj, jenž byl součástí K-12. Vzala si univerzální klíč.

Jenže místnost byla odemčená a v ní seděli dva další námořníci; stráž byla zdvojnásobena. Jak otevřela dveře, jeden z nich zvedl hlavu. "Hledáte někoho?"

"Ne. Nesed'te na té posteli, chlapci," upozornila je příkře. "Jestli potřebujete židle, dáme je sem přinést." Strážný se zdráhavě zdvihl. Odešla, aby nebylo znát, jak se chvěje.

Když ten den odcházela ze služby, štěnice jí stále ležela v kapse; rozhodla se, že ji vrátí majiteli. Jak byla ve vzduchu a na cestě ke Caxtonovi, dýchal se jí hned líp. Zavolala mu během cesty.

"Caxton, prosím."

"Bene, to jsem já, Jill. Chci s tebou mluvit."

Pomalu odpověděl: "Nevím, jestli to je moudré."

"Bene, já musím. Jsem na cestě."

"No, když to tedy musí být -"

"Moc nadšený nejsi!"

"Zlato, víš, ne že bych -"

"Tak ahoj!" Vypnula telefon, uklidnila se a došla k závěru, že si na Benovi nebude vylévat vztek. Koneckonců, vlezla do toho dobrovolně.

Když se mu zabořila do náručí, hned jí bylo lépe. Ben byl tak skvělý - možná by si ho opravdu měla vzít. Když se pokusila promluvit, přikryl jí dlaní ústa a zašeptal: "Nemluv. Mohou mne odposlouchávat."

Přikývla, vyndala štěnici a podala mu ji. Zvedl obočí, ale neřekl nic. Namísto toho jí nabídl odpolední výtisk Postu.

"Vidělas to?" zeptal se normálním hlasem. "Můžeš se na to mrknout, než se umeju."

"Díky." Když jí noviny předával, ukázal na jeden sloupek. Pak odešel a přístrojek vzal s sebou. Sloupek byl Benovým dílem.

VRANÍ HNÍZDO

napsal Ben Caxton

Každý ví, že věznice a nemocnice mají jedno společné: velmi špatně se odtud dostává ven. V určitém směru je dokonce vězeň odříznut od světa méně než pacient: může si poslat pro svého právníka, požádal o Hodnověrného svědka, dovolávat se habeas corpus či se domáhat veřejného soudního procesu.

Ale stačí, aby jeden medicinman některého pochybného kmene vyvěsil na dveře pacienta ceduli

ZÁKAZ NÁVŠTĚV, a dotyčný nešťastník upadne v zapomnění ještě hlubší než kdysi Muž se železnou maskou.

Jistě, nelze donekonečna odhánět nejbližší příbuzné - jenže Muž z Marsu žádné nemá. Posádku nešťastného Posla poutalo k Zemi jen velmi málo příbuzenských vazeb, a kdyby se objevil nějaký příbuzný, který by chtěl hájit zájmy Muže se železnou maskou - promiňte, chtěl jsem napsat Muže z Marsu -, pár tisíc reportérů to nebude smět prověřit.

Kdo mluví za Muže z Marsu? Kdo nařídil, aby ho obestoupila ozbrojená stráž? Jakou strašlivou chorobou trpí, že ho nikdo nesmí ani koutkem oka spatřit, natož mu položit nějakou otázku? Obracím se na vás, pane generální tajemníku; ty výmluvy o "fyzické slabosti" a "únavě ze změny gravitace" neobstojí. Kdyby to byla pravda, pak by Muži z Marsu stačila místo ozbrojené stráže devadesát liber vážící ošetřovatelka.

Mohla by ta choroba být finanční povahy? Anebo (řekněme to slušně) je v tom politika?

Text v podobném duchu pokračoval dál; Jill pochopila, že Ben se pokouší úřady vyprovokovat, aby zaujaly nějaké stanovisko a odkryly karty. Cítila, že tím Caxton vážně riskuje, ale neměla ponětí o velikosti rizika ani o konkrétní podobě, v níž by se mohlo projevit.

Listovala novinami. Byly plné příběhů z Vítěze, obrázků generálního tajemníka Douglase, jak rozdává řády, rozhovorů s kapitánem van Trompem a jeho chrabrou posádkou, snímků Mart'anů a jejich měst. O Smithovi tam toho bylo málo; jen strohá zpráva, že se pomalu zotavuje z následků cesty.

Ben se vrátil a položil jí na dlaň složku průklepových papírů. "Tady máš další." Zase zmizel.

Jill zjistila, že "další" je přepis záznamu z první nahrávky, kterou poslala Benovi. Hemžilo se to označeními "první hlas", "druhý hlas", ale kde byl Ben schopen identifikovat osobu, tam to také dopsal. V záhlaví byla poznámka: "Všechny hlasy jsou mužské."

Většina rozhovorů pouze informovala o tom, že byl Smith krmen, omýván, masírován a že cvičil pod dohledem hlasu identifikovaného jako doktor Nelson a druhého, jenž byl nazýván "druhý doktor".

Jedna pasáž však neměla s péčí o pacienta nic společného. Jill si ji přečetla znovu:

Doktor Nelson: Jak se cítíš, chlapče? Už máš dost sil, abys mohl mluvit? Smith: Ano.

Doktor Nelson: Chce s tebou mluvit nějaký muž. Smith (za okamžik): Kdo? (Caxton zde připsal: Smith pokaždé chvilku mlčí, než začne mluvit.)

Nelson: Ten muž je náš veliký (nepřepsatelný hrdelní zvuk - mart'anština?). Je to náš Nejstarší Starý. Promluvíš s ním? Smith (po velmi dlouhé odmlce): Jsem velmi št'asten. Starý bude hovořit a já budu poslouchat a růst. Nelson: Ne, ne! Chce ti klást otázky. Smith: Nemohu učít Starého.

Nelson: Starý si to přeje. Necháš ho, aby ti kladl otázky? Smith: Ano. Šum přístroje.

Nelson: Tudy, pane. Zavolám doktora Mahmouda; bude tlumočit.

Následovala popiska "nový hlas". Caxton ji ale škrtl a vepsal: „Generální tajemník Douglas!!!“

Generální tajemník: Nebudu jej potřebovat. Říkal jste, že Smith umí anglicky.

Nelson: Tedy, ano i ne, Vaše Excellence. Zná určitý počet slov, ale, jak říká Mahmoud, nezná žádné kulturní souvislosti, o něž by jejich význam mohl opřít. Může se vám zdát, že mluví z cesty.

Generální tajemník: Ale, však my to zvládneme, tím jsem si jist. Jako mladík jsem projel stopem celou Brazílii a ze začátku jsem neuměl ani slovo portugalsky. Ted' kdybyste nás představil - a pak nás nechte o samotě.

Nelson: Pane? Radši bych měl zůstat u svého pacienta.

Generální tajemník: Opravdu, doktore? Obávám se ale, že musím trvat na svém. Promiňte.

Nelson: I já se obávám, že budu muset trvat na svém. Promiňte, pane. Lékařská etika -

Generální tajemník (skočil mu do řeči): Jako právník vím ledacos o tom, jak jsou lékaři přehnaně opatrní - tak na mě nechod'te s těmi zaklínadly o lékařské etice. Vybral si vás tento pacient?

Nelson: Ne tak docela, ale -

Generální tajemník: Měl vůbec nějakou možnost výběru lékaře? Pochybuji. Jeho stav je předmětem zájmu tohoto státu. Jednám zde defacto jako nejbližší příbuzný - a jak uvidíte, vlastně i de jure. Chci si s ním promluvit o samotě.

Nelson (po dlouhé odmlce a velmi škrobeně): Jestli to vidíte takto, Vaše Excellence, pak přestávám na

tomto případu spolupracovat.

Generální tajemník: Neberte si to tak, doktore. Nezpochybnuji váš lékařský postup. Ale jeho matce byste nebránil, aby si s ním promluvila o samotě, že ne? Bojíte se, že mu ublížím?

Nelson: Ne, ale -

Generální tajemník: Jaké tedy máte námitky? Pojd'te, představíte mne a dáme se do toho. Tohle hádání může rozrušit vašeho pacienta.

Nelson: Vaše Excellence, představím vás. Pak si ale budete muset najít jiného lékaře, aby dohlížel na váš... předmět zájmu.

Generální tajemník: Mrzí mne to, doktore - opravdu, věřte mi. Tohle nemohu přijmout jako definitivní závěr - popovídáme si o tom později. A teď, kdybyste dovolil?

Nelson: Stoupněte si sem, pane. Synu, toto je muž, který s tebou chce mluvit. Náš veliký Starý.

Smith: (nepopsatelné)

Generální tajemník: Co říkal?

Nelson: Uctivě vás přivítal. Mahmoud tvrdí, že to znamená: 'Jsem pouhé vejce.' Nebo více méně něco podobného. Synu, mluv lidskou řečí.

Smith: Ano.

Nelson: A vy byste měl volit jednoduchá slova, jestli vám mohu dát poslední radu.

Generální tajemník: Ach, jistě.

Nelson: Na shledanou, Vaše Excellence. Na shledanou, synu.

Generální tajemník: Díky, doktore. Uvidíme se později.

Generální tajemník (pokračuje): Jak se cítíte?

Smith: Cítím se dobře.

Generální tajemník: Skvělé. Kdybyste cokoli potřeboval, stačí o to požádat. Chceme, abyste byl šťastný a spokojený. A teď bych od vás něco potřeboval. Umíte psát?

Smith: Co je to psát?

Generální tajemník: Vlastně bude stačit váš otisk palce. Chci vám něco přečíst. Je tam spousta právnických řečí, ale v podstatě se tam říká, že tím, jak jste opustil Mars, se vzdáváte jakýchkoli nároků, které jste tam měl, a že s tím souhlasíte. Rozuměl jste mi? Postoupíte je vládě.

Smith: (žádná odpověď)

Generální tajemník: Dobrá, zkusme to takhle. Vy nevlastníte Mars, že ne?

Smith (po dlouhé pauze): Nerozumím.

Generální tajemník: Mmmm... tak jinak. Chcete tady zůstat, že ano?

Smith: Nevím. Byl jsem poslán Starými. (Dlouhá nesrozumitelná řeč znějící, jako když se kočka pere s obří žábou.)

Generální tajemník: Ksaku, taky ho už mohli naučit pořádně anglicky. Podívej se, synu, nemusíš se znepokojoval. Stačí, když mi otiskneš palec sem dolů na ten papír. Půjč mi pravou ruku. Ne, nekrť s ní tak. Nehýbej se! Nechci ti ublížit... Doktore! Doktore Nelsone!

Druhý lékař: Ano, pane?

Generální tajemník: Sežeňte doktora Nelsona!

Druhý lékař: Doktora Nelsona? Ale ten odešel, pane. Říkal, že jste ho z tohoto případu odvolal.

Generální tajemník: To že řekl! Zatracený chlap! No, tak dělejte něco. Zaved'te mu umělé dýchání. Píchněte mu injekci. Nestůjte tu - copak nevidíte, že ten člověk umírá?

Druhý lékař: Nevěřím, že s tím lze něco dělat, pane. Jen ho nechte v klidu, dokud ho to nepřejde. Tak to dělal vždycky doktor Nelson.

Generální tajemník: Do hajzlu s doktorem Nelsonem!

Hlas generálního tajemníka se už neozval, stejně tak doktor Nelson. Jill usuzovala z klepů, které zaslechla, že Smith upadl do jednoho z těch svých kataleptických stavů. Následovaly ještě dva vstupy. Jeden říkal: Nemusíš šeptat. Neslyší tě. A ten druhý: Odnes ten tác. Nakrmíme ho, až se probere.

Než se Ben vrátil, Jill záznam přečetla podruhé. Nesl další průklepové papíry, ale nenabídl jí je. Namísto toho se zeptal: "Nemáš hlad?"

"Hlady přímo šilhám."

"Jdem si někam zastřelit krávu."

Cestou na střechu k taxíku Ben mlčel a nepromluvil ani během cesty na plošinu Alexandria, kde změnili vozy. Ben zvolil jako adresu baltimorské číslo, ale když se dostali nad zem, přeprogramoval cíl cesty na Hagerstown, Maryland. Potom úlevně klesl na sedadlo. "Teď si můžeme popovídat."

"Bene, proč ty tajnosti?"

"Promiň, zlatíčko. Já nevím, jestli mám odposlouchávaný byt - ale když můžu napíchnout já je, mohou mi to oni udělat taky. Stejně tak není pravděpodobné, že taxík, který zavolám ze svého bytu, má zabudované ucho, ale není to vyloučeno; chlapci ze Speciál Service jsou důkladní. Ovšem tahle mašina -" Poplácal čalounění. "Nemůžou napíchnout tisíce taxíků. Náhodně zvolený vůz bude bezpečný."

Jill se otřásla. "Bene, snad si nemyslíš, že by mohli..." Hlas jí selhal.

"Ne, vůbec si to nemyslím! Vidělas můj článek. Napsal jsem ho před devíti hodinami. Myslíš, že se úřady nechají kopat do břicha, aniž mi to oplatí?"

"Ale ty jsi byl vždycky v opozici proti téhle vládě."

"To bylo v pořádku. Tohle je něco jiného: obvinil jsem je, že drží politického vězně. Jill, vláda je živý organismus. Jejím prvním instinktem je stejně jako u jiných organismů snaha přežít. Zasáhneš ji a ona se brání. A tentokrát jsem ji opravdu zasáhl." Odmlčel se. "Ale neměl jsem do toho zatáhnout tebe."

"Já se nebojím. Alespoň od chvíle, kdy jsem ti vrátila tu hračičku."

"Jsi můj spojenec. Kdyby došlo na lámání chleba, tak jim tenhle důvod stačí."

Jill zmlkla. Zjištění, že ona - která nikdy nezažila nic horšího než nějakou rvačku jako dítě a sem tam pár drsných slov jako dospělá - by mohla být v nebezpečí, jí připadalo neuvěřitelné. Jako sestra vídala následky lidské bezohlednosti - ale to by se přece jí nemohlo stát!

Než prolomila pochmurné mlčení, taxi už kroužilo na přistání. "Bene? Řekněme, že ten pacient zemře. Co se stane?"

"Co se stane?" Zamračil se. "To je dobrá otázka. Jestli nikdo jiný nemá další, hodina skončila. Můžete jít domů."

"Nech toho vtipkování!"

"Hmm... Jill, abych našel na tohle odpověď, strávil jsem několik bezesných nocí. Toto je nejlepší odpověď, jaké jsem se dobral: když Smith zemře, jeho nárok na Mars zaniká. Pravděpodobně by nový nárok vznesli kolonisté, které Vítěz zanechal na Marsu - a vláda s nimi téměř jistě ještě před odletem uzavřela smlouvu. Vítěz je federální loď, ale možná, že ta smlouva zabezpečí, aby se všechny nitky sbíhaly v rukou generálního tajemníka Douglase. Takto by se udržel u moci dost dlouho. Na druhou stranu by to nemuselo znamenat vůbec nic."

"Ale? Proč?"

"Larkinovo rozhodnutí by se na Mars nemuselo vztahovat. Měsíc nebyl obydlen, ale Mars ano - Mart'any. V současnosti Mart'ané právnicky neznamenají nic. Ale Vysoký soud k tomu může přihlédnout a rozhodnout, že na planetě, obývané ne-lidmi ztrácí zabrání člověkem smysl. Pak by právo na Mars muselo být získáno od Mart'anů."

"Bene, tak jako tak to bude kolosální případ. Ta představa jediného člověka, vlastnictví planety... to je fantastické!"

"Tohle slovo před právníkem nepoužívej; nafukování komárů a ignorování velbloudů patří k základům právníkého řemesla. Kromě toho už existuje i precedens. V patnáctém století papež rozdělil západní polokouli mezi Španěly a Portugalce a nikoho nevzrušovalo, že jsou ty končiny už obsazeny Indiány s jejich vlastními zákony, zvyky a vlastnickými právy. I jeho rozsudek došel praktického naplnění. Podívej se na mapu a uvidíš, kde se mluví španělsky a kde portugalsky."

"Ano, Bene, ale - teď nežijeme v patnáctém století."

"To záleží na právnících. Jill, pokud Vysoký soud prohlásí, že Larkinovo rozhodnutí platí, pak může Smith udělovat koncese v hodnotě milionů, ale spíš miliard. Jestli převede svůj nárok státu, všechno bude mít pod kontrolou tajemník Douglas."

"Bene, proč by měl někdo stát o takhle velikou moc?"

"A proč můra letí za světlem? Ale Smithova finanční aktiva jsou skoro stejně důležitá jako jeho formální titul krále-imperátora celého Marsu. Vysoký soud ho může připravit o království, ale pochybuji,

že někdo může zviklat jeho nárok na motory Lyle a balík v Lunar Enterprises. Co se stane, když zemře? Odevšud se pochopitelně vynoří tisíce vzdálených bratranců, ale Vědecká nadace takové parazity úspěšně odráží už celá léta. Je tedy možné, že pokud Smith zemře, jeho štěstěna spadne do klína státu."

"Máš na mysli Federaci, nebo Spojené státy?"

"Další otázka, na niž nemám odpověď. Jeho rodiče pocházeli ze dvou zemí Federace a on sám se narodil někde úplně jinde... myslím, že to bude dost zajímavé téma pro spoustu lidí, kteří řídí jeho akciovou společnost a využívají jeho patenty. S tím vším nebude nakládat Smith: ten nerozezná listinnou akcii od tramvajového lístku, ale se vši pravděpodobností kdokoli, kdo se zmocní Smithe a bude jednat jeho jménem. Pochybuju, že by Lloyd uzavřel se Smithem životní pojistku; byl by to asi nejriskantnější tah v jeho historii."

"Chudáček ubohý! To nešťastné malé dítě!"

VI.

RESTAURACE v HAGERSTOWNU MĚLA SVOU "ATMOSFÉRU": stoly byly roztroušeny po trávníku, svažujícím se dolů k jezírku a pár jich stálo i ve větvích tří obrovitých stromů. Jill chtěla jíst na stromě, ale Ben podplatil majitele, aby jim dal stůl až k vodě a k němu přistavil stereotank.

Jill byla rozladěna. "Bene, proč platíme zdejší ceny, když nemůžeme sedět na stromě a ještě tu musíme strpět tu příšernou zrnící bednu?"

"Trpělivost, maličká. Stoly na stromech mají mikrofony; musí je mít, aby se zákazníci mohli dohodnout s obsluhou. Tento stůl jej nemá - alespoň doufám, protože jsem viděl číšníka, jak ho bere z hromady jiných. Co se toho tanku týče, nejen že není americké večeřet bez sterea, ale ten kravál, který se z něj line, bude rušit dálkové mikrofony - pokud by si s nimi dali slídlilové pana Dpuglase tu práci."

"Opravdu si myslíš, že nás hlídají, Bene?" Jill se zachvěla. "Nejsem stvořena pro život psance."

"Chachá! Když jsem se šťoural v tom skandálu General Synthetics, nikdy jsem na jednom místě nespal dvakrát a jedl jen balíčkované jídlo. Zamiluješ si to - stimuluje to metabolismus."

"Můj metabolismus se bez toho obejde. Mně by stačil jeden postarší, bohatý pacient."

"Takže si mě nevezmeš, Jill?"

"Až mne vykopne můj budoucí manžel, tak ano. Nebo možná budu tak bohatá, že si tě budu moci držet jako domácího mazlíčka."

"A co kdybychom s tím začali už dnes?"

"Až mne vykopne."

Během večeře skončila hudební show, která jim až dosud útočila na ušní bubínky. Tank vyplnila hlava hlasatele, který se usmál a oznámil: "NWNW, New World Networks a jeho sponzor, firma Malthusovy pastilky pro chytré holky, má tu čest vyhradit vysílací čas pro dějnotvorné prohlášení vlády Federace. Pamatujte si, přátelé, každá chytrá holka používá Chytré holky. Snadno přenosné, příjemné při užití, zaručeně neselhávající a schválené k prodeji bez lékařského předpisu podle Veřejného zákona č. 1312. Proč pokoušet osud se staromódními, neestetickými, škodlivými a nespolehlivými metodami?" Roztomile vlezlý hlasatel se podíval kamsi do strany a rychle zakončil reklamní šot: "Ukážu vám Chytrou holku, která se promění v generálního tajemníka!"

Trojrozměrný obraz se změnil na mladou ženu, tak smyslnou a svůdnou, že musela rozdychtit všechny muže v okolí. Svíjela se a kroutila a na závěr vzdychla vášnivým hlasem: "Já vždycky používám Chytré holky."

Obraz zmizel a orchestr zahrál Pozdrav nejhlubšímu míru. Ben nadhodil: "A používáš ty Chytré holky?"

"Co je ti do toho!" odsekla podrážděně Jill a dodala už smířlivějším tónem: "Je to šarlatánský všelék. Ostatně, jak víš, že je vůbec potřebuju?"

Caxton neodpověděl: prostor tanku se vyplnil otcovskými rysy generálního tajemníka. "Přátelé," začal, "spoluobčané Federace, dnes večer mám obzvláštní čest a potěšení vám sdělit, že od triumfálního návratu našeho nedostižného Vítěze -" Pokračoval v květnatém blahopřání obyvatelům Země k úspěšnému kontaktu s jinou planetou a civilizací. Lehce naznačil, že tento hrdinský čin je vlastně osobním úspěchem

každého občana - neboť každý z nich by byl mohl řídit onu expedici, kdyby nebyl zaneprázdněn jinou důležitou prací - a on, tajemník Douglas, je jen skromným nástrojem k vykonávání jejich vůle. Samozřejmě že to neřekl otevřeně, ale celkové poselství znělo, že obyčejný řadový člověk je stejně dobrý jako kdokoli jiný a lepší než většina ostatních - a že starý dobrý Joe Douglas ztělesňuje obyčejného člověka. Dokonce i tajemníkovy pečlivě rozčepýřené vlasy a pomuchlaná kravata působily tím správným lidovým dojmem.

Ben Caxton uvažoval, kdo ten proslov napsal. Pravděpodobně Jim Sanforth - ten má z celého Douglasova štábu největší cit pro vzrušování a chlácholení posluchačů. Než přišel do politiky, psal reklamní šoty a nemá žádné skrupule. Ano, pasáž o "ruce, která houpe kolébku", to byla Jimova práce - Jim je ten typ, který by lákal mladá děvčata na cukroví.

"Vypni to!" dožadovala, se Jill.

"Tiše, kočička. Tohle musím slyšet."

"...a tak mám, přátelé, tu čest vám představit našeho spoluobčana Valentina Michaela Smithe, Muže z Marsu! Miku, víme, že jste unaven a že vám není dobře - ale řekl byste pár slov vašim přátelům?"

Záběr sterea se změnil na polodetail muže na kolečkovém křesle. Nad ním se vznášel Douglas a z druhé strany stála ošetřovatelka, ztuhlá, naškrobená a fotogenická.

Jill zalapala po dechu. Ben zašeptal: "Tiše!"

Hladká, dětská tvář muže v křesle se roztáhla do plachého úsměvu; podíval se do kamery a prohlásil: "Ahoj, lidi. Promiňte mi, že sedím. Jsem ještě slabý." Zdálo se, že mluví s obtížemi a v jednu chvíli mu ošetřovatelka kontrolovala pulz.

Odpovídaje na Douglasovy otázky zahrnul komplimenty kapitána van Trompa a jeho posádku, poděkoval všem za svou záchranu a informoval, že na Marsu byli všichni kontaktem se Zemí příšerně vzrušení a že doufá, že pomůže k navázání přátelských vztahů mezi oběma planetami. Ošetřovatelka je chtěla přerušit, ale Douglas se jemně zeptal: "Miku, máš ještě dost sil k odpovědi na jednu otázku?"

"Jistě, pane Douglasi - pokud na ni dokážu odpovědět -"

"Miku! Co si myslíš o pozemských děvčatech?"

"Júúú!"

Dětská tvář dala najevo ohromení a extázi a zrůžověla. Následoval stříh na hlavu a ramena generálního tajemníka.

"Mike mne požádal, abych vám sdělil," ujistil všechny otcovským tónem, "že se vám zase ozve, jakmile jen bude moci. Víte, musí si ještě vytrénovat svaly. Jestli mu to lékaři dovolí, možná už příští týden." Scéna se vrátila zpět k pastilkám pro chytré holky a další děj objasnil, že dívka, která je nepoužívá, nejenže nemá všech pět pohromadě, ale ještě navíc je tak odpudivá, že muži radši přejdou na druhý chodník, aby se s ní nemuseli setkat. Ben přepnul na jiný kanál, obrátil se k Jill a prohlásil pochmurně: "No, tak to můžu článek do zítřejších novin roztrhat. Douglas už ho má pod palcem."

"Bene!"

"Co?"

"To nebyl Muž z Marsu!"

"Fakt? Děvče, jsi si jistá?"

"Ano, byl mu podobný. Ale nebyl to ten pacient, kterého jsem viděla v tom hlídaném pokoji."

Ben poukázal na fakt, že Smithe viděly desítky lidí - strážní, internisté, ošetřovatelé, kapitán Vítěze a jeho posádka, možná i další. Hezkých pár z nich určitě tenhle přenos vidělo. Vláda by musela vzít v úvahu, že na to někteří z nich přijdou. Nedávalo by to smysl - takhle riskovat.

Jill jen prostě vyšpulila dolní ret a trvala na svém, že člověk ve stereu není pacient, kterého viděla. Nakonec vztekla pokrčila rameny: "Jak myslíš! Končím."

"No tak, Jill."

"Odvez mne domů, prosím."

Ben šel pro taxík. Neobjednal ho z restaurace, ale vybral si vůz z přistávací plochy u hotelu přes silnici. Cestou domů se Jill stále tvářila chladně. Ben vytáhl záznamy a znovu si je prošel. Chvilí uvažoval a potom se ozval: "Jill?"

"Ano, pane Caxtone?"

"Já ti dám pane! Hele, Jill, já se omlouvám. Mělas pravdu."

"A co tě vede k tomuto závěru?"

Pleskl štůskem papírů o dlaň. "Tohle. Když se včera Smith choval takhle, nemohl zvládnout dnešní interview. Byl by přehodil výhybku... a upadl do jednoho z těch svých tranzů."

"Těší mne, že jsi konečně přišel na něco tak evidentního."

"Jill, ještě jednou mě kopni a pak už mne netrap. Víš, co tohle znamená?"

"To znamená, že si sehnali herce a rozhovor zfalšovali. Říkám ti to už dobrou hodinu."

"Jistě. Herce, a to dobrého herce, pečlivě vybraného a připraveného. Jenže z toho vyplývá spousta dalších věcí. Jak to vidím já, jsou dvě možnosti. Buď je Smith mrtvý a -"

"Mrtvý!" Jill byla náhle zpátky uprostřed té podivné ceremonie pití vody a vnímala podivnou, vřelou, nadpozemskou příchut' Smithovy osobnosti; pocítila nesnesitelnou lítost. "Možná. V tom případě tohle dvojče zůstane ,naživu' tak dlouho, jak budou potřebovat. Potom dvojník ,zemře' a bude odeslán co nejdál odsud, s hypnotickým blokem tak silným, že ho nikdy nepřekoná - nebo dokonce s ořezanými mozgovými laloky. Ale jestli je Smith po smrti, můžeme to pustit z hlavy; pravdu nikdy nedokážeme. Předpokládáme tedy, že je naživu."

"Kéž by!"

"Pokud je naživu," rozvíjel své úvahy Caxton, "pak na tom celém nemusí být nic špatného. Koneckonců, veřejní činitelé dvojníky používají. Třeba bude náš přítel Smith během dvou tří týdnů natolik v kondici, aby mohl unést vypětí veřejného vystoupení, a oni s ním vylezou ven. Ale zatraceně o tom pochybuji!"

"Proč?"

"Mysli. Douglasovi se už jednou nepodařilo vyrazit ze Smithe to, co potřeboval. Takže si myslím, že zahrabe Smithe ještě hloub, než dosud byl... a my se nikdy nedozvíme pravdu o Muži z Marsu."

"Zabije ho?" zeptala se pomalu Jill.

"Proč to? Stačí ho zavřít do soukromého sanatoria a po zbytek života odříznout od všech zdrojů informací."

"Propána! Bene, co budeme dělat?"

Caxton se zachmuřil. "Mají v ruce všechny trumfy a navíc určují i pravidla hry. Jenže já si seženu šikovného právníka a Hodnověrného svědka, půjdu s nimi do nemocnice a budu se dožadovat, aby mi ukázali Smithe. Možná je tím donutím, aby otevřeli hledí."

"Jdu do toho s tebou!"

"Houbeles půjdeš. Sama jsi říkala, že by ti to zničilo kariéru."

"Ale ty mne budeš potřebovat, abych ho identifikovala."

"Jestli se k němu dostanu tváří v tvář, dokážu rozeznat člověka vychovaného mimozemskou rasou od herce, který to jen předstírá. Ale pokud by se něco zvrtno, jsi mým esem v rukávu - jsi člověk, který má přístup do Bethesda Medical Center a víš, že se tam dělo něco nekalého. Miláčku, když už o mně neuslyšíš, zvládneš to dál sama."

"Bene, přeci by neublížili tobě?"

"Překročil jsem vymezené mantinely, děťátko."

"Bene, tohle se mi nelíbí. No a když se k němu dostaneš, co podnikneš dál?"

"Zeptám se ho, jestli chce opustit nemocnici. Pokud řekne ano, nabídnu mu, aby odešel se mnou. V přítomnosti Hodnověrného svědka se ho neodvážím zastavit."

"Uf... a co potom? Skutečně potřebuje lékařskou péči. Bene, vždyť on se neumí o sebe postarat sám."

Caxton se znovu zachmuřil. "Už jsem o tom přemýšlel. Ošetřovat ho nemohu. Mohli bychom ho uložit do mého bytu -"

"A já o něj mohu pečovat. To zvládnem, Bene!"

"Brzdi. Douglas vytáhne nějakého králíka z klobouku a Smith poputuje zpátky do díry. A my možná taky." Svraštil obočí. "Znám ale jednoho člověka, který by z toho mohl vyjít se zdravou kůží."

"Kdo to je?"

"Slyšelas někdy o Jubalu Harshawovi?"

"Kdo by neslyšel?"

"To je taky jedna z jeho největších výhod: zná ho každý. Tím pádem si na něj nikdo moc nedovolí. A že je právník a lékař zároveň, tak si jeho nepřátelé dávají pozor ještě víc. Ale co je nejpodstatnější, je natolik silná individualita, že kdyby měl k tomu důvod, pustil by se klidně s kapesním nožem do křížku s celou Federací - a to jeho odolnost ještě o hodně zvyšuje. Seznámil jsem se s ním během těch procesů s nepřátelsky smýšlejícími osobami; je to přítel, na něhož se dá spolehnout. Jestli se mi podaří dostat Smithe z Bethesdy, odvezu ho k Harshawovi do Poconos - a pak ať si ho ti lumpové zkusí vyrvat mu ho z drápů! S mými články a Harshawovou bojechtivostí jim ještě zatopíme."

VII.

PŘESTOŽE BYL POZDNÍ VEČER, přišla Jill do služby o deset minut dřív. Hodlala poslechnout Bena a nemíchat se do jeho pokusu o průnik k Muži z Marsu, ale chtěla být nablízku. Ben bude možná potřebovat posily.

Na chodbě nebyly žádné stráže. Dvě hodiny pobíhala jen mezi tácy, podáváním léků a dvěma pacienty připravovanými na chirurgický zákrok; nestihla víc než zkontrolovat dveře od pokoje K-12. Byly zamčené, a přístup do sousedního salonku také. Uvažovala o tom, že by se proplížila přes salonek, když ho teď nikdo nehlídá, ale pak akci odložila; měla příliš mnoho práce. Alespoň se neustále držela tak blízko, aby jí neunikl žádný nově příchozí.

Ben se neukázal, a jak se ujistila diskrétními dotazy u své kolegyně na centrále, do apartmá K-12 nevstoupil ani on, ani nikdo jiný. Překvapilo ji to; Ben sice čas přesně neurčil, ale měl v úmyslu zaútočit brzy ráno.

Nakonec už to nevydržela a šla na výzvědy. Když nápor práce polevil, zaklepala na dveře kontrolního pokoje, vstřčila hlavu dovnitř a předstírala překvapení. "Jé! Dobré jitro, doktore. Já myslela, že tu bude doktor Frame!"

Lékař u monitorovacího panelu k ní vzhlédl a usmál se na ni. "Toho jsem neviděl, sestro. Jsem doktor Brush. Mohu vám nějak pomoci?"

Byla to typická mužská reakce a Jill se uvolnila. "Vlastně skoro nic nechci. Jak se vede Muži z Marsu?"

"Prosím?"

Usmála se. "Mezi personálem se to ví, doktore. Váš pacient -" mávla rukou k dveřím do K-12.

"Cože?" zatvářil se udiveně. "Oni tu měli jeho?"

"Copak tu už není?"

"Na to dám krk, že ne. Leží tu paní Rose Bankersonová - pacientka doktora Garnera. Přivezli jsme ji dnes brzo ráno."

"Opravdu? A co se stalo s Mužem z Marsu?"

"Nemám ponětí. Poslechněte, a to jsem vážně o fous propásl Valentina Smithe?"

"Včera tu ještě byl."

"Někdo má ale štěstí. Koukněte, koho jsem dostal na krk já." Přepnul na desce na záběr pacienta; Jill spatřila vodní postel a v ní se vznášející drobnou stařenku.

"Co jí je?"

"Hmm... sestro, kdyby neměla na rozhazování, mohlo by se to nazvat senilní demencí. Takhle je tady na odpočinutí a lékařskou kontrolu."

Jill chvíli klábosila a pak předstírala, že vidí na panelu sester svítit kontrolku a že ji asi shánějí. Přešla k panelu a nahlédla nenápadně do záznamu noční služby - ano, bylo to tam: V. M. Smith, K-12 - převezen. A pod tím: Rose S. Bankersonová (paní) příj. na K-12 (diету, nařídil dr. Garner - žádné zvl. pokyny - služ. není zodpov.).

Proč Smithe v noci přemístili? Asi aby setřáslí zvědavce zvenčí. Ale kam ho mohli dát? Normálně by zavolala do recepcce, ale Benovy názory ji přiměly dávat si na telefon pozor. Rozhodla se vyčkat a zjistit, co se povídá mezi personálem.

Ze všeho nejdřív však šla do telefonní budky a zavolala Benovi. Jeho služba v kanceláři jí oznámila, že pan Caxton odešel do města. Na okamžik nebyla schopná ze sebe vydat ani hlásku; potom se ale sebrala a nechala Benovi vzkaz, aby se jí ozval.

Zkusila to ještě domů, ale nebyl ani tam, a tak mu nahrála tutéž zprávu.

Ben Caxton neztrácel čas. Zaplatil si Jamese Olivera Cavendishe. Stačil by i kterýkoli jiný Hodnověrný svědek, ale Cavendish měl takové renomé, že skoro ani nepotřebovali právníka - ten starý pán už mnohokrát svědčil před Vysokým soudem a tvrdilo se o něm, že hodnota závětí, které nosí v hlavě, jde do miliard. Cavendish absolvoval výcvik fotografické paměti u velkého doktora Samuela Renshawa a hypnotické instrukce obdržel jako stipendista Rýnské nadace. Za den vydělával víc, než dostal Ben za týden, ale Caxton měl v úmyslu výlohy naučtovat syndikátu Post - pro tuhle práci bylo vhodné jen to nejlepší.

Ben vyzvedl z firmy Biddle, Frisby, Frisby, Biddle and Reed mladšího Frisbyho a pak společně zavolali Svědka Cavendishe. Hubená postava pana Cavendishe, zahalená v bílém plášti, náležejícím k jeho profesi, připomněla Benovi Sochu svobody - a byla i téměř stejně nápadná. Než přišel Cavendish, vysvětlil Ben Marku Frisbymu, o co se chce pokusit (a Frisby poukázal na to, že k tomu nemají právo). Jakmile Svědek dorazil, dodržovali všichni protokol a nediskutovali o tom, co snad uvidí a uslyší.

Taxík je vyložil na střeše nemocnice a oni sešli do kanceláře ředitele. Ben ukázal svůj průkaz a žádal o setkání s ředitelem.

Velitelsky se tvářící žena se jej zeptala, zda má domluvenou schůzku. Caxton přiznal, že nikoli.

"Pak je vaše šance na setkání s doktorem Broemerem velmi malá. Řekněte mi, oč jde?"

"Vyříd'te mu," odpověděl hlasitě Ben, "že přišel Caxton z Vraního hnízda s právníkem a Hodnověrným svědkem, aby si promluví s Valentinem Michaellem Smithem, Mužem z Marsu."

Vyvedlo ji to z míry, ale vzchopila se a ledově opáčila: "Budu ho o tom informovat. Posad'te se, prosím."

"Díky, počkáme tak, jak jsme."

Frisby vytáhl cigaretu, Cavendish čekal s klidnou trpělivostí člověka, který už zažil od lidí vše a kterého už nic nemůže překvapit. Caxton nervózně přecházel z místa na místo. Konečně ledová královna oznámila: "Přijme vás pan Berquist."

"Berquist? Gil Berquist?"

"Domnívám se, že se ten pán jmenuje Gilbert Berquist."

Caxton si to nechal projít hlavou; Gil Berquist byl jednou z Douglasových loutek - "výkonných asistentů".

"Nechci mluvit s Berquistem; chci mluvit s ředitelem."

Ale Berquist už byl tady, ruku napřaženou před sebe a na tváři uvítací úsměv. "Benny Caxton! Jak se vede, stará vojno? Pořád ještě na tom samém písčku?" Letným pohledem přejel Svědka.

"Pořád. Co tu děláte, Gile?"

"Jestli se mi někdy povede utéct z veřejných služeb, nechte mi u vás taky jeden sloupek, Bene - každé ráno vám zavolám drby na tisíc slov a zbytek dne si budu válet šunky. Závidím vám, Bene."

"Gile, ptal jsem se vás, co tu děláte? Chtěl jsem mluvit s ředitelem a potom s Mužem z Marsu. Nepřišel jsem sem proto, abych se od vás nechal elegantně vyhodit."

"No tak, Bene, neberte to takhle. Jsem tu, protože doktora Broemera už tisk přivádí k šílenství - a tak mne generální tajemník poslal, ať mu ulehčím."

"Prima. Chci vidět Smithe."

"Bene, kamaráde, to chce každý reportér, speciální korespondent, spisovatel, komentátor, publicista na volné noze a milosrdná sestra. Před dvaceti minutami tu byla Polly Peepersová. Chtěla si s ním povídat o milostném životě Mart'anů." Berquist rozhodil rukama.

"Chci vidět Smithe. Pustíte mne, nebo ne?"

"Bene, pojďme si popovídat někde na drink. Můžete se mne zeptat, na co chcete."

"Vás se nechci ptát na nic; chci vidět Smithe. Tohle je můj právní zástupce, Mark Frisby." Jak bylo zvykem, Hodnověrného svědka Ben nepředstavil.

"My se známe," informoval všechny Berquist. "Co dělá váš otec, Marku? Ještě ho zlobí ty dutiny?"

"Pořád je to stejné."

"To je tím ošklivým podnebím. No tak jdeme, Bene. Marku, pojd'te taky."

"Nechte toho," zarazil ho Caxton. "Já chci vidět Valentina Michaela Smitha. Zastupuji zde syndikát Post a nepřímo i dvě stě milionů čtenářů. Pustíte mne k němu? Pokud ne, řekněte to nahlas a vyjádřete se se všemi právními důsledky."

Berquist vzdychl. "Marku, mohl byste vysvětlit tomuhle kronikáři klíčových dírek, že nemůže jen tak vtrhnout do pokoje k nemocnému? Smith se nechal vidět včera v noci - navzdory doporučení jeho lékařů. Ten muž má nárok na klid a ticho, aby si mohl odpočinout a nabrat sílu."

"Ozývají se fámy," utrousil Caxton, "že ten včerejší projev byl zfalšovaný."

Berquist se přestal usmívat. "Frisby," pronesl chladně, "nechtěl byste svému klientovi poradit, aby si dal pozor na urážku na cti?"

"Uklidněte se, Bene."

"Znám paragrafy, týkající se urážky na cti, Gile. Ale koho jsem urazil? Muže z Marsu? Nebo někoho jiného? Řekněte koho. Opakuji," zvýšil hlas, "že jsem slyšel, že muž, který včera mluvil v trojrozměru, nebyl Muž z Marsu. Chci ho proto vidět a zeptat se jej na to."

Přeplněná místnost ztichla. Berquist pohlédl na Hodnověrného svědka, pak se ovládl a prohlásil s úsměvem: "Bene, možná že jste si vykoledoval interview - ale taky soudní žalobu. Počkejte moment."

Zmizel a zakrátko se zase vynořil. "Domluvil jsem to," informoval utrápeně, "ačkoli si to, Bene, nezasloužíte. Pojd'te. Ale jenom vy - Marku, je mi líto, ale nemůžete tam všichni; Smith je moc nemocný."

"Ne," zavrtěl hlavou Caxton.

"Prosím?"

"Všichni tři, nebo nikdo."

"Bene, nebud'te hloupý; dostává se vám velmi výjimečného privilegia. Víte co - Mark může jít s námi a počkat venku. Ale jeho nepotřebujete." Berquist kývl hlavou směrem ke Cavendishovi. Svědek se tvářil, jako by mu nerozuměl.

"Možná že nebudeme. Ale dnes večer napíšu do svého sloupku, že úřady odmítly umožnit Hodnověrnému svědkovi, aby se setkal s Mužem z Marsu."

Berquist pokrčil rameny. "Tak pojd'te. Bene, doufám, že ten soudní proces prohrájete."

S ohledem na Cavendishův věk použili výtah a pak se ubírali kolem několika laboratoří, místností s lékařskými přístroji a od jednoho pokoje k druhému. Zastavil je strážný, který kamsi zatelefonoval, a nakonec byli uvedeni do místností s kontrolními a měřicími přístroji, používanými pro velmi těžce nemocné pacienty. "Toto je doktor Tanner," oznámil Berquist. "Doktore, to je pan Caxton a pan Frisby." Cavendishe samozřejmě nepředstavil.

Tanner se tvářil ustaraně. "Pánové, musím vás požádat o jedno: nedělejte a neříkejte nic, co by mohlo mého pacienta rozrušit. Je výjimečně silně neurotický a snadno upadá do stavu patologického bezvědomí - do tranzu, jestli se vám tento název líbí víc."

"Epilepsie?" zeptal se Ben.

"Laik by to tak mohl nazvat. Blíží se to spíš katalepsii."

"Vy jste specialista, doktore? Psychiatr?"

Tanner se podíval na Berquista. "Ano," připustil.

"Kde jste dělal specializační kurz?"

Berquist se do toho vložil. "Bene, podíváme se na pacienta. Doktora Tannera můžete vyzpovídat potom."

"Okej."

Tanner přelétl své ciferníky, přepnul jakýsi vypínač a nakoukl do kukátka. Odemkl dveře a vedl je do ložnice, přičemž si přitiskl ukazováček na rty.

V místnosti bylo šero. "Udržíme tady přítomí, protože ještě nemá oči přizpůsobené našim světelným podmínkám," vysvětloval šeptem Tanner. Přešel k vodní posteli, stojící uprostřed místnosti. "Miku, přivedl jsem ti pár přátel."

Caxton se přisunul blíž. Po povrchu postele plul mladý muž, napůl zabořený do plastické kůže lůžka a přikrytý až po ramena příkrývkou. Díval se na ně, ale neřekl nic a jeho hladká, kulatá tvář byla bezvýrazná.

Pokud Ben dokázal odhadnout, byl to ten muž ze včerejšího stereovysílání. Pocítil nevolnost, že mu malá Jill podstrčila do ruky živý granát - žalobu pro urážku na cti, která by jej mohla zruinovat. "Vy jste Valentine Michael Smith?"

"Ano."

"Muž z Marsu?"

"Ano."

"Byl jste včera v noci ve stereu?"

Muž neodpověděl. Tanner se ozval: "Myslím, že vám nerozumí. Miku, vzpomínáš si, co jsi včera dělal s panem Douglassem?"

Tvář se nedůtklivě zkrabatila. "Jasná světla. Bolí."

"Ano, z jasných světél tě bolely oči. Pan Douglas a ty jste řekli lidem ahoj."

Pacient se slabě usmál. "Jeli jsme v židli."

"Okej," souhlasil Caxton. "Už můžu sám. Mike, starají se o tebe dobře?"

"Ano."

"Nemusíš tu zůstat. Můžeš chodit?"

Tanner spěšně zaprotestoval. "Podívejte, pane Caxtone -" Berquist mu položil dlaň na paži.

"Mohu chodit... trochu. Unaven."

"Postarám se, abys dostal pojízdné křeslo. Miku, jestli tu nechceš zůstat, odvedu tě, kamkoli budeš chtít."

Tanner setřásl Berquistovu dlaň a vyštěkl: "Nemohu vám dovolit, abyste zasahoval do léčby mého pacienta!"

"Je to snad svobodný člověk, nebo ne?" trval na svém Caxton. "Nebo je tu snad vězněn?"

"Ovšemže je svobodný!" souhlasil Berquist. "Buďte zticha, doktore. Nechte toho hlupáka, ať si tu větve pod sebou podřeže sám."

"Díky, Gile. Slyšel jsi ho, Miku. Můžeš jít, kamkoli budeš chtít."

Pacient se s hrůzou v očích obrátil k Tannerovi. "Ne! Ne, ne, ne!"

"Okej, okej."

Tanner vybuchl. "Pane Berquiste, to už snad stačí!"

"Máte pravdu, doktore. Bene, to už stačí."

"Ehm... ještě jednu otázku." Caxton se úporně zamyslel, pokoušeje se přijít na nějakou únikovou cestu. Jill se zjevně mylila - i když to včera v noci vypadalo, že má pravdu.

"Poslední otázka," souhlasil Berquist.

"Díky. Ehm, Miku, včera v noci se tě pan Douglas na něco ptal." Pacient mlčel. "Heleď, ptal se tě, co si myslíš o pozemských děvčatech, že?"

Pacientova tvář se rozpukla do šťastného úsměvu. "Júúú!"

"Ano. Miku... kdy a kde jsi ty dívky viděl?"

Úsměv zmizel. Pacient pohlédl na Tannera a pak ztuhl; oči se obrátily v sloup a tělo se stáhlo do polohy nenarozeného plodu: kolena u brady, hlava ohnutá, ruce na prsou.

Tanner vykřikl: "Vypadněte odtud!" Rychle přiběhl a zkoumal pacientovo zápěstí.

Berquist vyjel divoce: "To je vrchol! Caxtone, odejdete? Nebo mám zavolat strážce?"

"Jo, už jdeme," souhlasil Caxton. Všichni až na Tannera vyšli z místnosti a Berquist zavřel dveře.

"Ještě jedna drobnost, Gile," nenechal se odbýt Ben. "Držíte ho stranou od veřejnosti... tak kde viděl ta děvčata?"

"Co? Nebud'te směšný. Viděl jich spousty. Sestry... laborantky. To víte sám."

"Ale nevím. Já jsem to pochopil tak, že k němu smějí pouze ošetřovatelé a že ženské návštěvy jsou přísně zakázány."

"Prosím? To je absurdní." Berquist vypadal znepokojeně, ale pak se náhle zašklebil. "Viděl jste přeci včera ve stereu, že u něj stála sestra."

"Ach. To jsem viděl." Caxton zmlkl.

Mlčeli až do chvíle, než se taxík s trojicí mužů odlepil od střechy nemocnice. Potom Frisby poznamenal: "Bene, nemyslím si, že na vás generální tajemník podá žalobu. Přesto ale, jestli váš zdroj ještě trvá, bylo by lepší zajistit si nějaké důkazy."

"Zapomeňte na to, Marku. Nebude mne žalovat." Ben zlobně pozoroval podlahu. "Jak vlastně víme, že to byl Muž z Marsu?"

"Cože? Jak to myslíte, Bene?"

"Jak to víme! Viděli jsme na nemocničním lůžku muže, který zhruba odpovídal věkem. Berquist nám řekl, že je to on - ale Berquist je jako politik ve lhaní zběhlý. Viděli jsme cizího muže, který měl být psychiatrem - ale když jsem se ho začal vyptávat, kde studoval, tak mne okřikl. Pane Cavendishi, zaznamenal jste nějaký fakt, jenž by vás přesvědčil, že ten člověk byl Muž z Marsu?"

Cavendish odpověděl: "Nejsem tu proto, abych vyjadřoval své názory. Vidím, slyším - a to je vše."

"Promiňte."

"Budete ještě potřebovat mou profesionální asistenci?"

"Prosím? Ne, už ne. Děkuji, pane Cavendishi."

"Já děkuji vám, pane. Byla to zajímavá práce." Starý pán si svlékl plášť, jenž ho odlišoval od obyčejných smrtelníků. Uvolnil se a jeho rysy změkly.

"Kdybych sem dokázal dostat jednoho z členů posádky Vítěze," hájil se Caxton, "usvědčil bych je."

"Musím přiznat," ozval se Cavendish, "že mne překvapila jedna věc, kterou jste vy přešel."

"Opravdu? A co mi uniklo?"

"Mozoly."

"Mozoly?"

"Jistě. Z mozolů můžete vyčíst celý lidský život. Jednou jsem o tom dělal monografii pro Svědecký čtvrtletník. Ten mladík z Marsu nikdy neměl na nohou cokoli typu našich bot a žil v gravitaci o dvě třetiny nižší, než je naše. Byl by měl mít mozoly odpovídající prostředí, v němž strávil téměř celý život."

"Zatraceně! Pane Cavendishi, proč jste to neřekl?"

"Pane?" Starý muž se napřímil a nosní dírky se mu rozšířily. "Pane, jsem Hodnověrný svědek. Ne účastník sporu."

"Promiňte." Caxton se zamračil. "Vraťme se zpátky. Podíváme se mu na nohy - nebo jim z té nemocnice udělám kůlničku na dříví!"

"Budete si muset najít jiného Svědka... vzhledem k mé indiskreci se už nemohu těšit v této kauze důvěry."

"Hm, tedy, asi ano," Caxton se zachmuřil ještě víc.

"Uklidněte se, Bene," nabádal jej Frisby. "Už jste se do toho zamotal dost. Osobně jsem přesvědčen, že to Muž z Marsu byl."

Caxton je oba vysadil a pak nechal taxík viset ve vzduchu a uvažoval. Už jednou uvnitř byl - s právníkem a Hodnověrným svědkem. Dožadovat se přístupu k pacientovi podruhé za jediný den by nebylo rozumné a určitě by jej také odmítli vpustit.

A protože ho odrazili, nemá materiál pro dnešní sloupek. Bude muset pokračovat dál.

Jak? No, aspoň ví, kde toho údajného "Muže z Marsu" najít. Vplížit se tam jako elektrikář? Příliš nápadné; dopadl by jako "doktor Tanner". Lékaři se neradi propůjčují k čachrům, které jsou v rozporu s lékařskou etikou. Třeba ten lodní lékař, Nelson - ten si nad celým případem umyl ruce jenom proto, že -

Počkat! Doktor Nelson by pravého Muže z Marsu poznal, a ani by nemusel zkoumat mozoly či cokoli jiného. Caxton se pokusil doktoru Nelsonovi zatelefonovat, a protože neznal číslo ani adresu, zkusil to přes svou kancelář. Benův asistent Osbert Kilgallen nevěděl také, ale Informační registr důležitých osob syndikátu Post pomohl a za několik minut Caxton mohl hovořit.

Doktor Nelson ten přenos neviděl. Ano, slyšel o něm; ne, neměl žádný důvod se domnívat, že byl zfalšován. Ví doktor Nelson o tom, že byl učiněn pokus přimět Smithe, aby se vzdal svých práv, vyplývajících z Larkinova rozhodnutí? Ne, a i kdyby tomu tak bylo, nezajímalo by jej to; je absurdní hovořit o tom, že někdo "vlastní" Mars; Mars patří Marťanům. Tak? Položme si hypotetickou otázku, doktore; kdyby se někdo pokusil -

Doktor Nelson zrušil spojení. Když se Caxton snažil dovolat se znovu, uvítal ho nahraný hlas: "Majitel dočasně službu zrušil. Kdybyste chtěl zanechat -"

Caxton utrousil nelichotivou poznámku na Nelsonovu adresu. Jeho další počín by však z hlediska rozumnosti zasloužil poznámku daleko nelichotivější: Ben zavolal do Paláce exekutivy a dožadoval se rozhovoru s generálním tajemníkem.

Za ta léta, co se Ben honil za hříchy mocných, se naučil, že se tajemství často prozradí, když reportér zajde přímo k jeho držiteli a začne být nesnesitelně protivný. Bylo mu jasné, že je nebezpečné kroutit tygrím ocasem; znal i psychopatologii velké moci lépe než Jill Boardmanová - ale příliš spoléhal na svou pozici jako součásti jiného druhu moci, již si skoro nikdo neodvážil zneprátnit.

Zapomněl na to, že když volá z taxíku do Paláce, nečiní tak veřejně.

Caxton už hovořil s pultectem podřízených a byl čím dál agresivnější. Byl svou činností tak zaměstnán, že si nevšiml, jak se jeho vůz přestal vznášet.

Když to zaznamenal, bylo už pozdě; stroj odmítl uposlechnout jeho pokyny. Caxton si hořce uvědomil, že se nechal chytit způsobem, na jaký by nenaletěl ani obyčejný chuligán: jeho telefon byl zaměřen a identifikován, automatický pilot taxíku byl pomocí policejní frekvence patřičně instruován - a on byl uvnitř dopraven tam, kam bylo třeba, potichu, v soukromí a bez hluku.

Pokusil se zavolat svého právníka.

Pokračoval v tom dál, když vůz přistával na jakémsi dvoře a okolní stěny mu odřízly signál. Pokusil se z taxíku uniknout, ale dveře se nedaly otevřít - a už ho ani nepřekvapilo, že rychle ztrácí vědomí -

VIII.

JILL SI ŘÍKALA, že Ben vyrazil po další stopě a zapomněl ji o tom vyrozumět. Ale v hloubi duše tomu nevěřila. Ben za svůj úspěch vděčil až úzkostlivé pozornosti, již věnoval detailům v lidských vztazích. Pamatoval si všechny narozeniny a radši by byl utekl bez zaplacení dluhu z partie pokeru, než aby opomněl poslat děkovný dopis. Bez ohledu na to, za čím šel a jak to bylo naléhavé, dokázal by si najít - našel by si! - dvě minuty za letu, aby jí mohl zanechat vzkaz.

Musel zmizet ze světa! Během polední přestávky zavolala Benovu pomocníkovi a šéfovi kanceláře Osbertu Kilgallenovi. Trval na svém, že jí Ben žádný vzkaz nenechal a ani se neozval od chvíle, kdy volala naposled.

"Neříkal, kdy se vrátí?"

"Ne. Ale když se děje něco podobného, vždycky si necháváme jeden či dva sloupce volné do poslední chvíle."

"Dobrá... a odkud vám volal naposled? Jestli se tedy mohu zeptat?"

"Jistěže můžete, slečno Boardmanová. Nevola! Byl to statprint, vyplněný a odeslaný z přistávací plochy Paoli ve Philadelphii."

Jill se s tím musela spokojit. Obědvala v sesterské jídelně a nimrala se v jídle. To je přece nesmysl, ubezpečovala se, že by se mu něco stalo... nebo že by se do toho mouly zamilovala...

"Hej! Boardmanová! Probud' se!"

Jill zvedla oči a spatřila Molly Wheelwrightovou, dietní sestru jejich křídla, jak ji pozoruje. "Promiň."

"Ptala jsem se, odkdy vaše patro ukládá do luxusních apartmá pacienty chudé jak kostelní myš."

"To neděláme vůbec."

"Copak K-12 není na vašem patře?"

"K-12? Tam není žádný chudák, ta stařenka je bohatá natolik, že si může platit doktora, aby se díval, jak dýchá."

"Pchá! To tedy k těm penězům musela přijít zatraceně rychle. Posledních sedmnáct měsíců strávila na neuropsychiatrickém oddělení útulku pro přestárlé."

"To musí být nějaký omyl."

"Můj určitě ne - já si je ve své kuchyni nemohu dovolit. A ta její dieta je pěkně složitá - nízkotučná strava se spoustou věcí, na které je alergická, a medikamenty míchané do jídla. Věř mi, drahá, dieta

může být stejně individuální jako otisk prstu." Slečna Wheelwrightová se vztyčila. "Já jdu, dámy."

"O čem to Molly mluvila?" zajímala se jedna ze sester.

"O ničem. Spletla se." Jill napadlo, že by mohla vypátrat Muže z Marsu podle jeho stravy. Pustila to však z hlavy: trvalo by celé dny, než by prošla všechny dietní kuchyně. Bethesda Center bývalo námořnickou nemocnicí - tedy v dobách, kdy se na oceánech ještě válčilo a bylo koho ošetřovat. Potom ji převzalo ministerstvo zdraví, výchovy a blahobytu a rozšířilo ji. Nyní ústav spadl přímo pod Federaci a rozrostl se v malé město.

Ale na případu paní Bankersonové bylo cosi podivného. Nemocnice přijímala všechny druhy pacientů: soukromé, dobročinné i státní. Patro, na němž pracovala Jill, obvykle přijímalo státní pacienty a jeho apartmá byla připravena pro senátory Federace nebo jiné vysoké hodnostáře. Soukromý pacient zde nebyl obvyklý.

Pokud však nebylo volné žádné apartmá v oddělení vyhrazeném pro platící pacienty, mohli paní Bankersonovou poslat sem. Ano, pravděpodobně tomu tak bylo.

Po obědě měla příliš mnoho práce, než aby o tom stihla přemýšlet; byla spousta příjmů. Zakrátko potřebovala mobilní postel. Normálně by zavolala do skladu, aby jí nějakou poslali - jenže ten byl v suterénu čtvrt míle daleko a Jill potřebovala postel ihned. Pak ji napadlo, že jedna patřila k apartmá K-12 a že ji zahlédla v přilehlém salónku, kde na ní seděli ti dva námořníci. Zřejmě ji měli schovanou tam, když v ložnici bylo vodní lůžko.

Pravděpodobně tam ještě stojí - a mohla by ji mít hned.

Dveře obývacího pokoje byly zamčené a její univerzální klíč je nedokázal odemknout. Zaznamenala to do paměti, aby mohla závadu nahlásit údržbě, a šla do monitorovacího pokoje apartmá, kde se na lůžko hodlala zeptat lékaře dohlížejícího na paní Bankersonovou.

Lékař byl stále týž, s nímž se už setkala, doktor Brush. Nebyl internista ani nepatřil k místnímu personálu, ale jak sám řekl, přivedl jej sem doktor Gamer, aby mu ohlídal jeho pacienta. Když nakoukla dovnitř, doktor Brush zvedl hlavu. "Slečno Boardmanová! Vás zrovna potřebuju!"

"Proč jste tedy nezazvonil? A jak se má vaše pacientka?"

"Copak ta, ta je v pořádku," odvětil, nahlížeje do kukátka. "Ale já ne."

"Máte nějaký problém?"

"Asi tak na pět minut. Mohla byste mi tolik času věnovat, sestro? A držet jazyk za zuby?"

"Myslím, že ano. Mohu si od vás zavolat? Řeknu své asistentce, kde mne najde."

"Ne!" tón jeho hlasu byl naléhavý. "Jen až odejdu, zamkněte za mnou a neotevírejte, dokud nevynikám na dveře rytmus 'Shave and a haircut'. To mi bude úplně stačit."

"Dobře, pane," souhlasila Jill váhavě. "Mám něco dělat s vaší pacientkou?"

"Ne, ne, jen sed'te a hlídejte ji na obrazovce. Nerušte ji."

"Dobrá, ale kdyby se něco dělo, kde vás najdu? Ve společenské místnosti pro lékaře?"

"Jdu na pánskou toaletu o kus níž. A teď už mne prosím nechte - je to naléhavé."

Odešel a Jill zamkla. Pohlédla kukátkem na pacienta a přeběhla očima po přístrojích. Žena spala a monitor signalizoval silný pulz a pravidelné a normální dýchání. Jill přemítala, nač vlastně potřebuje tak intenzivní dohled?

Potom se rozhodla podívat se po té druhé posteli. Nebude to sice docela podle instrukcí doktora Brushe, ale pacientku přitom rušit nebude - ona ví, jak projít pokojem, aniž probudí nemocného! - a už před mnoha lety dospěla k názoru, že co doktor nevidí, toho jeho srdce neželí. Tiše otevřela dveře a vstoupila.

Jediný pohled jí stačil k ujištění, že paní Bankersonová spí typickým stařeckým spánkem. Bezhluchně kráčela k salónku. Bylo zamčeno, ale univerzální klíč tentokrát zafungoval.

Spatřila ovladatelnou postel a záhy i to, že je pokoj obydlen. Na židli seděl Muž z Marsu s obrázkovou knížkou v ruce.

Smith zvedl hlavu a věnoval jí zářivý úsměv potěšeného dítěte.

Jill pocítila závrať. Valentine Smith tady! Přece tu nemá být, byl přemístěn; stálo to v zápisu.

Záhy jí začaly docházet všechny ošklivé souvislosti... falešný Muž z Marsu ve stereu... stará žena před smrtí, maskující vlastně jiného pacienta... dveře, které nešly otevřít univerzálním klíčem a hrůzná

představa vozíku na mrtvé, jak odsud jedné noci odváží pod příkrývkou ne jednu, ale dvě mrtvoly.

Když se jí tohle všechno přehnalo hlavou, pocítila strach a hrozící nebezpečí, neboť odhalila nepěkné tajemství.

Smith se neohrabaně zvedl ze židle, napřáhl k ní obě ruce a pronesl: "Vodní bratře!"

"Dobrý den. Ehm... jak je vám?"

"Dobře. Jsem šťastný." Dodal cosi v podivné, chrčivé řeči, pak si to ale zřejmě uvědomil a pečlivě vyslovil: "Jsi tu, můj bratře. Byl jsi pryč. Teď jsi tady. Píji tě zhluboka."

Jill zmítaly dvě protichůdné emoce; ta první ji nutila rozplakat se dojetím - a ta druhá byla mrazivý strach z toho, že bude přistižena. Smith si toho nevšiml a pokračoval dál: "Vidíš? Chodím! Sílim." Udělal několik kroků a zastavil se, popadáje dech, ale s vítězným úsměvem.

Přinutila se úsměv opětovat. "Udělalí jsme pokrok, co? Jste čím dál silnější, to je dobře! Ale musím jít - přišla jsem vás jen pozdravit."

Ihned se zatvářil nešťastně. "Nechod'!"

"Jenže já musím!"

Ustaraně se na ni podíval a dodal s tragickou jistotou: "Zranil jsem tě. Nevěděl jsem."

"Zranil? Ne, vůbec ne! Ale musím už jít - a rychle!" Jeho tvář teď byla bezvýrazná. Spíše konstatoval, než se zeptal: "Vezmi mě s sebou, můj bratře."

"Cože? Ach, já nemůžu. A musím jít, hned. A prosím tě, neříkej nikomu, že jsem tu byla!"

"Neříkat nikomu, že tu byl můj vodní bratr?"

"Ano. Neříkej to nikomu. Ehm... vrátím se. Budeš hodný chlapec a počkáš a nikomu to neřekneš."

Smith to zpracoval a byl už klidný a vyrovnaný. "Budu čekat. Neřeknu."

"Prima!" Jill přemítala, jak hodlá dodržet svůj slib. Nyní si uvědomila, že "porouchané" dveře nebyly porouchané, a její oči zabloudily ke dveřmi vedoucím na chodbu - a už věděla, proč se sem nemohla dostat. Na dveřích, byla přišroubována ruční zástrčka. Bylo zvykem, že dveře na toaletu a všechny ostatní, které se daly zevnitř uzavřít na zástrčku, šlo otevřít zvenčí univerzálním klíčem, aby se tam pacienti nemohli zabarikádovat. V tomto pokoji věznil Smithe zámek a lidem s klíči naopak bránila v přístupu zástrčka typu, který se v nemocnici vůbec nepoužíval.

Jill otevřela zástrčku. "Čekej. Vráť se."

"Budu čekat."

Když se vrátila zpět do kontrolního pokoje, slyšela Ťuk! Ťuk! Ťuk-ťuk, ťuk!... Ťuk, ťuk! Byl to signál, který měl použít Brush. Rychle ho pustila dovnitř.

Vpadl do místnosti a divoce na ni vyjel: "Kde jste byla, sestro? Klepal jsem už potřetí!" Podezřívavě zkoumal dveře, vedoucí k nemocné.

"Viděla jsem, jak se pacientka obrátila," lhala rychle. "Šla jsem jí upravit polštář."

"Krucinál, říkal jsem vám, abyste jen seděla u přístrojů!"

Jill náhle věděla, že se ten muž bojí, a přešla do protiútok. "Doktore," prohlásila chladně, "já nezodpovídám za vašeho pacienta. Ale protože jste jej svěřil do mé péče, dělala jsem to, co jsem považovala za nezbytné. Vy jste můj postup zpochybnil, zavoláme tedy dozorčího lékaře křídla."

"Cože? Ne, ne - zapomeňte na to."

"Ne, pane. Tak stará pacientka se může na vodním lůžku zadusit. Některé sestry by si podobné obviňování od lékaře líbit nechaly - ale já ne. Zavoláme dozorčího lékaře."

"Počkejte, slečno Boardmanová, vybuchl jsem na vás neprávem. Omlouvám se."

"Dobrá, doktore," odpověděla škrobeně Jill. "Ještě něco?"

"Ne, děkuji vám. Díky, že jste za mne zaskočila. Jenom... prosím vás, dejte si pozor, ať se o tom před nikým nezminíte, ano?"

"Nebudu se o tom zmiňovat." Na to můžeš vzít jed, že nebudu! Jenže co mám teď dělat? Ach, kéž by tak byl Ben k sehnání! Sedla si ke svému psacímu stolu a předstírala, že kontroluje nějaké papíry. Nakonec si vzpomněla, že by si měla nechat dovézt tu mobilní postel. Potom odeslala svou asistentku na nějakou pochůzku a pokusila se přemýšlet

Kde je Ben? Kdyby byl v dosahu, na deset minut by se vytratila, zavolala by mu a přesunula ty starosti na jeho široká ramena. Jenže Ben, čert ho vem, se někde fláká a nechal ji v tom lítat.

Nebo se nefláká? Strach, dosud zasutý v jejím podvědomí, se konečně prodral na povrch. Ben by neodjel z města, aniž by jí dal vědět, jak při svém pokusu dopadl. Jako spolupachatel na to měla právo - a Ben hrál vždycky fěr.

V hlavě jí znělo to, co jí řekl při posledním setkání: "- pokud by se něco zvirtlo, jsi mým esem v rukávu... miláčku, jestli už o mně neuslyšíš, zvládneš to dál sama."

Tehdy o tom nepřemýšlela, protože nevěřila, že by se Benovi něco mohlo stát. Teď o tom začala uvažovat. V životě každého někdy přijde čas, kdy se musí rozhodnout riskovat "svůj život, štěstí a svatou čest" pro věc, jejíž výsledek je nejistý. Jill Boardmanová se na tuto křižovatku dostala a rozhodla se v 15:47 týž den odpoledne.

Když Jill odešla, Muž z Marsu si sedl. Nevzal si už obrázkovou knížku. Prostě jen čekal způsobem, který lze popsat jako "trpělivý" jen proto, že lidský jazyk nedokáže postihnout chování Mart'anů. Nehnutě seděl naplněn tichým štěstím, protože jeho bratr řekl, že se vrátí. Byl připraven čekat, aniž se pohnul, aniž cokoli dělal, po několik let.

Neměl tušení, jak je to dlouho, co sdílel vodu se svým bratrem. Nejenže byl na tomto místě čas i prostor podivně zdeformován a obsahoval celé sekvence zvuků a pohledů, které ještě negrokoval, ale navíc i kultura jeho hnízda vnímala čas trochu jinak než kultura lidská. Ten rozdíl netkvěl ve větší délce života, měřeno pozemskými roky, ale v základním postoji. V mart'anštině nebylo možno vyjádřit úsloví "Je později, než si myslíš", ani "Spěchej pomalu", ačkoli každou z jiného důvodu; to první by bylo nepochopitelné, zatímco to druhé byl zcela samozřejmý základ mart'anské mentality, jejíž bylo zbytečné říkat nahlas; asi jako by člověk nabádal rybu, aby se šla koupat. Ale "Jak to bylo odpradáвна, je tomu i nyní a bude navždy" odpovídá mart'anské nátuře tak, že tento výraz lze přeložit snáz než poučku "dvě a dvě jsou čtyři" - což na Marsu není samozřejmá banalita.

Smith čekal.

Vešel Brush a podíval se na něj; Smith se nepohnul a Brush zmizel.

Když zaslechl Smith šramotit klíč ve dveřích z chodby, vzpomněl si, že ten zvuk zazněl před poslední návštěvou jeho vodního bratra. Přepnul tedy svůj metabolismus, aby se přichystal pro případ, že by se tatáž posloupnost opakovala. Když se dveře otevřely a Jill vklouzla dovnitř, užasl: netušil, že jsou tam vůbec dveře. Ale ihned to grokoval a přivedl se do stavu radostného naplnění, k němuž dochází pouze v přítomnosti vlastních mlád'at, vodních bratrů či (za jistých okolností) Starých.

Jeho radost však byla zkalena zjištěním, že vodní bratr ji s ním nesdílí - projevoval takovou úzkost, jakou lze vidět jen u jedince chystajícího se rozpojit pro hanebný nedostatek nebo selhání. Ale Smith se už naučil, že tyto bytosti mohou prožívat emoce tak strašné, že na ně nelze ani pomyslet, a přece nezemřou. Jeho bratr Mahmoud podstupoval duševní agónii pětkrát denně a nejenže nezemřel, ale dokonce agónii přivoloval jako věc užitečnou a potřebnou. Jeho bratr kapitán van Tromp trpěl zcela nepředvídatelně strašlivými křečemi, z nichž každá by podle Smithových měřítek měla vést k okamžitému rozpojení, aby se konflikt ukončil - a přesto je tento bratr, alespoň pokud on ví, stále ještě spojený.

Ignoroval tedy Jillino rozrušení.

Jill mu podala jakýsi ranec. "Na, vezmi si to na sebe. Dělej!"

Smith si vzal ranec a čekal. Jill se na něj podívala: "A jéje. No dobře, svlékni se. Já ti pomůžu."

Nezbylo jí než ho svléknout i obléknout. Měl na sobě nemocniční košili, župan a trepky - ne proto, že by o toto odění usiloval, ale jiné mu nedali. Dokázal už s ním i zacházet, ale ne tak rychle jako Jill; ta ho svlékla za okamžik. Jill byla sestra a on nikdy neslyšel o tom, že by se měl stydět - ostatně by to ani nepochopil -, takže neztráceli čas psychickými zábranami. Nad falešnou kůží, kterou mu Jill navlékla na nohy, pocíťoval rozkoš. Nedopřála mu však čas, aby mohl nový objev hýčkat; ihned mu punčochy přilepila náplastí ke stehnům, aby se nemuseli zdržovat s podvazkovým pásem. Tu ošetřovatelskou uniformu, do níž ho oblékala, si vypůjčila od jedné vyšší sestry pod záminkou, že ji potřebuje pro svého bratrance na maškarní ples. Připevnila Smithovi kolem krku sesterský přehoz a s uspokojením zaznamenala, že tím zmizela většina pohlavních odlišností - alespoň v to doufala. Se stěží byla potíže; neseseděly mu dobře a Smithovi dalo dosud práci chodit i bosky.

Ale už byl oblečený a hlavu měl ozdobenou čepcem. "Nemáš moc dlouhé vlasy," všimla si s úzkostí, "ale některé dívky to tak taky nosí a bude to muset stačit." Smith neodpověděl, protože poznámce zcela

nerozuměl. Pokusil se myslet, aby se vlasy prodloužily, ale vzápětí si uvědomil, že na to potřebuje delší čas.

"A ted'," instruovala ho Jill. "Dobře poslouchej. Ať se děje, co se děje, neřekni ani slovo. Rozumíš?"

"Nemluvit. Nebudu mluvit."

"Jen pojď se mnou - budu tě držet za ruku. Jestli umíš nějakou modlitbu, tak se modli."

"Modli?"

"To je jedno. Jen pojď se mnou a nemluv." Otevřela dveře na chodbu, rozhlédla se a vedla ho ven.

Smith zjistil, že ho množství nových podivných konfigurací rozrušuje na nejvyšší míru; ze všech stran jej pronásledovaly obrazy, na něž se nemohl soustředit. Naslepo vrávorál vpřed, s očima a smysly tak zahlučenými, že jej téměř nedokázaly chránit, a jeho nitra se zmocňoval chaos.

Jill jej vedla na konec chodby. Vstoupili na pohyblivý chodník, který chodbu křížoval. Smith zavrávorál a byl by upadl, kdyby Jill včas nezasáhla. Jakási pokojská se za nimi ohlédla a Jill potichu zaklela. Od té chvíle na něj dávala pozor dvojnásob. Byla si jistá, že ho nedokáže hlídat při cestě dopravním potrubím, a tak použili k cestě na střechu výtah.

Tam je ale čekala pohroma, ačkoli o tom Smith neměl ani tušení; právě si vychutnával pohled na oblohu. Od chvíle, kdy opustil Mars, žádnou neviděl. Nebe mu připadalo jasné, barevné a skvostné - byl typický washingtonský zamračený den. Jill hledala nějaký taxík. Střecha byla opuštěná, jak doufala: sestry, jimž končila služba spolu s ní, už byly na cestě k domovu a odpolední návštěvníci už také odjeli. Jenže taxíky také. Riskovat autobus se neodvážila.

Právě se chystala pro nějaké taxi zatelefonovat, když se jedno přiblížilo a chystalo se přistát. Zavolala na dozorcího střechy: "Jacku? Je ten vůz zmluvený?"

"Ten jsem objednával pro doktora Phippse."

"Propána! Jacku, zkuste mi něco sehnat co nejdřív, ano? Tohle je má sestřenice Madge - dělá v jižním křídle. Má zánět hrtanu a nemůže stát v tomhle větru dlouho."

Dozorčí se podrbal na hlavě. "No... že jste to vy, slečno Boardmanová, vemte si tenhle a já doktoru Phippsovi zavolám jiný."

"Jacku, vy jste zlatíčko! Madge, nemluv, já mu poděkuju za tebe. Nemůže ani mluvit; chystám se ji doma vyléčit horkým rumem."

"To jí pomůže. Tyhle starý léky jsou stejně nejlepší, jak říkávala moje maminka." Sáhł do kabiny taxíku a vyvolal z paměti koordináty Jillina domova, načež jim pomohl dovnitř. Jill přiskočila, aby zakryla Smithovu neznalost tohoto rituálu. "Díky, Jacku."

Stroj se vznesl a Jill se zhluboka nadechla. "Už můžeš mluvit."

"Co bych měl říci?"

"Cože? - Cokoli chceš."

Smith si to promyslel. Ta výzva si vyžadovala hodnotnou odpověď, jak se mezi bratry sluší. Několik jich jej napadlo, ale zavrhl je, neboť je nedokázal přeložit, a nakonec se rozhodl pro jednu, která vyjadřovala i v té divné, ploché řeči část z té hřejivé blízkosti, již by se bratři měli těšit. "Necht' naše vejce sdílí jedno hnízdo."

Jill se zatvářila udiveně. "Prosím? Cos to říkal?"

Smith pocítil znepokojení nad neúspěchem své odpovědi a vyložil si to jako svou vlastní chybu. Sklíčeně si uvědomil, že téměř pokaždé, když touží vytvořit jednotu, vnese do těch bytostí neklid. Učinil nový pokus, přičemž se snažil myšlenku ze svého skrovného slovníku poskládat jinak. "Mé hnízdo je tvoje a tvé je moje."

Tentokrát se Jill usmála. "Je, to je roztomilé! Zlato, nejsem si jistá, jestli ti rozumím, ale přesto je to ta nejkrásnější nabídka, jakou jsem v poslední době dostala." Odmlčela se. "Jenže právě teď jsme až po krk v průšvihy - takže s tím počkáme, ano?"

Smith Jill rozuměl jen o málo víc než ona jemu, ale zaregistroval radostnou náladu svého bratra a pochopil vybidnutí k čekání. Čekání mu nečinilo potíže; opřel se do opěradla, spokojen s tím, že mezi ním a jeho bratrem je vše v pořádku, a kochal se výhledem. Byl to první výhled, který mu byl dopřán, a na všechny strany se nacházela hojnost nových věcí, jež bylo možné grokovat. Napadlo jej, že levitace, kterou používal doma, mu neumožňovala tak krásný rozhled na vše, co se nalézalo v okolí. Tato úvaha

jej téměř přivedla ke zjištění, že lidské metody jsou lepší než marťanské, ale rychle tu svatokrádežnou myšlenku zahnal; Starým by se dozajista nezamlouvala.

Jill mlčela a pokoušela se přemýšlet. Náhle si uvědomila, že stroj krouží poslední obrátku nad jejím domem - a projelo jí hlavou, že zde je to poslední místo, kam by se měli uchýlit; v nemocnici záhy zjistí, kdo pomohl Smithovi k útěku. Nevěděla sice nic o policejních metodách, předpokládala však, že v jeho pokoji musela zanechat otisky prstů, nemluvě ani o lidech, které na útěku potkali. Bylo dokonce i možné (aspoň to slyšela) přečíst záznam pilotního zařízení v taxíku a zjistit, kdy a kam se s ním letělo.

Plácla do ovládacího panelu a vymazala instrukci letět domů. Vůz vystoupal z přistávací trasy a zůstal na místě. Kam by mohla jít? Kde bude moci schovat dospělého muže, který je napůl slabomyslný a neumí se ani obléct? A ještě navíc je nejhledanější osobou pod sluncem? Kdyby tu tak byl Ben! Bene... kde jsi!

Zvedla telefon a téměř rezignovaně vyťukala Benovo číslo. V duchu nadskočila radostí, když se jí někdo ozval - ale pak zas spadla zpátky, neboť si uvědomila, že to není Ben, ale jeho asistent. "Promiňte, pane Kilgallene. Tady je Jill Boardmanová. Myslela jsem, že volám panu Caxtonovi domů."

"To taky voláte. Když je pan Caxton pryč déle než dvacet čtyři hodiny, přepínám všechny jeho hovory do kanceláře."

"To znamená, že se ještě stále nevrátil?"

"Přesně tak. Mohu vám nějak pomoci?"

"Hm, vlastně ne. Pane Kilgallene, není to zvláštní, že Ben tak náhle zmizel z dosahu? Nemáte o něj strach?"

"Strach? Ani v nejmenším. V tom jeho vzkazu stálo, že neví, jak dlouho bude pryč."

"Není to divné?"

"Při tom, co pan Caxton dělá, nikoli, slečno Boardmanová."

"No... já si myslím, že ta jeho nepřítomnost je velice divná! Myslím, že byste o tom měl podat zprávu. Měl byste informovat všechny informační agentury po celé zemi - po celém světě!"

Ačkoli telefon v taxíku neměl obrazový okruh, Jill cítila, jak se Osbert Kilgallen napřimil. "Obávám se, slečno Boardmanová, že instrukce svého zaměstnavatele musím interpretovat sám. Ehm... jestli se vás to nedotkne, vždycky když pan Caxton odjede, tak ho tu zuřivě shání nějaká 'dobrá přítelkyně'."

Nějaké husy se ho pokoušejí uhnat, přeložila si to rozzuřená Jill - a tenhle ňouma si myslí, že jsem jedna z nich. Tím ji přešla veškerá chuť požádat Kilgallena o pomoc a zavěsila.

Kam by mohla jít? Náhle se jí v hlavě vynořilo řešení. Jestliže Ben zmizel - a úřady v tom mají prsty -, pak poslední místo, kde by někdo hledal Valentina Smithe, je Benovo apartmá... leda by vyšlo najevo její spojení s Benem, ale to není příliš pravděpodobné.

Mohla by využít Benova šatníku a půjčit si nějaký oděv pro to slabomyslné dítě. Natukala kombinaci. Taxík si našel jízdní koridor a vyrazil.

Před Senovým bytem Jill přitiskla tvář k mikrofonu a vyhrkla: "Karthago delenda est!"

Nic se však nestalo. No nazdar, řekla si, Ben změnil heslo. Stála tam, podklesávala v kolenou a odvracela tvář, aby jí do ní neviděl Smith. Potom znovu promluvila do mikrofonu. Tentýž okruh, který otevíral dveře, zároveň sloužil k ohlášení návštěvy - pokud byl majitel doma. Zkusila se ohlásit, pro ten krajně nepravděpodobný případ, že by se Ben vrátil. "Bene, tady je Jill."

Dveře se vysunuly.

Vstoupili dovnitř a dveře se za nimi opět zavřely. Jill se zaradovala, že je Ben vpustil, ale potom si uvědomila, že čirou náhodou natrefila na nové heslo... vlastně, jak hádala, Ben ho zamýšlel jako kompliment - ale byla by se bez něj ráda obešla, kdyby si mohla ušetřit tu hroznou paniku.

Smith tiše stál na okraji hustého zeleného trávníku a civěl. Toto místo pro něj bylo natolik nové, že je nemohl grokovat naráz, ale přesto se ihned cítil potěšen. Nenacházel tu tolik vzrušení jako v té pohyblivé věci předtím, ale bylo to tu vhodnější k obejmutí a hýčkání. Se zájmem pohlédl na okno na konci pokoje, ale nepoznal, co to je, a mylně je považoval za živý obraz podobný těm, které znal z domova... v jeho apartmá v Bethesdě okna nebyla - křídlo, v němž se pokoj nalézal, bylo postaveno nedávno - a tak neměl příležitost se s principem okna seznámit.

S uznáním zaznamenal, že napodobení hloubky a pohybů na "obrazu" je perfektní - bezpochyby jej

vytvořil nějaký velký umělec. Až dosud se zde nesetkal s ničím, co by jej vedlo k názoru, že tito lidé ovládají umění; jeho grokování těchto bytostí bylo takto obohaceno o novou skutečnost a to jej hřálo.

Koutkem oka zachytil pohyb. Obrátil se, aby přistihl svého bratra, jak snímá z nohou falešné kůže a pantofle.

Jill vzdychla a prohrábla prsty na nohou travu. "Páni, to mě bolí nohy!" Zvedla oči a zjistila, že ji Smith pozoruje upřeným pohledem té své podivně znepokojující dětské tváře. "Udělej to taky. Bude se ti to líbit."

Zamrkal. "Jak udělat?"

"Já pořád zapomínám. Pojd' sem. Pomůžu ti." Sundala mu boty, odlepila punčochy a stáhla mu je. "Tak, není to prima?"

Smith zavrtěl nohou v trávě a pak řekl plaše: "Ale to je živé?"

"Jistěže to je živé, to je pravá tráva. Bena to taky stálo jmění. Víš, ty speciální osvětlovací okruhy stojí víc, než já vydělám za měsíc. Tak se po tom projdi a dopřej nohám to potěšení."

Smithovi většina sdělení unikla, ale pochytil tolik, že tráva jsou živé bytosti a že byl právě vyzván, aby se po nich prošel. "Projít se po živých věcech?" otázal se s nepopsatelnou hrůzou.

"Co? - Proč ne? Té trávě to neublíží; je k tomu účelu speciálně vyvinutá."

Smith si byl nucen připomenout, že vodní bratr by ho nenutil do něčeho, co by bylo špatné. Odvážil se po trávě projít - a zjistil, že se mu to líbí a živí tvorové neprotestují, ačkoli nastavil svou vnímavost na maximum. Jeho vodní bratr měl pravdu, jejich vlastním posláním musí být nechat po sobě kráčet. Rozhodl se poznatek hýčkat a pojmout do sebe, což ho stálo tolik úsilí, jako člověka, který by se snažil ocenit zásady kanibalismu. Tento zvyk byl ostatně podle Smithe v souladu se společenskými pravidly.

Jill si povzddechla. "Musím si přestat hrát. Nevím, jak dlouho tu budeme v bezpečí."

"Bezpečí?"

"Nemůžeme tu zůstat. Možná kontrolují každý taxík, který opustil nemocnici." Při té myšlence se zamračila. Její byt se nedal použít, tento také ne, Ben chtěl Smithe odvézt k Jubalu Harshawovi. Jenže Jill Harshawa neznala a nevěděla ani, kde bydlí - jen že to je někde v Poconos. No, nějak jej bude muset najít; nemá jiné útočiště.

"Proč nejsi šťastný, můj bratře?"

Jill se vytrhla z úvah a podívala se na Smithe. Páni, to ubohé děcko vůbec nic neví! Pokusila se na dosavadní dění podívat z jeho pohledu. Nešlo jí to, ale tolik pochopila, že Smith nemá tušení, že jsou na útěku před... před čím? Policií? Ředitelstvím nemocnice? Nebyla si jistá, co provedla a jaký zákon porušila; bylo jí jen jasné, že proti sobě poštvala důležité lidi, hlavouny.

Jak může vysvětlit Muži z Marsu, proti čemu bojují, když to sama neví? Mají vůbec na Marsu policii? Často si při rozhovoru s ním připadala, jako když mluví do zdi.

Propána, a mají na Marsu aspoň zdi?

"Na tom nezáleží," prohlásila střízlivě. "Jen dělej, co ti řeknu."

"Ano." Byl to bezvýhradný souhlas, odevzdání se na věky věků. Jill náhle cítila, že by Smith vyskočil z okna, kdyby jej o to požádala - a nemýlila se: byl by skočil, radoval se z každé vteřiny pádu z výšky dvaceti podlaží a bez jakéhokoli překvapení či lítosti by přijal rozpojení při nárazu. Ne že by si neuvědomil, že jej ten pád zabije; strach ze smrti se však vymykal jeho chápání. Kdyby pro něj vodní bratr zvolil tak zvláštní rozpojení, hýčkal by je a pokusil by se je grokovat.

"Nemůžeme tu zůstat. Připravím něco k jídlu, převléknu tě a musíme pryč. Sundej si to, co máš na sobě." Odešla probrat Benův šatník.

Našla mu cestovní oblek, baret, spodní prádlo a boty, načež se vrátila. Smith se do šatů zamotal jako kotě do klubka vlny; jednu ruku nemohl vytáhnout a obličej měl obalený sukní. Svlékal si šaty, aniž si předtím odložil přehoz.

"No nazdar," zalkala Jill a vyrazila mu na pomoc.

Osvobodila jej ze šatů a nacpala je do odpadkové šachty... potom je Ettě Scherové zaplatí a tady by je policie mohla najít - kdyby náhodou... "A teď, chlapečku, se vykoupeš a pak tě obleču do Benových čistých šatů. Zanedbávali tě. Pojd'..." Jako sestra byla zvyklá na zápach, ale (jako sestra) byla přímo posedlá vodou a mýdlem... a zdálo se, že v poslední době tohoto pacienta nikdo nekoupal. Smith sice

ještě nepáchl, ale při těsném kontaktu s ním si Jill vzpomněla na aroma koní za parných dní.

S rozkoší sledoval, jak Jill plní vanu. V apartmá K-12 vana byla, ale Smith nevěděl, k čemu se používá; jeho myli v posteli, a to ještě jen několikrát, protože jim při tom často upadal do tranzu.

Jill ozkoušela teplotu. "V pořádku, vlez si tam."

Smith se zatvářil udiveně.

"Pohyb," houkla Jill ostře. "Vlez do vody."

Ta slova už znal, a tak do vany vlezl, přičemž se třásl pohnutím. Tento bratr po něm chce, aby vložil celé své tělo do vody života! Takové cti se mu dosud nikdy nedostalo; pokud jeho paměť sahala, nikdo se ještě z takové výsady netěšil. Přesto začal chápat, že tito jiní jsou lépe obeznámeni s podstatou žití... tento fakt negrokoval, ale musí se s ním smířit.

Vložil do vody jednu třesoucí se nohu, pak druhou... a vklouzl dovnitř, až zmizel pod vodou celý.

"Hej!" zaječela Jill a vytáhla mu hlavu nad hladinu - a byla šokována zjištěním, že drží bezvládné tělo. Panebože! Přeci se nemohl utopit, vždyť to byla jenom chvilka. Vyděšeně s ním zatřásla. "Smithi! Probud' se! Už jsi venku."

Smith zaslechl z velké dálky volání svého bratra a vrátil se. Jeho oči ztratily skelný lesk a začal opět dýchat. "Jsi v pořádku?" naléhala Jill.

"Jsem v pořádku. Jsem velmi šťasten... můj bratře."

"Vyděsil jsi mě. Víš, nesmíš se takhle potopit. Sedni si a zůstaň takhle."

"Ano, můj bratře." Smith ještě zakrákoral cosi, čemu Jill nerozuměla, nabral vodu do dlaní, jako by nabíral drahé kamení a zvedl dlaně k ústům. Smočil si rty a nabídl vodu Jill.

"Hej, nepij tu vody z vany! Ne, já ji taky nechci."

"Nepít?"

Zatvářil se tak bezbranně a ublíženě, že Jill nevěděla, co má dělat. Zaváhala a pak sklonila hlavu a rty se dotkla vody. "Děkuji."

"Necht' nikdy nepocítíš žízeň!"

"Já doufám, že ty taky ne. Ale to stačí. Jestli chceš napít, donesu ti vodu ve sklenici. Tuhle vodu už nepij."

Smith se zdál být spokojen a tiše seděl. Jill teď bylo jasné, že v životě ve vaně neseseděl a neví, co se od něj očekává. Mohla by mu samozřejmě radit... ale ztráceli by drahocenný čas.

No tedy! S pacienty na psychiatrii to bylo horší. Přesto měla blůzu promočenou až nahoru, jak zvedala Smithovi hlavu z vody; svlékla si tedy blůzu a pověsila ji na věšák. Zbytek jejích civilních šatů tvořila kratší sukně, jejíž okraj jí poletoval kolem kolen. Podívala se na ni. Její záhyby sice není třeba žehlit, ale přesto by bylo zbytečné si ji umáčet. Pokrčila rameny a rozepnula si ji, takže zůstala jen v kalhotkách a podprsence.

Smith si ji upřeně prohlížel zvědavýma dětskýma očima. Jill zjistila, že se červená. Překvapilo ji to. Vždy se domnívala, že je proti té chorobné stydlivosti imunní - vzápětí si vzpomněla, jak se šla v patnácti letech nahá koupat. Ale ten dětský upřený pohled ji zneklidňoval; rozhodla se proto raději vydržet v mokrém spodním prádle než udělat, co se logicky nabízelo.

Zamaskovala svůj neklid žoviálností: "Tak se do toho dáme a odrbem tu špínu." Klekla si vedle vany, nastříkala na něj mýdlo a začala jej mydlit.

Smith nato natáhl ruku a dotkl se jejího pravého prsu. Jill se spěšně stáhla. "No tak! Nech toho!"

Podíval se na ni, jako by dostal políček. "Ne?" zeptal se tragicky.

"Ne," souhlasila pevně, ale když se mu podívala do obličeje, chlácholivě dodala: "To je v pořádku. Jen mne nerozptyluj, mám práci."

Jill urychlila mytí, jak to jen šlo, vypustila vodu a pomohla mu vstát, přičemž jej sprchovala. Zatímco se oblékala, Smith se sušil. Náraz teplého vzduchu ho překvapil; počal se třást. Jill mu řekla, aby se nebál, a přiměla jej chytit se držadla na stěně koupelny.

Pomohla mu z vany. "Tak, už pěkně voníš, a vsadím se, že je ti líp."

"Je líp."

"Dobrá. Teď se oblékneme." Vedla jej do Benovy ložnice. Dříve než však mohla pokračovat, vyděsil ji k smrti mužský hlas:

"VY TAM! OTEVŘETE!"

Jill upustila oblečení. Vědí, že tu někdo je? Ano, určitě - jinak by sem nemohli přijít. Musel je prozradit ten prokletý taxík!

Má odpovědět? Nebo se tvářit, že tu nikdo není?

Výzva se z hlásiče návštěv ozvala znovu. Zašeptala Smithovi: "Zůstaň tady!" a šla do obývacího pokoje. "Kdo je tam?" zavolala s úpornou snahou, aby její hlas zněl normálně.

"Otevřete jménem zákona!"

"Otevřít jménem zákona? Nebud'te směšní. Řekněte mi, kdo jste, než zavolám policii."

"My jsme policie. Jste Gillian Boardmanová?"

"Já? Já jsem Phyllis O'Tooleová a čekám tu na pana Caxtona. Zavolám na policii a ohlásím jim, že mi narušujete soukromí."

"Slečno Boardmanová, máme příkaz k vašemu uvěznění. Otevřete, nebo to s vámi špatně dopadne."

"Nejsem slečna Boardmanová a jdu zavolat policii!"

Hlas neodpověděl. Jill čekala a trásla se strachy. Zakrátko ucítila, jak se jí do tváře šíří teplo. Zámek na dveřích začal žhnout rudě a potom zbělel. Něco křuplo a dveře se otevřely. Venku stáli dva muži. Jeden z nich vkročil dovnitř, zašklebil se a konstatoval: "To je ta kočka! Johnsone, projdi to tady a najdi ho."

"Ano, pane Berquiste."

Jill se pokusila mu zatarasit cestu. Muž zvaný Johnson ji odhodil stranou a zamířil do ložnice. Jill se příkře ohradila: "Kde máte zatykač? Tohle je přepadení!"

Berquist odpověděl chláholivě: "Nedělej potíže, pusinko. Chovej se slušně a možná, že se ti nic nestane."

Kopla ho do holeně. Hbitě couvl. "Ty, ty, ty," napomenul ji. "Johnsone! Našel jsi ho?"

"Je tady, pane Berquiste. Nahý jako prst - můžete třikrát hádat, co se tady dělo."

"Na tom nesejde. Přiveď ho."

Johnson se vynořil; před sebou strkal Smithe a ovládal jej kroucením paže. "Nechtělo se mu."

"Však on půjde!"

Jill se příkrčila a skočila na Johnsona. Srazil ji k zemi. "Nech toho, ty malá courou!"

Johnson neuhodil Jill tak silně, jak obvykle bil svou ženu, než od něj utekla, ani tolik, jako vězně, kteří se zdráhali vypovídat. Do té chvíle se Smith tvářil bezvýrazně, mlčel a prostě se poddával Johnsonovu zacházení. Ničemu z toho nerozuměl a o nic se ani nesnažil.

Když však uviděl, že ten ostatní uhodil jeho vodního bratra, vykroutil se - a napráhl proti Johnsonovi ruku -

- a Johnson byl pryč.

A jen stébka trávy, pomalu se zvedající v místech, kde ji sešlápaly Johnsonovy velké nohy, svědčila o tom, že tam vůbec stál. Jill zírala na prázdné místo a cítila, že na ni jdou mdloby.

Berquist sklapl ústa, zase je otevřel a vypravil ze sebe chraplavě: "Co jsi s ním udělala?" Pohlédl na Jill.

"Já? Vůbec nic."

"Nevykládej. Máš tu nějakou past nebo něco takového?"

Jill ho nevnímala. "Kam zmizel?"

Berquist si olízl rty. "Nevím." Z pláště vytáhl pistoli. "Ale na mě ty triky nezkoušej. Zůstaň, kde jsi - já si dojdou pro Smithe."

Smith se vrátil k pasivnímu vyčkávání. Protože nerozuměl, co se kolem děje, učinil jen, tolik, kolik musel. Ale pistole znal, drželi je někdy v ruku muži na Marsu, a výraz, který měla na tváři Jill, když na ni ten ostatní zamířil, se Smithovi nelíbil. Grokoval, že toto je jeden z okamžiků zlomu v růstu bytosti, v němž uvažování musí vyústit v přímočarou akci, aby bytost mohla pokračovat v růstu. A jednal.

Staří ho dobře učili. Vykročil k Berquistovi; zbraň se obrátila, aby mířila na něj. Napráhl ruku - a Berquist už tam nebyl.

Jill zaječela.

Smithová tvář, původně bezvýrazná, vyjádřila tragické zoufalství, neboť si uvědomil, že se v kritickém okamžiku rozhodl špatně. Úpěnlivě se díval na Jill a počal se chvět. Oči se obrátily v sloup; pomalu se

sesunul, stočil se do klubíčka a zůstal ležet bez hnutí.

Jillina hysterie byla rázem tatam. Pacient ji potřebuje; není čas na city ani na přemýšlení, kam se poděli ti dva. Padla na kolena a prohlížela Smithe.

Necítila žádné dýchání ani pulz; přitiskla ucho na prsa. Myslela, že se srdce zastavilo, ale po dlouhé chvíli zaslechla líné buch-buch, a po dalších čtyřech či pěti vteřinách další.

Připomínalo jí to schizoidní záchvat a bezvědomí, ale nikdy se nesetkala s tak hlubokým tranzem, dokonce ani ve škole, když jim předváděli hypnoanestezi. Slyšela, že takové stavy blízké smrti jsou občas k vidění u indických fakírů, ale nikdy těm zprávám nevěřila.

Normálně by se pacienta nepokoušela vzkřísit sama; zavolala by lékaře. Jenže teď se nenacházeli v normálních podmínkách, a zvlášť poslední události ji utvrdily v názoru, že Smith se nesmí za žádnou cenu dostat do rukou úřadů. Po deseti minutách, kdy vyzkoušela všechno možné, však zjistila, že ho nevzkřísí.

V Benově ložnici našla otlučenou kabelu, příliš velkou na příruční zavazadlo, ale menší než kufr od auta. Otevřela ji a našla diktafon, toaletní soupravu, pár kousků oblečení; prostě vše, co pilný reportér potřebuje, když musí odejet z města - dokonce i oficiálně schválenou přípojku na telefonní vedení. Jill bylo jasné, že Ben skutečně neodjel, jak to Kilgallen tvrdil, ale neměla čas o tom nějak přemýšlet. Vyprázdnila kabelu a odtáhla ji do obýváku.

Smith byl těžší než ona, ale Jill byla zvyklá nakládat s těžkými pacienty, takže se jí ho podařilo do tašky nacpat. Nešla však zavřít, a tak Jill musela tělo poskládat znovu. Jeho svaly vzdorovaly násilí, ale jemnému tlaku se snadno podvolily. Jill ještě vycpala rohy zavazadla Benovým oblečením a rozhodla se navrtat do stěn dýchací otvory, jenže kabely byla zhotovena ze skelného laminátu. Usoudila tedy, že při tak nízké úrovni dýchání a metabolismu mu zásoba vzduchu bude stačit.

Naplněnou tašku stěží dokázala nadzvednout oběma rukama; nést ji však už bylo nad její síly. Naštěstí bylo zavazadlo opatřeno kolečky. Než se však dostala na parkety v předsíni, vyryla do Benova trávníku ošklivé rýhy.

Nezamířila na střechu; taxíkům se hodlala vyhýbat obloukem. Vyšla ven služebními dveřmi v suterénu. Dole byl jen mladík, kontrolující dodávky potravin. "Ahoj, ségro. Co to vláčíš?"

"Mrtvolu," houkla na něj.

Pokrčil rameny. "Na pitomou otázku pitomá odpověď. Už bych se to měl někdy naučit."

Část druhá

JEHO ABSURDNÍ DĚDICTVÍ

IX.

TŘETÍ PLANETU OD SLUNCE OBÝVALO O 230 000 LIDÍ VÍC NEŽ VČERA, ale mezi pěti miliardami pozemšťanů ten přírůstek ani nebyl znát. Jihoafrické království, členská země Federace, už byla zase probírána před Vysokým soudem pro tamější perzekuce bělošské menšiny. Vládcí módy, kteří se sešli v Riu, vydali nařízení, že dolní lem šatů bude delší a že pupky budou zahaleny. Po obloze se míhají obranné stanice Federace a slibují smrt každému, kdo by narušil mír na planetě; komerční kosmické stanice narušují mír na planetě neustálým pokřikem o neustávajících řadách skvělého zboží nejlepší jakosti. Na březích Hudsonské zátoky se usadilo o půl milionu mobilních domů víc než vloni stejnou dobou; Shromáždění Federace vyhlásilo čínskou oblast rýžových polí za oblast katastrofální podvýživy. Vévodkyně Cynthia, známá jako nejbohatší žena na světě, vyplatila svého šestého manžela.

Reverend doktor Daniel Digby, Nejvyšší biskup Církve nového zjevení (fosteritské) oznámil, že pověřil anděla Azraela, aby vedl senátora Federace Thomase Boonea, a že potvrzení z Nebes očekává ještě dnes. Zpravodajské agentury tu informaci uveřejnily ihned; fosterité v minulosti vyrabovali několik agentur. Pánu a paní Harrison Campbellovým VI. se u hostitelské matky narodil v Cincinnatské dětské nemocnici syn a dědic, zatímco šťastní rodiče trávili dovolenou v Peru. Doktor Horace Quackenbush, profesor umění volného času na Yaleské bohoslovecké škole, požaduje návrat k víře a rozvíjení

duchovních hodnot; polovina fotbalového mužstva West Pointu je namočena ve skandálu s nezákonnými sázkami; tři chemici, zabývající se výzkumem bakteriologických zbraní, byli v Torontu propuštěni pro citovou labilitu a oznámili, že hodlají svůj případ předložit Vysokému soudu. Vysoký soud zvrátil rozhodnutí Nejvyššího soudu Spojených států ohledně opakování volby členů Shromáždění Federace v kauze Reinsberg vs. Stát Missouri.

Jeho Excellence, Nanejvyšší Ctihodný Joseph E. Douglas, generální tajemník Světové federace svobodných států, se šťoural ve snídani a přemítal, proč člověk nemůže dostat šálek slušné kávy. V automatickém projektoru mu přitom před očima běžely ranní zprávy, připravené noční směnou jeho informačního štábu. Řádky se posunovaly jeho optimální čtecí rychlostí, a to tak dlouho, dokud se na ně díval. To momentálně činil, i když jen proto, aby se vyhnul pohledu své velitelky, sedící u protější strany stolu. Paní Douglasová noviny nečetla; na zjišťování toho, co potřebovala vědět, měla jiné metody.

"Josephe -"

Zvedl oči a přístroj se zastavil. "Ano, drahá?"

"Tebe něco trápí."

"Prosím? Proč myslíš, drahá?"

"Josephe! Tahám tě z malérů, zašívám ponožky a rozmazluju už pětatřicet let - já poznám, když tě něco trápí."

Nejhorší na tom je, přiznal si, že má pravdu. Díval se na ni a přemýšlel, proč se od ní tenkrát nechal vmanipulovat do časově neomezeného kontraktu. V těch "dobrých starých časech", kdy pracoval ještě jako státní zákonodárce, byla jeho sekretářkou. Jejich první kontrakt byla smlouva o soužití na devadesát dní - aby tenkrát ušetřili za hotelové účty a zbylo jim víc na volební kampaň. Dohodli se na tom, že smlouva je ryze účelová a "soužití" je bráno jako pobyt pod jednou střechou - a dokonce ani tenkrát mu nezašívala ponožky!

Pokoušel se rozpomenout, kdy došlo k obratu. Biografie paní Douglasové Ve stínu velikána: historie jedné ženy tvrdila, že jí sňatek nabídl během počítání výsledků voleb, v nichž poprvé zvítězil - a byl natolik romantický, že se nespokojil s ničím jiným než se staromódním manželstvím "až navěky věků".

Inu, nemělo smysl polemizovat s oficiální verzí.

"Josephe! Odpověz mi!"

"Eh? Ale to nic, drahá. Jen jsem v noci špatně spal."

"Já vím. Od té chvíle, co tě v noci vzbudili, nemám pravdu?"

Uvědomil si, že její apartmá je v paláci pouhých padesát yardů od jeho ložnice. "Jak to víš, drahá?"

"Hmm? Ženská intuice. Copak ti to Bradley přinesl za zprávu?"

"Drahá, prosím - musím si dočíst noviny, než začne zasedání Rady."

"Josephe Edgertone Douglasi, nevymlouvej se."

Vzdychl. "Ztratil se nám ten mizera Smith."

"Smith? Myslíš toho Muže z Marsu? Co myslíš tím "ztratil se nám" - ? To je směšné!"

"Ber to jak chceš, drahá, je pryč. Včera zmizel ze svého pokoje v nemocnici."

"Absurdní! Jak by to dokázal?"

"Evidentně v přestrojení za sestru."

"Ale - vlastně to je jedno. Podstatné je, že je pryč. Jaké pitomosti jste si naplánovali, abyste ho zase chytili?"

"No, naši lidé po něm pátrají. Důvěryhodní lidé. Berquist -"

"Ten vrták? Ve chvíli, kdy bys měl zalarmovat každého poldu od ústředního prezidenta až po posledního ulevváka na rajóně, ty za ním pošleš Berquista!"

"Ale drahá, nechápeš situaci. Policii zalarmovat nemůžeme. Oficiálně nikam nezmizel. Víš, on ještě existuje - tedy, ještě jeden. To je, ehm, oficiální Muž z Marsu."

"Ach..." zabubnovala prsty na stůl. "Já jsem ti říkala, že z takové záměny bude jen malér."

"Ale drahá, vždyť jsi ji sama navrhla."

"Nenavrhla. A neodmlouvej mi. Mmm... zavolej Berquista."

"Víš, Berquist jde po stopě. Ještě se neozval."

"Jestli vím? To si piš, že vím: ten už je teď v půli cesty na Zanzibar. Nechal se podplatit. Nikdy jsem tomu chlapovi nevěřila. Říkala jsem ti, když jsi ho najímal, že -"

"Když jsem ho já najímal?"

"Neskákej mi do řeči - že člověk, který si nechá zaplatit od dvou lidí, si nechá zaplatit i potřetí." Zamračila se. "Josephe, za tím je Východní koalice. Připrav se, že budou chtít na Shromáždění hlasovat o důvěře vládě."

"Cože? Nechápu proč. Nikdo o tom neví."

"Pro rány boží! O tom bude vědět každý; Východní koalice se o to postará. Buď zticha a nech mě přemýšlet."

Douglas zmlkl. Četl, že Rada okresu Los Angeles City poslala Federaci stížnost ohledně pomoci během smogového období - ministerstvo zdraví prý nedokázalo zajistit to či ono. Bude muset ty lumpy něčím podmáznout, jinak bude mít Charlie problémy při dalších volbách, zvlášť když Fosteriti postaví vlastního kandidáta. Lunar Enterprises včera kótovaly o dva body výš -

"Josephe."

"Ano, má drahá?"

"Jediný správný Muž z Marsu je ten náš; ten, s nímž vyrukuje Východní koalice, je podvrh. Musíme to udělat takhle."

"Ale drahá, nedokážeme je přimět, aby nám to věřili."

"Co tím myslíš, tím nedokážeme? Musíme dokázat."

"Ale to nejde. Vědci na tu záměnu přijdou okamžitě. Už takhle mi dalo zatraceně práce je udržet na distanc."

"Vědci!"

"To oni umí, však víš sama."

"Vůbec nic takového nevím. Zrovna vědci! Půlku všeho vždycky hádají a zbytek si domyslí. Měli by se dát pod zámek a postavit mimo zákon. Josephe, už mockrát jsem ti říkala, že jediná skutečná věda je astrologie."

"No já nevím, drahá. Nikdy jsem astrologii důkladně nestudoval -"

"To je taky dobře! Koneckonců to všechno dělám pro tebe."

"- ale tihle různí profesori jsou pěkně mazaní. Jeden mi tuhle vyprávěl o hvězdě, co váží šesttisíckrát víc, než kdyby byla olověná. Nebo říkal šedesátisíckrát? Počkej, já se podívám -"

"Pchá! Jak něco takového můžou vědět? Drž zobák, Josephe. Nic nepřiznáme. Jejich muž je podvrh. Mezitím beze zbytku využijeme, komanda Speciál Service a dostanem ho zpátky, pokud možno dřív, než ho Východní koalice předvede veřejnosti. A pokud budou naši chlapci nuceni se uchýlit ke krajním prostředkům a ten Smith bude třeba zastřelen, protože při zatýkání kladl odpor nebo něco takového, no, to prostě bude politováníhodné. Stejně je s ním jen potíž."

"Agnes! Uvědomuješ si, co to navrhuješ?"

"Nenavrhuju vůbec nic. Každý den někdo přijde k úrazu. Tenhle případ musí být definitivně vyřešen, Josephe. Odvážnému štěstí přeje, jak vždycky říkáš."

"Nechci tomu chlapci ublížit."

"Kdo tu mluvil o ubližování? Musíš podniknout rozhodné kroky, Josephe; je to tvá povinnost. Historie ti dá za pravdu. Co je důležitější? - klid a hladký průběh událostí pro pět miliard lidí, nebo trocha sentimentu nad jedním člověkem, který není ani pořádně naším občanem?"

Douglas neodpověděl. Paní Douglasová se vztyčila. "No, nemám tolik času, abych jím mohla plýtvat na hádku o nějakých abstraktnostech; musím si zajít za madame Vesantovou, aby mi sestavila nový horoskop. Nestrávila jsem nejlepší léta svého života budováním tvé kariéry, abych teď všechno zahodila jen proto, že jsi bačkora. Otři si z brady to vajíčko." Odkráčela.

Nejvyšší úředník planety vypil ještě dva šálky kávy, než se cítil dostatečně posílen na zasedání Komory Rady. Chudák Agens! Asi spíš naopak. No, přinejmenším mu je věrná až do morku kostí... a každý z nás má nějaké nedostatky; a ona ho má plné zuby zrovna tak jako on jí - o tom není sporu!

Napřímil se. Jedním si je ale zatraceně jistý! - nedopustí, aby s tím klukem Smithem zacházeli hrubě. Je s ním potíž, to ano, ale je takový bezmocný a přitroublý - působí vlastně docela mile. Kdyby Agnes

viděla, jak snadno se vyděsí, asi by takhle nemluvila. Smith by v ní vzbudil materské city.

Jenže je v Agnes vůbec něco mateřského? Když otevře ústa, tak určitě ne. Nesmysl, všechny ženy mají materské city, to už věda dávno prokázala. Nebo snad ne?

Každopádně, vem ji čert, přece si od ní nenechá diktovat, co má dělat. Pořád mu připomíná, že to ona ho dostala nahoru, ale on ví svoje. Ostatně veškerou odpovědnost nese on sám.

Vstal, narovnal se v ramenou a odešel na Radu.

Celý den čekal, že se aféra provalí. Ale nestalo se. Byl přinucen konstatovat, že informace o Smithově zmizení skutečně zůstala tajemstvím jeho štábu, ač se to zdálo neuvěřitelné. Generální tajemník by byl rád zavřel oči a nechal celou tu příšernou polízanici upadnout v zapomnění, ale běh událostí mu to nedopřál, a jeho žena ostatně taky ne.

Agnes Douglasová nečekala, co ve věci Muže z Marsu podnikne její manžel. Štáb generálního tajemníka ji poslouchal stejně ochotně jako jeho - nebo spíš ještě ochotněji. Nechala si zavolat výkonného asistenta pro společenské informace - což byl název pro tiskového mluvčího pana Douglase, načež se začala zabývat tím, co bylo potřeba nejdřív: čerstvým horoskopem. Z jejího apartmá vedla soukromá kódovaná linka do studia madame Vesantové. Na obrazovce se ihned objevila boubelatá tvář astroložky: "Agnes? Co se stalo, drahá? Mám tu zákazníka."

"Tvůj aparát je ztlumený?"

"Jistě, drahá. Slyším tě jen já."

"Zbav se toho zákazníka."

Madame Alexandra Vesantová nedala najevo rozmrzelost. "Okamžik." Její obličej zmizel a na obrazovce jej vystřídal signál "Čekejte". V té chvíli do místnosti vstoupil muž a zůstal stát u psacího stolu paní Douglasové; byl to James Sanforth, tiskový mluvčí, kterého si dala zavolat.

"Už se ozval Berquist?" houkla na něj.

"Prosím? To jsem nezjišťoval já, to byl McCraryho kšeft."

Ignorovala jeho odpověď. "Musíte ho zdiskreditovat, ještě než začne mluvit."

"Myslíte, že nás Berquist prodal?"

"Nebud'te naivní. Měl jste se nejdřív poradit se mnou, než jste ho poslal na takovouhle práci."

"Ale já ho neposlal. To byl McCrary."

"Vy máte za povinnost vědět, co se kde děje. Já -" Na obrazovce se opět vynořila madame Vesantová. "Počkejte támhle," nařídila paní Douglasová Sanforthovi a obrátila se k obrazovce. "Allie, drahoušku, potřebuji teď hned čerstvý horoskop pro sebe a pro Josepha."

"Výborně." Astroložka zaváhala. "Kdybys mi, drahá, řekla povahu té naléhavé události, mohla bych ti pomoci víc."

Paní Douglasová zabubnovala prsty o desku stolu. "Ale nemusíš to vědět?"

"Samozřejmě že ne. Každý člověk, který absolvoval nezbytný náročný výcvik, je zběhlý v matematice a vědě o hvězdách, dokáže vypočítat horoskop jen z hodiny a místa narození subjektu. Mohla by ses to naučit i ty... kdybys neměla tak strašně práce. Ale pamatuj si: hvězdné pole je široké. Pokud ti mám vypracovat podrobnou analýzu, abych ti mohla poradit v krizi, musím vědět, v jakém sektoru mám hledat. Zajímá nás nejvíce vliv Venuše? Nebo snad Marsu? Nebo -"

"Marsu," vpadla jí do řeči paní Douglasová. "Allie, chci ještě třetí horoskop."

"Dobrá? Či?"

"Ehm... Allie, mohu ti důvěřovat?"

Madame Vesantová se zatvářila ublíženě. "Agnes, jestli mi nevěříš, pak by ses se mnou neměla radit. I jiní ti vypracují vědecký rozbor. Nejsem jediná, kdo studuje tyto prastaré vědomosti. Třeba takový profesor von Krausemayer, i když má sklon k..." významně se odmlčela.

"Prosím tě, no tak! Neměla jsem v úmyslu jít za někým jiným. Ale teď poslouchej. Nemůže tě doma nikdo slyšet?"

"Samozřejmě že ne, drahá."

"Chci horoskop pro Valentina Michaela Smithe."

"Valentina Mich- toho Muže z Marsu?"

"Ano, ano. Allie, on byl unesen. Musíme ho najít."

O dvě hodiny později madame Alexandra Vesantová odstrčila židli od psacího stolu a povzdechla si. Nařídila své sekretářce, aby zrušila všechny klienty; listy papíru pokryté diagramy a čísla svědčily o jejím úsilí stejně jako ohmataný námořnický almanach. Alexandra Vesantová se od ostatních astrologů lišila tím, že se snažila vypočítávat "vlivy" nebeských těles podle paperbacku s názvem Tajemná věda nezaujaté astrologie a klíč k Šalomounovu kameni, který náležel jejímu zesnulému manželovi. Profesor Simon Mágus, její muž, byl mentalista, jevištní hypnotizér a iluzionista a také student Tajemna.

Věřila té knize tak, jako věřila jemu; nikdo neuměl sestavovat horoskopy tak jako Simon, dokud byl střízlivý - v polovině případů ani knihu nepotřeboval. Věděla, že tak dobrá nikdy nebude - vždycky používala manuál i almanachu. Její výpočty bývaly občas zmatené; Becky Vesey (jak se jí tenkrát říkalo) měla totiž vždycky potíže s násobilkou a pletla si občas sedmičku s devítkou.

Přesto všechno byly její horoskopy očividně uspokojující; paní Douglasová nebyla její jedinou významnou klientkou.

Na okamžik zpanikařila, když po ní paní Douglasová chtěla horoskop pro Muže z Marsu - tak se cítila vždy, když jí nějaký idiot z publika pořádně zavázal oči těsně před tím, než jí začal profesor klást otázky. Ale už tenkrát zjistila, že má talent uhodnout správnou odpověď; potlačila proto paniku a pokračovala v představení.

Žádala tedy po Agnes přesnou hodinu, datum a místo narození, s uklidňující jistotou, že nejsou známy.

Jenže zakrátko dostala přesné informace, pocházející z deníku Posla. Tentokrát nepropadla panice, ale jen prostě přijala data a slíbila, že se ozve, až budou horoskopy hotovy.

Po dvou hodinách počítání měla sice hotovy výsledky pro manžele Douglasovy - ale nic pro Smithe. Problém byl prostý - a nepřekonatelný. Smith se nenarodil na Zemi.

Její astrologická bible s takovou možností nepočítala; neznámý autor knihy zemřel dřív, než na Měsíc dopadla první raketa. Pokusila se toto dilemma vyřešit předpokladem, že principy zůstávají nezměněny a musí jen učinit opravu za prostorový posun. V labyrintu neznámých vztahů se však ztrácela čím dál víc; nebyla si jistá, zda jsou znamení zvěrokruhu stejná i na Marsu... a co člověk může dělat bez znamení zvěrokruhu?

Nebylo to o nic lehčí než vypočítat třetí odmocninu - a kvůli té opustila školu.

Vzala si posilující lék, který užívala, když jí bylo těžko. Jednu dávku vypila rychle; nalila si druhou a uvažovala, co by teď udělal Simon. Záhy slyšela jeho klidný hlas: "Věř si, kotě! Věř si, a ti křupani ti budou věřit taky. Dlužíš jim to."

Cítila se líp a začala psát horoskop pro Douglasovy. A pak už bylo snadné napsat i ten pro Smithe; jako vždycky shledala, že slova na papíře se dokazují navzájem - jsou tak nádherně pravdivá! Už končila, když Agnes Douglasová volala znovu. "Allie? Ještě nejsi hotová?"

"Právě jsem skončila," odpověděla madame Vesantová energicky. "Uvědom si, že horoskop mladého Smithe představuje pro vědu neobvyklý a obtížný problém. Jelikož se narodil na jiné planetě, musela jsem znovu propočítat každý aspekt. Vliv Slunce je oslaben, vliv Diany téměř zaniká. Jupiter je v novu; to je unikátní aspekt, jak jistě víš. Tedy požadovaný výpočet -"

"Allie! Na tom nesejde. Máš výsledky?"

"Přirozeně."

"Díky bohu! Myslela jsem, že mi chceš naznačit, že to bylo nad tvé síly."

Madame Vesantová dala najevo uraženou důstojnost. "Má drahá, věda je neměnná; mění se jen konfigurace. Tentýž způsob předpověděl okamžik a místo narození Krista a prozradil i Juliu Caesarovi, kdy a jak zemře... jak by to mohlo selhat? Pravda je stále táž, neměnná."

"Ano, to je samozřejmé."

"Jsi připravena?"

„Jenom zapnu nahrávání - pokračuj."

"Dobrá. Agnes, toto je nejkritičtější období tvého života; nebesa se ještě nikdy nesetkala v tak silné konfiguraci. Co je nejdůležitější: musíš zachovat klid, neukvapovat se a vše si promyslet. Ve svém celku jsou tvá znamení příznivá... za předpokladu, že se vystříháš neuvážených činů. Nenech svou mysl rozptylovat povrchnostmi -" radila dál. Becky Vesey dávala vždy dobré rady a dávala je přesvědčivě, protože jim sama věřila. Od Simona se naučila, že i když se hvězdy zdají být sebetemnější, vždycky se

najde nějaký způsob, jak konfiguraci zmírnit, nějaký aspekt, který by klientovi mohl pomoci ke štěstí...

Napjatý obličej na obrazovce před ní se uklidnil a pokyvoval na souhlas, když mluvila dál a dál. "Tak vidíš," shrnula to, "zmizení mladého Smithe je nutnost, vyvolaná spojením vlivů těchto tří horoskopů. Neměj strach; zanedlouho se vrátí či o něm uslyšíš. Důležité je nepodnikat žádné drastické kroky. Buď klidná a pokojná."

"Ano, chápu."

"Ještě jedna věc. Aspekt Venuše je nanejvýš příznivý a může dominovat i nad vlivem Marsu. Venuše samozřejmě symbolizuje tebe, ale Mars patří tvému muži i mladému Smithovi - což je důsledek unikátních okolností jeho zrození. Tím na tvá bedra dopadne dvojnásobné břímě, takže musíš této výzvě čelit; musíš demonstrovat svou klidnou moudrost a sebeovládání, vlastnosti, - jež jsou nám ženám vlastní. Musíš podpořit svého manžela, provést jej celou krizí a utišovat ho. Musíš být mateřskou studnicí klidu a moudrosti. V tomto směru máš zvláštní nadání... využij je."

Paní Douglasová vzdychla. "Allie, ty jsi prostě jedinečná! Nevím, jak ti mám poděkovat!"

"Poděkuj starým mistrům, jejichž jsem nedokonalým učedníkem."

"Nemohu poděkovat jim, budu tedy děkovat tobě. Tohle nelze pokrýt běžnou zálohou, Allie. Dostaneš dárek navíc."

"Ne, Agnes. Pro mne je čest pomáhat druhým."

"A pro mne je čest odměnit dobré služby. Už ani slovo, Allie!"

Madame Vesantová se ještě nechala přemlouvat, a když ukončila hovor, cítila hřejivé uspokojení, že horoskop, který vypracovala, byl správný. Chudák Agnes! Pro Becky bylo poctou uhlazovat Agnes cestu, odlehčit jí trochu její úděl. Měla z toho vždy dobrý pocit.

Madame Vesantové dělalo dobře, když s ní manželka generálního tajemníka jednala téměř jako se sobě rovnou, i když o tom nikdy nepřemýšlela; nebyla snob. Ale mladá Becky Vesey bývala tak bezvýznamná, že nikomu nestálo za to zapamatovat si její jméno - i když si často všimli jejího poprsí. Becky Vesey jim to nezazlívala; měla ráda lidi. Becky Vesey měla ráda každého.

Madame Vesantová měla ráda Agnes Douglasovou.

Chvilí ještě seděla, těšila se z hřejivého pocitu a usrkávala svůj lék, zatímco její mazaný mozek skládal střípky, které pochytil. Krátce nato zavolala svému burzovnímu makléři a nařídila mu, aby prodal po malých dávkách akcie Lunar Enterprises.

Odfrkl si. "Alli, po té redukční dietě ti nějak měkne mozek."

"Poslouchej, Ede. Až spadnou o deset bodů, přestaň prodávat, i když půjdou ještě níž. Až se o tři body zvednou, zase nakup... a až se dostanou na dnešní hodnotu, prodávej."

Zavládlo dlouhé mlčení. "Allie, ty něco víš. Prozrad' to strýčkovi Edovi."

"Říkají mi to hvězdy, Ede."

"Když nepovíš, tak nepovíš. Mmm... hazardním hram jsem nikdy nedokázal odolat. Nebude ti vadit, když se s tebou svezu?"

"Vůbec ne, Ede. Jen kolem toho nedělej moc veliký povyk, aby to neprasklo. Je to delikátní situace - Saturn je na rozhraní mezi Pannou a Lvem."

"Když to říkáš, Allie."

Paní Douglasová se ihned pustila do práce, šťastná, že Allie potvrdila, co už si dávno myslí. Poté, co si prostudovala Berquistovy materiály, vydala příkazy k zahájení diskreditační kampaně. Promluvila si s komandantem Twitchellem z jednotek Speciál Service. Zmíněný důstojník odešel s nešťastným výrazem udělat ze života peklo svým podřízeným. Nařídila Sanforthovi, aby vyrobil další stereopřenos s "Mužem z Marsu", doplněný klepy "ze zdrojů blízkých vládě", že Smith má být přemístěn - nebo už možná byl - do sanatoria vysoko v Andách, kde by našel klima blízkí se mart'anským podmínkám. Potom přemýšlela, jak si udržet podporu Pákistánu.

Záhy zavolala svému muži a přiměla jej, aby podpořil požadavek Pákistánu na většinu thoriových dolů v Kašmíru. Protože o tom sám uvažoval, nebylo obtížné ho přesvědčit, ačkoli ho rozčilovalo, že ho zase k něčemu nutí. Poté, co paní Douglasová zajistila i toto, odkráčela pronést projev Dcerám druhé revoluce na téma Mateřství v novém světě.

X.

ZATÍMCO PANÍ DOUGLASOVÁ NENUCENĚ ROZPRÁVĚLA NA TÉMA, o němž toho moc nevěděla, Jubal E. Harshaw, LL.B., MUDr., DrSc., labužník, sybarita, bonviván, populární spisovatel a neopesimistický filozof, seděl u svého bazénu doma v Poconos, drbal se v šedivé houštině chlupů na prsou a sledoval, jak se jeho tři sekretářky cákají v bazénu. Všechny tři byly úžasně krásné - a také to byly úžasně dobré sekretářky. Podle Harshawova názoru byla kombinace krásy a užitečnosti optimálním řešením.

Anne byla blondýnka, Miriam rusovláska a Dorcas bruneta a jejich tvary se různily od příjemné boubelatosti k líbezné štíhlosti. Věkový rozdíl mezi nimi činil až patnáct let, ale jen těžko by člověk hádal, která z nich je nejstarší.

Harshaw tvrdě pracoval. Většina jeho osobnosti pozorovala krásné dívky, jak si krásně hrají se sluncem a vodou; jedna malá, odlehlá a zvukově izolovaná část tvořila. Prohlašoval, že jeho metoda, jak psát, je zapojit vedle sebe talamus a gonády a přerušit spojení s velkým mozkem. Jeho praktické zvyky se touto teorií skutečně řídily.

Na stole ležel mikrofon připojený k diktafonu, ale Harshaw jej používal pouze na poznámky. Když se přichystal k psaní, používal stenografku a přitom pozoroval její reakce. Právě teď byl připraven. "Další, kdo je na řadě!" houkl.

"Anne je na řadě," odpověděla Dorcas. "Vezmu to za ni. Teď právě spadla do vody."

"Tak se pro ni potop a sem s ní." Bruneta proletěla vodou a za okamžik Anne vylezla ven, natáhla si šaty a sedla si ke stolu. Nepromluvila a nic si nepřipravovala. Anne měla absolutní paměť.

Harshaw zvedl sklenici ledu přelitého brandy a napil se. "Anne, tentokrát to bude dojemné. Je to o malém kot'átku, které se na Štědrý den zatoulá do kostela, aby se ohřálo. Bude vyhladovělé a zmrzlé a ztracené a ještě si - bůhví proč - poraní tlapku. No tak začnem: "Už od samého rána padal sníh" -"

"Jak se bude jmenovat autor?"

"Mmm... napiš tam Molly Wadsworthová; to zní pěkně přeslazeně. A nazveme to Nové jesličky. Začneme znovu." Povídal dál a přitom ji pozoroval. Když jí začaly ze zavřených očí prosakovat slzy, malinko se usmál a zavřel oči také. Než skončil, tekly jim po tvářích slzy oběma a oba se koupali v očištném duševním uvolnění sentimentálního škváru.

"Třicet," oznámil. "Vysmrkej se. Odešli to a prokristapána dbej, ať už to nikdy neuvidím."

"Jubale, nestydíš se někdy?"

"Ne."

"Někdy tě za takovou slátaninu mám chuť kopnout do toho vypaseného břicha."

"Já vím. Běž s těma cancama do domu a pospěš si, než si něco z toho rozmyslím."

"Jasně, šéfe."

Políbila ho na pleš a zmizela někde za jeho židli. Harshaw zaječel: "Další!" a Miriam vyrazila. V tom ožil amplion, instalovaný na stěně domu: "Šéfe!"

Harshaw cosi utrousil a Miriam obdivně mlaskla. Potom zahulákal: "Ano, Larry?"

Amplion váhavě ohlásil: "U branky čeká nějaká dáma - a nese mrtvolu."

Harshaw to uvažil. "Je ta dáma hezká?"

"Ehm... ano."

"Tak proč tam tak pitomě stojíš? Pusť ji dál!" Harshaw se opřel do židle. "Začneme," prohlásil. "Střih, záběr do interiéru městského dvoupokojového apartmá. Na židli sedí polda, bez čepice, rozepnutý límec, tvář pokrytou potem. Vidíme zezadu další postavu, krčící se mezi námi a poldou. Postava zvedá ruku, napřáhne se za sebe, skoro až ven ze stereotanku. Udeří poldu; těžký, masitý zvuk; nutno nadabovat." Harshaw zvedl hlavu: "Potom to dokončíme." K domu se do kopce šplhalo auto.

Řídila Jill a vedle ní seděl mladý muž. Když vůz zastavil, muž vyskočil, jako by byl šťastný, že už s tím nemusí mít nic společného. "Tady ji máš, Jubale."

"To vidím. Dobré jitro, maličká. Larry, kde je ta mrtvola?"

"Na zadním sedadle, šéfe. Pod dekou."

"Ale to není mrtvola," protestovala Jill. "Je to... Ben říkal, že vy... chci říct -" Sklopila hlavu a rozvzlykala se.

"No tak, drahoušku," utěšoval ji jemně Harshaw. "Jen málo mrtvol na světě stojí za to, aby pro ně někdo brečel. Dorcas - Miriam - postarejte se o ni. Dejte jí drink a opláchněte jí obličej."

Šel k zadnímu sedadlu a nadzvedl deku. Jill setřásla Miriaminu ruku a vykřikla tvrdohlavě: "Musíte mne vyslechnout! Není mrtvý. Alespoň doufám, že ne. On je... ježíšmarjá!" rozplakala se znovu. "Jsem tak špinavá... a mám strach!"

"Vypadá to jako mrtvola," mumlal si Harshaw. "Tělesná teplota na úrovni teploty okolí. Atypický rigor. Jak je dlouho mrtvý?"

"Ale on není mrtvý! Nemůžete ho odtamtud vyndat? Dalo mi strašnou práci ho tam narvat!"

"Jistě. Larry, pomoz mi - a přestaň se tvářit, že je ti špatně od žaludku. Jestli poblíže čalounění, budeš ho čistit." Vytáhli Smitha a položili na trávník. Tělo bylo stále ztuhlé a schoulené do klubíčka. Dorcas přinesla stetoskop, rozložila ho na zem, zapnula a ustoupila stranou.

Harshaw si zasunul olivky přístroje do uší a jal se pátrat po srdečním tepu. "Obávám se, že se mýlíte," řekl jemně Jill. "Tomu už nepomůžu. Kdo je to?"

Jill vzdychla. Z tváře jí vyprchal veškerý výraz a mluvila monotónním, prázdným hlasem. "Muž z Marsu. Děkala jsem, co jsem mohla."

"Muž z Marsu?"

"Ano. Ben... Ben Caxton říkal, že vy jste jediný, ke komu můžeme jít."

"Ben Caxton? Cením si jeho dů- pst!" Harshaw gestem naznačil, aby byli zticha. "Srdce pracuje! Začínám blbnout. Dorcas - běž do patra do ordinace - a najdi třetí zásuvku v zamčené části lednice; je to nadepsáno Sladké sny. Přines ten šuplík a jednu kubíkovou stříkačku."

"Už běžím!"

"Doktore, žádná stimulancia!"

Harshaw se otočil k Jill. "Co prosím?"

"Promiňte, pane. Jsem jenom sestra... ale tohle je trochu zvláštní případ. Já to vím."

"Mmm... teď je to můj pacient, sestro. Ale že nejsem Bůh, na to už jsem přišel před čtyřiceti lety, a za dalších deset jsem zjistil, že nejsem ani Aeskulap. Co chcete zkoušet?"

"Chci ho zkusit probrat. Když s ním uděláte cokoli jiného, ten stav se ještě prohloubí."

"Hmm... tak do toho. Jen to nezkoušejte sekerou. Když to nepůjde, zkusíme moje metody."

"Ano, pane." Jill poklekla a snažila se narovnat Smithovy končetiny. Záhy se jí to podařilo a Harshaw povytáhl obočí.

Jill vzala Smithovu hlavu do dlaní. "Vzbud' se, prosím tě," pronesla tiše. "Tady je tvůj vodní bratr."

Prsa se pomalu nadzvedla. Smith dlouze vydechl a oči se otevřely. Vzhlédl k Jill a usmál se svým dětským úsměvem. Rozhlédl se - a přestal se usmívat.

"Všechno v pořádku," spěšně ho ujistila Jill. "To jsou přátelé."

"Přátelé?"

"Všichni jsou tvoji přátelé. Neboj se - a neodcházej znovu. Všechno je v pořádku."

Tiše ležel s rozevřenýma očima a upřeně si prohlížel okolí. Vypadal spokojeně jako kotě, které chováte v klíně.

O pětadvacet minut později byli oba pacienti v posteli. Než Jill zabral prášek na spaní, pověděla Harshawovi dost na to, aby si udělal představu, v jakém průšvihů lítají. Potom si hostitel prohlédl dodávku, kterou Jill přijela. Palcová písmena na jejím boku hlásala: "READINGSKA PŮJČOVNA - uzemněné přístroje pracující nonstop - Obchodujte s Holand'anem!"

"Larry, je plot pod proudem?"

"Ne."

"Tak ho zapoj. Potom z té kraksny oří všechny otisky prstů. Až se setmí, odjed' s ní na opačnou stranu Readingu - radši až někde k Lancasteru - a tam ji odstav někde do příkopu. Pak jed' do Philadelphie, sedni do scrantonské kyvadlovky a vrať se domů."

"Jasně, Jubale. A - je to opravdu Muž z Marsu?"

"Doufejme, že ne. Jestli ano a jestli tě chytí, dřív než se toho krápu zbavíš, a dojde jim to, budou tě vyslýchat s letlampou. Ale já si myslím, že je to on."

"Podívám se na to. Mám na zpáteční cestě vyloupit banku?"

"Horší už to být nemůže."

"Okej, šéfe." Larry zaváhal. "Vadilo by, kdybych zůstal ve Philly přes noc?"

"Posluž si. Ale co se propána dá dělat v noci ve Philadelphii?" Harshaw se obrátil k bazénu. "Další!" zaburácel.

Jill spala až do večere a probudila se odpočatá a svěží. Natáhla nosem vzduch z větrací mřížky nad svou hlavou a usoudila, že jí doktor naordinoval směs uspávacích a povzbuzujících látek. Zatímco spala, kdosi odnesl její špinavé rozervané šaty a místo nich zanechal lehký večerní oděv a sandály. Šaty jí dokonale padly; Jill usoudila, že patří té, které říkají Miriam. Vykoupala se, nalíčila a učesala, a když vyšla ven do obývacího pokoje, připadala si jako znovuzrozená.

Dorcas seděla stočená v křesle a vyšívala nějaký závěs; pokývla jí na pozdrav, jako by Jill byla samozřejmou součástí rodiny, a věnovala se opět své umělecké práci. Harshaw cosi míchal v jinovatku pokrytém džbánku. "Dáš si drink?" zeptal se.

"Dám, díky."

Naplnil po okraj dvě velké koktejlové sklenice a jednu jí podal. "Co je to?" zeptala se.

"Můj vlastní recept. Jedna třetina vodky, třetina kyseliny solné a dolít vodou z baterie. K tomu dvě špetky soli a nakládaný šváb."

"Dej si radši highball," poradila jí Dorcas.

"Starej se o sebe," utál ji Harshaw. "Kyselina solná podporuje trávení a šváb dodá nezbytné vitaminy a proteiny." Pozvedl sklenici. "Tak na slušné lidi! Už nás zbylo zatraceně málo." Vyprázdnil obsah.

Jill usrkla doušek a pořádně se napila. Bez ohledu na ingredience jí to zřejmě pomohlo; ze středu těla se do všech stran rozlil příjemný pocit. Vypila půl sklenice a nechala si od Harshawa dolít. "Byla ses podívat za naším pacientem?" nadhodil.

"Ne, pane. Nevím, kde leží."

"Já tam byl před pár minutami. Spí jako zabítý - myslím, že ho překřtím na Lazara. Bude chtít večeret tady dole s námi?"

Jill se zatvářila zamyšleně. "Nevím, doktore."

"Nevadí, až se probere, tak nám to poví. Může se najíst s námi nebo dostat jídlo na tácu. Tady jsi na svobodné půdě, má drahá. Každý dělá, co se mu líbí. . . a když někdo dělá, co se mi nelíbí, zatraceně rychle mu to vyženu z hlavy. Což mi připomíná: nemám rád, když mi někdo říká doktore."

"Pane?!"

"Nemyslel jsem to zle. Ale když se teď začaly rozdávat doktoráty za srovnávání lidových tanců a zběhlost v chytání létajících ryb, nějak jsem se urazil a přestal ten titul používat. Ředěnou whisky nepiju a ředěné tituly nepoužívám. Říkej mi Jubale."

"Ach. Ale lékařský titul degradován nebyl."

"Je nejvyšší čas, aby lékaře nazvali nějak jinak, aby se nepletli se správci fotbalových hřišť. Holčičko, proč se tak zajímáš o tohoto pacienta?"

"To už jsem vám přece řekla, dokt. . . - Jubale."

"Řekla jsi mi, co se stalo, ale ne proč. Jill, všiml jsem si, jak na něj mluvíš. Miluješ ho?"

Jill zalapala po dechu. "Co? To je přece absurdní!"

"Vůbec ne. Ty jsi dívka, on je chlapec - to je přece krásná kombinace."

"Ale - Ne, Jubale, tak to není. Tedy. . . oni ho věznili a já jsem si myslela - Ben si myslel -, že je v nebezpečí. Chtěli jsme, aby se domohl svých práv."

"Hmm. . . má drahá, tak nezištný zájem ve mně budí podezření. Zdáš se být hormonálně v pořádku, takže je to buď Ben, nebo ten chudák z Marsu. Měla by sis pečlivě rozvážit své tužby a pak posoudit, kam s nimi kráčíš. Než toto uděláš, co chceš, abych udělal já?"

Ta otázka Jill překvapila natolik, že nebyla schopná odpovědět. Od chvíle, kdy překročila Rubikon, nepřemýšlela o ničem jiném než o útěku. Další plány neměla. "Nevím."

"To jsem si myslel. Předpokládal jsem, že nebudeš chtít přijít o diplom, a tak jsem si dovolil poslat z

Montrealu zprávu tvým nadřízeným. Požádala jsi o uvolnění ze služby pro nemoc v rodině. Okej?"

Jill pocítila náhlou úlevu. Starosti o svou budoucnost odsunula hodně hluboko do svého podvědomí; přesto ji odkudsi tížil velký balvan výčitky, co to provedla se svou profesionální kariérou. "Ach Jubale, děkuju!" Zamyslela se. "Vlastně jsem zatím nic špatného neprovedla; dnes jsem ještě měla náhradní volno."

"Prima. Co chceš dělat?"

"Neměla jsem čas o tom přemýšlet. No, asi bych se měla spojit se svou bankou a vyzvednout nějaké peníze -" zarazila se, pokoušejíc si vzpomenout, kolik má ještě na účtu. Nikdy tam nebylo moc a někdy zapomněla -

Jubal přerušil tok jejích myšlenek. "Jestli to uděláš, budeš mít na sobě tolik poldů, až ti polezou ušima. Neměla bys radši zůstat tady, než se to trochu uklidní?"

"Ale Jubale, nechci se vám sem vnučovat."

"To už jsi udělala. Neboj se, dítě, pár volných postelí se tu ještě najde. Nikdo se mi nedokáže vnučovat proti mé vůli, tak se zase uklidni. Ale zpět k našemu pacientovi: říkala jsi, že chceš, aby se domohl svých 'práv'. Předpokládalas, že ti pomohu?"

"No... Ben povídal... Ben si zřejmě myslel, že nám pomůžete."

"Ben za mne nemá co mluvit. Mne takzvaná práva toho chlapce nezajímají. Jeho nárok na Mars jsou jen právnické kecy, a jelikož jsem taky právník, nemusím je brát vážně. Co se týče statků, které by snad mohly být jeho, tak ty nároky vyplývají z vášní jiných lidí a z našich podivných kmenových obyčejů. Nic z těch peněz si nevydělal a nezasloužil. Bude mít štěstí, když ho o ně oberou - ale o to já se starat nebudu. Pokud Ben očekával, že budu bojovat za Smithovův 'práva', pak jste se obrátili na špatnou adresu."

"Ach," Jill zachvátil pocit opuštěnosti a beznaděje. "Měli bychom asi odejet."

"Ale ne. Alespoň pokud nebudeš sama chtít."

"Ale vy jste říkal -"

"Říkal jsem, že nemám zájem o právnické kličky. Ale host pod mou střechou, to je něco jiného. Může zde zůstat, pokud o to bude stát. Jen jsem chtěl dát na srozuměnou, že se nehodlám míchat do politiky, abych vyhověl romantickým choutkám, které možná máš ty nebo Ben Caxton. Má drahá, myslíval jsem si, že sloužím lidskosti a to pomyšlení mne těšilo. Potom jsem zjistil, že lidskost nestojí o to, aby jí někdo sloužil, a naopak se jakýmkoli pokusům v tomto směru brání. Takže teď dělám to, co těší Jubala Harshawa." Odvrátil se. "Už je čas na večeři, co, Dorcas? Dělá ji někdo?"

"Miriam." Dorcas odložila zív a vstala.

"Nikdy jsem nepochopil, jak si ty holky tu práci rozdělují."

"Šéfe, jak bys to taky mohl pochopit? Nikdy jsi žádnou práci nedělal." Dorcas ho poplácala po břiše. "Večeři jsi ovšem ještě v životě nepropásl."

Ozval se gong a šli do jídelny. Když vařila Miriam, využívala zřejmě při vaření veškeré moderní techniky; teď seděla na konci stolu a vypadala báječně. Kromě sekretářek se v místnosti nacházel i muž o něco starší než Larry, zvaný Duke; k Jill se choval, jako by sem odedávna patřila. Obsluhovaly je automaty, řízené Miriam. Jídlo bylo vynikající, a aspoň pokud mohla Jill posoudit, nebylo ani v nejmenším syntetické.

Ale Jubal nebyl spokojen. Stěžoval si, že má tupý nůž, že má tuhé maso, potom obvinil Miriam, že servíruje zbytky. Ostatní se tvářili, že neslyší, ale Jill začalo být za Miriam trapně. Vtom Anne odložila vidličku. "Říkal něco o tom, jak vařila jeho maminka," konstatovala.

"Už si zase začíná myslet, že je šéf," podpořila ji Dorcas.

"Kdy tam byl naposled?"

"Asi před deseti dny."

"To už je docela dávno." Annin pohled se setkal s očima Dorcas a Miriam. Vstaly. Duke pokračoval v jídle.

Harshaw spěšně zaprotestoval: "Holky, při jídle ne! Počkejte aspoň -" Daly se do pohybu směrem k němu a automat jim spěšně uhnul z cesty. Anne jej popadla za nohy a ostatní každá za jednu ruku; francouzské dveře se rozjely. Za Harshawova vřeštění jej nesly ven.

Ozvalo se šplouchnutí. Vřeštění ustalo.

Ženy se vracely zpět; nezdálo se, že by zápas zanechal viditelné stopy na jejich zevnějšku. Miriam se posadila a obrátila se k Jill: "Dáš si ještě trochu salátu, Jill?"

Harshaw se vrátil a místo večerního saka měl na sobě pyžamo a župan. Když ho odvěkli, automat mu přikryl talíř, aby jídlo nevystydlo. Teď stroj poklop odnesl a Jubal pokračoval ve večeri. "Jak jsem říkal," poznamenal, "žena, která neumí vařit, je jen slepou uličkou evoluce. Jestli se nepolepšíte, všechny vás vyměním za psa a toho potom zastřelím. Jaký bude moučník, Miriam?"

"Jahodové pečivo."

"Aspoň něco. Všechny máte podmíněčný odklad do středy."

Po večeri se Jill přemístila do obývacího pokoje poslechnout si zprávy, se strachem, co v nich o sobě uslyší. Nemohla však najít stereopřijímač ani žádnou skryš, kde by mohl být ukryt. Nenašla ani žádné noviny, ačkoli knih a časopisů bylo všude hojnost.

Nikdo další už nepřišel. Začala přemítat, kolik je asi hodin. Své hodinky nechala Jill nahoře v ložnici, rozhlížela se tedy po nějakých jiných. Ani ty nenašla; pátrala v paměti a nemohla si vzpomenout, že by tu v domě viděla jakékoli hodiny či kalendář. Rozhodla se, že tedy může jít klidně do postele. Jedna stěna pokoje byla plná knih; vybrala si mezi nimi Kiplingovu Just so stories a spokojeně se s ní stáhla nahoru.

Její postel byla nejnovějším výkřikem techniky: nabízela automasáž, kávovar, barometr, čtecí zařízení a spoustu dalších věcí - ale chyběl budík. Jill došla k závěru, že pravděpodobně nezaspí, vlezla do postele, vsunula cívku do čtečky, lehla si na záda a četla si slova, běžící po stropě. Zakrátko jí ovladač vyklouzl z ruky, světlo zhaslo a ona usnula.

Jubal Harshaw usínal mnohem hůř, zlobil se sám na sebe. Před půl stoletím si slavnostně přísahal, že už nikdy nebude sbírat zatoulané kočky, a teď, při mnohočetných bradavkách Venuše Genetrix, sebral hned dvě kočky najednou... ne, tři, když počítá i Caxtona. Netrápilo ho, že porušil svou přísahu víckrát, než za celá ta léta předtím; tak zásadový zase nebyl. Nevadili mu ani dva noví strážníci pod jeho střechou, protože nebyl držgrešle. Za téměř sto let bouřlivého života už byl mockrát skoro na dně a mockrát už byl bohatší, než je dnes - na obojí však pohlížel jako na chvilkové rozmary počasí a nikdy nepočítal drobné.

Zneklidňoval jej však malér, který se strhne, až tu ty děti vyslídí ti nahoře. Byl si jist, že je vyslídit musí; to naivní děcko Gillian za sebou určitě zanechalo stopy, které bijí do očí.

Až ti lidé vtrhnou do jeho útočiště, začnou klást otázky a požadavky... a on bude nucen dělat rozhodnutí a jednat. Byl přesvědčen, že jakákoli akce bude předem odsouzena k nezdaru a ta představa ho dráždila.

Neočekával od lidských bytostí rozumné jednání; většina lidí by podle jeho názoru měla už dávno dostat ve vlastním zájmu svěřací kazajku. Přál si jen, aby ho prostě nechali na pokoji - všichni, až na těch pár, které si zvolil za své přátele. Byl přesvědčen, že tak už by dávno dosáhl nirvány... zahleděn do svého pupku a izolován od veškerého dění, jako ti chlápci z Indie. Proč nemůžou dát člověku pokoj?

Někdy kolem půlnoci odložil svou sedmadvacátou cigaretu a posadil se. Světla se rozsvítila. "Kdo je další!" houkl do mikrofону.

Vstoupila Dorcas, oblečená v noční košili a pantoflích a zívla. "Ano, šéfe?"

"Dorcas, posledních dvacet či třicet let žiju jako neužitečný, hnusný parazit."

Zívla znovu. "To ví každý, šéfe."

"Teď nech té legrace. V životě každého člověka přijde chvíle, kdy musí přestat být rozumný - chvíle, kdy vstane a dá najevo, že se s ním musí počítat - chvíle, kdy se musí bít za svobodu - a potrestat zlo."

"Ummmm..."

"Tak přestaň zívat; ta chvíle nadešla."

Sjela pohledem po svém odění. "Možná bych se na to měla líp obléknout."

"Ano. Vzbud' taky ostatní děvčata, budeme mít spoustu práce. Vylej na Duka kyblík vody a řekni mu, ať opráší tu ukecanou bednu a uvede ji do chodu. Chci vidět zprávy."

Dorcas se vyjevila: "Ty chceš stereovizi!"

"Slyšelas dobře. A vyříd' ještě Dukovi, že jestli ten krám nebude fungovat, tak ať si najde ten správný směr ke svému rodišti a vyrazí. A teď běž; čeká nás perná noc."

"Prima," souhlasila pochybovačně Dorcas, "ale nejdřív bych ti měla změřit teplotu."

"Koukej svištět!"

Duke už stereo nedávno zapojoval; Harshaw chtěl vidět opakování druhého interview s Mužem z Marsu. V komentáři byla tehdy zmínka i o nepotvrzených zprávách ohledně Smithová přesunu do And. Jubal si dal dvě a dvě dohromady a na základě svých úvah strávil zbytek noci tím, že obvolával celou řadu lidí. Za svítání mu Dorcas přinesla snídani, šest vajec rozšlehaných v brandy. Vypil je a přitom ho napadlo, že jednou z výhod dlouhého života je, že se člověk postupně seznámí se všemi důležitými lidmi v dalekém i blízkém okolí - a může jim v nouzi zavolat.

Harshaw si přichystal bombu, ale nehodlal ji odpálit, dokud ho k tomu tamti nepřinutí. Uvědomil si, že vláda by mohla Smithe odvléci zpět do zajetí na základě toho, že je nesvéprávný. Podle jeho předběžného názoru byl Smith po - právnícké stránce nesvéprávný a po lékařské podle běžných měřítek psychopat, oběť dvojité situační psychózy unikátních a obrovských rozměrů - za prvé byl vychován mimozemskou rasou, za druhé se poté octnul v další kultuře, jež mu byla cizí.

Na právní i lékařskou diagnózu však pohlížel jako na nepodstatné. Tento lidský živočich se hluboce a zjevně úspěšně dokázal přizpůsobit cizí společnosti - i když byl v té době malé děcko. Bude schopen nového radikálního a ještě obtížnějšího přizpůsobení jako dospělý, který má už pevně formované zvyky a usměrněný tok myšlení? Doktor Harshaw měl v úmyslu se o tom přesvědčit a bylo to poprvé za celá desetiletí, kdy pocítil skutečný zájem provozovat lékařskou praxi.

Kromě toho jej lákala i představa, že přechytračí ty nahoře. V každém Američanovi je od narození kousek revolucionáře a v Jubalovi ho byl pořádný kus. Perspektiva války proti celoplanetární vládě ho naplnila takovou radostí a chutí do života, jakou snad ještě nepoznal.

XI.

KOLEM MENŠÍ HVĚZDY TYPU G kdesi na pokraji jedné ze středně velikých galaxií kroužily planety tak, jak už to činily po miliardy let, poslušný vesmírných zákonů, které formovaly vesmír. Čtyři z nich byly dost velké, aby jako planety stály za povšimnutí; ostatní byly jen oblázky, skrývající se v ohnivých záblescích hvězdy, nebo naopak ztracené v černých dálavách vesmíru. Všechny, jak už to bývá, byly nakaženy tou anomálií deformované entropie, jíž se říká život. Na třetí a čtvrté z planet povrchové teploty kolísaly kolem bodu tuhnutí oxidu vodíku a následkem toho se zde vyvinuly životní formy natolik podobné, že umožnily i určitý stupeň sociálního kontaktu.

Na čtvrtém z oblázků se staří Mart'ané kontaktem se Zemí nezatěžovali. Po povrchu radostně poskakovaly nymfy, učící se žít - a osm z devíti jich hynulo, ještě než se to stačily naučit. Dospělí Mart'ané, tělesně i duševně docela jiní než nymfy, žili ve shlucích v pohádkových, půvabných městech a byli tak tiší, jako byly nymfy bouřlivé a nespoutané - přesto byli ještě zaměstnanější a vedli bohatý duchovní život.

Dospělí nebyli osvobozeni od práce v - lidském slova smyslu; museli dohlížet na celou planetu: rostlinám bylo nutno říci, kdy a kde mají růst, nymfy, které přečkaly léta učení, bylo nutno sehnat dohromady, hýčkat a oplodnit; výsledná vejce musela být hýčkána a pozorována, aby správně zrála, nymfy, které došly svého naplnění, bylo nutno přesvědčit, aby zanechaly dětinskostí a přeměnily se v dospělé. To vše bylo nutno udělat - ale pro "život" a obyvatele Marsu to neznamenovalo víc než dvě každodenní procházky se psem pro muže, který po zbytek dne řídí celoplanetární korporaci - i když by se bytosti z Arkturu mohlo zdát, že tyto procházky jsou jedinou aktivitou magnáta, jenž je otrokem svého psa.

Mart'ané a lidé byli životními formami, uvědomujícími si sami sebe, ale jejich vývoj se ubíral zcela odlišnými směry. Veškeré lidské chování, veškeré motivace, naděje a strachy byly ovlivňovány a řízeny tím tragickým a podivně krásným způsobem reprodukce, jenž byl lidstvu vlastní. Totéž bylo patrné i na Marsu, ale v zrcadlově převráceném uspořádání. I tam existoval účinný bipolární systém, v této galaxii obvyklý, ale mart'anské uspořádání bylo od pozemského tak vzdáleno, že pohlaví by zde dokázal rozlišit jen biolog, nikoli však psychiatr. Mart'anské nymfy byly samičky, všichni dospělí pak samci.

Ale každé z pohlaví se odráželo jen v reprodukční funkci, ne v psychologii. Polarita mezi mužem a ženou, tolik řídící životy pozemšťanů, by na Marsu vzniknout nemohla. Manželství tu bylo nemožné. Dospělí, mohutní tak, že prvním pozemšťanům, kteří je spatřili, připomínali jachtu s rozvinutými plachtami; byli pasivní fyzicky, aktivní mentálně. Nymfy se jevily jako zavalité chlupaté koule, plné bouřlivé a bezmyšlenkovité energie. Psychologické porovnání obou rozdílných forem života by neodhalilo žádné společné rysy. Lidská bipolarita tvořila jak pouto, tak i hnací motor pro veškeré lidské chování, od sonetů až po složité fyzikální rovnice. Pokud by si nějaká bytost myslela, že v tomto bodě lidští psychologové přehánějí, ať se porozhlédne v pozemských patentových úřadech, knihovnách a galeriích po výtvorech eunuchů.

Mars, tolik odlišný od Země, nevěnoval přistání Posla a Vítěze téměř žádnou pozornost. Tyto události se pro ně udály příliš nedávno, než aby byly důležité - kdyby Mart'ané vydávali noviny, jedno číslo za sto let by bylo víc než dostatečné. Kontakt s cizí rasou nebyl pro Mart'any ničím novým; došlo k němu už dřív a dojde k němu zas. Novou rasu je třeba nejprve důkladně grokovat (což zabere nějakých tisíc pozemských let); teprve potom nastane čas něco podniknout, bude-li to zapotřebí.

Současný problém, který hýbal Marsem, byl jiného druhu. Rozpojení Staří rozhodli, téměř bezmyšlenkovitě, poslat lidské mláďe, aby grokovalo o třetí planetě, co se dá, a obrátili svou pozornost k vážnějším záležitostem. Nedlouho předtím, asi tak v době pozemského císaře Augusta, tvořil jeden z mart'anských umělců umělecké dílo. Bylo by možné je nazvat básní, hudebním opusem či filozofickým pojednáním; byla to série citů, seřazená v tragické, logicky nezbytné posloupnosti. Jelikož by další popisování mělo asi stejný efekt, jako popisovat slepci západ slunce, není podstatné, do jaké kategorie by dílo náleželo. Podstatné bylo, že během práce došlo k náhodnému umělcovu rozpojení.

Neplánované rozpojení bylo na Marsu vzácné; mart'anský vkus v těchto záležitostech preferoval zaokrouhlený život, po němž měla následovat fyzická smrt ve vhodně zvolený okamžik. Zmíněný umělec byl však natolik zaměstnán kompozicí, že se zapomněl vrátit z chladu. Když byla jeho nepřítomnost zaznamenána, jeho tělo se už téměř nedalo jíst. Ani své rozpojení nezaznamenal a pokračoval v práci na svém díle.

Mart'anské umění se dělilo do dvou kategorií: jeden druh děl vytvářeli žijící dospělci; vyznačoval se vitalitou, často radikalismem a primitivní skladbou, zatímco práce Starých byly obvykle konzervativní, extrémně složité a technicky mnohem vyspělejší. Tyto dva druhy se posuzovaly odděleně.

Podle jakých měřítek však tento opus posuzovat? Jeho tvůrce přecházel od spojenosti k rozpojení; jeho závěrečné črty byly ztvárněny Starým - a přece umělec, se zápalem všem umělcům vlastním, změnu, která se s ním udala, nezaznamenal a pokračoval ve své práci, jako by byl ještě jednotný. Je to snad základ nového druhu umění? Mohla by snad vzniknout další díla provázená nečekaným rozpojením autora? Staří diskutovali tyto vzrušující možnosti, století ubíhala a všichni žijící Mart'ané dychtivě očekávali jejich verdikt.

Ta otázka se těšila velkému zájmu, protože se jednalo o umělecké dílo náboženské (v pozemském slova smyslu), které v sobě neslo silný citový náboj: popisovalo totiž kontakt mezi rasou Mart'anů a lidem páté planety, událost, jež se sice odehrála už před dávnými časy, ale pro Mart'any stále zůstávala živá a důležitá, stejně jako pro pozemšťany zůstává živá a důležitá jedna smrt ukřižováním, k níž došlo před dvěma pozemskými tisíciletími. Mart'anská rasa se setkala s lidem páté planety, dokonale jej grokovala a jednala: po lidu zůstaly jen trosky v podobě asteroidů - nepočítáme-li vzpomínky na tento národ, které Mart'ané hýčkají a uchovávají v sobě podnes. Nový umělecký výtvar byl nyní jedním z mnoha pokusů grokovat ten nádherný zážitek v celé jeho složitosti a v jednom opusu. Ale než bude dílo posouzeno, je nutno grokovat, jak jej posoudit.

Byl to skvostný problém.

Valentine Michael Smith, nacházející se toho času na třetí planetě, se tímto aktuálním dilematem netrápil: nikdy o něm totiž neslyšel. Jeho mart'anský opatrovník ani opatrovníkovi vodní bratři jej nezatěžovali věcmi, které by nedokázal pochopit. Smith o zkáze páté planety věděl asi tolik, kolik se každý pozemský školák naučí ve škole o Tróji a Mayfloweru - nemohl však být zasvěcován do umění, jež by nemohl grokovat. Jeho vzdělání bylo zcela výjimečné; mnohem rozsáhlejší, než jakého se dostalo jeho bratrům, mnohem méně rozsáhlé než vědomosti dospělých. Smithův opatrovník a jeho poradci z řad

Starých projevovali občasný zájem zjistit, kolik věcí a jakých se takové cizí mládě dokáže naučit. Výsledky jim o lidské rase prozradily víc, než lidé sami o sobě věděli. Smith totiž ochotně grokoval věci, jaké se dosud žádná lidská bytost nenaučila.

Nyní Smith prožíval příjemné chvíle. Získal nového vodního bratra v Jubalovi, získal mnoho nových přátel; nové zážitky vychutnával v takových kvantech a kaleidoskopické pestrosti, že je neměl ani čas grokovat - jen je skladoval, aby si je ve volných chvílích mohl vyvolat zpět.

Jeho bratr Jubal mu řekl, že by toto krásné a podivné místo mohl grokovat rychleji, kdyby se naučil číst. Vyhradil si tedy na to asi tak den; Jill mu ukazovala slova a vyslovovala je. Znamenalo to celý den si odřící bazén, což byla velká oběť, neboť plavání (když už si jednou srovnal v hlavě, že je to povoleno) mu nebylo jen potěšením, ale téměř nesnesitelně slastnou náboženskou extází. Kdyby mu Jill a Jubal neřekli, aby vylezl z bazénu, sám by tak nikdy neučinil.

Protože mu nebylo dovoleno celou noc plavat, strávil tento čas čtením. Přerýl se Encyclopedia Britannica a jako zákusek si dopřál pár vzorků z Jubalovy právnické a lékařské literatury. Jeho bratr Jubal jej zastihl při listování jednou z knih a zeptal se ho na něco z jejího obsahu. Smith pečlivě odpověděl; připomnělo mu to jednu ze zkoušek, jimiž jej častovali Staří. Bratr se zdál být jeho odpověďmi rozrušen a Smith usoudil, že je nezbytné uchýlit se k meditaci - byl si jist, že odpověděl slovy knihy, přestože je ještě všechna negrokoval.

Ale radši než knihy měl bazén, zvláště když se tam cákali i Jill a Miriam a Larry a všichni ostatní. Nenaučil se hned plavat, ale objevil, že dokáže něco, co neumí ostatní. Ponořil se na dno a tam zůstal blaženě ležet - a oni jej vytáhli a byli tak rozrušení, že by se byl téměř stáhl, kdyby nebylo zřejmé, že jsou vedeni starostí o jeho dobro.

Později to předvedl Jubalovi a pokusil se totéž naučit bratra Jill - ale zřejmě jí to nedělalo dobře, a tak zanechal dalšího úsilí. Tehdy si poprvé uvědomil, že existují věci, které dokáže, ale jeho přátelé nikoli. Dlouho o tom poznatku přemýšlel, pokoušeje se grokovat celou jeho složitost.

Smith byl šťasten, ale Harshaw nikoli. Pokračoval ve svém obvyklém lenošení, zpestřovaném občasným pozorováním svého pokusného zvířete. Nestanovil pro Smithe žádný plán, studijní program či pravidelné fyzické testy a prohlídky; namísto toho popustil Smithovi zcela uzdu a nechal jej dělat, co se mu zlíbí. Jediného dozoru se Smithovi dostávalo od Gillian - až příliš důkladného, mrzutě si myslel Jubal; na muže řízené ženami se nikdy nedíval s náklonností a porozuměním.

Jill však nedělala o moc víc, než že Smithe učila společenskému chování. Už jedl u stolu s ostatními, oblékal se sám (alespoň Jubal si to myslel a uložil si, že se na to musí zeptat Jill), podřídil se místním nepsaným zvykům a dokázal se s dalšími poznatky vypořádat napodobováním toho, co dělali ostatní. První své jídlo u stolu snědl lžící, když mu Jill maso nakrájela. Když dojídali, už se pokoušel jíst jako ostatní. Při následujícím jídle svým chováním dokonale imitoval Jill včetně jejich osobních, pro stolování nikoli nezbytně nutných návyků.

Dokonce ani zjištění, že Smith dokáže číst maximální rychlostí, jaké je čtecí zařízení technicky schopno, a zřejmě si dokonale pamatuje vše, co si přečetl, nepřimělo Jubala, aby zahájil "testování" Smithe se všemi kontrolami, měřeními a křivkami růstu. Harshaw v sobě měl přezíravou pokoru člověka, který už se naučil tolik, že si je vědom své nevědomosti; připadalo mu nesmyslné něco "měřit", když neví, co vlastně bude poměřovat.

Ale přestože Jubala těšilo pozorovat, jak se z tohoto výjimečného tvora stává dokonalá napodobenina lidské bytosti, pocit štěstí mu dopřán nebyl.

Stejně jako generální tajemník Douglas, i Harshaw čekal, až se protivník pohne.

A právě proto ho rozčilovalo, že se nic neděje. Ksaku, to jsou federální poldové tak pitomí, že nedokážou vystopovat nezkušenou holku, vládající bezvládného chlapa přes půl kontinentu? Nebo jí byli v patách - a teď hlídají toto místo? Ta představa jej přiváděla k zuřivosti; ta možnost, že vláda možná špehuje jeho dům, jeho hrad, byla stejně ohavná, jako kdyby mu otevírali poštu.

Ale vždyť to můžou dělat taky! Vláda! Ze tří čtvrtin paraziti a zbytek jsou neohrabaní hlupáci! Harshaw soudil, že člověk, jako společenský tvor, se neobejde bez vlády, stejně jako se nikdo neobejde bez svých vnitřností. Ale jenom proto, že se nelze zlu vyhnout, ho ještě nemusíme nazývat dobrem! Kéž by tak ta vláda jednou zmizela a nikdo už ji nikdy nenašel.

Bylo možné, dokonce i pravděpodobné, že úřady vědí, kde najít Muže z Marsu, ale rozhodly se nic nepodniknout.

Jestli je tomu tak, jak dlouho to bude trvat? A jak dlouho ještě udrží on svou "bombu" v chodu a pohotovosti?

A kde je ke všem čertům ten idiot Ben Caxton?

Z duševního lelkování jej vytrhla Jill Boardmanová. "Jubale?"

"Eh? Á, to jsi ty, kočička. Promiň, trochu jsem přemýšlel. Posad' se. Dáš si drink?"

"Ani ne, díky. Jubale, mám starosti."

"To je normální. Ten tvůj poslední skok do vody byl moc pěkný. Jestlipak to dokážeš ještě jednou?"

Jill zkousla ret a vypadala o dvacet let starší. "Jubale! Prosím tě, poslouchej! Mám dost ošklivé starosti."

Povzdechl si. "V tom případě se usuš. Ten větrík je docela studený."

"Není mi zima. Ehm... Jubale? Nevadilo by, kdybych tu nechala Mika?"

Harshaw zamrkal. "Jistěže ne. Děvčata se o něj postarají, nebude mu nic chybět. Odjíždíš?"

Vyhnula se jeho pohledu. "Ano."

"Mmm... jsi tu vítána. Ale nikdo ti nebude bránit v odjezdu, pokud si budeš přát nás opustit."

"Ano? Jenže - já nechci odjet!"

"Tak tu zůstaň."

"Když já musím!"

"Přehraj to znovu. Nepochytil jsem smysl."

"Copak to nechápeš, Jubale? Líbí se mi tady - jste k nám strašně hodní. Ale nemohu tu zůstat, když Ben někam zmizel. Musím ho jít hledat."

Harshaw pronesl jedno zemité slovo a dodal: "Jak ho chceš hledat?"

Zamračila se. "Nevím. Ale nemohu tu ležet, flákat se a plavat v bazénu - když Ben zmizel."

"Gillian, Ben je dospělý. Nejsi jeho matka - ani manželka. Nikdo tě nežádal, aby ses vydala po něm pátrat. Nebo snad ano?"

Jill dloubla palcem u nohy do trávníku. "Ne," připustila. "Nemám na Bena žádný nárok. Já jen vím... že kdybych zmizela já, Ben by mne hledal - dokud by mne nenašel. Takže já teď musím najít jeho!"

Jubal tiše proklel všechny bohy, mající na svědomí pošetilost lidské rasy a řekl: "No dobrá, zkusme do toho vnést trochu logiky. Hodláš si najmout detektivy?"

Zatvářila se nešťastně. "Asi by to tak šlo udělat. Tedy, já si v životě detektiva nenajímala. Jsou hodně nákladní?"

"Docela jo."

Jill polkla. "Myslíš, že jim budu moct platit na splátky?"

"Mají rádi peníze předem. Netvař se tak pochmurně, dítě; už jsem se o to postaral. Najal jsem k nalezení Bena ty nejlepší lidi z oboru - takže není třeba, aby ses zruinovala najímáním těch druhých nejlepších."

"Tos mi neřekl!"

"Nebylo to zapotřebí!"

"Jenže - Jubale, na co přišli?"

"Na nic," přiznal Harshaw, "takže bylo zbytečné, abych ti to říkal a přidělával ti vrásky na čele." Zamračil se. "Myslel jsem si, že se nervuješ zbytečně - říkal jsem si, že ten jeho asistent Kilgallen má pravdu a že Ben vyrazil po nějaké stopě, a až ji prozkoumá, vrátí se." Vzdechl. "Teď už si to nemyslím. Ten moula Kilgallen má v šanonu statprint od Bena, že odjíždí pryč; můj člověk ho viděl, nenápadně ofotografoval a ověřil. Ta zpráva do kanceláře skutečně přišla."

Jill to udivilo. "Proč mi ho ale Ben neposlal taky? To se mu nepodobá - Ben je vždycky velice pozorný."

Jubal potlačil zasténání. "Používej hlavu, Gillian. Když máš na krabici napsáno Cigarety, taky to nedokazuje, že tam nějaké jsou. Přišla jsi sem v pátek; ten statprint byl podle kódových čísel odeslán z Philadelphie, z přistávací plochy Paoli Station - ve čtvrtek v 10:30 ráno. Byl odvysílán a ihned obdržen; v

Benově kanceláři je statprinter. Tak, a teď ty mi řekni, proč poslal Ben do své kanceláře písemný vzkaz - místo aby tam prostě zavola?"

"Já si nemyslím, že by to udělal. Já bych to tedy neudělala určitě. Telefon je normální -"

"Nejsi Ben. Mohu ti vyjmenovat tučt důvodů, které by k tomu mohly vést člověka Benova typu a profese. Aby se vyhnul zkomolení. Aby si zajistil písemný záznam na poště, užitečný v případě soudního šetření. Aby mohl zprávu odeslat o něco později. A mohl mít spoustu dalších důvodů. Kilgallen na tom neviděl nic divného - a fakt, že Ben investoval nemalé peníze do statprinteru, svědčí o tom, že jej používá."

"Na druhé straně ovšem," pokračoval Jubal, "ta zpráva nám tvrdí, že byl Ben ve čtvrtek v deset třicet na plošině v Paoli. Jill, odtamtud to odesláno nebylo."

"Ale -"

"Ještě okamžik. Zprávu můžeš podat buď přímo, nebo telefonicky. Pokud ji podaš přes přepážku, adresát obdrží kopii ručně psaného dopisu s podpisem... ale když ji zatelefonuješ, úřednice musí text nat'ukat a pak jej teprve přefotografuje adresátovi."

"Ano, jistě."

"Nenaznačuje to nic, Jill?"

"Ach, Jubale... jsem tak vynervovaná, že nedokážu přemýšlet."

"Nemusíš se omlouvat - mně to neříká taky nic. Ale to moje očko je zkušený čmuchal. Z té fotografie, co pořídil Kilgallenovi pod nosem, si vyrobil falešný statprint, tak jak vylezl z přístroje, sehnal si dokumenty svědčící o tom, že je Osbert Kilgallen, adresát, a vyrazil do Paoli. A tam svým otcovským vystupováním a upřímným obličejem přiměl jednu mladou dámu prozradit fakta, která smí vydat jen na soudní příkaz. Velmi politováníhodné. Normálně by si tu zprávu nepamatovala - jsou jich stovky a všechny jí projdou uchem do špiček prstů a jsou tytam - zbude jen mikroprint na založení. Jenže tahle dáma patřila k Benovým příznivcům a každý večer hltala jeho sloupky - ošklivý zlozvyk." Jubal zamrkal. "Další!"

Objevila se Anne, z níž kapala voda. "Připomeň mi," nařídil jí Jubal, "abych napsal článek o chorobné nutkavosti číst noviny. Hlavní myšlenka bude, že původ většiny neuróz lze vystopovat v nezdravém zvyku libovat si v nesnázích pěti miliard cizích lidí. Název bude "Klepy bez hranic" - ne, radši "Klepy čím dál divočejší."

"Šéfe, začínáš být morbidní."

"Já ne. Ale všichni ostatní. Dohlédni na to, abych ten článek napsal už příští týden. A teď zmiz, mám práci." Obrátil se k Gillian. "Povšimla si Benova jména - takže byla celá nadšená, ale mrzelo ji, že Ben si nezaplatil obraz ani hlas."

Vzpomínala... a vzpomněla si, že služba byla uhrazena z veřejné budky - ve Washingtonu."

"Ve Washingtonu?" opakovala Jill. "Proč by Ben volal z -"

"No jistě!" souhlasil Jubal rozmarně. "Pokud byl v budce ve Washingtonu, mohl mluvit se svým asistentem a vidět ho mnohem rychleji, snáz a levněji, než když telefonoval vzkaz sto mil daleko a nechal ho poslat zpátky do Washingtonu. To nedává smysl. Nebo jeden snad ano. Nějaká habaďůra. Pro Bena jsou habaďůry denní chleba. Nestal by se nejlepším winchellem v oboru, kdyby hrál s odkrytými kartami."

"Ben není winchell! Je lippmann!"

"Promiň, tyhle nuance já nevnímám. Mohl se domnívat, že má sice odposlouchávaný telefon, ale nikoli statprinter. Nebo mohl předpokládat, že má napíchnuté oba, a chtěl toho, kdo ho napíchl, přesvědčit, že je daleko odtud a hned tak se nevrátí." Jubal se zamračil. "V tom případě bychom mu hledáním moc neprospěli. Mohli bychom i ohrozit jeho život."

"Jubale! Ne!"

"Jubale - ano," odpověděl unaveně. "Ten hoch balancuje na ostří nože; tak si ostatně vysloužil svou reputaci. Jill, Ben ještě nikdy neměl tak nebezpečný úkol. Pokud se rozhodl zmizet dobrovolně - chceš na něj upoutávat pozornost? Kilgallen ho kryje, Benovy sloupky každý den vycházejí. To už jsem zjistil."

"Napsal si je do zásoby!"

"Ovšem. Nebo je za něj píše Kilgallen. V každém případě je Caxton oficiálně tam, kde má být. Snad

to tak zamýšlel, má drahá - protože je v takovém nebezpečí, že se neodváží spojit ani s tebou. Tak co?"

Gillian si přitiskla dlaně na obličej. "Jubale... já nevím, co mám dělat!"

"Pusť to z hlavy," poradil jí mrzutě. "Nemůže se mu stát nic horšího, než že zemře... a to se stane nám všem - za pár dní, týdnů, nebo let. Promluv si s Míkem. Bojí se "rozpojení" míň než vynadání. Když mu řeknu, že si ho upečeme k večeři, poděkuje mi za tu čest a bude se přitom zalykat vděkem."

"Já vím," hlesla Jill tiše, "jenže nesdílím jeho filozofické postoje."

"Já taky ne," souhlasil vesele Harshaw, "ale začínám je chápat - a pro muže mého věku jsou rozhodně útěchou. Ta schopnost radovat se z toho, co musí přijít - tu jsem v sobě pěstoval po celý život... ale tohle dítě, stěží zletilé a neschopné ani samo přejít přes ulici, mne přesvědčilo, že jsem v tomto směru tak na úrovni mateřské školy. Jill, ptala se mne, zda je tu Mike vítán. Holčičko, já toužím si ho tu ponechat tak dlouho, dokud se od něj nenaučím vše, co se naučit můžu. To jeho "rozpojení"... to není Freudovo přání zemřít - je to spíš jako Stevensonovo S potěšením jsem žil a s potěšením zemřu a s vůlí se uložím! Podezírám Stevensona, že si jen pokřikem dodával odvahy či byl zrovna v nějaké euforii, když to psal, ale Mike mne už napůl přesvědčil, že ví, o čem mluví."

"Já nevím," pronesla Jill hluše. "Mám jen strach o Bena."

"Já taky," přisvědčil Jubal. "Jill, já si nemyslím, že se Ben skrývá."

"Ale říkal jsi -"

"Promiň. Moji čmuchalové se neomezili jen na Benovu kancelář a plošinu v Paoli. Ve čtvrtek ráno Ben dorazil do Bethesda Medical Center spolu s právníkem a Hodnověrným svědkem - Jamesem Oliverem Cavendishem, pokud ti to jméno něco říká."

"Obávám se, že ne."

"To nevadí. Fakt, že si Ben najal Cavendishe, svědčí o tom, jak moc to myslel vážně; nikdo nechodí lovit králíky s puškou na slony. Odvedli je k Muži z Marsu -"

Gillian zalapala po dechu: "To není možné!"

"Jill, zpochybňuješ slova Hodnověrného svědka... a ne ledajakého. Co řekne Cavendish, to je slovo Boží."

"To je mi jedno, i kdyby byl třeba dvanáct apoštolů najednou! Minulý čtvrtek ráno na mém patře nebyl!"

"Tys mne neposlouchala. Já jsem neřekl, že je odvedli k Mikovi - ale k Muži z Marsu. Očividně k tomu falešnému - k tomu, co byl ve stereu."

"Ach. Jistě. A Ben je z té záměny usvědčil!"

Jubal se zatvářil bolestně. "Děvenko, Ben je neusvědčil. Dokonce ani Cavendish ne - alespoň to neřekl nahlas. Však víš, jak se chovají Hodnověrní svědci."

"No... nevím. Nikdy jsem žádného neviděla."

"Vážně? Anne!"

Anne stála na skokanském prkně; obrátila k nim hlavu. Jubal na ni zavolaal: "Ten dům na kopci - vidíš odtamtud, jakou má barvu?"

Anne se podívala a zavolala zpět: "Z téhle strany je bílý!"

Jubal se otočil zpět k Jill. "Vidělas? Anne by nenapadlo, že ty ostatní stěny jsou taky bílé. A žádná síla na světě by ji nedokázala donutit, aby řekla, že ten dům je bílý... leda by se k němu došla podívat - a ani pak by si nebyla jistá, zda zůstal bílý i po jejím odchodu."

"Anne je Hodnověrný svědek?"

"S vysokoškolským diplomem, neomezenou licenci a povolením svědčit před Vysokým soudem. Někdy se jí zeptej, proč opustila veřejnou praxi. Ale na ten den si už nic dalšího neplánuj - ta ženská ti vypoví pravdu a nic než pravdu, což nějakou chvíli trvá. Ale zpátky k panu Cavendishovi - Ben jej najal pro otevřené svědectví, plně zveřejnitelné. Takže když se Cavendishe zeptali, odpovídal až úmorně podrobně. Zajímavější ale je, co neřekl. Ani jednou neprohlásil, že ten muž nebyl Mužem z Marsu... ale ani jediné slovo nenaznačuje, že by Cavendish dotyčného jako Muže z Marsu akceptoval. Kdybys znala Cavendishe, tohle by ti stačilo. Pokud by Cavendish viděl Mika, vypovídal by s takovou přesností, že ty a já bychom věděli, že toho Mika viděl. Cavendish například popisoval tvar uší toho muže... a Mikovy uši to nebyly. Z toho vyplývá: ukázali jim falzifikát. Cavendish to ví, ačkoli mu profesionální etika brání

vyslovit jakýkoli názor."

"Říkala jsem ti to. K mému patru se ani nepřiblížil."

"Ale z toho vyplývají ještě další informace. Došlo k tomu několik hodin před tím, než jste vy dva utekli: Cavendish jejich příchod k padělků stanovil na 9:14 ve čtvrtek ráno. Ale vláda ho v té chvíli ještě měla pod kontrolou a mohla jej tedy ukázat. Přesto raději riskovali předvést nejuznávanějšímu Hodnověrnému svědkovi v zemi podvrh. Proč?"

"To se mne ptáš? Nevím. Ben mi jen říkal, že má v úmyslu se Mika zeptat, jestli nechce z nemocnice odejít - a pomoci mu, pokud kývne."

"Což Ben zkusil - s dvojníkem."

"Vážně? Ale Jubale, vždyť oni nemohli vědět, co chce Ben podniknout... a ostatně by Mike s Benem ani nešel."

"O chvíli později odešel s tebou."

"Ano - ale já byla jeho "vodní bratr", totéž, co jsi teď i ty. Bláhově si myslí, že může důvěřovat každému, s kým sdílí doušek vody. Na vodního bratra je jako beránek, na kohokoli jiného tvrdohlavý jako mezek. Ben by ho byl nepřesvědčil. - Přinejmenším alespoň v rozpoložení, v němž se minulý týden nacházel; mění se strašlivě rychle."

"To je pravda. Možná až příliš. Nikdy jsem neviděl tak rychle rostoucí svalovou tkáň. Ale o to teď nejde, zpátky k Benovi: Cavendish vypověděl, že Ben vysadil jeho i právníka, chlapíka jménem Frisby, v devět třicet jedna a sám v tom taxíku zůstal. O hodinu později Ben - nebo někdo, kdo se za něj vydával - zatelefonoval tu zprávu do Paoli."

"Myslíš si, že to nebyl Ben?"

"Myslím. Cavendish nadiktoval číslo taxíku a moji zvědové se pokusili nahlédnout do letového plánu. Pokud by Ben použil své kreditní karty, mělo by být na pásku její číslo - ale i dokonce kdyby platil mincemi, záznam by byl prozradil, kam se s tím strojem letělo."

"No a?"

Harshaw pokrčil rameny. "Záznam tvrdí, že vůz se opravoval a ve čtvrtek ráno vůbec nebyl použit. Takže si buď Hodnověrný svědek spletl číslo, nebo někdo zfalšoval záznam." Odmlčel se. "Porota by možná prohlásila, že dokonce i Hodnověrný svědek si nemusí přesně pamatovat číslo, zvláště když to po něm nikdo nechtěl - jenže já tomu nevěřím - alespoň když tím svědkem je James Oliver Cavendish. Buď si tím číslem byl jistý - nebo by se o něm ve své výpovědi vůbec nezmínil."

Harshaw se zakabonil. "Jill, ty mě nutíš, abych se v tom hrabal - a mně se to nelíbí! I kdyby Ben mohl poslat vzkaz, je nanejvýš nepravděpodobné, že by dokázal zfalšovat ten záznam - a ještě méně uvěřitelné je, že k tomu měl nějaký důvod. Ben někam jel - a kdosi, kdo má přístup k záznamům veřejných dopravních prostředků, riskoval spoustu nepříjemností jen proto, aby jeho cíl cesty zakryl... a ještě poslal falešnou zprávu, aby si nikdo nevšiml, že Ben zmizel."

"Zmizel! Chceš říci, že byl unesen!"

"Mírně se, Jill. "Unesen" je ošklivé slovo."

"Ale jediné, které se na to hodí! Jubale, jak můžeš tak klidně sedět? Už dávno jsi to měl rozhlásit -"

"Přestaň, Jill! Ben taky nemusí být unesený, ale mrtvý."

Gillian se sesula v židli. "Ano," souhlasila dutě.

"Budeme ale předpokládat, že není - dokud neuvidíme jeho tělo. Jill, víš, co je při únosu nejnebezpečnější? Hlasitý křik - protože vyděšený únosce skoro vždycky oběť zabije."

Jill se zatvářila ještě žalostněji. Harshaw jemně pokračoval: "Jsem nucen konstatovat, že s největší pravděpodobností je Ben mrtev. Je pryč už příliš dlouho. Ale dohodli jsme se, že budeme předpokládat, že je naživu. Teď po něm chceš pátrat. Gillian, jak to chceš udělat? Aniž zvýšíš riziko, že Bena neznámí únosci zabijí?"

"Jo - ale my víme, kdo ho unesl!"

"Vážně?"

"Samozřejmě! Ti samí lidé, kteří drželi Mika ve vězení - vláda!"

Harshaw potřásl hlavou. "To je jen podezření. Ben si svými sloupky nadělal hodně nepřátel a ne všichni jsou ve vládě. Přesto však -" Harshaw se zachmuřil. "Tvé podezření je jediný výchozí bod, který

máme. A ten záběr je moc široký. "Vláda" představuje několik milionů lidí. Musíme si položit otázku: Kdo v tom má prsty? Který jednotlivec?"

"Ale Jubale, to jsem ti už přece řekla, tak jak mi to povídal Ben. Sám generální tajemník."

"Ne," odmítl to Harshaw. "Ať to udělal kdokoli, pokud to bylo násilné a protiprávní, nemohl to být generální tajemník, i když to bylo třeba v jeho zájmu. Nikdo by ani nemohl dokázat, že o tom byl i jenom věděl. Je pravděpodobné, že o tom skutečně neví - přinejmenším o tom násilí. Jill, potřebujeme zjistit, který náměstek z jeho štábu nohsledů tuto operaci zařizoval. Myslím si, že to není tak nemožné, jak to vypadá. Když vedli Bena k Mikovu dvojníkovi, šel s nimi jeden z Douglasových asistentů - nejdříve se jim návštěvu pokoušel vymluvit, pak je doprovázel. A zdá se, že tentýž - mimochodem dost významný - nohsled minulý čtvrtek kamsi zmizel. Neřekl bych, že je to pouhá náhoda, protože má zřejmě na starosti falešného Muže z Marsu. Pokud ho najdeme, možná najdeme i Bena. Jmenuje se Gilbert Berquist a já se domnívám -"

"Berquist?"

"Ano, tak se jmenuje. Já se domnívám - Jill, co se děje? Neomdlívej, nebo tě strčím do bazénu!"

"Jubale - existuje ještě nějaký jiný Berquist?"

"Cože? Je to zřejmě pěkný hajzl; takový může být jenom jeden. Myslím toho z Exekutivy. Ty ho znáš?"

"Nevím. Ale jestli je to tentýž... Asi nemá smysl se po něm shánět."

"Mmm... povídej, děvenko."

"Jubale... je mi to strašně líto - ale něco jsem ti neřekla."

"To se zhusta stává. No tak, ven s tím."

Gillian vyprávěla s mnohým zadrháváním a odmlkami o dvou mužích, kteří zmizeli. "A to je všechno," uzavřela smutně. "Zaječela jsem a vyděsila Mika... a on upadl do tranzu - a potom jsem si užila tu hrůzu cestování sem. To už jsem ti vyprávěla."

"Hmm... ano. Škoda žeš mi neřekla i tohle."

Začervenala se. "Myslela jsem si, že by mi nikdo nevěřil. A měla jsem strach. Jubale, můžou nám nějak ublížit?"

"Co to?" Jubala to zjevně překvapilo.

"Můžou nás poslat do vězení nebo jinak potrestat?"

"Ale ne. Má drahá, stát se svědkem zázraku není zločin. Ani nějaký zázrak udělat. Ale z této příhody vyplývá spousta dalších věcí. Nech mne přemýšlet."

Jubal tiše seděl asi deset minut. Potom otevřel oči a rozhlédl se: "Nevidím nikde to tvé dítě. Asi leží na dně bazénu -"

"Leží."

"- tak se pro něj potop a přiveď ho. Ať si ho můžu prostudovat. Chci, aby to zkusil znovu... ale s vyloučením veřejnosti. Ne, přece jen někoho budeme potřebovat; řekni Anne, aby si oblékla oděv Hodnověrného svědka - potřebuju ji jako oficiální osobu. A chci taky Duka."

"Ano, šéfe."

"Nebyla ti přiznána výsada oslovovat mě Šéfe; tebe si nemůžu odečíst z daní."

"Ano, Jubale."

"Hmm... kdybychom tak měli někoho, koho nebudeme postrádat. Umí to Mike i s neživými věcmi?"

"Nevím."

"To zjistíme. Vytáhni ho ven a probud' ho." Jubal si protřel oči. "To by byl krásný způsob, jak se zbavit - ne, o tom nesmím přemýšlet. Uvidíme se nahoře v domě, děvenko."

XII.

O PÁR MINUT POZDĚJI Jill dorazila do Jubalovy studovny. Tam už čekala Anne v bílé říze svého úřadu; jen k ní zvedla oči, ale neřekla nic. Jill si sedla a mlčela, protože Jubal cosi diktoval Dorcas. Ani se neohlédl a pokračoval dál:

"- pod zkrouceným tělem, smáčela roh koberečku a rozlévala se ke krbu do malého rudého jezírka, které přitahovalo pozornost dvou nijak nespěchajících much. Slečna Simpsonová si přikryla dlaní ústa. "Kristepane!" vypravila zděšeně, "Tatínkův oblíbený koberec! ... a tatínek zřejmě taky." Konec kapitoly, Dorcas, a taky prvního pokračování. Odešli to. Můžeš vyrazit."

Dorcas se usmála na Jill a odešla. Jubal se rozhlédl. "Kde je Mike?"

"Obléká se," informovala jej Gillian. "Za chvíli je tady."

"Obléká se?" opakoval rozmrzele Jubal. "Neříkal jsem, že to bude oficiální večírek."

"Ale on se musí obléknout."

"Proč? Mně je fuk, jestli zdejší mládež chodí nahatá, nebo v převlečnicku. Koukej ho sem nahnat."

"Jubale, prosím. Musí se to naučit."

"Pchá! Vnucuješ mu tu svou omezenou, středostavovskou a puritánskou morálku."

"To není pravda! Jen ho prostě učím ty nejnütnější obyčeje."

"Obyčeje, morálka - je v tom nějaký rozdíl? Ženská, milostí Boží se nám do ruky dostala osobnost nezatížená psychickými tabu našeho kmene - a ty z něj chceš udělat kopii nějakého třetířadého konformního ňoumy z téhle přestrasené země! Proč ho rovnou nenaučíš všechno? Nauč ho ještě nosit diplomatický kufřík."

"Nic takového nedělám! Jen se ho snažím uchránit od potíží. Je to pro jeho dobro."

Jubal si odfrkl. "Přesně tohle říkají vždycky kocourovi před kastrací!"

"Oh!" Jill se zřejmě jentak ovládla, aby nevybuchla. Potom pronesla mrazivě: "Tohle je váš dům, doktore Harshawe, a my vám za mnoho dlužíme. Hned Michaela přivedu." Vstala.

"Zadrž, Jill."

"Pane?"

"Sedni si - a přestaň se snažit být stejně hnusná jako já; chybí ti k tomu moje dlouholetá praxe. A teď si nalijeme čistého vína: za nic mi nedlužíte. Není to možné - já prostě nedělám nic, co nechci. Nedělá to ostatně nikdo - ale já si to na rozdíl od mnoha jiných uvědomuji. Tak si prosím tě přestaň vymýšlet neexistující dluhy - nebo se za chvíli budeš snažit pociťovat vděčnost - a to je první zrádný krok vedoucí k naprosté morální degradaci. Grokuješ to?"

Jill se kousla do rtu, ale pak se zazubila. "Nejsem si jistá, co to znamená grokovat."

"Já taky ne. Hodlám brát u Mika lekce, dokud se to nedozvím. Ale to ostatní jsem myslel vážně."

"Vděčnost je jen lepší výraz pro zlost. Zlost většiny lidí mi nevadí - ale u krásné dívky je nechutná."

"Ale ne, Jubale, já na tebe nemám zlost - to je hloupost."

"Doufám, že nemáš. ... ale jestli si z hlavy nevyženeš ten nesmysl o dlužích, brzo mít budeš. Japonci znají pět způsobů, jak říci Děkuji vám - a všechny se dají přeložit i jako různé stupně zloby. Kdyby tak byla i angličtina od základu takhle upřímná! Namísto toho však definuje pocity, kterých nervový systém není schopen. Například vděčnost."

"Jubale, jsi cynický dědek. Já k tobě opravdu pociťuju vděčnost a hodlám ji pociťovat i nadále."

"A ty jsi mladé sentimentální děvče. Což z nás tvoří dokonale se doplňující dvojici. Pojďme si na víkend sexuálně zahýřit do Atlanta City, jen tak ve dvou."

"No tak, Jubale!"

"Vidíš, jak daleko sahá tvá vděčnost?"

"Ach. Tak tedy ano. Kdy vyrazíme?"

"Chachá! Už jsme měli vyrazit před čtyřiceti lety. Ale jiná věc je, že máš do určité míry pravdu: Mike se musí naučit lidským zvyklostem. Musí se zouvat v mešitě, nechávat si klobouk v synagoze a skrývat svou nahotu všude, kde to naše tabu vyžadují, nebo jej šamani upálí jako úchylkáře. Ale při myriádách aspektů Ahrimana, nevymývej mu mozek. Buď si jistá, že v tomto směru je taky cynik."

"No, nejsem si tak jistá. Nepřipadá mi, že by Mike byl cynický."

"Vážně? Tak já tě přesvědčím. Neměl už by teď být oblečený?"

"Půjdu se na něj podívat."

"Za okamžik. Jill, vysvětloval jsem ti, proč se mi moc nechce někoho obviňovat z Benova únosu. Pokud je Ben nezákonně zadržován (abychom to nazvali co nejjemněji), pak nechceme nikoho donutit, aby se zbavil usvědčujících důkazů tím, že se zbaví Bena. Je-li naživu, musí mít šanci, aby naživu zůstal."

Ale tu první noc, kdy jste sem dorazili, jsem podnikl jiné kroky. Znáš bibli?"

"No, moc dobře ne."

"Zaslouží si důkladné prostudování, obsahuje totiž praktické rady pro většinu naléhavých situací - "kdožkoli dělá zlo, nenávidí světlo" - Jan, nevím už který, Ježíš k Nikodémovi. Čekal jsem, že se někdo pokusí odtud Mika odvléct, protože jsi za sebou velmi pravděpodobně nezametla stopy. Toto je osamělé místo a nemám k dispozici těžká děla. Existuje však jedna zbraň, která by je dokázala odrazit: světlo. Zářící reflektory publicity. Postaral jsem se tedy, aby se každému takovému pokusu dostalo patřičného ohlasu. Neozvala by se jen trocha místních novinářů, kteří by se dali umlčet - ale strhl by se velký povyk na celém světě najednou. Na detailech nesejde a je jedno, kde budou viset kamery a kudy se potáhne vedení - ale jestli tu dojde k boji, budou jej snímat tři stereovizní sítě a celý houf důležitých lidí dostane písemnou žádost o pomoc; celý houf těch, kteří by rádi nachytali generálního tajemníka na švestkách."

Harshaw se zamračil. "Ale nemůžu to udržet donekonečna. Když jsem to chystal, snažil jsem se jednat co nejrychleji; očekával jsem, že potíže začnou ihned. Teď už je ale budeme muset donutit k akci, dokud máme ještě připraveny reflektory."

"Jak donutit, Jubale?"

"O tom jsem usilovně přemýšlel poslední tři dny. Tou svou historkou o tom, co se dělo v Benově bytě, jsi mi dodala určitý záblesk inspirace."

"Mrzí mě, že jsem ti to neřekla dřív. Nenapadlo mne, že by mi někdo mohl věřit - a byla jsem ráda, žeš o mých slovech nepochyboval."

"Neřekl jsem, že ti věřím."

"Cože? Ale vždyť jsi -"

"Já si myslím, že jsi mluvila pravdu. Jenže sen je svým způsobem taky skutečný zážitek a hypnotická představa jakbysmet. To, k čemu dojde v této místnosti, však bude zaznamenáno Hodnověrným svědkem a kamerami, které -" stiskl jakési tlačítko, "se právě rozběhly. Pochybuji, že by se Anne během výkonu své funkce nechala zhypnotizovat, a vsadím se, že u kamery to ani nejde. Uvidíme, s jakým druhem pravdy máme co do činění - až toho vyvodíme závěry, jakou akci máme podniknout, aby se ti nahoře trochu rozhoupali... a možná nás i napadne, jak přitom pomoci Benovi. Běž pro Mika."

Mikovo zdržení nebylo žádnou záhadou. Svázal si totiž dohromady tkaničky od obou bot - načež vstal, upadl a tahal za uzly tak dlouho, až je beznadějně utáhl. Zbytek času strávil analyzováním tohoto jevu a pomalým rozvazováním uzlu. Nebyl si vědom, že mu to trvá příliš dlouho, ale hnětlo jej, že nedokázal přesně zopakovat to, co ho Jill učila. Své selhání jí přiznal, ačkoli si boty stihl zavázat správně ještě před jejím příchodem.

Jill ho uchlácholila, učesala mu vlasy a hnala nahoru. Harshaw si ho prohlédl. "Ahoj, synku. Posad' se."

"Ahoj, Jubale," odpověděl vážně Valentine Michael Smith, sedl si - a čekal.

Harshaw začal: "Tak co, chlapče, copak ses dneska naučil?"

Smith se šťastně usmál a odpověděl - jako vždycky po odmlce. "Dnes jsem se naučil zvrtný skok střemhlav s jednou a půl otočkou. To je takový skok, dobrý k tomu, aby se člověk dostal do vody -"

"Já vím, já tě viděl. Natáhnout špičky nohou, kolena u sebe."

Smith se zatvářil nešťastně. "Nedělal jsem to tak správně?"

"Napoprve jsi to dělal velmi správně. Podívej se na Dorcas."

Smith to uvažil. "Voda grokuje Dorcas. Hýčká ho."

"Ji. Dorcas je "ona", ne "on"."

"Ji," opravil se Smith. "Mluvil jsem tedy špatně? Četl jsem ve Websterově Novém mezinárodním slovníku anglického jazyka, třetím vydání, vydaném ve Springfieldu, Massachusetts, že v hovorové řeči zahrnuje mužský rod do sebe i ženský. V Hagworthově obchodním zákoníku, páté vydání, Chicago, Illinois 1978, na straně 102 se říká -"

"Zastav," ozval se spěšně Harshaw. "Mužský rod zahrnuje ženský, když mluvíš obecně - ale ne když je řeč o konkrétní osobě. Dorcas je vždycky "ona" nebo "ji" - nikdy ne "on" nebo "ho"."

"Budu si to pamatovat."

"To bys měl - nebo Dorcas vyprovokuješ, aby ti dokázala, jak je ženská." Harshaw zamyšleně přivřel oči. "Jill, spí s tebou ten hoch? Nebo s některou jinou?"

Jill zaváhala a bezvýrazně odpověděla. "Pokud je mi známo, Mike nespí."

"Vyhýbáš se odpovědi."

"Pak ti jistě došlo, že to dělám záměrně. Se mnou ale rozhodně nespí."

"Mmm... nerozčiluj se, můj zájem je čistě vědecký. Miku, co ses ještě naučil?"

"Naučil jsem se dva způsoby, jak si zavázat tkaničky. Jeden způsob je vhodný jen k ležení na zemi. Ten druhý je vhodný k chůzi. A pak jsem se naučil osoby. Já jsem, ty jsi, on jest, my jsme, vy jste, oni jsou, já byl, tys byl -"

"Dobrá, to stačí. Co dál?"

Mike se potěšeně usmál. "Ještě včera jsem se učil řídit traktor, hladce, hladce a s elegancí."

"Cože?" Jubal se obrátil k Jill. "To bylo kdy?"

"Včera, když sis po obědě zdřímnul. Je to v pořádku - Duke na něj dával pozor."

"Hmm... určitě ne dostatečně. Miku, četl jsi?"

"Ano. Jubale."

"A co?"

"Četl jsem," recitoval Mike, "tři další svazky encyklopedie, Marin - Mušketa, Mušle - Ozon, P - Platon. Říkal jsi, abych nečetl tolik svazků encyklopedie najednou, tak jsem pak přestal. Přečetl jsem ještě tragédii Romea a Julie od mistra Williama Shakespeara z Londýna. Nato jsem přečetl Paměti Giacoma Casanovy de Seingalt, přeložené do angličtiny Arthurem Machenem. Nato jsem přečetl Umění křížového výsledku od Francise Wellmana. Nato jsem se snažil grokovat vše, co jsem přečetl, až mi Jill řekla, že musím jít na snídani."

"A grokoval jsi to?"

Smith se zatvářil ustaraně. "Jubale, já nevím."

"S něčím jsi měl potíže?"

"Negrokoval jsem to, co jsem četl, v celé úplnosti. Při čtení historie, kterou napsal mistr William Shakespeare, jsem pocítil velké štěstí nad smrtí Romea. Potom jsem četl dál a zjistil jsem, že se rozpojil příliš brzy - alespoň jsem to tak grokoval. Proč?"

"Protože to byl mladý naivní trouba."

"Prosím?"

"Já nevím, Miku."

Mike odpověď uvažil. Pak cosi zamumlal mart'ansky a dodal: "Jsem jen pouhé vejce."

"Tohle říkáš, když chceš požádat o laskavost, Miku. Co bys potřeboval?"

Smith zaváhal a začervenel se. "Jubale, můj bratře, mohl by ses prosím zeptat Romea, proč se rozpojil? Já se jej zeptat nemohu; jsem jen pouhé vejce. Ale ty můžeš - a pak mi poradíš, jak to grokovat."

Jubal pochopil, že Mike věří v Romeovu skutečnou existenci a že po něm požaduje, aby se spojil s Romeovým duchem a nechal si od něj vysvětlit jeho předsmrtné chování. Vysvětlit však Mikovi, že Kapuletové a Montekové v reálné spojené podobě nikdy neexistovali, byl úkol nad jiné obtížný. Celý princip smyšleného příběhu se vymykal všem Mikovým zkušenostem. Jubalovy pokusy o vysvětlení jej tak rozrušily, až se Jill začala bát, že se zase stočí do klubička.

I Mike viděl, jak se nezbytnost upadnutí do tranzu zlověstně blíží, a došel k závěru, že se k této formě útěku nesmí uchýlovat v přítomnosti přátel, neboť jim to (až na doktora Nelsona) přináší emoční nestabilitu. Vyvinul tedy značné úsilí, zpomalil tep, zklidnil své city a usmál se. "Počkám, až se problém grokuje sám."

"To je dobře," souhlasil Jubal. "A propříště, až si něco budeš chtít přecíst, zeptej se mne nebo Jill, jestli to není vymyšlené. Nechci, aby tě to zase mátló."

"Zeptám se, Jubale." Mike se rozhodl, že až tuto myšlenku grokuje, musí o ní obšírně zpravit Staré... a přistihl se při úvaze, zda Staří vědí, co to "smyšlenka" je. Ta neuvěřitelná možnost, že by něco mohlo být pro Staré stejně nové jako pro něj, mu připadala mnohem odvážnější než ten podivný princip smyšlenky. Odložil ji tedy stranou, aby ji ponechal vychladnout a zpracoval při nejbližší meditaci.

"- ale nezavolal jsem tě," pokračoval mezitím Jubal, "abychom tu diskutovali formy literárních děl. Miku, pamatuješ se na ten den, kdy tě Jill odvedla z nemocnice?"

"Nemocnice?" opakoval Mike.

"Jubale, nejsem si jistá, zda Mike ví, že byl v nemocnici," vložila se do hovoru Jill. "Já mu to vysvětlím."

"Dej se do toho."

"Miku, pamatuješ se, jak jsi ležel sám v pokoji, jak jsem tě tam pak oblékla a odvedla tě pryč?"

"Ano, Jill."

"Potom jsme šli na jiné místo a tam jsem tě svlékla a vykoupala."

Mike se při té vzpomínce usmál. "Ano. Byl jsem velmi šťastný."

"Potom jsem tě osušila - a přišli dva muži."

Smithův úsměv zmizel. Začal se třást a schoulil se.

Jill zasáhla: "Miku! Přestaň! Neodvažuj se zase odejít!"

Mike se vrátil k vědomé kontrole svého těla. "Ano, Jill."

"Miku, poslouchej. Chci, aby sis na tu chvíli vzpomněl - ale nesmíš se zase rozrušit. Byli tam dva muži. Jeden z nich tě vlekl do obývacího."

"Z místnosti s trávami, přinášejícími radost," souhlasil.

"Správně. Táhl tě do pokoje s trávou a já se ho pokusila zastavit. On mne uhodil. A pak byl pryč. Pamatuješ se?"

"Nezlobíš se?"

"Cože? - Ne, ne, ani v nejmenším. Jeden muž zmizel, a nato druhý na mě namířil pistolí - a zmizel. Byla jsem vyděšená - ale nezlobila jsem se."

"A nezlobíš se na mne teď?"

"Miku, drahoušku - nikdy jsem se na tebe nezlobila. Jubal a já chceme vědět, co se stalo. Ti dva muži tam stáli; ty jsi něco udělal... a byli pryč. Co jsi to udělal? Můžeš nám to vysvětlit?"

"Vysvětlím. Ten muž - ten veliký muž - tě uhodil... a taky vystrašil. Tak jsem -" zakrálkoral cosi v marťanštině a rozhodil rukama. "Neznám slova."

Ozval se Jubal. "Miku, můžeš to nějak v krátkosti opsat?"

"Pokusím se, Jubale. Něco je přede mnou. Je to špatná věc a nesmí být. Natáhnu ruku -" Zatvářil se zmateně. "Je to snadné. Zavázat si tkaničky je mnohem těžší. Ale slova nemám. Moc mne to mrzí." Přemýšlel. "Snad jsou ta slova obsažena v dílech encyklopedie, které jsem ještě nečetl. Přečtu si je dnes v noci a při snídani vám o tom povím."

"Snad," připustil Jubal. "Ještě okamžik, Miku." Odešel do rohu místnosti a vrátil se s kartonem od brandy. "Můžeš zařídit, aby tohle zmizelo?"

"Je to špatná věc?"

"No, řekněme že ano."

"Jenže - Jubale, já musím vědět, že je to špatná věc. To je krabice. Negrokuji, že existuje špatně."

"Hmm... a co když ji zvednu a hodím ji po Jill?"

Ve Smithově hlase byl náznak jemného smutku a výčitky. "Jubale, to bys Jill neudělal."

"No... tak dobře, asi ne. Jill, hodila bys tou krabicí po mně? Ale prudce - aby mne to aspoň odřelo, pokud mne Mike neochrání."

"Jubale, tenhle nápad se mi nezamlouvá."

"No tak! Je to v zájmu vědy... a Bena Caxtona."

"Ale -" Jill vyskočila, uchopila krabici a hodila ji Jubalovi na hlavu. Jubal měl v úmyslu zůstat stát - ale reflex byl silnější. Přikrčil se.

"Minulo mne to," konstatoval. "Krucinál, já jsem se nedíval. Chtěl jsem na krabici udržet oči až do poslední chvíle." Pohlédl na Smitha. "Miku, bylo to takhle - Co je s tím chlapcem?"

Muž z Marsu se chvěl a vypadal nešťastně. Jill jej objala. "No tak, zlato, už je to v pořádku! Udělals to skvěle. Jubala se ta krabice ani nedotkla. Prostě zmizela."

"Myslel jsem si, že to tak dopadne," přiznal Jubal, rozhlížeje se po ostatních. "Anne, vidělas to?"

"Ano."

"A co jsi viděla?"

"Krabice nezmizela naráz. Celý proces trval několik zlomků sekundy. Z místa, kde sedím, to vypadalo, jako by se smrskávala či zmenšovala s rostoucí vzdáleností. Ale místnost neopustila; sledovala

jsem ji až do chvíle, kdy se ztratila docela."

"A kde k tomu došlo?"

"Toto je vše, o čem mohu podat hodnověrnou zprávu."

"Mmm... filmový záznam si prohlédneme později, já už jsem ale přesvědčený. - Miku?"

"Ano, Jubale?"

"Kde je ta krabice?"

"Krabice je -" Smith se odmlčel. "Opět nemám slova. Je mi to líto."

"Teď nechápu. Synu, můžeš pro ni sáhnout a vytáhnout ji zpět?"

"Prosím?"

"Nechal jsi ji zmizet; teď ji zase vrať zpátky."

"Tak to mám dokázat? Ta krabice není."

Jubal zamyšleně svraštil obočí. "Jestli tahle metoda vejde ve známost, kompletně to změní princip corpus delicti. Miku, jak blízko se musíš dostat k předmětu, který má zmizet?"

"Prosím?"

"Kdybys stál na chodbě a já u okna - řekněme tak třicet stop daleko - uchránil bys mne od té rány?"

Smith dal najevo mime překvapení. "Ano."

"Hmm... pojďme k tomu oknu. Řekněme, že Jill a já jsme na vzdálenější straně bazénu a ty tady.

Ještě bys to dokázal?"

"Ano, Jubale."

"No... a kdybychom s Jill stáli dole u brány, asi čtvrt míle odsud Půjde to?"

Smith zaváhal. "Jubale, nejde o vzdálenost. Nejde o to vidět. Je třeba vědět."

"Hmm... zkusím to grokovat. Na vzdálenosti nezáleží. Dokonce objekt ani nemusíš vidět. Jestliže víš, že se děje něco špatného, můžeš to zastavit. Je to tak?"

Smith se tvářil ustaraně. "Skoro ano. Hnízdo jsem však opustil teprve nedávno. Abych věděl, musím vidět. Starý k vědění oči nepotřebuje. On ví. Grokuje. Jedná. Je mi líto."

"Nevím, čeho je ti líto," zahartusil Jubal. "Vysoký ministr míru by tě už před deseti minutami prohlásil za přísně tajnou zbraň."

"Prosím?"

"Zapomeň na to." Jubal se vrátil ke svému psacímu stolu a zvedl těžký popelník. "Jill, tentokrát mi nemiř do obličeje. Prima, Miku, zůstaň na chodbě."

"Jubale, bratře, prosím, ne!"

"V čem je potíže? Chci jen ještě jednu ukázkou - a tentokrát neuhnu očima."

"Jubale -"

"Ano, Jill?"

"Grokuj, co Mika trápí."

"No tak mi to pověz."

"Provedli jsme pokus, v němž jsem se tě chystala praštit krabicí. Jenže oba jsme jeho vodní bratři - a Mika proto rozrušilo už jen to, že jsem se o něco takového pokusila. Domnívám se, že na té situaci je cosi velice nemart'anského."

Harshaw se zamračil. "Možná by to měl vyšetřit Výbor pro nemart'anské záležitosti."

"Já to myslím vážně, Jubale."

"Já taky. Dobře, Jill, uděláme to tedy jinak." Harshaw podal popelník Mikovi. "Potěžkej si ho, synku. A koukni na ty ostré hrany."

Smith jej bázně prozkoumal. Harshaw pokračoval: "Hodlám jej vyhodit do výšky - a až spadne zpátky, uhoď mne do hlavy."

Mike ho sledoval upřeným pohledem. "Můj bratře... chceš se nyní rozpojit?"

"Cože? - Ne, ne! Ale ten popelník mne zraní - ledaže bys jej zastavil. Tak do toho!" Harshaw vyhodil popelník skoro až ke stropu.

Předmět dosáhl vrcholu své dráhy a znehybněl.

Jubal k němu zvedl oči a připadal si jako ve filmu, který se náhle zastavil. Zasípal: "Anne. Co vidíš?"

Odpověděla monotónním hlasem. "Ten popelník visí pět palců pod stropem. Nevidím nic, co by ho

tam drželo."

Odmělčela se. "Jubale, aspoň si myslím, že to vidím... ale jestli kamery ukážou něco jiného, půjdu roztrhat svoji licenci."

"Mjo. Jill?"

"Vznáší se to..."

Jubal šel k psacímu stolu a posadil se, aniž přitom spustil popelník z očí. "Miku," prohodil, "proč nezmizel?"

"Ale Jubale," odpověděl omluvným tónem Mike, "ty jsi řekl, ať ho zastavím, a ne, že má zmizet. Když jsem nechal odejít krabici, chtěl jsi, aby tu zase byla. Jednal jsem nesprávně?"

"Ne, ne, jednal jsi naprosto správně. Já pořád zapomínám, že ty všechno bereš doslova." Harshaw se rozpomenul na všechny nadávky, které v mládí užíval, a rozhodl se jich před Mikiem vyvarovat - protože kdyby ho vyzval, aby chcípnul nebo někam zmizel, bylo téměř jisté, že by jeho pobídku vzal doslova.

"Jsem potěšen," odpověděl Smith rozvážně. "Mrzí mne ale, že jsem nemohl obnovit krabici. Dvakrát mne mrzí, že jsem promrhal potravu. Tam byla nutnost. Nebo jsem to alespoň grokoval."

"Jakou potravu?"

Jill se spěšně ozvala: "Mluví o těch dvou mužích. O Berquistovi a jeho společníku."

"Ach tak." Harshaw si uvědomil, že o potravě stále uvažuje v nemat'anských dimenzích. "Miku, to nevadí, že jsi tuhle potravu promrhal. Pochybuji, že by prošla veterinární a hygienickou kontrolou." Harshaw si vzpomněl na zákon Federace, pojednávající o kanibalismu. "Vlastně by museli být posouzeni jako k jídlu nevhodní. Grokoval jsi dokonale a zachoval ses správně."

"Jsem velmi utěšen," řekl s úlevou v hlase Mike. "Pouze Starý si je vždy v daném zlomu jist, že jedná správně... a já se ještě musím mnoho učit a růst, než se budu moci připojit ke Starým. Jubale? Mohu už to pustit? Unavuji se."

"Chceš ten popelník nechat zmizet? Tak se do toho dej."

"Nemohu."

"Proč ne?"

"Už pod ním není tvá hlava. Negrokují už špatnost jeho bytí, tam kde se teď nalézá."

"Aha. No dobře. Tak s ním pohni." Harshaw nespouštěl oči z popelníku v očekávání, že přeletí opět nad jeho hlavu, a tak znovu nabude své špatnosti. Namísto toho však předmět sjel dolů těsně nad psací stůl, chvilku se tiše chvěl ve vzduchu a potom přistál.

"Děkuji ti, Jubale," prohlásil Smith.

"Já děkuju tobě, synu." Jubal zdvihl popelník. Vypadal úplně stejně jako kdykoli předtím. "Ano, děkuju ti. Děkuju ti za nejúžasnější zážitek, jaký jsem měl od chvíle, kdy jsem si zaplatil holku, aby mne vzala k sobě do podkrovní." Zvedl hlavu. "Anne, ty jsi absolvovala výcvik u Rýnské nadace."

"Ano."

"Viděla jsi někdy levitaci?"

Zaváhala. "Viděla jsem něco, čemu tenkrát říkali telekineze s kostkami - ale nejsem matematik, takže to nemohu posoudit."

"Ty asi nemůžeš ani dosvědčit, že slunce vůbec vyšlo, když bude náhodou pod mrakem."

"A jak bych taky mohla? Někdo mohl nad vrstvu mračen umístit umělý světelný zdroj. Jeden z mých spolužáků očividně dokázal levitovat objekty o hmotnosti kancelářské svorky - ale musel být nejdřív namol. Nemohla jsem to prozkoumat natolik důkladně, abych mohla úkaz dosvědčit... protože jsem pila taky."

"Nikdy jsi nezažila nic podobného tomu, co se odehrálo teď?"

"Ne."

"Mmm... jako profesionála už tě potřebovat nebudu. Jestli tu chceš zůstat, sundej si roucho a přines si židli."

"Díky, zůstanu ráda. Ale po té tvé přednášce o mešitách a synagogách se půjdu radši převléknout k sobě do pokoje."

"Jak je libo. Vzbud' ještě Duka a požádej ho, aby přišel obsluhovat kameru."

"Ano šéfe. A ne aby se tu něco dělo, než se vrátím." Anne zamířila ke dveřím.

"To ti zaručit nemůžu. Miku, sedni si k mému psacímu stolu. Tak. Můžeš zvednout ten popelník? Ukaž mi to."

"Ano, Jubale." Smith se natáhl a vzal popelník do ruky.

"Ne, ne!"

"Jednal jsem nesprávně?"

"Ne, to byla moje chyba. Chci jen vědět, jestli bys jej dokázal zvednout, aniž by ses jej dotkl?"

"Ano, Jubale."

"Tak v čem je problém? Popelník musí být "špatný"?"

"Ne, Jubale."

"Jubale," zasáhla do hovoru Jill, "neřekl jsi mu, aby to udělal - jen ses ho zeptal, jestli to dokáže."

"Aha." Jubal se zatvářil zahanbeně. "Miku, mohl bys, prosím tě, zvednout ten popelník stopu nad psací stůl, aniž by ses ho dotkl?"

"Ano, Jubale." Popelník se zvedl a plul vzduchem nad povrchem stolu. "Budeš si to přeměřovat, Jubale?" zeptal se úzkostlivě Mike. "Jestli jsem to udělal nesprávně, mohu jej přemístit."

"To je v pořádku! Můžeš ho tam udržet? Kdybys byl unaven, tak řekni."

"Řeknu."

"Můžeš zdvihnout ještě něco? Třeba tuhle tužku? Jestli ano, udělej to."

"Ano, Jubale." Tužka vyrazila za popelníkem.

Mike zvedl na požádání do vzduchu ještě několik předmětů. Anne se vrátila, přinesla si židli a tiše přihlížela. Vešel Duke se štafle. Podíval se, pak se podíval znovu, ale neřekl nic a postavil štafle. Nakonec řekl Mike váhavě: "Nejsem si jistý, Jubale. Já -" Zdálo se, že hledá správný výraz. "Já jsem na tyto věci hlupák."

"Nevysiluj se."

"Myslím, že jeden ještě svedu, alespoň doufám." Těžítko se zavrtělo, odlepilo od povrchu - a tučet ostatních předmětů spadlo na stůl. Mike se téměř rozplakal. "Strašně mne to mrzí, Jubale."

Harshaw ho poplácal po rameni. "Spíš bys měl být pyšný. Synu, to cos právě dokázal, je -" Jubal hledal srovnání, jež by vycházelo z Mikových znalostí. "To, cos dokázal, je těžší než si zavázat tkaničky a úžasnější než ten skok s výkrutem do bazénu. Dokázals to, ehm, hladce, hladce a s elegancí. Grokuješ to?"

Mike užasl. "Neměl bych se stydět?"

"Měl bys být hrdý."

"Ano, Jubale," přitakal spokojeně. "Budu hrdý."

"To je dobře. Miku, já osobně nedokážu bez dotyku rukou zvednout ani ten popelník."

Smith to překvapilo. "Nedokážeš?"

"Ne. Můžeš mě to naučit?"

"Ano, Jubale. Ty -" zarazil se a zatvářil se rozpačitě. "Zase nemám slova. Budu číst a číst a číst, až ta slova najdu. Pak budu učit svého bratra."

"Nespoléhej se na to."

"Prosím?"

"Miku, nebud' zklamaný, když ta slova nenajdeš. Možná že v angličtině vůbec nejsou."

Mike to uvažil. "Pak naučím svého bratra jazyk svého hnízda."

"To jsi měl možná přijet o padesát let dříve."

"Jednal jsem nesprávně?"

"Vůbec ne. Můžeš začít učit vašemu jazyku Jill."

"Bude mne z toho bolet v krku," namítla Jill.

"Zkus kloktat aspirin," poradil jí Jubal. "To je chabá výmluva, sestro. Jste najata jako výzkumný asistent pro obor marťanská lingvistika... což s sebou nese všechny zvláštní povinnosti, které budou právě zapotřebí. Anne, zanes ji na výplatní listinu - a ujisti se, že figuruje i v daňových položkách."

"Už pomáhala v kuchyni. Mám ji zanést se zpětnou platností?"

Jubal pokrčil rameny. "S detaily mne neobtěžujte."

"Jubale," protestovala Jill, "já si myslím, že se marťanštinu naučit nedokážu."

"Ale můžeš to zkusit."

"Ale -"

"A co bude s tou tvou vděčností? Přijímáš tu práci?"

Jill se kousla do rtu. "Přijímám... šéfe."

Smith se plaše dotkl její paže. "Jill... budu učit."

Jill ho poplácala. "Díky, Miku." Obrátila se k Harshawovi. "Naučím se to tobě natruc!"

Zašklebil se na ni. "Tuhle motivaci grokuju - a ty se ten jazyk naučíš. Miku, umíš ještě něco, co nedokážeme?"

Smith se zatvářil udiveně. "Nevím."

"Jak to má vědět," zastala se ho Jill, "když nemá ponětí, co umíme a co ne?"

"Hmm... ano. Anne, změň ten popis práce na "asistent pro obor marťanská lingvistika, kultura a techniky". Jill, až se budeš učit jejich jazyku, narazíš na věci, které jsou odlišné - a až k tomu dojde, řekni mi to. A ty, Miku, až narazíš na něco, co umíš, a my ne, řekni mi to taky."

"Řeknu, Jubale. Jaké věci to mají být?"

"Nevím. Něco jako to, co jsi právě předvedl... a třeba jako ta tvoje schopnost zůstat na dně bazénu déle než my. Hmm... Duku!"

"Šéfe, mám jen dvě ruce a obě plné filmů!"

"Mluvit snad můžeš, nebo ne? Všiml jsem si, že voda v bazénu je tmavá."

„Dám tam srážedlo a ráno vodu odsaju."

"Co biologické testy?"

"Jsou okej, ta voda by se klidně dala pít při obědě. Jen vypadá špinavě."

"Nech to být. Dám ti vědět, až budu chtít bazén vyčistit."

"Sakra, šéfe, nikdo se nekoupe rád ve vodě jak po mytí nádobí."

"Kdo je fajnovka, může zůstat na břehu. A přestaň pyskovat, Duku. Film je připraven?"

"Za pět minut."

"Dobře. Miku, víš co je to pistole?"

"Pistole," odpověděl pečlivě Smith, "je zbraň, určená k vrhání projektilů silou, vznikající při explozi nějaké výbušniny, jako střelný prach. Skládající se z hlavně nebo roury na jednom konci uzavřené, kde -"

"Okej, okej. Grokuješ to?"

"Nejsem si jist."

"Už jsi někdy nějakou pistoli viděl?"

"Nevím."

"Ale to víš, že jsi ji viděl," skočila jim do řeči Jill. "Miku, vzpomeň si na tu chvíli, o které jsme mluvili, na ten pokoj s trávou - ale nesmíš se rozrušit! Jeden muž mne uhodil."

"Ano."

"Ten druhý na mne něčím mřil."

"Mřil na tebe tou špatnou věcí."

"To byla pistole."

"Já jsem si myslel, že slovo pro tu špatnou věc je "pistole". Websterův nový mezinárodní slovník anglického jazyka, třetí vydání, vydaný v -"

"Správně, synu," spěšně se ozval Harshaw. "A teď poslouchej. Když na Jill někdo namíří pistoli, co uděláš?"

Smith se odmlčel déle než obvykle. "Nebudete se zlobit, když promrhám jídlo?"

"Ne. Za takových okolností se na tebe nikdo zlobit nebude. Ale chtěl bych vědět ještě něco. Můžeš nechat odejít pryč pistoli, aniž necháš odejít muže?"

Smith uvažoval. "Uchovat jídlo?"

"No, to jsem zrovna nemyslel. Mohl bys nechat odejít pistoli, aniž bys muži ublížil?"

"Jubale, neublížil bych mu. Nechal bych odejít pistoli, muže bych jen zastavil. Necítil by bolest. Jen by se prostě rozpojil. Jídlo by nedošlo úhony."

Harshaw si povzdechl. "Ano, jsem si jistý, že by tomu tak bylo. Ale mohl bys nechat odejít jen pistoli?"

"Nezastavovat" muže, nezabíjet jej, nechat ho prostě naživu?"

Smith přemýšlel. "To by bylo jednodušší než nechat odejít obojí. Jenže když ho nechám spojeného, stále ještě může ublížit Jill. Tak to grokuji."

Harshaw se zarazil; byl nucen si přiznat, že tohle nevinné dítě nebylo dětské ani nevinné - bylo vzděláno kulturou, která, jak si Jubal začínal čím dál více uvědomovat, měla v mnoha směrech podstatný náskok před kulturou pozemskou... a že tyto naivní poznámky pronášel superman - nebo alespoň majitel vlastností, které by podle lidských měřítek na toto označení stačily. Odpověděl Smithovi a pečlivě volil slova, neboť šlo o pokus velice nebezpečný.

"Miku... pokud dojde ke "zlomu" - kdy budeš muset něco udělat, abys Jill chránil, udělej to."

"Ano, Jubale. Udělám."

"Neboj se, že promrháš potravu. Neboj se ničeho. Chraň Jill."

"Vždycky budu chránit Jill."

"Dobrá. Ale řekněme, že muž míří pistolí, nebo ji jen má v ruce. Řekněme, že ho nechceš zabít... ale je potřeba nechat odejít pistolí. Dokážeš to?"

Mike chvilku mlčel. "Myslím, že to grokuji. Pistole je špatná věc."

"Pistole je špatná věc. Nechám ji odejít."

"Nenechávej ji ale odejít hned, jak ji uvidíš."

"Ne?"

"Ne. Zvednu pistolí a namířím s ní na tebe. Než ji stačím namířit, necháš ji odejít. Ale nezastavuj mne, nezabíjej mne, neudělej mi nic. Ani mne nepromrhěj jako potravu."

"Oh, to bych nikdy neudělal," odpověděl upřímně Mike. "Až se rozpojíš, můj bratře Jubale, doufám, že mi bude dovoleno sníst tě sám, chválit tě a hýčkat s každým soustem... dokud tě negrokuji v plnosti."

Harshaw ovládl své vnitřní impulzy a vážně odvětil: "Děkuji ti, Miku."

"To já ti musím děkovat, můj bratře - a pokud bych já byl vybrán před tebou, doufám, že ti budu stát za grokování. Poděl se o mne s Jill. Rozdělíš se o mne s Jill? Prosím?"

Harshaw mžikl okem na Jill; její tvář byla i nadále klidná a Jubal usoudil, že je to velmi zkušená a odolná sestra. "Rozdělím se o tebe s Jill," prohlásil slavnostně. "Ale v dohledné době se nikdo z nás potravou nestane. Ukážu ti teď pistolí. Počkej s jednáním, dokud ti neřeknu... a buď velmi opatrný, protože musím ještě stihnout spoustu věcí, než budu připraven k rozpojení."

"Budu opatrný, můj bratře."

"Dobrá," Harshaw otevřel zásuvku. "Podívej se sem, Miku. Vidiš pistolí? Chystám se ji zvednout. Ale nedělej nic, dokud ti nedám signál." Harshaw sáhl po zbrani - byl to starší policejní model. Vytáhl ji ven. "Připrav se, Miku. Ted'!" Harshaw se pokusil zamířit na Mika, jak nejrychleji dovedl.

Jeho ruka však byla prázdná.

Jubal se přistihl, jak se chvěje. "Perfektní," pochválil Smithe. "Zneškodnils ji dřív, než jsem stačil zamířit."

"Jsem šťasten."

"Já taky. Duku, je to natočené?"

"Jasně."

"Prima." Harshaw úlevně vydechl. "To je všechno, děcka. Můžete jít."

Anne se ozvala. "Šéfe? Řekneš mi, co je na těch filmech?"

"Chceš tu zůstat a podívat se na ně?"

"To ne! Ani bych nemohla, alespoň na tu část, které jsem přihlížela jako Svědek. Ale ráda bych potom věděla, zda tam bude něco, co mi uniklo."

"Okej."

XIII.

KDYŽ OSTATNÍ ODEŠLI, Harshaw. začal dávat instrukce Dukovi - ale záhy se zarazil a zeptal se nerudně: "Co se tváříš tak kysele?"

"Šéfe, kdy se už zbavíme toho zvrhlíka?"

"Zvrhlíka? Proč, ty vesnický nevychovanče!"

"No dobře, jsem z Kansasu a ne z velkoměsta. Ale v Kansasu jsme nikdy neměli kanibaly. Dokud odsud neodejde, budu jíst v kuchyni."

Harshawův hlas studil jako led. "Vážně? Anne ti může připravit šek na výplatu během pěti minut. Za deset dalších bys měl stihnout si zabalit těch pár komiksů a náhradní košili."

Duke ustal v práci - právě instaloval projektor. "Já jsem tím nechtěl říct, že odcházím."

"Pro mne je to totéž, synu."

"Ale sakra proč? Už jsem tolikrát jedl v kuchyni."

"To byly jiné okolnosti. Nikdo pod mou střechou nebude odmítat jíst u stolu, protože mu ostatní nejsou dost dobří. Jsem jeden z posledních exemplářů svého druhu, staromódní gentleman - což znamená, že dokážu být dost nemilosrdný parchant, pokud budu chtít. A teď chci... čímž chci říct, že žádný ignorant a povrchní buran plný předsudků mi nebude diktovat, kdo smí jíst u mého stolu. Jídávám s publikány a hříšníky; s farizeji se o chleba nedělím."

Duke pomalu pronesl: "Měl bych ti jednu vrazit - a taky bych to udělal, kdybys nebyl o tolik starší."

"Tím se nenech odradit. Možná jsem houževnatější soupeř, než si myslíš. A pokud ne, tak ten hluk přivolá ostatní. Myslíš, že si poradíš s Mužem z Marsu?"

"S ním? Toho jednou rukou přerazím vejpl!"

"Patrně ano... pokud se ovšem stihneš k němu vůbec přiblížit."

"A proč by ne?"

"Viděl jsi, jak jsem se na něj pokusil zamířit. Duku - kde je ta pistole? Zkus ji najít. A pak mi pověz, jestli si pořád myslíš, že dokážeš přerazit Mika vejpl. Ale nejdřív najdi tu pistoli."

Duke pokračoval v přípravě projektoru. "To byl nějaký trik. Film nám to ukáže."

Harshaw se na něj podíval. "Duku, přestaň si s tím hrát. Pojd' si sednout. Postarám se o to, když jsi tu skončil."

"Cože? Jubale, nechci, abys na ten projektor sahal. Vždycky ho rozbiješ."

"Řekl jsem sedni si."

"Ale -"

"Duku, já ten krám klidně rozbiju, když budu chtít. Nechci práci od člověka, který dal výpověď."

"Ksaku, já jsem nedal výpověď! Tys byl hnusný a vyrazils mne - bezdůvodně."

"Sedni si, Duku," opakoval tiše Harshaw, "a dovol mi, abych ti zachránil život - anebo odsud vypadni tak rychle, jak jen dokážeš. A nezastavuj se cestou. Možná se odchodu ani nedožiješ."

"Co tím hergot myslíš?"

"Přesně to, co říkám. Duku, není podstatné, jestli jsi dal výpověď, nebo jestli jsem tě vyrazil; tvůj zaměstnanecký poměr skončil ve chvíli, kdy jsi oznámil, že nebudeš jíst u mého stolu. Přesto shledávám nechutným, abys byl usmrčen na mém pozemku. Takže si sedni a já udělám, co budu moci, abych tomu zabránil."

Duke se zatvářil udiveně a sedl si. Harshaw pokračoval: "Jsi Mikův vodní bratr?"

"Co? Samozřejmě že nejsem. Ano, slyšel jsem o tom - ale pokud chceš vědět, co si o tom myslím, pak je to pitomost."

"Není to pitomost a nikdo se tě neptal; nejsi povolán k tomu, abys měl nějaký názor." Harshaw se zamračil. "Duku, nechci tě vyrazit; udržuješ přístroje v chodu a já se s nimi nemusím otravovat. Ale musím tě odsud bezpečně dostat. Pak zjistím, kdo není Mikův vodní bratr, a postarám se, aby se jím všichni stali - a kdo se jím nestane, bude muset odejít také." Jubal zkousl ret. "Možná by stačilo dostat od Mika slib, že nikomu neublíží bez mého svolení. Hmm... ne, ve hře je příliš mnoho různých faktorů a Mike je mistr na dezinterpretaci věcí, které se mu řeknou. Kdybys ty - nebo Larry, protože ty už tu nebudeš - chytil Jill a hodil ji do bazénu, mohl by Larry putovat za tou pistolí dřív, než bych stačil Mikovi vysvětlit, že Jill nehrozí žádné nebezpečí. Larry má právo žít svůj život, a ne o něj přijít mou nedbalostí. Duku, já vím, že každý je svého osudu strůjcem, ale to ještě neznamená, že musíme riskovat víc, než je zdrávo."

Duke pomalu řekl: "Šéfe, teď ses odhalil. Mike nikomu neublíží - kruci, z těch řečí o kanibalismu je mi

na zvracení, ale to je teď jedno. - Je to jen nevědomý divoch a krotký jako beránek. Nezkřížil by nikomu ani vlas."

"Myslíš?"

"Určitě."

"Tak dobře. Běž si do pokoje pro pistoli. Já tvrdím, že je nebezpečný. Mart'ani teď mají lovnou sezónu, tak za ním běž k bazénu a oddělej ho. Neboj se soudního stíhání; zaručuju ti, že tě nikdo nebude obviňovat. Tak do toho, dělej!"

"Jubale... to nemyslíš vážně."

"Ne. Nemyslím. Protože to udělat nemůžeš. Pokud se o to pokusíš, tvoje pistole poputuje tam, kam zmizela ta moje - a pokud se na něj vrhneš, půjdeš tam taky. Duku, ty nevíš, s čím si zahráváš. Mike není krotký jako beránek a není divoch. Chytil jsi někdy hady?"

"Ne."

"Já ano, jako kluk. Jednu zimu jsem na Floridě chytil něco, co jsem považoval za šarlatovou užovku. Víš, jak vypadá?"

"Nemám rád hady."

"Já jsem je jako malý rád měl. Většina z nich je neškodná, užitečná a vhodná na hraní. Šarlatová užovka je krásná - červená, černá a žlutá, je krotká a prima mazlíček. Myslím, že tenhle drobeček mě měl rád. Umím s hady zacházet, abych je nevyplašil a nedal jim příležitost mne kousnout - i kousnutí od nejedovatého hada je nepříjemné. A tenhle maličký byl mou chloubou. Brával jsem ho všude s sebou a ukazoval ho lidem; držel jsem ho vždycky za hlavou a nechal ho ovinout se kolem mého zápěstí.

Pak jsem měl jednou příležitost ukázat svou sbírku herpetologovi v zoo v Tampě - a jako prvního jsem mu ukázal svého oblíbence. Dostal málem hysterický záchvat. Můj miláček nebyl šarlatová užovka - ale mladý korálovec. Nejedovatější had Severní Ameriky. Duku, chápeš, co tím chci říct?"

"Že chytat hady je nebezpečné? To jsem ti mohl říct taky."

"Ježíšmarjá! Měl jsem i chřestýše a ploskolebce mokasínové. Jedovatý had není nebezpečný, stejně jako není nebezpečná nabitá zbraň - ale v obou případech s nimi musíš náležitě zacházet. To, co činilo toho hada nebezpečným, byl fakt, že jsem nevěděl, co dokáže. Kdybych s ním - díky své nevědomosti - zacházel nedbale, byl by mne zabil stejně náhodně a nevině, jako když tě škrábne kotě. Proto se tě tady snažím přesvědčit, co Mike dokáže. Vypadá jako obyčejný mladík, trochu zaostalý, neohrabaný a totálně nevzdělaný, ale bystrý a hodný a žhavý do učení. Jenže stejně jako můj had je i Mike něčím víc, než na co vypadá. Pokud ti Mike nebude důvěřovat, může být ještě nebezpečnější než ten korálovec. Zvlášť když si bude myslet, že chceš ublížit některému z jeho vodních bratrů, to jest Jill - anebo mně."

Harshaw potřásl hlavou. "Duku, kdybys dal volný průchod svým pocitům a strčil do mne a kdyby támhle ve dveřích stál Mike, byl bys mrtev dřív, než by sis to stačil uvědomit, a dřív, než bych stihl Mika zastavit. Mike by se pak moc omlouval, že promrhal "potravu" - zvlášť když máš tak masitý trup. Ale necítil by se nijak vinen, že tě zabil; to by považoval za nezbytnost, k níž jsi ho donutil... a za událost, která není podstatná, dokonce ani pro tebe ne. Víš, že Mike věří, že tvá duše je nesmrtelná?"

"Vážně? No, vlastně já taky. Ale -"

"Ty taky?" opáčil pochmurně Jubal. "To se dívím."

"Ale ovšemže věřím! No, do kostela moc nechodím, ale mám správné vychování. Získal jsem víru."

"To je dobře. Ačkoli nikdy nepochopím, že by Bůh očekával, že se jeho ovečky dopravují k jedině pravému náboženství vírou - to mi připadá jako dost nešikovná cesta k ovládnutí vesmíru. Ale tím lépe: nemusíme se už trápit nad tím, že tvé předsudky ti pomohou k brzkému opuštění tohoto světa. Budeš si přát pohřeb žehem, nebo do země?"

"Prokristapána, Jubale, přestaň si ze mě utahovat."

"Já si vůbec neutahuju. Nemohu zaručit tvou bezpečnost, pokud budeš trvat na domněnce, že korálovec je stejně neškodný jako šarlatová užovka - každá chyba, kterou uděláš, může být poslední. Ale slibuji ti, že nenechám Mika, aby tě snědl."

Dukovi poklesla čelist. Potom vybuchl; byl hrubý a hlas mu přeskakoval vzteky. Jubal poslouchal a pak suše prohlásil: "No dobře, uklidni se. Dělej s Mikem, co uznáš za vhodné." Sklonil se: "Chci vidět ten film na projektoru. Krucinál!" zaklel. "Ten pitomý krám mě připraví o nervy."

"Děláš to moc silou. Podívej -" Duke dokončil montáž, se kterou se Harshaw trápil, a vsunul cívku do přístroje. Ani jeden z nich se už nezmínil o Dukově výpovědi. Projektor byl stolní tank s adaptérem na ozvučený čtyřmilimetrový film. Za chvíli už oba přihlíželi událostem, jež vedly ke zmizení kartonu od brandy.

Jubal pozoroval krabici, jak mu letí na hlavu a náhle se jakoby rozpouští uprostřed své dráhy. "Anne bude mít radost, až se dozví, že jí kamera dala za pravdu. Duku, ještě zpomalený záběr."

"Okej." Duke převínil cívku zpět a oznámil: "Bude to desetkrát zpomalené."

Obraz byl tentýž, ale zpomalený zvuk byl k ničemu, a Duke ho proto vypnul. Krabice plula z Jilliny ruky směrem k Jubalově hlavě a pak přestala existovat. Ale ve zpomaleném záběru bylo zřejmé její smrkávání, jak byla menší a menší, až zmizela docela.

"Duku, šlo by to zpomalit ještě víc?"

"Momentík. Něco se porouchalo na stereu."

"Co?"

"Čertví. Při rychlém posunu to vypadalo v pořádku. Ale když jsem záběr zpomalil, hloubkový efekt byl obrácený. Ta krabice letěla pěkně rychle - směrem od nás -, ale přitom se pořád zdála být blíž, než je zeď, a tou by při té rychlosti musela dávno projít. Samozřejmě je to obráceně založenou cívkou. Ale přitom je to divné: já tu cívku nikdy nesundávám z čepu na kameře."

"Nevadí. Nech to být, Duku, zkusíme záběr z druhé kamery."

"Jasně. Dostaneme záběr pootočený o devadesát stupňů a uvidíme dobře, i kdybych to zase prohodil." Duke vyměnil kotouče. "Přetočím začátek. Ten závěr zpomaleně?"

"Jo. Spust' to."

Děj se až na úhel záběru nezměnil. Když Jill uchopila krabici, Duke zpomalil a opět se dívali, jak se karton vzdaluje.

Duke zaklel. "Něco se stalo i s druhou kamerou."

"Ano?"

"Tu krabici Jill hodila z jedné strany, takže by měla letět přes celý záběr a na druhé straně zmizet ze zorného pole. Jenže ona zase letí přímo od nás pryč. Viděl jsi to."

"Ano," souhlasil Jubal. "Od nás rovnou pryč."

"Ale to nemůže - nemůže se vzdalovat při pohledu ze dvou stran."

"Co myslíš tím 'nemůže'? Vždyť to udělala. - Rád bych věděl, co by nám ukázal ultrazvukový radar?"

"Jak to mám vědět? Půjdu ty kamery rozebrat."

"Nenamáhej se."

"Ale -"

"Duku, ty kamery jsou v pořádku. Co svírá devadesátistupňový úhel úplně se vším?"

"Nejsem odborník na hádanky."

"To není hádanka. Mohl bych tě odkázat na pana Čtverce z Plochova, ale odpovím ti na svou otázku. Co je kolmé ke všemu ostatnímu? Odpověď: Dvě těla, jedna pistole a prázdný karton."

"Co tím chceš k čertu říct, šéfe?"

"V životě jsem nemluvil jasněji. Pokus se uvěřit předkládaným důkazům, místo abys rozebíral kamery v přesvědčení, že musí být vadné, protože neukázaly to, cos od nich očekával. Podíváme se na další filmy."

Ty však Harshawovi neřekly nic nového. Popelník těsně u stropu už byl mimo záběr kamer, ale jeho pomalý sestup už přístroje zachytily. Obraz pistole v tanku byl malinký, přesto však bylo zřejmé, že se smršťuje jakoby s rostoucí vzdáleností, ačkoli se nepohnul z místa. Protože si byl Harshaw jist, že zbraň svíral pevně v ruce, byl nyní spokojen - pokud se ten pocit tak dá nazvat.

"Duku, chci kopie všech filmů."

Duke zaváhal. "Já tu ještě pracuju?"

"Cože? Ale vem to čert! V kuchyni jíst nebudeš a tím je to vyřešené. Duku, pokus se zapomenout na své předsudky a poslouchej."

"Poslouchám."

"Když Mike požádal o výsadu zkonsumovat mou starou šlachovitou mrtvolu, prokázal mi tím tu

nejvyšší čest, jakou mohl - posuzováno podle jediných společenských pravidel, která znal. Ty sál, s trochou literární nadsázky, z matčina prsu. Učinil mi svůj nejvyšší kompliment a dal mi najevo svou přízeň. A nesejde na tom, co si myslí v Kansasu; Mike se řídí podle žebříčku hodnot, kterému se naučil na Marsu."

"Já bych dal přednost Kansasu."

"No," připustil Jubal, "já taky. Ale ani ty, ani já - a ani Mike jsme neměli na vybranou. Duku, dokážeš si srovnat v té své palici, že kdyby tebe vychovávali Mart'ani, měl bys k pojídání svých bližních tentýž přístup jako Mike?"

Duke zavrtěl hlavou. "Tohle neberu, Jubale. Jistě, Mike měl smůlu, že ho nevychovávali v civilizaci. Ale v tomhle bodě je to něco jiného; tady jde o instinkt."

"Instinkt? Starou belu!"

"Ale je to tak. Nikdo mi v rodině neřikal, že nemám být kanibalem. Kruci, já věděl odjakživa, že je to hřích - a ošklivý hřích. Jenom na to pomyslím a už se mi zvedá žaludek. Je to vrozený instinkt."

Jubal zasténal. "Duku, jak ses toho mohl tolik naučit o strojích, a přitom se vůbec nic nedozvědět o sobě samém? Tvá matka nemusela říkat: "Nejez své kamarády, drahoušku, to není hezké", protože do tebe ten názor pronikal zcela mimoděk z celé naší kultury - a do mne taky. Všechny ty vtipy o misionářích a lidožroutech, pohádky, kreslené filmy, horory a řada dalších věcí. Hergot, človče, to nemůže být instinkt; kanibalismus je historicky nejrozšířenější obyčej a najdeš ho v každé větvi lidské rasy. Tvoji předkové, moji, každého z nás."

"Možná tvoji předkové."

"Hm. Duku, neřikal jsi, že máš v sobě nějakou indiánskou krev?"

"Cože? Jo, asi osminu. Co to s tím má společného?"

"Jen to, že zatímco dávné předky lidožrouty máme v rodinné přízni oba, ty je máš o hodně generací blíž, protože -"

"Ty starý plešatý -"

"Uklidni se! Rituální kanibalismus byl u všech původních amerických kultur zcela běžný - můžeš si to nastudovat. Kromě toho máme jako Severoameričané víc než slušnou šanci mít v žilách i kapku černošské krve, aniž o tom vůbec víme... a jsi v tom zase. Ale i kdybychom byli čistokrevní potomci severoevropského plemene (což je dost hloupá představa, protože levobočků je víc, než se všeobecně připouští) - ale i kdyby tomu tak bylo, nanejvýš bychom věděli, z kterých kanibalů pocházíme - protože tento zvyk byl v každé větvi lidského pokolení. Duku, je pitomost tvrdit, že je zvykem nebýt kanibal, když stovky milionů lidí kanibaly byly nebo i jsou."

"Jenže - no dobře, neměl jsem se s tebou začít hádat, Jubale, ty všechno dokážeš obrátit. Ale i když snad pocházíme z divochů, kteří na tom nebyli o nic líp než Mike - co z toho? Ted' už jsme civilizovaní. Nebo alespoň já ano."

Jubal se zašklebil. "Čímž chceš naznačit, že já ne. Synu, pomineme-li můj vlastní vypěstovaný odpor k pojídání opečené kýty - třeba z tebe, například - a pomineme-li všechny předsudky, které nám už přešly do krve, pohlížím na naše tabu kanibalismu jako na skvělý nápad... protože nejsme civilizovaní."

"Jak to?"

"Kdybychom neměli tabu tak silné, že ho dokonce považuješ za instinkt, věděl bych o dlouhém seznamu lidí, ke kterým bych se neodvážil obrátit zády - alespoň při dnešních cenách hovězího. Co ty na to?"

Duke se usmál. "Proti své bývalé tchyni bych neměl šanci na přežití."

"Nebo co takhle náš milý soused na jihu, který je tak nenucený, co se cizího dobytka během honební sezóny týče. Chtěl by ses vsadit, že ty i já neskončíme v jeho mrazáku? Ale Mikovi já věřím - protože Mike je civilizovaný."

"Co?"

"Mike je dokonale civilizovaný - mart'anskou civilizací. Duku, povídal jsem si s ním dost dlouho na to, abych věděl, že se Mart'ané neperou a nepožirají navzájem. Pojídají své mrtvé, místo aby je pohřbili, spálili nebo hodili napospas supům; ale tento obyčej má svá formální pravidla a je hluboce náboženského charakteru. Mart'an není nikdy zabít řezníkem proti své vůli. Oni vraždu vlastně ani neznají. Mart'an

umírá, když se k tomu rozhodnul, prodiskutoval svůj záměr s přáteli a dostal souhlas od duchů svých předků, že se k nim může připojit. Když se rozhodne zemřít, zemře, a to tak snadno, jako když ty zavřeš oči - žádné násilí, žádná choroba ani předávkování prášky na spaní. Jednu chvíli je živý a za vteřinu je už duch. Jeho přátelé pak zkonsumují, co jemu už k ničemu není, grokují ho, jak by řekl Mike, chválí jeho ctnosti, a přitom ho mažou hořčicí. Duch tu oslavu očekává; je to jakýsi bar mizvah či poslední služba, jíž je duch potvrzen a je mu přiznán status "Starého" - zkušeného a uznávaného politika, jak jsem to pochopil já."

Duke se ušklíbl. "Bože, jaká pitomá pověra!"

"Pro Mika je to slavnostní - ale radostný - náboženský obřad."

Duke si odfrkl. "Jubale, snad nevěříš těm žvástům o duchách. Je to prostě kanibalismus spojený s tmářskými pověrami."

"No, tak kategorický bych nebyl. I pro mě jsou ti Staří dost těžko k uvěření, ale Mike o nich mluví jako o včerejší procházce v parku. Co se toho zbytku týče - Duku, v jaké církvi jsi byl vychován?" Duke mu to prozradil a Jubal pokračoval: "Myslel jsem si to; v Kansasu patří většina lidí k vám anebo ještě k jednomu, ale ti jsou tak podobní, že se musíš podívat na barvu ornátu, abys je od sebe rozlišil. Pověz mi - jak ses cítil, když ses účastnil symbolického kanibalismu, který hraje tak důležitou roli v rituálech vaší církve?"

Duke na něj zůstal zírat. "O čem to kčertu mluvíš?"

Jubal vážně opětoval jeho pohled. "Byl jsi členem církve? Nebo jsi jen prostě chodil do nedělní školy?"

"No, jistěže jsem byl členem církve a ještě jsem - ačkoli do kostela moc často nechodím."

"Myslel jsem, že ti třeba nebylo dopřáno účastnit se svatého přijímání." Jubal vstal. "Nemám chuť se hádat o rozdílech mezi jednotlivými formami rituálního kanibalismu. Duku, už nebudu ztrácet čas, abych tě zviklal ve tvých predsudcích. Odjíždíš? Jestli ano, měl bych ti asi poskytnout k bráně ochranný doprovod. Nebo tu chceš zůstat? Zůstat a stolovat ve společnosti ostatních kanibalů?"

Duke se zakabonil. "Nejspíš tu zůstanu."

"Myju si nad tebou ruce. Viděls ty filmy; pokud máš všech pět pohromadě, jistě sis spočítal, že ten poloviční Mart'an může být i nebezpečný."

Duke pokývl. "Nejsem tak pitomý, jak si, Jubale, myslíš. Ale nenechám Mika, aby mne odtud vyštípál. - Říkáš, že je nebezpečný. Ale já ho nebudu dráždit. Kruci, Jubale, já toho mrňavého ňoumu mám svým způsobem rád."

"Hmm... stejně ho ještě podceňuješ, Duku. Pochop: jestli k němu chováš přátelské city, pak bude nejlepší, když mu nabídneš sklenici vody. Rozumíš? Staň se jeho "vodním bratrem"."

"Uf... rozmyslím si to."

"Ale nic nepředstírej, Duku. Když Mike přijme tvou nabídku, bude to brát smrtelně vážně. Bude ti naprosto důvěřovat - nedělej to tedy, pokud nehodláš i ty důvěřovat jemu a stát při něm, ať se děje cokoli. Buď všechno - nebo nic."

"Je mi to jasné. Proto jsem taky řekl, že si to rozmyslím."

"Okej. Ale ať ti to netrvá moc dlouho... obávám se, že brzy půjde do tuhého."

XIV.

NA LAPUTĚ, JAK TVRDIL LEMUEL GULLIVER, žádný důležitý člověk nenaslouchá a nehovoří bez pomoci "climenola" - neboli "pleskače". Úkolem tohoto služebníka bylo plesknout svého pána přes uši či ústa v okamžiku, kdy, podle pleskačova názoru, bylo žádoucí, aby jeho pán mluvil či naslouchal. Bez souhlasu pleskače nebylo možno konverzovat s žádným urozeným Lapuťanem.

Systém pleskačů na Marsu nebyl znám. Mart'anským Starým by pleskači byli k užitku asi jako hadovi boty. Dosud spojení Mart'ané by jistě služeb pleskačů využívat mohli, ale nečinili tak; tento princip by zcela odporoval jejich způsobu života.

Mart'an, který potřeboval pár minut či let na rozmyšlenou, prostě přemýšlel. Pokud si s ním přál

promluvit nějaký přítel, počkal. Tváří v tvář věčnosti nebyl žádný důvod ke spěchu - slovo "spěch" v marťanštině ostatně ani nemělo smysluplný ekvivalent. Rychlost, zrychlení, současnost, plynutí a jiné abstrakce, související s během času byly součástí marťanské matematiky, ale nikoli pocitů místních obyvatel.

Neutuchající ruch lidské existence naproti tomu nevyplýval z matematické nezbytnosti času, ale ze zuřivě naléhajících impulsů, rodících se v lidské sexuální bipolaritě.

Na planetě Zemi se systém pleskačů vyvíjel pomalu. Byly časy, kdy každý z pozemských vládařů uděloval veřejná slyšení, takže i ti nejubožejší před ně mohli předstoupit bez jakéhokoli prostředníka. Stopy tohoto zvyku přetrvávaly dlouho i v dobách, kdy už králové začínali mizet - každý Angličan se mohl "odvolat ke králi" (ačkoli to nikdo nedělal) a chytřejší městští pohlaváři ještě dlouho ve dvacátém století měli dveře otevřené pro každého pobudu či poskoka. Pozůstatky tohoto principu byly zakotveny v Doplňcích I a IX Ústavy Spojených států, i když ta byla podřízena Článkům Světové federace.

V době, kdy se z Marsu vrátil Vítěz, byl tento princip prakticky mrtvý, přestože zákony formálně tvrdily opak, a důležitost kohokoli se dala odhadnout podle množství pleskačů, kteří jej izolovali od lidových mas. Pleskačům se v té době přezdívalo výkonní asistenti, tiskoví tajemníci, osobní tajemníci, tajemníci osobních tajemníků, vedoucí sekretariátů - ale všichni byli "pleskači", neboť každý z nich měl právo veta na pokusy o komunikaci zvenčí.

Tyto sítě oficiálních činitelů vedly posléze k rozvoji neoficiálních činitelů. Ti pleskali svého Velkého muže bez svolení svých oficiálních kolegů, k čemuž využívali různých společenských příležitostí, přístupů zadními dveřmi, nebo čísel, která nebyla v telefonním seznamu. Říkalo se jim různě: "spoluhráč z golfu", "lobbista", "zkušený státník", "stínový kabinet" a tak dál. I neoficiální činitelé se rozrůstali a jejich význam rostl, až byli skoro stejně nedostupní jako Velký muž, a kolem nich se vyrojili sekundární neoficiální činitelé, kteří se snažili obejít pleskače primárních neoficiálních činitelů. Labyrint neoficiálních činitelů byl u významných funkcionářů tak složitý a mohutný, že často dosahoval rozměrů oficiálních šiků funkcionářů, kteří byli v hodnostním žebříčku těsně za nimi.

Dr. Jubal Harshaw, profesionální šašek, amatérský rozvraceč a z vlastní vůle parazit, zaujímal ke spěchání postoj téměř marťanský. Byl si vědom toho, že jeho život je krátký, a protože nesdílel marťanskou ani kansaskou formu víry v nesmrtelnost, rozhodl se prožívat každý okamžik svého bytí jako věčnost - beze strachu, bez nějakých nadějí, s gurmánským požitkem. K tomu potřeboval něco víc než Diogenův sud, ale méně než rajskou zahradu. Vlastnil nevelký prostor, pár akrů obehnaných elektrickým oplocením, dům se zhruba čtrnácti pokoji, pár schopných sekretářek a dalších moderních vymožeností. Udržování strohého příbytku a houfu služebnictva věnoval pokud možno minimální úsilí, z něhož těžil maximami efekt; pro Harshawa bylo totiž snazší být bohatý než chudý - a ostatně si přál žít obklopen příjemným luxusem a dělat to, co ho baví.

Když jej okolnosti donutily ke spěchu, cítil se ukřivděn a nikdy by si nepřipustil, že jej spěch těší.

Toho rána si potřeboval promluvit s vrchním úředníkem planety. Věděl, že systém pleskačů takový kontakt prakticky znemožňuje. Harshaw pohrdal možností obklopit se sám množstvím pleskačů, odpovídajícím jeho postavení. Svůj vyzvánějící telefon bral sám, pokud u něj zrovna seděl, protože každý telefonát mu poskytoval možnost být hrubý na nějakého cizáka, který se odvažuje bezdůvodně rušit jeho soukromí - přičemž bezdůvodnost byla posuzována podle Harshawových měřítek.

Bylo mu jasné, že takové podmínky v Paláci exekutivy nenajde; pan generální tajemník své telefony nezvedá. Jenže Harshaw měl dlouhá léta praxe v umění, jak obelstít lidské zvyklosti. Celou záležitost se jal vyřizovat vesele hned po snídani.

Jeho jméno mu pomohlo proniknout přes několik vrstev pleskačů. Byl dostatečně důležitý na to, aby se mu nikdo neodvážil odpojit hovor. Odkazovali jej od tajemníka k tajemníku, až ztroskotal na mladém uhlaženém muži, který byl zřejmě ochoten donekonečna naslouchat čemukoli, co Harshaw říkal - ale k Ctihodnému panu Douglasovi ho nepřepojí.

Harshaw věděl, že by se věci daly do pohybu, kdyby prohlásil, že u sebe má Muže z Marsu, ale nestál o důsledky, které by takové řešení mělo. Předpokládal, že by taková informace zmařila všechny šance se k Douglasovi přece jen dostat a zároveň by vyvolala patřičnou reakci u Douglasových podřízených - a to

nechtěl. V sázce byl Caxtonův život, a tak Harshaw nemohl riskovat nezdar jen kvůli nedostatku pravomocí či přílišným ambicím některého z úředníků.

Jenže tenhle kultivovaný vyhazovač už mu začínal lézt na nervy. Nakonec zavrčel: "Mladý muži, jestli nemáte dostatečnou pravomoc, přepojte mne k někomu, kdo ji má! Dejte mi pana Berquista."

Poskokovi náhle ztuhly rysy a Jubal si zlomyslně pomyslel, že ho nakonec dostal. Pokračoval tedy v útoku. "No tak? Neseďte tam! Sežeňte vnitřní linkou Gila a řekněte mu, že tu na něj čeká Jubal Harshaw."

Obličej odpověděl neohrabaně: "Tady žádný pan Berquist nepracuje."

"Mně je to jedno, kde pracuje! Sežeňte ho! Jestli nevíte, kdo je to Gil Berquist, zeptejte se svého šéfa. Pan Gilbert Berquist, osobní asistent pana Douglase. Jestli pracujete někde v okolí Paláce, musel jste Berquista už někdy vidět - pětatřicet let, šest stop a sto osmdesát liber, světlé vlasy prořídle na temeni, často se směje a má perfektní zuby. Jestli se ho neodvažujete vyrušit vy, hod'te to na svého šéfa. Přestaňte si okusovat nehty a pohněte sebou!"

"Zůstaňte prosím u aparátu. Zeptám se," řekl mladík.

"Jistěže zůstanu. Sežeňte mi Gila."

Tvář vystřídal abstraktní obrazec a jakýsi hlas zadeklamoval: "Čekajte prosím na pokračování vašeho hovoru. Za tuto dobu vám není účtováno hovorné. Zatím se prosím uvolněte -" načež se ozvala uklidňující hudba. Jubal se opřel zády do židle a rozhlédl se. Anne si četla, sedíc mimo zorné pole telefonu. Muž z Marsu, usazený na druhé straně místnosti, byl rovněž z dohledu. Díval se na stereovizi se sluchátky zastrčenými v uších.

Jubal usoudil, že musí tu odpornou ukecanou bednu odnést zpátky do sklepa. "Co ses dozvěděl, synu?" zeptal se, natáhl ruku a zapnul hlasitý reproduktor sterea. "Nevím, Jubale," odtušil Mike.

Zvuk potvrdil, čeho se Jubal obával: Smith poslouchal fosteritské bohoslužby. Jejich Pastýř právě četl církevní vzkazy: "- mladý tým Aktivní duch pořádá demonstraci, přijďte tedy brzy a uvidíte, jak budou chlupy lítat! Trenér našeho týmu, bratr Homsby mne požádal, abych vám, chlapci, vyřídil, že si máte přinést jen přílby, rukavice a hole - tentokrát nebudeme honit hříšníky. Malí cherubíni ale budou stejně připraveni poskytnout první pomoc, kdyby naši hoši byli příliš horliví." Pastýř se odmlčel a na tváři se mu rozlil široký úsměv. "A teď báječná zpráva, mé děti! Vzkaz od anděla Ramzaiho pro bratra Arthura Renwicka a jeho dobrou manželku Dorothy. Vaše prosby byly vyslyšeny a do nebe se odeberete ve čtvrtek ráno za svítání! Vstávej, Arte! Ty taky, Dottie! Pokloňte se!"

Následoval stříh na církevní shromáždění a kamera se zaměřila na bratra a sestru Renwickovy. Na zuřivý potlesk a volání Aleluja odpovídal bratr Renwick máváním, zatímco jeho žena vedle něj se zarděla, usmála se a osušila si oči.

Kamera se vrátila k Pastýři, který zvedl ruku, aby si zjednal klid. Pokračoval energicky: "Večírek na rozloučenou začne o půlnoci a v tu dobu se budou dveře zamykat; přijďte tedy včas a uspořádejte tu nejšťastnější oslavu, jakou naše shromáždění zažilo. Jsme hrdí na Artu a Dottie. Pohřební obřad bude zahájen třicet minut po svítání a hned poté bude snídáně pro ty, kdo musejí časně do práce." Pastýř se náhle zatvářil přísně a kamera najížděla blíž, až tvář vyplnila celý tank. "Po našem posledním večírku na rozloučenou našel hrobník v jednom z našich Pokojů štěstí prázdnou pintovou láhev od nápoje, který destilovali hříšníci. Už je po všem; bratr, který se pomýlil, se doznal a zaplatil sedmkrát pokání, přičemž dokonce odmítl slevu, poskytovanou při platbě v hotovosti - a jsem si jist, že on se už nepomýlí. Zastavte se však a zamyslete, děti moje - stojí za to riskovat věčné blaženství pro pár drobných, které ušetříte při koupi produktu světských obchodníků? Vždy se radši ptejte po našem požehnaném výrobku se svatou schvalovací pečeti a obrázkem usmívajícího se biskupa Digbyho. Nenechte si od hříšníků podstrčit něco "úplně stejně dobrého". Naši sponzoři nás podporují a zaslouží si proto, abyste vy podporovali je. Bratře Arte, je mi líto, že jsem musel takovou záležitost -"

"To je v pořádku, Pastýři! Jen pokračuj!"

"- řešit právě ve chvíli, kdy nás potkalo takové štěstí. Ale nesmíme nikdy zapomínat, že -" Jubal vypnul zvuk.

"Miku, tohle nemusíš poslouchat."

"Ne?"

"No -" Kruci, ten chlapec se o tom musí dozvědět. "No dobře, tak se koukej. Ale připomeň mi to později."

"Ano, Jubale."

Harshaw se chystal poradit Mikovi, aby zkusil nebrat všechno tak doslova. Ale vtom hudba v telefonu ustala a obrazovka se rozjasnila - obrazem muže něco přes čtyřicet, kterého Jubal otaxoval jako "poldu".

Harshaw agresivně vyjel. "Vy nejste Gil Berquist."

"Jaký je váš zájem na Gilovi Berquistovi?"

Jubal odpověděl s unavenou trpělivostí: "Chci mluvit s ním. Milý pane, jste státní zaměstnanec?"

Muž zaváhal. "Ano. Musíte -"

"Nemusím nic! Jsem občan tohoto státu a mé daně se podílejí na vašich platech. Celé dopoledne se snažím o jeden krátký telefonní hovor - posílají mě tu od jednoho vylízance k druhému - a všichni z nich se živí z našich peněz. A teď vy. Sdělte mi své jméno, postavení a číslo na výplatní listině. Pak chci mluvit s panem Berquistem."

"Neodpověděl jste na mou otázku."

"No to snad ne! Ostatně ani nemusím; jsem soukromý občan. Vy ale ne - a údaje, které jsem po vás požadoval, může žádat kterýkoli občan po kterémkoli člověku, sloužícím veřejnosti. Případ O'Kelly versus Stát Kalifornie 1972. Žádám vás, abyste se mi představil - jméno, služební postavení, číslo."

Muž odpověděl bezvýrazným hlasem. "Jste doktor Jubal Harshaw, Voláte z -"

"Tak tohle vám trvalo tak dlouho? To byla ale pitomost. Mou adresu můžete najít v každé knihovně, telefonním seznamu či poště. A kdo jsem, to ví každý. Tedy každý, kdo umí číst. Umíte číst?"

"Doktore Harshawe, jsem policejní důstojník a žádám vás o spolupráci. Jaký je váš důvod -"

"Pchá, pane! Já jsem právník. Občan musí spolupracovat s policií pouze za určitých podmínek. Například při neodkladném pronásledování zločince - ale i v tom případě lze požadovat po policejním důstojníkovi jeho osobní údaje. Je toto neodkladné pronásledování, pane? Chystáte se právě na mě vrhnout skrz telefonní linku? Za druhé, občan může být požádán o spolupráci v rozumných a zákonných mezích během policejního vyšetřování -"

"Tohle je vyšetřování."

"Vyšetřování čeho, pane? Než mne požádáte o spolupráci, musíte se nejdřív sám představit a přesvědčit mne o svých dobrých úmyslech, důvodech svého požadavku, a - pokud o to požádám - dokázat mi, že tyto rozumné důvody skutečně existují. Nic z toho jste neudělal. Chci mluvit s panem Berquistem."

Mužova tvář sebou hněvivě škubla, ale muž rezignoval. "Jsem kapitán Heinrich z Federálního úřadu Speciál Service. Fakt, že vás spojili se mnou, když jste volal Palác exekutivy, by vám měl stačit jako důkaz mého tvrzení. Přesto ale -" Vytáhl náprsní tašku, otevřel ji a přidržel u čoček kamery. Harshaw přešel průkaz pohledem.

"Výborně, kapitáne," zavrčel. "Mohl byste mi tedy vysvětlit, proč mi bráníte v hovoru s panem Berquistem?"

"Pan Berquist není k zastížení."

"Tak proč jste mi to už dávno neřekl? Převeďte tedy můj hovor k někomu z Berquistova oddělení. Myslím k někomu, kdo pracuje přímo s generálním tajemníkem jako Gil. Nestojím o to bavit se zase s nějakým mladým pomocným floutkem, který nemá dost pravomocí ani na to, aby se mohl vysmrkat! Jestli tu není Gil, tak mi prokristapána dejte někoho se srovnatelným postavením!"

"Pokoušel jste se volat generálnímu tajemníkovi."

"Přesně tak."

"Výborně, možná byste mi tedy mohl vysvětlit, co jste mu chtěl."

"A možná že nemohl. Jste snad důvěrným asistentem generálního tajemníka? Máte přístup k jeho tajemstvím?"

"To je nepodstatné."

"To je přesně to podstatné. Jako policejní důstojník byste to měl vědět lépe než já. Vysvětlím to jen někomu, o kom budu vědět, že je pověřen jednat o choulostivých záležitostech a že se těší důvěře generálního tajemníka. A vysvětlím mu jen tolik, abych si byl jist, že si se mnou pan Douglas promluví."

Jste si jistý, že pan Berquist není k zastižení?"

"Naprosto."

"Pak budu muset mluvit s někým jiným - stejného postavení."

"Jestli je to tajné, neměl byste hovořit telefonicky."

"Můj milý kapitáne! Můj aparát jste už zaměřil, takže jistě víte, že je maximálně zabezpečen proti odposlechu."

Důstojník poznámku ignoroval. "Doktore, budu upřímný. Dokud nám nevysvětlíte své důvody, nedovoláte se nikam. Pokud zavoláte znovu, přepojí vás ihned do mé kanceláře. Můžete volat třeba stokrát nebo i za měsíc. Pokaždé to dopadne stejně - dokud s námi nebudete spolupracovat."

Jubal se šťastně usmál. "To už nebude nutné, když už jste mi prozradil - náhodně, nebo to byl záměr? - to jediné datum, které jsem potřeboval, než začneme jednat. Pokud k tomu budeme donuceni. Mohu je zadržet ještě do večera... ale heslo už nebude "Berquist."

"Co tím hergot chcete říct?"

"Prosím vás, můj milý kapitáne! Ne na napíchnutém hovoru - Ale vy víte nebo byste měl vědět, že jsem jeden z vedoucích filozofunkulistů v činné službě."

"Prosím?"

"Vy jste se neučil amfigorii? Propána, co oni to v těch školách dneska učí! Vraťte se ke svým zpravodajským hrátkám, nepotřebuju vás." Jubal vypnul přístroj a nastavil jej, aby přijímal další hovory až po deseti minutách. Potom houkl: "Pojďte, děti," a vrátil se na své oblíbené místo u bazénu. Upozornil Anne, aby měla po ruce své roucho Svědka, Mika, aby se držel na doslech, a Miriam dal instrukce ohledně telefonu. Nato se rozvalil do lehátka.

Nebyl zklamaný. Nepředpokládal, že by se ke generálnímu tajemníkovi dostal na první pokus. Jeho průzkum odhalil slabé místo ve zdi, která tajemníka obklopuje, a čekal, že po jeho diskusi s kapitánem Heinrichem bude následovat zpětný telefonát z vyšších sfér.

Pokud ne, pak výměna komplimentů s tím poldou z S.S. byla aspoň zábavná a příjemně ho rozechvěla. Harshaw si byl jist, že něčí nohy již vyrazily na cestu za zkvalitněním lidské rasy, za podporou veřejného blaha a omezením tradiční arogance úředníků. V této chvíli Harshaw viděl, že Heinrich takové nohy má.

Trápil se však otázkou, jak dlouho ještě může čekat? Kromě klesání účinnosti připravené "bomby" a svého slibu Jill, že se pokusí Benovi nějak pomoci, jej tížilo ještě něco: Duke byl pryč.

Jestli odešel jen na den, či nadobro (nebo našpatno), to Jubal nevěděl. Duke byl ještě u večeře; u snídaně se už neukázal. Na Harshawově pozemku už od té doby spatřen nebyl a nikdo jej patrně ani nepostrádal.

Jubal se podíval přes bazén, kde se Mike pokoušel o tentýž perfektní skok, jaký právě předvedla Dorcas, a přiznal sám sobě, že se dnes u snídaně po Dukovi zcela záměrně neptal. Báł se zeptat lišky, kde jsou kuřata; liška by mohla odpovědět.

Musí se vypořádat s vlastní slabostí. "Miku! Pojď sem."

"Ano, Jubale." Muž z Marsu vylezl z bazénu a přiklusal jako dychtivé štěně. Harshaw si jej prohlédl od hlavy až k patě a usoudil, že určitě váží o dvacet liber víc, než když přijel... a že váhový přírůstek jsou samé svaly. "Miku, nevíš, kde je Duke?"

"Ne, Jubale."

No, tím by to bylo vyřešené; ten hoch neví, co je to lež - vlastně počkat! Jubal si vzpomněl na Mikův počítačový zvyk odpovídat vždy přesně, nač byl tázán... a posledně Mike taky nevěděl, kde je ten kanón od brandy. "Miku, kdys ho viděl naposled?"

"Viděl jsem ho jít nahoru po schodech, když jsem šel s Jill dolů, ráno, když čas vařit snídani," vysvětlil Mike a dodal hrdě: "Pomáhal jsem vařit."

"A to jsi viděl Duka naposled?"

"Já od té doby ne, Jubale. Hrdě jsem pálil topinky."

"To si myslím, žeš je pálil. Nějaká ženská si z tebe udělá prima manžela, když si nedáš pozor."

"Ach, já pálil a dával jsem si pozor."

"Jubale -"

"Ano, Anne?"

"Duke se nasnídal časně ráno a vyrazil do města. Myslela jsem, že to víš."

"No," zaváhal Jubal, "já myslel, že pojede až po obědě." Pocítil, jak se mu ulevilo. Ne že by k Dukovi něco cítil - ovšemže ne! Celá léta se snažil zabránit tomu, aby se pro něj jakákoli lidská bytost stala důležitou - ale trochu by ho to trápilo. Samozřejmě jen trochu.

Který zákon by Mike porušil tím, že přesune člověka do jiného prostoru?

Vražda by to nebyla, alespoň pokud by jednal v sebeobraně, nebo na obranu někoho jiného, jako třeba Jill. Možná by šlo aplikovat pennsylvánské zákony proti čarodějnictví... ale bylo by zajímavé vidět přesnou formulaci obžaloby.

Možná by šlo vznést civilní žalobu - dalo by se poskytování útočiště Muži z Marsu kvalifikovat jako "přechovávání předmětu obecné škodlivosti"? Pravděpodobně budou muset být vypracovány nové zákony. Mike už podkopal základy fyziky a medicíny, přestože si praktici obou oborů byli už dávno vědomi chaosu, jaký v jejich disciplínách panuje. Harshaw si vzpomněl na tragédii, kterou pro mnoho vědců znamenala teorie relativity. Nebyli schopni ji strávit, a proto hledali únik ve vzteku na Einsteina. To byl ale také jejich konec; ta zkostnatělá stará garda musela vymřít, aby uvolnila prostor mladším mozům.

Jeho dědeček mu vyprávěl podobný příběh, který se odehrál v medicíně, když došlo k objevu bakterií; mnoho lékařů ještě na smrtelném loži nadávalo Pasteurovi do lhářů a hlupáků - aniž si ověřili důkazy, o nichž jim jejich "zdravý rozum" tvrdil, že jsou nesmyslné.

No, uvidíme, jestli Mike způsobí ještě větší poprask než Einstein s Pasteurem dohromady. Což mu připomíná - "Larry! Kde je Larry?"

"Tady, šéfe," ozval se tlampač za ním. "Dole v kanceláři."

"Máš poplachový hlásič?"

"Jasně. Říkal jsi přece, abych s ním i spal. Tak to dělám."

"Přiskotač s ním sem nahoru a dej ho Anne. Anne, dej si ho ke svému plášti."

Přikývla. Z amplionu ještě zahučel Larry. "Už vyrazím, šéfe. Blíží se ten správný okamžik?"

"Pohni sebou," Jubal si všiml, že před ním stále ještě stojí Mike, tichý jako by byl z kamene. Z kamene? Jubal zalovil v paměti. Michelangelův David! Ano, dokonce i klukovské ruce a nohy, oduševnělá vyrovnaná tvář a rozčuchané, příliš dlouhé vlasy. "To je všechno, Miku."

"Ano, Jubale."

Ale Mike neodcházel, a tak se Jubal zeptal: "Něco máš na srdci, synu?"

"To, co jsem viděl v té zatracené ukecané bedně. Říkal jsi: Připomeň mi to později."

"A ták." Harshaw si vzpomněl na fosteritské vysílání a bolestně sebou při té vzpomínce škubl. "Ano, ale neříkej té věci zatracená ukecaná bedna. Je to stereovizní přijímač."

Mike se zatvářil udiveně. "Není to zatracená ukecaná bedna? Slyšel jsem tě tedy nesprávně?"

"Je to opravdu zatracená ukecaná bedna. Ale ty jí budeš říkat stereovizní přijímač."

"Budu jí říkat stereovizní přijímač, Proč, Jubale? Negrojuji to."

Harshaw vzdychl; je to pořád dokola. Jakákoli konverzace se Smithem obnažovala ty rysy lidského chování, které nebylo možno logicky vysvětlit, a pokusy o vysvětlení zabíraly nekonečně mnoho času. "Já sám to negrojuju taky, Miku," přiznal, "ale Jill chce, abys to říkal takhle."

"Budu to tak dělat, Jubale. Jill to chce."

"A teď mi pověz, co jsi viděl a slyšel a co jsi z toho grokoval."

Mike si vybavil každé slovo a pohyb, který se v tanku odehrál, včetně reklam. Protože už měl encyklopedii skoro přečtenou, absorboval i hesla náboženství, křesťanství, judaismus, konfuciánství, buddhismus a podobná témata. Nic z toho negrokoval.

Jubal se dozvěděl, že: a) Mike nevěděl, že fosteritské vysílání bylo náboženské; b) Mike si pamatoval vše, co o náboženství četl, ale nerozuměl ničemu, a tak si uschoval látku pro pozdější meditaci; c) Mike měl velice zmatenou představu, co slovo náboženství znamená, přestože dokázal citovat devět definicí z encyklopedie; d) marťanský jazyk neobsahoval žádná slova, která by mohl Mike srovnat s kteroukoli z těchto definic; e) obyčejně, které Jubal Dukovi popisoval jako náboženské obřady, ve skutečnosti náboženské nebyly. Pro Mika znamenaly tyto záležitosti vlastně něco jako pro Jubala potravinářský krám; f) v marťanském jazyce nebylo možno odlišit lidské pojmy "náboženství", "filozofie" a "věda" - a

jelikož Mike přemýšlel v mart'anštině, bylo nad lidské síly mu ten rozdíl vysvětlit. Všechny tyto pojmy pro něj znamenaly jedno - "učení" od Starých. O pochybnosti nikdy neslyšel, stejně tak o výzkumu (ani pro jedno neexistoval v mart'anštině ekvivalent). Odpovědi na všechny otázky se daly získat od Starých, kteří byli vševědoucí a neomylní, ať už se jednalo o zítřejší počasí, či o kosmickou teleologii. Mike viděl předpověď počasí a domníval se, že se jedná o vzkaz od lidských Starých určený těm, kteří jsou ještě spojeni. Totéž předpokládal o autorech Encyclopedia Britannica.

Ale nakonec - a to byla pro Jubala nejhorší rána - vyrozuměl, že Mike pochopil fosteritský pořad jako oznámení chystaného rozpojení dvou lidí a jejich připojení k lidským Starým - což Mika hrozně vzrušilo. Grokoval to správně? Mike chápal, že jeho angličtina je nedokonalá; dělal chyby z nevědomosti, neboť byl "pouhé vejce". Ale grokoval toto správně? Čekal na setkání s lidskými Starými, chtěl se jich zeptat na spoustu věcí. Je toto ta správná příležitost? Nebo musí získat další "učení", než bude na takové setkání připraven?

Jubala zachránil zvon; přišla Dorcas s kávou a sendviči. Jubal jedl mlčky, což Smithovi vyhovovalo; vždy jej učili, že jídlo je čas meditace. Jubal se v jídle šťoural a přitom přemýšlel - a proklínal se, že nechal Mika se na to stereo koukat. Pravda, ten chlapec se s náboženstvím setkat musí - nešlo to jinak, pokud měl strávit zbytek života na téhle bláznivé planetě. Jenže by bylo ksakru lepší s tím počkat, až si trochu zvykne na ten zmatený způsob lidského jednání... a ne mu ještě předhodit jako první zážitek zrovna fosterity!

Jubal, jako zapřísáhlý odpůrce všeho dogmatismu, házel všechna náboženství, animismem v Kalahari počínaje a těmi nejintelektuálnějsími sektami konče, do jednoho pytle. Ale emocionálně byl alergický na několik z nich víc než na ty druhé a Církev nového zjevení v něm vyvolávala skřípění zubů. Fosteritský neomalený patent na rozum, pocházející z údajného přímého kontaktu s nebesy, arogantní nesnášenlivost, mítinky ve stylu amerického fotbalu a komerčně dobře využitá shromáždění - to vše ho ničilo. Když už lidé musí být v nějaké církvi, proč si ksakru nemohou vybrat nějakou důstojnější, jako jsou katolíci či kvakeři?

Pokud Bůh existuje (v této otázce Jubal zachovával neutralitu) a pokud by stál o to být uctíván (názor, který Jubal shledával nepravděpodobným, přesto jej však vzhledem k vědomí vlastní nevědomosti připouštěl jako možný), pak se zdá vysoce nepravděpodobné, že by Bůh schopný formovat galaxie byl nakloněn pošetilým a neohrabaným nesmyslům, které fosterité pokládali za jeho uctívání.

V záblesku upřímnosti si však Jubal přiznal, že fosterité mohou mít svou Pravdu, přesnou Pravdu a nic než Pravdu. Vesmír je hloupé místo a neřídí se vlastním rozumem... nejméně pravděpodobné vysvětlení je však to, že žádné vysvětlení není a vše je otázkou náhodného výběru, ta představa, že jeden náhodně vzniklý prvek je jedním z atomů dalšího náhodně vzniklého prvku a že tyto se kombinují různými způsoby, které jim náhodou dodávají podoby pevných zákonů, a některé kombinace si náhodou dokážou uvědomit samy sebe - a dvě náhodné konfigurace se náhodou staly Mužem z Marsu a plešatým starým hlupákem jménem Jubal.

Ne, tuhle "náhodnou" hypotézu by akceptovat nemohl, ať je u mužů, kteří sami sebe nazývají vědci, populární jak chce. Náhodný výběr jako dostatečné vysvětlení vesmíru nestačí - náhodný výběr není dostatečným vysvětlením náhodného výběru; hypotéza nemůže dokazovat sama sebe.

Ale co tedy? Ta poslední teorie si nezasluhuje, aby jí dával přednost; meč náhody nemůže rozetnout uzel prvotního problému, Podstatu Božího vědomí (i tak tomu můžeš říkat, ty starý troubo - je to krátké, přehledné, a stejně sám nerozumíš, co jsi tím vlastně označil).

Existuje nějaký důvod, proč by měl jedné hypotéze dávat přednost před druhou? Když přitom ničemu nerozumí. Ne! Jubal si přiznal, že za celý svůj dlouhý život ani trochu nepochopil základní problémy vesmíru.

Fosteriti mohou mít pravdu.

Jenže, připomněl si zuřivě, ještě tu jsou dvě věci: jeho hrdost a vkus. Pokud mají monopol na pravdu fosteriti a nebe je otevřeno jen a jen jim, potom on, Jubal Harshaw, gentleman, dává přednost věčnému bolestnému zatracení, vyhrazenému "hříšníkům", kteří odmítli přijmout Nové zjevení. Nebude mu dopřáno spatřit obnaženou tvář Boha... bude však ve společnosti lidí, jemu lidsky rovných - a těm fosteriti nesahají ani po kolena!

Jenže Mike z toho byl očividně zmaten; fosteritský "odchod do nebe" v předem stanovený čas skutečně vypadal jako dobrovolné "rozpojení", o němž Jubal nepochyboval, že je na Marsu běžným zvykem. Jubal měl podezření, že na počínání fosteritů by se spíš hodilo označení vražda - ale nic takového nebylo nikdy prokázáno a jen zřídka se vyskytly nějaké náznaky. První, kdo takto odešel do "nebes" podle plánu v předem předpověděný okamžik, byl sám Foster - a od té doby se tento odchod ze světa stal u fosteritů známkou zvláštní milosti... a trval už celá léta, neboť jen málokterý soudní patolog měl tu odvahu strkat do těchto záležitostí nos.

Ne že by to Jubalovi vadilo - dobrý fosterita je mrtvý fosterita.

Jenže se to těžko vysvětluje.

Nemá smysl otálet, lehčí to nebude ani po dalším šálku kávy - "Miku, kdo stvořil svět?"

"Prosím?"

"Rozhlédni se kolem sebe. Tohle všechno. I Mars. Hvězdy. Všechno. Tebe a mne a všechny ostatní. Řekli ti Staří, kdo to všechno vytvořil?"

Mike se zatvářil udiveně. "Ne, Jubale."

"No a přemýšlel jsi o tom? Kde se tu vzalo slunce? Kdo umístil na oblohu hvězdy? Kdo to celé započal? Všechno, všecičko, celý svět, vesmír... tak o tom se teď spolu bavíme." Jubal zmlkl, překvapen sám sebou. Měl původně v úmyslu držet se svého obvyklého agnostického přístupu... a místo toho zjistil, že jej cosi nutí dodržovat své právnícké zásady. Byl příliš čestným advokátem, než aby nevystoupil na podporu náboženské víry, již sám osobně sice nesdílel, ale již věřila většina ostatních lidských bytostí. Shledal, že je volkynevolky zástupcem věřících své vlastní rasy tváří v tvář - čemu vlastně?

"Jak na podobné otázky odpovídají vaši Staří?"

"Jubale, negrokují... že jsou to otázky. Mrzí mne to."

"Cože? Negrokuju tvou odpověď."

Mike zaváhal. "Pokusím se. Ale slova jsou... nejsou správná. Ne vytvoření. Ne započetí. Nyně. Svět je. Svět byl. Svět bude. Nyní."

"Jak to bylo na počátku, tak je to i dnes a bude navždy, nekonečný svět -"

Mike se šťastně usmál. "Grokuješ to?"

"Negrokuju to," zabručel Jubal. "Jen cituju něco, co řekl, ehm, jeden Starý." Rozhodl se zkusit to jinak; Bůh Stvořitel nebyl pro začátek ten nejvhodnější aspekt Božství, když Mike pojem stvoření nechápe. Tedy, Jubal si tím nebyl jist ani u sebe - už dávno uzavřel vnitřní úmluvu, že v sudé dny bude vycházet z toho, že vesmír byl stvořen, a ve dny liché z toho, že stvořen nebyl - protože každá z hypotéz se vyhýbá paradoxům té druhé. Každý přestupný rok si navíc vyhradil jeden den, aby si mohl vyhodit z kopýtka názorem, že neexistuje nic kromě něho samého. Poté nastolenou otázku, na niž nebylo možno najít odpověď, odložil v zapomnění na dobu víc než jedné generace.

Jubal se rozhodl vysvětlit náboženství v nejširším slova smyslu a s pojmem Božství a jednotlivými jeho aspekty se vypořádat později.

Mike souhlasil, že "učení" může existovat v rozličných velikostech, od malých učení, která může grokovat i mládě, až k velkým, které umí v plnosti grokovat jen Starý. Jubalův pokus učinit spojnicí mezi velkými a malými učením tak, že "malá učení" budou jednotlivé náboženské otázky, se však nezdařil. Některé z náboženských otázek totiž Mikovi vůbec nepřipadaly jako otázky (jako třeba stvoření) a jiné se mu zdály být "malými" otázkami, zřejmými i mláďatům - jako například posmrtný život.

Jubal to vzdal a věnoval se různorodosti lidských náboženství. Vysvětloval, že lidé mají stovky způsobů, jak učit "velká učení", přičemž každý způsob má své odpovědi a každý o sobě tvrdí, že má pravdu.

"Co je to pravda?" zeptal se Mike.

(Co je to pravda, zeptal se jeden římský soudce a umyl si ruce. Jubal zatoužil, aby jej mohl napodobit.) "Odpověď je pravdivá, když odpovídáš správně, Miku. Kolik mám rukou?"

"Dvě ruce. Vidím dvě ruce," oznámil Mike.

Anne zvedla oči od svého čtení. "Za šest týdnů bych z něj udělala Svědka."

"Ticho, Anne. I tak je to fuška. - Miku, odpověď jsi správně: mám dvě ruce. Tvá odpověď má

pravdu. Ale co kdybys řekl, že mám sedm rukou?"

Mike byl zřejmě v úzkých. "Negrokuji, že bych to mohl říci."

"Ne, asi bys nemohl. Ale kdybys to udělal, neměl bys pravdu. A teď, Miku, dobře poslouvej: Každá církev tvrdí, že má pravdu, tedy že mluví správně. A přesto se jejich odpovědi liší jako dvě ruce a sedm rukou. Fosteriti říkají jedno, buddhisti něco jiného, muslimové něco ještě jiného - spousta odpovědí a každá je jiná."

Mike očividně vyvíjel velké úsilí. "Všichni mluví správně? Jubale, negrokuji."

"Já taky ne."

Muž z Marsu se tvářil ustaraně, ale potom se najednou usmál. "Požádám fosterity, aby se zeptali vašich Starých, a pak se to dozvíme, můj bratře. Jak to mám udělat?"

O několik minut později Jubal ke svému znechucení shledal, že Mikovi slíbil rozhovor s nějakým fosteritským mluvčím. Nedokázal ani oťrást Mikovým přesvědčením, že fosterité jsou v kontaktu s lidskými Starými. Mikův problém tkvěl v tom, že neměl ponětí, co je to lež. Slovníkové definice lži a klamu mu v mysli ležely bez sebeslabšího náznaku jejich grokování. Jedinec mohl "promluvit nesprávně" pouze náhodou, a proto tedy vzal fosteritské kázání doslova.

Jubal se mu snažil vysvětlit, že všechna lidská náboženství prohlašují, že jsou tak či onak ve spojení se Starými, a jejich odpovědi se přesto liší.

Mike se trpělivě trápil. "Jubale, můj bratře, snažím se... ale negrokuji, jak by mohli nemluvit správně. U mého lidu mluví Staří vždycky správně. Vaši lidé -"

"Zastav, Miku."

"Prosím?"

"Když jsi řekl Můj lid, mluvil jsi o Mart'anech, Miku. Ty nejsi Mart'an, ty jsi člověk."

"Co je to člověk?"

Jubal zasténal. Byl si jist, že Mike dokáže citovat přesné definice ze slovníku. Přesto se ten chlapec nikdy neptá, jen aby otravoval; vždycky se ptá, aby získal informace - a čeká, že mu je Jubal bude schopen sdělit. "Já jsem člověk, ty jsi člověk, Larry je člověk."

"Ale Anne není člověk?"

"Anne je člověk, žena."

("Díky, Jubale." - "Sklapni, Anne.")

"Dítě je taky člověk? Viděl jsem obrázky - a v té zatracené uř-, ve stereovizi. Dítě není tvarované jako Anne... a Anne není tvarovaná jako ty... a ty nejsi tvarovaný jako já. Ale dítě je mládě člověka?"

"Uf... ano, dítě je člověk."

"Jubale... myslím, že grokuji. Mí lidé - "Mart'ané" - jsou člověk. Ne tvar. Tvar není člověk. Člověk je grokování. Mluví správně?"

Jubal se rozhodl, že rezignuje na své místo ve Filozofické společnosti a začne se věnovat tkaní krajek! Co je to grokování? Už to slovo používá týden - a ještě ho negrokoval. Ale co je to člověk? Dvounožec s holou kůží? Obraz Boží? Nebo náhodný výsledek přírodního výběru v kruhové definici biologů? Kandidát smrti a placení daní? Mart'ané zřejmě nad smrtí zvítězili a patrně nemají peníze, majetek ani vládu v lidském smyslu slova - tak jak by mohli mít daně?

Chlapec má však přesto pravdu; tvar těla není pro definování člověka o nic podstatnější než tvar láhve pro chuť vína. Lze dokonce i vyjmout člověka z jeho tělesné schránky, jako to udělali Rusové, když "zachránili život" nějakému chudákovi tím, že mu umístili mozek do skleněné krabice a propojili ho dráty jako telefonní ústřednu.

Jenže jak se člověk liší od ostatních živočichů, posuzováno ze zorného úhlu Mart'ana? Mohou na rasu, která umí levitovat (a bůhvíco ještě), udělat dojem třeba lidské stavby? A pokud ano, co by ocenili výš, Asuánskou přehradu, nebo korálový útes tisíc mil dlouhý? Lidskou schopnost uvědomit si sám sebe? To je jen pouhý pojem; neexistují způsoby, jak dokázat, že vorvani a sekvoje nejsou daleko lepšími filozofy a básníky než lidé sami.

Je tu jeden obor, v němž je člověk nepřekonatelný; prokázal nekonečnou vynalézavost ve vymýšlení stále lepších a účinnějších způsobů, jak zabíjet, zotročovat, otravovat a ve všech směrech ztrpčovat život sobě samému. Člověk je ten nejčernější vtip, který provedl sobě samému. Samotné základy humoru jsou

-
"Člověk je živočich, který se směje," odpověděl Jubal.
Mike to uvážil. "Pak nejsem člověk."
"Cože?"
"Nesměji se. Slyšel jsem smích a bál mne. Potom jsem grokoval, že mi neublíží. Pokoušel jsem se učit
-" Mike zvrátil hlavu a vydal chraplavé zakdákání.
Jubal si zacpal uši. "Přestaň!"
"Slyšel jsi," souhlasil Mike smutně. "Neumím to udělat správně. Tak nejsem člověk."
"Počkej chvíli, synu. Prostě ses to ještě nenaučil... a takhle se ho ani nenaučíš. Ale budeš se smát,
to ti slibuji. Pokud budeš mezi námi žít dostatečně dlouho, jednoho dne poznáš, jak jsme směšní - a
rozesměješ se."
"Rozesměju?"
"Rozesměješ. Neboj se a nech to být; přijde to samo. Víš, chlapče, dokonce i Mart'an by se smál,
kdyby nás grokoval."
"Budu čekat," přitakal mírně Smith.
"A zatímco budeš čekat, nepochybuji o tom, že jsi člověk. Jsi jím. Člověk, zrozený z ženy, aby se
trápil... a jednou to trápení grokuješ v plnosti a začneš se smát - protože člověk je živočich, který se
směje sám sobě. Nevím, jestli to dokážou i tví přátelé na Marsu. Ale grokuju, že taky mohou, být
"člověk"."
"Ano, Jubale."
Jubal usoudil, že rozhovor je u konce, a pocítil úlevu. Tolik rozpaků nezažil od toho dne, kdy mu jeho
otec vysvětlil, jak to chodí u ptáček, včelíček a kytíček - ale bohužel příliš pozdě.
Jenže Muž z Marsu ještě neskončil. "Jubale, můj bratře, ptal ses mne, kdo stvořil svět, a já neměl slov,
abych vysvětlil, proč negrokuji, že je to otázka. Vymýšlel jsem slova."
"Vážně?"
"Řekl jsi mi Bůh stvořil svět."
"Ne, ne!" zaprotestoval Harshaw. "Řekl jsem ti, že náboženství říkájí různé věci, ale většina z nich říká
"Bůh stvořil svět. Povídal jsem, že to negrokuji v plnosti, ale slovo Bůh jsem skutečně použil."
"Ano, Jubale," souhlasil Mike. "Slovo je "Bůh". Grokuješ."
"Musím přiznat, že negrokuju."
"Grokuješ," opakoval pevně Smith. "Já vysvětlím. Neměl jsem to slovo. Ty grokuješ. Anne grokuje.
Já grokuji. Trávy pod mou nohou grokuji v krásném štěstí. Ale potřeboval jsem to slovo. Svět je Bůh."
"Pokračuj."
Mike vítězně namířil prst na Jubala. "Tys ten Bůh!"
Jubal se plácl do čela. "Ježíšikriste! - Co jsem komu udělal? Miku, prosím tě, neber si to tak!
Nerozuměls mi. Omlouvám se. Strašně moc se omlouvám. Zapomeň na všechno, co jsem říkal, a někdy
jindy začneme znovu. Ale -"
"Tys ten Bůh," opakoval Mike jasně. "Ten, který grokuje. Anne je Bůh. Já jsem Bůh. Šťastné trávy
jsou Bůh. Jill grokuje vždycky v kráse. Jill je Bůh. Všichni tvarujeme a děláme a tvoříme dohromady -"
zakrákoral cosi v mart'anštině a šťastně se usmál.
"No dobře, Miku. Ale to počká. Anne? Zachytilas to všechno?"
"To si piš, že jo, šéfe!"
"Sepiš to. Budu na tom muset pracovat. Nemůžu to nechat být. Musím -" Jubal zvedl hlavu: "Propána!
Všichni na místa! Anne! Nastav poplašný hlásič tak, aby spustil ve chvíli, kdy jej na delší dobu pustíš z
ruky - a pak ho prokristapána drž; možná letí někam jinam." Znovu vrhl pohled na dva vozy, blížící se
vzduchem od jihu. "Obávám se, že neletí. Miku! Schovej se v bazénu! A pamatuj si, co jsem ti říkal: na
dno až do té nejhlubší části, a tiše tam zůstat, dokud si pro tebe nepřijde Jill."
"Ano, Jubale."
"Hned! Pohyb!"
"Ano, Jubale." Mike udělal pár skoků, proletěl vodou a zmizel.
"Jill!" velel dál Jubal. "Skoč do vody a zase vylez. Ty taky, Larry. Pokud se někdo dívá, chci, aby

ztratil přehled, kolik je v tom bazénu lidí. Dorcas! Vylez honem ven, dítě, a skoč tam znova. Anne - ne, ty držíš poplašené zařízení."

"Můžu si obléknout úřední plášť a jít na okraj bazénu. Šéfe, po jaké době bez držení má ta mašinka spustit?"

"Nastav to na třicet vteřin. Jestli přistanou, navlékni si plášť a drž dál hlásič. Potom čekej - a pokud tě zavolám k sobě, tak ho polož a on se už o zbytek postará sám. Neodvažuju se udělat povyk, dokud -" zaclonil si oči. "Jeden z nich jde na přistání... a vypadá jako policejní anton. Sakra, myslel jsem, že budou nejdřív vyjednávat."

První auto se zakymácelo a dosedlo na zem do zahrady u bazénu, zatímco druhé začalo kroužit nízko nad zemí. Vozy velikostí odpovídaly transportérům přepadových jednotek a na boku nesly malé znaky: stylizované glóby Federace.

Anne položila vysílačku, rychle si navlékla odznak své profese, uchopila znovu hlásič a opět stiskla tlačítko. Jakmile se první stroj dotkl země, otevřel dveře a Jubal se k nim vyřítíl se zuřivostí pekingského psíka. Když se objevil první člen posádky, Jubal se rozeřval: "Vypadněte s tím prokletým krápem z mých růžových keřů!"

Muž to nechal bez povšimnutí. "Jubal Harshaw?"

"Řekněte tomu blbounovi, ať ten kyblík zvedne a couvne! Ať vypadne ze zahrady na trávník! Anne!"

"Už jdu, šéfe."

"Jubale Harshawe, mám zatykač na -"

"Je mi jedno, jestli máte zatykač třeba na anglického krále; zmizte ihned s tou kraksnou z mých záhonů! Podám na vás žalobu pro -" Jubal se na muže podíval a zřejmě teprve teď jej poznal. "Ach, to jste vy," pronesl s hořkým pohrdáním. "Heinrichu, to už jste se tak pitomý narodil, nebo jste na to musel vystudovat? Kdo naučil toho uniformovaného osla létat?"

"Prohlédněte si prosím tento zatykač," vyhnul se odpovědi s pečlivou trpělivostí kapitán Heinrich. "Tedy -"

"Vypadněte s tím žebříňákem z mých záhonů, nebo rozpoutám takovou soudní melu za poškozování občanských práv, že vás to bude stát kariéru!"

Heinrich zaváhal. "Hned!" zaječel Jubal. "A řekněte těm tupcům, co lezou ven, aby se koukali, kam šlapou! Ten idiot s veverčíma zubama stojí na unikátním exempláři Elizabeth M. Hewitt!"

Heinrich se otočil. "Chlapci - dejte pozor na ty květiny. Paskine, na jedné zrovna stojíte. Rogersi! Zvedněte vůz a přistaňte mimo zahradu." Obrátil se zpět k Harshawovi. "Jste spokojen?"

"Budu, jakmile odtamtud vypadnou - ale tu škodu mi stejně zaplatíte. Předložte mi své doklady... ukažte je i Hodnověrnému svědkovi a nahlas a zřetelně sdělte své jméno, hodnost, organizaci a osobní číslo."

"Vy už víte, kdo jsem. Mám povolení -"

"Já mám povolení vás osolit brokovnicí, pokud nebudete dodržovat právní řád a zákonný postup! Já nevím, kdo jste. Vypadáte jako ten samolibý náfuca, s nímž jsem mluvil telefonem - ale já vaši totožnost prokazovat nebudu. Vy musíte prokázat totožnost, a to přesně definovaným způsobem. Světový zákoník 1602, část II. Pak můžete uplatnit svůj zatykač. A to platí i pro ty ostatní opičky včetně toho neandrtálce, který vám dělá pilota."

"Jsou to policejní důstojníci, řídící se mými rozkazy."

"To já nevím. Možná si ty neforemné šaškovské mundúry sehnali v půjčovně kostýmů. Zákonný postup, pane! Vtrhl jste na můj pozemek. Vy říkáte, že jste policejní důstojník a tvrdíte, že máte oprávnění k tomuto vpádu. Ale já říkám, že jste přestoupili zákon, a to do té doby, než mi prokážete opak... do té doby mám svrchované právo vás odsud vyhodit - a to právo uplatním zhruba za tři sekundy."

"To bych vám neradil."

"Proč neporadíte sám sobě? Dojdu-li nějaké úhony při prosazování svých zákonných práv, vaše akce se logicky stane úmyslným přepadením - ozbrojeným přepadením, jestli ty věci, co nesou ti vaši ťulpasové, jsou zbraně, jako že to tak vypadá. Z toho vyplývá porušení jak trestního, tak i občanského zákona - chlapec, za tohle si z vaší kůže udělám předložku ke krbru!" Jubal napřáhl vrásčitou paži a začal

pěst. "Vypadněte z mého majetku!"

"Zadržte, doktore. Bude po vašem." Heinrich zrudl, ale ovládl hlas. Ukázal svůj průkaz. Jubal se na něj podíval a pak mu jej vrátil, aby ho donesl Anne. Kapitán poté sdělil své plné jméno, služební zařazení a číslo. Ostatní vojáci včetně řidiče tou ceremonií prošli jeden po druhém, řízení povely, které jim Heinrich se ztuhlými rysy uděloval.

Když bylo po všem, prohlásil Jubal sladce: "A teď, kapitáne, jak vám mohu pomoci?"

"Mám zatykač na Gilberta Berquista, který se má skrývat na tomto pozemku či v budovách na něm stojících."

"Ukažte jej mně a potom i Svědkovi."

"Učiním tak. Pak mám další zatykač, podobný tomu prvnímu, a to na Gillian Boardmanovou."

"Na koho?"

"Na Gillian Boardmanovou. Je obviněna z únosu."

"Můj ty Bože!"

"A další na Hectora C. Johnsona... a ještě na Valentina Michaela Smithe... a další na vás, Jubale Harshawe."

"Na mě? Už zase daně?"

"Ne. Napomáhání uvedenému trestnému činu... a máme důkazy i na ledacos jiného... a byl bych vás zatkl sám pro maření úředního výkonu, kdyby mi ten zatykač neušetřil práci."

"Ale no tak, kapitáne! Od chvíle, kdy jste se mi představil a začal se chovat podle platných předpisů, jsem s vámi velmi ochotně spolupracoval. A hodlám v tom pokračovat. Budu vás ovšem žalovat - jakož i vašeho bezprostředního nadřízeného a vládu - za vaše nezákonné chování předtím, než jste se mi představil... a těchto práv a nároků se nehodlám vzdát bez ohledu na to, co teď i později uděláte. Hmm... docela slušný seznam obětí. Teď už chápu, proč jste si přivezli ještě jednu dodávku. Ale - je jda! Něco tu nehraje. Ta, ehm, paní Barkmanová? - Čtu tady, že je obviněna z únosu toho chlapíka Smithe... ale v tomto dalším zatykači to vypadá, jako by byl on obviněn z útěku z ochranné vazby. Jsem z toho zmaten."

"Platí to obojí. On utekl - a ona jej unesla."

"Dá se to vůbec skloubit dohromady? A na základě jakého obvinění byl držen v té vazbě? To v zatykači zřejmě není?!"

"Jak to mám kčertu vědět? Prostě utekl, to je všechno. Je to uprchlík."

"Dobrotivý bože! Myslím, že jim budu muset nabídnout své služby jako právní zástupce. Zajímavý případ. Jestli tu někdo udělal chybu - či chyby -, mohlo by to vést k dalším procesům."

Heinrich se chladně pousmál. "Nebudete to mít tak snadné. Vy budete v díře taky."

"Oh, věřím, že ne moc dlouho." Jubal zvýšil hlas a podíval se směrem k městu. "Myslím, že pokud tohle poslouchal soudce Holland, pak by procedura habeas corpus - pro všechny zatčené - mohla být poměrně rychlá. A pokud tu má Associated Press čírou náhodou poblíž svého zpravodaje, pak alespoň všichni budou vědět, kam má být tento příkaz úředně doručen."

"Pořád ty samé kydy pokoutního advokáta, co, Harshawe?"

"Urážka na cti, drahý pane. Budu si to pamatovat."

"Houby vám to pomůže. Jsme tu sami."

"Vážně?"

XV.

VALENTINE MICHAEL SMITH doplaval kalnou vodou do nejhlubší části bazénu, pod skákací prkno, a usadil se na dně. Neměl ponětí, proč mu jeho vodní bratr řekl, aby se ukryl; nevěděl ani, že se ukrývá. Jubal mu pověděl, aby to udělal a aby počkal, než si pro něj přijde Jill. To stačilo.

Sbalil se, vypustil vzduch z plic, spolkl jazyk, zvedl oči v sloup, zpomalil srdeční tep a stal se prakticky mrtvým; k tomu mu už chybělo jen rozpojit se. Rozhodl se změnit své vnímání času natolik, že se vteřina vnějšího času pro něj stala hodinou; měl mnoho materiálu k meditaci.

Zase selhal a nedosáhl dokonalého dorozumění, toho stavu oboustranného spojení myslí - grokování -, který by měl mezi vodními bratry existovat. Chápal, že selhání zavínil on sám, neboť nedokázal správně používat ten podivně se měnící lidský jazyk, a Jubal se potom rozčílil.

Bylo mu známo, že jeho lidští bratři mohou trpět intenzivními emocemi, aniž je to poškodí; přesto nesmírně litoval, že v Jubalovi porušil citovou rovnováhu. Už se zdálo, že konečně grokoval to nejobtížnější lidské slovo. Mohl si ale dát pozor, neboť již v prvních učeních od svého bratra Mahmouda objevil, že dlouhá lidská slova jen málokdy mění význam, zatímco krátká jsou zrádná a mění jej bez jakéhokoli řádu. Alespoň tak Smith grokoval. Vystihnout správný význam krátkého lidského slova mu připadalo stejně obtížné jako nabírat vodu nožem.

Toto slovo bylo velice krátké.

Smith přesto cítil, že lidské slovo "Bůh" grokoval správně - nedorozumění vzniklo tím, že nedokázal zvolit správně ostatní slova. Ten pojem byl prostý, tak základní a nevyhnutelný, že by jej dokázalo vysvětlit i mládě - v marťanštině. Problém byl nalézt lidská slova, která by mu umožnila správně promluvit, s jistotou, že jimi v plnosti opíše to, co by řekl v jazyce svého vlastního lidu.

Podívoval se nad faktem, že vyjádření toho slova činí někomu problémy, neboť je to věc, kterou ví každý... a přesto ji zdejší živí nedokážou grokovat. Možná by se měl na správná slova zeptat pozemských Starých; bude to snazší než zápasit s proměnlivými významy. Bude však muset počkat, až to Jubal zařídí, neboť on sám je pouhé vejce.

Pocítil krátkou lítost nad tím, že se mu nedostalo pocty účastnit se rozpojení bratra Artu a bratra Dottie.

Poté uklidnil svou mysl, aby si mohl znovu projít Websterův nový mezinárodní slovník anglického jazyka, třetí vydání, vydaný ve Springfieldu, Massachusetts.

Smithe začal na jeho daleké cestě burcovat stísněný, nejasný pocit, že jeho vodní bratři jsou v nesnázích. Zastavil se mezi "šerbetem" a "šerpou", aby uvážil situaci. Měl by snad opustit vodu života a připojit se k bratrům, aby s nimi grokoval a sdílel jejich nesnáze? Doma by nebylo co řešit; nesnáze jsou sdíleny v radostné blízkosti.

Jenže Jubal mu řekl, aby čekal.

Připomenul si Jubalova slova a zkoumal je proti jiným lidským slovům; snažil se ujistit, že grokoval správně. Ano, grokoval správně: musí čekat, dokud nepřijde Jill.

Navzdory tomu se cítil tak stísněně, že se nemohl vrátit k přemítání o slovech. Nakonec přišel nápad, plný tak drzé troufalosti, že by se byl rozechvěl, nemít tělo zcela ztuhlé.

Jubal mu nakázal uložit své tělo pod vodou a nechat je tam, dokud nepřijde Jill... ale řekl Jubal, že on sám musí čekat s tělem?

Smith o tom dlouze uvažoval, vědom si toho, že ta kluzká anglická slova snadno mohou uvést v omyl. Nakonec usoudil, že Jubal mu nenařídil, aby zůstal u svého těla... a ponechal mu možnost, aby nemusel být špatný tím, že nesdílí nesnáze svých bratrů.

Smith se tedy rozhodl kráčet.

Ohromovala jej jeho vlastní odvaha, neboť už sice kráčel i dříve, nikdy však sám. Pokaždé ho doprovázel některý Starý: dohlížel na něj, dával pozor, aby jeho tělo bylo v bezpečí, pomáhal mu, aby neztratil orientaci, a opouštěl jej až ve chvíli, kdy se Smith vrátil do svého těla -

Nyní zde nebyl žádný Starý, který by mu pomohl. Ale Smith si důvěřoval, že úkol zvládne sám a tak, aby na něj jeho učitelé mohli být pyšní. Zkontroloval tedy každou částičku svého těla, ujistil se, že za jeho nepřítomnosti nedojde k úhoně, a pak je opatrně opustil, zanechávaje pouze tu špetku svého já, která byla k doзору nezbytná.

Zvedl se a stál na okraji bazénu; dobře si pamatoval, že se musí chovat, jako by tu byl se svým tělem - neboť jinak mu hrozí ztráta orientace. Mohl by ztratit kontakt s bazénem, tělem, se vším a zatoulat se do neznámých míst, odkud by nenašel cestu zpět.

Smith se rozhlédl.

V zahradě právě přistálo jakési auto a bytosti pod ním si stěžovaly na zranění a nedůstojné zacházení. To byly ty nesnáze, jež pociťoval? Trávy tu byly, aby se po nich chodilo, růže a keře nikoli - v tom byla

ta špatnost.

Ne, byla tu ještě další. Z auta vystupoval jakýsi muž, jednou nohou se chystal dotknout země a Jubal k němu běžel. Smith viděl hněv, který Jubal na toho muže vrhl, výbuch tak zuřivý, že kdyby takový vrhl jeden Marťan na druhého, došlo by k rozpojení obou.

Smith to zaznamenal jako téma vhodné k úvaze a rozhodl se, že pokud se jedná o zlom nezbytnosti, bude muset jednat, aby svému bratru pomohl. Potom se podíval po ostatních.

Dorcas vylézala z vody, byla zneklidněna, ale ne tolik; Smith cítil její důvěru v Jubala. Larry se nacházel na okraji bazénu, z něhož právě vyšel; ve vzduchu byly kapky vody, které z něj padaly. Larry byl radostně vzrušen; jeho víra v Jubala byla absolutní. Nedaleko od něj seděla Miriam v duševním rozpoložení zhruba mezi Larrym a Dorcas. Poblíž stála Anne, oděná v té dlouhé bílé říze, kterou nosila s sebou celý den. Smith nedokázal zcela grokovat její náladu; cítil v ní onen chladný, neúprosný řád, kterým se vyznačovali Staří. Překvapilo ho to, protože Anne byla vždycky měkká, jemná a vřele přátelská.

Viděl, že Anne upřeně sleduje Jubala a je připravena mu jít na pomoc. A totéž Larry!... a Dorcas... a Miriam! Smith se náhle vcítil do svých přátel a věděl, že jsou všichni Jubalovými vodními bratry - a tedy i jeho bratry. Toto procitnutí jím natolik otrásl, že málem ztratil své ukotvení v prostoru. Utišil se a jal se je chválit a hýčkat, jednoho po druhém a všechny dohromady.

Jill stála ve vodě a jednou rukou se přidržovala okraje bazénu. Smith věděl, že se byla podívat pod vodou, aby se ujistila, že je v bezpečí. Vnímál v té chvíli její přítomnost... ale teď už chápal, že ji zneklidňují i jiné věci než obava o jeho bezpečnost. Jill pociťovala další a větší obavy, obavy, které nijak nerozptýlilo zjištění, že její svěřenec leží v pořádku pod vodou života. To jej velmi tížilo, a tak se rozhodl jít k ní a dát jí najevo, že je nablízku a sdílí její nesnáze s ní.

Byl by to udělal, nebýt slabounkého pocitu viny: nebyl si jist, zda by si Jubal přál, aby se tu procházel, když je jeho tělo na dně bazénu. Došel ke kompromisnímu závěru, že bude sdílet potíže svých přátel - a svou přítomnost jim dá najevo, pokud to bude potřebností.

Potom se vrátil k muži vystupujícímu z létajícího auta, dotkl se jeho citů, rozvinul se a přiměl se muže pečlivě prozkoumat, zevnitř i zvenčí. Muž nesl ve speciálně tvarované kapse, připnuté u pasu, pistoli.

Smith si byl téměř jist, že je to pistole. Detailně ji prověřil a porovnal s pistolemi, které již viděl, i s definicí ve Websterově novém mezinárodním slovníku anglického jazyka, třetím vydání, vydaném ve Springfieldu, Massachusetts.

Ano, byla to pistole - nejen svým tvarem, ale i svou špatností, která ji obklopovala a pronikala ji skrz naskrz. Smith nahlédl do hlavně, spatřil, jak funguje, a z hlavně jeho pohled opětovně špatnost.

Měl by ji obrátit a nechat ji odejít, aby si svou špatnost vzala s sebou? Učinit tak dřív, než muž vystoupí z auta? Smith cítil, že by tak měl učinit... ale nakonec se rozhodl setrvat na okamžiku zlomu, dokud negrokuje vše - neboť bylo možné, že Jubal, vědom si blížícího se zlomu, jej poslal pod vodu, aby jej zachránil před špatným jednáním.

Počká... ale bude pozorovat tu pistoli. Protože nebyl odkázán jen na své oči, mohl vidět vše, co považoval za potřebné. Dál tedy hlídal muže a pistoli, a přitom vstoupil do nitra vozu.

Ani by byl nevěřil, že je tolik špatnosti možné! Uvnitř byli další muži a kromě jediného se tlačili ke dveřím. Jejich mysli páchly jako smečka Khaughů, kteří vyčenichali neopatnou nymfu... a každý z nich svíral v ruce předmět nesoucí špatnost.

Jak už Smith řekl Jubalovi, chápal, že tvar není nikdy prvotním určujícím faktorem; ke grokování je vždy nezbytné jít za tvar a zabývat se podstatou. Jeho vlastní lidé procházejí pěti hlavními tvary: vejcem, nymfou, mládětem, dospělým - a Starým, jenž nemá žádný tvar. Přesto je podstata Starého obsažena již ve vejci.

Tyto předměty vyhlížely jako pistole. Smith však nepředpokládal předem, že to pistole jsou, a jednu z nich pečlivě prozkoumal. Bylo to větší než všechny pistole, které kdy spatřil; tvar byl odlišný i detaily se naprosto lišily. Byla to pistole.

Prohlédl všechny ostatní se stejnou důkladností. Byly to pistole.

Muž, který dosud seděl, si připnul na popruh malou pistoli.

Vůz sám měl vestavěny dvě obrovské pistole - a spoustu jiných předmětů, které Smith nedokázal

grokovat, ale z nichž rovněž špatnost pociťoval.

Uvážil, jestli by neměl zhroutit vůz, jeho obsah, všechno - nechat to odejít. Jednak mu v tom však bránil jeho celoživotní návyk nepromrhat potravu, jednak věděl, že dosud negrokoval, co se děje. Bude lépe jednat pomalu, pečlivě se dívat a v okamžiku zlomu pomáhat a sdílet pod Jubalovým vedením... a pokud správný čin bude zůstat nečinný, pak se vrátit zpět ke svému tělu a později celou záležitost prodiskutovat s Jubalem.

Vyšel z auta, pozoroval, naslouchal a čekal.

První muž, který vystoupil, mluvil s Jubalem o věcech, které Smith mohl pouze uložit, aniž je grokoval; zcela se vymykaly jeho dosavadním zkušenostem. Ostatní muži vylezli a rozběhli se po okolí; Smith rozšířil svou pozornost i na ně. Vůz se zvedl, pohnul se zpět a opět se zastavil, což ulevilo bytostem, na nichž původně seděl. Smith s bytostmi grokoval a pokoušel se utišit jejich bolestem.

První muž podal Jubalovi nějaké papíry a nato je dostala Anne. Smith je četl s ní. Rozeznal slovní tvarování, jež nějak souviselo s lidskými rituály usmiřování a vyrovnání se, ale protože na podobné tvary narazil pouze v Jubalově právnícké knihovně, nepokoušel se obsah papírů grokovat, zvlášť když se Jubal nad nimi zřejmě nijak netrápil - ta špatnost byla v něčem jiném. Smith byl potěšen, když na dvou papírech našel lidskou podobu vlastního jména; pokaždé, když je četl, zmocňovalo se jej zvláštní rozechvění - jako by byl dvě bytosti najednou, což nedokáže nikdo vyjma Starých.

Jubal s prvním mužem kráčeli k bazénu a Anne šla těsně za nimi. Smith částečně uvolnil své pojetí času, aby mohl jít rychleji, ale aby zároveň stihl pozorovat všechny ty muže. Dva z nich se přiblížili k oné trojici a uzavřeli skupinku.

První z mužů se zastavil u bazénu blízko Smithových přátel, pohlédl na ně, vytáhl z kapsy nějaký obrázek, pohlédl na něj a potom na Jill. Smith ucítil, jak její strach vzrůstá, a uvedl se do nejvyšší pohotovosti. Jubal mu řekl: "Chraň Jill. Neboj se, že promrháš potravu. Neboj se ničeho. Chraň Jill."

Jill bude chránit v každém případě, i kdyby měl riskovat, že se zachová špatně. Ale bylo dobré si připomenout Jubalovo ujištění; odstranilo to rozštěpení a nesnáze Smithovy mysli.

Když ten muž ukázal na Jill a ti dva, co jej doprovázeli, k ní přispěchali se svými pistolemi veliké špatnosti, Smith se natáhl a udělil každému z nich tu droboučkou deformaci, která způsobuje zhroucení a pád pryč.

První muž zíral na místo; kde ti dva původně stáli, a sáhl po pistoli - a byl pryč také.

Začali se blížit další čtyři. Smith netoužil je zdeformovat. Cítil, že by Jubala potěšilo, kdyby je jen prostě zastavil. Jenže zastavit nějaký předmět, i kdyby to byl jen popelník, vyžaduje práci - a Smith neměl své tělo. Starý by se bez něj dokázal obejít, Smith však dělal, co mohl - a co musel.

Čtyři lehounké dotečky - a byli ti tam.

Ze stojícího vozu vnímal nesmírnou špatnost. Šel tedy tam, grokoval rychlé rozhodnutí - a vůz i pilot zmizeli.

Smith se počal uvolňovat - když náhle pocítil, jak špatnost vzrůstá. Podíval se vzhůru.

Druhý vůz se chystal přistát.

Smith natáhl své vnímání času, jak nejvíc mohl, a vstoupil do vznášejícího se stroje. Pečlivě jej ohledal a grokoval, že je špatností naplněn až k prasknutí... a překlopil jej do nicoty. Potom se vrátil ke skupině na okraji bazénu.

Jeho přátelé se zdáli být rozrušeni; Dorcas vzlykala a Jill ji držela v náručí a utěšovala ji. Jediná Anne vypadala klidně.

Špatnost však byla pryč, všechna, a s ní i všechny nesnáze, jež ho rušily během meditace. Věděl, že Jill vyhojí Dorcas rychleji než kdokoli jiný - Jill vždycky grokovala bolestění plně a ihned. Smith ty emoce zneklidňovaly, a protože jej tísnil pocit, že možná během zlomu nejednal ve všech směrech správně - nebo že tak možná bude Jubal grokovat -, rozhodl se, že nyní může odejít. Sjel zpět do bazénu, našel své tělo, grokoval, že je ve stejném stavu, jako když je opouštěl - a vklouzl opět dovnitř.

Zvažoval, zda nemá meditovat o událostech tohoto zlomu. Byly však příliš čerstvé a on dosud nebyl připraven pojmout je do sebe, chválit a hýčkat v sobě muže, které byl nucen přesunout. Namísto toho se šťastně vrátil k práci, jíž se původně zabíral. "Šerpa"... "šeřík"... "šesterečná soustava"...

Propracoval se přes "tabernákl" a chystal se právě na "tableta", když ucítil, že se blíží Jill. Vrátil jazyk

do úst a připravil se, neboť dobře věděl, že jeho bratr Jill nemůže pod vodou zůstat dlouho.

Když se ho dotkla, vzal její tvář do dlaní a políbil ji. Byl to úkon, který se naučil teprve nedávno a negrokoval jej dosud dokonale. Zahmoval v sobě jakési přibližování, podobné vodnímu rituálu. Skrýval však ještě cosi... cosi, co by byl rád grokoval v dokonalé plnosti.

XVI.

HARSHAW NEČEKAL, až Jill vytáhne své problémové dítko z bazénu; naordinoval sedativa pro Dorcas a pospíchal do své studovny, ponechávaje na Anne, aby vysvětlila (nebo nevysvětlila) ostatním, co se tu v uplynulých deseti minutách dělo. "Další!" houkl jen přes rameno.

Miriam vyrazila za ním. "Já jsem určitě další," vypravila ze sebe. Téměř ani nedýchala. "Ale šéfe, co se to -"

"Děvče, ani slovo."

"Ale šéfe -"

"Zmlkni, řekl jsem. Miriam, ode dneška za týden si sedneme a řekneme Anne, aby nám vyprávěla, co se to vlastně dělo. Jenže právě v této chvíli tu budou drnčet telefony z celého světa a ze stromů začnou padat reportéři - a já si musím nejdřív zařídit pár telefonátů. Jsi snad ten typ ženské, co selže, zrovna když je jí zapotřebí? Což mi ostatně připomíná - zaznamenej si, že mám srazit Dorcas gáži za tu dobu, co bude mít hysterický záchvat."

Miriam zalapala po dechu. "Šéfe! Jen se opovaž a odejdeme všichni do jednoho!"

"Nesmysl!"

"Přestaň šťourat do Dorcas. Já bych ten záchvat dostala sama, kdyby Dorcas nebyla rychlejší." Odmrlčela se. "Myslím, že ho dostanu teď."

Harshaw se zašklebil. "Zkus to a já ti naplácám. No dobře, napiš Dorcas příplatek za nebezpečnou práci. A všem ostatním taky. Zvláště mně. Já si ho zasloužím."

"Prima. Kdo zaplatí příplatek tobě?"

"Daňoví poplatníci. Vymyslím způsob, jak ho odečíst - Sakra!" Události už dorazily do studovny a telefon se dožadoval jeho pozornosti. Jubal vklouzl do židle a zapnul spojení. "Tady Harshaw. Kdo kčertu jste?"

"Nechte toho, doktore," odpověděl obličej. "Ještě jste mne za ta léta nevydělil. Jak to jde?"

Harshaw poznal Thomase Mackenzieho, šéfproducenta New World Networks, a maličko zjhl. "Docela dobře, Tome. Ale jsem ve strašném fofru, tak -"

"Vy jste ve fofru? Zkuste někdy to, co dělám já; makám čtyřicet osm hodin denně. Ještě pořád si myslíte, že pro nás něco budete mít? Nejde mi o tu aparaturu, nad tou se dají přivřít oči. Ale musím teď platit tři štáby, které jen stojí a čekají na váš signál. Chci vám vyjít vstříc, jak to jen půjde. Použili jsme spoustu vašich scénářů a ještě i v budoucnu použijem - ale nevím, jak budu tohle vysvětlovat našim ekonomům."

Harshaw na něj zíral. "A to, co jste teď natočili, vám nestačí?"

"Co jsme měli natočit?"

Zakrátko se Harshaw dozvěděl, že v New World Networks nevědí, co se u něj doma dělo. Vykroutil se z Mackenzieho otázek; pravdivé odpovědi by musely Mackenzieho přesvědčit, že se starý chudák Harshaw zbláznil.

Namísto toho se dohodli, že pokud se do dvaceti čtyř hodin nebude dít nic, co by stálo za vysílání, New World stáhne kamery a ostatní vybavení.

Když obrazovka potemněla, Harshaw nařídil: "Sežeň Larryho. A ať s sebou přinese poplachový hlásič - je u Anne." Vyřídil ještě dva telefonáty. Než Larry dorazil, bylo mu už jasné, že když se komando Speciál Service pokusilo přepadnout jeho domov, nebyla u toho žádná ze stereovizních sítí. Nemělo smysl ověřovat varovný signál, vyslaný před vlastním poplachem, protože oba byly vysílány stejným systémem.

Larry přinášel nešťastnou radiovysílačku. "Chtěl jste tohle, šéfe?"

"Chtěl jsem na to vypláznout jazyk. Larry, budiž to pro nás poučením: nikdy nevěř přístroji složitějšímu, než je vidlička a nůž."

"Okej. Ještě něco?"

"Existuje nějaký způsob, jak ten vynález vyzkoušet? Aníž všechny tři sítě vytáhneme z postele?"

"Jistě. Ten zesilovač, který instalovali dole, má na to speciální přepínač. Přehod' ten přepínač, zmáčkni poplachový knoflík a rozsvítí se světlo. Kdybys chtěl přezkoušet signál od zesilovače, stačí zavolat reportérům přímo ze zesilovače, že chceš ozkoušet spojení od nás až do stereovizního studia."

"A když test prokáže, že se s nimi nedokážeme spojit? Dokázal bys najít závadu?"

"Snad," odtušil pochybovačně Larry, "pokud je to jen špatný kontakt. Ale odborník na elektroniku je Duke - já jsem spíš intelektuál."

"Já vím, synu - ale já taky nejsem v praktických otázkách právě nejzručnější. No, uděláme, co budeme moci."

"Ještě něco, Jubale?"

"Jestli potkáš chlapíka, který vynalezl kolo, pošli ho za mnou. Šťoura pitomej!"

Jubala napadlo, že hlásič úmyslně poškodil Duke, ale zavrhl to. Ted' si dovilil zahloubat se nad tím, co se vlastně stalo v jeho zahradě a jak to ten chlapec dokázal - když byl deset stop pod vodou. Nepochyboval o tom, že za těmi neuvěřitelnými kousky je Mike.

To, čeho byl svědkem včera, také omračovalo jeho intelekt, ale nemělo to zdaleka takový psychologický dopad. Myš je zrovna takovým zázrakem přírody jako slon; přesto je mezi nimi rozdíl: slon je větší.

Kdo viděl, jak se vypařil prázdný karton na vyhození, mohl si spočítat, že stejně může zmizet i přepadový vůz plný lidí. Jenže některé události s člověkem nehnu - a druhé s ním zacvičí jako kopanec do zubů.

No, ronit slzy nad nimi nebude. Jubal to uzavřel myšlenkou, že nemá nic proti poldům jako takovým; už potkal i poctivé policajty... a dokonce ani ten poslední konstábl si nezaslouží, aby sešel ze světa takto. Třeba taková Pobřežní stráž je příkladem, jak by poldové měli vypadat a jak ostatně často i vypadají.

Ale stát se členem S.S., k tomu je zapotřebí mít darebáctví v srdci a sadismus v duši. Gestapo. Úderné jednotky sloužící kterémukoli politickému šejdři, který je zrovna u moci. Jubal tesknil po oněch dnech, kdy mohl právník u soudu citovat prvních deset doplňků americké ústavy a nemusel se obávat nějakých podfuků s jejich podřízeností zákonům Federace.

Nevadí - co se bude dít teď? Heinrichova jednotka nepochybně udržovala rádiové spojení se svou základnou - jejich zmizení tedy bude zaznamenáno. Zanedlouho sem dorazí další síly S.S.; pokud druhý vůz zmizel uprostřed vysílání zprávy, pak jsou už dokonce na cestě. "Miriam -"

"Ano, šéfe."

"Chci ihned Mika, Jill a Anne. Potom najdi Larryho - bude patrně u zesilovače - a všichni přijďte sem, zamkněte všechny dveře a taky okna v přízemí."

"Další problém?"

"Makej, holubičko."

Pokud se ti lidoopi ukážou - ne, až se ukážou - a jestli se jejich velitel rozhodne vloupat se do zamčeného domu - no, pak na ně bude moci pustit Mika. Ale tohle válčení už musí skončit - což znamená, že Jubal musí mluvit s generálním tajemníkem.

Jak?

Zavolat do Paláce? Heinrich pravděpodobně mluvil pravdu, když říkal, že každý další pokus bude prostě přepojen k němu - nebo k tomu pohlavárovi S.S., který momentálně zahřívá jeho židli. Tak co? Mělo by je překvapit, že člověk, na něhož poslali přepadovou jednotku, jim klidně volá a nebojí se jim ukázat tvář v tvář. Možná by si takto přece jen proklestil cestu výš. Alespoň k veliteli S.S. - jak se sakra jmenuje? Twitchell. Komandant Twitchell. Chlap s obličejem jak přelomená fretka. Ten by měl mít přístup i k Douglasovi.

To není ono. Vykládat člověku, který věří jen v sílu zbraně, že máme něco lepšího než on, by bylo jen plýtvání dechem. Twitchell na něj bude posílat lidi a zbraně, dokud mu obojí nedojde - ale v životě

nepřipustí, že nedokáže přivést muže, o němž ví, kde se nachází.

Dobrá, když nemůžete použít hlavní vchod, vklouznete zadem - to je základ politiky. Kruci, potřeboval by Bena Caxtona - ten by věděl, kdo má klíče od zadních vrátek.

Jenže Benova nepřítomnost je důvodem tohoto pitomého dostihu. Nemá-li Bena, zná ještě někoho s podobnými zkušenostmi?

Jsem to ale pitomec, vždyť jsem zrovna s jedním takovým mluvil! Jubal se vrátil k telefonu a pokusil se sehnat Torna Mackenzieho. Musel se probojovat přes tři vrstvy podřízených, ale všichni jej tam znali a pustili ho dál. Zatímco se takto bavil, přišli jeho zaměstnanci a Muž z Marsu. Posadili se a Miriam napsala na kus papíru: "Dveře a okna jsou zavřeny."

Jubal přikývl a napsal pod to: "Larry - hlásič?"

Obrazovka ožila.

"Tome, promiňte, že vás zase otravuju."

"Nic se neděje, Jubale."

"Tome; kdybyste chtěl mluvit s generálním tajemníkem Douglasem, jak byste to zařídil?"

"Tohle? Zkusil bych jeho tiskového mluvčího, Jima Sanifortha. Já bych s tajemníkem nemluvil, odpovědi na mé otázky by zařídil Jim."

"Ale kdybyste chtěl mluvit s Douglasem osobně."

"No, asi bych nechal Jima, ať to zařídí. Ale rychlejší by bylo vysvětlit Jimovi, co mám na srdci. Víte, Jubale, vláda tuhle sít' potřebuje - a ví o tom. Ale my toho nezneužíváme."

"Tome, řekněme, že byste musel mluvit s Douglasem. Do deseti minut."

Mackenzie zdvihl obočí. "No... kdybych musel, vysvětlil bych Jimovi své důvody -"

"Ne."

"Mějte rozum."

"To právě nemůžu. Představte si, že jste načapal Sanfortha, jak kradе lžičky; přece nemůžete říct jemu, o co jde. Potřebujete ale ihned mluvit s Douglasem."

Mackenzie si povzdechl: "Řekl bych Jimovi, že musíme mluvit se šéfem - a že pokud mne k němu okamžitě nepustí, naše sít' už v životě vládu nepodpoří."

"Okej, Tome, udělejte to."

"Prosím?"

"Zavolejte z jiného aparátu Palác a připravte se, abyste mne tam mohl ihned přepojit. Musím okamžitě mluvit s generálním tajemníkem!"

Mackenzie se zatvářil bolestně. "Jubale, starý příteli -"

"Chcete tím říct, že to neuděláte?"

"Chci tím říct, že nemůžu. Vybájl jste mi tu hypotetickou situaci, v níž - připusťme to - se jednomu ze šéfů celosvětové sítě skutečně podaří mluvit přímo s generálním tajemníkem. Jenže já tohle právo přístupu nemůžu přehrát na někoho jiného. Podívejte, Jubale, já si vás vážím. Naše sít' by vás nerada ztratila a jsme si, ač neradi, vědomi toho, že vás k podpisu dalších kontraktů nemůžeme donutit. Ale tohle já udělat nemůžu. Člověk nevolá šéfa světové vlády, pokud si to ovšem šéf nevyžádá."

"A kdybych podepsal exkluzivní smlouvu na sedm let?"

Mackenzie se šklebil, jako by ho bolely zuby. "Opravdu to nejde. Já sám bych přišel o práci - a vy byste si na pěkně dlouho svázal ruce."

Jubala napadlo zavolat do zorného uhlu čočky Mika a představit jej. Jenže Mackenzieho vlastní programy vysílaly interviewy s podvrženým "Mužem z Marsu" - takže buď jel Mackenzie v tom podfuku taky, nebo, jak se Jubal domníval, byl poctivý, ale pak by nevěřil, že ho podvedli. "No dobrá, Tome. Ale aspoň znáte cestičky v celé vládě. Kdo volá Douglasovi, kdykoli se mu zachce - a má k němu vždy volný přístup? Nemyslím teď Sanfortha."

"Nikdo."

"Krucinál, nikdo přeci nežije ve vzduchoprázdnu! Přece musí existovat lidé, kteří mu volají a nenechají se odbýt tajemníky."

"Asi někteří členové vlády. Ale ne všichni."

"Z nich taky nikoho neznám. Nemyslel jsem aparátníky. Kdo mu může zavolat soukromou linkou a

pozvat ho na partičku pokeru?"

"Uf... vy toho nechcete málo, že ne? No, je tady Jake Allenby."

"S tím jsem se setkal. Nemá mě rád a já nemám rád jeho. On to ví taky."

"Douglas nemá moc blízkých přátel. Jeho žena je tak trochu odrazuje... heled'te, Jubale... máte rád astrologii?"

"Nikdy jsem s tím nepřišel do styku. Dávám přednost brandy."

„No, to je otázka vkusu. Ale - Jubale, jestli někdy prozradíte, že to víte ode mne, zakroutím vám tím prolhaným krkem."

"Beru na vědomí. Souhlasím. Pokračujte."

"Tedy, Agnes Douglasová s tou vědou do styku přichází... a já vím, kde. Její astrolog může paní Douglasové volat kdykoli - a to mi můžete věřit, že paní Douglasová má nezanedbatelný vliv na generálního tajemníka. Můžete zavolat jejímu astrologovi... a zbytek už je na vás."

"Nevzpomínám si, že bych nějakým astrologům posílal vánoční blahopřání," zatvářil se zdráhavě Jubal. "Jak se jmenuje?"

"Jmenuje se madame Alexandra Vesantová a najdete ji pod washingtonskou telefonní ústřednou. To jméno je V,E,S,A,N,T, O,V,Á."

"Mám," prohlásil Jubal šťastně. "Tome, moc a moc jste mi pomohl!"

"Doufejme. Máte něco pro síť?"

"Vydržte." Jubal přelétl očima zprávu, kterou mu Miriam položila k ruce. Stálo tam: "Larry říká, že zesilovač nefunguje - neví proč." Harshaw pokračoval: "Ten signál od nás selhal kvůli poruše na zesilovači."

"Někoho vám tam pošlu."

"Díky. Díky za obojí."

Jubal vypnul hovor, objednal si hovor podle jména a požádal operátora o důvěrný hovor a kódování, pokud k tomu bude přístroj volaného vybaven. Nijak jej nepřekvapilo, že byl. Zakrátko se na obrazovce objevily důstojné rysy madame Vesantové. Zašklebil se na ni a houkl: "Ahoj, husičko!"

Její údiv se změnil v radostný úsměv. "Jejda, doktor Harshaw! Propána, to jsem ráda, že vás vidím, vy starý mizero. Kde jste se schovával?"

"To je přesně ono, Becky - schovávám se. Jdou po mně chlupatý."

Becky Vesey zareagovala bleskově. "Jak vám můžu pomoci? Potřebujete prachy?"

"Mám peněz řůru, Becky. Mám ale daleko závažnější problém - a pomoci mi s ním může jen sám generální tajemník. Potřebuju s ním mluvit - hned teď."

Zatvářila se rozpačitě. "Míříte strašně vysoko, doktore."

"Já vím, Becky. Zkoušel jsem všechno možné, abych se k němu dostal... ale marně. Ale nechtěj se do toho zaplést, děvče... je to žhavější než láva. Jen jsem si myslel, že bys mi mohla poradit - třeba telefonní číslo, kam bych mu mohl zavolat. Ty sama se do toho nemíchej. Přijdeš k úrazu - a já bych se nikdy nemohl podívat profesorovi do očí. Pokoj jeho duši."

"Já vím, že profesor by chtěl, abych do toho šla s vámi!" odsekla ostře. "Profesor se vždycky zapřisahal, že vy jste jediný felčar, který dokáže lidi kucht. Nikdy nezapomněl na to, co se stalo v Elktonu."

"No tak, Becky, nevyhrabávej to. Dostal jsem tenkrát zapláceno."

"Zachránil jste mu život."

"Nic takového jsem neudělal. On měl vůli o něj bojovat - a tys ho dobře ošetřovala."

"Uh... doktore, ztrácíme čas. Jak moc to spěchá?"

"Jdou po mně... a se mnou chtějí spláchnout všechny lidi v mém okolí. Byl na nás vydán zatykač - federální zatykač. Vědí, kde jsem, a já nemůžu utéct. Ten zatykač mi můžou doručit každou minutu... a pan Douglas je jediný, kdo to může zastavit."

"Dostanu vás z basy ven. To vám zaručuju."

"Becky... jsem si jistý, že to dokážeš. Ale to může pár hodin trvat. Je to nouzová varianta a já jsem na nouzové podmínky už příliš starý."

"Ale - ježíš! Doktore, nemůžete mi říct nějaké podrobnosti? Sestavila bych horoskop a hned budu

vědět, co si počít. Vy jste samozřejmě Merkur, protože jste doktor. Ale kdybych věděla, do kterého domu se mám podívat, šlo by mi to mnohem líp."

"Děvče, na to nemáme čas." Jubal rychle přemýšlel. Komu může důvěřovat? "Becky, když ti jenom řeknu, co se děje, budeš v tom lítat taky."

"Povězte mi to, doktore. Já jsem nikdy žádnou srandu nezkazila - a vy to víte."

"No dobrá. Já jsem tedy Merkur. Jenže potíží je s Marsem."

Provrtala jej pohledem. "Jaký?"

"Viděla jsi určité zprávy. Muž z Marsu by měl být v Andách. Jenže není. Je to jen podfuk na důvěřivé pitomce."

Becky se nezdála být tak překvapena, jak Jubal očekával. "Jak jste na to přišel, doktore?"

"Becky, po celé této nešťastné planetě jsou lidé, kteří toho hochu chtějí ovládat. Chtějí jej využít, udělat si z něj loutku na ukazování. Je to ale můj klient a já to nedopustím. Bohužel mám teď jedinou šanci: mluvit s panem Douglasem."

"Muž z Marsu je váš klient? Můžete ho předvést?"

"Jenom panu Douglasovi. Víš, jak to chodí, Becky - starosta může být hodný pán, hladí děti a psy drbe za ušima. Ale neví, co všechno dělají jeho městští pochopové - zvlášť když občas někoho chytnou a zavrou do basy."

Přikývla. "Poldové!"

"Takže se teď musím nějak dohodnout s panem Douglasem, než mě odvedou taky."

"A nechcete nic víc než s ním mluvit?"

"Ne. Dám ti svoje číslo - a pak tu budu sedět a doufat, že se někdo ozve... dokud mě neseberou. Kdyby se ti to nepovedlo, Becky... i tak ti děkuju. Bude mi jasné, že dělala, co jsi mohla."

"Nevypínejte to!"

"Cože?"

"Držte spojení, doktore. Pokud uspěju, propojím je přímo na váš hovor a ušetříme čas. Tak vydržte." Madame Vesantová opustila obrazovku a zavolala Agnes Douglasové. Hovořila s ní s klidnou jistotou. Zdůraznila, že tento vývoj událostí předpověděly hvězdy a vše probíhá přesně podle plánu. Teď nadešla ona kritická chvíle, kdy musí Agnes vést svého manžela a využít svůj ženský důvtip a moudrost, aby jej přiměla jednat rozumně a bez otálení. "Agnes, drahá, tato konfigurace se opakuje tak jednou za tisíc let - Mars, Venuše a Merkur v dokonalém trigonu a právě ve chvíli, kdy Venuše dosahuje zenitu, což ji činí dominantní. Vidiš tedy -"

"Allie, co mi hvězdy radí, abych udělala? Víš, že té vědecké části nerozumím."

Nebylo to nic překvapivého, protože popsáný vztah neexistoval. Madame Vesantová neměla čas vypočítat horoskop a jen improvizovala. Nijak ji to netrápilo; sdělovala přece "vyšší pravdu", dávala dobré rady a pomáhala svým přátelům. Becky Vesey udělalo zvlášť velkou radost, že mohla pomoci dvěma ze svých přátel najednou. "Drahá, však ty to pochopíš, máš k tomu vrozený talent. Ty jsi Venuše, jako vždy, a Mars je posílen, neboť po dobu této krize ztělesňuje tvého manžela i toho mladého muže Smithe. Merkur je doktor Harshaw. Aby se vyrovnala nerovnováha, způsobená přesilou Marsu, musí Venuše až do konce krize stát při Merkuru. Máš však velmi málo času; vliv Venuše se ztratí poté, co projde zenitem, což je za pouhých sedm minut - a tvá šance zanikne. Musíš jednat rychle."

"To jsi mě nemohla varovat dřív?"

"Má drahá, čekám u telefonu celý den, připravená okamžitě jednat. Hvězdy nám napovědí jen povahu krize; o detailech se nikdy nezmíní. Ale ještě máš čas. Na mém telefonu čeká doktor Harshaw, stačí chtít - než Venuše dosáhne zenitu."

"No - dobrá, Allie. Musím Josepha vykopat z nějaké pitomé konference. Dej mi číslo telefonu, na kterém máš toho doktora Rackshawa - nebo mi ten hovor můžeš převést?"

"Mohu jej přepojit. Jen sežeň pana Douglaše. Ale pospěš si, drahá."

"Ano."

Když Agnes Douglasová opustila záběr kamery, Becky odešla k jinému aparátu. Její povolání vyžadovalo časté a dlouhé telefonní hovory - poplatky za ně ostatně tvořily i největší část jejich obchodních nákladů. S radostným pobrukováním zavolala svému burzovnímu makléři.

XVII.

KDYŽ BECKY ZMIZELA, Jubal si opřel záda. "Další," oznámil.

"Okej, šéfe," zareagovala Miriam.

"Tohle je pro pořad "Opravdové zážitky". Zaznamenej, že vypravěčka musí mít sexy kontraalt -"

"Možná bych to mohla zkusit vyprávět já."

"Tak sexy zas ne. Vyhrab ten seznam neexistujících příjmení, co jsme dostali z Evidence obyvatelstva, jedno jméno vyber a přidej nějaké nevinné samici křestní - a pak to použij jako jméno autora. Dívčí jméno končící na "a" - to vždycky naznačuje velká prsa."

"Pchá! Žádné z nás jméno na "a" nekončí. To chceš říct, že jsme méněcenné, ty mizero?"

"Taky máte pěkně ploché hrudníky, nebo snad ne? Angela. Bude se jmenovat Angela. Název: "Vzala jsem si Mart'ana". Začátek: Celý svůj život jsem toužila stát se kosmonautem. Odstavec. Když jsem byla ještě malé stvořeníčko s pihami na nose a očima plnými hvězd, schovávala jsem si nálepky z krabiček od zápalek zrovna jako moji bratři - a brečela, když mi maminka nedovolila vzít si do postele mou nejmilejší hračku - kosmonautickou přilbu. Odstavec. V těch bezstarostných dnech svého dětství se mi ani nesnilo, k jakému podivnému, hořkosladkému osudu mé bláznivé touhy povedou -"

"Šéfe!"

"Ano, Dorcas?"

"Jedou sem další dvě várky."

"Dokončíme to příště. Miriam, sed' u telefonu." Jubal došel k oknu a spatřil dvě auta, jak se chystají přistát. "Larry, zavři na petlici tyhle dveře. Anne, tvoje roucho. Jill, drž se u Mika. Miku, dělej, co ti Jill řekne."

"Ano, Jubale."

"To plošné likvidování poldů musí přestat."

"Šéfe, telefon!"

"Držte se všichni mimo záběr. Miriam, zapamatuj si další titul: "Vzala jsem si člověka." Jubal vklouzl do židle. "Ano?"

Jeho pohled opětoval jakýsi bezvýrazný obličej. "Doktor Harshaw?"

"Ano."

"Bude s vámi hovořit generální tajemník."

"Okej."

Tvář zmizela, nahrazena otcovskými rysy Jeho Excellence Ctihodného Josepha Edgertona Douglase, generálního tajemníka Světové federace svobodných národů. "Doktor Harshaw? Prý jste se mnou potřeboval mluvit."

"Ne, pane."

"Prosím?"

"Dovolte mi, abych to správně formuloval. Vy potřebujete mluvit se mnou."

Douglas byl zřejmě překvapen, potom se zasmál. "Doktore, máte deset vteřin na to, abyste své tvrzení dokázal."

"Výborně, pane. Jsem zástupcem Muže z Marsu."

Douglas se přestal tvářit otcovsky. "Opakujte to?"

"Jsem zástupcem Valentina Michaela Smitha. Možná vám pomůže, když mne budete považovat za neoficiálního velvyslance Marsu... ve smyslu Larkinova rozhodnutí."

"Vy jste se zbláznil!"

"Přesto jednám jménem Muže z Marsu. Je připraven k jednání."

"Muž z Marsu je v Ekvádoru."

"Prosím vás, pane tajemníku. Smith - pravý Valentine Michael Smith, ne ten, který se objevoval ve zprávách - uprchl z lékařského střediska v Bethesda minulý čtvrtek, ve společnosti ošetřovatelky Gillian Boardmanové. Je na svobodě - a na svobodě i zůstane. Pokud vám vaši podřízení tvrdili něco jiného,

pak někdo lhal."

Douglas vypadal zamyšleně. Chvilku mluvil s kýmsi v prostoru mimo záběr. Nato pokračoval: "Dokonce i kdybyste měl pravdu, doktore, nemůžete mluvit za mladého Smithe. Je pod ochranou státu."

Jubal potřásl hlavou. "To je nemožné. Odporuje to Larkinovu rozhodnutí."

"Podívejte, jako právník vás ujišťuji -"

"Protože jsem sám právník, musím trvat na svém záměru - a chránit svého klienta."

"Vy jste právník? Myslel jsem, že se spíš prohlašujete za poručníka než za právního zástupce."

"Jsem obojí. Jsem zplnomocněný zástupce, jenž má povolení k praxi před Vysokým soudem." Jubal zaslechl zezdola tupou ránu a odvrátil se od telefonu. Larry mu pošeptal: "Myslím, že to jsou hlavní dveře, šéfe - mám se tam jít kouknout?"

Jubal zavrtěl hlavou. "Pane tajemníku, čas ubíhá. Vaši lidé - vaši chuligáni ze Speciál Service - mi vylamují dveře od domu. Mohl byste s tím něco udělat? Abychom mohli jednat dál? Nebo to musíme hnát před Vysoký soud i s tou vši špínou, která při tom vyjde najevo?"

Generální tajemník se zřejmě opět radil s kýmsi mimo obrazovku. "Doktore, pokud se vás policie Secret Service snaží zatknout, pak je to pro mne novinka. Já -"

"Když budete naslouchat, pane, uslyšíte, jaký dělají kravál na schodišti! Miku! Anne! Pojd'te sem!" Jubal odstrčil svou židli, aby se oba vešli před oko kamery. "Pane generální tajemníku - zde je Muž z Marsu!" Anne představit nemohl, ale bílé roucho, odznak její funkce, bylo dobře viditelné.

Douglas se upřeně díval na Smithe a byl zřejmě v rozpacích.

"Jubale -"

"Moment, Miku. Tak co, pane tajemníku? Vaši muži se mi vloupali do domu; slyším, jak vyrážejí dveře u mé pracovny." Jubal obrátil hlavu. "Larry, otevři dveře." Položil Mikovi ruku na rameno. "Neboj se, hochu."

"Ano, Jubale. Ten muž. Znáám ho."

"A on zná tebe." Jubal zavolal přes rameno. "Pojd'te dál, seržante."

Ve dveřích stál seržant Speciál Service s namířeným samopalem. "Majore! Tady jsou!"

Ozval se Douglas: "Nechte mne promluvit si s jejich velitelem, doktore."

Jubalovi se ulevilo, když viděl, že major má svou zbraň v pouzdře; od chvíle, kdy se objevil seržantův samopal, se Mike trásl. Ne že by Jubal tyto vojáky nějak miloval, ale nestál o to, aby Smith odhalil svoje schopnosti.

Major se rozhlédl. "Vy jste Jubal Harshaw?"

"Ano. Pojd'te sem. Chce s vámi mluvit váš šéf."

"Nic takového. Pojd'te se mnou. Hledám také -"

"Pojd'te sem. Generální tajemník vám něco chce říci."

Major vytřeštil oči, ale vešel do místnosti, a když spatřil obrazovku, postavil se do pozoru a zasalutoval. Douglas pokývl. "Jméno, hodnost, zařazení."

"Pane, major C. D. Bloch, Speciál Service, squadrona Cheerio, kasárna Enclave."

"Řekněte mi, co tam děláte."

"Pane, to je trochu složitější. Já -"

"Tak mi to vysvětlíte. Mluvte, majore."

"Ano, pane. Jednám zde podle rozkazů, které jsem dostal. Chápete -"

"Nechápu."

"Tedy, pane, před hodinou a půl sem byl vyslán letecký oddíl, aby zde zatkl několik osob. Protože jsme s oddílem ztratili rádiové spojení, byl jsem vyslán, abych je našel a poskytl jim podporu."

"Na čí příkaz?"

"Enm, komandanta Secret Service, pane."

"A našel jste je?"

"Ne, pane. Není po nich ani památky."

Douglas pohlédl na Harshawa. "Pane právní zástupce, viděl jste někoho z toho oddílu?"

"Není mou povinností hlídat vaše podřízené, pane tajemníku."

"To není odpověď na mou otázku."

"To máte pravdu, pane. Nejsem u výsledku. A ani nebudu, pokud tomu nebude předcházet zákonný postup. Jednám v zájmu svého klienta a nejsem chůvou těch uniformovaných, ehm, osob. Ale z toho, co jsem viděl, mám dojem, že se někam ztratili."

"Hmm... možná. Majore, seberte si své muže a vraťte se."

"Ano, pane!" Major zasalutoval.

"Okamžik!" vložil se do toho Harshaw. "Tito muži se vloupali do mého domu. Žádám o předložení jejich povolení."

"Oh. Majore, ukažte jim své povolení."

Major Bloch zrudl. "Pane, povolení a zatykače měl důstojník v oddíle před námi."

Douglas na něj zíral. "Mladíku... to mi chcete říci, že jste se vloupali do domu občana tohoto státu, aniž jste k tomu měli povolení?"

"Ale - pane, vy mi nerozumíte! Povolení je. Má je kapitán Heinrich. Pane."

Douglas byl znechucen. "Jed'te zpátky. Vy sám odejděte do vězení. Popovídám si s vámi později."

"Ano, pane."

"Zastavte," dožadoval se Harshaw. "Uplatňuji své právo nechat na něj uvalit civilní vazbu. Dám jej odvést do místního vězení za ozbrojené vloupání a neoprávněný vstup na cizí pozemek."

Douglas zamrkal. "Je to nutné?"

"Já myslím, že ano. Tihle chlapi se někdy strašně špatně hledají - a já nechci, aby tento pán unikl z působnosti naší místní jurisdikce. Navíc, pomineme-li trestní aspekty případu, neměl jsem ještě ani možnost odhadnout škody na mém majetku."

"Máte mé slovo, pane, že vám budou plně uhrazeny."

"Děkuji vám, pane. Ale co bude bránit dalším uniformovaným individuí, aby sem vtrhli později? Nebudou dokonce ani muset vyrazet dveře! Můj hrad je poškozen a otevřen každému dalšímu nájezdníku. Pane tajemníku, pouze několik okamžiků zdržení, za něž vděčím těmto kdysi bytelným dveřím, zabránilo tomuto ničemovi v tom, aby mne odvedl dřív, než bych vám stihl zavolat... a slyšel jste přímo z jeho úst, že je tu minimálně ještě jedna další tlupa - která, jak on tvrdí, má povolení."

"Doktore, o žádném povolení nic nevím."

"Jedná se o několik povolení. Říkal 'několik zatykačů'. Možná by bylo spíš na místě označení 'pokynů některých vysoce postavených osob'."

"To je závažné obvinění."

"Také jde o závažný případ."

"Doktore, nevím nic o těch zatykačích, pokud vůbec existují. Ale dávám vám své slovo, že celou záležitost okamžitě prověřím, zjistím, proč byly vydány, a vyvodím z toho patřičné důsledky. Mohu říci více?"

"Můžete toho říct mnohem víc, pane. Mohu vám odvodit, proč byly vydány ty zatykače. Některý z vašich příliš horlivých podrízených příměl k jejich vydání nějakého poddajnějšího soudce... aby se mohl zmocnit mne i mých hostů a bez vašeho vědomí nás vyslýchat. Bez vědomí kohokoli, pane! Probereme ty záležitosti s vámi... ale nenecháme se vyslýchat někým, jako je támhleten -" Jubal ukázal palcem na majora - "v nějakém sklepe bez oken! Pane, doufám ve spravedlnost z vašich rukou... ale pokud ty zatykače nebudou ihned zrušeny, pokud nebudu jednoznačně a zřetelně ujištěn, že se Muži z Marsu, sestře Boardmanové a mně samému nic nestane a že budeme svobodní, pak -" Jubal pokrčil bezmocně rameny - "se budu muset poohlédnout po někom jiném. I mimo vládu existují osoby a síly, které případ Muže z Marsu velmi zajímá."

"Vyhrožujete mi."

"Ne, pane. Já vás prosím. Přejeme si s vámi jednat. Ale není možné, abychom byli zároveň psanci. Žádám vás, pane - odvolejte své lidi!"

Douglas se na okamžik odvrátil. "Ty zatykače, pokud vůbec jsou, nebudou uplatněny. A jakmile zjistíme, odkud pocházejí, budou neprodleně zrušeny."

"Děkuji vám, pane."

Douglas pohlédl na majora Blocha. "Stále trváte na tom, že na něj sám necháte uvalit vazbu?"

"Na něj? Oh, je to jen hloupý polda. Zapomeňme i na ty škody. Máme důležitější věci k projednání."

"Můžete jít, majore." Důstojník zasalutoval a spěšně opustil místnost. Douglas pokračoval: "Pane zástupce, záležitosti, o nichž jste se zmínil, se nedají řešit telefonicky."

"Souhlasím."

"Vy a váš, ehm, klient budete mými hosty v Paláci. Pošlu pro vás svou jachtu. Budete připraveni k odjezdu za hodinu?"

Harshaw potřásl hlavou. "Děkuji vám, pane tajemníku. Vyspíme se tady... a až bude potřeba, vydolují odněkud psí spřežení nebo něco podobného. Nemusíte posílat jachtu."

Pan Douglas se zamračil. "No tak, doktore! Jak jste už sám zdůraznil, jednání budou na téměř diplomatické úrovni. Dodržujeme-li stanovený protokol, musím mít příležitost vám poskytnout oficiální pohostinství."

"Víte, pane, můj klient už zažil až příliš mnoho oficiálního pohostinství - a dalo mu sakra práci se ho zbavit."

Douglasova tvář ztuhla. "Pane, chcete snad naznačit -"

"Já nic nenaznačuji. Smith už vytrpěl dost a není zvyklý na protokolární jednání na nejvyšších úrovních. Vyspí se líp tady. A já rovněž. Jsem už starý člověk, pane, a dávám přednost své vlastní posteli. Mohl bych také poukázat na to, že rozhovory mohou ztroskotat a můj klient může být nucen poohlédnout se po někom jiném - a v takovém případě by nám činilo rozpaký být hosty pod vaší střechou."

Generální tajemník se zachmuřil. "Už zase výhrůžky. Myslel jsem si, že mi důvěřujete, pane. Zřetelně jsem zaslechl, že jste "připraveni jednat"."

"Já vám opravdu důvěřuji, pane -" (to bych se musel zbláznit!) - "a jsme připraveni jednat. Jenže já používám slova "jednání" a "vyjednávání" v původním smyslu slova, a ne jak je teď módou jako jiný výraz pro usmířování. Přesto budeme rozumní. Nemůžeme ale začít s rozhovory ihned; je tu ještě jeden faktor. Musíme vyčkat - nevím, jak dlouho."

"Co máte na mysli?"

"Předpokládáme, že vláda bude zastoupena jakoukoli delegací, jejíž složení si zvolíte - a že i my budeme mít tutéž možnost."

"Jistě. Ale s počtem to nebudeme přehánět. Zvládnou to já sám s jedním či dvěma asistenty. Státní prokurátor... naši experti na kosmické právo. K takovému jednání stačí malá skupinka - čím menší, tím lépe."

"Zajisté. Naše skupina bude taky malá. Smith - já - pak přivedu Hodnověrného svědka -"

"Ale, to snad není nutné!"

"Svědka nikomu neublíží. Ještě tak jednoho dva další lidi - ale jeden člověk nám chybí. Dostal jsem i instrukce, že se neobejdeme bez chlapíka jménem Ben Caxton... ale já ho nemůžu najít."

Celé hodiny manévrování směřovaly jen k jedinému cíli: k této poznámce. Jubal čekal.

Douglas na něj zíral: "Ben Caxton? Určitě nemáte na mysli toho laciného winchella?"

"Ben Caxton, o němž mluvím, psal sloupky pro jeden ze syndikátů."

"Vyloučeno!"

Harshaw potřásl hlavou. "Pak je to tedy vyřízeno, pane tajemníku. Mé instrukce mi neumožňují jiné východisko. Mrzí mne, že jsem mrhal vašim časem. Prosím za prominutí." Natáhl ruku, jako by hodlal odpojit hovor.

"Zadržte!"

"Pane?"

"Ještě jsem s vámi nedomluvil!"

"Prosím za prominutí. Vyčkám tedy, až akceptujete naši omluvu."

"Ano, ano, to je v pořádku. Doktore, četl jste někdy ty škváry, které ten kapitolský plátek vydává?"

"Probůh, ne!"

"Kéž bych je taky nemusel číst. Je absurdní, abychom na jednání brali žurnalisty. Setkáme se s nimi, až bude po všem. Ale i kdyby měli být při tom, pak určitě ne Caxton. Ten muž je jedovatý a vlezlý slídil nejhrubšího zrna."

"Pane tajemníku, my proti publicitě nic nenamítáme. Vlastně na ní naopak trváme."

"To je směšné!"

"Možná. Ale svému klientovi sloužím podle svého nejlepšího svědomí. Pokud dosáhneme dohody, týkající se Muže z Marsu a jeho domovské planety, pak chci, aby každý obyvatel této Federace věděl, jak k tomu došlo a o čem ta smlouva je. Pokud se naproti tomu nedohodneme, lidé se musí dozvědět proč. Nepovedeme žádná pokoutní jednání, pane tajemníku."

"Ksaku, nemluvil jsem o pokoutních jednáních a vy to víte! Měl jsem na mysli klidné, tiché a řádné rozhovory bez nějakého přílišného halasu!"

"Potom tedy pozvete zástupce tisku, pane, s kamerami a mikrofony... i s tou trochou halasu. Což mi připomíná - dnes budeme s mým klientem poskytovat interview informačním sítím - takže jim oznámím, že žádáme jednání s přístupem veřejnosti."

"Cože? Ted' přece nesmíte poskytovat žádné interview - vždyť to přece odporuje smyslu celého jednání."

"Já žádný rozpor nevidím. Chcete tím naznačit, že se vás občané musí nejdřív dovolit, než promluví s novináři?"

"Ne, ovšemže ne, ale -"

"Obávám se, že je už příliš pozdě. Celá záležitost už je dohodnuta předem a zastavit ji můžete jedině tím, že sem pošlete další hordu hrdlořezů. Ale proč jsem se o tom vůbec zmínil: myslel jsem, že byste třeba rád vydal prohlášení pro tisk - ještě před naším interview -, že se Muž z Marsu vrátil a je nyní na dovolené v Poconos. Abyste tím zabránil jakémukoli dojmu, že o tom vláda nevěděla. Rozumíte mi?"

"Rozumím vám." Generální tajemník vyřeštěně Harshawa pozoroval. "Počkejte, prosím." Opustil prostor před telefonem.

Harshaw přikryl čočku kamery a mávnutím přivolal Larryho. "Synu," zašeptal, "hraju ted' vabank, protože náš zesilovač stále ještě nefunguje. Nevím, jestli Douglas odešel, aby zařídil tu zprávu pro tisk... anebo šel na nás poslat další smečku. Tiše se odtud' vytrat', sežeň z jiného telefonu Toma Mackenzieho a vyříd' mu, že jestli ten zesilovač honem nespraví, přijde o největší událost od doby, kdy padla Trója. Dej si ale pozor, až se budeš vracet - možná jsou v okolí poldové."

"Jak mám zavolat Mackenziemu?"

"Pst -" Douglas se vrátil. "Zeptej se Miriam."

"Doktore Harshawe, přijal jsem váš návrh. Zpráva bude znít tak, jak jste navrhl... plus pár detailů, které zvýší její věrohodnost." Douglas se usmál svým lidově prostým úsměvem. "Doplnil jsem, že vláda bude s Mužem z Marsu projednávat vztahy mezi oběma planetami - jakmile se po cestě zotaví - a že jednání budou veřejná... zcela veřejná." Jeho úsměv se stal mrazivým a nevypadal už ani trochu jako starý dobrý Joe Douglas.

Harshaw se uznale zašklebil - ten starý mizera se z té pohromy vzpamatoval opravdu bleskurychle a obrátil svou porážku ve vládní úspěch. "To je dokonalé, pane tajemníku! A my to odpoledne potvrdíme!"

"Děkuji. A ted' k tomu Caxtonovi. K rozhovorům připustíme tisk, ale to ještě neznamená, že pozveme i jeho. Může průběh sledovat ve stereovizi, na ty lži, které vymýšlí, mu to bude stačit. Nebude však přítomen během jednání."

"Pak tedy nebudou žádné rozhovory, pane tajemníku, bez ohledu na to, co jste sdělil tisku."

"Patrně mi nerozumíte, pane zástupce. Ten člověk je mi odporný. Na to mám právo."

"Máte naprostou pravdu, pane. Je to otázka práva."

"Pak se už tedy o tom nebudeme bavit."

"Vy jste mi špatně rozuměl, pane. Je to skutečně něčí právo. Ale ne vaše. Smithovo."

"Eh?"

"Máte právo zvolit si své poradce - a přivést si třeba samotného d'ábla. Proti tomu nemůžeme nic namítat. Smith má právo si vybrat své lidi a mít je během jednání po svém boku. Pokud tam nebude Caxton, nebudeme tam ani my. Budeme na nějaké úplně jiné konferenci. Na tu ovšem nepozvou vás."

Harshaw podle svých lékařských znalostí kalkuloval, že muž Douglasova věku by měl ovládnout svůj vztek. Po chvíli Douglas promluvil - k Muži z Marsu.

Mike stál v záběru kamery stejně tiše a trpělivě jako Svědek. Douglas se jej zeptal: "Smithi, proč trváte na té absurdní podmínce?"

Harshaw ihned zasáhl: "Neodpovídej, Miku! - Ale, ale, pane tajemníku! Zákonný postup! Nemůžete

se ptát mého klienta, proč mne takto instruoval. Vaše porušení zákona je o to hrubší, že se můj mandant naučil anglicky teprve nedávno a jeho angličtina proti té vaší neobstojí. Kdybyste se naučil marťansky, mohl bych vám tu otázku dovolit... v jeho jazyce. Ale dnes ne."

Douglas se zakabonil. "Mohl bych zkoumat zákony, které jste zase vy vzal dneska zkrátka - ale nemám čas, musím řídit vládu. Nečekejte ale, že tomu Caxtonovi podám ruku!"

"Jak si přejete, pane. A teď zpátky k prvnímu bodu: nedokázal jsem Caxtona najít!"

Douglas se rozesmál. "Trval jste na svém právu - proti mé vůli. Přiveďte si, koho chcete. Ale sežeňte si ho sám."

"To je rozumné, pane. Ale mohl byste prokázat Muži z Marsu jednu laskavost?"

"Laskavost? Jakou?"

"Rozhovory nezačnou, dokud nevypátráme Caxtona - o tom už není sporu. Ale já jej nedokážu najít. Jsem jen prostý občan."

"Co tím myslíte?"

"Mluvil jsem tu s despektem o Speciál Service - je to pochopitelné u člověka, jemuž její příslušníci vyrazí dveře. Přesto však vím, že ti lidé dokážou být úžasně výkonní... a mají kontakty se všemi policejními složkami po celé zemi. Kdybyste byl tak laskav, zavolal svému veliteli S.S. a řekl mu, že potřebujete ihned vypátrat jednoho muže - to by, pane, za jedinou hodinu přineslo víc výsledků, než já vyprodukuji za celé století."

"Proč bych měl prokristapána zburcovat všechny policejní sbory, jen abych našel jednoho bulvárního reportéra?"

"Pro jednoho Marťana, drahý pane. Byla by to od vás laskavost."

"No... je to absurdní, ale budiž." Douglas pohlédl na Mika. "Jako přátelskou službu pro Smithe. Očekávám, že až dojde k jednání, tak mi mou vstřícnost oplatíte."

"Máte mé ujištění, že to výrazně zjednoduší situaci."

"Tedy, nemohu vám nic slíbit. Říkáte, že toho muže pohřešujete. Mohl spadnout pod nákladní auto, může být mrtev."

Harshaw se zatvářil vážně. "Doufejme, že ne, v zájmu nás všech."

"Co tím chcete říci?"

"Už jsem se pokoušel svému klientovi tuto možnost naznačit - ale nebyl ochoten připustit něco takového." Harshaw si povzdechl. "Trosky, pane. Pokud nenajdeme Caxtona, ze všeho budou trosky."

"Tedy... já se pokusím. Nečekejte ale zázraky, doktore."

"Ne já, pane. Můj klient. Posuzuje vše podle marťanských měřítek... a očekává zázraky. Modleme se, aby k nim došlo."

"Ozvu se vám. Víc vám říci v této chvíli nemůžu."

Harshaw se uklonil, aniž ovšem vstal. "Moje úcta, pane."

Zvedl se, až když Douglasův obraz zhasl - a zjistil, že mu kolem krku visí Jill. "Ach Jubale, byl jsi báječný."

"Ještě z toho nejsme venku, dítě."

"Jenže pokud ještě něco může Bena zachránit, tak jsi to právě udělal." Políbila jej.

"Hej, nech toho! Takové věci jsem přestal dělat, ještě než jsi se narodila. Respektuj laskavě můj věk." Otcovsky a důkladně jí polibek oplatil. "To jen abych zahnal tu pachut' z Douglase - už se mi z něj začínal zvedat žaludek. Běž olizovat Mika. Zaslouží si to - když tak klidně snášel to moje příšerné lhaní."

"To víš, že půjdu!" Jill pustila z objetí Harshawa a vrhla se kolem krku Muži z Marsu. "To byly ale nádherné lži, Jubale!" Políbila Mika.

Jubal přihlížel, jak Mike sám inicioval druhé kolo polibků. Líbal vážně, ale ne zcela nezkušeně. Harshaw jej ohodnotil známkou B-minus, ale A za snahu.

"Synu," komentoval děj, "ty mne překvapuješ. Byl bych předpokládal, že se stočíš do klubička a upadneš do mdlob."

"To jsem dělal," odvětil vážně Mike, aniž ustal ve svém úsilí, "když jsem měl první líbací čas."

"Prima! Gratuluju, Jill. To se teď učí v sesterském kurzu?"

"Jubale, jsi hajzlík, ale stejně tě mám ráda a naštvat mě se ti nepovede. Mike z toho byl napoprvé

trochu rozrušený - ale už si zvykl, jak vidíš."

"Ano," přitakal Mike, "je to dobrost. Pro vodní bratry je to sblížení. Ukážu ti." Pustil Jill. Jubal zvedl dlaň. "Ne."

"Ne?"

"Byl bys zklamán, synu. Jako sblížení pro vodní bratry to funguje, jen když jsou jimi mladá a hezká děvčata - jako je Jill."

"Můj bratře Jubale, mluvíš správně?"

"Mluvím velmi správně. Líbej všechna děvčata, která budeš chtít - zahání to chuť na karban."

"Prosím?"

"Je to prima způsob, jak se sblížit... s děvčaty. Hmm..." Jubal se rozhlédl. "Zajímalo by mne, jestli se ten efekt prvotní zkušenosti bude opakovat? Dorcas, potřeboval bych tvou asistenci při jednom vědeckém experimentu."

"Šéfe, já nejsem morče. Jdi se vycpat."

"To taky není špatný nápad, jak zakončit svou životní pout'. Nekomplikuj to, ženská; Mike netrpí žádnou nakažlivou chorobou - jinak bych ho nepustil do bazénu. Což mi připomíná: Miriam, až se vrátí Larry, řekni mu, aby vyčistil bazén - kalnou vodu už nebudem potřebovat. Tak co, Dorcas?"

"Jak víš, že bychom se líbali poprvé?"

"Mmm... to je pravda. Miku, už jsi někdy líbal Dorcas?"

"Ne, Jubale. Teprve dnes jsem se naučil, že je Dorcas můj vodní bratr."

"A je?"

"Ano. Dorcas a Anne a Miriam a Larry. Jsou to tvoji vodní bratři, můj bratře Jubale."

"Mmm, ano. V podstatě je to správné."

"Ano. Je to způsobeno podstatou, grokováním - ne sdílením vody. Mluvím správně?"

"Velmi správně, Miku."

"Jsou to tvoji vodní bratři." Mike se odmlčel, aby si promyslel další výrazy. "Sdružováním v řetězci jsou moji bratři." Mike se podíval na Dorcas. "Pro vodní bratry je sblížení dobré."

Jubal zvedl obočí. "Co ty na to, Dorcas?"

"Já? Ježíšmarjá! Šéfe, ty jsi ten nejhorší rejpal na světě. Ale Mike není rejpal. Mike je milý." Šla k Míkovi, postavila se na špičky a natáhla k němu paže. "Dej mi pus, Miku."

Mike ji poslechl. Několik vteřin se "sblížovali".

Dorcas omdlela.

Jubal ji zachytil, aby neupadla. Jill musela honem promluvit na Mika, aby se neroztřásl a nestáhl se. Dorcas se mezitím probírala a Mika ujistila, že jí nic není a že se bude ráda sblížovat znovu - jen musí popadnout dech. "Páni!"

Miriam přihlížela s vykulenými očima. "Říkám si, jestli bych to mohla risknout taky?"

Anne zavrtěla hlavou. "Podle služebního stáří, prosím. Šéfe, ještě mě budeš potřebovat jako Svědka?"

"Zatím ne."

"Tak mi podrž plášť. Chceš si vsadit, jak to dopadne?"

"Jak?"

"Sázím se sedm ku dvěma, že neomdlím - ale nebude mi vadit, když prohraju."

"Beru."

"Sedm dolarů, ne stovek. Miku, drahoušku... pojďme se pořádně sblížit."

Anne byla nucena přerušit pokus pro nedostatek kyslíku; Mike, se svým marťanským výcvikem, vydržel bez nadechnutí mnohem déle. Zalapala po dechu a konstatovala: "Nenadechla jsem se pořádně. Šéfe, dám ti ještě jednu příležitost tu sázku vyhrát."

Chystala se nabídnout svou tvář znovu, ale Miriam jí zaklepala na rameno. "Konči."

"Nebud' tak nedočkavá."

"Konči, řekla jsem. Mazej na konec fronty, ženská."

"No dobře!" Anne jí uvolnila místo. Miriam přišla blíž, usmála se, ale mlčela. Sblížovali se a pokračovali v čím dál větším sblížení.

"Kdo je na řadě!"

Miriam se ohlédla. "Šéfe, copak nevidíš, že mám práci?"

"No dobře! Tak aspoň uхни - půjdu k tomu telefonu sám."

"Fakt jsem ho neslyšela."

"Chápu. Ale měli bychom předstírat určitou důstojnost - může to být generální tajemník."

Byl to Mackenzie. "Jubale, co se ksakru děje?"

"Nějaký problém?"

"Volal mi nějaký chlap a tvářil se strašně naléhavě, že máme všeho nechat a vyrazit, protože prý něco pro nás máte. Poslal jsem k vám mobilní jednotku -"

"Nebyla tu."

"Já vím. Před chvílí se mi ozvali, bloudí někde na sever od vás. Náš dispečer je odnavigoval, takže by u vás měli být každou chvíli. Pokoušel jsem se vám volat, ale váš okruh byl obsazený. Co jsme prošvihli?"

"Ještě nic." Krucinál, měl někomu říct, ať sleduje, co se děje v té ukecané bedně. Splnil Douglas vše, co slíbil? Nebo se tu objeví další várka poldů? A ty si tady zatím s dětmi hraješ na fanty. Jubale, jsi senilní. "Nejsou za poslední hodinu nějaké zvláštní zprávy?"

"Cože? Ne - vlastně jedna ano: Palác oznámil, že se Muž z Marsu vrátil a je teď na dovolené v - Jubale! Máte snad prsty v tomhle!"

"Momentik. Miku, pojd' sem. Anne, vezmi si plášť."

"Už ho mám, šéfe."

"Pane Mackenzie - toto je Muž z Marsu."

Mackenziemu poklesla čelist. "Počkejte! Skočím si pro kameru! Naberem to z telefonu - a jakmile tam dorazí ti moji ňoumové, doplníme to přímým záběrem v barvě a prostoru. Jubale... je to pravda? Neudělal byste snad..."

"Myslíte, že vás balamutím, když mi za zády stojí Hodnověrný svědek? Ostatně vám to nevnučujem. Můžeme počkat a nabídnout reportáž Argusu a Trans-Planetu."

"Jubale! To byste mi neudělal."

"Neudělal. Dohoda, kterou jsem s vámi všemi uzavřel, zněla natočit děj kamerou, až dám povel, a použít ten materiál, pokud usoudíte, že za to stojí. Nevylučoval jsem i nějaké to interview." Jubal se odmlčel. "Nejenže jste mi půjčil technické zařízení, ale moc jste mi pomohl i osobně, Tome. Ani nevíte jak."

"Vy myslíte to, ehm, telefonní číslo?"

"Přesně to! Ale na to se mě neptejte, Tome. Popovídáme si o tom soukromě - za rok."

"Samozřejmě. Vy budete držet jazyk za zuby a já taky. Ale teď neodcházejte -"

"Ještě jednu věc. Ty zprávy, které máte u sebe. Pošlete mi je zpátky."

"Jo ty? Dobrá - mám je u sebe na stole, když jste kolem nich dělal takový rozruch. Jubale, kameru mám připravenou. Můžem začít?"

"Spusťte to."

"Tohle si natočím osobně!" Mackenzie se obrátil, očividně na kameru. "Zvláštní zpravodajství! Tady je reportér NWNW. Hlásíme se z centra aktuálních událostí! Právě nám zatelefonoval Muž z Marsu a chce vám něco říci! Střih. Zařad'te šot sponzora, který se dává před mimořádné zpravodajství. Jubale, máte něco speciálního, na co bych se měl zeptat?"

"Neptejte se na Jižní Ameriku. Nejbezpečnější téma je plavání. Můžete se zajímat o jeho plány."

"Konec střihu. Přátelé, stojíte tváří v tvář a hlasem v hlas Valentinu Michaelovi Smithovi, Muži z Marsu! Jak už vám NWNW - která je u všeho zajímavého první - dříve prozradila, pan Smith se právě vrátil z andských výšin - a my jej vítáme nazpět! Zamávejte svým přátelům, pane Smithi -"

("Zamávej do telefonu, synu. Usmívej se a mávej.")

"Děkujeme vám, Valentine Michael Smithi. Jsme rádi, že vás vidíme tak zdravého a opáleného. Slyšel jsem, že jste nabíral síly tím, že jste se učil plavat?"

"Šéfe! Nějaká návštěva. Nebo něco takového."

"Střih! - po slově plavat. Co se ksakru děje, Jubale?"

„Půjdu se podívat. Jill, postarej se o Mika - může to být další oddíl poldů."

Byl to ale jen přistávající vůz NWNW - zase to odnesly růžové keře -, Larry, který se vracel z telefonování s Mackenziem, a Duke. Mackenzie se rozhodl rychle ukončit telefonní interview, protože měl nyní jistotu barevných trojrozměrných záběrů z mobilní jednotky. Posádka vozu mezitím spolu s Dukem a Larrym kontrolovala vysílací zařízení, které sít' Jubalovi zapůjčila.

Rozhovor skončil podružnostmi, přičemž si Jubal poradil s otázkami, které Mike nedokázal pochopit. Mackenzie odmávl konec s příslibem, že bude následovat barevné a trojrozměrné interview. "Zůstaňte naladěni na tuto stanici!" Odmlčel se a čekal, až se mu ohlásí technici od Jubala.

Zakrátko se tak stalo. "Tenhle polní zesilovač je v pořádku, pane Mackenzie."

"Tak co s ním bylo předtím?"

Hlavní technik mžikl pohledem po Larrym a Dukovi. "Funguje to líp, když do toho jde proud. Hlavní vypínač proudu na kontrolním panelu byl vypnutý."

Harshaw si zakázal přemýšlet, zda Duke Larrymu řekl nebo neřekl o hlavním vypínači. Jubala nezajímalo, kdo za to mohl - jen se ještě víc utvrdil ve svém přesvědčení, že vrcholem moderní technologie byl Fordův model T a od té doby technika jen degeneruje. Absolvovali nové interview. Mike poslal pozdravy svým přátelům z Vítěze včetně jednoho v hrdle drásající mart'anštině, který byl určen doktoru Mahmoudovi.

Nakonec Jubal nastavil telefon, aby po dvě hodiny nepřijímal žádné hovory, natáhl se a pocítil, jak je strašně unaven. Nezačíná stárnout? "Co je s večerí? Která ženská dneska bude vařit? Propánakrále, tahle domácnost jde od desítky k pěti!"

"Dneska byla řada na mně," přiznala Jill. "Jenže -"

"Pořád samé výmluvy!"

"Šéfe," zastala se jí ostře Anne, "jak můžeš od nás chtít, abychom vařily, když za tebou celé odpoledne musíme lítat?"

"To je váš problém," vedl si zarputile svou Jubal. "I kdyby tu vypukl soudný den, očekávám své jídlo teplé a připravené přesně úderem osmé. Kromě toho -"

"Kromě toho," skočila mu do řeči Anne, "je teprve sedm čtyřicet a do osmi je ještě spousta času. Tak přestaň vrískat. Kňourale."

"To už je do večere jen dvacet minut? Mám pocit, jako by od oběda uběhl týden. Kvůli vám nezbude ani rozumná doba na drink před jídlem."

"Chudáčku!"

"Ať mi někdo udělá drink. Ať každému udělá drink. Vykašlem se na večeri; jsem utahaný jako kotě. Anne, jak jsme na tom se švédskými mraženými sendviči?"

"Máme jich spousty."

"Co kdybychom jich tak osmnáct nebo devatenáct druhů rozmrazili a všichni jedli tak dlouho, až nám polezou i ušima? Nějaké námitky?"

"Už běžím," souhlasila Jill.

Anne políbila Jubala na pleš. "Šéfe, zachoval ses ušlechtilé. Nakrmíme tě, napojíme a uložíme do postele. Počkej, Jill, já ti pomůžu."

"Já mohu taky pomoci?" ptal se dychtivě Smith.

"Jistě, Miku. Můžeš nosit tácy. Šéfe, večere se bude podávat u bazénu. Je teplá noc."

"A kde jinde?"

Když dívky s Mikem odešly, zeptal se Jubal Duka: "Kde jsi kčertu byl?"

"Přemýšlel jsem."

"Na tom nezbohatneš. Navíc to člověka znepokojuje. Přišels na něco?"

"Ano," přikývl Duke. "Došel jsem k závěru, že co Mike jí, je jeho věc."

"Gratuluju! Zjištění, že není dobré míchat se do záležitostí jiných lidí, tvoří osmdesát procent veškeré lidské moudrosti."

"Ty se lidem do jejich záležitostí mícháš."

"A kdo říká, že já jsem moudrý?"

"Jubale, když nabídnu Mikovi sklenici vody, přijme mne do toho zednářského bratrstva?"

"Já myslím, že ano. Duku, jedinou typickou lidskou vlastností, kterou Mike má, je nade všechno silná

touha být milován. Ale rád bych se ujistil, zda si uvědomuješ, jak vážně to bere. Já jsem se stal Mikovým vodním bratrem dřív, než jsem pochopil, co to obnáší - a pořádně jsem se zamotal do odpovědností, které z toho plynou. Zavazuješ se tím, že mu nikdy nebudeš lhát, nikdy mu neporadíš špatně a zůstaneš mu věrný, ať se děje, co se děje. Možná by sis to ještě měl promyslet."

"Už jsem si to promyslel. Jubale, na Mikovi tě něco nutí, aby ses o něj chtěl starat."

"Já vím. Pravděpodobně ses ještě nikdy nesetkal s opravdovou čestností. Nevinností. Mike nikdy neokusil ovoce Stromu poznání dobra a zla... a my patrně nikdy neporozumíme, co jej udržuje v chodu. No, já doufám, že svého rozhodnutí nebudeš nikdy litovat." Jubal zvedl hlavu. "Larry, já myslel, že tam to pítí destiluješ."

"Nemohl jsem najít vývrtku."

"Už zase ta technika. Duku, skleničky najdeš tam nahoře za Anatomii melancholie -"

"Já vím, kde je schováváš."

"- a dáme si jednu narychlo, než přejdeme k spořádanému pití." Duke vytáhl sklenice, Jubal nalil a zvedl číši. "Toto je alkoholické bratrství... které je pro křehkou lidskou duši vhodnější než kterékoli jiné."

"Na zdraví."

"Na zdraví."

Jubal prolil obsah sklenice hrdlem. "Áá," prohlásil spokojeně a říhl. "Duku, nabídní trochu Mikovi, aby zjistil, jak je prima být člověkem. Dodává mi to tvůrčí inspiraci. Další! Proč ty ty holky nejsou nikdy ve chvíli, kdy je zrovna potřebuju? Další!"

"Já jsem další," ohlásila se Miriam, stojící ve dveřích. "Jenže -"

"Říkal jsem: - k jakému podivnému, hořkosladkému osudu mé bláznivé touhy povedou -"

"Tuhle povídku jsem dokončila, zatímco tys plkal s generálním tajemníkem."

"V tom případě už nejsi další. Odešli to."

"Nechceš si to přečíst? Tak jako tak to budu muset upravit - tím líbáním s Mikem jsem získala nový, vnitřní náhled na daný problém."

Jubal se otřásl. "Číst to? Prokristapána! Už tak je dost špatné, že něco takového píšu. A vykašli se na upravování, zvlášť když to chceš přizpůsobit faktům. Dítě moje, pravdivé příběhy ze života nesmíš nikdy poskvtnit ani zrnkem pravdy a už vůbec ne života."

"Okej, šéfe. Anne vám vzkazuje, abyste přišli k bazénu něco si před jídlem zakousnout."

"Lepší chvíli si vybrat nemohla. Půjdem, pánové?" Zábava plynule pokračovala, prokládána sousty ryb, sendvičů a jiných skandinávských pochutin. Mike okusil na Jubalovu výzvu brandy. Protože shledal výsledek znepokojujícím, analyzoval příčinu svých obtíží, přidal k etanolu kyslík a reverzním kvašením jej přeměnil v glukózu a vodu.

Jubal sledoval, jak tekutina na Muže z Marsu působí; viděl, jak se opil, ale také jak ještě rychleji vystřízlivěl. Aby procesu lépe porozuměl, nabídl Mikovi další brandy - a ten ji přijal, protože byla od jeho vodního bratra. Mike jí musel absorbovat neuvěřitelné množství, než Jubal došel k závěru, že Mika opít nelze.

Totéž se však nedalo říci o Jubalovi, a to i přes dlouholetý trénink - neboť během experimentu solidárně s Mikem držel krok, co se množství brandy týče. Jubal tak působil o něco těžkopádněji než obvykle, a tak, když se zeptal Mika, co celý den dělal, Mike si myslel, že se ho ptá na ten vpád Speciál Service - což byla věc, z níž měl trochu provinilý pocit. Pokusil se záležitost vysvětlit a požádat Jubala za odpuštění, pokud toho bude zapotřebí.

Když si Jubal uvědomil, o čem Mike mluví, přerušil jej. "Synu, já to nechci vědět. Učinil jsi, co bylo třeba - naprosto dokonale. Ale -" ospale zamžoural, "- nevyprávěj mi o tom. Nevyprávěj to nikomu."

"Ne?"

"Ne. Byla to nejpraštěnější věc, jakou jsem kdy viděl od chvíle, kdy můj dvouhlavý strejda švindloval v kartách a jeho druhá hlava to na něj praskla. Vysvětlením bys to jen zkazil."

"Negrojuji?"

"Já taky ne. Pojd'me se ještě napít."

Začali přicházet reportéři. Jubal je zdvořile uvítal, vyzval je, aby se najedli, napili a odpočinuli si - ale aby upustili od pronásledování jeho samého a Muže z Marsu.

Ti, kdo neuposlechli, byli hozeni do bazénu.

Jubal rozmístil Larryho a Duka na křídla hloučku, aby zajišťovali provádění oněch křtů vodou. Některým z účastníků se to nelíbilo, ale jiní se do namáčecích komand zapojovali s fanatickou horlivostí nově obrácených na víru - až je Jubal musel zastavit, aby nejstaršího lippmana New York Times nenahnali do vody potřetí.

Pozdě večer Dorcas vyhledala Jubala a pošeptala mu: "Šéfe, telefon."

"Ať nechají vzkaz."

"Musíš to vzít, šéfe."

"Já to vezmu sekerou! Už jsem se toho křápu chtěl zbavit dávno a dneska na to mám zrovna náladu. Duku, najdi mi sekeru."

"Šéfe! Je to ten pán, se kterým jsi mluvil dneska odpoledne."

"Oh. Pročs to neřekla rovnou?" Jubal se vyhrabal po schodech, zamkl dveře a šel k telefonu. Na obrazovce byl další z Douglasových nohsledů, ale záhy jej vystřídal sám Douglas. "Trvalo vám to dost dlouho."

"Je to můj telefon, pane tajemníku. Někdy ho neberu vůbec."

"Vypadá to tak. Proč jste mi neřekl, že ten Caxton je alkoholik?"

"On je alkoholik?"

"Ovšemže je! Byl na flámu. Vyspával ho v nějakém špinavém brlohu v Sonoře."

"Jsem rád, že se našel. Děkuji vám, pane."

"Sebrali ho pro potulku. Obvinění ale proti němu vzneseno nebude - pustíme vám ho."

"Jsem vám zavázán, pane."

"Moc se neradujte! Pošlu vám ho v takovém stavu, v jakém ho našli - zavšiveného, zarostlého, a jak jsem byl informován, táhne to z něj jak z lihopalny. Chci, abyste se přesvědčili, jaký je to vagabund."

"Dobře, pane. Kdy ho můžeme očekávat?"

"Kurýr před chvílí opustil Nogales. Při rychlosti Mach čtyři ho tam za chvíli máte. Pilot vám ho předá a nechá si vystavit potvrzení."

"Má ho mít."

"A teď s tím, pane zástupce, nechci mít nic společného. Očekávám, že se vy a váš klient ukážete, ať už s tím podnapilým škrabalem, nebo bez něj."

"Souhlasím. Kdy?"

"Zítra v deset?"

"Ať je to z krku. Souhlasím."

Jubal sešel dolů k bazénu. "Jíill! Pojd' sem, dítě."

"Ano, Jubale." Cupitala k němu, doprovázena jedním z reportérů.

Jubal ho mávnutím zabrzdil. "To je soukromé," oznámil neoblomně. "Rodinná záležitost."

"O kterou rodinu jde?"

"O úmrtí v té tvojí. - Kšc!" Novinář se zazubil a odešel.

Jubal se naklonil k Jill a řekl tiše: "Je v bezpečí."

"Ben?"

"Ano. Brzo dorazí."

"Ach, Jubale!" rozplakala se.

Vzal ji kolem ramen. "Přestaň. Běž dovnitř a vrať se, až se budeš ovládat."

"Ano, šéfe."

"Vybreč se do polštáře a pak si uměj obličej." Jubal se vrátil k bazénu. "Ticho, prosím! Chci vám něco sdělit. Bylo nám tu s vámi dobře - ale večírek skončil."

"Fůůůj!"

"Hoďte ho do bazénu. Jsem starý člověk a potřebuju si odpočinout. A moje rodina taky. Duku, zašpuntuj ty láhve. Děvčata, sklíd'te jídlo ze stolu."

Ozývalo se brblání, ale ti odpovědnější uklidňovali své vznětlivější kolegy. Během deseti minut osaměli.

Za dvacet minut dorazil Caxton. Důstojník S.S., velící vozu, přijal Jubalův podpis a otisk na připravené potvrzení a odletěl, zatímco Jill vzlykala na Benově rameni.

Jubal si ho prohlédl od hlavy k patě. "Bene, slyšel jsem, že jsi celý týden namol."

Ben zaklel, ale stále hladil Jill po zádech. "Sem děsně vožralej - ale ani sem si nelíz."

"Co se stalo?"

"Nevím. Nevím!"

O hodinu později měl Ben vypumpovaný žaludek, dostal injekce, které mu pomohly zbavit se alkoholu a barbiturátů; byl vykoupán, oholen, převlečen do vypůjčených šatů, seznámil se s Mužem z Marsu, a zatímco se krmil a popíjel mléko, ostatní jej v hrubých rysech seznámili se situací.

Ale on sám jim nic říci nemohl. Pro Bena uplynulý týden neexistoval - ztratil vědomí ve Washingtonu a probudili ho až v Mexiku. "Samozřejmě že vím, co se stalo. Drželi mne nadopovaného v nějaké díře... a vyždímalí ze mne všechno, co jsem věděl. Ale dokázat nemůžu nic. Vesnický Jefe, majitel té putyky a určitě i pár dalších svědků budou nepochybně přísahat, že u nich ten gringo strávil celý týden. A nemůžu s nimi udělat vůbec nic."

"Tak nic nedělej," poradil mu Jubal. "Udělej si pohodlí a buď rád."

"Starou belu budu! Já je dostanu a -"

"No no no! Bene, jsi naživu... na což bych si byl nevsadil ani zlámanou grešli. A Douglas dělá přesně to, co od něho chceme - a rád."

"Chci si o tom promluvit. Myslím -"

"Myslím, že si půjdeš lehnout. A na cestu dostaneš sklenici teplého mléka s Tajnou přísadou starého doktora Harshawa, určenou pro tajné pijáky."

Zakrátko se všude rozléhalo Caxtonovo chrápání. Jubal zamířil do postele. V hale v patře narazil na Anne. Unaveně potřásl hlavou: "To byl ale den, co?"

"Jo. Mrzelo by mne, kdybych ho neprožila, ale zopakovat bych si ho nechtěla. Běž do postele, šéfe."

"Jsem právě na cestě. Anne, prosím tě, co je tak zvláštního na způsobu, jakým ten chlapec líbá?"

Anne se zatvářila zasněně a pak se pousmála. "Měl by sis to zkusit."

"Jsem už příliš starý, než abych se změnil. Ale vše, co se týká toho hochy, mě zajímá. Je v tom líbání nějaký rozdíl?"

Anne zauvažovala. "Je."

"Jaký?"

"Mike do toho polibku dává všechno."

"Krucí! To já dělám taky. Nebo dělal jsem."

Anne zavrtěla hlavou. "Ne. Líbala jsem se už s muži, kteří to opravdu uměli. Ale nikdy se na ten polibek nesoustředili docela. Nemohli. Ať se snažili sebevíc, část jejich mysli byla stejně někde jinde. Přemýšleli, jestli jim neujede poslední autobus, jestli mne dostanou do postele, o své líbací technice, nebo se možná báli o práci, o peníze, nebo že je načapá soused, manžel nebo rodiče. Mike žádnou techniku nemá... ale když tě líbá Mike, pak nedělá nic jiného. Staneš se celým jeho vesmírem... a ten okamžik je věčný, protože on nic neplánuje a nikam nespěchá. Jen tě líbá." Zachvěla se. "Je to hrozně silný zážitek."

"Hmm -"

"Nedělej na mě hmm, ty starý chlípničku! Nerozumíš tomu."

"Ne. A mrzí mne, že tomu ani nikdy rozumět nebudu. No tak dobrou noc - a jen tak mimochodem... poradil jsem Mikovi, ať si zamkne dveře."

Zašklebila se na něj. "Kazisvěte!"

"Učí se až dost rychle. Nesmíš na něj spěchat."

XVIII.

KONFERENCE BYLA ODLOŽENA O DVACET ČTYŘI HODINY, takže měl Caxton dost času se zotavit, vyslechnout si zbytek událostí minulého týdne a "sblížit se" s Mužem z Marsu - protože Mike grokoval, že Jill a Ben jsou vodní bratři, poradil se s Jill a pak slavnostně nabídl Benovi vodu.

Novinky vyprávěla Benovi Jill. Přimělo ho to k značnému zpytování vlastních duševních pochodů. Navíc ho dráždil těsný vztah mezi Jill a Mikem. Za ten týden zapomnění mezi životem a smrtí doznaly totiž jeho staromládenecké sklony jistých změn. Jakmile se octli s Jill o samotě, opakoval tedy svou nabídku k sňatku.

Jill se odvrátila. "Bene, prosím tě."

"Proč ne? Mám stále zaměstnání, jsem zdravý - nebo budu, jakmile se mi z těla vyplaví zbytky té jejich "drogy pravdy" ... a jelikož tam ještě jsou, cítím nepřekonatelné nutkání mluvit pravdu. Miluju tě. Chci si tě vzít a masírovat ti ty tvé ubohé unavené nožičky. Jsem moc starý? Nebo si chceš vzít někoho jiného?"

"Ne, nikoho jiného! Bene, drahoušku... Bene, mám tě ráda. Ale nechtěj to po mně teď. Mám... povinnosti."

Nedokázal ji přesvědčit.

Nakonec si uvědomil, že Muž z Marsu není sok v lásce, ale Jillin pacient - a jako muž, který se hodlá oženit se zdravotní sestrou, se musí smířit s tím, že sestry chovají ke svým svěřencům mateřské city. Musí se s tím smířit a být rád, protože kdyby Gillian neměla vlastnosti ošetřovatelkám vlastní, nikdy by se do ní on sám nezamíloval. Nevybral si ji pro ladné osmičky, které opisoval při chůzi její zadeček, ani pro vábivý dojem, kterým působila z kteréhokoli jiného směru - není přece tak infantilní, aby ho zajímaly jen rozměry mléčných žláz! Ne, má ji rád pro ni samu.

Pokud je tedy nezbytné, aby měli před ním přednost Jillini pacienti, nedá se nic dělat a byl by zatracený hlupák, kdyby žárlil! Mike je skvělý kluk - opravdu tak nevinný a bezelstný, jak ho Jill popisovala.

A u něj taky nebude mít Jill na růžích ustláno; jako žena novináře bude muset ledacos překousnout. On může být občas z domova celé týdny a jeho pracovní doba bude vždycky nepravidelná. Neměl by radost, kdyby ho Jill podváděla. Ale Jill nebude.

Když si Ben toto vše promyslel, s radostí od Mika přijal nabízenou vodu.

Jubal potřeboval na plánování den navíc. "Bene, když jsi mi poslal na krk tohle nadělení, řekl jsem Gillian, že nehnu ani prstem, co se těch takzvaných práv toho hocha týče. Změnil jsem názor. Tenhle balík vládě nenecháme."

"Rozhodně ne téhle vládě!"

"Ani žádné jiné, ta příští bude ještě horší. Bene, podceňuješ Joea Douglaše."

"Je to třetířadý politik a morálku má pod psa!"

"Ano. A ignorant na třetí. Ale taky je to docela svědomitý šéf světa - lepší, než jakého si zasloužíme. Bavilo by mne si s ním zahrát poker - nešvindloval by a dluhy by platil s úsměvem. Jo, je to grázlík - ale v jádru není zlý. Docela ujde."

"Jubale, ať se propadnu, jestli ti rozumím. Říkal jsi, že sis byl skoro jistý, že mě Douglas zabil... a nebyls daleko od pravdy! Málem ses postavil na hlavu, abys mne z toho vysekal, a Bůh ví, jak jsem ti vděčný! Ale myslíš si, že můžu zapomenout, kdo za to byl odpovědný? Že žiju, na tom nemá žádnou zásluhu - byl by radši, kdyby bylo po mně."

"Asi ano. Ale už je to prostě tak - zapomeň na to."

"Ani mě nenapadne!"

"To budeš hloupý. Nic nedokážeš. Ostatně nemáš důvod být vděčný mně a já si taky tohle břímě od tebe líbit nenechám. Nedělal jsem to kvůli tobě."

"Udělal jsem to kvůli jedné dívence, která se za tebou chystala vypravit sama a mohla přitom přijít o krk. Udělal jsem to, protože byla mým hostem a já tu byl in loco parentis. Udělal jsem to proto, že byla tak statečná a odhodlaná, ale příliš nezkušená, než aby si mohla zahrávat s kotoúčovou pilou. Ale ty, můj cynický a hříšný kamaráde, máš všechny cirkulárky v malíčku. Jestli se svou neopatrností zase pod nějakou dostaneš, copak se můžu pořád vměšovat do tvé karmy?"

"Mmm... okej, Jubale, můžeš jít k čertu - za vměšování do mé karmy. Pokud nějakou mám."

"To je jedno. Podle nejnovějších informací se stejně, karma nekarma, sejdem v jednom pekle. V žádném případě nemám ale chuť lepit větve, kterou si někdo pod sebou podřezává. Konat dobro je jako léčit hemofiliky - skutečnou léčbou by bylo nechat je vykrváčet... dřív než zplodí další hemofiliky."

"Mohl bys je dát sterilizovat."

"Ty bys chtěl, abych si hrál na Pánaboha? Ale ujeli jsme od tématu, Douglas se tě zavraždit nepokoušel."

"To říká kdo?"

"To říká neomylný Jubal Harshaw, hovořící autoritativně z výše svého pupku. Synu, jestliže místní šerif utluče vězně k smrti, můžeš se vsadit, že by mu to okresní pohlaváři nedovolili, pokud by se o tom dozvěděli včas. Nanejvýš by přimhouřili oči - dodatečně. Politické vraždy v této zemi nebyly nikdy politikou oficiálních míst."

"Ukážu ti pozadí spousty úmrtí, ve kterých jsem se hrabal."

Jubal to mávnutím odmítl. "Řekl jsem politikou oficiálních míst. Atentáty a vraždy tu byly vždycky - od těch prominentních jako vražda Huey Longa, až po násilná přepadení, která stojí novinám sotva za noticku na poslední stránce. Ale nikdy to nebylo politikou a není to ani politikou Joea Douglase - ostatně jinak bys už nebyl naživu. Hladce tě chňapli, vyždímali z tebe, co se dalo, a mohli se tě zbavit tak snadno, jako když spláchněš chciplou myš do záchoda. Jenže jejich šéf nechce, aby používali tak drsné metody, a pokud dojde k názoru, že je ti hoši používají, pak je to bude stát zaměstnání, pokud ne rovnou krk."

Jubal se odmlčel, aby si mohl přihnout. "Tihle hrdlořezi jsou jenom nástroj; není to pretoriánská garda, která volila římského císaře. Koho chceš za císaře? Relativně slušného Joea, jehož zásady se datují ještě z dob, kdy tahle země byla svébytným národem a ne jen satrapií v mnohonárodním impériu... Douglase, který nemá žaludek na to, aby vraždil? Nebo ho hodíme přes palubu - to můžeme, stačí vyklopit to, co víme, jeho nepřátelům - hodíme ho přes palubu a zvolíme si generálního tajemníka ze země, kde život stojí pár šupů a vraždění je rodinnou tradicí? A pokud to uděláš, Bene - co se asi stane dalšímu zvědavému reportérovi, který se bude procházet temnou alejí?"

Caxton neodpověděl.

"Jak říkám, S.S. je jen nástroj. Lidí, kteří se nechají najmout na špinavou práci, bude vždycky dost. Jak špinavá ta práce bude, pokud vyšťouchneš Douglase z jeho funkce, co myslíš?"

"Jubale, chceš tím říci, že bych neměl kritizovat vládu?"

"Houby. Ovádi jsou nezbytní. Jenže než se zbavíš jedněch lotrů, vyplatí se podívat, jak budou vypadat ti příští. Demokracie je nešikovný systém; jeho jedinou výhodou je, že je osmkrát lepší než kterákoli jiná forma vlády. Jeho nejhorší chybou je to, že čelní představitelé jsou věrným obrazem svých voličů - a ti na moc vysoké úrovni nejsou, tak co bys chtěl? Podívej se tedy na Douglase a vezmi v úvahu, že svým ignorantstvím, hloupostí a prospěchářstvím připomíná své věrné Američany, ale přece jen ční o chloupek či dva nad průměrem. Potom se podívej na muže, který jej nahradí, pokud tahle vláda padne."

"Není mezi nimi moc velký rozdíl."

"Vždycky je nějaký rozdíl! A vždycky je mezi špatným a horším - což je mnohem větší kontrast než mezi dobrým a lepším."

"No a? Co tedy ode mne chceš?"

"Nic," odsekl Harshaw. "Tuhle legraci dotáhnu do konce sám. Očekávám, že se během jednání ovládneš a nebudeš na Joea Douglase řvát - a možná bys ho i mohl pochválit za státnickou zdrženlivost."

"Mně se z tebe chce zvracet!"

"Myslí. Snažím se ti vysvětlit, co se chystám udělat. Pokud chceš jezdit na tygru, musíš ho nejdřív pevně držet za uši."

"Nech těch rozvláčných alegorií. O co jde?"

"Nech těch pitomých řečí a poslouchej. Mike má tu smůlu, že zdědil takový majetek, o jakém se samotnému Kroisovi ani nesnilo... a k tomu nárok na politickou moc, za nějž vděčí právně-politickému precedentu tak stupidnímu, že to volá do nebes. Nemám zájem zaobírat se takovými nesmysly, jako že je Mike nějaký "pravý princ". Ani to obrovské jmění nepovažuji za jeho: nevydělal si ho. Dokonce i kdyby si je zasloužil, pojem "majetek" nemá tak přirozený a jasný obsah, jak si lidé většinou myslí."

"Ještě jednou?"

"Vlastnictví je velmi komplikovaná abstrakce, mystický vztah. Je jasné, že naši právní teoretici ho komplikují ještě víc, než je nutné, ale mne nikdy nenapadlo ani ve snu, jak je křehký - dokud jsem se neseznámil s jeho mart'anským pojetím. Mart'ané nevlastní nic... dokonce ani svá vlastní těla."

"Okamžik, Jubale. Dokonce i zvířata něco vlastní. A Mart'ani nejsou zvířata, ale civilizace s vlastními

městy a vším ostatním."

"Ano. Lišky mají nory a létající ptáci zase hnízda. Jenže u Mart'anů tohle neplatí. Ledaže bys považoval za "majetek" společné vlastnictví úplně všeho, a za majitele pak miliony či miliardy starších občanů - ty bys asi řekl duchů."

"Hele, Jubale, jak je to s těmi "Starými"?"

"Chceš slyšet oficiální verzi?"

"Ne. Tvůj názor."

"Já si myslím, že je to náboženská blbina, určená k ovládnutí mas, kterou tomu chlapci vtlačili do hlavy tak záhy a intenzivně, že nemá naději se jí někdy zbavit."

"Jill mluví, jako by tomu věřila."

"Já tak mluvím taky. Elementární zdvořilost. Jedna z mých nejcennějších přítelkyň věří v astrologii; nikdy jsem ji ale neobtěžoval tím, co si o tomhle oboru myslím já. Hlubiny lidské ochoty věřit věcem, které mi připadají vysoce nepravděpodobné - ťukáním na dřevo počínaje a genialitou jejich dětí konče, ještě nikdo nikdy neprobádal. Víru jsem vždycky považoval za znak intelektuální lenosti, ale Míkova víra v jeho "Staré" není o nic iracionálnější než názor, že dynamiku přírodních procesů lze potlačit pomocí přivolávání deště."

"Mmm... Jubale, přiznávám, že v nesmrtelnost tak trochu věřím - ale jsem rád, že mi nevelí duch mého dědečka. Byl to vrtošivý starý ďábel."

"Můj taky. A já se od něj zas tak moc neliším. Ale existuje nějaký důvod, proč by lidská práva občana měla zaniknout jen proto, že je mrtev? V místě, kde jsem vyrůstal, při volbách vždycky spousta hlasů pocházela od lidí, kteří už byli dávno mrtví. Bylo to skoro v mart'anském stylu. Může to tedy být tak, že náš Mike nemůže vlastnit nic, protože už všechno patří Starým. Špatně se mu tedy vysvětluje, že vlastní víc než milion akcií Lunar Enterprises, práva na motory Lyle a další movitosti a cenné papíry. Co je platné, že jsou jejich původní vlastníci po smrti - když právě to z nich činí "Staré" - a Mike by se nikdy neodvážil do záležitostí Starých strkat nos."

"Vem to čert, právně je nezpůsobilý."

"Ovšem. Nemůže jakkoli nakládat s majetkem, protože nevěří v jeho podstatu; věří v ni asi stejně, jako já na ty jeho duchy. Bene, veškerým Míkovým majetkem je kartáček na zuby - a to ještě Mike neví, že mu patří. Kdybys mu ho vzal, domníval by se, že tu změnu schválili "Staří". Jubal pokrčil rameny. "Je nezpůsobilý. Takže si nemůžeme dovolit nechat přezkoumávat jeho způsobilost - protože jakého by asi dostal poručníka?"

"Pchá! Douglase. Nebo jednoho z jeho patolízalů."

"Jsi si jistý, Bene? Vezmi v úvahu, že si Vysoký soud musí zachovat tvář. Proč by do té funkce nemohl jmenovat Sawonavonga? Nebo Kediho? Nebo Kee?"

"Hmm... možná máš pravdu."

"V takovém případě by se asi Mike nedožil vysokého věku. Anebo možná dožil, ale v nějaké příjemné zahradě, z níž by se utíkalo mnohem hůř než z nemocnice v Bethesdě."

"Co tedy hodláš podniknout?"

"Moc, kterou ten hoch formálně má, je příliš nebezpečná. Takže se jí zbavíme."

"Jak se chceš zbavit takové spousty peněz?"

"Ne peněz. Tím bys změnil rovnováhu sil - a každý takový pokus by měl okamžitě za následek přezkoumání Míkovy způsobilosti. Takže místo toho necháme tygra, ať běhá jako blázen, a budeme se ho pevně držet za uši. Bene, já ti teď zhruba řeknu, k čemu se chystám... a ty se v tom pak ze všech sil pokusíš najít díry. Ne v právnické konstrukci, o tu se postará Douglasův tým právníků a já to ještě zkontroluju. - Chci, abys pročenichal, jak moc je to politicky průchodné. A teď můj plán -"

XIX.

MART'ANSKÁ DELEGACE DORAZILA do Paláce exekutivy druhý den ráno. Skromný uchazeč o mart'anský trůn, Mike Smith, si nedělal starosti o to, kam jedou, cestu prostě vychutnával. Letěli

pronajatým Hying Greyhoundem. Mike seděl ve vyhlídkové kopuli, obklopen Jill a Dorcas, které mu ukazovaly různé věci a povídaly, zatímco se díval a díval. Jejich sedadlo bylo konstruováno pro dva, což mělo za následek hřejivé sblížení. Seděl s rukama kolem ramen obou dívek, díval se, poslouchal a snažil se grokovat. Nemohl být šťastnější ani deset stop pod vodou.

Poprvé takto přehledně spatřil pozemskou civilizaci. Cestou z Vítěze neviděl nic; před deseti dny strávil pár minut v taxíku, ale z toho, co zahlédl, nic negrokoval. Od té doby se jeho svět omezoval na dům, bazén, trávu a stromy - nepronikl ani k bráně Jubalovy usedlosti.

Ale dnes už byl chytřejší; chápal, co to jsou okna, byl si vědom, že bublina kolem něj je tu proto, aby dobře viděl, a že předměty, které se nacházejí dole pod nimi, jsou města. S pomocí děvčat si na mapě našel, kde se právě nacházejí. Až donedávna nevěděl, že lidé znají mapy. Když poprvé grokoval lidskou mapu, zachvátila ho vlna blaženého stesku po domově. Ve srovnání s tím, co používal jeho lid, byla zdejší mapa statická a mrtvá - ale byla to mapa. I lidské mapy byly svou podstatou marťanské - a on je měl rád.

Spatřil téměř dvě stě mil krajiny, z větší části pokryté rozlezlou světovou metropolí; vychutnával z těch dvou set mil každý palec a hned se jej pokoušel grokovat. Udivovaly ho rozměry lidských měst a jejich horečnatá aktivita, tak odlišná od sídel jeho lidu, která se spíš blížila klášterním zahradám. Připadalo mu, že se takové lidské velkoměsto musí okamžitě unavit a opotřebovat. Bylo tak nabito zážitky, že jen ti nejsilnější Staří by mohli snést návštěvu jeho nehostinných ulic a v rozjímání grokovat události a emoce, které se tu vršily v nekonečně mnoha vrstvách. Doma navštívil opuštěná města a byly to úžasné a strašné zážitky, ale pak mu to jeho učitelé zakázali, grokující, že na to není ještě dost silný.

Vyptáváním se Dorcas a Jill se mu podařilo grokovat věk toho města; bylo založeno před více než dvěma pozemskými stoletími. Protože neměl rád pozemské časové jednotky, převedl si ten údaj do marťanských hodnot: byly to tři-naplněné-a-tři-čekající roky ($3n_4 + 3n_3 = 108$ marťanských let).

Nádherné, a přitom nahánějící hrůzu! Nuže, tyto lidé se již určitě připravují k opuštění města, než se pod tím vypětím roztrhne a nestane se... a přesto, měřeno délkou svého života, je toto město pouhým vejcem.

Mike se těšil, že se za jedno či dvě století do Washingtonu vrátí, aby se prošel po prázdných ulicích a pokusil se přiblížit jeho nekonečné bolesti a kráse, a žiznivě grokoval, až se sám stane Washingtonem a město bude jím. Uložil si tu myšlenku do paměti, neboť ještě musí růst a růst a růst, než bude schopen chválit a hýčkat mocná muka tohoto města.

Řidič Greyhoundu zahnul na východ, aby se vyhnul oblasti dopravního chaosu (způsobeného Mikovou přítomností, aniž o tom Mike sám věděl), a Muž z Marsu spatřil moře.

Jill mu prozradila, že je to voda; Dorcas doplnila, že je to Atlantický oceán, a ukázala mu na mapě linii pobřeží. Mike věděl z dob, kdy byl ještě mládě, že nejbližší planeta směrem ke Slunci je skoro celá pokrytá vodou života, a později mu řekli, že si zdejší lidé svého bohatství nijak neváží. Větší práci mu tenkrát dalo grokovat marťanský ortodoxní názor, že k vodní ceremonii není zapotřebí vody; voda tu byla jako symbol podstaty - nádherný, ale nikoli nezbytný.

Jenže teď Mike zjistil, že teoretická znalost není totéž co hmatatelná realita; Atlantik jej naplnil takovou posvátnou úctou, že ho Jill ostře napomenula: "Miku! Opovaž se!"

Mike spolkl své emoce a uložil je. Potom zíral na vodu, táhnoucí se až k obzoru, a pokoušel se její masu změřit, až mu hlava praskala trojkami a mocninami tří a mocninami mocnin.

Když přistáli na Paláci, Jubal udělil poslední instrukce: "Pamatujte si, děvčata, udělejte čtverec kolem Mika a nenechte se od něj oddělit šťoucháním loktem či šlapáním v davu. Anne, ty budeš mít svůj plášť, ale to ti nebrání v tom, abys někomu dupla na nohu, pokud se na tebe bude moc cpát. Nebo brání?"

"Klid, šéfe; nikdo si nedovolí utiskovat Svědka - a navíc mám jehlové podpatky a vážím víc než ty."

"Okej. Duku, pošli Larryho s autobusem zpátky co nejdřív."

"Grokuj to, šéfe. Nemusíš se rozčilovat."

"Budu se rozčilovat, jak jen budu chtít. Jdeme." Harshaw, čtveřice dívek s Mikem a Caxton vystoupili - a autobus odstartoval. Přistávací plošina sice nebyla přeplněná, ale prázdná rozhodně také ne. Přikročil k nim jakýsi muž a pronesl srdečně: "Doktor Harshaw? Já jsem Tom Bradley, starší asistent exekutivy generálního tajemníka. Pan tajemník se s vámi setká ještě před začátkem konference."

"Ne."

Bradley zamrkal. "Asi jste mi nerozuměl. To jsou instrukce od generálního tajemníka. Ještě říkal, že je dobře, že pan Smith přijede také - myslím Muž z Marsu."

"Ne. Jdeme do konferenčního sálu. Ať nás tam někdo dovede. A pro vás mám jednu pochůzku. Miriam, ten dopis."

"Ale doktore Harshawe -"

"Řekl jsem ne! Tohle ihned doneste generálnímu tajemníkovi - a přijďte mi ukázat potvrzení, že ten dopis dostal." Harshaw se podepsal přes zalepený okraj obálky, přes podpis otiskl palec a podal dopis Bradleymu.

"Vyříd'te mu, že si to musí přečíst okamžitě - před naším setkáním."

"Ale generální tajemník si přeje -"

"Tajemník si přeje dostat tenhle dopis. Mladíku, já mám věštecké nadání. Já vám předpovídám, že tu zítra nebudete, pokud vám to váhání bude ještě chvíli trvat."

Bradley řekl "Jime, vem to za mě," a odešel s dopisem. Jubal si oddechl. Ten vzkaz ho stál moře potu; strávili nad ním s Anne podstatnou část noci a mnoho konceptů zavrhl, než se shodli na definitivním znění. Jubal jej chtěl přednést na zasedání - ale nechtěl s ním Douglass zaskočit.

Na Bradleyho výzvu přišel jiný muž. Jubal jej ohodnotil jako jednoho z oněch bystrých mladých mužů, kteří krouží kolem mocipánů a dělají za ně špinavou práci. Muž se usmál a představil se: "Jmenuji se Jim Sanforth, doktore - a jsem tiskovým mluvčím pana tajemníka. Budu se o vás od této chvíle starat - zařizovat tiskové konference a tak dále. Omlouvám se, že konference ještě není připravená; na poslední chvíli jsme ji byli nuceni přesunout do větší místnosti. Já bych si myslel, že bychom -"

"Já bych si myslel, že bychom měli jít rovnou do konferenční místnosti."

"Doktore, vy mi nerozumíte. Natahují tam právě dráty a jiné krámy, celá místnost se hemží reportéry a -"

"Výborně. Tak si s nimi poklábosíme."

"Ne, doktore. Mám instrukce -"

"Mladíku, vemte si své instrukce, hezky je složte dohromady a strčte si je za klobouk. Jsme tady kvůli jediné věci: veřejné konferenci. Pokud není konference dosud připravená, popovídáme si s tiskem - v konferenčním sále."

"Ale -"

"Kvůli vám musí Muž z Marsu stát na tomhle větru." Harshaw zvýšil hlas: "Je tu někdo dostatečně inteligentní, aby nás mohl dovést do konferenčního sálu?"

Sanforth polkl a rezignoval, "Pojďte za mnou, doktore."

Konferenční místnost hučela techniky a novináři, ale stál tam už velký oválný stůl, židle a pár menších stolků. Mike byl odhalen a ani Sanforthovy protesty nezadržely zvědavý houf. Mikův strážný oddíl Amazonek mu proklestil cestu k velkému stolu. Jubal jej u něj usadil, po bok mu přidělil Dorcas a Jill, zatímco Hodnověrný svědek a Miriam zaujali svá místa za nimi. Nikdo však nebránil novinářům v kladení otázek, fotografování a natáčení. Mike byl předem varován, že lidé dělají podivné věci a že se má vystříhat unáhlených činů (jako zastavování lidí nebo nechání je odejít), pokud ho k tomu Jill nevyzve.

Mike přijímal ten zmatek s vážným výrazem. Jill jej však držela za ruku a to ho uklidňovalo.

Jubal chtěl, aby Smithe fotografovali; čím víc, tím líp. Otázek se neobával. Týden kontaktu s Mikem jej přesvědčil, že žádný reportér z Mika nic nevydoluje bez odborné pomoci. Mikův zvyk odpovídat na každou otázku doslovně a pak zmlknout činily marnými veškeré pokusy dostat z něj něco zajímavého.

Na mnoho otázek Mike odpovídal slovy: "Nevím," nebo "Prosím?"

Korespondent Reutera, očekávající bitvu o Mikův dědický status, se chtěl přizivit s vlastní zkouškou Mikovy duševní způsobilosti: "Pane Smithi? Co víte o dědickém právu?"

Mike věděl, že měl potíže s grokováním lidského pojetí vlastnictví a zvláště s pojmy odkaz a dědění. Uchýlil se tedy k citování knihy - v níž Jubal rozpoznal "Vybrané pasáže o dědictví a závěti" kapitola první.

Mike recitoval, co přečetl, zcela přesně a bez jakéhokoli výrazu, stránku po stránce, zatímco místnost ztichla a jeho tazatel lapal po dechu.

Jubal ho nechal mluvit, dokud se i ten poslední novinář nedozvěděl víc, než mu bylo milé o vdovských podílech, vlastních a nevlastních sourozencích, per stirpes a per capita. Nakonec Jubal prohlásil: "To stačí, Miku."

Mike se podívil. "To ještě pokračuje."

"Později. Chce se ještě někdo na něco zeptat?"

Reportér London Sunday přispěchal s otázkou, odpovídající stylu jeho listu: "Pane Smithi, víme, že máte rád děvčata. Už jste někdy nějaká políbil?"

"Ano."

"Líbilo se vám to?"

"Ano."

"A jak moc se vám to líbilo?"

Mike téměř nezaváhal. "Líbání děvčat je dobrost," vysvětlil. "Zahání to chuť na karban."

Potlesk ho vyděsil; cítil však, že Jill a Dorcas se nebojí a pokoušejí se zarazit tento hlučný projev lidské přízně, s nímž se dosud nesetkal. Utišil tedy svůj strach a čekal.

Dalších otázek byl uchráněn - spatřil totiž, jak bočními dveřmi do sálu vstupuje známá postava. "Můj bratr doktor Mahmoud!" Další vyjádření Mikovy ohromné radosti proběhlo v mart'anském tónu.

Sémantik z Vítěze se usmál a zamával, odpověděl stejně skřípavou řečí a pospíchal k Mikovi. Po dlouhou chvíli stáli zabráněni do nelidského hovoru, vydávající zvuky jako nosorožec, který naráží do plechové stěny: z Mika tryskaly dychtivým proudem, Mahmoud odpovídal o něco pomaleji.

Novináři nějaký čas přihlíželi, ti, kdo mohli, nahrávali, ostatní řeč ve svých poznámkách alespoň popisovali jako barvitou. Nakonec už jeden z nich nevydržel: "Doktore Mahmoude! Co mu to říkáte?"

Mahmoud odpověděl oxfordskou angličtinou s občasným polykáním slabik: "Většinou jsem říkal: "Zpomal, drahý chlapče - zpomal, prosím."

"A co povídal on?"

"To ostatní je osobní, soukromé, ani by vás to nezajímalo. Zdravili jsme se, víte. Jsme staří přátelé." Pokračoval v mart'anském rozhovoru.

Mike svému bratru vyprávěl, co všechno prožil, aby spolu mohli lépe grokovat. Mikovo vyprávění však odpovídalo úhlu pohledu Mart'ana, a tak se týkalo především nových vodních bratrů a jaké má každý z nich aroma... jemná voda Jill... hlubina Anne... ten podivný, dosud plně negrokovaný poznatek, že Jubal chutná jednou jako vejce, podruhé jako Starý, ale není ani jedním... negrokovatelná ohromnost oceánu...

Mahmoud toho k vyprávění tolik neměl, protože příliš zajímavého nezažil, alespoň podle mart'anských měřítek - jedno dionýsovské hýření, kterým se moc nechlubil, a dlouhý den strávený tím, že ležel obličejem k zemi ve washingtonské Sulejmanově mešitě. Závěry z tohoto dne dosud negrokoval a ani nehodlal rozebírat. Žádní noví vodní bratři.

Zakrátko zastavil proud Mikovy výmluvnosti a napřáhl ruku k Jubalovi. "Vy jste doktor Harshaw. Valentine Michael se domnívá, že mne představil - a podle svých společenských zvyklostí má pravdu."

Když si potřásali rukama, Jubal si jej důkladně prohlédl. Mahmoud vypadal jako typický britský snob; který sportuje a chodí na hon, od tvídového, nedbale elegantního a drahého obleku až po zastřižený šedivý knírek... ale kůži měl snědou a geny, kódující jeho nos, pocházely patrně z okolí Levanty. Harshaw neměl rád imitace a jedl radši studené kukuřičné vdolky než i tu nejdokonalejší syntetickou svíčkovou.

Ale Mike ho považoval za svého přítele, bude tedy "přítelem", dokud je nepřesvědčí, že by se k němu měli chovat jinak.

Mahmoudovi se Jubal jevil jako výstavní exponát toho, co považoval za "Arnika" - vulgární, pro takovouto příležitost až příliš neformálně oblečený, hlučný, pravděpodobně nevzdělaný a téměř určitě z venkova. Navíc intelektuál, což bylo ještě horší, protože podle zkušeností doktora Mahmouda byli američtí intelektuálové polovzdělanci s úzkým rozhledem, s bídou rutiněři ve svých profesích. Ke všemu americkému pocíťoval nepopsatelný odpor. Ta jejich neuvěřitelná změť náboženství, to vaření (vaření!!!), jejich chování, zpatlaná architektura a nemožné umění - a ta jejich slepá, arogantní víra ve svou nadřazenost ještě dlouho poté, co éra Ameriky definitivně skončila. Jejich ženy. To bylo to nejhorší.

Jejich ženy, zpyvané, asertivní ženy, vychrtlé neustálým hladověním, které mu však přesto nepříjemně připomínaly hurisky. Ted' se čtyři z nich tlačily kolem Valentina Michaela - na jednání, které by mělo být mužskou záležitostí.

Jenže Valentine Michael mu tyto lidi - včetně těch všudypřítomných ženských stvoření - nabídl hrdě a nadšeně jako své vodní bratry, čímž na Mahmouda vložil závazek, jaký člověk obvykle nemívá ani vůči vlastním bratrancům. Mahmoud totiž pochopil obsah marťanského slova pro tyto postupně se rozrůstající vztahy přímo ze sledování Marťanů, a nepotřeboval si jej tedy kostrbatě překládat jako "sdružování v řetězci", či dokonce "věci rovné jedné věci jsou si rovné navzájem". Pozoroval Marťany v jejich domácím prostředí; znal jejich chudobu (podle pozemských měřítek); setkal se zblízka s částí jejich kulturního bohatství a existenci další, mnohem větší části odhaloval; grokoval, jak nesmírně si Marťané cení vztahů mezi sebou.

No, nedá se s tím nic dělat - jednou sdílel vodu s Valentinem Michael Smithem, a nesmí tedy zklamat důvěru, kterou v něj jeho přítel vkládá... zadoufal, že ti Amíci nebudou úplní hulváti.

Mile se tedy usmál. "Ano. Valentine Michael mi vysvětlil - velice hrdě -, že vy všichni jste jeho -" (Mahmoud použil jakési marťanské slovo.)

"Cože?"

"Vodní bratrství. Rozumíte?"

"Grokuju to."

Mahmoud o tom pochyboval, ale hladce pokračoval dál. "Protože i já jsem s ním v tomto vztahu, musím vás požádat, abyste mne považovali za člena rodiny. Znáám vaše jméno, doktore, a odhadl jsem, že toto musí být pan Caxton - pane Caxtone, viděl jsem váš obrázek v jednom z vašich sloupků; rád bych se však přesvědčil, zda si dobře pamatuji tyto mladé dámy. Toto musí být Anne."

"Ano. Ale má na sobě plášť."

"Ano, ovšem. Složím jí svou poklonu později."

Harshaw jej představil ostatním... a Mahmoud užasl, když ho Jill oslovila přesným čestným titulem vodního bratra, hlasem o tři oktávy vyšším, než jakým by to řekl kterýkoli Marťan, ale s dokonalým chraptivým přízvukem. Bylo to jedno z tuctu slov, které už dokázala říci, a ze stovky těch, kterým rozuměla - ale toto jediné ovládala perfektně, protože je mnohokrát denně slýchala i používala.

Doktor Mahmoud si připustil, že by tito lidé přece jen nemuseli být úplní barbaři... jeho mladý přítel mívá skvělou intuici. Okamžitě odpověděl Jill stejným způsobem a uklonil se.

Jill viděla, že má Mike radost; podařilo se jí tedy zakrákorat nejkratší z devíti frází, kterou vodní bratr může v takové situaci použít - ačkoli ji negrokovala a nikdy by ji nenapadlo učinit podobný návrh v angličtině... určitě ne muži, kterého spatřila poprvé v životě!

Mahmoud, který jí rozuměl, akceptoval symbolický smysl odpovědi a doslovný význam pominul, načež správně odpověděl. Jill dosáhla hranice svých lingvistických možností; Mahmoudově odpovědi nerozuměla, a nemohla tedy odpovědět ani anglicky.

Dostala však nápad. Po stole byly v pravidelných intervalech rozmístěny džbány s vodou, u každého pak několik sklenic. Uchopila jeden ze džbánů a nalila vodu do poháru.

Potom pohlédla Mahmoudovi do očí a pronesla upřímně: "Voda. Naše hnízdo je tvoje." Dotkla se pohárku rty a podala jej Mahmoudovi.

Odpověděl jí marťansky, a když viděl, že mu nerozumí, dodal: "Kdo sdílí vodu, sdílí vše." Usrkl a chtěl ji vrátit - ale pak se zarazil a podal pohárek Harshawovi.

Jubal jej přijal. "Neumím marťansky, synu - ale díky za vodu. Necht' nikdy nemáš žízeň." Vypil třetinu sklenice. "Ach!" Předal nádobku Benovi.

Caxton se podíval na Mahmouda a pronesl vážně. "Sbližování. S vodou života se sbližujeme." Usrkl a podal sklenici Dorcas.

Navzdory všemu, co se už odehrálo, Dorcas zaváhala. "Doktore Mahmoude? Víte, jak Mike tuhle věc bere vážně?"

"Vím, slečno."

"Tedy... my ji bereme zrovna tak. Rozumíte mi?... grokujete?"

"Grokuji celou plnost... jinak bych odmítl se napít."

"Dobrá. Necht' vždy pijete zhluboka. Necht' naše vejce sdílí hnízdo." Po tváři jí začaly téci slzy; napila se a spěšně předala vodu Miriam.

Miriam jí zašeptala: "Seber se, holčičko," a obrátila se k Mikovi. "Vodou vítáme našeho bratra." Nato upřela oči na Mahmouda: "Hnízdo, voda, život." Napila se. "Náš bratře." Nabídla mu sklenici.

Mahmoud dopil zbytek a pronesl v arabštině: "A když smíš své záležitosti s jejich, pak jsou tvými bratry."

"Amen," souhlasil Jubal.

Doktor Mahmoud ho rychle přejel pohledem, ale rozhodl se nevyptávat se, zda mu Jubal rozuměl; toto nebylo to pravé místo k rozebírání záležitostí, jež nějak souvisejí s jeho vlastními problémy a pochybami. Přesto se cítil potěšen na duchu - tak jako vždycky při vodním rituálu... i když tentokrát zaváněl svatokrádeží.

Z úvah byl vyrušen asistentem vedoucího protokolu, který právě přispěchal. "Vy jste doktor Mahmoud. Vy patříte na tu vzdálenější stranu. Pojd'te za mnou."

Mahmoud se usmál. "Ne, já patřím sem. Dorcas, mohl bych si přinést židli a sednout si mezi vás a Valentina Michaela?"

"Jistě, doktore. Já se zmáčknu."

Protokolární úředník skoro zadupal. "Doktore Mahmoude, prosím! Každou chvilku tu bude generální tajemník - a toto místo se prostě hemží reportéry a bůhvíkým ještě... a já nevím, co s tím budu dělat."

"Tak nedělejte nic, člověče," poradil mu Jubal.

"Cože? Kdo jste? Jste vůbec na seznamu?" Ustaraně zkoumal zasedací pořádek.

"A kdo jste vy?" opáčil Jubal. "Vrchní číšník? Já jsem Jubal Harshaw. Pokud mne na tom vašem seznamu nemáte, tak ho můžete klidně roztrhat. Heleďte, vážený, jestli chce mít u sebe Muž z Marsu doktora Mahmouda, pak ho má mít."

"Ale on tam nemůže sedět! Místa u konferenčního stolu jsou vyhrazena pro Vysoké ministry, vedoucí delegací, úředníky Vysokého soudu a podobné důležité osobnosti - nevím, jak je tam nacpu, pokud přijde ještě jediný."

"Ovšem," souhlasil Jubal.

"A doktor Mahmoud musí samozřejmě sedět za generálním tajemníkem, aby mu mohl tlumočit. Musím říci, že mi to příliš neusnadňujete,"

"Usnadním," Jubal vyškubl úředníkovi papír z ruky. "Mmm... 'kse na to mrknem. Muž z Marsu bude sedět přímo proti generálnímu tajemníkovi, skoro tam, co zrovna sedí. Potom -" Jubal vzal tužku a zaútočil na plánek, "- tahle půlka, odsud potud, náleží Muži z Marsu." Jubal nakreslil půlící čáru a na jedné z polovin začal škrtnat jména. "To vám ušetří polovinu práce... protože všechny, kdo budou sedět na naší půlce, rozsadím sám."

Protokolární úředník nebyl mocen slova. Pohyboval ústy, ale vydával jen neartikulované zvuky. Jubal se na něj mile podíval. "Chtěl jste něco říci? Oh - zapomněl jsem na oficiální podpis." Naškrábal pod své doplňky: J. Harshaw v zastoupení V. M. Smithe. "Odnešte to zpátky svému šéfovi, synu, a ukažte mu to. A zároveň mu vyříd'te, aby se podíval na protokolární postup pro oficiální návštěvu hlavy spřátelené planety."

Muž otevřel ústa - a odešel, aniž je vůbec zavřel. Když se vrátil, vedl s sebou jiného muže. Nově příchozí vypadal seriózně, "Doktore Harshawe, jsem LaRue, vedoucí protokolu. Potřebujete skutečně polovinu hlavního stolu? Bylo mi řečeno, že vaše delegace není příliš velká."

"To není podstatné."

LaRue se krátce usmál. "Obávám se, že to je podstatné. Máme málo místa. Téměř každý z nejdůležitějších funkcionářů se rozhodl, že se jednání osobně zúčastní. Pokud očekáváte další účastníky - ačkoli bych si byl přál, abyste mne o tom vyrozuměl předem -, mohu dát přinést další stůl za ta dvě místa, která jsou rezervována pro vás a pana Smithe."

"Ne."

"Obávám se, že to bude muset být takto. Je mi to líto."

"Mně taky - vás. Protože pokud není polovina stolu rezervována pro Muže z Marsu, odcházíme. Vyříd'te generálnímu tajemníkovi, že jste tuhle konferenci překazil svým drzým chováním k Muži z

Marsu."

"To určitě nemyslíte vážně?"

"Vy jste nedostal můj vzkaz?"

"Ehm... tedy, bral jsem to jako žert."

"Nemohu si dovolit dělat vtipy, synu. Buď je Smith vrcholný představitel jiné planety, vykonávající oficiální návštěvu u vrcholného představitele této planety - a pak je nadřazen všem podružným pohlavářům a tanečnicím, které tu máte - nebo je to jen turista a pak nemá právo na žádné oficiální přijetí. Obojí najednou nejde. Rozhlédněte se tady, spočítejte ty "nejdůležitější funkcionáře", jak jim vy říkáte, a zkuste hádat, jestli by sem přišli, kdyby byl Smith, podle jejich názoru, pouhý turista."

LaRue pomalu odpověděl: "Neexistuje žádný precedens."

Jubal si odfrkl. "Viděl jsem, jak sem vstoupil šéf delegace Lunární republiky - zkuste říct jemu, že neexistuje žádný precedens. Ale pak se rychle ztratíte, slyšel jsem, že je poněkud vznětlivý. Jsem už, synu, starý člověk, moc jsem se dneska v noci nevyspal a k mé pracovní náplni nepatří učit vás tu vašemu vlastnímu řemeslu. Řekněte panu Douglasovi, že se za ním přijdeme podívat někdy jindy... až bude připraven nás patřičně uvítat. Pojd', Miku."

LaRue se spěšně ozval: "Ne, ne, doktore Harshawe! Tu půlku stolu vám uvolníme. Já - no, něco s tím provedu. Je vaše."

"To už je lepší." Harshaw se však stále tvářil, jako by chtěl vstávat. "Ale kde je vlajka Marsu? A co pocty?"

"Obávám se, že nerozumím."

"Dosud mé angličtině všude rozuměli. Podívejte - vidíte tu vlajku Federace u místa, kde bude sedět generální tajemník? Kde je ta druhá, mart'anská? Měla by být na protější straně?!"

LaRue zamrkal. "Musím přiznat, že jste mne překvapil. Nevěděl jsem, že Mart'ané používají vlajky."

"Nepoužívají. Ale co vy víte, co vyvěšují při oficiálních a státních příležitostech?" (Já to nevím taky, chlapče, ale to teď nevadí!) "Takže vám to protentokrát usnadníme a spokojíme se se symbolickou vlajkou. Kus papíru, Miriam - bude to vypadat takhle." Harshaw nakreslil obdélník a do něj tradiční lidský symbol pro Mars, kroužek se šipkou, mířící šikmo vzhůru doprava. "To pole udělejte bílé a symbol červeně - samozřejmě by to mělo být vyšito hedvábím, ale s kusem plátna a barvičkami vyrobí provizorní vlajku každý skaut. Byl jste ve skautu?"

"Ehm, kdysi dávno."

"Prima. Znáte jistě skautské heslo. A teď k těm poctám - hodláte hrát Pozdrav nejhlubšímu míru, až vejde generální tajemník?"

"Oh, to musíme."

"Pak bude jistě následovat hymna Marsu."

"Nevím, jak bychom to dokázali. Dokonce i kdyby nějaká byla... nemáme ji. Doktore Harshawe, buďte rozumný!"

"Synu, já jsem rozumný. Přišli jsme sem na malé, neformální setkání. Zjistili jsme, že jste z něj udělali cirkus. Dobrá, pokud tu chcete mít cirkus, musíte tu mít i slony. Ted' ale vidíme, že dokážete zahrát mart'anskou hudbu asi tak, jako malý kluk dokáže zahrát symfonii foukáním na hřeben. Ale vy můžete zahrát symfonii - Symfonii devíti planet. Grokujete? Chci říct, pochopil jste to? Připravte si pásek na začátek věty o Marsu a přehrajte ji... nebo aspoň tak dlouhou část, aby všichni skladbu poznali."

LaRue se tvářil zamyšleně. "Ano, to by myslím šlo - ale, doktore Harshawe, nejsem si jist, zda vám mohu slíbit dokonce i takto improvizované pocty. Já - nemyslím si, že bych k tomu měl oprávnění."

"Ani odvalu," opáčil hořce Harshaw. "No, my jsme tenhle cirkus nechtěli - tak vyříd'te panu Douglasovi, že se vrátíme, až nebude mít tolik práce. Pěkně jsem si s vámi popovídal, synu. Až sem přijedem příště, na chvíli se u vás zastavíme - pokud tu ještě budete." Znovu pomalu a očividně bolestivě předvedl, jak je starý a nemocný a jak se mu špatně vstává ze židle.

LaRue znovu zaprotestoval: "Doktore Harshawe, neodcházejte, prosím! Ehm... generální tajemník nepříjde, dokud mu nedám vědět, že jsme připraveni - zkusím tedy, co se s tím dá dělat. Ano?"

Harshaw zachrochtal a sesunul se zpátky do židle. "Poslužte si. Ale než odejdete, ještě jednu věc. Slyšel jsem tu před chvílí nějaký šum - že prý by se jednání chtělo účastnit pár členů posádky Vítěze.

Jsou to Smithovi přátelé, tak je sem pusťte. My je usadíme. Aspoň nám pomůžou zaplnit tuhle půlku stolu." Harshaw zavzdychal a začal si masírovat záda.

"Dobrá, pane," souhlasil škrobeně LaRue a odešel.

Miriam zašeptala: "Šéfe, to sis ty záda namohl, jak jsi předevcírem v noci dělal stojku?"

"Tiše, děvče, nebo ti naplácám." Jubal se zadostiučiněním pozoroval, jak se místnost začíná plnit vysokými úředníky. Řekl Douglasovi, že chtějí "malé, neformální" rozhovory - s vědomím, že takové prohlášení přivábí ty nejmocnější a nejvíce po moci bažící politiky stejně účinně, jako světlo přitahuje mýry. Takto budou muset všichni ti nabobové s Mikem jednat jako s panovníkem - za přihlížení celého světa. A jen ať si někdo z nich zkusí Mikovi po dnešku ublížit!

Sanforth vyháněl z místnosti novináře a nešťastný asistent vedoucího protokolu nervózně pobíhal jako vychovatelka, která hodlala hrát s dětmi škatulata hejhejte se a zjistila, že má příliš mnoho dětí a málo židlí. Hodnostáři proudili dovnitř dál a Jubal dospěl k závěru, že Douglas nikdy neměl v úmyslu začít dřív než v jedenáct a že to všem také tak oznámil, přičemž Mika pozval tak brzy proto, aby stihl soukromou předkonferenci, kterou Jubal už jednou odmítl. Nevadí, ten odklad Jubalovi vyhovoval.

Vstoupil vůdce Východní koalice. Pan Kung nebyl, zcela záměrně, šéfem své národní delegace; přísně protokolárně vzato měl status pouhého člena Shromáždění - ale Jubala nepřekvapilo, že asistent vedoucího protokolu nechal všeho a přispěchal, aby Douglasova politického nepřítele usadil k hlavnímu stolu blízko místa, rezervovaného pro generálního tajemníka. Tento postřeh jen posílil Jubalovo přesvědčení, že Douglas není žádný hlupák.

Společně dorazili lodní lékař a velitel Vítěze, doktor Nelson a kapitán van Tromp, a byli radostně Mikem uvítáni. Jubal byl rád, neboť tak mohl Mike před zrakem kamer vyvíjet nějakou činnost a nemusel sedět jako krejčovská figurína. Jubal toho zmatku využil k tomu, aby změnil zasedací pořádek. Umístil Mika proti židli generálního tajemníka a sám zaujal místo po Mikově levici - odkud se mohl Mika dotknout. Protože měl Mike jen mlhavé představy o lidských zvycích, dohodl se s ním Jubal na signálech stejně neznatelných, jaké se používají při vysoké škole koňské drezúry. Zvládali spolu "vstaň", "sedni si", "ukloň se", "podej ruku"; rozdíl byl jen v tom, že Mike nebyl kůň a k perfektní dokonalosti se propracovali už po pětiminutovém výcviku.

Mahmoud se odtrhl od svých přátel z lodi a obrátil se k Jubalovi. "Doktore, kapitán a lékař jsou také vodními bratry našeho bratra - a Valentine Michael chce ten svazek potvrdit novým rituálem, kterého bychom se měli všichni zúčastnit. Řekl jsem mu, aby počkal. Souhlasíte s tím?"

"Cože? Ano, jistě. V tomhle návalu to dělat nebudem." Ksaku, kolik vodních bratrů Mike ještě má? "Možná byste vy tři mohli jet s námi, až to tu skončí? Dát si něco k jídlu a soukromě si popovídat."

"Bude mi ctí. A jsem si jist, že i mým kolegům."

"Dobrá. Doktore Mahmoude, víte ještě o nějakých bratrech našeho mladého bratra, kteří se pravděpodobně objeví?"

"Ne. Alespoň na Vítězi už nikdo další nebyl." Mahmoud se rozhodl nepokládat stejnou otázku; bál se, aby nějak nedal najevo, jak byl prve rozladěn novými členy bratrstva. "Řeknu to Svenovi a šéfovi."

Harshaw viděl, jak přichází papežský nuncius, a v duchu se usmál - pokud má ten ušatý lump LaRue ještě nějaké pochybnosti o oficiální povaze tohoto setkání, pak udělá dobře, když na ně co nejrychleji zapomene!

Na Jubalovo rameno zatákal jakýsi muž. "Vyskytuje se tady někde Muž z Marsu?"

"Ano," souhlasil Jubal.

"Jsem Tom Boone - tedy senátor Boone - a mám pro něj vzkaz od Nejvyššího biskupa Digbyho."

Jubal přiměl svou mozkovou kůru k horečnaté činnosti. "Jsem Jubal Harshaw, senátore -" vyslal k Mikovi znamení, aby vstal a podal ruku. "- a toto je pan Smith - senátor Boone."

"Těší mne, senátore Boone," zúročil Mike perfektně svůj výcvik. Se zájmem si Boona prohlížel. Byl už upozorněn, že "senátor" neznamená "Starý", byť jsou obě slova podobně tvarována; přesto byl zvědav, jak takový "senátor" vypadá. Došel k závěru, že ten rozdíl negrokoval.

"Mě taky, pane Smithi. Nebudu vás dlouho zdržovat; ten mejdan vám tu zřejmě vypukne každou chvíli. Pane Smithi, posílá mě za váma Nejvyšší biskup Digby, abych vám předal osobní pozvání na církevní shromáždění v chrámu archanděla Fostera, svatostánku Nového zjevení."

"Prosím?"

Jubal zasáhl. "Senátore, jak jistě víte, pro Muže z Marsu je u nás řada věcí - vlastně všechno - nových. Ale pan Smith náhodou viděl jednu z vašich bohoslužeb ve stereovizi -"

"To není totéž."

"Já vím. Projevil velký zájem a ptal se mne na spoustu věcí - a na mnoho z nich jsem nedokázal odpovědět."

Boone se na něj zkoumavě podíval. "Vy nepatříte k našim věrným?"

"Musím přiznat, že nikoli."

"Tak přijďte taky. Každý hříšník má ještě naději."

"Děkuji, přijdu." (To si piš, že přijdu, kamaráde! Nenechám Mika do té vaší pasti vlézt samotného!)

"Příští neděli - vyřídím to biskupu Digbymu."

"Příští neděli, jestli to bude možné," upřesnil Harshaw. "Možná budeme tou dobou ve vězení."

Boone se zazubil. "Tomu se člověk nevyhne. Ale kdyby něco, dejte vědět mně nebo Nejvyššímu biskupovi a brzy budete venku." Rozhlédl se po sále. "Maj tu málo židlí. Při tolika hlavounech se tu obyčejnej senátor nechytá."

"Možná byste nám mohl prokázat tu čest a připojit se k nám, senátore," nadhodil hladce Jubal. "U našeho stolu by se pro vás místo našlo."

"Co? Vážně? Děkuji vám, pane! Jestli to nebude nikomu vadit - rád sedím přímo u zdroje."

"Tedy," upozornil Harshaw, "jestli se neobáváte důsledků toho, že budete sedět v mart'anské delegaci. Nechceme vás přivést do nějaké nepříjemné situace."

Boone téměř nezaváhal. "Vůbec ne! Ostatně, jen tak mezi náma, Biskup se velmi, velmi zajímá o tohoto mladíka."

"Skvělé. Tady je volná židle vedle kapitána van Trompa - pravděpodobně ho budete znát."

"Van Tromp? Jistě, jistě, jsme staří známí - viděli jsme se na recepci." Senátor Boone pokývl Smithovi a okázale se posadil.

Proud lidí, procházejících mezi strážemi u vchodu, slábl. Jubal sledoval jakousi rozepru nad zasedacím pořádkem a čím déle se díval, tím byl nervóznější. Nakonec už nevydržel jen sedět a přihlížet. Prohodil tedy několik slov k Mikovi s jistotou, že i když Mike nerozumí důvodům Jubalových přání, dokáže alespoň pochopit, co se od něj žádá.

"Jubale, udělám to."

"Díky, synu." Jubal vstal a přiblížil se k dohadující se trojici: stáli tam asistent vedoucího protokolu, šéf uruguayské delegace a muž, který se tvářil pohněvaně a zmateně. Uruguayec právě říkal: "- posadíte jeho, pak musíte najít místa pro všechny šéfy státních delegací - pro víc než osmdesát lidí. Nalézáme se na půdě Federace a žádná hlava státu není nadřazena jiné. Pokud se budou dělat nějaké výjimky -"

Jubal se vmísil mezi ně a oslovil třetího muže. "Pane -" Počkal dost dlouho, aby na sebe upoutal pozornost a rychle pokračoval. "- Muž z Marsu by vás rád poprosil, zda byste mu neprokázal tu velkou čest a nesedl si k němu... pokud nebude vaší přítomnosti zapotřebí jinde."

Muž se zatvářil překvapeně, ale pak se široce usmál. „Nuže, ano, to bude uspokojivé pro všechny."

Druzí dva, úředník a Uruguayec začali něco namítat, ale Jubal se k nim obrátil zády. "Pospěšme si, pane - máme velice málo času." Zaznamenal, jak někdo přináší cosi, co připomínalo stojánek na vánoční stromeček a zkrvavený hadr - ale byla to dozajista "mart'anská vlajka". Než se vrátili ke stolu, Mike vstal a čekal na ně.

Jubal se ujal představování. "Pane, dovolte mi vám představit Valentina Michaela Smithe. Michaela - toto je prezident Spojených států!"

Mike se hluboce uklonil.

Než úředníci sestavili improvizovanou vlajku, sotva měli čas usadit prezidenta po Mikově pravici. Pak zazněla hudba, všichni vstali a jakýsi hlas zvolal:

"Generální tajemník!"

JUBAL MĚL PŮVODNĚ V PLÁNU NECHAT MIKA SEDĚT, až Douglas přijde, ale pak ten nápad zavrhl; nechtěl Mika vyvyšovat nad Douglase, bylo jen potřeba dát na srozuměnou, že jednájící partneři si jsou rovni. Vstal tedy a vyzval k tomu i Mika. Otevřely se hlavní dveře na druhé straně sálu a za prvních tónů Pozdravu nejhlubšímu míru vstoupil Douglas. Došel ke své židli a začal si sedat.

Jubal okamžitě signalizoval Mikovi, aby si sedl také, a výsledkem bylo, že dosedl současně s generálním tajemníkem. Následovala uctivá pauza, než tak učinili i ostatní.

Jubal zadržel dech. Udělal to LaRue? Neslíbil to tak docela -

Fortissimo bijících zvonů naplnilo místnost. Symfonická věta Mars zazněla s plnou silou a dojem "boha války" naplnil úžasem i tu část publika, která byla předem zasvěcena. Jubal, jenž se díval Douglasovi do očí, vystřelil ze židle jako voják, stavějící se do pozoru.

Douglas jej následoval o něco pomaleji.

Mike však zůstal na židli; Jubal mu nedal pokyn. Seděl a pranic jej neuvádělo do rozpaků, že všichni vstali poté, co tak učinil generální tajemník. Mike ničemu z toho nerozuměl, ale byl spokojen, že může dělat, co si jeho vodní bratr přeje.

Jubal celé to divadlo promyslel poté, co si vyžádal "mart'anskou hymnu". Pokud by LaRue jeho přání splnil, co by měl udělat Mike? Odpověď závisela na tom, jakou roli bude Mike hrát v celé té komedii.

Hudba ustala. Mike na Jubalův pokyn vstal, krátce se uklonil a posadil se ve chvíli, kdy tak činil i generální tajemník a ostatní. Všichni si tentokrát sedli rychleji a nikdo neopomněl zaznamenat, že Mike během své "hymny" seděl.

Jubal si úlevně oddechl, Prošlo to. Před mnoha lety byl svědkem přehlídky, pořádané na počest jednoho z posledních monarchů (královny-vládkyně) - a povšiml si, že se vznešená dáma uklonila a sedla si poté, co hymna začala znít, tedy že vlastně vzala na vědomí hold, vzdávaný jí jako panovníkovi.

Hlava demokratického státu však během své národní hymny stojí jako každý jiný občan - není panovník.

Jak Jubal zdůrazňoval, oběma způsoby naráz to nejde. Buď byl Mike soukromá osoba, ovšem v tom případě by nikdy nedošlo k tomu divadlu - nebo je to dítě v duchu Larkinova rozhodnutí svrchovaným národem a sám sobě vládařem.

Jubala zalila vlna vděčnosti k LaRueovi. Ale vida, jednomu člověku zřejmě pointa ceremonie neunikla: papežský nuncius zachovával vážnou tvář, ale v očích mu vesele jiskřilo.

Douglas promluvil: "Pane Smithi, jsme šťastni a poctěni tím, že jsme vás tu mohli přivítat. Doufáme, že budete Zemi považovat za svůj domov stejně jako planetu, kde jste se narodil, našeho souseda - dobrého souseda - Mars." Pokračoval dál v hladkých a zdvořilých větách květnatého projevu. Mike byl vítán - ale nedalo se říci, zda jako panovník, turista či občan, vracející se domů.

Jubal Douglase pozoroval a čekal na nějaké znamení naznačující, jak Douglas přijal dopis, který mu Jubal poslal. Ale Douglas se na něj ani jednou nepodíval. Za chvíli domluvil; neřekl nic, ale zato velmi krásným způsobem.

Jubal ucedil: "Miku, teď."

Smith oslovil generálního tajemníka - v mart'anštině.

Nato přešel do angličtiny: "Pane generální tajemníku Federace svobodných národů planety Země -" a znovu přešel do mart'anštiny.

A zase anglicky: "- děkujeme vám za vaše dnešní přijetí. Přinášíme lidu Země pozdravy od Úctyhodných Marsu -" a navázal mart'anský.

Jubal cítil, že ti "Úctyhodní" byl dobrý nápad; znělo to lépe než "Staří" a Mike nic nenamítal. Jillin nápad byl prokládat anglický proslov mart'anštinou - a Jubal si s hřejivým potěšením přiznal, že její trik nafoukl formální proslov, prázdný stejně jako předvolební sliby, do čehosi, útočícího na smysly posluchačů se stejnou drtivou působivostí jako Wagnerovy opery. (A zhruba také tak nesrozumitelného!)

Mikovi to nevadilo. Mohl přecházet do mart'anštiny stejně lehce, jako si pamatoval a recitoval anglické pasáže. Pokud jeho vodní bratry těšilo, že říká taková říkání, pak byl Mike spokojen.

Kdosi se dotkl Jubalova ramene, vstřčil mu do dlaně obálku a zašeptal "Od generálního tajemníka." Jubal zvedl hlavu a uviděl Bradleyho, jak tiše pospíchá pryč. Otevřel obálku a nakoukl dovnitř.

Stálo tam jediné slovo: "Ano" podepsané iniciálami J.E.D., to vše vyvedené známým zeleným inkoustem.

Jubal zvedl oči a zjistil, že jej Douglas pozoruje; Jubal pokývl a generální tajemník se odvrátil.

Konference skončila a zbývalo jen seznámit svět s jejím výsledkem.

Mike zakončil řeč velebnými nesmysly a Jubal ještě uslyšel svá vlastní slova: "- sbližovat se, což přinese prospěch oběma světům -"

Douglas Muži z Marsu poděkoval: krátce, ale vřele.

Jubal se zvedl. "Pane generální tajemníku -"

"Ano, doktore Harshawe?"

"Pan Smith je zde ve dvou rolích. Jako nějaký princ v dávné historii naší velké rasy, který procestoval karavanou a lodí nezměřitelné dálavy, aby dorazil do vzdálené říše, nám přináší pozdravy Úctyhodných Marsu. Je však také lidskou bytostí, občanem Federace a Spojených států amerických. Jako takový má svá práva, povinnosti i závazky." Jubal potřásl hlavou. "Dost mrzuté závazky. Jako právní zástupce jeho občanské a lidské stránky jsem se pokusil postarat se o záležitosti pana Smithe a nedokázal jsem ani sestavit kompletní seznam všeho, co vlastní - nevím, co řekneme výběrčím daní."

Jubal se zatvářil jako stařec nad hrobem. "Jsem už starý a možná se dokončení tohoto úsilí ani nedomožu. Vy víte, že můj klient nemá žádné obchodní zkušenosti v lidském slova smyslu - Mart'ané se s těmito záležitostmi vypořádávají jinak. Je to však mladý muž, obdařený vysokou inteligencí - celý svět ví, že jeho rodiče byli géniové, a krev se nezapře. Není pochyb o tom, že během několika let - bude-li o to stát - se o své záležitosti dokáže postarat sám, bez pomoci jednoho starého, zlomeného advokáta. Jenže jeho záležitosti vyžadují pozornost již dnes; obchod nepočká."

Pan Smith však jeví větší dychtivost k historii, umění a studiu způsobu, jakým žijí zdejší lidé, lidé jeho druhého domova, a zřejmě se netouží zahrabat do emisí akcií, obligací a tantiém - a já to považuji za moudré. Pan Smith má jakousi přímočarou moudrost, která mne nepřestává udivovat... a udivuje každého, s kým přijde do styku. Když jsem mu vysvětloval tyto problémy, podíval se na mne jasným pohledem a prohlásil: "To vůbec není problém, Jubale - zeptáme se pana Douglase." Jubal se odmlčel a úzkostlivě se zeptal: "Zbytek je osobní záležitost, pane tajemníku. Mohli bychom se setkat o samotě? A dovolit těmto dámám a pánům, aby odešli?"

"Pokračujte, doktore Harshawe," vyzval jej Douglas. "Netrvám na protokolu. Kdokoli chce odejít, může tak bez rozpaků učinit." Nikdo neodešel.

"Dobrá," pokračoval Jubal. "Mohu to shrnout do jediné věty. Pan Smith by rád, abyste jej zastupoval, s plnou pravomocí k zařizování jeho veškerých obchodních záležitostí."

Z Douglasovy tváře bylo možno vyčíst nefalšované ohromení. "To je dalekosáhlé rozhodnutí, doktore."

"Jsem si toho vědom, pane. Také jsem panu Smithovi vysvětlil, že jste nejzaměstnanější muž na celé planetě a že nemáte čas starat se o jeho záležitosti." Jubal zavrtěl hlavou a usmál se. "Obávám se, že jsem ho nezviklal - na Marsu zřejmě platí, že čím je někdo zaměstnanější, tím více se od něj očekává. Pan Smith řekl prostě: "Můžeme se ho zeptat." Tedy se vás ptám. Samozřejmě neočekáváme nějaké okamžité rozhodnutí - to je jiná stránka mart'anského jednání: Mart'ané nikdy nespěchají. Ani nemají ve zvyku věci komplikovat. Žádné dlužní úpisy, žádné audity a podobné haraburdí - stačí písemné zplnomocnění, a ani to není často nutné. To však pan Smith nepožaduje: zplnomocní vás ochotně, ústně a třeba zde. To je další mart'anský zvyk; když vám Mart'an důvěřuje, důvěřuje vám beze zbytku ve všem. Oh, málem bych zapomněl: pan Smith nežádá o tuto službu generálního tajemníka; prosí o laskavost Josepha Edgertona Douglase, vás osobně. Pokud se stáhnete z veřejného života, nebude to mít žádný vliv na vaše vzájemné vztahy. Váš nástupce v úřadu s tím nebude mít nic společného. On věří přímo vám... ne jenom každému, kdo zrovna sedí v Osmihranné pracovně tohoto paláce."

Douglas přikývl. "Bez ohledu na to, co odpovím, je mi velkou ctí; ani nevím, zda si ji zasloužím."

"Pokud byste se rozhodl tu nabídku odmítnout, nebo nebudete moci se toho úkolu ujmout, či už vás časem unaví, pro tento případ si pan Smith zvolil dalšího člověka - Bena Caxtona. Vstaň, Bene, ať tě všichni vidí. A pokud byste nemohl vy ani Caxton, potom je další kandidát - no, myslím, že jméno bychom zatím prozrazovat neměli; podstatné je, že jsou tu určití lidé a určité pořadí. Tak, a nyní -" Jubal

se zatvářil zmateně. "Už jsem si odvykl mluvit spatra. Miriam, kde je ten papír, na který jsme to psali?"

Jubal dostal papír a utrousil: "Možná bys mi k tomu měla dát i ty ostatní kopie."

Miriam mu podala silnou složku.

"Toto memorandum jsme připravili pro vás, pane - anebo pro Caxtona, jestli se rozhodnete odmítnout. Mmm... tak se na to mrknem - tady, ano, správce vyplatí sám sobě, na kolik sám svou práci ocení, ale ne méně než - no, není to zanedbatelná suma, ale do té koneckonců nikomu nic není. Správce deponuje výnosy na běžný účet, sloužící k pokrytí výdajů na živobytí majitele - hm, ano, myslel jsem, že byste možná chtěl jako depozitní použít Šanghajskou banku a řekněme Lloyda jako obchodního prostředníka, abyste chránil své jméno a pověst. Od pana Smithe ale nedostanete žádné přesné instrukce - jen neomezené právo k nakládání, které lze vypovědět z obou stran. Ale celé to číst nebudu - jinak jsme to nemuseli psát." Jubal se nepřítomně ohlédl. "Ehm, Miriam - oběhni stůl a dej to panu generálnímu tajemníkovi, děvenko. Ehm, ty další kopie, ty si tu nechám. Možná je ještě budeme potřebovat. Tedy, možná bychom jednu měli dát panu Caxtonovi - tumáš, Bene."

Jubal se úzkostlivě rozhlédl. "No, řekl bych, že je to všechno, pane tajemníku. Chcete nám něco ještě říci vy?"

"Ještě okamžik. Pane Smithi?"

"Ano, pane Douglassi?"

"Chtěl jste opravdu tohle? Chcete vy, abych udělal, co se na tomto papíře píše?"

Jubal zatajil dech, ale neodvážil se na svého klienta podívat. Mike byl vycvičen, aby si s takovou otázkou poradil... nedalo se však odhadnout, jak bude otázka přesně formulována, a tedy ani to, jak si Mike při svém zvyku brát vše doslova otázku vyloží.

"Ano, pane Douglassi." Místností zazvonil Mikův hlas - a proletěl i miliardou dalších místností po celé planetě.

"Vy chcete po mně, abych se staral o vaše obchodní záležitosti?"

"Prosím, pane Douglassi. Byla by to dobrota. Děkuji vám."

Douglas zamrkal. "Dobrá, je to tedy dostatečně jasné. Doktore, s odpovědí ještě počkám - ale ozvu se rychle."

"Děkuji vám, pane. Za sebe i za svého klienta."

Douglas se začal zvedat. V tom se ozval člen Shromáždění Kung. "Okamžik! A co Larkinovo rozhodnutí?"

Jubal se toho chytil. "Ach ano, Larkinovo rozhodnutí. Slyšel jsem spoustu nesmyslů o Larkinově rozhodnutí - hlavně od nezodpovědných lidí. Co s ním, pane Kungu?"

"Ptám se vás. Nebo vašeho... klienta. Eventuálně i generálního tajemníka."

"Mám mluvit, pane tajemníku?" zeptal se jemně Jubal.

"Učiňte tak, prosím."

"Dobrá." Jubal vytáhl kapesník a dlouze se vysmrkal, v akordu tří oktáv pod komorním a upřel oči na Kunga. "Pane poslanče, obracím se k vám - neboť vím, že není zapotřebí se obracet k vládě ztělesňované panem tajemníkem. Před dávnými časy, když jsem ještě byl malý chlapec, jsme spolu s jiným chlapcem založili klub. Když už jsme měli klub, museli jsme mít i stanovy... a první jejich bod, který jsme přijali - mimochodem jednohlasně - byl, že od té chvíle budeme říkat svým matkám "semetrika". Ovšemže to bylo pošetilé... ale byli jsme tenkrát velice mladí. Pane Kungu, tušíte už, jak to dopadlo?"

"Nemám ponětí, doktore Harshawe."

"V praxi jsem uplatnil náš výnos pouze jednou. Úplně to stačilo a díky tomu se můj kamarád téhož omylu vyvaroval. Jediné, co jsem tím získal já, byl zadek namasírovaný rákoskou. A to byl konec usnesení o semetrikách."

Jubal si odkašlal, aby si pročistil hrdlo. "Jelikož jsem věděl, že někdo tento neexistující problém určitě rozvíří, pokusil jsem se svému klientu vysvětlit Larkinovo rozhodnutí. Dalo mu práci uvěřit, že by se našel někdo, kdo by tento právnícký výmysl byl schopen aplikovat na Mars. Koneckonců Mars obydlen je, starou a moudrou rasou - mnohem starší, než je ta naše, pane, a možná i moudřejší. Ale když pan Smith

porozuměl, byl pobaven. Nic víc, pane - shovívavě pobaven. Jedinkrát - jen jedinkrát - jsem podcenil síly své matky, co se schopnosti potrestat mou drzost týče. To poučení bylo laciné. Jenže tenhle svět si nemůže dovolit takové poučení v planetárním měřítku. Než začneme přidělovat zemi, která nám nepatří, asi by se nám vyplatilo velmi pečlivě si ověřit, jaké rákosky visí v kuchyni Mart'anů."

Pana Kunga to zřejmě nepřesvědčilo. "Doktore Harshawe, pokud je Larkinovo rozhodnutí dětská pošetilost... proč byly panu Smithovi prokazovány vladařské pocty?"

Harshaw pokrčil rameny. "To byste se měl zeptat spíš vlády, ne mne. Ale mohu vám říci, jak si je vykládám - jako elementární zdvořilost... k Úctyhodným Marsu."

"Prosím?"

"Pane Kungu, ty pocty nebyly jen nějakým formálním odrazem Larkinova rozhodnutí. Jistým způsobem, jež se vymyká lidským zkušenostem, pan Smith je planetou Mars!"

Kung ho fascinovaně sledoval. "Pokračujte."

"Nebo spíš je mart'anskou rasou. Ve Smithově osobě nás navštívili Úctyhodní Marsu. Pocty, vzdávané Smithovi jsou poctami jim a nepřátelský akt vůči němu je nepřátelským aktem vůči Mart'anům. Toto platí v doslovném a zároveň totálně nelidském smyslu slova. Prokázat pocty našim sousedům od nás bylo dnes opatrné a prozíravé - ale taková moudrost nemá nic společného s Larkinovým rozhodnutím. Nikdo zodpovědný dosud neprohlásil, že se Larkinův precedens vztahuje i na obydlené planety - a troufám si říci, že ani nikdy neprohlásí." Jubal se podíval vzhůru, jako by žádal nebesa o -pomoc. "Pane Kungu, buďte však ujištěn, že úctyhodní vládcové Marsu zaznamenají, jak jsme se chovali k jejich velvyslanci. Pocty, které jsme jim prostřednictvím jeho osoby prokázali, byly známkou taktu a dobrého vychování. Jsem si jist, že vláda planety pana Smithe v odpověď prokáže svou moudrost. Za nějaký čas i vy shledáte, jak jsme dnes jednali moudře a prozíravě."

Kung odpověděl s chladnou zdvořilostí. "Doktore, pokud jste se mne snažil zastrašit, pak se vám to nepovedlo."

"Nečekal jsem, že vás tím zastraším. Ale naštěstí pro blaho této planety není váš názor rozhodující." Jubal se obrátil k Douglasovi. "Pane tajemníku, toto je mé nejdelší veřejné vystoupení za celá léta... a jsem unaven. Mohli bychom si udělat přestávku? Zatímco budete přemýšlet o svém rozhodnutí?"

XXI.

JEDNÁNÍ BYLO PŘERUŠENO. Jubal zjistil, že jeho úmysl zmizet co nejrychleji s celým svým stádem zmařil americký prezident a senátor Boone; oba si uvědomili, jak je pro ně cenné být viděn v těsném kontaktu s Mužem z Marsu - a oba si byli vědomi, že se na ně upírají oči celého světa.

Začali se k nim hrnout i další dychtiví aparátníci.

Jubal rychle navrhl: "Pane prezidente, senátore - za okamžik odcházíme na oběd. Mohli byste se k nám připojit?" Uvědomil si, že čelit v soukromí těm dvěma bude snazší, než čelit dvěma tuctům jiných na veřejnosti - a bylo zapotřebí dostat odsud Mika, než se stane něco nepředvídaného.

K jeho úlevě měli oba povinnosti někde jinde. Jubal se přistihl, že slíbil Mika přivést nejen na tu obscénní fosteritskou bohoslužbu, ale i do Bílého domu - no, v nejhorším může chlapec onemocnět. "Děvčata, jdeme!"

Mike byl odeskortován na střechu. Anne na čele vyvolávala úklony ze všech stran svou zteplou postavou, valkýří krásou a respekt budícím pláštěm. Jubal, Ben a důstojníci z Vítěze jim kryli záda. Lany a autobus už na ně čekali a o několik minut později je už řidič vysadil na střeše New Mayflower. Tam se na ně sesypali novináři, ale dívky Mika hlídaly dobře a bez problémů jej vedly k apartmá, které obstaral Duke. Děvčatům se to líbilo; Miriam a Dorcas v davu bojovaly se zuřivostí, která Jubalovi připomínala kočku, bránící svá mláďata. Každý reponér, který se přiblížil víc než na tři stopy, si vykoledoval šlápnutí jehlovým podpatkem.

Když dorazili do chodby, vedoucí k apartmá, shledali, že ji hlídají vojáci S.S. a u dveří stojí jejich velitel.

Jubalovi se zjezily chlupy na zátylku, ale vzápětí si uvědomil, že jejich přítomnost znamená jen to, že

Douglas plní úmluvu. Dopis, který mu Jubal zaslal před konferencí, obsahoval i prosbu, aby Douglas použil svou moc k ochraně Mikova soukromí - aby ten nešťastný hoch mohl žít normálním životem.

Jubal tedy jen houkl: "Jill! Hlídej Mika. Je to okej."

"Provedu, šéfe."

Důstojník u dveří mu zasalutoval a Jubal na něj na okamžik pohlédl. "Á! Zdravičko, majore. Kolik nových dveří jste vyrazil?"

Major Bloch zrudl a neodpověděl a Jubal si pomyslel, že tu možná stojí za trest. Uvnitř apartmá na ně čekal Duke. Jubal zahlaholil: "Posaďte se, pánové. Jak to tu vypadá, Duku?"

Duke pokrčil rameny. "Od té chvíle, kdy jsem tohle apartmá najal, ho nikdo nenapíchl. Jenže každá díra se dá vybavit štenicí tak, aby ji člověk nenašel."

"Ano, ano - to jsem nemyslel. Myslel jsem tím, jak jsme na tom se zásobami? Mám hlad, hochu, a taky žízeň - a navíc je nás k obědu o tři víc."

"Jo tohle! Proviant vykládali pod mým dohledem; dal jsem ho do špižirny. Ty máš ale podezřívavou náтуру, šéfe."

"Měl by sis ji vypěstovat taky, pokud se chceš dožít mého vysokého věku."

"Ne že bych po tom nějak prahnul."

"Jak je libo. Já jsem si ho užil docela hezky. Do toho, děvčata. První, která mi přinese drink, odpustím jednu službu, až na ni vyjde pořadí. Ale nejdřív samozřejmě obslužte hosty. Tak už se posaďte, pánové. Svene, jaký je váš oblíbený jed? Akvavit? Larry, vyraz ven a kup pár lahví. A taky Bols pro kapitána."

"Zadržte, Jubale," žádal Nelson. "Radši si dám skotskou."

"Já taky," přidal se van Tromp.

"Té máme tolik, že bychom se v ní mohli koupat. Doktore Mahmoude? Jestli byste radši něco nealko, dívky vám určitě něco připraví."

Mahmoud vypadal zadumaně. "Neměl bych se uvádět v pokušení nějakým alkoholem."

"S dovolením." Jubal si jej prohlédl od hlavy k patě. "Synu, byl jste v nervovém vypětí. Protože tu nemám meprobamat, jsem nucen jej nahradit dvěma uncemi čistého etanolu a tuto léčbu opakovat tak často, jak bude zapotřebí. Chcete si vybrat nějakou příchut'?"

Mahmoud se usmál. "Děkuji, doktore - ale budu hřešit tím, na co jsem zvyklý. Gin, prosím, a k tomu vodu. Nebo vodku. Cokoli máte."

"Nebo lékařský líh," vložil se do hovoru Nelson. "Nenechte se vodit za nos, Jubale. Stinky pije cokoli - a pak toho lituje."

"Skutečně toho lituji," přiznal upřímně Mahmoud. "Je to hřích."

"Nešťourejte do něj, Svene," zastal se Mahmouda Jubal.

"Pokud si Stinky svých hříchů užije víc tím, že je lituje, je to jeho věc. Každému, co jeho jest. Co potraviny, Stinky? Do jednoho z těch balíčků nacpala Anne šunku - a může tam být i ledacos jiného, co je nečisté. Mám to zkontrolovat?"

Mahmoud zavrtěl hlavou. "Nejsem ortodoxní, Jubale. Ty zákony jsou už strašně staré a odpovídaly potřebám tehdejších dob. Dnes je svět jiný."

Jubal zničehonic zesmutněl. "Ano. Ale změnil se k lepšímu? - Nevadí, i tento stav časem pomine. Jez, co chceš, můj bratře - když člověk jedná v úzkých, Bůh mu odpustí."

"Díky. Ale já často v poledne nejím."

"Radši se najezte, nebo s vámi ten etanol zamává. A navíc... tahle děcka, co pro mě pracují, sice někdy dělají pravopisné chyby... ale všechny jsou skvělé kuchařky."

Zatímco Jubal řečnil, vešla Miriam s podnosem objednaných drinků. "Šéfe," skočila mu do řeči, "dáš nám to písemně?"

"Co?" Harshaw udělal půlobrat. "Ty slídile. Zůstaneš po škole a tisíckrát napíšeš: "Nebudu potají naslouchat soukromým rozhovorům"."

"Ano, šéfe. Tohle je pro vás, kapitáne... a pro vás, doktore Nelsone... doktore Mahmoude, tohle je vaše. Vodu k tomu jste říkal?"

"Ano, Miriam. Děkuji vám."

"Obvyklá Harshawova služba - mizerná, ale rychlá. To je pro tebe, šéfe."

"Tys mi tam dala vodu!"

"Anne mi to nařídila. Jsi příliš unavený, než abys to mohl pít jen s ledem."

Jubal dal grimasou najevo své utrpení. "Vidíte, s čím se musím potýkat, pánové? S ženskými jsme si nikdy neměli nic začínat. Miriam, tu větu napíšeš tisíckrát v sanskrtu."

"Ano, šéfe." Pohládila ho po hlavě. "Jen pokračuj a ulev si, drahoušku; zasloužil sis to. Jsme na tebe pyšné."

"Zpátky do kuchyně, ženo. Mají všichni co pít? A kde je Ben?"

"Teď už mají. Ben volá do redakce a drink má u ruky."

"Výborně. Můžeš se tiše vzdálit - a poslat sem Mika. Pánové! Me ke aloha pau ole!" Napil se a ostatní se připojili.

"Mike nám pomáhá. Myslím, že až vyroste, stane se z něj komorník."

"Myslel jsem, že už jsi pryč. V každém případě sem Mika posli, doktor Nelson ho chce prohlédnout."

"To nespěchá," zasáhl lodní lékař. "Jubale, ta skotská je vynikající - ale co jste to říkal při přípitku?"

"Omlouvám se; to bylo polynésy. Znamená to, "Necht' je naše přátelství věčné". Nazvěme to jakýmsi doplňkem vodní ceremonie. Mimochodem, pánové, Larry a Duke jsou také Mikovými vodními bratry, ale tím se nenechte znepokojovat. Neumějí vařit... ale pokud někdy budete muset jít temnou alejí, budou vám krýt záda."

"Když za ně ručíte, Jubale," pokývl van Tromp, "tak je pozvěte dovnitř a dávejte pozor na dveře. Ale pojd'me se napít na děvčata. Svene, jak byl ten tvůj přípitek?"

"Ten na všechny pěkné holky? Napijme se radši na ty čtyři, co jsou tu. Skaal!" Napili se na své ženské vodní bratry a Nelson pokračoval, "Jubale, kde jste je našel?"

"Pěstuji si je ve sklepě. A vždycky, když už si nějakou vycvičím, přijde nějaký městský pásek a ožení se s ní. Tahle hra je už vždycky předem prohraná."

"To musíte strašně trpět," politoval ho Nelson účastně.

"Taky že ano. Předpokládám, že jste, pánové, všichni ženatí?"

Dva z nich byli, Mahmoud nikoli. Jubal se na něj pochmurně podíval. "Prokázal byste mi tu laskavost a rozpojil se? Stačí po obědě - něco takového po vás nemůžu chtít nalačno."

"Z mé strany vám nic nehrozí; jsem přesvědčený starý mládenec."

"Ale no tak, pane! Viděl jsem, jak na vás Dorcas dělá oči - a vy jste vrátil blahem."

"Nejsem pro vás nebezpečný, věřte mi." Mahmoud zvažoval, jestli má Jubalovi přiznat, že by si nikdy nemohl vzít ženu jiného vyznání, ale pak došel k závěru, že by si to ten bezvěrec špatně vyložil. "Jubale, ale takovéhle návrhy Mikovi nedělejte. Negrokoval by, že jen žertujete - a mohl byste zčistajasna držet v náručí mrtvolu. Nevím, zda se Mike dokáže zabít myšlenkou. Ale pokusil by se o to."

"Jsem si jist, že by to dokázal," pronesl pevně Nelson. "Doktore - chci říct, Jubale - zaznamenal jste na Mikově metabolismu něco zvláštního?"

"Uf, řekněme to takhle. Na jeho metabolismu jsem nenašel nic, co by nebylo zvláštní."

"Přesně tak."

Jubal se obrátil k Mahmoudovi. "Nebojte se, že bych mohl Mika vyzvat k sebevraždě. Grokuju, že Mike žertování negrokuje." Jubal zamrkal. "Ale já zase negrokuju "grokování". Stinky, vy mluvíte marťansky."

"Trochu."

"Mluvíte plyně, já jsem vás slyšel. Vy "grokování" grokujete?"

Mahmoud se zamyslel. "Ne. "Grokování je nejdůležitějším slovem jejich jazyka - a obávám se, že nad ním strávím ještě celá léta, a ani potom neuspěji. Abyste grokoval toto slovo, musel byste myslet v marťanštině. Možná jste si všiml, že některé lidské myšlenky Mike prostě nedokáže pochopit?"

"Jestli jsem si toho všiml! Ještě teď mě z toho bolí hlava!"

"Mne taky."

"Jídlo," ohlásil Jubal. "Oběd, už byl nejvyšší čas! Děvčata, položte nám ho na dosah a zachovejte uctivé mlčení. Pokračujte, doktore. Nebo bychom si to měli raději nechat na později, když je tu Mike?"

"Vůbec ne." Mahmoud něco řekl marťansky Mikovi. Mike odpověděl, zářivě se usmál, načež se opět

začal tvářit bezvýrazně a dal se do jídla. "Vysvětlil jsem mu, o co se pokouším, a on mi odpověděl, že budu mluvit správně - což není jeho názor, ale fakt, naprostá nezbytnost. Doufám, že pokud se mi to nezdaří, Mike si toho všimne a opraví mne. Zároveň však pochybuji, že to udělá: Mike myslí jako Marťan - a proto má jinou "mapu" myšlení. Ještě mluvím srozumitelně?"

"Grokuju to," souhlasil Jubal. "Základní myšlenky člověka jsou tvarovány podle jeho mateřštiny."

"Ano, ale - Doktore, umíte arabsky?"

"Arabsky? Špatně," přiznal Jubal. "Trochu jsem se ten jazyk naučil, když jsem dělal vojenského lékaře v severní Africe. Občas arabsky čtu, protože mám radši slova Prorokova v originále."

"Přesně tak. Korán nelze přeložit - ať se snažíte, jak chcete, "mapa" se stejně změní. Pak tedy chápete, jak obtížná byla pro mne angličtina. Nejen proto, že má složitější časování, než má rodná řeč - ale změnila se "mapa". Angličtina je nejrozsáhlejším lidským jazykem - jeho pestrost, citlivost a složitý systém idiomů umožňuje v angličtině vyjádřit věci, které se v jiném jazyce říci nedají. Málem jsem se z toho zbláznil, než jsem se naučil anglicky myslet - a tu starou mapu, s níž jsem vyrůstal, překryl novou. Je možná lepší - přinejmenším podrobnější. Existují ale věci, které lze říci v arabštině, ale nikoli anglicky."

Jubal přisvědčil. "To je taky důvod, proč ještě pořád čtu arabsky."

"Ano. Jenže marťanština je daleko složitější než angličtina - a tak propastně se liší svým popisem vesmíru, že ve srovnání s ní jsou angličtina s arabštinou téměř jako jeden jazyk. Angličan a Arab se nemohou naučit myslet v marťanštině (vyjma způsobu, kterým to zvládl Mike). Jistě, můžeme zvládnout lámanou řeč - a tou já také mluvím."

Vezměte si jen to slovo "grokovat". Jeho doslovný význam, o němž se domnívám, že směřuje ke kořenům celé marťanské rasy, k okamžiku vzniku myslících bytostí - a vrhá světlo na marťanskou "mapu" -, je prostý. Grokovat znamená pít."

"Cože?" zapochyboval Jubal. "Mike nikdy nemluví o grokování, když chce napít. Říká -"

"Okamžik." Mahmoud promluvil na Mika v marťanštině.

Mike se zatvářil malinko překvapeně. "Grokovat znamená pít."

"Ale Mike by byl souhlasil," vysvětloval dál Mahmoud, "i kdybych jmenoval stovku jiných anglických slov, slov, která my považujeme za naprosto významově odlišná, mnohdy dokonce i protikladná. Grokování znamená všechna ta slova. Znamená to strach, znamená to lásku, znamená i nenávisť - nenávisť v pravém slova smyslu, protože podle marťanské "mapy" nemůžete nenávidět, dokud objekt negrokujete a neporozumíte mu tak důkladně, že s ním splynete a on splyne s vámi - a potom jej můžete nenávidět. Tím, že nenávidíte sebe sama. Jenže to také znamená, že tu věc milujete a chválíte - protože jinak to nejde. Potom můžete nenávidět - marťanská nenávisť je (aspoň si myslím) emoce tak temná a silná, že její nejbližší lidský ekvivalent by v marťanštině znamenal nanejvýš cosi jako mírné znechucení."

Mahmoud svraštil tvář. "Grokovat" znamená "absolutně stejné". Lidské klíše "Bolí mě to víc než tebe" je zcela v marťanském duchu. Marťané zřejmě instinktivně vědí to, co jsme se my bolestně naučili z moderní fyziky: že pozorovatel vstupuje do interakce s pozorovaným objektem v procesu pozorování. "Grokovat" znamená porozumět tak zevrubně, že se pozorovatel stane součástí pozorovaného - spojit se, splynout, zkřížit, ztratit identitu ve prospěch kolektivní zkušenosti. Znamená to skoro vše, co si představíme pod pojmy náboženství, filozofie, věda - a pro nás to znamená tak málo, jako pro slepce barvy." Mahmoud se odmlčel. "Jubale, kdybych vás rozporcoval a uvařil z vás guláš, vy i ten guláš byste grokovali - a až bych vás jedl, grokovali bychom spolu, nic by nepřišlo nazmar a nezáleželo by na tom, kdo by jedl koho."

"Mně by na tom záleželo!" oponoval pevně Jubal.

"Vy nejste Marťan." Mahmoud ustal v diskusi, aby mohl prohodit několik marťanských slov k Mikovi. Mike přikývl. "Mluvil jsi správně, můj bratře. Já byl jsem to říkal. Tys Bůh."

Mahmoud bezmocně pokrčil rameny. "Vidíte, jak je to beznadějně? Jediný výsledek je, že bere jméno Boží do úst nadarmo. Nemyslíme v marťanštině. Nemůžeme."

"Tys Bůh," opakoval souhlasně Mike. "Bůh grokuje."

"Pojďme změnit téma! Jubale, mohu na základě našeho bratrství dostat ještě trochu ginu?"

"Už pro něj jdu!" ozvala se Dorcas.

Byl z toho rodinný piknik, k jehož atmosféře přispěla Jubalova neformálnost i fakt, že nově příchozí byli ze stejného těsta; všichni poslouchali, povídali, smáli se a nikdo se nemusel o nic snažit, ani bojovat. Dokonce i doktor Mahmoud, který se zřídkakdy uvolnil ve společnosti těch, kdo nesdíleli onu jediné pravou víru v blahodárnou a milosrdnou Vůli Boží - se cítil příjemně. Velice jej potěšilo, že Jubal četl slova Prorokova... a jak teprve nyní zaznamenal, ženy z Jubalova domu byly buclatější, než si původně myslel. Ta tmavovláška - Zahnal tu myšlenku; byl tu hostem.

Líbilo se mu však, že tyto ženy neklábosily, nevměšovaly se do vážného rozhovoru mužů, hbitě se staraly o jídlo a pití a působily hřejivým, pohostinným dojmem. Miriaminou neúctou k jejímu pánu byl šokován - ale záhy pochopil: tuto svobodu hlava rodiny obvykle dopřává kočkám a nejmilejším dětem, jsou-li v soukromí domova.

Jubal jim vysvětlil, proč jenom čekají na generálního tajemníka. "Jestli nám na to bude chtít kývnout, brzy se ozve sám. Kdybychom zůstali v Paláci, mohlo by ho to zlákat, aby se pokusil smlouvat. Tady můžeme smlouvání odmítnout."

"Proč by měl smlouvat?" zeptal se kapitán van Tromp. "Dali jste mu všechno, co chtěl."

"Všechno ne. Douglas by to býval měl radši jednou provždy, nezvratně. Takhle to závisí na naší dobré vůli a navíc mu hrozí, že moc může rychle přejít do rukou muže, kterého nenávidí - toho rošťáka s nevinným úsměvem, našeho bratra Bena. Ale i jiní by mohli chtít smlouvat. Ten klidný buddha Kung mě nenávidí až do morku kostí, protože jsem mu sebral půdu pod nohama. Pokud by ale přišel na něco, co by nás podle jeho názoru mohlo zajímat, přišel by nám nabídnout obchod. Museli jsme tedy zmizet i jemu. Kung je také důvod, proč jíme a pijeme jen to, co jsme si přinesli s sebou."

"Máte pocit, že je tu čeho se bát?" nadhodil Nelson. "Jubale, domníval jsem se, že jste gurmán, který vždy požaduje své vlastní kuchaře a vaření. Nedovedu si představit, že by nás v takovémhle hotelu otrávil."

Jubal lítostivě potřásl hlavou. "Svene, vás jistě nikdo otrávit nechce - ale vaši ženě by mohli proplatit vaši životní pojistku jen proto, že jste použil Mikův talíř."

"Opravdu si to myslíte?"

"Svene, mohu zavolat obsluhu a objednat, cokoli budete chtít. Ale já se toho nedotknu a nedovolím to ani Mikovi. Vědí, kde jsme, a měli spoustu hodin času, aby něco podnikli... musím tedy předpokládat, že každý číšník v tomto hotelu je na Kungově výplatní listině... a možná nejenom na Kungově. Mou hlavní obavou je, zda tohohle chudáka udržíme naživu do té doby, než stačíme neutralizovat moc, kterou vládne."

Jubal se zamračil. "Vezměte si takovou černou vdovu. Malý pavouček, plaché drobné zvířátko, užitečné a jeden z nejhezčích pavouků vůbec; má povrch jako z lakované kůže a na zádech krásný emblém tvaru přesýpacích hodin. Jenže to ubožátko má tu smůlu, že vládne mocí neúměrně velikou ke svému vzrůstu. Proto je každý zabíjí."

"Černá vdova s tím nemůže nic dělat. Své jedovaté moci se zbavit nemůže."

"Mike má totéž dilema. Není tak pěkný jako černá vdova -"

"No tak, Jubale!" řekla Dorcas pobouřeně. "To je ošklivé! A nepravdivé."

"Dítě, já nemám tvé hormonální sklony. Ať je pěkný, nebo ne, stejně se nemůže těch peněz zbavit, a není pro něj ani bezpečné je mít. Nejen kvůli Kungovi. Vysoký soud není tak apolitický, jak by být měl... ačkoli metody soudu by ho spíš přivedly do vězení než pod něčí nůž či kulku - a to je, alespoň podle mého gusta, o něco lepší. Ani nemluvě o dalších zainteresovaných osobách, kterým se teď převaluje v hlavě, jak by to pomohlo jim, kdyby měl Mike pohřeb na útraty státu. Já -"

"Telefon, šéfe."

"Anne, ty jsi spadla z višně."

"Ne, z Dallasu."

"Nevezmu si ho."

"Ta paní říkala, abych ti vyřídila, že volá Becky."

"Proč jsi to neřekla hned?" Jubal pospíchal z místnosti, aby našel na obrazovce madame Vesantovou.

"Becky! To jsem rád, že tě vidím!"

"Nazdárek, doktore. Sledovala jsem vaše vystoupení."

"Jaké to bylo?"

"Nikdy jsem neviděla odborněji nabídnutý úplatek. Doktore, jste opravdu velký rétor."

"Měli jsme štěstí, Becky." Jubal rychle přemýšlel. "Ale tys mi připravila scénu a já jsem ji jen zužitkoval. Takže si řekni svůj honorář, Becky."

Madame Vesantová se zamračila. "Urážíte mne."

"Becky! Tleskat a jásat může každý - ale aplaus, který za něco stojí, to je hromádka měkkých, zelených papírků. Zamázne to Muž z Marsu a můžeš mi věřit, že na to má." Zašklebil se. "Ode mne nedostaneš nic víc než pusu a takové objetí, až ti budou prskat žebra."

Uklidnila se a usmála. "Vzpomínám si, jak jste mne hladil po zadku, když jste mne ujišťoval, že se z toho profesor vylíže - vždycky umíte dělat tělu radost."

"Určitě jsem nikdy neudělal něco tak neprofesionálního."

"Vy víte sám, že ano. A taky jste si nepřipadal jako můj tatínek."

"Snad jsi tuhle léčbu tenkrát potřebovala. Teď už po zadečkách nehladím - ale v tvém případě udělám výjimku."

"To byste měl."

"A ty by sis měla spočítat ten honorář. A nezapomeň na nuly na konci."

"Doktore, existuje víc způsobů, jak si vybrat honorář, než jen přes bankovní konto. Díval jste se dneska, jak se hýbou burzovní kurzy?"

"Ne, a nemluv mi o tom. Přijď místo toho na drink."

"Uf, radši ne. Slíbila jsem jedné, ehm, důležité klientce, že budu k dispozici."

"Chápu. Becky, prozradí nám hvězdy, zda bude pro všechny zúčastněné nejlepší, když tu smlouvu uzavřeme ještě dnes? Možná těsně potom, co zavrou burzu?"

Zamyslela se. "Mrknu se na to."

"Mrkni. A přijď k nám na návštěvu. Ten chlapec se ti bude líbit. Je podivný jako fakír, ale sladký jako ukradená hubička."

"Uh... přijdu. Díky, doktore."

Rozloučili se. Jubal se vrátil do společnosti a zjistil, že doktor Nelson si odvedl Mika do ložnice, aby jej prohlédl. Lékaře zřejmě cosi vyvedlo z míry. "Doktore," zeptal se Jubala, když zaznamenal jeho příchod, "viděl jsem tohoto pacienta před pouhými deseti dny. Řekněte mi, kde přišel k těmhle svalům?"

"Přece si objednal Rut: časopis pro opravdové muže. Znáte jistě tu reklamu, jak se z devadesátiliberního slabocha stane -"

"Doktore, prosím vás!"

"Proč se nezeptáte jeho?"

Nelson tak učinil. "Myslel jsem je," zněla Mikova odpověď.

"Má pravdu," souhlasil Harshaw. "Myslel je. Když sem minulý týden přijel, byl v hrozném stavu, hubený, ochablý a bledý. Vypadal, jako kdyby vyrůstal v jeskyni - ostatně mám pocit, že v ní opravdu vyrůstal. Tak jsem mu řekl, aby zesílil. A on zesílil."

"Cvičením?" zeptal se pochybovačně Nelson.

"Trochu plaval."

"Pár dní plavání nedodá člověku vzezření, jako kdyby celá léta vzpíral!" zlobil se Nelson. "Vím, že Mike dovede ovládat hladké svalstvo, což normální smrtelník neumí. Ale takové případy už byly v literatuře popsány. Tohle však jednoho nutí si myslet -"

"Doktore," vybědl jej jemně Jubal, "proč si nemůžete přiznat, že to negrokujete?"

Nelson si povzdechl. "Můžu. Michael, oblékni se."

O něco později se Jubal soukromě vyznával ze svých pohnutek třem důstojníkům z Vítěze. "Finanční závěr byl prostý: zablokovat Mikovy peníze, aby jakékoli další boje o ně ztratily smysl. Bude to fungovat, dokonce i když Mike zemře, protože jsem Douglase informoval, že smrtí majitele jeho správcovství končí, a zároveň se ke Kungovi donesly zprávy z důvěryhodných zdrojů - to jest ode mne -, že Mikovou smrtí zůstává Douglasovi jeho pravomoc navěky. Kdybych měl kouzelnou moc, samozřejmě bych toho hochu oholil do poslední pence. To je -"

"Proč, Jubale?" skočil mu do řeči kapitán.

Harshaw se na něj udiveně podíval. "Jste zámožný, veliteli? Myslím opravdu bohatý."

"Já?" odfrkl si van Tromp. "Mám svůj plat, jednou budu mít penzi, dům s hypotékou - a dvě dcery na studiích. Líbilo by se mi být bohatý!"

"Nelíbilo by se vám to."

"Pche! Kdybyste měl dcery na studiích, tak byste to netvrdil."

"Měl jsem tam celkem čtyři dcery - a zadlužil jsem se až po uši. Jedna z nich se ve svém oboru stala hvězdou... pod jménem svého manžela, protože jsem starý příživník a nezasloužím si, aby si mé jméno někdo pamatoval. Ty ostatní mi vždycky popřejí k narozeninám a jinak mne neobtěžují; vzděláním, jehož se jim dostalo, nejsou viditelně dotčeny. Zmiňuji se o svých ratolestech jen proto, abych dokázal, že také ledacos vím o finančních potřebách otce. Jenže vy můžete odejít k nějaké firmě, která vám zaplatí několiknásobek vašeho současného platu jen za vaše jméno v hlavičce jejích dopisních papírů. Dostal jste nějaké nabídky?"

"To není podstatné," odpověděl škrobeně kapitán van Tromp. "Jsem profesionál."

"Čímž chcete říct, že peníze vás nemohou zlákat, abyste opustil velitelskou funkci v kosmické flotile."

"Nevadilo by mi mít funkci i peníze!"

"Trocha peněz je k ničemu. Dcery dokážou utratit o deset procent víc, než jejich otec dokáže vydělat jakýmkoli normálním zaměstnáním. To je přírodní zákon, který posléze vejde do dějin jako Harshawův zákon. Jenže, kapitáne, opravdový majetek, tak veliký, že přiláká celé hejno podvodníků, kteří se vám budou chtít starat o daně a hlavně o příjmy, takový majetek by vás položil stejně rychle, jako kdybyste se ho rovnou vzdal."

"Nesmysl! Uložil bych ho do obligací a jen bych odstříhával poukázkové kupóny na výplatu."

"Ale kdybyste byl člověk, kterého na prvním místě zajímá výše jeho majetku. Vydělávat velké peníze není těžké. Nechce to víc, než věnovat tomuto úsilí celý život. Takhle tvrdě nepracují ani baletky. Kapitáne, to není váš styl; vy nechcete vydělávat peníze, vy chcete jen je prostě utrácet."

"Přesně tak, pane! A proto nechápu, proč chcete Michaela o ten majetek připravit."

"Protože velký majetek je prokletí - pokud nemáte zálibu ve vydělávání peněz jako takovém. A dokonce i pak vás takový balík dost brzdí."

"Vždyť je to pitomost! Jubale, mluvíte jako strážce harému, který se snaží přemluvit chlapa, aby se dal vykastrovat!"

"Možná," připustil Harshaw. "Schopnost lidské mysli racionalizovat své vlastní úchylinky je bez hranic a já v tomto směru nejsem žádná výjimka. A protože stejně jako vy, pane, ani já nemám na penězích jiný zájem, než je utrácet, je nemožné, abych někdy zbohatl. Na druhé straně mi nikdy nehrozilo, že bych nedokázal schrstit tu skromnou sumu, kterou potřebuju k uspokojování svých neřestí, protože to dokáže v této zemi každý, kdo je aspoň trochu mazaný. Ale opravdový majetek? Viděl jste dneska tu frašku. Mohl jsem ji snad zrežírovat tak, abych kořist shrábl sám - stal se správcem celého balíku a de facto i jeho vlastníkem, vyždímal pro sebe, co by se dalo - a přitom ještě přimět Douglase, aby mě v tom podporoval? Mike mi důvěřuje - jsem jeho vodní bratr. Mohl bych ho okrást o jeho majetek?"

"Hmm... čert vás vem, Jubale, asi máte pravdu."

"Jistěže mám. Protože náš generální tajemník nebaží po penězích víc než vy. Jeho hnacím motorem je moc - ještě že tenhle motor nepasuje do mé převodovky. Kdybych mu byl zaručil (a jak rád bych to udělal!), že se po Smithově aféře udrží v úřadě, byl by mi nechal na krku celý balík."

Jubal se otřásl. "Uvažoval jsem, že se o ten majetek budu muset starat sám - abych Mika ochránil od všech supů, kteří se na něj slétnou -, ale když mi došel celý rozměr takového činu, vyděsil jsem se. Kapitáne, vy nevíte, co s člověkem takové bohatství udělá. Jeho majitel je obležen ze všech stran jako cizinec mezi žebráky v Bombaji. Každý po něm chce kus jeho peněz: darovat, půjčit či investovat. Stane se podezíravým - málokdo mu nabízí upřímné přátelství. Ti, kteří by mu je nabídnout mohli, jsou příliš distinguishinganí, než aby se tlačili mezi žebráky, a příliš hrdí, než aby riskovali, že budou za žebráka považováni."

Co je ještě horší, rodina boháče žije v neustálém nebezpečí. Kapitáne, hrozilo někdy vašim dcerám, že je někdo unese?"

"Cože? Dobrotivý bože, ne!"

"Kdybyste někdy vlastnil majetek, který Mike svěřil Douglasovi, musel byste své dcery nechat strážit ve dne v noci - a ještě byste neměl klid, protože strážným se nikdy nedá věřit zcela. Projděte si poslední stovku únosů, k nimž došlo, a všimněte si, v kolika z nich figurovali důvěryhodní zaměstnanci... a kolik obětí vyvázlo živých. Stojí nějaký majetek za to, aby život vašich dcer visel na vlásku?"

Van Tromp přemýšlel. "Asi zůstanu u toho domu s hypotékou, Jubale."

"Amen. Chci žít svým vlastním životem, spát ve své vlastní posteli - a nechci být otravován. Přesto jsem si myslel, že strávím poslední léta svého života v kanceláři, obklopen strážci a tajemníky, a budu pracovat dlouho do noci jako správce Mikových obchodů."

Pak jsem dostal nápad. Douglas takto hlídán žije, má vycvičený personál. Když už jsme ochotni vzdát se té moci, abychom zajistili Mikovi svobodu, proč nezaplatit Douglasovi, aby si tohle bolení hlavy převzal na svá bedra? Nebojím se, že bude krást; po penězích prahnou jen druhořadí politici - a Douglas není žádná nula.

Přestaň se mračit, Bene, a doufej, že tohle břemeno nikdy nehodí na krk tobě.

Hodil jsem ho tedy na Douglase - a teď se můžu vrátit ke svému bazénu. Ale tahle záležitost byla jednoduchá, jakmile jsem vymyslel princip. Nejvíce mne znepokojovalo Larkinovo rozhodnutí."

Ozval se Caxton: "Myslel jsem v té chvíli, žeš přišel o rozum, Jubale. To hloupé handrkování o vladařské pocty."

Mohl jsi Mika jednoduše nechat podepsat, že se vzdává jakýchkoli práv, která mu na základě Larkinova rozhodnutí vzniknou - pokud mu vůbec nějaká vzniknou."

"Bene, hochu," opáčil Jubal laskavě, "tvé články se občas dají docela číst."

"Je, díky! Pochvala potěší."

"Ale tvé strategické myšlení je na úrovni neandrtálce."

Caxton vzdychl. "To je lepší. Už jsem si myslel, že začínáš na stará kolena měknout."

"Až k tomu dojde, tak mě prosím zastřelte. Kapitáne, kolik mužů jste zanechal na Marsu?"

"Třidvacet."

"A jaký je jejich status podle Larkinova rozhodnutí?"

Van Tromp se zachmuřil. "O tom bych neměl mluvit."

"Tak o tom nemluvte," poradil mu Jubal. "Můžeme si to vydedukovat."

Doktor Nelson prohlásil: "Veliteli, Stinky a já jsme opět soukromé osoby a civilisti. Budu mluvit, jak se mi zlíbí -"

"Já taky," podpořil jej Mahmoud.

"- a mou jmenovací listinu důstojníka v záloze si můžou strčit někam. Jaké má vláda právo přikazovat nám, zda smíme mluvit, nebo ne? Ti, co tam v sekretariátech zahřívají židle, na Marsu nebyli."

"Zastav, Svene. Já mám v úmyslu mluvit - naši společníci jsou našimi vodními bratry. Bene, byl bych ale radši, kdyby se to neobjevilo v tisku."

"Kapitáne, jestli se budete cítit lín, půjdu za Mikem a děvčaty."

"Neodcházejte, prosím. Vláda má z té kolonie zamotanou hlavu. Každý z kolonistů podepsal, že se vzdává svých nároků, vyplývajících z Larkinova rozhodnutí - ve prospěch vlády. Jenže Mikova přítomnost na Marsu všechno zkazila. Nejsem právník, ale pochopil jsem tolik, že pokud by se Mike svých práv vzdal, spadne vládě do klína právo rozdělit vše, co má na Marsu nějakou hodnotu."

"Jaké vše, co má hodnotu?" rozčilil se Caxton. "Podívejte, veliteli, nechci nijak snižovat váš výkon, ale podle mých informací na Marsu není pro člověka nic zvlášť cenného. Nebo jste tam našli něco, co podléhá utajení?"

Van Tromp zavrtěl hlavou. "Ne, všechny technické zprávy byly odtajněny. Jenže, Bene, když jsme se dostali na Měsíc, taky to byl jen neužitečný kus skály."

"Zásah do černého," přiznal Caxton. "Kéž by byl můj pradědeček koupil Lunar Enterprises." Odmlčel se. "Jenže Mars je obydlený."

Van Tromp se zatvářil nešťastně. "Ano, ale - Stinky, řekni mu to ty."

Mahmoud se ujal slova. "Bene, na Marsu je spousta místa pro lidské kolonisty, a pokud jsem byl schopen zjistit, Mart'ané na to nebudou nijak reagovat. Právě teď vztyčujeme vlajku a vyhlašujeme

extrateritorialitu. Náš status ale může připomínat mraveniště zavřené v akváriu v přírodopisném kabinetu. Nevím, kde se nacházíme a na čem jsme."

Jubal přisvědčil. "Já taky ne. Nemám ponětí, jaká je situace... vím jen, že vláda se hrozně starala, aby získala ta takzvaná práva. Usoudil jsem tedy, že neví o nic víc než my, a podle toho jsem jednal. Drzé čelo je lepší než popluzní dvůr." Zašklebil se. "Když jsem byl na střední škole, zvítězil jsem v jedné diskusi tím, že jsem citoval výrok Britské koloniální námořní rady. Moji protivníci nebyli schopni můj argument vyvrátit - protože žádná Britská koloniální námořní rada nikdy neexistovala."

Zrovna tak bezostyšný jsem byl dneska ráno. Vláda chtěla Mikova "práva na Mars" a hrozně se bála, že je Mike odprodá někomu jinému. Využil jsem tedy jejich hltavosti a obav a donutil je uznat, že podle absurdní logiky té právnické fantazie je Mike suverénním monarchou - a podle protokolu se mu musí dostat náležitého zacházení!" Jubal se zatvářil samolibě.

"A od té chvíle," utrousil Ben suše, "se v tom vezeš."

"Bene, Bene," domlouval mu Jubal. "Vláda podle své vlastní logiky de facto Mika korunovala. Musím zdůrazňovat, že je bezpečnější být veřejně králem než skrývajícím se uchazečem o trůn? Stačil jeden hudební úryvek a starý hadr - a Mikova pozice je o hodný kus lepší. Ale pořád je ještě dost složitá. Mike se stal, pro tuto chvíli, vladařem Marsu... a na základě právnické stupidity Larkinova precedentu má právo udělovat koncese, obchodní práva, území a tak dále až do zblbnutí. Buď by musel ty věci dělat a odolávat tlakům ještě horším než ty, které působí na obyčejného boháče - nebo by musel abdikovat a dovolit, aby jeho Larkinovo právo přešlo na současné mart'anské kolonisty, to jest na Douglase."

Jubal se zatvářil, jako by ho bolely zuby. "Ani jedna z těch možností se mi nelíbila. Pánové, nemohl bych dopustit, aby můj klient lítal v takové frašce. Samo Larkinovo rozhodnutí musí být vzhledem k Marsu prohlášeno za neplatné - aniž Vysoký soud dostane šanci zasáhnout."

Jubal se zazubil. "Tak jsem tedy lhal, až se mi od huby prášilo, a nová teorie byla na světě. Mikovi byly prokázány vladařské pocty a svět to viděl. Jenže vladařské pocty lze prokazovat i vladařovu druhému já, jeho velvyslanci. Když jsem tedy úředníky z protokolu přesvědčil, že Mike je panovník, abych z nich ty pocty vyrazil - otočil jsem o sto osmdesát stupňů a dal najevo, že o žádném papírovém králi na základě precedentu nemůže být řeč - a že je Mike velvyslancem velkého národa Mart'anů!"

Jubal pokrčil rameny. "Jistěže to bylo čiré blufování. Vsadil jsem ale na to, že ostatní - Douglas a Kung - nebudou fakta znát o nic lépe než já." Jubal se podíval po ostatních, "Risknul jsem ten bluf, protože jste vy tři seděli na mé straně stolu a byli Mikovi vodní bratři. Když jste nevyskočili a neobvinili mne ze lži, pak jim nezbylo než Mika akceptovat jako mart'anského velvyslance - a Larkinovo rozhodnutí padlo."

"Taky doufám," prohodil opatrně kapitán van Tromp, "ale nepovažoval bych to, co jste tam řekl, za lži, Jubale."

"Vážně? Vždyť jsem jen plácal líbivá slova. Byla to pouhá improvizace."

"Na tom nesejde. Myslím, že jste řekl pravdu." Velitel Vítěze zaváhal. "Jen s tím rozdílem, že bych Mika nenazýval velvyslancem. Termín invazní jednotka by byl možná přiléhavější."

Caxtonovi poklesla čelist. Harshaw se zeptal: "V jakém směru, pane?"

"Hned vám to vysvětlím. Domnívám se, že je zvěd, provádějící průzkum pro své mart'anské pány. Nevykládejte si to mylně - mám toho chlapce rád zrovna tak jako vy. Ale nevidím žádný důvod, proč by měl být loajální k nám - tím myslím k Zemi." Kapitán se zamračil. "Každý si myslí, že člověk, kterého najdou na Marsu, bude skákat radostí, když bude moci jet "domů" - ale ono to tak nebylo. Nemám pravdu, Svene?"

"Mikovi se ten nápad vůbec nelíbil," přitakal Nelson. "Nemohli jsme se k němu ani přiblížit; bál se. Pak mu Mart'ani řekli, aby jel s námi... a on se choval jako voják provádějící rozkazy, které ho k smrti děsí."

"Moment," zaprotestoval Caxton. "Kapitáne - Mars nás chce napadnout? Mars? Nebylo by to totéž, jako kdybychom chtěli my zaútočit na Jupiter? Máme dvaapůlkrát větší gravitaci než Mars a Jupiter zase dvaapůlkrát větší než my. Analogické rozdíly jsou v tlaku vzduchu, teplotě, atmosféře, atakdále. My na Jupiteru žít nemůžeme... a není mi jasné, jak by Mart'ani dokázali přežít tady. Nemám pravdu?"

"Skoro ano," připustil van Tromp.

"A proč bychom měli napadnout Jupiter? Nebo Mars nás?"

"Bene, viděl jste návrhy na vytvoření základny na Jupiteru?"

"Nic z toho nepřekročilo stadium něčích snů. Není to prakticky proveditelné."

"Před pár roky nebyly prakticky proveditelné lety do vesmíru. Technici spočítali, že když využijeme všech poznatků, které jsme získali při oceánském průzkumu, a vybavíme posádku skafandry s motorovým pohonem, dokážeme se s podmínkami na Jupiteru vypořádat. Nemyslete si, že jsou Mart'ané hloupější než my. Měli byste vidět jejich města."

"Hmm -" na Caxtona to zřejmě udělalo dojem. "Okej, ale stejně nechápu, proč by se měli obtěžovat sem."

"Kapitáne?"

"Ano, Jubale?"

"Napadl mne jiný protiargument. Znáte tu klasifikaci kultur na apollonské a dionýsovské?"

"V hrubých rysech ano."

"Tedy, mně se zdá, že i ta nejmírumilovnější zemská kultura by na Marsu byla označena za dionýsovskou. Vy jste na Marsu byli - ale já jsem si povídal s Míkem. Ten chlapec byl vychován v apollonské kultuře - a takové kultury nebývají agresivní."

"Mmm... na to bych se nespolehal."

Mahmoud se náhle vložil do hovoru. "Veliteli, existuje důkaz, který Jubalův návrh podporuje. Kultura se dá analyzovat prostřednictvím svého jazyka - a Mart'ané nemají slovo pro "válku". Alespoň jsem na žádné takové nenarazil. Ani na ekvivalent pro slova "zbraň"... či "boj". Pokud v jazyce nenajdete pro něco výraz, pak si jej kultura nikdy neměla podle čeho vytvořit."

"To je nesmysl, Stinky! I zvířata bojují - třeba mravenci vedou války. Mají snad pro to mravenci nějaký výraz?"

"Měli by," trval na svém Mahmoud, "kdyby vytvářeli slova. Každá rasa tvořící slova má výraz pro všechny pojmy, s nimiž přichází do styku, a jakmile se objeví nový pojem, vytváří nové slovo či definici. Nervový systém, schopný verbalizovat, se verbalizací neubrání. Jestli Mart'ané vědí, co je to válka, mají pro to slovo."

"Existuje způsob, jak tento spor rozřešit," navrhl Jubal. "Zavoláme Mika."

"Okamžik," namítl van Tromp. "Už dávno jsem se naučil, že není radno hádat se s odborníkem. Ale zjistil jsem také, že historie je dlouhým seznamem odborníků, kteří se smrtelně mýlili. Promiň, Stinky."

"Máte pravdu, kapitáne - až na to, že já se teď nemýlím."

"Mike nám může prozradit jen to, zda určité slovo zná... a jeho odpověď má možná tutéž vypovídací hodnotu, jako když se dvouletého dítěte zeptáte, co jsou to ledvinové kameny. Držme se faktů. Svene? Řekneme jim o Agnewovi?"

Nelson pokrčil rameny. "Je to na tobě, kapitáne."

"Dobrá... tohle je jen mezi námi vodními bratry, pánové. Poručík Agnew byl náš mladší lékařský důstojník. Sven mi napovídá, že velice chytrý. Jenže nemohl vystát Mart'any. Jakmile se ukázalo, že jsou Mart'ané mírumilovní, vydal jsem zákaz nosit zbraně mimo loď."

Agnew neuposlechl - přinejmenším jsme jeho osobní zbraň nikdy nenašli a muži, kteří ho viděli naposled, tvrdili, že ji měl. V palubním deníku však je napsáno jen toto: "Pohřešování a pravděpodobně mrtev."

Dva členové posádky spatřili Angewa, jak vchází do průrvy mezi dvěma skalami. Potom zahlédli, jak stejným směrem kráčí Mart'an - a proto pospíchali za ním, neboť zvláštnost doktora Agnewa byla všeobecně známá.

Oba zaslechli výstřel. Jeden z nich tvrdí, že doběhl k ústí průrvy včas, aby spatřil, že Agnew Mart'ana minul. A pak Agnewa neviděl. Druhý muž vypovídal, že když tam doběhl, Mart'an právě opustil průrvu a šel si svou cestou. V tu chvíli viděli prostor mezi skalami... a byl úplně prázdný.

A to je vše, pánové. Agnew mohl jednu z těch skal přeskočit; v panické hrůze a při tak nízké gravitaci by to teoreticky šlo. Já jsem se o to ale pokoušel a nepodařilo se mi to. Oba muži na sobě měli dýchací přístroje - museli, na Marsu je vzduchu málo a hypoxie člověku způsobuje šálení smyslu. Nevím o tom, že by první z mužů byl omámen nedostatkem kyslíku; zmínil jsem se o té možnosti jen proto, že se tak snáze dalo uvěřit jeho výpovědi - tedy tomu, že Agnew se během mrknutí oka vypařil. Prohlásil jsem

tedy, že snad muž trpěl hypoxií, a nařídil mu, aby si zkontroloval dýchací přístroj.

Myslel jsem si, že se Agnew objeví, a těšil jsem se, jak ho zepsuji za nošení zbraně.

Ale nikdy jsme jej nenašli. Mé obavy z Mart'anů se datují právě od té chvíle. Už nikdy mi pak nepřipadali jen jako veliké, jemné, neškodné a trochu komické bytosti, přestože jsme s nimi už nikdy žádné potíže neměli a dali nám vždycky vše, co jsme chtěli, jakmile Stinky zjistil, jak o to požádat. Ten incident jsem utajil - nemůžete nechat posádku propadnout panice, pokud jste sto milionů mil od domova. Fakt, že Agnew zmizel, jsem utajit nemohl; hledala jej lodní společnost. Ale zlikvidoval jsem jakékoli náznaky něčeho záhadného - Agnew zabloudil mezi skalami a zemřel, když mu došel kyslík. . . Využil jsem to k příkazu, aby při opuštění lodi chodili minimálně ve dvojici, po celou dobu udržovali rádiový kontakt a před odchodem si zkontrolovali dýchací přístroj. Nepřikázal jsem tomu muži, aby mlčel - jen jsem mu naznačil, že jeho kolega nic neviděl a že jeho historka je směšná. Myslím, že mezi posádkou se pak rozšířila jen oficiální verze."

Mahmoud pomalu pronesl: "Kapitáne, to je poprvé, co slyším ve spojitosti s tím případem o nějaké záhadě. Nejsem pověřivý - takže dám přednost té oficiální verzi."

Van Tromp pokývl. "To jsem taky chtěl. Tu divokou báchorku slyšel jen Sven a já. Ale přesto -" Kapitán náhle jako by zestárl. "- tu noc jsem se probudil a ptal se sám sebe: Co se stalo s Agnewem?"

Jubal beze slova naslouchal. Řekla Jill Benovi o Berquistovi a tom druhém chlapovi - Johnsonovi? Pověděl někdo Benovi o té bitvě u bazénu? Nezdálo se to být pravděpodobné; děvčata věděla, že podle "oficiální" verze se první výsadeková skupina nikdy neukázala - všichni slyšeli jeho telefonát s Douglasem.

Ksaku, jediná možnost byla mlčet a dál chlapce přesvědčovat, že nesmí nechávat zmizet nesympatické cizince!

Od dalšího zpytování vlastní duše zachránil Jubala Annin příchod. "Šéfe, u dveří čeká pan Bradley. To je ten, který si říkal "starší výkonný asistent generálního tajemníka"."

"Nepustila jsi ho dál?"

"Ne. Mluvili jsme spolu jen přes špehýrku. Říká, že má pro tebe nějaké papíry a že si počká na odpověď."

"Ať je prostrčí šterbinou. Tohle je ještě pořád mart'anské velvyslanectví."

"Mám ho nechat stát venku?"

"Anne, já vím, že máš slušné vychování - ale jsme v situaci, kdy se hrubost vyplácí. Neustoupíme ani o palec, dokud nedostaneme, co chceme."

"Ano, šéfe."

Obsah balíčku tvořily kopie; dokument byl uvnitř jediný. Jubal všechny svolal a nechal papíry kolovat. "Za každou objevenou nejasnost, mezeru či past dostanete jedno lízátko."

Zakrátko Jubal prolomil mlčení: "Je to čestný politik - drží slovo."

"Vypadá to tak," přiznal Caxton.

"Našli jste něco?" Nikdo se o prémii nepřihlásil; Douglas připojil pouze svůj souhlas. "Okej," pokývl Jubal, "každý teď potvrdí všechny kopie. Tvůj otisk, Miriam. Kruci, pusť dovnitř Bradleyho, ať to potvrdí taky - a pak mu dejte napít. Duku, zavolej na recepci, že odcházíme. Zavolej Greyhonda a nech přinést účet. Svene, veliteli, Stinky - odjíždíme tak, jak Lot opouštěl Sodomu. . . co kdybyste si zajeli na venkov a trochu si odpočinuli? Nabízíme spoustu postelí, domácí stravu a žádné starosti."

Oba ženatí muži slíbili, že přijedou někdy jindy; doktor Mahmoud pozvání přijal. Podepisování trvalo docela dlouho, protože Mike vychutnával psaní svého jména a každé písmeno kreslil s uměleckým zanícením. Během té doby ostatní sbalili pozůstatky pikniku, podepsali a potvrdili otiskem palce všechny kopie, a personál donesl účtenku.

Jubal mžikl okem na tučný součet, napsal pod číslici: "Schváleno k proplacení - J. Harshaw za V. M. Smithe," a podal papír Bradleymu.

"Tohle zařídí váš šéf."

Bradley zamrkal. "Pane?"

"Pan Douglas to jistě předá vedoucímu protokolu. Já se v těchhle záležitostech ještě tolik nevyznám."

Bradley přijal účet. "Ano," přitakal pomalu, "LaRue to proplatí - já mu to předám."

"Děkuji vám, pane Bradley - za všechno!"

Část třetí

JEHO EXCENTRICKÉ VZDĚLÁNÍ

XXII.

V JEDNOM RAMENI SPIRÁLNÍ GALAXIE, nedaleko od hvězdy, již někteří nazývají Sol, se jiná hvězda změnila v novu. Její záře bude spatřena na Marsu za tři-vyplněné-(tedy 729)-roky, nebo za 1370 let pozemských. Staří to nakrátko zaznamenali jako věc vhodnou pro poučení mladých, ale ani na okamžik neustali ve vzrušující diskusi o estetických problémech kolem onoho nového eposu.

Odlet Vítěze zaznamenali Mart'ané, aniž k němu zaujímalí nějaké stanovisko. Podivné mládě, které s lodí odeslali zpět, bylo stále pod dohledem, ale nic víc, neboť bylo nutno počkat, dokud nebude shromážděno tolik informací, aby grokování mohlo nést plody a dobrat se nějakého výsledku. Lidé, již zůstali na Marsu, zápolili s prostředím - vražedným pro nechráněného člověka, ale méně drsným, než jaké bylo třeba ve Svobodném státě Antarktida. Jeden z lidí se rozpojil v důsledku choroby, někdy zvané "stesk po domově". Staří hýčkali zraněnou duši a odeslali ji tam, kam náležela, aby se mohla náležitě vyhojit. S výjimkou tohoto činu nechávali Mart'ané pozemšťany na pokoji.

Na Zemi vybuchující hvězda zaznamenána nebyla; tamní astronomové byli limitováni rychlostí světla. Muž z Marsu se letmo objevil ve zprávách. Vůdce menšiny v Senátu Federace volal po "novém, smělém" přístupu k problémům populace a podvýživy v jihovýchodní Asii, jehož prvním krokem mělo být zvýšení subvencí pro rodiny s více než pěti dětmi. Paní Percy B. S. Soucheková zažalovala vedoucí a kontrolní úředníky města - okresu Los Angeles. Žaloba je činí odpovědnými za smrt mazlíčka žalobkyně, nebohého ratlíka Caplíka, k níž došlo během pět dní trvající inverze. Vévodkyně Cynthia oznámila, že hodlá mít Dokonalé Dítě, jehož otcem bude vědecky vybraný dárcem a stejně perfektní náhradní matka, která dítě donosí. K početí dojde, až experti vypočítají vhodný okamžik, tak aby zázračné dítě mohlo být stejně geniální v hudbě, výtvarném umění i politice - a kojit dítě bude (s pomocí hormonálních přípravků) ona osobně. Na téma blahodárnosti psychologického působení přirozené výživy poskytla interview a svolila (trvala na tom), že ji přitom tisk vyfotografuje, aby její odvahu nezvratně prokázal.

Nejvyšší biskup Digby ji označil za nevěstku babylónskou a zakázal všem fosteritům stát se dárcem i náhradní matkou.

Agnes Douglasová se nechala slyšet: "Neznám sice osobně slečnu vévodkyni, ale člověk ji nemůže neobdivovat. Její hrdinský čin se stane zářným příkladem pro matky po celém světě."

Jubal Harshaw našel jeden z jejích obrázků v časopise. Pověsil jej v kuchyni, ale dlouho tam nevydržel. Když si toho Jubal všiml, tiše se zachechtal.

Ten týden mu moc do smíchu nebylo; svět se o ně zajímal až příliš. Když skončila celá akce, tisk přestal Mika obtěžovat - ale tisíce lidí na něj nezapomínaly. Douglas se snažil zajistit Mikovi soukromí; vojáci Secret Service hlídkovali před Harshawovým plotem a jejich vůz nad nimi kroužil a kontroloval každé auto, které se pokusilo přistát. Harshaw však nenáviděl pocit, že má za oknem strážné.

Telefon Jubal napojil na odpovídací službu, vybavenou krátkým seznamem těch, jejichž hovory přijímá. Ostatní volající byli vyzváni, aby zanechali vzkaz. Ale pošta přicházela stále.

Harshaw řekl Jill, že Mike se musí učit - a mohl by začít s tou poštou. Jill mu může pomáhat. "Ale neotravujte s tím mne - mám už těch pitomců plné zuby."

Jubal však posléze vzal své přání zpátky; pošty bylo příliš mnoho a Jill v jejím vyřizování chyběla praxe.

Pouhé třídění dopisů byla úmorná práce. Jubal zavolal místnímu poštmistrovi (což nevedlo k žádnému výsledku) a potom Bradleymu, což k výsledku vedlo. Od té doby chodila pošta vytříděná jako zásilky první, druhé, třetí a čtvrté třídy a v dalším sáčku byla pošta pro všechny ostatní. Druhou a třetí třídu používali k izolaci sklepa. Když byl sklep dokonale izolován, Jubal řekl Dukovi, aby dopisy zpevňoval stěny zavlažovacích stružek na zahradě.

Pošta čtvrté třídy byl problém. Jeden balíček na místní poště explodoval, přičemž rozmetl několikaletý stoh seznamů s celostátně hledanými osobami a jednu ceduli "Obslouží vás u vedlejší přepážky". Poštovník byl naštěstí na kávě mimo budovu a jeho pomocnice, postarší paní, trpící na ledviny, byla zrovna na toaletě. Jubal uvažoval, že nechá balíčky kontrolovat pyrotechnikům.

To se však ukázalo jako zbytečné; Mike dokázal rozlišit "špatnost" zásilky, aniž ji otevřel. Od té doby byla pošta čtvrté třídy nechávána u vrat a Mike ji zdálky procházel, přičemž nechával ty škodlivé zmizet. Zbytek Duke naložil a odvezl k domu.

Mike hrozně rád balíčky otevíral, ačkoli ho obsah nezajímal. To, co nikdo nechtěl, skončilo ve stružkách či odpadcích - včetně veškerého jídla, protože si Jubal nebyl jist, zda se Mikův cit pro "špatnost" vztahuje i na jedy. Mike jednou vypil jedovatý roztok, používaný na fotografování, který Duke nechal v lednici, a potom mírně konstatoval, že ten "chlazený čaj" měl aroma, o němž si není jist, zda mu vyhovuje.

Jubal vysvětlil Jill, že si mohou klidně ponechat všechny zásilky, jejichž odesílatelé nevyžadují a) jakékoli placení, b) odpověď, c) navrácení předmětu. Některé zásilky byly dary, větší část tvořilo neobjednané zboží. Jubal soudil, že nevyžádané předměty jsou tak jako tak pokusem o využití Muže z Marsu, a nezasluhují si tedy nějaké děkování.

Výjimkou byla živá zvířata, která Jubal doporučil Jill vrátet, ledaže by se zaručila, že se o ně bude starat, krmit je a hlídat, aby nespadla do bazénu.

Největší potíž byla s poštou první třídy. Poté, co Jubal prošel asi tak bušl zásilek, stanovil následující kategorie:

A. Dopisy, které o něco žádají - patří do strouhy.

B. Výhrůžné dopisy - na hromádku těch, na které se nebude odpovídat. Další dopisy od téhož autora - předat S.S.

C. Obchodní nabídky - k předání Douglasovi.

D. Dopisy od bláznů - zábavné nechat kolovat, ostatní do strouhy.

E. Přátelské dopisy - odpovědět, pokud je přiložena obálka, opatřená známkou a adresou, k čemuž použít předtištěné texty, jež podepíše Jill. (Jubal usoudil, že dopisy podepsané Mužem z Marsu by měly cenu a povzbudily by autory k dalšímu psaní.)

F. Oplzlé dopisy - k předání Jubalovi (který se vsadil sám se sebou, že ani v jednom nenajde nic, co by ještě neznal) k dalšímu použití - to jest do strouhy.

G. Nabídky k sňatku a jiné, méně oficiální nabídky - uschovat.

H. Dopisy od vědeckých a vzdělávacích institucí - zacházet stejně jako s kategorií E. V případě odpovědi použít předtištěný dopis, vysvětlující, že Muž z Marsu není k mání k žádnému účelu. Pokud by Jill cítila, že odmítnutí není na místě, předat Jubalovi.

I. Dopisy od osob, které Mika znají, jako třeba od posádky Vítěze, prezidenta Spojených států a dalších - ponechat Mikovi, aby si po libosti odpověděl; trocha praxe v psaní mu může jen prospět a o lidských vztazích to platí dvojnásob (pokud by chtěl poradit, učinit tak).

Tím byla potřeba odpovědi zredukována na pár kusů pro Jill a sem tam nějakou pro Mika. Jill shledala, že rozřadit korespondenci do kategorií jí trvá tak hodinku denně. První čtyři kategorie byly značně objemné. Kategorie G výrazně zbytněla po přenosu z Paláce a pak se opět scvrkla.

Třetího rána po zavedení uvedeného systému přinesla Jill Jubalovi jeden dopis kategorie G. Dámy a jiné osoby ženského pohlaví (plus pár osob mužského pohlaví se změněnou sexuální orientací), které zásobovaly tuto kategorii, obvykle přikládaly obrázky, na nichž byly údajně ony samy. Některé z obrázků prozrazovaly téměř vše.

Fotografie, přiložená k tomuto dopisu, prozrazovala úplně vše a vzbuzovala navíc spoustu lákavých představ. Jill obrázek položila před Jubala. "Podívej, šéfe! Žádám tě o radu!"

Jubal si přečetl dopis. "Ta ženská ví, co chce. Co si myslí Mike?"

"Neviděl to."

Jubal mrknul na fotografii. "Takovýmhle jsme zamlada říkali "dobře vybavená". No, o její pohlavní příslušnosti nelze pochybovat a o její čilosti taky ne. Proč to ukazuješ mně! Já jsem už viděl lepší."

"A co bych s tím měla dělat? Ten dopis je špatný už sám dost... ale ten nechutný obrázek - mám ho

roztrhat?"

"A co je na obálce?"

"Jen adresa a zpáteční adresa."

"A jak zní ta adresa?"

"Adresa? No přece Pan Valentine Michael Smith, Muž z -"

"Ale. Pak tedy není určen tobě."

"No, to tedy - jistěže ne -"

"Nalejme si čistého vína. Nejsi ani Mikova matka, ani jeho gardedáma. Pokud si bude chtít Mike přečíst cokoli z pošty adresované jemu má na to právo."

"Většinu komerčních nabídek četl. Ale přece nechceš, aby četl takový hnus! Vždyť je přece nevinný."

"Tak? A kolik lidí už zabil?"

Jill se zatvářila nešťastně.

Jubal pokračoval: "Pokud mu chceš pomoci, tak ho nauč, že zabíjení tahle společnost odsuzuje. Jinak bude poměrně dost nápadný, až odsud někdy vyjde do světa."

"Nemyslím si, že by chtěl odsud vyjít do světa."

"Vystrčím ho z hnízda vzápětí poté, co se naučí létat. Neumožním mu, aby prožil, celý život jako dítě zavřené v dětském pokoji. Z jednoho důvodu - já mu to totiž umožnit nedokážu... Mike mě přežije o mnoho let. Ale jinak máš pravdu: Mike je nevinný. Sestro, viděla jste někdy sterilní laboratoř v Notre Dame?"

"Četla jsem o tom."

"Jsou tam nejzdravější zvířata na světě - ale nemohou opustit laboratoř. Dítě, Mike se musí seznámit s tím hnusem a naučit se být proti němu imunní. Jednoho dne potká dívčinu, co napsala tenhle dopis, nebo některou z jejích sester - bude je potkávat po stovkách; kruci, vždyť on by se svou pověstí a vzhledem mohl strávit celý život skákáním z jedné postele do druhé. Ty tomu nezabráníš a já taky ne; je to na Mikovi. Kromě toho, já bych tomu ani zabránit nechtěl - přestože je to stupidní způsob, jak prožít život; pořád dělat tytéž pohyby. Co si o tom myslíš ty?"

"Já -" Jill se zarděla.

"Možná ty pohyby nepovažuješ za tak jednotvárné - ale to není moje věc. Jenže pokud nechceš, aby Mika uvlácelo prvních pět set ženských, které se s ním ocitnou o samotě, pak mu nezadržuj poštu. Dopisy, jako je tenhle, ho budou varovat. Polož mu to prostě na hromádku, odpověz na jeho otázky - a snaž se přitom nečervenat."

"Šéfe, když logicky argumentuješ, lezeš mi přišerně na nervy!"

"Vztekeš ti ke kvalitním protiargumentům nepomůže."

"Roztrhám tu fotku hned po tom, co si ji Mike prohlédne!"

"To nedělej!"

"Cože? Chceš ji snad ty?"

"Bůh chraň! Ale Duke takové obrázky sbírá. Jestli to nebude chtít Mike, dej to Dukovi."

"Duke že sbírá takový škvár? Vypadá tak sympaticky."

"To taky je."

"Ale - já tomu nerozumím."

Jubal si povzdechl. "Mohl bych ti to vysvětlovat až do večera a pořád bys nerozuměla. Má milá, u sexu jsou věci, na nichž se prostě dvě osoby různého pohlaví nedohodnou. Výjimečně nadaní jedinci je občas dokážou intuitivně grokovat - přes ten záliv, co naše pohlaví odděluje. Věř mi jenom jedno: Duke je perfektní kluk - a ten obrázek se mu bude líbit."

"Nedám ho Dukovi sama - ještě by ho mohlo něco napadnout."

"To určitě. - Nějaká jiná zajímavá pošta?"

"Ne. Normální várka těch, co chtějí, aby Mike něco podporoval, nebo kramářů, co chtějí mít na zboží nápis "Oficiálně od Muže z Marsu". Jeden dobrák chce na ten název pětiletý monopol zdarma - a ještě žádá, aby mu to Mike financoval."

"Mám slabost pro zloděje, kteří své řemeslo vykonávají s nadšením. Odepiš mu, že Mike potřebuje mít co odepsat na daních - takže kolik by chtěl půjčit?"

"To myslíš vážně, šéfe?"

"To víš, že ne - to by se tu ten lump za chvíli ukázal i s celým příbuzenstvem. Ale vnukla jsi mi nápad na povídku. Další!"

Mika ten nechutný obrázek zaujal. Grokoval (teoreticky), co dopis a fotografie znamenají, a studoval podobiznu se stejnou rozkoší, s jakou zkoumal každého motýla, na něhož narazil. Motýly a ženy shledával úžasně zajímavými - celý ten grokovaný svět byl okouzlující a Mike jej toužil pít tak zhluboka, až bude jeho vlastní grokování dokonalé.

Chápal mechanické a biologické procesy, jež jsou mu v tom dopise nabízeny, ale mátló jej, proč ti cizinci potřebují jeho pomoc při ožívování vajec? Mike věděl (aniž to grokoval), že tito lidé z oné nezbytnosti dělají rituál, jakési "sbližování", podobné trochu vodní ceremonii. Dychtil celý problém grokovat.

Neměl však kam spěchat; "spěch" grokovat nedokázal. Měl cit pro přesné vnímání času - ale také marťanský přístup: čas se naplňoval čekáním. Zaznamenal, že lidští bratři neovládají jeho způsob rozlišování času a často jsou nuceni čekat rychleji, než bylo na Marsu zvykem - ale Mike jejich neobratnosti nezneužíval a naučil se sám čekat rychleji tak zručně, že by lidský pozorovatel jeho počínání označil slovy "pospíchá, jako by mu za patama hořelo".

Přijal Jillino rozhodnutí, že na tyto bratrské nabídky od ženských lidí nemá odpovídat, ale pochopil ho jako výzvu k čekání - možná, že tak za sto let bude ona spolupráce vhodnější. V každém případě teď ten správný čas nebyl, protože jeho bratr Jill mluví správně.

Mike souhlasil s návrhem, že dá obrázek Dukovi. Tak jako tak by mu jej dal; Mike Dukovu sbírku viděl, se zájmem si ji celou prohlédl a pokusil se grokovat, proč Duke řekl: "Tahleta není v obličejích nic moc, ale koukni na ty nohy - brácho!" Mikovi udělalo dobře, když ho jeden z jeho bratrů tak vhodně nazval, ale nohy jsou nohy všude, snad až na to, že jeho lid měl nohy tři, zatímco zdejší lidé jenom dvě - a přitom nekulhají, připomněl si.

Co se obličejů týče, nejkrásnější obličej, jaký Mike kdy viděl, má Jubal; jeho obličej je nezaměnitelný. O těch lidských samicích v Dukově sbírce se stěželo říci, že nějaké tváře vůbec mají. Všechny mladé lidské samice mají tentýž obličej - copak tomu může být jinak?

Nikdy mu nečinilo potíže rozeznat Jillinu tvář, byla to první žena, jakou kdy spatřil, a jeho první ženský vodní bratr. Mike znal každý pór jejího nosu, každou jemňounkou vrásku obličejce a každý tento detail hýčkal ve šťastné meditaci. Anne teď podle tváře rozeznal od Dorcas a Dorcas od Miriam, ale zpočátku tomu tak nebylo. Mike je rozlišoval podle velikostí a zbarvení - a podle hlasu, protože hlas není nikdy stejný. Když se někdy stalo - a stalo se to -, že všechny tři ženy byly zticha, pak bylo dobře, že je Anne o tolik větší a Dorcas tak malá, a že Miriam, která byla menší než Anne a větší než Dorcas, se nikdy nedala splést s jinou, i když tam zrovna nebyly všechny tři, protože Miriam měla vlasy zvané "zrzavé", i když se jiným věcem než vlasům neříkalo zrzavé, přestože měly stejnou barvu.

Mike věděl, že každé anglické slovo má více než jeden význam. Byl to fakt, na nějž bylo třeba si zvyknout, jako si zvykl na stejnost dívčích tváří... a po určitém čekání už tváře stejné nebyly. Mike si teď dokázal vybavit Annin obličej a póry na jejím nose mohl spočítat stejně dobře jako na nose Jill. Ve své podstatě je dokonce i vejce potenciálně nezaměnitelným jedincem, odlišným od jiných vajec, těch minulých i budoucích. Každá dívka tedy potenciálně měla svou vlastní tvář, bez ohledu na to, jak malý ten rozdíl byl.

Mike dal Dukovi fotografii a rozehrál se Dukovou radostí. Mike se tím darováním nijak neochudil; mohl si ten obrázek vyvolat z paměti, kdykoli si to přál - dokonce i ten obličej, neboť planul neobvyklým výrazem nádherné bolesti.

Přijal Dukovy díky a šťastně se vrátil ke své korespondenci.

Mike nesdílel Jubalovu rozmrzelost nad lavinou dopisů; naopak si v ní liboval, zvláště v nabídkách k sňatku a prospektech pojišťoven. Jeho výlet do Paláce mu naznačil obrovskou pestrost tohoto světa a Mike se rozhodl, že ji v plnosti grokuje. Bude to trvat celá století a musí ještě růst, růst a růst. Nemá však naspěch - grokoval, že věčnost a nekonečné změny tohoto světa jsou totéž.

Usoudil, že nebude znovu číst Encyclopedia Britannica; z pošty získá zářivější a jasnější pohled na svět. Četl tedy poštu, grokoval, co se dalo, a zbytek si zapamatoval pro noční rozjímání. Začíná již

grokovat, myslel si, slova "obchod", "kupování", "prodávání" a podobné nemart'anské aktivity - Encyclopedia ho v tomto směru poznáním nenaplnila, neboť (jak nyní grokoval) každý článek předpokládal, že zná věci, které neznal.

Od pana generálního tajemníka Josepha Edgertona Douglase přišly poštou nějaké papíry a šeková knížka; jeho bratr Jubal se moc namáhal, aby mu vysvětlil, co to jsou peníze a jak se používají. Mike to nedokázal pochopit, přestože mu Jubal dokonce ukázal, jak vyplnit šek, dal mu za něj výměnou "peníze" a učil jej si je přepočítat.

Potom náhle, se zábleskem grokování tak oslňujícím, až se začal třást, porozuměl "peníze". Tyto pěkné obrázky a lesklé kulaté plíšky nejsou "peníze"; jsou to symboly pro myšlenku, která se rozšířila mezi všemi těmito lidmi, po celém jejich světě. Ale ty věci nejsou peníze o nic více než je sdílená voda sblížování.

Mikovi se z velkolepé krásy "peníze" zatočila hlava.

Ten tok a výměna a vracení se oněch symbolů bylo báječné a připomínalo mu hry, kterým se učí mláďata, aby se jim dodalo odvahy růst a logicky uvažovat, ale ta ohromná jednota zde ho naplňovala úžasem: celý svět byl zapojen v jedné dynamické symbolické struktuře. Mike nato grokoval, že zdejší Staří musí být opravdu velice staří, aby stvořili takovou krásu, a mocně zatoužil, aby mu bylo dovoleno se s některým z nich setkat.

Jubal ho povzbuzoval, aby peníze utrácel, a Mike tak činil se stydlivým nadšením nevěsty, nesené do postele. Jubal mu navrhl, aby "koupil dárky pro své přátele", a Jill se mu s tím jala pomáhat. Začala tím, že mu stanovila nízké limity: jeden dárek na osobu a celková suma by neměla přesáhnout dokonce ani převrácenou hodnotu tří - plných ze sumy na jeho kontě - Mike měl totiž v úmyslu utratit všechno.

Zjistil, jak obtížné je peníze utrácet. Bylo tu tolik věcí, a všechny báječné a nepochopitelné. Obklopen katalogy z Marshall Field's a Ginzy, z Kodaně i Bombaje se cítil téměř zavalen vším tím bohatstvím. Už nezvládal ani katalog Sears & Montgomery.

Jill mu pomáhala. "Ne. Duke by nechtěl traktor."

"Duke má traktory rád."

"Už jeden má - nebo ho má Jubal, to je totéž. Ale mohla by se mu líbit jedna z těch malých obratných jednokolek z Belgie - mohl by ji rozebírat a skládat celý den. Ale i ta je moc drahá. Můj milý Miku, dárek nemá být moc drahý - leda bys chtěl přesvědčit nějaké děvče, aby si tě vzalo - nebo něco na ten způsob. Dárek by měl dát najevo, že jsi přemýšlel, co ten člověk má rád. Něco, co se mu bude líbit, ale co by si sám nekoupil."

"Ale co?"

"Tot' otázka. Počkej, teď mne napadlo, že něco bylo v ranní poště." Vrátila se za okamžik. "Našla jsem to! Poslouchej: Živá Afrodita. Luxusní album ženské krásy v báječných stereobarvách, vytvořeno nejlepšími světovými umělci aparátu. Upozornění: toto zboží nelze zasílat poštou. Objednávky z těchto států nepřijímáme - hm, Pensylvánie je tu taky, ale nějak to zařídíme - protože znám Dukův vkus a tohle je přesně to, co se mu líbí."

Zásilku přivezlo hlídkové vozidlo S.S. - a v dalším letáku, který od téže firmy přišel, našli tento vychloubačný text: "- stejné zboží, které je dodáváno Muži z Marsu na základě speciální dohody", což Mika potěšilo a Jill otrávil.

Vybírání dárku pro Jubala byl oříšek i pro Jill. Co koupit člověku, který má vše, co se dá za peníze koupit? Zlatou rybku, plnicí tři přání? Bájný Eldorado, které ještě nikdo nikdy nenašel? Mazání na jeho staré kosti, nebo jeden slunný den mládí? Jubal už se před dlouhou dobou zapřísáhl, že si nebude pořizovat domácí zvířata, protože je vždycky všechna přežil, a teď by (což by bylo ještě horší) mohl mazlíček přežít jeho, a tím pádem osířet.

Radili se s ostatními. "Hergot," prohlásil Duke, "copak to nevíte? Šéf má rád sochy."

"Opravdu?" nedůvěřovala Jill. "Žádné tu nikde nevidím."

"To, co se mu líbí nejvíc, není na prodej. Říká, že ty hrůzy, co se dneska prodávají, vypadají jako pohroma na šrotišti a každý idiot s astigmatismem a letlampou o sobě prohlašuje, že je sochař."

Anne přikývla. "Duke má pravdu. Stačí se podívat na knížky v Jubalově studovně."

Anne vybrala tři knihy, které se jejímu zraku zdály být nejvíc používané. "Hmm..." komentovala to.

"Šéf má rád cokoli od Rodina. Miku, kdybys mu jednu z nich mohl koupit, kterou bys vybral? Tahle je pěkná - "Věčné jaro". Mike se podíval a obrátil pár stránek. "Tuhle."

"Cože?" Jill se otrásla. "Miku, to je příšerné! Doufám, že umřu dostatečně včas, abych takhle nemusela vypadat."

"Ta je krásná," prohlásil pevně Mike.

"Miku!" protestovala Jill. "Máš zvrácený vkus - jsi ještě horší než Duke."

Obvykle by takové pokárání, zvláště když přišlo od Jill, Mika umlčelo a přimělo jej, aby strávil noc ve snaze grokovat svou chybu. Ale v tomto případě si byl jist sám sebou. Postava na obrázku vypadala jako závan jeho domova. Ačkoli dílo znázorňovalo lidskou ženu, dodávalo mu pocit, že je nablízku marťanský Starý, zodpovědný za její stvoření. "Je krásná," trval na svém. "Grokuji, že ona má svou vlastní tvář."

"Jill," ozvala se pomalu Anne, "Mike má pravdu."

"Prosím? Anne? Snad se ti to nelíbí!"

"Mne to děsí. Jenže kniha se otevírá vždy na jednom ze tří míst, a tato stránka je opotřebovanější než ty druhé dvě. Tady tu - "Karyatidu, která se zhroutila pod svým kamenem", si Jubal prohlíží taky dost často. Ale ta, kterou si vybral Mike, je Jubalova nejmilejší."

"Koupím ji," oznámil rozhodně Mike.

Anne zavolala do Rodinova muzea v Paříži - a pouze galská galantnost ji uchránila před výsměchem. Prodat jedno z Mistrových děl? Má drahá dámo, ty nejenže nejsou na prodej, ale nesmějí se ani reprodukovat. Non, non, non. Quelle idée!

Ale pro Muže z Marsu je i nemožné možné. Anne zatelefonovala Bradleymu a ten se už za dva dny ozval. Mike dostane jako pozornost od francouzské vlády bronzovou, fotograficky zhotovenou, a tedy do posledního detailu identickou kopii "Té, která bývala krásnou Heaulmi?re" v životní velikosti, a s prosbou, aby dar nebyl nikdy veřejně vystavován.

Jill pomáhala i s výběrem dáreků pro děvčata, ale když se jí Mike zeptal, co by měl koupit jí, trvala na tom, že nic.

Mike si začínal uvědomovat, že i když jeho vodní bratři mluví správně, někdy mluví někteří správněji než jiní. Šel se poradit s Anne.

"Musela ti to říct takhle, drahoušku, ale stejně jí nějaký dárek kup." Anne vybrala předmět, který jej udivil - Jill už teď voněla stejně, jako bude vonět s jeho dárkem.

Když zásilka dorazila, rozměry a zjevná nedůležitost dárku jen prohloubily Mikovy obavy - a když ho ještě před předáním Jill Anne přiměla, aby si přivoněl, jeho pochybnosti dosáhly vrcholu; pach byl velice silný a vůbec nepřipomínal Jill.

Jill měla z parfému velikou radost a trvala na tom, že musí Mika ihned políbit. Během líbání grokoval, že dárek skutečně byl to, po čem toužila, a že se darováním oba sblížili.

Když Jill téhož dne před večeří parfém použila, Mike objevil, že Jill teď nějakým záhadným způsobem voní po Jill ještě lahodněji než kdy dříve. Ještě divnější bylo, že Dorcas ta vůně přiměla, aby ho políbila a pošeptala mu: "Miku, zlatíčko... to negligé je prostě skvělé - ale třeba bys někdy mohl dát parfém i mně?"

Mike nedokázal grokovat, proč chce Dorcas parfém; Dorcas nevoněla jako Jill, takže parfém pro ni nebylo to pravé... ostatně Mike ani nechtěl, aby Dorcas voněla jako Jill; přál si, aby Dorcas voněla jako Dorcas.

Jubal zasáhl: "Přestaňte toho chlapce otravovat a nechte ho najíst! Dorcas, už takhle smrdíš jako starý kocour; přestaň škemrat na Mikovi další voňavku."

"Šéfe, starej se o sebe."

Bylo to k nevíře - že Jill mohla vonět ještě víc jako Jill... ale že si Dorcas přála vonět jako Jill, když voněla jako Dorcas... a že Jubal řekl, že Dorcas smrdí jako kocour. Na jejich usedlosti se zdržoval kocour (nebyl to domácí mazlíček, ale spolumajitel); občas přišel do domu a milostivě svolil, aby ho pohladili. Kocour a Mike se grokovali navzájem a Mike kocourovy masožravé myšlenky shledal nanejvýš potěšujícími a docela marťanskými. Objevil, že kocourovo jméno (Friedrich Wilhelm Nietzsche) nebylo kocourovým pravým jménem - nikomu však o tom neřekl, protože pravé jméno

nedokázal vyslovit; dokázal je pouze v duchu slyšet.

Kocour nevoněl jako Dorcas.

Dávání dárků byla velká dobrota a naučila Mika pravé hodnotě peněz. Mike však nezapomínal na ostatní věci, které dychtil grokovat. Jubal dvakrát odložil schůzku dojednanou se senátorem Boonem, aniž se o tom zmínil, a Mike to nezaznamenal; v jeho pojetí času termín "příští neděle" neznamenal nic určitého. Ale další pozvánka přišla už přímo Mikovi; Boone byl pod tlakem Nejvyššího biskupa Digbyho a cítil, že se Harshaw vykračuje.

Mike přinesl pozvánku Jubalovi. "No?" zavrčel Jubal. "Chceš tam jít? Nemusíš. Můžeme je poslat ke všem čertům."

Na příští neděli byl objednan taxík s lidským řidičem (Jubal odmítl věřit automatu), aby dopravil Mika, Jubala a Jill do Chrámu archanděla Fostera, Svatostánku Církve nového zjevení.

XXIII.

CELOU CESTU DO KOSTELA STRÁVIL JUBAL TÍM, že se snažil Mika varovat - před čím, tím si Mike nebyl jist. Naslouchal - ale jeho pozornost poutala krajina pod nimi. Nakonec došel ke smírnému řešení: ukládal si vše, co Jubal říkal. "Podívej, hochu," nabádal jej Jubal, "tíhle fosteriti jdou po tvých penězích. A po prestiži, kterou získají, když se k jejich církvi připojí Muž z Marsu. Budou tě lámat - musíš být pevný."

"Prosím?"

"Ksaku, vždyť mě neposloucháš."

"Je mi to líto, Jubale."

"Dobrá... podívej se na to takhle. Náboženství skýtá útěchu mnoha lidem a lze si představit, že některá z náboženských věrouk je Skutečnou pravdou. Ale být věřícím je často také určitá forma nafoukanosti. Víra v to, v čem jsem byl vychován, mne ubezpečuje, že jsem lepší než ostatní lidé; já jsem "spasen", oni jsou "zatraceni"; my žijeme v "boží milosti" a oni jsou "neznabozi". Jako neznabozi jsou označováni takoví, jako je náš bratr Mahmoud. Nevzdělání hulváti, kteří se nemýjí a sejí obilí za úplňku, prohlašují, že znají odpovědi na klíčové otázky vesmíru. A to jim dává právo shlížet na nás z výšky jako na ubožáky. Naše hymny jsou plné arogance - chválíme se v nich, jak jsme si u Všemohoucího udělali dobré oko, jak vysoko si nás On cení a do jakých pekel se propadnou všichni ostatní, až nastane nějaký soudný den. Nabízíme ten jedině pravý druh -"

"Jubale!" zaprotestovala Jill. "Negrokuje to."

"Cože? Promiň. Moji rodiče ze mne chtěli mít kazatele; občas je to na mně znát."

"To je."

"Tak se nezlob, děvče. Mohl ze mě být dobrý kazatel, kdybych se nezbláznil do těch hloupých knížek. S trochou sebedůvěry a osvobozující nevědomosti jsem se mohl stát známým hlasatelem evangelia. Kruci, vždyť to místo, kam teď jedeme, se mohlo jmenovat Chrám archanděla Jubala."

Jill se otřásla. "Jubale, prosím tě! Ne tak záhy po snídani."

"Myslím to vážně. Vzdělaný člověk ví, že lže, a to podvazuje jeho schopnosti. Jenže úspěšný šaman věří tomu, co říká - a víra je nakažlivá, nic ho tedy nesvazuje. Já jsem bohužel odjakživa postrádal tu nezbytnou důvěru ve vlastní neomylnost; nikdy bych se nemohl stát prorokem... jen kritikem - podřadným mentorem, který káže sexuální bludy." Jubal se zakabonil. "Proto se tak bojím fosteritů, Jill. Domnívám se, že to myslí upřímně. Mike na každou upřímnost naletí."

"O co si myslíš, že se pokusíš?"

"Obrátit ho na víru. A pak se zmocnit jeho majetku."

"Já myslela, že jsi vše zařídil tak, aby se to nikomu nepovedlo?!"

"Ne. Nikdo to nemůže udělat proti jeho vůli. Normálně by se těch peněz nemohl zbavit, aniž by vláda nezakročila. Jenže když je dá politicky mocné církvi, je to něco jiného."

"Nechápu proč."

Jubal se zamračil. "Má drahá, na náboženství zákon neplatí. Církev může dělat totéž, co ostatní

organizace - a nemá žádná omezení. Neplatí žádné daně, nemusí zveřejňovat své finanční uzávěrky, je dokonale imunní vůči pátrání, kontrolám a inspekcím - a církev je cokoli, co samo sebe za církev prohlásí. Už několikrát se někdo snažil o nějaké rozlišení mezi "pravými" náboženstvími, které si imunitu zaslouží, a "kulty". Není to proveditelné, leda by se založilo státní náboženství... což by bylo vyhánění ďábla belzebubem. Všechny zákony - jak to, co zbylo z Ústavy Spojených států, tak i Smlouva Federace - potvrzují, že všechny církve jsou imunní stejně - a obzvlášť, když disponují slušným balíkem hlasů. Kdyby Mike konvertoval k fosterismu... a napsal závět' ve prospěch své církve a jednoho dne zrána se "odebral do nebes" - pak bude podle jejich zvrácené logiky celý postup stejně legální a bohulibý, jako nedělní škola."

"Ježíšmarjá! Já myslela, že mu tam, když už nic jiného, alespoň nehrozí žádné nebezpečí."

"U nich bude v bezpečí asi jako pod šibenicí."

"Ale... co proti tomu uděláš, Jubale?"

"Nic. Můžu se jen vztekat."

Mike jejich rozhovor uložil, aniž se jej pokusil grokovat. Jeho téma posoudil jako ve svém jazyce triviálně prosté, ale úžasně zrádné a kluzké v angličtině. Od té chvíle, kdy se mu nezdařilo dosáhnout vzájemného grokování ani s bratrem Mahmoudem - což ztroskotalo na nedokonalém překladu všezahrnujícího marťanského pojmu "Tys Bůh", už se toto téma nepokoušel grokovat a jen čekal. Čekání přinese ovoce, až přijde čas; jeho bratr Jill se učí jeho jazyku a on jí to vysvětlí. Budou grokovat společně.

Senátor Boone na ně čekal na přístávací plošině chrámu. "Zdravičko, lidičky! Ať vám Dobrotivý Bůh žehná v tenhle sváteční den. Pane Smithi, jsem rád, že vás zase vidím. A vás taky, doktore." Vytáhl z úst doutník a pohlédl na Jill. "A tahle maličká dáma - neviděli my jsme se v Paláci?"

"Ano, senátore. Jsem Gillian Boardmanová."

"Já jsem si to myslel, zlato. Jste spasená?"

"Uhm, myslím, že ne, senátore."

"Na to není nikdy pozdě. Jsme rádi, že se zúčastníte bohoslužby pro hledající ve Vnějších chrámu - najdu vám nějakého Strážce, aby vás tam dovedl. Pan Smith a doktor půjdou do Svatyně."

"Senátore -"

"No copak, doktore?"

"Pokud nemůže jít slečna Boardmanová do Svatyně, měli bychom se raději zúčastnit obřadu pro hledající. Slečna je ošetřovatelkou pana Smithe."

Boone to vyvedlo z rovnováhy. "On je nemocný?"

Jubal pokrčil rameny. "Jako lékař pana Smithe jsem radši, když je s námi ošetřovatelka. Pan Smith se na naší planetě ještě neaklimatizoval. Proč se nezeptáte jeho! Miku, chceš, aby s tebou šla Jill?"

"Ano, Jubale."

"Ale - dobrá, pane Smithi." Boone si znovu vyndal z úst doutník, vložil si do nich prsty a hvízdal.

"Cherubíne!"

Přispěchal pubertální mladík. Byl oblečen do dlouhé košile, dole poněkud vyboulené, punčocháčů a sandálů. Měl holubi křídla, zlaté kadeře a zářivý úsměv. Jill si pomyslela, že je jako reklama na zázvorové pivo.

Boone zavelel: "Odleť do kanceláře Svatyně a vyříd' službukonajícímu správci, že chci ještě jednu vISAčku pro poutníky. Ať ji dodá hned k bráně Svatyně. Heslo je Mars."

"Mars," opakovalo dítě, zasalutovalo Boonovi a udělalo šedesát stop dlouhý skok přes zástup lidí. Jill si uvědomila, proč jí říza připadala trochu bachratá; skrývala postroj, který podobné skoky umožňoval.

"Dejte si ty placky tak, aby byly pořádně vidět," poznamenal Boone. "Byste nevěřili, kolik hříšníků by rádo okoštovalo radosti Boží, aniž by ze sebe smylo své hříchy. Budem se tu chvíli flákat a koukat, než nám přinesou třetí placku."

Proklestili si cestu davem a vstoupili do Svatostánku, do dlouhé vysoké haly. Boone se zastavil. "Chci, abyste si tohle všimli. Tady umějí prodávat úplně všechno včetně děl Božích. Musí tudy projít každý turista, ať už jde na bohoslužbu pro hledající, nebo ne - a bohoslužby tu běží čtyřiařacet hodin denně. A co tu vidí? Tyhle příležitosti ke štěstí." Boone máchl rukou k hracím automatům, lemujícím obě dlouhé

stěny. "Bar a rychlé občerstvení jsou na vzdálenějším konci. Hříšník se nemůže ani napít, aniž projde touhle uličkou. Řeknu vám, to už musí být nějaký hříšník, co projde takovou dálkou a nezkusí štěstí.

Ale nejsme takoví, že bychom ho obrali o peníze a nedali nic za to. Koukněte -" Boone si prorazil cestu k automatu a zaťukal na rameno ženě, která na něm hrála. "Dcero, prosím tě."

Zvedla k němu oči a její rozmrzelost se změnila v úsměv. "Samozřejmě, biskupe."

"Žehnám ti. - Uvidíte," pokračoval Boone, když házel do přístroje čtvrtáček, "že ať hříšník vyhraje nějaké světské statky, nebo ne, je odměněn požehnáním a textem na památku."

Automat se zastavil - v okénkách se skvěl nápis BUH-TĚ-VIDÍ.

"To je výhra trojnásobku vkladu," vysvětlil Boone a vylovil ze schránky kořist, "a tady je váš text." Odtrhl proužek papíru a podal jej Jill. "Vemte si to, krasotinko, a rozjímejte o tom."

Jill po nápisu bleskla pohledem, než jej uložila do peněženky:

"Avšak břicho Hříšníkovo je vyplněno špínou - N.Z.XXII 17".

"Všimněte si," vykládal Boone, "že výplata je v žetonech, ne v hotovosti - a pokladna je až vzadu za barem... člověk má spoustu příležitostí učinit milodar na dobročinné účely anebo udělat jiné dobré skutky. Takže hříšník ty prachy pravděpodobně zase utratí... a pokaždé se mu dostane nového požehnání a obdrží další text. Ten kumulativní účinek je úžasný! Některé z našich nejvěrnějších oveček začaly svůj nový život právě v této místnosti."

"O tom nepochybují," souhlasil Jubal.

"Zvlášť když vyhráli jackpot. Rozumíte, každá kombinace je požehnáním. Ale jackpot, to jsou tři Boží oka najednou. Řeknu vám, když hříšník vidí ty tři oka vedle sebe a přitom mu padá ta mana nebeská, říká z nich se opravdu zamyslí. Sem tam i někdo omdlí. Nate, pane Smith -" senátor nabídl Mikovi jeden z žetonů. "Roztočte ho."

Mike zaváhal. Jubal si vzal žeton místo něj - ksakru, nestojí přece o to, aby chlapec propadnul jednorukým banditům! "Zkusím to, senátore." Vhodil známku do přístroje.

Mike trochu natáhl svůj čas a citem prohmatával útrobky automatu, pokoušeje se odhalit, co se tam vlastně děje. Příliš se ostýchal, než aby zkusil hrát sám.

Ale když tak učinil Jubal, Mike sledoval, jak válce rotují, na každém zaznamenal obrázek oka a přemítal, co je to ten "jackpot". To slovo mělo tři významy - alespoň pokud mu bylo známo; ani jeden se sem však nehodil. Aniž zamýšlel způsobit nějaký rozruch, zpomalil a zastavil každé kolo tak, aby se oko dívalo z okénka.

Zazněl zvon, sbor zapěl hosana, přístroj zasvítíl a začal chrlít plíšky. Boone se zatvářil potěšené. "Teda, Bůh požehnej! Doktore, vy máte dneska den! Heleďte - zkuste tam jednu vrazit zpátky, třeba to ještě vyjde!" Zvedl jednu se známek a vsunul ji do šterbiny.

Mike chtěl vědět, proč se to všechno stalo, a tak znovu vyrovnal oka do okének. Efekty se zopakovaly, jen záplava plíšků byla tentokrát menší. Boone zíral. "Teda, to je požehnání! Dvakrát za sebou tu ještě nikdo nevyhrál. Ale uvidíme, jestli se to povede do třetice." Rychle vhodil žeton.

Mike ještě pořád nevěděl, proč je tohle "jackpot". V okénkách se opět zastavila oka.

Boone nebyl mocen slova. Jill stiskla Mikovi paži a zašeptala mu: "Miku... přestaň s tím!"

"Ale já jsem se díval -!"

"Nemluv. Jen s tím přestaň. Počkej doma!"

Boone pomalu prohlásil: "Nejsem si jistý, jestli je tohle zázrak. Nejspíš to potřebuje spravit." Obrátil se a křikl, "Cherubín!" Pak se znovu podíval na automat. "Každopádně bychom to ale mohli zkusit ještě jednou." Vhodil plíšek do přístroje.

Mike tentokrát nezasáhl, a tak se válce zastavily a oznámily: "FOSTER-TĚ-MILUJE."

Přiblížil se k nim cherubín. "Šťastný den. Potřebujete pomoci?"

"Tři jackpoty," informoval ho Boone.

"Tři?"

"Neslyšels tu hudbu? Jsi hluchej? Budeme v baru, přines nám tam peníze. A řekni někomu, ať tu mašinu zkontroluje."

"Ano, biskupe."

Boone je rychle táhl k baru. "Musím vás odsud vyhnat," prohlašoval žoviálně, "než přivedete církev na

buben. Doktore, to máte vždycky takovouhle kliku?"

"Vždycky," odušil vážně Harshaw. Opakoval si, že neví, že v tom má ten chlapec prsty... ale přesto toužil, aby už byl tenhle očistec u konce.

Boone je dovedl k pultíku s nápisem Rezervováno. "Tohle nám bude stačit - nebo by si krasotinka ráda sedla?"

"To je dobré." (Ještě jednou mi řekni "krasotinko" a pustím na tebe Mika!)

Přispěchal barman. "Šťastný den. Jako obvykle, biskupe?"

"Dvojitou. Co to bude, doktore? A pro pana Smithe? Neupejpejte se; jste hosty Nejvyššího biskupa."

"Brandy, díky. A vodu zvlášť."

"Brandy, díky," opakoval Mike a dodal: "Ale bez vody, prosím." Voda nebyla podstatou; přesto si ji nepřál pít právě tady.

"To je kuráž!" pochválil ho srdečně Boone. "To je kuráž všech kurází! Bez vody. Slyšeli jste to? To je fór." Dloubl Jubala do žeber. "A co si dá krasotinka? Kolu? Mléko, aby jí tvářičky zružověly? Nebo pravý drink Šťastný den jako dospělí?"

"Senátore," volila Jill pečlivě slova, "vztahuje se vaše pohostinnost i na martini?"

"Máte ho mít! Naléváme tu nejlepší martini na světě - nepoužíváme vermut. Místo toho je požehnáme. Dvojitě martini pro krasotinku. Žehnám vám, synu, a pohněte sebou. Máme čas na jeden rychlý drink, pak vzdáme hold archandělovi Fosterovi a půjdeme do Svatyně poslechnout si Nejvyššího biskupa."

Dorazily drinky a výhra z automatů. Pili s Boonovým požehnáním a potom se dohadovali nad třemi sty dolarů z výhry. Boone trval na tom, že veškerá kořist náleží Jubalovi. Jubal to vyřešil tím, že peníze vhodil do mísy na milodary.

Boone pochvalně přikývl. "To je ušlechtilé gesto, doktore. Ještě vás spasíme. Ještě jednu rundu, lidičky?"

Jill zadoufala, že někdo přikývne; pití bylo ředěné, ale zažehlo v jejím nitru plamen tolerance. Nikdo však nepromluvil, a tak je Boone odvedl vzhůru po schodech, kolem cedule, jež hlásala: NAPROSTO VŠEM HLEDAJÍCÍM A HRÍŠNÍKŮM VSTUP ZAKÁZÁN - TO PLATÍ I NA TEBE!

Za nápisem byla vrata. Boone do nich pronesl: "Biskup Boone a tři poutníci, hosté Nejvyššího biskupa."

Vrata se otevřela. Boone je vedl točitou chodbou do místnosti. Byl to velký, luxusně zařízený pokoj, jehož styl připomínal Jill interiér pohřebních ústavů, ale zněla jím veselá hudba. Melodie byla Jingle Bells, podbarvená rytmem konžských bubnů. Jill se přistihla při nutkání dát se do tance.

Vzdálenější stěna byla skleněná a zdálo se, že skrývá ještě cosi. Boone prohlásil energicky: "Tak jsme tady, lidičky - v jeho Přítomnosti. Nemusíte si klekat - ale pokud se tak budete cítit líp, tak to udělejte. Většina poutníků klečí. A tamhle je on... zrovna tak, jak byl povolán na Nebesa." Boone tůň směrem ukázal svým doutníkem. "Nevypadá zcela přirozeně? Je uchován zázrakem - jeho maso se nemůže zkazit. A toto je ona autentická židle, na níž psal svá Poselství... a v téhle pozici seděl, když odešel do Nebes. Nikdo s ním nikdy nepohnul - Svatostánek jsme postavili kolem něj... samozřejmě jsme přitom rozebrali starý kostel a zachovali jeho posvátné kameny."

Dvacet stop od nich seděl v křesle, nápadně připomínajícím trůn, starý muž a hleděl na ně. Vypadal, jako by byl naživu... a vzbuzoval v Jill představu staré kozy, kterou vídávala na farmě, kde trávila jako dítě prázdniny: vyšpulený dolní ret, kozí bradka, pichlavé a hrozivé oči. Jill cítila, jak jí naskakuje husí kůže; archanděl Foster jí nebyl příjemný.

Mike se marťansky zeptal, "Můj bratře, toto je Starý?"

"Nevím, Miku. Říkají, že ano."

"Negrokuji Starého."

"Povídám ti, že nevím."

"Grokuji špatnost."

"Miku! Vzpomeň si!"

"Ano, Jill."

Boone si jejich konverzace všiml. "Copak říká, krasotinko? Na co jste se ptal, pane Smithi?"

Jill se rychle ozvala: "Nic podstatného, senátore. Mohla bych jít ven? Je mi trochu nevolno." Vrhla

pohled na mrtvolu. Plula nad ní rozevlátá oblaka; náhle jimi prošel paprsek světla a dopadl na Fosterovu tvář. Se změnou osvětlení jako by se změnil i obličej; oči se zdály být jasné a plné života.

Boone ji chlácholil: "Napoprvé to takhle někdy působí. Měla byste zkusit galerii pro hledající pod námi - rozkoukat se a povyrazit se jihou hudbou. Mají tam těžkou muziku, mám pocit, že i s infrazvukem - připomíná to hříšníkům jejich hříchy. A toto je meditační síň Šťastných myšlenek, určená pro vysoké funkcionáře církve - když se cítím trochu mizerně, jdu sem a vykourím si tu doutník."

"Senátore, mohu?"

"Ale jistě. Počkejte venku, drahoušku. Pane Smithi, vy tu můžete zůstat, jak dlouho budete chtít."

"Senátore, neměli bychom jít na bohoslužby?" nadhodil Jubal.

Odešli. Jill se chvěla - strašně se bála, že by té příšerné výstavce mohl Mike něco provést - a že je všechny potom zlynčují.

Na cestě k portálu Svatyně jim cestu uzavřeli dva strážníci, kteří před nimi zkřížili svá kopí. Boone je napomenul: "No tak, no tak! Tito poutníci jsou osobními hosty Nejvyššího biskupa. Kde jsou pro ně visačky?"

Visačky byly nalezeny a s nimi i jejich pořadová čísla. Objevil se uctivý uvaděč. "Tudy, biskupe," načež je vedl po širokých schodech do prostorné lóže s výhledem na jeviště.

Před vchodem Boone ustoupil. "Až po vás, krasotinko." Boone se chtěl usadit vedle Mika - ale Harshaw si prosadil svou a Mike si sedl mezi Jill a Jubala. Boone seděl na kraji.

Lóže byla luxusně zařízená - sedadla, automaticky se přizpůsobující postavě, popelníky, sklápěcí stolky na občerstvení. Nacházeli se nad církevním shromážděním a ani ne sto stop od oltáře. Před oltářem rozehrával dav mladý kněz; šouravým krokem tančil a mával svalnatými pažemi se zaťatými pěstmi sem a tam. Čas od času se silným basem připojil ke zpívajícímu sboru, pak ale hlas zvýšil v káravé napomenutí: "Vzchopte se vy tam vzadu! To se necháte zaskočit ďáblem ve spánku?"

Pravou uličkou se dole k pódiu vlnil had tanečníků, přešel před první řadou sedadel a střední uličkou se vracel zpět. Nohy dupaly v rytmu, v němž se jako píšť vymršťoval kněz a v synkopách sborového zpěvu. Dup, dup, ach!... Dup, dup ach! Jill vibrovala v rytmu úderů a rozpačitě si uvědomila, jak by bylo příjemné se k tomu tanci připojit - tak, jak to po výtkách svalnatého kněze dělalo stále víc a víc lidí.

"Ten kluk je talent," pochvalně prohodil Boone. "Párkrát jsem kázal s ním a můžu dosvědčit, že dokáže lidi přivést do varu. Je to reverend Jug' Jackerman - hrával za Berany jako levé křídlo. Znáte ho."

"Obávám se, že ne," přiznal Jubal. "Já se na fotbal nekoukám."

"Vážně? Tedy, v sezóně tu většina věrných zůstane i po bohoslužbě, v kostelní lavici si sní oběd a dívá se na zápas. Ta zeď za oltářem se odsune a vy máte před sebou ten největší stereotank, jaký kdo kdy vyrobil. Máte hráče přímo před očima. Je tu lepší obraz, než máte doma - a větší vzrůso, když jste v davu." Hvízdal. "Cherubíne!"

Přispěchal jejich uvaděč. "Ano, biskupe?"

"Synu, utekl jsi tak rychle, že jsem ani nestihl objednat pití."

"Promiňte, biskupe."

"Takhle se do nebe nedostaneš. Buď šťasten, synu. Dáme si totéž jako předtím, lidičky?" Vysvětlil objednávku a dodal: "A přines mi doutníky - řekni si o ně vrchnímu barmanovi."

"Už běžím, biskupe."

"Žehnám ti, synu. Počkej -" Zástup tanečníků už byl přímo pod nimi. Boone se naklonil přes zábradlí, vytvořil z dlani hláskou troubu a překřikl hluk: "Dawn! Hej, Dawn!" Jakási žena zvedla hlavu a Boone na ni mávl. "Synu, přiber ještě jednu whisky s citronem. Let'."

Žena se objevila vzápětí poté, co dostali pití. Boone pro ni sklopil sedadlo. "Lidičky, tohle je slečna Dawn Ardentová. Zlato, ta krasotinka v rohu je slečna Boardmanová - a tady vedle mě je ten známý doktor Jubal Harshaw -"

"Opravdu? Doktore, vaše povídky jsou prostě božské!"

"Děkuji vám."

"No vážně! Každou noc si pouštím na usnutí jeden z vašich pásků."

"Vyšší pocty už se spisovateli dostat nemůže," odtušil s vážnou tváří Jubal.

"To stačí, Dawn," přerušil je Boone. "Ten mladík mezi nimi je... pan Valentine Michael Smith, Muž z Marsu."

Vykulila oči. "Oh, božínku!"

Boone zahřměl: "Žehnám ti, dítě!"

"Jste opravdu Muž z Marsu?"

"Ano, slečno Dawn Ardentová."

"Říkejte mi jenom Dawn. Oh, božínku!"

Boone ji poplácal po paži. "Viš, že je to hřích, pochybovat o biskupových slovech? Zlato, jak by se ti líbilo věst Muže z Marsu ke světlu?"

"Je, to by byla nádhera!"

To ti věřím, ty ulízaná čubko! pomyslela si Jill. Vztek v ní narůstal od té chvíle, co se k nim slečna Ardentová připojila. Dawniny šaty měly dlouhé rukávy, téměř žádný výstřih a nebyly průhledné - a přesto neskrývaly vůbec nic. Byly upleteny z látky se stejným odstínem, jaký měla opálená kůže jejich majitelky, a Jill si byla jistá, že pod nimi víc než ona kůže ani není - a že je jí tam ažaž. Šaty byly okázale skromné - ve srovnání s oděvem ostatních žen shromáždění.

Jill napadlo, že slečna Ardentová vypadá, jako by právě vylezla z postele a toužila zalézt co nejrychleji zpátky. S Mikem. Přestaň se už před ním nakrucovat, ty frajle!

"Promluvím si o tom s Nejvyšším biskupem, zlato. A teď běž zase řídit akci. Jug tě potřebuje."

"Ano, biskupe. Těšilo mě, doktore a slečno Broadová. Pane Smithi, doufám, že se brzo uvidíme. Budu se za vás modlit." Odvdnila se.

"Prima děvče," ohodnotil ji spokojeně Boone. "Už jste ji někdy viděl na jevišti, doktore?"

"Myslím, že ne. Co hraje?"

"Vy to nevíte?"

"Ne."

"Nikdy jste o ní neslyšel? To je Dawn Ardentová - nejlíp placená striptérka v celé Baja California. Pracuje nasvícená úzkým kuzelem duhového světla, a když už má na sobě jen boty, světlo se soustředí na její tvář a vy už nic jiného nevidíte. Velice působivé. Úžasně duchovní. Když se podíváte na tu sladkou tvář, věřil byste, že bývala vysoce nemorální ženou?"

"To bych nevěřil."

"Vidíte, a je to tak. Zeptejte se jí. Pová vám to. Anebo ještě líp, zajděte si na očistění pro hledající - dám vám vědět, až tam bude ona. Když se vyznává Dawn, povzbudí to vždycky i ostatní ženy, aby prozradily své hříchy. Nijak se neupejpá - i jí to dělá dobře, když ví, že tím pomáhá ostatním. Je velmi oddaná naší věci - každou sobotu večer, když jí skončí poslední vystoupení, přiletí, aby mohla učit v nedělní škole. Vyučuje ve třídě Štěstí mladých mužů a od té doby, co se toho kurzu ujala, stoupla účast trojnásobně."

"To chápu," přitakal Jubal. "Jak staří jsou ti šťastní muži?"

Boone se rozesmál. "Mne neoblafnete, vy starý lišáku - někdo vám určitě prozradil motto Dawniny třídy: "Nikdy nejste příliš starý na to, abyste nemohl být mladý"."

"Opravdu ho neznám."

"Kurz nemůžete navštěvovat, dokud nespátříte světlo a neprojdete očistěním. Toto je Jediná pravá církev, církev Poutníků, ne jako ty nástrahy d'ablovy, ty studnice neřestí, které samy sebe nazývají církvemi, aby svedly neopatrné k uctívání model a podobnému rouhání. K nám nemůžete jen vstoupit, abyste tu přečkal pár hodin, než přestane pršet - nejdřív musíte být spasen. Opravdu - á, kamery už jsou připravené." V rozích sálu blikala světla. "Teď něco uvidíte!" K hadu dole se přidali další; těch pár, co zůstalo sedět, bouchalo do rytmu a nadskakovalo v lavicích. Uvaděči rychle odnášeli zhroutivší se tanečníky. Někteří z nich, zejména ženy, se svíjeli v křečích a měli pěnu u úst. Byli poskládáni u oltáře, kde se plácali jako ryby na suchu. Boone ukázal doutníkem na vychrtlou, asi čtyřicetiletou rudovlásku s ošklivě roztrhanými šaty. "Vidíte tu ženu? Někdy jejími ústy promlouvá archanděl Foster... a když k tomu dojde, mají čtyři urostlí ministranti co dělat, aby ji udrželi. Mohla by jít do nebe kdykoli; je připravená. Chce někdo dolít? Jak běží kamery, služba v baru je hrozně pomalá."

Mike si nechal doplnit sklenici. Nesdílel Jillino znechucení nad tím, co tu viděl. Hluboce jej znepokojilo

zjištění, že onen "Starý" není nic víc než zkažená potrava, ale podrobnější probrání celé záležitosti odložil na později a teď zhluboka pil horečnaté dění pod sebou. Aroma výjevu bylo tolik mart'anské; pocítil hřejivý pocit domova a současně i stesk po něm. Žádný z detailů obřadu mart'anský nebyl, přesto však grokoval, že se zde lidé sbližují stejně jako při vodní ceremonii, a v takovém množství a s takovou intenzitou, že se s ničím podobným dosud mimo své hnízdo nesetkal. Toužebně si přál, aby jej někdo pozval a on se mohl připojit k jejich poskakování. Nohy ho svrběly naléhavou chutí splynout s tančícím davem.

Zahlédl slečnu Dawn Ardentovou - snad by jej mohla pozvat ona. Nemusel ji rozeznávat podle výšky či rozměrů, přestože byla téměř stejně vysoká jako jeho bratr Jill a byla i podobně tvarovaná. Ale slečna Dawn Ardentová měla svou vlastní tvář, své bolesti a lítosti a vzrůsty, jež se skrývaly za hřejivým úsměvem. Zauvažoval, zda by slečna Dawn Ardentová mohla někdy být ochotná sdílet vodu. Senátor biskup Boone v něm burcoval ostražitost a Mike byl rád, že ho Jubal nepustil na sousední sedadlo. Bylo mu však líto, že slečna Dawn Ardentová musela jít pryč.

Slečna Dawn Ardentová nezvedla hlavu. Procesí ji unášelo dál.

Muž na pódiu zdvihl paže a velká prostora ztichla. Všichni padli na kolena. "Kdo je šťastný?"

"MY JSME ŠTASTNÍ!"

"Proč?"

"BŮH NÁS MILUJE!"

"Jak to víte?"

"FOSTER NÁM ŘEKL!"

Kněz poklekl a zvedl zaťatou pěst. "Ať zazní lví ŘEV!"

Dav řval a vřeštěl a ječel, řízen vztyčenou pěstí jako taktovkou; řev zesílil, pak zeslábl, přešel až do hlubokého brumenda a opět zmohutněl do crescenda, otřásajícího balkonem. Mike se mu oddával v tak bolestivé extázi, až se bál, že se bude muset stáhnout. Jenže Jill mu dovolila stáhnout se pouze v jeho vlastním pokoji. Ovládl se tedy a nechal se omývat vlnami zvuků.

Kněz vstal. "Náš první hymnus," oznámil energicky, "je sponzorován Pekárny Many, výrobcem Andělského chleba, onoho bochníku lásky, z jehož obalu se na vás usmívá náš Nejvyšší biskup Digby a s nímž vždy dostanete hodnotný kupon, zpeněžitelný v nejbližším kostele Církve nového zjevení. Bratři a sestry, Pekárny Mana a všechny jejich pobočky po celé zemi začnou zítra s obrovským výprodejem svých dobrot za neuvěřitelně nízké ceny. Dejte dětem do školy velkou krabici cukroví archanděla Fostera - každý kousek bude požehnán a zabalen do jiného textu - a vězte, že každý kousek, který vaše dítě rozdá, může vést dítě hříšníků ke světlu.

A nyní si užijem svatých slov našeho vůdce: Vpřed, Fosterovy děti! Všichni najednou -"

"Vpřed, Fosterovy dě-ti!"

"Rozdrťte své soky..."

Víra vás zaští-tí!

Zahubte jich stovky - !"

"Druhá sloka!"

"Nesmiř se s hříšní-ky!

Bůh je na naší straně!"

Mike byl tak rozradostněn, že se ani nepokoušel grokovat slova. Grokoval, že slova nebyla podstatou; podstatou bylo sbližování.

Tanec pokračoval a tanečníci mohutným jekotem přizvukovali sboru.

Po hymnu následovala oznámení, vzkazy z Nebes, další reklamy a výherní slosování čísel, jež účastníci obdrželi u vchodu. Druhý hymnus, "Šťastné tváře hledí vzhůru", byl sponzorován Dattelbaumovými obchodními domy, kde Spasení nakupují v bezpečí - protože se zde nenabízí žádné zboží hříšníků, a protože v každém patře je dětský Šťastný koutek, na který dohlíží Spasená sestra.

Kněz popošel na okraj jeviště a přiložil si dlaň k uchu. "My... chceme... Digbyho!"

"Koho?"

"My-chceme-DIG-BY-HO!"

"Hlasitěji! Ať vás slyší!"

"MY CHCEME-DIGBY-HO!" Tlesk, tlesk, dup, dup!

"MY CHCEME-DIGBY-HO!" Tlesk, tlesk, dup, dup!

Pokračovalo to dál a dál, až se celá budova třásla. Jubal se naklonil k Boonevi. "Ještě trochu a dokážou to, co udělal Samson."

"Nemějte strach," uklidňoval jej Boone přes svůj doutník. "Chrám má zesílené zdivo a je na otřesy stavěný. Vydrží."

Světla zhasla, opona se rozhrnula a záře reflektorů si našla Nejvyššího biskupa, který na ně mával sepjatýma rukama a usmíval se.

Shromáždění odpovědělo lvím řevem a on mu na oplátku posílal polibky. Cestou k řečnickému pultíku se zastavil, zvedl jednu z Duchem ovládaných žen, která se ještě trochu svíjela, políbil ji, jemně ji položil zpět a pokračoval v cestě, aby se zastavil a poklekl u vychrtlé rudovlásky. Sáhl za sebe a kdosi mu do dlaně vstrčil mikrofon.

Objal ženu jednou paží kolem ramen a dal jí mikrofon k ústům.

Mike jejím slovům nerozuměl. Nezdálo se mu, že by mluvila anglicky.

Nejvyšší biskup tlumočil v přestávkách, kdy žena vyplivovala z úst pěnu.

"Archanděl Foster je s námi - Má z tebe radost. Polib sestru po tvé pravici - Archanděl Foster tě miluje. Polib sestru nalevo - Má vzkaz pro jednoho z vás."

Žena znovu promluvila. Digby zaváhal. "Co říkáš? Mluv trochu víc nahlas, ó pane." Rusovlásky mumlala a vřeštěla.

Digby zvedl hlavu a usmál se. "Jeho vzkaz je pro poutníka z jiné planety - Valentina Michaela Smithe, Muže z Marsu! Kde jsi, Valentine Michaele? Vstaň!"

Jill se jej pokusila zastavit, ale Jubal zavrčel: "Bude lepší, když ho necháš. Zamávej jim, Miku. Sedni si." Mike poslechl, zcela okouzlen tím, že dav pěl: "Muž z Marsu! ... Muž z Marsu!"

Kázání mu bylo zřejmě věnováno také, ale Mike mu nerozuměl. Slova byla sice anglická, ale zdála se špatně poskládána a v chrámu bylo příliš hlučno; příliš mnoho tleskání, příliš mnoho výkřiků "Haleluja!" a "Šťastný den!". Mike z toho byl docela zmaten.

Kázání skončilo, Digby odevzdal vedení bohoslužby opět do rukou mladého kněze a odešel. Boone se zvedl. "Tak jdeme, lidičky. Vypadnem, ještě než se začnou valit davy."

Mike se nechal vést; Jill ho držela za ruku. Zakrátko se octli ve složitém labyrintu tunelů.

"Je tohle cesta na parkoviště? Řekl jsem řidiči, aby tam na nás počkal," ozval se Jubal.

"Parkoviště?" opakoval senátor Boone. "Jistě, je přímo před námi. Ale my teď jdeme za Nejvyšším biskupem."

Jubal se podívil. "Cože?"

Boone se na něj podíval. "Doktore, Nejvyšší biskup na vás čeká. Musíte ho jít pozdravit. Jste jeho hosty."

"Dobrá - ale nebude tam moc lidí? Ten hoch už měl toho vzruchu dost."

"Bude tam jen Nejvyšší biskup." Boone je dirigoval k výtahu a za chvíli stáli v hale Digbyho apartmá.

Dveře se otevřely a dovnitř přispěchal Digby. Už si svlékl slavnostní roucho a byl oděn v jakýchsi volně splývavých šatech. Usmál se na ně. "Nezlobte se, že jsem vás nechal čekat, lidičky - musel jsem se po obřadu vysprchovat. Nemáte ponětí, jak moc váš pot dráždí Satana. Tak tohle je tedy Muž z Marsu? Bůh ti žehnej, synu. Vítej v Domě Páně. Archanděl Foster chce, aby ses tu cítil jako doma. Dívá se na tebe z výšky."

Mike neodpověděl. Jubala překvapilo, jak je Digby malý. Měl na jevišti nějaké chůvy? Nebo to bylo tím osvětlením? Pokud by Jubal pominul kozí bradku ve Fosterově stylu, připomínal mu ten muž zkušeného obchodníka s auty - tentýž úsměv a vřelé chování. Ale ještě někoho Jubalovi připomínal - už to mám! "Profesora" Simona Maguse, dávno zesnulého manžela Bečky Vesey. Jubalovi se duchovní hned zdál bližší. Simon byl ten nejsympatičtější lump, jakého kdy poznal -

Digby obrátil svůj šarm na Jill. "Neklekejte si, dcero; tady v soukromí jsme prostě přátelé." Chvíli si s ní povídal. Jill udivily jeho znalosti praktických věcí jejího povolání. "Cítím hluboký respekt před tvým posláním, dcero. Požehnanými slovy archanděla Fostera nám Bůh velí, abychom opatrovali tělo, neboť jen pak může duše hledat světlo, když není trápena masem. Víím, že ještě nejsi jednou z nás... ale tvá

služba je Bohem požehnaná. Jsme spolucestující na cestě k Nebesům."

Obrátil se k Jubalovi. "Vy také, doktore. Archanděl Foster hlásá, že Bůh nám nařizuje, abychom byli šťastni... a již mnohokrát nadešel čas, že jsem odložil svou pastýřskou berlu, k smrti unaven, a těšil se z radostných chvil nad jednou z vašich povídek... a vstal od ní občerstven a připraven k dalšímu boji."

"Ehm, děkuji vám, biskupe."

"Mluvím z hloubi svého srdce. Nechal jsem v nebi prověřit váš záznam - no tak, to nevadí, já vím, že jste nevěřící. Dokonce i Satan má svůj účel ve velkém Božím plánu. Nenastal čas, abyste uvěřil. Svou lítost, strasti a bolesti měníte ve štěstí pro své bližní. Tak je to psáno na vaší stránce oné Velké knihy, kde je všechno o nás všech. Ale teď už toho prosím nechme. Nepozval jsem vás sem, abychom se přeli o teologii. My se ostatně nikdy nepřeme, ale čekáme, až uvidíte světlo, a pak vás uvítáme v našich řadách. Dnes se budeme jen těšit ze společně strávené šťastné chvíle."

Jubal uznal, že ten úlisný podvodník je dobrý hostitel; káva, likér a jídlo byly vynikající. Mike vypadal celý nesvůj, když si ho Digby vzal stranou a promluvil si s ním o samotě - ale vem to čert, ten hoch si musí zvyknout, že s ním budou mluvit i cizí lidé.

Boone předváděl na druhé straně pokoje Fosterovy relikvie Jill a Jubal pobaveně přihlížel, mazaje si na topinku paštiku z husích jater. Zaslechl cvaknutí dveří a rozhlédl se: Digby a Mike byli pryč. "Kam šli, senátore?"

"Copak, doktore?"

"Biskup Digby a pan Smith. Kde jsou?"

Boone si zřejmě teprve teď všiml zavřených dveří. "Á, šli asi na chvilku vedle. Je tam takový nenápadný pokojík na soukromé audience. Vy jste tam nebyli, když vás tu Nejvyšší biskup prováděl?"

"Hm, vlastně ano." Byl to pokoj s křeslem na pódiu - "trůnem", jak se v duchu s úšklebkem Jubal opravil - a s klekátkem. Jubal zauvažoval, který z nich bude sedět na trůně a který si klekne. Jestli se ten falešný biskup pokusí Mikovi vyvracet jeho mart'anskou víru, koleduje si o šok. "Doufám, že tam nezůstanou dlouho."

"Myslím, že ne. Pan Smith si s ním asi chtěl promluvit v soukromí. Můžu vám nechat přistavit váš vůz na konec té chodby, z níž jsme přijeli výtahem. Je to soukromý vchod Nejvyššího biskupa. Ušetří vám dobrých deset minut."

"Jste velice laskav."

"Takže pokud má pan Smith něco na srdci, nemusíme na něj pospíchat. Půjdu zavolat na parkoviště." Boone odešel.

Jill nakrčila nos. "Jubale, tohle se mi nelíbí. Myslím si, že nás sem záměrně vmanévrovali, aby Digby mohl Mika zpracovat o samotě."

"To je zcela zřejmé."

"Na to přece nemají právo! Vběhnu tam a řeknu Mikovi, že je čas k odjezdu."

"Posluž si," odtušil Jubal, "ale jednáš jako poplašená kvočna. Jestli se Digby pokouší obrátit Mika na víru, může to taky dopadnout tak, že Mike obrátí na víru jeho. Mikovy názory jen tak snadno nezvklá."

"Stejně se mi to nelíbí."

"Uvolni se. Dej si něco k jídlu."

"Nemám hlad."

"Kdybych já odmítl jídlo zdarma, tak mě vyhodí z Autorského svazu." Navršil si na chleba s máslem virginskou šunku, přidal pár dalších vrstev a ukousl si z nepříliš stabilního zikkuratu, který tak vytvořil.

Ještě deset minut nato se Boone stále nevracel. Jill ostře prohlásila: "Jubale, jdu odtamtud Mika vysvobodit."

"Běž."

Vzala za kliku. "Je zamčeno!"

"Myslel jsem si, že bude."

"Co budeme dělat? Vylomíme dveře?"

Jubal si dveře zkoumavě prohlédl. "Hmm, s pořádným beranidlem a dvaceti statnými muži bych se o to pokusil. Jill, tyhle dveře by klidně mohly chránit trezor."

"Co budeme dělat?"

"Jestli chceš, můžeš do nich mlátit. Já se půjdu podívat, co je s Boonem."

Když Jubal vykoukl na chodbu, spatřil, jak se Boone vrací. "Promiňte," omlouval se. "Musel jsem poslat cherubína, aby našel vašeho řidiče. Byl v Pokoji štěstí na obědě."

"Senátore," upozornil jej Jubal, "musíme jet. Budete tak laskav a řeknete biskupu Digbymu?"

Boone se zatvářil dotčeně. "Mohu mu tam zavolat, jestli na tom trváte. Ale vstoupit do místnosti, kde probíhá soukromá audience, nemohu."

"Pak jim tedy zavolejte."

Boone byl uchráněn dalších rozpaků; dveře se otevřely a Mike vyšel ven. Jill se k němu vrhla a vyjekla: "Miku! Jsi v pořádku?"

"Ano, Jill."

"Půjdu říct Nejvyššímu biskupovi, že odjíždíte," oznámil Boone a odešel do sousední místnosti. Vzápětí se objevil. "Odešel," informoval je. "Vedle je zadní východ do jeho pracovny." Boone se usmál. "Nejvyšší biskup se s lidmi neloučí. Tvrdí, že říkat "na shledanou" nikomu na štěstí nepřidá. Nevykládejte si to ve zlém."

"To je v pořádku. Děkujeme vám za velice zajímavý zážitek. Ne, neobtěžujte se; trefíme ven sami."

XXIV.

KDYŽ UŽ BYLI VE VZDUCHU, zeptal se Jubal, "Miku, co si o tom myslíš?"

Mike se zamračil. "Negrojuji."

"To nejsi sám, synu. Co ti biskup řekl?"

Mike dlouho váhal. "Můj bratře Jubale, potřebuji nad tím hloubat, dokud nebude grokování."

"Tak hloubej."

Jill se k nim obrátila. "Jubale? Jak to, že jim to lidi žerou?"

"Žerou co?"

"Všechno. Tohle není církev - to je bláznec."

"Ne, Jill. Jo je církev... a logický eklekticismus naší doby."

"Tomu nerozumím."

"Nové zjevení, to je starý fór. Foster a Digbyho nikdy nic originálního nenapadlo. Jen poskládali dohromady fousaté triky, dali jim nový nátěr a už to jelo. Čeho se ale bojím, že bych se mohl dožít chvíle, kdy ta jejich kulišárna bude povinná pro všechny."

"Ježíšmarjá, to ne!"

"To ano. Hitler měl ještě menší výchozí kapitál: ten pracoval jenom s nenávistí. Štěstí je dobrý obchodní artikl. Já to vím - jedu v tom taky. Jak mi ostatně Digby připomněl." Jubal se zašklebil. "Měl jsem ho knokautovat, ale místo toho on přiměl mě, aby se mi to líbilo. Proto se ho taky bojím, je chytrý. Ví, co lidi chtějí: štěstí. Celé dlouhé století svět strádá pocitů viny a strachu - a teď jim Digby řekne, že se nemají čeho bát, ani v tomto životě, ani potom, a že jim Bůh nařizuje, aby byli šťastní. Den co den do nich buší: nebojte se, buďte šťastní."

"No, potud je všechno v pořádku," připustila Jill. "A opravdu za své ideály usilovně bojuje. Jenže -"

"Starou bačkoru! Usilovně to předstírá."

"Ne - já z něj mám pocit, že je svému učení skutečně oddaný, že obětoval vše, co -"

"Starou bačkoru jsem řekl. Jill, nejhorším ze všech nesmyslů, které deformují svět, je idea altruismu. Lidé dělají pokaždé jen to, co chtějí. Lidi vždycky bolí, když se musejí rozhodnout - a i když cesta, kterou si zvolí, vypadá jako oběť, můžeš si být jistá, že jejich pohnutky nejsou o nic vznešenější, než je obyčejná trapná hrabivost a nenasytost. Normální chlap trpí pokaždé, když se musí rozhodnout, jestli utratí dolar za pivo nebo ho nacpe dětem. Vždycky ale zvolí to řešení, které ho nejvíc potěší nebo nejméně bolí. Darebák a svatý dělají tatáž rozhodnutí, jen v daleko širším měřítku. Jako Digby. Svatoušek, nebo darebák, rozhodně nemá v hlavě piliny."

"A co si myslíš, že je?"

"Je v tom nějaký rozdíl?"

"Jubale, ty ten cynismus jenom hraješ! Samozřejmě že je v tom rozdíl."

"Mmm, je. Já doufám, že je to darebák... protože svatý natropí škodu desetkrát větší. Nemusíš mi to věřit, můžeš to nazvat cynismem - ale tím můj názor nevyvrátíš. Jill, co tě na té bohoslužbě znepokojovalo?"

"No... vlastně všechno. Neříkej mi, že tohle je uctívání Boha."

"Čímž chceš říct, že to dělali jinak než v nedělní škole, kam jsi jako dítě chodila? Bud' upřímná, Jill - v Římě to dělají taky jinak. A v Mekce jakbysmet."

"Ano, ale - ale takhle to přeci nikdo jiný nedělá! Tance v kostele... hrací automaty... dokonce bar! Vždyť v tom není ani trocha úcty a důstojnosti!"

"Řekl bych, že ani chrámová prostituce není zrovna moc důstojná."

"Prosím?"

"A přesto k ní svého času docházelo. Co se toho tance týče, viděla jsi někdy náboženské obřady shakerů? Já taky ne; díky svým neobyčejným sexuálním praktikám před nějakou dobou zanikli - ale zástupy křepčících prý u nich byly běžné. Tanec k větší slávě Boží má ostatně dlouhou historii. A nemusí být provozován na umělecké úrovni - žádný shaker by se nikdy do moskevského baletu nedostal - ale stačí jen zanícení pro věc. Připadají ti nevhodné indiánské tance na přivolání deště?"

"To je něco jiného."

"Pokaždé je to něco jiného - a čím víc se to mění, tím víc je to totéž. A teď ty hrací automaty - viděla jsi někdy, jak se v kostele hraje bingo?"

"No... ano. Na naší farnosti se jeho pomocí splácela hypotéka. Ale jen v pátek večer, nic takového jsme nikdy nedělali během bohoslužeb."

"Vážně? To mi připomíná jednu ženu, která si velmi zakládala na své počestnosti. Spala s jinými jen v době, kdy byl její manžel pryč."

"Jubale, to je ale diametrální rozdíl!"

"Asi ano. Alegorie je ještě zrádnější než logika. Jenže, krasotinko -"

"Neříkej mi tak!"

"To je fór, jak by řekl pan senátor. Jill, pokud je něco hřích v neděli, je to hřích i v pátek - alespoň tak to grokuju já - a možná i Muž z Marsu. Jediný rozdíl, který jsem našel, je ten, že ti fosteriti dají zcela zdarma citát z bible, a to i když prohraješ. Může se vaše bingo pochlubit něčím podobným?"

"Falešné citáty! Texty z Nového zjevení. Šéfe, četl jsi to někdy?"

"Četl."

"Pak to tedy víš. Je to jen zahalené do jazyka bible. Část je sentimentálně přeslazený cajdák, všechno ostatní nesmysly... a něco je prostě odporné."

Jubal dlouho mlčel. Potom se ozval: "Jill, měla jsi někdy něco do činění s posvátnými hinduistickými spisy?"

"Obávám se, že ne."

"Nebo s koránem? Či s jiným rozsáhlým náboženským dílem? Mohl bych pro ilustraci svého výkladu používat i pasáže z bible, ale nechci se tě dotknout."

"Nedotkneš se mě."

"Dobrá, použiji tedy Starý zákon, to přece jen lidi tolik nerozruší. Znáš příběh o Sodomě a Gomoře? Jak se odtamtud Lot zachránil, když se Jahve rozhodl ta zkažená města zničit?"

"Ovšem. Jeho žena se změnila v solný sloup."

"Vždycky mi to připadalo jako poněkud neohrabané potrestání. Ale bavme se o Lotovi. Petr jej popisuje jako spravedlivého, zbožného a počestného muže, kterého soužila ohavná mluva zkažených. Svatý Petr musí být morální autorita, když mu byly svěřeny klíče od rajského království. Ale není jasné, co udělalo takový ideál všech ctností z Loty. Na bratrův návrh rozdělil statek s dobyt看kem. Nechal se zajmout v boji. Vzal roha z města, aby si zachránil kůži. Nakrmil a ubytoval dva cizince, ale z jeho chování je zřejmé, že věděl, jak důležité osoby to jsou - a podle koránu i mého vlastního názoru by jeho pohostinnost měla větší cenu, kdyby je byl považoval za žebráky. Kromě těchto informací a posudku od svatého Petra najdeme v bibli už jen jedno místo, podle něhož můžeme posuzovat Lotovu bezúhonnost - bezúhonnost tak výjimečnou, že Bůh zasáhl, aby mu zachránil život. Podívej se do Geneze devatenáct,

verš osmý."

"A co se tam říká?"

"Podívej se. Mně bys nevěřila."

"Jubale! Ještě žádný mužský mě tolik nevytácel jako ty!"

"A ty jsi zase moc pěkná holka, takže mi tvá neznalost nevadí. No dobře - ale stejně si to potom přečti. Na Lotovy dveře bušili jeho sousedi a chtěli vidět ty dva cizí chlápky. Lot se s nimi nehádal, ale nabídl jim výměnný obchod. Měl dvě dcery, prý panny - a nabídl davu, že si s nimi může dělat, co bude chtít. Úpěnlivě tu lůzu prosil, aby s jeho dcerami provedla cokoli - jen když přestane bušit do jeho dveří."

"Jubale... opravdu to takhle řekl?"

"Trochu jsem ten jazyk zmodernizoval, ale obsah je tak jednoznačný, jako když na tebe mrkne štětka. Lot nabídl gangu mužů - "mladých a starých", jak praví bible -, že může zneužít dvě mladé panny, jen když mu nevyrazí dveře. Člověče!" zazářily Jubalovi oči. "Mohl jsem ten trik zkusit taky, když Secret Service vyrážela moje dveře! Možná bych se za to taky dostal do nebe." Zachmuřil se. "Vlastně ne, v návodu se praví "netknuté panny" - a já bych nevěděl, kterou z vás mám nabídnout."

"Pchá! Ode mne by ses to nedozvěděl."

"On se i Lot mohl mýlit. Ale to, co jim slíbil - své panenské dcery, mladé, křehké a bázlivé - a jak naléhal, aby je ten dav znásilnil, jenom když jemu dá pokoj!" Jubal si odfrkl. "A bible označuje takového neřáda jako "počestného a spravedlivého" muže."

Jill zamyšleně pronesla: "Takhle jsme se to v nedělní škole myslím neučili."

"To je fuk, přečti si to! A to není jediný šok, který čeká toho, kdo si bibli přečte. Třeba takový Elizeus. Elizeus byl tak kolosálně svatý, že pouhý dotyk jeho kosti oživil mrtvého. Byl to starý plešoun jako já. Jednoho dne si z jeho pleše dělaly legraci děti, zrovna tak jako to děláte, děvčata, vy. No a Bůh poslal medvědy, aby roztrhali dvaadvaceticet dětí na kousky. Tak to tam stojí - ve druhé kapitole Druhé knihy králů."

"Šéfe, nikdy jsem si legraci z tvé pleše nedělala."

"A kdo poslal moje jméno těm šarlatánům, co vyrábějí mastičky na růst vlasů? Ať to byl, kdo to byl, Bůh to ví - a pachatelka by si měla dávat na medvědy pozor. A takovýchhle věcí je bible plná. O zločinech, nad nimiž se člověku obrací žaludek, se tam tvrdí, že je Bůh nařídil, nebo nad nimi alespoň přimhouřil oko... z čehož lze, alespoň podle mého názoru, jen těžko vyvodit nějaká použitelná pravidla sociálního chování a morální měřítko. Nehodlám tu vyvracet bibli jako takovou; alespoň to není slepenec pornografického braku, který se považuje za posvátný mezi hinduisty, nebo u tuctu jiných náboženství. Ale neobviňuji ani je; je docela možné, že jedna z těchto mytologií je skutečným dílem Božím... a že Bůh je skutečně něco na způsob paranoika, který nechá roztrhat čtyřicet dvě děti jen proto, že urazily Jeho kněze. Neptej se mne, které to je; já jsem pouhá nekvalifikovaná síla. Celým tím výkladem jsem chtěl dokázat jen to, že Fosterovo Nové zjevení je obdobná harmonie krásy a inteligence jako kterékoli jiné náboženské texty. Ochránce, kterého vyzývá biskup Digby, je hodný a laskavý strýček; chce, aby byli lidé šťastni - a to už na Zemi, a navíc slibuje věčné požehnání v nebi. Neočekává od tebe, že se budeš bičovat do krve. Kdepak! Tenhle dárkový koš ti nabízí všechno a s velikou slevou. Jestli rád piješ, hraješ karty a chodíš za ženskými - přijď do kostela a dělej to s Božím svolením a požehnáním. Dělej to s čistým svědomím. Bav se přitom. Vychutnávej život! Buď šťastný!"

Jubalovi se ale nějak nedařilo být šťastný. "Jistěže to něco stojí; Digbyho Bůh očekává, že bude uznáván. Každý, kdo je tak hloupý, že odmítá se veselit podle Božích představ, je hříšník a zasluhuje vše, co se mu špatného přihodí. Jenže tohle pravidlo platí u všech bohů; neobviňuj tedy Fosteru a Digbyho. Jejich polívčička je ve všech směrech ortodoxní."

"Šéfe, vypadáš, jako by tě už napůl obrátili na víru."

"Mě ne! Já nemám rád tance v zástupu, jsem alergický na tlačence a nenechám si od každého hejhuly nařizovat, kam mám chodit v neděli. Já jen s tebou polemizuju, když je obviňuješ z nesprávných věcí. Jako literární dílo se Nové zjevení příliš neodchyluje od průměru - není také divu, když bylo poskládáno z toho, co jeho autoři ukradli z jiných náboženských děl. Co se vnitřní logiky týče, světská pravidla se obvykle na svatá písmena nevztahují - ale na tomto poli patří Nové zjevení k nejlepším, protože si téměř neodporuje. Jen zkus porovnat Starý zákon s Novým, nebo buddhistickou základní nauku s dalšími

navazujícími texty. Morálka fosterismu je freudovská etika, obalená cukrem pro lidi, kteří nejsou schopni studovat psychologické spisy přímo, ačkoli pochybuju, že si toho ten starý lump, který Nové zjevení napsal - promiň, "bylo mu vnuknuto" - byl vědom; nebyl to žádný badatel. Zato ale přesně vycítil potřeby své doby a trefil se do černého. Strach a pocit viny a ztráta víry v cokoli - jak by mohl nemít úspěch? Ale už bud' zticha, chci si dát šlofika."

"Kdo tu doted' mluvil?"

Jubal zavřel oči.

Když dorazili domů, našli tam Caxtona a Mahmouda, kteří se na ně přijeli podívat. Ben byl zklamán, že je Jill pryč, ale nakonec se spokojil se společností Anne, Miriam a Dorcas. Mahmoud vždycky prohlašoval, že se přijel podívat na Mika a doktora Harshawa - statečně se však vypořádával i s Jubalovým jídlem, pitím, zahradou a odaliskami. Miriam mu právě masírovala záda, zatímco Dorcas jej drbala na hlavě.

Jubal se na něj podíval. "Nevstávej."

"Ani nemůžu, ona na mně sedí. Ahoj, Miku."

"Ahoj, můj bratře Stinky doktore Mahmoudě." Mike se nato vážně přivítal s Benem a omluvil se, že musí odejít.

"Běž, synu," přikývl Jubal.

"Miku, obědval jsi?" chtěla vědět Anne.

"Anne, nemám hlad. Děkuji ti," odpověděl slavnostně, otočil se a odkráčel k domu.

Mahmoud se zavrtil a skoro při tom Miriam shodil. "Jubale? Copak trápí našeho syna?"

"No jo," zpozorněl Ben. "Vypadá, jako by měl mořskou nemoc."

"Nechte ho na pokoji. Je předávkovaný náboženstvím." Jubal v hrubých obrysech vyličil ranní události.

Mahmoud se zachmuřil. "Bylo skutečně nutné ho nechat s Digbym o samotě? Připadá mi to - promiň, můj bratře - jako nemoudré."

"Stinky, musí si na takové tlaky zvyknout. Ty sám jsi k němu držel teologické kázání - Mike mi to řekl. Můžeš mi uvést jediný důvod, proč by to nemohl udělat Digby? Odpověz mi jako vědec, ne jako muslim."

"Nedokážu odpovědět jinak než jako muslim," odpověděl tiše Mahmoud.

"Promiň. Chápu, že jinak nemůžeš, ačkoli s tím nesouhlasím."

"Jubale, použil jsem slova "muslim" v jeho přesném významu, ne k označení příslušnosti k sektě, kterou Maryam nepřesně nazývá "mohamedáni"."

"Což budu dělat dál, než se pořádně naučíš vyslovovat "Miriam"! A přestaň se vrtět."

"Ano, Maryam. Au! Ženy by neměly mít svaly. Jubale, jako vědec považuji Michaela za vrchol a chloubu celé své kariéry. Jako muslim v něm nacházím ochotu podrobit se vůli Boží... a jsem št'asten, že ho mohu spasit, ačkoli ta cesta není snadná a Mike dosud negrokoval, co to anglické slovo "Bůh" znamená." Pokrčil rameny. "Negrokoval ani arabské slovo "Alláh". Ale jako člověk a vždy sluha Boží - miluji tohoto chlapce, našeho schovance a vodního bratra, a nechci, aby se dostal pod špatný vliv. I když pominu rozdílné vyznání, připadá mi ten Digby jako špatný vliv. Co si myslíš ty?"

"Olé!" zatleskal Ben. "Je to mazaný parchant - dosud jsem ho nevystavil v sloupku na pranýř jen proto, že se to Syndikát bojí otisknout. Stinky, pokračuj ještě chvíli a přiměješ mne, abych se naučil arabsky a koupil si modlitební kobereček."

"To doufám. Kobereček není nezbytně nutný."

Jubal si povzdechl. "Souhlasím s vámi. Radši bych viděl Mika kouřit marihuanu než konvertovat k Digbymu. Nemyslím si ale, že by Mika zlákal ten náboženský guláš... a musí se naučit snášet špatné vlivy. Tebe, Stinky, považuji za dobrý vliv - ale nemyslím si, že bys měl šanci o mnoho větší - ten hoch má úžasné silnou mysl. Mohamed bude možná muset ustoupit novému prorokovi."

"Bude-li to vůle Boží," pokrčil rameny Mahmoud.

"Na tom není o čem diskutovat," souhlasil Jubal.

"Než jste se vrátili, povídali jsme si o náboženství," objasnila Dorcas tiše. "Šéfe, věděl jsi, že ženy mají duši?"

"A ony ji mají?"

"Stinky to tvrdí."

"Maryam," vysvětloval Mahmoud, "chtěla vědět, proč si my "mohamedáni" myslíme, že duši mají jenom muži."

"Miriam, to je tak hrubé zkreslení, jako kdybys tvrdila, že židi obětují děti křesťanů. Korán hlásá, že do ráje vstupují celé rodiny, muži a ženy společně. Přečti si například "Ornamenty zlata", verš sedmdesát, že, Stinky?"

", Vstupte do Zahrady, vy a vaše družky, a buďte učiněni šťastnými. Lépe to přeložit nedovedu," omlouval se Mahmoud.

"Tedy," namítla Miriam, "já jsem slyšela o krásných huriskách, které mohamedánští muži mají v ráji na hrani. Nemám pocit, že by ty krásky pocházely z komnat pro manželky."

"Hurisky," informoval Jubal, "jsou zcela svébytné a zvláštní bytosti, jako jsou džinové nebo andělé. Nepotřebují duše, protože jsou od samého počátku duchovní podstaty. Trvají věčně, nepodléhají změnám a jsou krásné. Jsou i mužské hurisky. Hurisky si nemusí zasloužit svou cestu do ráje; jsou tamní personál. Obsluhují duše lahodnými jídly a roznášejí nápoje, kterých se nikdy nepřejíš a můžeš se jimi těšit, dokud tě to baví. Ale duše manželek pracovat nemusí. Je to přesné, Stinky?"

"Docela ano, pokud pomineme tvé neucitivé formulace. Hurisky -" Posadil se tak náhle, že Miriam shodil. "Moment! Děvčata, možná že konkrétně vy duši nemáte!"

"Cože, ty nevděčníku nevděčná!" vyjekla hořce Miriam. "Odvolej to!"

"Mír, Maryam. Jestli nemáš duši, tak jsi určitě nesmrtelná nějak jinak. Jubale... je možné, aby člověk zemřel, aniž by si toho všiml?"

"Těžko říct. Já to nikdy nezkoušel."

"Mohl bych třeba na Marsu umřít a jen snít o tom, že jsem se dostal zpátky na Zem? Rozhlédni se kolem! Zahrada, kterou by ti sám Prorok záviděl. Čtyři nádherné hurisky, které přinášejí ve dne v noci skvělá jídla a lahodné pití. Když se nechceš moc honit, máš k nim dokonce i mužské protějšky. Je tohle ráj?"

"Garantuji ti, že není," ujistil jej Jubal. "Musím z toho platit daně."

"Jenže to se mě netýká."

"A vem si ty hurisky; dokonce i kdybychom připustili, že jsou nádherné - koneckonců to záleží na oku diváka -"

"Jsou nádherné."

"Za tohle nám zaplatíš, šéfe," zahrozila Miriam.

"- stále ještě zbývá," blížil se Jubal k pointě, "jedna vlastnost, pro hurisky nezbytná."

"Mmm -" udělal Mahmoud, "myslím, že to není nutné. V ráji se klade důraz spíš na permanentní spirituální atribut než na dočasný tělesný stav."

"V tom případě," prohlásil smutně Jubal, "jsem si jist, že tohle nejsou hurisky."

Mahmoud si povzdechl. "Potom budu muset jednu z nich obrátit na víru."

"Proč jednu? Jsou místa, kde můžeš mít všechny."

"Ne, můj bratře. Zákony sice povolují čtyři, ale podle moudrých slov Prorokových nelze mít více než jednu."

"Aspoň nějaká úleva. Kterou?"

"Uvidíme. Maryam, máš duchovní cítění?"

"Jdi do háje! Copak jsem huriska?"

"Jill?"

"Dej mi ještě šanci," zaprotestoval Ben. "Já na ní pracuju."

"Tak až potom, Jill. Anne?"

"Je mi líto. Mám rande."

"Dorcas? Jsi moje poslední naděje."

"Stinky?" zeptala se měkce, "jak silné duchovní cítění mám mít?"

Mike šel po schodech do svého pokoje, zavřel dveře, zaujal pozici nenarozeného plodu, zvedl oči v sloup, spolkl jazyk a zpomalil tep. Jill neviděla ráda, když tohle dělal ve dne, ale jakmile to přestal

provozovat veřejně, už dál neprotestovala. Tolik věci nesmí dělat veřejně, ale jen tato jedna ji zlobila. Čekal na tuhle chvíli od doby, kdy opustil onu místnost hrůzné špatnosti; moc a moc se potřeboval stáhnout a pokusit se grokovat.

Provedl věc, kterou Jill nechtěla, aby dělal -

Pocítil lidské nutkání vymluvit se sám sobě, že k tomu byl donucen, ale jeho mart'anské vychování mu tento útěk nedovolilo. Dospěl ke zlomu, bylo zapotřebí správného činu a volba byla na něm. Grokoval, že zvolil správně. Jenže jeho bratr Jill mu tuhle volbu zakázal -

Ale to by už byl žádnou volbu neměl. Tohle si odporovalo; ve zlomu je možnost volby. Volbou roste duch.

Byla by Jill radši, kdyby udělal jiný čin, kdyby nepromarnil potravu?

Ne; grokoval, že Jillin zákaz se vztahoval i na tuto variantu.

V tom okamžiku dokončila bytost, zrozená z lidských genů a formovaná podle mart'anských myšlenek - jež se nikdy nestane plným příslušníkem ani jedné z ras - v této chvíli dokončila jednu z fází svého růstu, dozrála a přestala být mládětem. Náhle mu byla vlastní ona opuštěná samostatnost vrozené svobodné vůle a on ji mohl s mart'anskou vyrovnaností a klidem obejmout, hýčkat a uchovat v sobě, vychutnat její hořkost a přijmout její důsledky. Se smutnou radostí Mike náhle věděl, že onen zlom náležel jemu, nikoli Jill. Jeho vodní bratr jej může učit, pomáhat mu, vést jej - ale volbu v okamžiku zlomu sdílet nelze. Toto bylo vlastnictví, které se nedalo koupit, půjčit či darovat; vlastník a vlastnictví se grokovalo navzájem a splynulo v neoddělitelný celek. Navěky se stal činem, který podnikl v okamžiku zlomu.

Nyní, když už si uvědomil sám sebe, mohl volně a stále blíže grokovat své bratry a splynout s nimi. Jeho já bylo celistvé odjakživa, je i dnes a bude navždy. Mike se zastavil, aby hýčkal já všech svých bratrů, mnoho tří-plných já na Marsu, spojených i rozpojených, a těch několik drahých já zde na Zemi - a těch mnoho dalších mocnin tří neznámých já, s nimiž zde na Zemi splyne, teď když konečně po dlouhém čekání grokoval a chválil sám sebe.

Mike zůstal v tranzu; měl ještě hodně co grokovat, rozmotávat uzly zážitků, hloubat nad nimi a zasadit je do svého růstu - to vše, co viděl a slyšel a čím byl ve Svatostánku archanděla Foster (nejen onen zlom, kdy se octl o samotě tváří v tvář biskupu Digbymu): ... proč v něm senátor Boone probouzel ostražitý pocit, proč slečna Dawn Ardentová chutnala jako vodní bratr, když jím nebyla, tu vůni dobroty, kterou ne zcela grokoval v onom skákání nahoru a dolů a ječení a řvání.

Jubalova slova přicházela a odcházela; Jubalova slova jej trápila nejvíce. Studoval je, porovnával s tím, čemu byl učen jako mládě, pokoušel se nějak překlenout propast mezi těmi dvěma jazyky, mezi tím, kterým myslel, a tím, v němž se myslet teprve učil. Slovo "církev", jež se znovu a znovu objevovalo mezi Jubalovými slovy, bylo těžkým oříškem; neexistoval žádný mart'anský pojem, který by se mu blížil - ledaže by vzal "církev" a "uctívání boha" a "Bůh" a "církevní shromáždění" a mnoho dalších slov a učinil je rovnými souhrnu onoho jediného slova, které poznával během růstu-čekání... a pak ten pojem násilím vtlačil zpět do anglických slov v té větě, kterou odmítali (každý jinak) Jubal, Mahmoud i Digby.

"Tys Bůh." Teď už anglickému obsahu rozuměl lépe a cítil, že je to správný překlad, ačkoli nikdy nedosáhne té osudové nevyhnutelnosti mart'anského originálu. Jeho vnitřní hlas pronášel zároveň anglickou větu a ono mart'anské slovo a Mike cítil, že se přiblížil grokování. S neustálým opakováním těch slov jako nějaké mantry se ponořil do nirvány.

Před půlnocí zrychlil tep, vrátil se k normálnímu dýchání, podle seznamu si zkontroloval jednotlivé části těla, rozbil se a sedl si. Když přijeli, cítil se slabý; v této chvíli mu bylo lehké, byl veselý a hlavu měl čistou. Byl připraven na mnoho činů, které viděl před sebou.

Projela jím téměř živočišná touha po společnosti, stejně jako odpoledne potřeba být sám. Vyšel do haly a byl potěšen, když potkal svého vodního bratra. "Ahoj!"

"Jejda. Nazdar, Miku. Páni, ty ale vypadáš odpočatě."

"Je mi dobře. Kde jsou všichni?"

"V posteli. Ben a Stinky odjeli už před hodinou a ostatní si šli lehnout."

"Aha." Mike byl zklamán, že Mahmoud odjel; přál si mu vysvětlit své nové grokování.

"Mne z postele vyhnala chuť na něco dobrého. Nemáš hlad?"

"Jistě, mám!"

"Tak pojď, je tam kus studeného kuřete a možná najdeme i něco k tomu."

Sešli do přízemí a vrchovatě si naložili tác. "Vezmem si to ven. Je tam krásně teplo."

"Výborný nápad," souhlasil Mike.

"Je dost teplo i na koupání - opravdové babí léto. Zapnu osvětlení."

"Tím se neobtěžuj," odpověděl Mike. "Já ten tác ponesu." Mike se orientoval i v téměř naprosté tmě. Jubal tvrdil, že tato schopnost patrně pramení z podmínek, v nichž Mike vyrůstal, a Mike grokoval, že je to pravda, ale ne celá; jeho pěstouni jej učili vidět. Co se teploty oné noci týkalo, byl by mohl bez potíží ležet nahý na vrcholku Mount Everestu, ale jeho vodní bratři špatně snášeli změny teploty a tlaku a on jejich slabost měl na paměti od okamžiku, kdy se o ní dozvěděl. Těšil se však na sníh - až sám na vlastní oči uvidí, že každý ten droboučký krystal vody života je unikátním a neopakovatelným výtvozem, jak o tom četl, až v něm bude moci chodit bosýma nohama a válet se.

Ale do té doby, než sníh napadne, se těšil z vlhde noci a ještě příjemnější společnosti svého vodního bratra.

"Okej, vem ten tác. Rozsvítím alespoň světla pod vodou. Na jídlo to bude stačit."

"Výborně." Mike měl rád vlnky prozařované světlem: byla to dobrota a krása. Najedli se a pak se natáhli na trávník a pozorovali hvězdy.

"Miku, támhle je Mars. Je to Mars, že? Nebo že by to byl Antares?"

"Je to Mars."

"Miku? Co dělají na Marsu?"

Mike zaváhal; otázka byla příliš široká, než aby na ni chudou angličtinou dokázal uspokojivě odpovědět. "Na straně blíže k obzoru - jižní polokouli - je jaro; rostliny jsou učený růstu."

"Učený růstu?"

Zaváhal. "Larry učí rostliny růst. Pomáhal jsem mu. Ale moji lidé - chci říci Marťané; grokuji teď, že moji lidé jste vy - učí rostliny jinak. Opačná polokoule chladne a nymfy, které přežily léto, jsou přenášeny do hnízd, aby se urychlily a rostly dál." Mike se zamyslel. "Z mužů, které jsme zanechali na rovníku, se jeden rozpojil a ostatní jsou smutní."

"Ano, bylo to ve zprávách."

Mike zprávy neslyšel; tu informaci nevěděl do chvíle, než na ni byl tážán. "Neměli by být smutní. Pan Booker T. W. Jones potravní technik první třídy není smutný; Staří jej hýčkali."

"Ty ho znáš?"

"Ano. Má svou vlastní tvář, temnou a krásnou. Ale byl nemocen steskem po domově."

"No páni! Miku... stýská se ti někdy po domově? Po Marsu?"

"Zpočátku se mi stýskalo," přiznal Mike. "Byl jsem pořád osamělý." Překulil se k ní a vzal ji do náruče. "Ale teď už nejsem osamělý. Grokuji, že už nikdy nebudu osamělý."

"Miku, drahoušku -" Políbili se a líbali se dál.

Zakrátko jeho vodní bratr pronesl, lapaje po dechu. "Páni! To bylo skoro ještě horší než poprvé."

"Jsi v pořádku, můj bratře?"

"Ano. Opravdu ano. Dej mi ještě pusu."

Po dlouhé době, měřeno hodinami kosmu, porušila opět mlčení. "Miku? Je to - chci říct, víš, co -"

"Vím. Je to dobré pro sbližování. Nyní se sbližujeme."

"Víš... byla jsem na to připravená už dlouho - božíňku, všechny jsme byly připravené, ale... nevdí, drahoušku; jen se trochu pootoč. Já ti pomůžu."

Jak splývali a společně grokovali, pronesl Mike tiše, ale vítězně: "Tys Bůh."

Neodpověděla slovy. Pak, když je grokování sbližilo ještě víc a Mike se cítil nanejvýš připraven k rozpojení, zavolal jej nazpět k životu její hlas: "Ach... ach! Ty jsi Bůh!"

"Grokuje Boha."

XXV.

LIDÉ NA MARSU STAVĚLI TLAKOVÉ KOPULE pro skupinu mužů a žen, která měla dorazit

příští lodí. Šlo to rychleji, než se původně plánovalo, protože jim Mart'ané pomáhali. Část ušetřeného času byla věnována předběžným pracem na dlouhodobém plánu, jehož cílem bylo uvolnit kyslík vázaný v pískách Marsu, a učinit tak planetu přátelštější pro příští lidské generace.

Starší plán nepodporovali, ani jeho uskutečňování nebránili; ještě nepřišel čas.

Jejich meditace se blížily prudkému zlomu, jenž bude po mnoho tisíciletí ovlivňovat mart'anské umění. Na Zemi probíhaly volby a jeden velmi moderní básník vydal v malém nákladu své verše, skládající se pouze z interpunkčních znamének a mezer; časopis Time o básni přinesl pojednání a navrhl, aby byly stejným způsobem zpracovávány záznamy o činnosti Shromáždění Federace.

Propukla obrovská kampaň za rozšíření prodeje rostlinných sexuálních orgánů a byl citován výrok manželky pana Josepha Douglase (Ve stínu velikána): "Květiny patří k mému stolu stejně neodmyslitelně jako ubrousky." Jeden tibetský jogín z Palerma oznámil v Beverly Hills nově objevené prastaré odvětví jógy pro šumivé dýchání, které zvyšuje jak pránu, tak i kosmickou přitažlivost mezi pohlavími. Po jeho žácích se požadovalo, aby zaujali pozici matsiendra, oděni v ručně tkaných plenách, zatímco Mistr hlasitě četl z Rig-védy a pomocný guru v jiné místnosti prozkoumával peněženky žáků. Nic se neztratilo; účel tohoto konání byl dlouhodobějšího charakteru.

Prezident Spojených států prohlásil první neděli v listopadu za Národní den babiček a naléhal na Američany, aby své city v tento den vyjádřili květinami. Jedno ze sdružení pohřebních ústavů bylo obviněno z pohřbívání za dumpingové ceny. Fosteritští biskupové, kteří se sešli v tajné konkláve, vyhlásili Druhý velký zázrak: Nejvyšší biskup Digby byl i se svým tělem přeložen na Nebesa a na místě povýšen na archanděla, s hodnostním zařazením hned za archandělem Fosterem. Ohlášení této velkolepé noviny bylo pozdrženo do chvíle, než Nebesa potvrdila volbu nového Nejvyššího biskupa, Huey Shorta - kandidáta, s nímž Boonova frakce souhlasila až po opakovaném losování.

L'Unita a Hoy uveřejnily shodné články, jež Shortovu volbu odsuzovaly, l'Osservatore Romano a Christian Science Monitor ji ignorovaly, Times of India se jí vysmívaly a Manchester Guardian o ní prostě informoval - fosteritů v Anglii bylo málo, zato však byli extrémně militantní.

Digbyho jeho povýšení nepotěšilo. Muž z Marsu ho vytrhl ze zpola dokončené práce - a ten pitomý osel Short ji určitě zprasí. Foster s andělskou trpělivostí naslouchal, dokud Digby neskončil, a pak prohlásil: "Poslouchej, mladíku, jsi teď anděl - tak na to zapomeň. Věčnost není to správné místo na vzájemné obviňování. Ty jsi byl taky pitomý osel, než jsi mě otrávil. Pak už jsi fungoval docela slušně. Když teď bude Nejvyšším biskupem Short, pošlape taky, nic jiného mu nezbyvá. Je to totéž jako s papeži. Někteří z nich byli taky pěkní jelimani, než nastoupili do funkce. Zeptej se jich a pak to nech plavat - profesionální žárlivost tu nevedeme."

Digby se uklidnil, ale vznesl určitý požadavek.

Foster zavrtěl svatozáří. "Nemůžeš na něj ani sáhnout. A ani by ses o to neměl pokoušet. Jistě, pokud se chceš zesměšnit, podej si žádost o zázrak. Ale můžu ti říct už předem, že bude zamítnuta - ještě Systému nerozumíš. Mart'ani mají jinou organizaci než my, a dokud toho chlapíka potřebují, nemůžeme na něj. Mají svoje divadlo - vesmír jich má spoustu, pro každého se tu něco najde - což je fakt, který vám, terénním pracovníkům, často uniká."

"To mi chceš říct, že mě ten hajzlík může vykopnout a já si to musím nechat líbit?"

"Já si to nechal líbit taky, nebo ne? A pomáhám ti teď, nebo ne? A teď už toho nech, máme spoustu práce. Šéf chce po nás představení, ne nějaké remcání. Jestli si chceš na pár dní odpočinout, zalez do muslimského ráje a udělej to. Jinak si narovnej svatozář, načechrej křídla a koukej zabrat. Čím dřív se začneš chovat jako anděl, tím dřív se budeš andělsky cítit. Buď šťasten, mladíku!"

Digby vydal těžký éterický vzdech. "Okej, jsem šťastný. Kde mám začít?"

Jubal neslyšel ty zprávy, v nichž bylo oznámeno Digbyho zmizení. Když se o tom dozvěděl, prolétlo mu hlavou prchavé podezření, ale záhy je pustil z hlavy; pokud v tom měl prsty Mike, pak mu to očividně prošlo. Co se stalo Nejvyššímu biskupovi, to Jubala netrápilo ani za mák, alespoň dokud ho kvůli tomu někdo neotravoval.

Jeho domácností proběhla tou dobou vlna rozruchu. Jubal si vydedukoval, co se stalo, ale nevěděl, kdo byl spolupachatelem - a nijak netoužil to zjišťovat. Mike byl právně zletilý a předpokládalo se, že se nástrahám života už dokáže ubránit sám. Ostatně už byl nejvyšší čas, aby si chlapec zvykal.

Jubal nemohl zločin rekonstruovat podle chování děvčat, protože se neustále měnilo a dívky se přeskupovaly - ABC versus D, potom BCD versus A... nebo AB versus CD nebo AD versus CB, prostě vytvářely všechny možné kombinace, v nichž se čtyři ženy mohou shlukovat.

Tak to pokračovalo skoro celý týden, který následoval po onom neblahém výletu do kostela.

Během té doby Mike zůstával v pokoji v tak hlubokém tranzu, že by ho byl Jubal prohlásil za mrtvého, kdyby ho už neznal. Jubalovi by to bylo nevadilo - jenže se tím rozpadl systém jeho služeb. Dívky zřejmě půlku času trávily tím, že se po špičkách chodily přesvědčovat, "že je Mike v pořádku", a až příliš se staraly o vaření - na úkor svých sekretářských povinností. Dokonce i ta skálopevná Anne - ksakru, s Anne to teď bylo nejhorší! Duchem nepřítomná, bezdůvodně propukající v pláč. Jubal by byl vsadil krk, že kdyby měla být Anne svědkem druhého příchodu Krista, zapamatovala by si datum, čas, přítomné osoby, události a barometrický tlak, aniž by zaměřeným zrakem přestala zírat směrem k Mikově ložnici.

Ve čtvrtek odpoledne se Mike probral a najednou celé ABCD dělalo, co mu na očích vidělo. Dívky se dál staraly i o Jubala, Jubal tedy spočítal pro a proti a nechal to být... Jen si trochu hořce pomyslel, že kdyby se rozhodl hnát situaci na ostří nože, Mike by mohl dívkám zpětinasobit plat jedinou pohlednicí Douglasovi - a přitom by mu děvčata ochotně sloužila i zadarmo.

Domácí klid byl ale obnoven a Jubalovi nevadilo, že jeho království řídí jeden z poddaných. Jídlo bylo připraveno včas a lepší než kdy dřív; když křikl "Další!", dívka, která se objevila, byla veselá, spokojená a výkonná - a dokud tomu tak bylo, Jubal se čerta staral, podle čího pískání jeho stádečko tancuje.

Navíc bylo zajímavé, jak se změnil Mike. Ještě před týdnem byl tak poddajný, že by jej Jubal označil za neurotika; teď sršel takovým sebevědomím, že by působil až nafoukaně, kdyby nebyl i nadále zdvořilý a ohleduplný.

Oddanost dívek přijímal jako své přirozené právo, zdál se být na svůj věk spíš starší než mladší, mluvil hlubším hlasem a spíš zvučně než ostýchavě jako dřív. Jubal usoudil, že se Mike připojil k lidské rase; může tedy pacienta propustit z lékařské péče.

S výjimkou jednoho bodu, připomněl si Jubal: Mike se stále neumí rozesmát. Usměje se vtipu a občas se mu ani nemusí vysvětlovat. Mike je plný radosti, dokonce i veselý - ale nikdy se nesměje.

Jubal se rozhodl, že to není důležité. Pacient je přičetný, zdravý - a lidský. Ještě před několika týdny by Jubal nevsadil na takový výsledek ani zlámanou grešli. Byl však příliš skromný, než aby si činil nároky na tento úspěch: děvčata na tom měla větší zásluhu.

Nebo spíš děvče?

Od chvíle, kdy sem Mike přišel, mu Jubal denně opakoval, že je zde vítán... ale že by měl vyrazit do světa a prohlédnout si jej, jakmile se mu bude zdát, že to dokáže. Jubal tedy neměl být proč překvapen, když mu Mike jednoho dne při snídani oznámil, že odjíždí. Překvapen však byl, a ke svému údivu i cítil, že se ho to dotklo.

Zamaskoval to tím, že si zbytečně utřel ústa ubrouskem. "Vážně? Kdy?"

"Odjíždíme dnes."

"Hm. Množné číslo. To se máme Duke a Larry a já potýkat sami s vařením?"

"To jsme probrali," odpověděl Mike. "Někoho potřebuji, Jubale; nevím ještě, jak lidé všechno dělají - a dělám chyby. Měla by to být Jill, protože se chce učit mart'ansky. Ale pokud nemůžeš žádné z děvčat postrádat, může to být i Larry."

"Budeme hlasovat?"

"Jubale, musíš rozhodnout. Víme to."

(Synu, pravděpodobně jsi prvně v životě zalhal. Pochybuju, že bych tu udržel i třeba Duka, kdyby sis postavil hlavu, že ho chceš s sebou.) "Asi by to měla být Jill. Ale děti - víte, že jste tu doma."

"Víme - a vrátíme se. Budeme znovu sdílet vodu."

"Budeme, synu."

"Ano, otče."

"Cože?"

"Jubale, v mart'anštině není slovo otec. Ale nedávno jsem grokoval, že ty jsi můj otec. A Jillin otec."

Jubal vrhl pohled na Jill. "Mmm, grokuju. Dávejte si na sebe pozor."

"Ano. Pojd', Jill."

Než Jubal vstal od stolu, byli už pryč.

XXVI.

BYLA TO DOCELA OBYČEJNÁ POUŤ - houpačky, cukrová vata, tuctové stánky, stejné po celém světě. Přednáška o sexu respektovala místní názor na Darwinovy zákony, erotická show dbala nařízení místních mužů zákona, Nebojácny Fenton předváděl své smrtelně nebezpečné skoky. Program pouťového varieté nenabízel mentaliku, ale kouzelníka; v programu nebyla vousatá žena, ale byl tam "napůl muž, napůl žena", polykače mečů nahrazoval polykač ohně a místo tetovaného muže tu byla tetovaná žena, účinkující též jako krotitelka hadů, a v tlumeném přítomí se ukazovala absolutně nahá!... oděná jen v holé, živoucí maso, navíc v exotickém provedení! Každý, kdo na ní najde od krku níže jediný čtvereční palec nepotetované kůže, vyhraje dvacet dolarů.

Nikdo se o výhru nepřihlásil. Paní Paiwonski pózovala v "holém živoucím mase" - svém vlastním a čtrnáct stop dlouhém hroznýši, zvaném Buchtička - přičemž byl had kolem jejího těla omotan tak strategicky, že by ani ministerská mravnostní komise nenašla důvod ke stížnosti. Pro zvýšení (hroznýšovy) bezpečnosti navíc krotitelka stála na malé stoličce, umístěné v plachtovinové nádrži s tuctem kober.

Kromě toho bylo ve stanu mizerné osvětlení.

Ale to, co paní Paiwonski o sobě tvrdila, myslela upřímně. Její manžel vlastnil až do své smrti tetovací studio v San Pedro, a když vázly obchody, zdobili se navzájem. Postupně se umělecké dílo na jejím těle stalo tak dokonalým, že už nebylo kam zdobit dál. Pyšnila se titulem nejozdobenější ženy na světě dekorované navíc největším světovým umělcem - za nějž považovala svého muže.

Duševnu Patricie Paiwonski denní styk s podfukáři a hříšníky neublížil; ona i její manžel byli obráceni na víru samotným Fosterem, a kamkoli zavítala její atrakce, vždy navštěvovala nejbližší kostel Nového zjevení. Během finálního čísla by se byla klidně obešla bez jakéhokoli zakrývání; byla totiž přesvědčena, že je podkladem pro náboženské umění větší, než jaké se skrývá v kterémkoli muzeu či katedrále. Když ona a George spatřili světlo, na Patricii zbývaly ještě asi tři stopy volného místa. Než manžel zemřel, nesla na sobě Fosterův život v obrazových výjevech - od kolébky, nad níž se vznášel anděl, až k onomu slavnému dni, kdy byl vzat na místo zaslíbené.

Naneštěstí musela být větší část té posvátné historie zahalena. Mohla ji však předvádět na uzavřených schůzkách Šťěstí v kostelích, které navštěvovala - pokud o to tamější pastýř projevil zájem, což bylo téměř pokaždé. Patricia neuměla kázat, nedovedla zpívat, nikdy neměla vnuknutí a nepromlouval z ní žádný svatý - byla však živým svědkem onoho světla.

Její vystoupení začíná hned po čísle, které právě běží; měla právě dost času, aby uklidila své fotografie a připravila se za plátnem stanu. Mezitím své umění předváděl kouzelník.

Doktor Apollo předvedl ocelové kruhy a vyzval publikum, aby se přesvědčilo, že jsou neporušené; pak je položil přes sebe a na každý z nich poklepal kouzelnou hůlkou. Kruhy se spojily v řetěz. Odložil si hůlku do vzduchu a vzal si od své asistentky mísu s vajíčky, načež s půltuctem z nich chvíli žongloval. Jeho výkon přitahoval méně pozornosti, než jeho asistentka. Byla oblečená víc než dívky v erotické show a nezdálo se ani, že by byla příliš tetovaná. Diváci stěží zaznamenali, že se z šesti vajec stalo pět, pak čtyři... tři, dvě a nakonec si doktor Apollo pohazoval jenom s jedním.

"Vajíčka jsou teď každý rok vzácnější," konstatoval nakonec a hodil vejce publiku. Odvrátil se, ale nikdo si zřejmě nevšiml, že vajíčko nikdy nedoletělo na místo svého určení.

Doktor Apollo povolal na pódium nějakého chlapce. "Synu, vím, co si myslíš. Myslíš si, že nejsem opravdový kouzelník. Za to dostaneš dolar." Podal dítěti dolarovou bankovku. Bankovka zmizela.

"Jejda! No, dáme ti ještě jednu příležitost. Máš ji? Tak s ní rychle utíkej - už bys měl být doma v posteli." Dítě odběhlo s penězi. Kouzelník se zamračil. "Madame Merlinová, co bychom měli dělat teď?"

Jeho asistentka mu to pošeptala, ale on potřásl hlavou. "Před tolika lidmi?"

Pošeptala mu cosi znovu. Povzdechl si. "Přátelé, madame Merlinová si přeje jít do postele. Mohl by jí někdo z pánů pomoci?"

Zamrkal očima na vřavu, kterou jeho prosba vyvolala. "Teda, vás ale je! Byl někdo z vás v armádě?"

Dobrovolníků zůstalo ještě mnoho. Doktor Apollo z nich dva vybral a oznámil: "Pod pódiem je vojenské skládací lehátko, stačí jen nadzvednout plachtu - tak, a mohli byste ho postavit na jeviště? Madame Merlinová, dívejte se sem, prosím."

Zatímco muži rozkládali lehátko, doktor Apollo mával rukama, "...usínáte, usínáte... spíte. Přátelé, madame Merlinová je v hlubokém tranzu. Mohl bych poprosit pány, kteří připravili lůžko, aby ji do něj přenesli? Opatrně -" Mrtvolně ztuhlá dívka byla přenesena na lože.

"Děkuji vám, pánové." Kouzelník si vzal ze vzduchu svou hůlku a ukázal s ní na stůl, stojící na opačné straně pódia; z hromady rekvizit se zvedla deka a přiletěla k němu: "Přehod'te přes ni tohle. A přikryjte ji i s hlavou; dámu by nikdo neměl okukovat, když spí. Děkuji. Kdybyste kousek ustoupili - Prima! Madame Merlinová, slyšíte mne?"

"Ano, doktore Apollo."

"Jste zatěžkaná spánkem. Teď se cítíte lehčí. Spíte na obláčkách. Vznášíte se -" Postava, zahalená dekou se tak o stopu nadzvedla. "Moment! Nepřežněte to."

Nějaký chlapec vysvětloval hlasitým šepotem: "Když přes ni hodili tu deku, propadla se padacíma dveřma. Je to jen drátěný rám. Až z ní tu deku sundá, rám se složí a zmizí. To by dokázal každý."

Kouzelník jej ignoroval. "Výš, madame Merlinová; Výš. Tak -" Zahalená postava se vznášela šest stop nad jevištěm.

Mladík znovu zašeptal: "Je tam ocelová tyč, která není vidět. Je tam v tom místě, kde visí dolů ten cíp deky a dotýká se lehátka."

Doktor Apollo požádal dobrovolníky, aby sejmuli pokrývku. "Nepotřebuje ji, spí na obláčkách." Přiložil ucho k ležícímu tělu a patrně naslouchal. "Nahlas, prosím. Cože? - Říká, že tu pokrývku nechce." ("A teď ten rám zmizí.")

Kouzelník strhl deku. Obecenstvo si skoro nevšimlo, že zmizela; viselo očima na madame Merlinové, spící šest stop nad pódiem. Společník zasvěceného hochy se zeptal: "Kde je ta ocelová tyč?"

"Musíš se koukat tam, kam on nechce, aby ses koukal. Proto tu taky mají ta světla namířená tak, aby ti svítila do očí."

Doktor Apollo pokračoval: "Stačí, má princezno. Podejte mi ruku. Probud'te se!" Stáhl ji do svislé polohy a pomohl jí sestoupit na podium.

("Viděl jsi, kam šlápla? Tak tam vede ta tyč." Dítě si se zadostiučiněním odfrklo. "Je to jenom trik.")

Kouzelník už se loučil. "A nyní, vážení přátelé, věnujte laskavě svou pozornost našemu učenému přednášejícímu, profesorovi Timoshenkovi."

Principál mu skočil do řeči. "Vážení přátelé, neodcházejte! Jen v tomto představení a pouze díky dohodě s Radou univerzit a Bezpečnostním oddělením vašeho báječného města vám dnes můžeme nabídnout tuto dvacetidolarovou bankovku, absolutně zdarma pro každého z vás, kdo..."

Z nabídky se vyvinulo číslo s hady a blížil se konec programu. Cirkusáci balili věci. Druhý den ráno pojedou jinam; dnes večer zůstanou stát jen obytné stany. Dělníci začínali uvolňovat kolíky od hlavního šapitó.

Principál, vlastník a manažer v jedné osobě, se vrátil dovnitř, nechal zkrátit závěrečné číslo a vyhnal ze stanu loudavé návštěvníky. "Smitty, počkej." Podal kouzelníkovi obálku. "Hochu, blbě se mi to říká - ale ty a tvá žena s náma do Paducah nepojedete."

"Já vím."

"Podívej, není v tom nic osobního - musím myslet na představení. Přibude nám pár mentaliků. Předvádějí skvělé čtení myšlenek a ona pak hádá povahu a věští budoucnost ze tvaru lebky a z ruky, zatímco on z křišťálové koule. Víš, že nemáš smlouvu na celou sezónu."

"Vím," souhlasil kouzelník. "Nic ve zlém, Time."

"No, jsem rád, že to tak bereš." Principál zaváhal. "Smitty, můžu ti něco poradit?"

"Okej. Smitty, máš dobré triky. Jenže triky ještě nedělají kouzelníka. Nedáváš do toho duši. Chováš se jako cirkusák - záleží ti na tvý práci, nikdy nešťouráš do cizích čísel a každému pomáháš. Ale ty nejsi cirkusák. Nemáš ponětí, co dělá představení představením. Opravdovému kouzelníkovi stačí, aby vylovil ze vzduchu čtvrták, a čumilové zíraj s otevřenou pusou. Ta levitace, kterou děláš - líp jsem ji nikoho

ještě dělat neviděl, jenže lidi to nerozehřeje. Nemáš v sobě ani za mák psychologa. Podívej se třeba na mě, já neumím vylovit ze vzduchu ani ten čtvrták. Neumím žádný číslo - jenom to jedno, ale zato užitečný. Znáám lidi. Víám, po čem prahnou, i když to třeba sami nevědí. To je umění šoumena, hochu, a je stejný, ať už jsi politik, kazatel - nebo kouzelník. Zjisti si, po čem čumilové jdou, a můžeš nechat v kufru půlku rekvizit."

"Určitě máš pravdu."

"Mám. Divák chce sex a krev a prachy. Krev mu nedáme - ale poskytnem mu naději, že polykač mečů nebo ohně udělá chybu. Prachy mu taky nedáme, ale aspoň mu je nabídnem, když už ho musíme pumpnout za vstupné. Nedáme mu sex. Ale proč sedm lidí z deseti přijde na krotitelku hadů? Aby vidělo pěknou ženskou. Takže divák neuvidí nic z toho, pro co sem přišel, a přesto odejde spokojený."

Co ještě takový průměrný moula chce? Záhady! Chce věřit, že svět je plný romantiky, i když jí tu je zatraceně málo. A to je tvůj úkol - jenže ty ses ho ještě nenaučil splnit. Krucinál, člověče, oni vědí, že tvoje triky jsou podfuk... jenomže chtějí věřit, že to jsou skutečná kouzla - a je na tobě, abys jim s tím pomohl. A to právě neumíš."

"Ale jak se to mám naučit, Time?"

"Krucí, to musíš zvládnout sám. No - třeba to, jak ses vydával za Muže z Marsu. Nesmíš těm bulíkům nabízet něco, co nemůžou spolknout. Oni Muže z Marsu viděli, na obrázcích nebo ve stereu. Trochu se mu podobáš - ale i kdybyste byli dvojčata, lidi vědí, že Muž z Marsu nebude vystupovat v cirkuse. To je, jako kdyby se polykač mečů prohlašoval za prezidenta Spojených států. Lidi ti chtějí věřit - ale nedovolí ti, abys je považoval za hloupější, než jsou. Dokonce i divák má něco jako mozek."

"Budou si to pamatovat."

"Moc kecám - to je principálůva nemoc z povolání. Neumřete hladu? Máte nějaké rezervní fondy? Hergot, asi bych neměl - ale nepotřebujete půjčit?"

"Díky, Time. Máme dost."

"Tak na sebe dávejte pozor. Měj se, Jill." Odsspěchal pryč.

Patricia Paiwonski, oblečená už v šatech, podležla plachtu a přišla k nim. "Tim zrušil vaše číslo, co?"

"Tak jako tak bychom odjeli, Pat."

"Mám skoro chuť mu zítra vynechat ten striptýz."

"Pat, nedělej -"

"Já se mu na něj vykašlu! Artistů může sehnat kolik chce... ale striptýz, kterej mu chlupatý nezakážou, ten se těžko hledá."

"Pat, Tim má pravdu. Nejsem šoumen."

"No... budete mi chybět. Ale poslouchejte! Stany se budou balit až ráno - stavte se u mě a posedíme."

"Ještě lepší bude, když přijdeš k nám," navrhla Jill. "Nemáš chuť se vykoupat v pořádné vaně s horkou vodou?"

"Hmm... vezmu s sebou nějakou flašku."

"Ne," zapřel Mike. "Vím, co piješ, a to doma máme."

"Dobře. Vy bydlíte v Imperiálu, že jo? Musím se přesvědčit, jestli mejm miláčkům nic nechybí, a říct Buchtiče, že jdu pryč. Vezmu si taxíka. Bude mi to tak půl hodinky trvat."

Letěli domů a Mike řídil. Bylo to malé město, kde provoz nebyl řízen automaticky. Mike jel přesně maximální rychlostí, která byla v té zóně povolena, a obratně kličkoval, využívaje mezer mezi šňůrami vozidel, které Jill viděla až ve chvíli, kdy do nich nalétávali. Mikovi se to dařilo bez zjevného úsilí; Jill se tomu umění teprve učila: Mike natáhl své vnímání času, až bylo žonglování s vejci či kličkování v zácpě snadné, neboť věci kolem téměř stály. Přemýšlela o tom, jak jsou takové dovednosti zvláštní u člověka, který ještě před pár měsíci měl problémy s tkaničkami od bot.

Nemluvili; konverzace myslí, které běží různou rychlostí, by byla značně neohrabaná. Namísto toho Jill vzpomínala na způsob života, který právě opouštějí, promítala si jeho film a chválila a hýčkala jej, anglicky, ale podle marťanských pravidel. Dokud se nesetkala s Míkem, trpěla celý život pod tyranií hodin - jako holčička ve škole, jako dívka na střední škole a nakonec ve stresech nemocniční rutiny.

Život cirkusáka byl něco úplně jiného. Vyjma několika okamžiků denně, kdy musela stát na pódiu a

příjemně se usmívat, nemusela nic dělat v nějaký přesně stanovený čas. Mikovi bylo jedno, jestli jedí jednou denně, nebo šestkrát, a nestaral se o to, jak vede domácnost. Měli svůj vlastní obytný stan a v mnoha městech neopustili jeho okolí od příjezdu až po balení. Pout' byla oázou, kam nepronikly starosti vnějšího světa.

Jistě, na každé štaci se to kolem jen hemžilo návštěvníky - ale Jill se naučila nazírat na ně pohledem cirkusáka: čumilové nejsou lidé, ale jen masa, jejímž jediným úkolem je cvakat.

Pout' byla šťastným domovem. Ne všechno bylo takové, když se zpočátku vydali do světa za Mikovým vzděláváním. Často byli poznáni a někdy jim dalo dost práce zmizet; nejenom před tiskem, ale i před nekonečným množstvím lidí, kteří si osobovali právo po Mikovi něco chtít.

Po nějaké době Mike domyslel rysy svého obličeje do podoby dospělého muže a učinil i jiné změny. To jim spolu s častým stěhováním a pobytem v místech, kde by je nikdo nečekal, zajistilo konečně soukromí. Když Jill jednou telefonovala domů novou adresu, Jubal navrhl, že jim pomocí masmédií zajistí nějaké krytí - a o pár dní později Jill četla, že Muž z Marsu odešel na odpočinek do jednoho z tibetských klášterů.

Ten odpočinek se jmenoval "Grill u Hanka" v jednom bezejmenném městečku, kde Jill odpočívala jako servírka a Mike jako umývač nádobí. Mike se s mytím talířů vypořádal velice rychle, když se právě šéf nedíval. Pobýli tam týden, pak se přesunuli dál; někdy pracovali, někdy ne. Jakmile Mike objevil existenci veřejných knihoven, navštěvovali je téměř denně - Mike si původně myslel, že Jubalova knihovna obsahuje kopii každé knihy, která byla na Zemi kdy vydána. Když se dozvěděl tu báječnou novinu, že tomu tak není, zůstali v Akronu po celý měsíc - Jill hodně nakupovala, Mike seděl neustále u knih a nebyla s ním téměř řeč.

Ale nejkrásnějším zážitkem při jejich putování bylo angažmá u "Baxterovy kombinované show a senzační psiny". Jill se při té vzpomínce zahihňala - jak v jednom městě policie udělala na jejich striptýzový podnik razii. Nebylo to od nich fěr; majitel se v každém městě předem dohodl s policií na pravidlech: s podprsenkou nebo bez, tlumená či rozsvícená světla - vždy podle místních zákonů. Přesto do podniku vtrhl šerif, zatkl je a smírčí soudce se zřejmě chystal poslat děvčata za mříže. Podnik byl uzavřen a jeho zaměstnance předvedli k veřejnému líčení. Mike a Jill se tísnili vzadu v soudní síni v davu zvědavců, kteří slintali při pomyslení, že aspoň na chvilku zahlédnou ty "nestydaté ženštiny".

Jill kladla Mikovi na srdce, že nesmí v žádném případě provést nic natolik mimořádného, aby to někdo zpozoroval. Jenže Mike grokoval zlom.

Šerif právě svědčil o "veřejných obscénnostech" - a zjevně mu to dělalo dobře, když tu náhle on i soudce přišli o veškeré svršky.

Jill a Mike se během pozdvižení vytratili a všichni obvinění také. Podnik se sbalil a odjel do nějakého poctivějšího města. Nikdo Mika nepodezíral.

Jill bude ve své mysli navěky uchovávat výraz šerifovy tváře. Oslovila svou myslí Mika, aby mu připomněla, jak směšně ten balík šerif vypadal. Ale mart'anština nemá žádný výraz pro směšnost; nemohla to tedy vyjádřit. Jejich telepatická vazba stále sílila - ale fungovala jen v mart'anštině.

("Ano, Jill?") odpověděla jeho mysl.

("Později.")

Přiblížili se k hotelu a Jill ucítila, jak ve chvíli, kdy zaparkovali, se jeho mysl zpomaluje. Jill dávala přednost spaní v areálu poutě - ale jednu věc ve stanu postrádala: horkou koupel ve vaně. Sprchy jsou prima, ale nic nemůže nahradit velkou vanu plnou horké vody, do níž si člověk vleze a celý se namočí! Někdy si tedy objednali hotel a najali vůz. Mike, díky své výchově v dětství, nesdílel Jillinu averzi vůči veškeré špíně. Byl nyní stejně čistý jako ona - ale jen proto, že ho k tomu Jill vycvičila. Dokázal zůstat neušpiněn, aniž se musel mýt, stejně tak jako nikdy nemusel jít k holiči od chvíle, kdy měl jasno, jak mají jeho vlasy podle Jilliných představ vypadat. Ale z ponoření se do vody života se Mike dokázal těšit stejně intenzivně jako dřív.

Hotel Imperiál byl starý a ošumělý, ale vana ve "svatebním apartmá" byla velká. Jill se k ní vrhla hned jak dorazili, a začala ji plnit. Nijak ji přitom nepřekvapilo, když zjistila, že je svlečená a připravená do koupele. Zlatý Mike! Věděl, jak ráda nakupuje, a podporoval její slabůstku tím, že odesílal do nicoty kterýkoli oděv, u nějž cítil, že už ji omrzela. Dělal by to tak denně, kdyby jej nevarovala, že příliš mnoho

nových šatů by na pouti mohlo vzbudit podezření.

"Díky, zlato!" zavolala. "Pojďme do vany."

Bud' se svlékl, nebo své šaty nechal zmizet - to první, usoudila; Mika nakupování šatů nebavilo. Nenacházel v nich jiný smysl než ochranu proti počasí - kterou ostatně nepotřeboval. Stáli ve vaně čelem k sobě. Jill nabrala do dlaní vodu, dotkla se jí svými rty a nabídla ji Mikovi. Ten rituál nebyl nezbytný; Jill jenom bavilo připomínat si věc, kterou si na věky věků připomínat vůbec nemusí.

Když ceremonie skončila, Jill poznamenala: "Vzpomněla jsem si, jak legračně ten hnusný šerif vypadal, když byl nahatý."

"On vypadal legračně?"

"No jistě!"

"Vysvětlí mi, proč byl legrační. Nechápu ten žert."

"Hnm... myslím, že to nedokážu. Nebyl to žert - alespoň ne typu anekdoty nebo slovní hříčky, která by se dala vysvětlit."

"Negrokuji, že byl legrační," odpověděl Mike. "U obou mužů - soudce i muže zákona - jsem grokoval špatnost. Kdybych byl nevěděl, že se ti to nebude líbit, odeslal bych je pryč."

"Drahý Miku." Dotkla se jeho tváře. "Ty můj dobrý Miku. Líp jsi to udělat nemohl. Na tohle nikdy nezapomenou - a nejbližších padesát let tam nikoho nezatkou za necudné obnažování. Ale pojďme se bavit o něčem jiném. Chtěla jsem ti říct, jak mě mrzí, že naše číslo zkrachovalo. Když jsem k němu psala scénář, dělala jsem, co bylo v mých silách - ale ani já nejsem šoumen."

"Byla to moje chyba, Jill. Tim mluvil správně - já negrokuji ty balíky. Ale pomohlo mi být s poutí... každým dnem jsem balíky grokoval blíž a blíž."

"Už jim nesmíš říkat balící ani čumilové, když už nejsme v cirkuse. Prostě lidé - ne balící."

"Grokuji, že jsou balící."

"Ano, drahý. Ale není to zdvořilé."

"Budu si to pamatovat."

"Už ses rozhodl, kam pojedeme teď?"

"Ne. Až přijde čas, budu vědět."

Pravda, Mike věděl vždycky. Od chvíle, kdy se změnil poprvé a z poddajného chlapce se stal rozhodný muž, jeho síla a jistota neustále rostly. Chlapec, kterého kdysi unavovalo udržet ve vzduchu popelník a dělat přitom něco jiného, teď mohl takto zvedat nejen ji samou, ale i daleko těžší předměty; Jill si vzpomněla na jedno město, kde cirkusu zapadl do bláta nákladní vůz. Dvacet mužů se jej snažilo vyprostit. Mike se k nim přidal a zabořené kolo se zdvihlo samo. Mike však už byl poučen a prováděl své zázraky nenápadně.

Vybavila si tu chvíli, kdy konečně grokoval, že "špatnost" je nezbytnou podmínkou při odesílání pryč pouze u živých, grokujících věcí - její šaty být "špatné" nemusely. Omezení, kterým se dosud řídil, platilo pouze pro mláďata; dospělý se jím nemusel řídit, jakmile je jednou grokoval.

Napadlo ji, jaká asi bude příští změna? Ale neměla strach; Mike byl laskavý a moudrý. "Miku, nebylo by prima mít tu ve vaně i Dorcas a Anne a Miriam? A tátu Jubala a chlapce a - já, celou naši rodinu!"

"Potřebovali bychom větší vanu."

"Komu by vadila ta trocha nepohodlí? Kdy se zase zajedeme podívat domů, Miku?"

"Grokuji, že to bude brzo."

"Marťansky brzo? Nebo pozemsky brzo? Nevadí, drahý, dojde k tomu, až bude čekání naplněno. To mi připomíná, že brzo dorazí teta Patty, a teď tím myslím pozemsky brzo. Umeješ mě?"

Jill vstala. Mýdlo se zvedlo z misky, proputovalo po celém jejím těle, vrátilo se na místo a mýdlová vrstva se sama roztáhla do všech tělních záhybů a prohlubní.

"Jéé! Ty lechtáš!"

"Chceš umýt?"

"Já se potopím." Sedla si na bobek, ošplouchala se ve vodě a vztyčila se. "Právě včas."

Někdo klepal. "Milánkové? Chováte se slušně?"

"Už jdeme, Pat!" křikla Jill a vylezla z vany. "Osušíš mě, prosím?"

Okamžitě byla suchá, dokonce i na chodidlech. "Miláčku, pamatuješ si, že si máš obléct slušné šaty?"

Patty je dáma - ne jako já."

"Pamatuji si."

XXVII.

JILL CHŇAPLA PO NEGLIŽÉ a pospíchala do obývacího pokoje.

"Pojd' dál, zlato. Právě jsme se koupali. Dám ti napít - a druhý drink dostaneš do vany. Horké vody máme spoustu."

"Osprchovala jsem se, když jsem uložila Buchtičku do postele, i když - tu koupel ve vaně si dám ráda. Ale Jill, děťátko, nepřišla jsem jen proto, abych vám tu okupovala vanu. Jsem tu, protože mě moc mrzí, že vy, děcka, odcházíte."

"Zůstaneme v kontaktu." Jill byla zaneprázdněna sklenicemi. "Tim měl pravdu. Musíme to vystoupení vypilovat."

"Vaše číslo je v pořádku. Možná potřebuje trochu humoru, ale - Ahoj, Smitty." Nabídla mu ruku v rukavičce. Když paní Paiwonski opouštěla pouťový areál, měla na sobě vždycky rukavičky, šaty ke krku a punčochy. Vypadala jako (a také byla) solidní vdova středních let, která pečuje o svou postavu.

"Právě jsem říkala Jill," prohodila k Mikovi, "že máte dobré číslo."

Mike se usmál. "Pat, neutěšuj nás. Nestojí za nic."

"Ne, fakt je dobrý. Jo, mohli byste přidat trochu elánu. Pár vtipů. Nebo trochu Jill zkrátit šaty. Máš hezkou postavu, zlato."

Jill zavrtěla hlavou. "To nepomůže."

"No, znala jsem kouzelníka, který oblékal svou asistentku ve stylu devadesátých let minulého století - takže z ní nebyly vidět ani nohy, a pak nechával zmizet jeden kus šatů po druhém. Publikum to milovalo. Nevykládej si to špatně, zlato - nebyl to primitivní striptýz. Když skončil, měla toho na sobě právě tolik, co ty."

„Patty," zavrtěla hlavou Jill, "klidně bych absolvovala naše číslo úplně nahá, kdyby poldové nezavřeli celý podnik."

"To bys nemohla, zlato. Balíci by dělali moc velké randál. Ale když máš pěknou figuru, proč ji nevyužít? Jak já bych se uživila jako tetovaná žena, kdybys si nesvlékla všechno, co mi ještě projde?"

"Když mluvíme o šatech," vmísil se do hovoru Mike, "nevypadáš, že by ti bylo příjemně, Pat. Klimatizace v tomhle zapadáku vynechává - musí tu být nejmíň devadesát stupňů." Sám byl oblečen v lehkém županu, což při nepříliš formálních zvycích lidí od kolotočů nevadilo. Horko mu vadilo pouze nepatrně: čas od času musel jen trochu přizpůsobit svůj metabolismus. Jejich přítelkyně však tyto možnosti neměla a navíc byla ve svém poněkud strojeně vyhlížejícím oděvu zahalená od hlavy až k patě, aby zakryla své tetování. "Proč by sis neudělala pohodlí? Jsme tu jen mezi námi děvčaty." To byl vtip, vhodný pro zdůraznění skutečnosti, že jsou v soukromí a mezi svými - tak mu to vysvětloval Jubal.

"Jistě, Patty," podpořila ho Jill. "Jestli pod tím nic nemáš, můžu ti něco dát."

"Teda... dobře, mám vespod jeden ze svých kostýmů."

"Tak se neostýchej, jsi mezi přáteli. Pomůžu ti se svlékáním."

"Jen co si sundám ty punčochy a boty." Mluvila dál a přemýšlela, jak by zavedla řeč na náboženství. Bůh těm děckám žehnej, byli by z nich dobří hledající, tím si byla jistá - ale původně počítala, že na to, aby je přivedla ke světlu, bude mít celou sezónu. "Celý vtip šoubyznysu je, Smitty, v tom, že musíš znát lidi. Kdybys byl skutečný kouzelník - tím nechci říct, že bys nebyl šikovný, zlato, ty šikovný jsi." Nacpala si punčochy do bot a vzala si od Jill kostým. "Myslím, kdybys uzavřel pakt s Ďáblem. Ale čumilové vědí, že je to jenom trik. Potřebuješ jen bezstarostný přístup. Už jsi někdy viděl, že by měl polykač ohně hezkou asistentku? Vždyť ta by mu při vystoupení jen rozptylovala diváky; čumilové by nečekali, že se spálí polykač, a koukali by jenom po holce."

Přetáhla si šaty přes hlavu. Jill jí je odložila a políbila ji. "Takhle vypadáš přirozeněji, teto Patty. Sedni si a vychutnej si ten drink."

"Ještě chvilíčku, zlato." Paní Paiwonski požádala v duchu Nebesa, aby vedla její kroky. Pravda, její

obrázky mluví samy za sebe - protože je tam Geqrge vytvořil. "A tohle mám pro čumily. Už jste si někdy prohlédli, doopravdy prohlédli, moje obrázky?"

"Ne," přiznala Jill, "nechtěli jsme tě okukovat jako nějací čumilové."

"Tak mě okoukněte, děti - proto to sem George, Bůh žehnej jeho sladké duši na Nebesích, namaloval. Aby si ty obrázky lidi mohli prohlížet a studovat. Tady pod bradou mám zrození našeho proroka, svatého archanděla Fostera - to ještě byl nevinným dítětem, netušícím, co mu Nebesa uchystala. Ale andělé to věděli - vidíte je, jak létají kolem? Ten další výjev je jeho první zázrak, když mladý hříšník u školy zastřelil ubohé malé ptáče... a on je zvedl a pohladil a ptáče odletělo zcela zdravé. Teď se k vám musím otočit zády." Vysvětlovala, že když George začal s velkým dílem, neměl k dispozici čisté plátno - a tak na Boží vnuknutí změnil génius George "Útok na Pearl Harbour" na "Armageddon" a "Kontury New Yorku" na "Svaté Město".

"Jenže," zatvářila se smutně, "přestože každý palec mé kůže je teď pokrytý svatými obrázky, přece jen nezbyvalo Georgeovi dost místa, aby mohl zobrazit každý mezník v životě našeho proroka. Zde jej vidíte, jak káže na schodech toho bezbožného teologického semináře, z něhož jej vyhodili - tenkrát byl poprvé zatčen a začalo Pronásledování. A o kus dál, na mé páteři, ho vidíte, jak drtí obrazy model... a dál ho vidíte ve vězení, jak se na něj line svaté světlo. Pak se hrstka Věrných probila do jeho žaláře -"

(Reverend Foster si uvědomil, že jeho náboženskou svobodu podpoří boxery, klacky a chuť rvát se s policajty daleko víc než pasivní rezistence. Vybudoval proto církev, která byla militantní od základů. Byl však dobrý taktik; do bitev se pouštěl jen tehdy, když měly šiky Páně slušnou převahu.)

- a vysvobodila jej a toho falešného soudce, který ho tam poslal, vyválela v dehtu a peří. Když se podíváte dopředu - aha, moc toho nevidíte; je to schované pod podprsenkou. To je škoda!"

("Michaele, co chce?")

("Ty víš. Řekni jí.")

"Teto Patty," vybídla ji jemně Jill. "Chtěla jsi, abychom se podívali na všechny tvé obrázky. Nebo ne?"

"No... je to, jak říká Tim v šapitó, že George použil všechnu kůži, kterou mám, aby mohl celý příběh dokončit."

„Když si s tím George dal takovou práci, pak chtěl, aby jeho dílo někdo mohl obdivovat. Svlékni si ten kostým. Říkala jsem ti, že by mi nevadilo, kdybych vystupovala úplně nahá - a naše číslo je jen pro zábavu. To tvé má svůj účel... svatý účel."

"Tedy... když chcete." V duchu si zazpívala haleluja! Foster jí pomáhá - s jeho požehnáním a štěstím a Georgeovými obrázky by mohla ta dvě milá děcka přivést ke světlu.

"Já tě rozepnu."

(Jill -")

("Ne, Michaele?")

("Počkej.")

Paní Paiwonski shledala s ohromením, že její sporý cirkusový kostým a podprsenka jsou pryč! Jill nepřekvapilo, že zmizelo její negligé, a jen se lehce podívala nad zmizením Mikova županu; přičetla to na vrub jeho dobrému vychování.

Paní Paiwonski zalapala po dechu. Jill jí vzala kolem krku. "No tak, drahoušku! To je v pořádku. Miku, to jí musíš vysvětlit ty."

"Ano, Jill. Pat -"

"Ano, Smitty?"

"Říkala jsi, že mé vystoupení jsou triky. Chystala sis svléknout svůj kostým - tak jsem to udělal za tebe."

"Ale jak? A kde je?"

"Tam, kde je Jillino prádlo - a můj župan. Pryč."

"Neboj se, Patty," vložila se do toho Jill. "Ten kostým ti nahradíme. Miku, to jsi jí neměl dělat."

"Promiň, Jill. Grokoval jsem, že je to správné."

"Hmm... no snad je." Teta Patty byla hrozně rozrušená - člověk by to u ní nečekal; cirkusáci hodně vydrží.

Paní Paiwonski netrápila ztráta dvou kousků oděvu ani nahota, její či těch dvou. Sužoval ji však vážný

teologický problém. "Smitty? To bylo opravdové kouzlo?"

"Myslím, že ty bys to asi tak nazvala," souhlasil, pečlivě vybíraje slova.

"Spíš bych to nazvala zázrakem," řekla hluše.

"Říkej tomu tak, jestli se ti to líbí. Nebyl to trik."

"Já vím." Nebála se, Patricia Paiwonski se nebála ničeho, neboť ji chránila víra. Měla však strach o své přátele. "Smitty - podívej se mi do očí. Uzavřel jsi pakt s Ďáblem?"

"Ne, Pat, neuzavřel."

Zkoumavě se mu dívala do očí. "Nelžeš mi -"

"Neumí lhát, teto Patty."

"Pak je to zázrak. Smitty - ty jsi světec!"

"Nevím, Pat."

"Archanděl Foster nevěděl, dokud nezačal dospívat... přestože už předtím konal zázraky. Jsi světec... cítím to. Mám dojem, že jsem to cítila, už když jsme se setkali poprvé."

"Nevím, Pat."

"Myslím, že může být světec," připustila Jill. "Ale neví o tom. Michael... prozradili jsme už tolik, že musíme říct i ten zbytek."

"Michael!" opakovala zčistajasna Patty. "Archanděl Michael, seslaný k nám v lidské podobě."

"Patty, prosím tě! Jestli jím je, neví o tom -"

"Nemusí to vědět. Cesty Páně jsou nevyzpytatelné."

"Teto Patty, nechala bys mne prosím domluvit?"

Zakrátko se paní Paiwonski dozvěděla, že Mike je Muž z Marsu. Souhlasila, že se k němu bude chovat jako k člověku - ale přesto trvala na svém názoru ohledně toho, co je Mikovou podstatou a proč byl poslán na Zem. Foster byl také opravdový člověk, a přitom byl stále a odjakživa archandělem. Jestliže Jill a Michael trvají na tom, že spasení nebyli, bude se k nim chovat tak, jak oni sami budou chtít. Cesty Páně jsou nevyzpytatelné.

"Myslím, že bys nám mohla říkat ,hledající'," poradil jí Mike.

"To stačí, moji milí! Jsem si jistá, že jste spaseni - Vždyť i Foster sám byl v ranném stadiu svého života hledajícím. Budu vám pomáhat."

Zúčastnila se dalšího zázraku. Seděli v tu chvíli na koberci; Jill se natáhla naznak a v duchu to navrhla Mikovi. Mike ji zvedl do vzduchu, bez scénáře i rekvizit. Patricia přihlížela a zářila štěstím. "Pat," vyzval ji Mike. "Lehni si."

Poslechla jej tak ochotně, jako by byl sám Foster. Jill otočila hlavu. "Neměl bys mě radši položit, Miku?"

"Ne, to zvládnu."

Paní Paiwonski zjistila, že ji cosi jemně zvedlo. Neděsilo ji to; zakoušela vše přehlušující náboženskou extázi, jež se jako hřejivé teplo šířila jejími útroby a vháněla jí slzy do očí. Takovou moc nepoznala od chvíle, kdy se jí dotkl svatý Foster. Mike ženy přiblížil k sobě a Jill ji objala. Patiny slzy se změnily ve šťastné vzlykání.

Mike je položil na zem a vůbec nebyl unaven - ani si nedokázal vzpomenout, kdy byl naposled unaven.

Jill zvedla hlavu. "Miku... potřebujeme vodu."

("???)

("Ano," odpověděla její mysl.)

("A co ještě?")

("A to, co je krásnou nevyhnutelností. Proč si myslíš, že sem přišla?")

("Vím to od samého začátku. Jen jsem si nebyl jist, zda víš i ty... nebo zda s tím souhlasíš. Můj bratře. Mé já.")

("Můj bratře.")

Mike poslal sklenici do koupelny, nechal ji naplnit vodou a vrátil ji Jill. Paní Paiwonski se zájmem přihlížela; už ji nemohlo nic ohromit. Jill vysvětlovala: "Teto Patty, tohle je něco jako křest., a jako svatba. Je to... marťanský zvyk. Znamená to, že nám důvěřuješ a my důvěřujeme tobě... můžeme ti říci

cokoli a ty můžeš cokoli říci nám... a že jsme partneři, ode dneška na věky věků. Ale jakmile k tomu dojde, už to nelze zrušit. Kdybys to porušila, zemřeš - na místě. Ať budeš spasená, nebo ne. Když závazek porušíme my - Ale my ho neporušíme. Pokud ale nechceš, nesdílej s námi vodu - můžeme zůstat přesto přáteli. Jestli ti v tom slibu brání tvoje víra, neskládej ho. Nenáležíme k tvé církvi a nikdy náležet nemůžeme. Můžeš nám nanejvýš říkat "hledající". Miku?"

"Grokujeme to tak," podpořil ji Mike. "Pat, Jill mluví správně. Kéž bych ti to vše mohl vysvětlit marťanský - bylo by to jasnější. Ale tento závazek v sobě zahrnuje vše, co zahrnuje svazek manželský - a ještě mnohem víc než to. Jsme připraveni ti nabídnout vodu... ale pokud máš nějaký důvod, proč ji nepřijmout, ať už tkví v tvém srdci, nebo v náboženství - nepij ji!"

Patricia Paiwonski se zhluboka nadechla. Podobné rozhodnutí už učinila jednou... za asistence svého manžela... a ani tenkrát zbaběle neutekla. Copak by mohla odmítnout svatého muže? A tuto poženanou nevěstu? "Chci ji přijmout," odpověděla pevně.

Jill usrkla. "Jsme k sobě stále blíž." Podala sklínku Mikovi.

"Děkuji ti za vodu, můj bratře." I on usrl. "Pat, dávám ti vodu života. Necht' vždycky piješ zhluboka." Předal jí vodu.

Patricia ji přijala. "Děkuju ti. Děkuju vám, moji milí! Voda života - Mám vás oba moc ráda!" Žízňivě se napila.

Jill si vzala sklenici zpět a dopila ji. "Nyní se sblížíme, mí bratři."

("Jill?")

("Teď!")

Michael zvedl svého nového bratra a lehkým závanem ho odvál do postele, na niž ho jemně uložil.

Valentine Michael Smith grokoval, že tělesná lidská láska - skutečně lidská a skutečně tělesná - není pouhým ožívováním vajec ani rituálem, jehož pomocí se jedinci sblíží; ten akt sám je sblížením. Stále ještě pokračoval v jeho grokování a využíval každou příležitost, aby se přiblížil grokování celé plnosti. Už dávno se přestal bát svého podezření, že ani Staří neznají tuto extázi. Grokoval, že jeho nový lid v sobě skrývá jedinečné spirituální hloubky. Šťastně je zkoušel rozeznít a byl prost všech dětinských pocitů viny a zdráhání.

Jeho lidští učitelé, jemní a laskaví, poučili jeho nevinnost, aniž ji poranili. Výsledek byl stejně unikátní jako on sám.

Jill nebyla překvapena zjištěním, že Patty přijala přímočaře a plně sdílení vody s Mikem podle prastarého marťanského rituálu a jeho náhlé vyústění ve sdílení Mika samotného ve starém rituálu lidském. Pat rovněž klidně přijala fakt, že i na tomto poli dokázal Mike zázraky - a tady už Patin klid Jill trochu překvapil. Jill však nevěděla, že se Patricia už jednou se světce setkala; a od světce proto očekávala více, než dokážou obyčejní smrtelníci. Jill byla nesmíme šťastná, že tento zlom byl naplněn správným činem... a potom prožila extázi štěstí ze svého vlastního sblížení.

Když si odpočali, Jill přiměla Mika, aby Patty telekineticky vykoupal, a dobře se bavila, když tak učinil. Mike si takhle pohrá s Jill tenkrát u bazénu a pak se z toho stal rodinný zvyk. Jill věděla, že se bude Pat líbit, a smála se při pohledu na Patinu tvář ve chvíli, kdy její majitelka zjistila, že ji mydlí a oplachují neviditelné ruce a že je náhle suchá, aniž se jí dotkl ručník nebo závan horkého vzduchu.

Patricia překvapeně zamrkala. "Po tomhle potřebuju drink."

"Jistě, drahoušku."

"A stejně vám chci ukázat svoje obrázky." Šli do obývacího pokoje a Patty se postavila doprostřed koberce. "Nejdřív se na mě podívejte. Na mě, ne na obrázky. Co vidíte?"

Mike z ní v duchu slouppl tetování a prohlédl si svého nového bratra tak, jak jej příroda stvořila. Měl rád Patino tetování; odlišovalo ji od ostatních a činilo ji jí samou. Obrazce jí propůjčovaly malinko marťanské aroma - nesdílela tu prázdnou stejnost většiny ostatních lidí. Uvažoval, že se dá taky tetovat, jakmile si rozváží, co by na sobě měl nechat zobrazit. Život svého otce. vodního bratra Jubala? Měl by to uvážit. Jill by si možná také přála nějaké tetování. Jaké obrazce by učinily z Jill ještě nádhernější Jill?

To, co spatřil na Patty bez tetování, ho tolik nepotěšilo: vypadala tak, jak musí žena vypadat, aby byla ženou. Mike stále ještě negrokoval Dukovu sbírku obrázků; poučil se z ní, že v ženách existuje celá škála velikostí, tvarů a barev, a také určité množství různých variant milostné akrobacie - ale pokud by toto

pominul, pak z Dukovy chlouby žádné poučení negrokoval. Z Mika udělalo jeho vychování přesného pozorovatele - zároveň jej však učinilo necitlivým ke křehkému potěšení voyeurismu. Ne že by jej ženy (včetně Patricie Paiwonski) sexuálně nestimulovaly, ale ono potěšení nespočívalo v pohledu na ně. Vůně a dotyk pro něj znamenaly víc - v čemž se projevoval jeho marťanský původ. Analogický reflex Marťanů (křehký asi jako kýchnutí) byl spouštěn stejnými smysly, ale k jeho aktivaci docházelo pouze během sezóny. Sex v marťanském pojetí nebyl romantický O nic víc než intravenózní výživa.

Když si Mike tak prohlížel Patricii obrázků zbavenou, všiml si jedné výraznější věci: Pat měla svou vlastní tvář poznamenanou krásou života, který vedla. S úžasem zjistil, že má obličej dokonce vlastnější než Jill. Pocítil k Pat ještě více onoho citu, který by běžný pozemšťan nazval láskou.

Měla svou vlastní vůni a svůj hlas. Mluvila chraplavě a on jí rád naslouchal, přestože občas negrokoval smysl jejích slov. V její vůni byla patrná stopa hořkého pižma hadů, s nimiž pracovala. Mike měl její hady rád a dokázal zacházet i s těmi jedovatými - a nejenom tak, že natáhl své vnímání času, aby se vyhnul kousnutí. Hadi grokovali s ním a on vychutnával hadí nevinně nemilosrdné myšlenky - připomínaly mu domov. Mike byl kromě Pat jediný, jehož doteky byly Buchtičce příjemné. Hroznýš byl vycvičen natolik, aby s ním mohli manipulovat i jiní lidé - ale jen Mika had akceptoval tak, jako Pat samotnou.

Mike nechal tetování, aby se vrátilo na své místo.

Jill přemítala, proč se teta Patty nechala tetovat? Byla by to docela hezká ženská - kdyby se z ní nestal pochodující kreslený seriál. Měla však ráda Pat pro ni samou, ne pro její vzhled - ostatně Pat poskytoval stálou obživu až do té doby, než zestárne natolik, že se na ni čumilové nebudou chtít dívat, i kdyby ty obrázky nakreslil sám Rembrandt. Zadoufala, že si Patty dává hodně peněz stranou - a pak si vzpomněla, že teta Patty je teď vodním bratrem a sdílí Mikův nekonečný majetek. Jill to potěšilo.

"No?" opakovala paní Paiwonski. "Co vidíte? Kolik mi je let, Michaele?"

"Nevím."

"Tipni si."

"Nemůžu, Pat."

"No tak, zkus to!"

"Patty," vložila se do toho Jill, "on opravdu nemůže. Neumí odhadovat věk - však víš, jak je na Zemi krátce. Navíc uvažuje v marťanských rocích a stejným způsobem i počítá. Co se počtu a času týče, můžu ho zastoupit."

"Tak jo... tak hádej ty, zlato. Buď upřímná."

Jill si Patty prohlédla od hlavy až k patě, zaznamenala její dobře udržovanou postavu, ale také ruce, krk a oči - a potom, navzdory upřímnosti, kterou byla svému vodnímu bratru povinována, odečetla pět let. "Hmm, pětatřicet, plus minus rok."

Paní Paiwonski vyprskla. "Tak Bůh odměňuje Pravověrné, milánci! Drahá Jill, bude mi padesát."

"Na to vůbec nevypadáš!"

"To dělá Štěstí, zlato. Když jsem měla první dítě, postava šla do háje; slovo "kredenc" pro mě tenkrát bylo jako stvořené. Břicho jsem měla povolený. Prsa mi visely - ale nikdy jsem si je nedala narovnat. A vidíte sami - jistě, dobrý chirurg nedělá jizvy... ale na mně by se to poznalo, zlato; ve dvou obrázcích by byly díry.

A pak jsem uviděla světlo! Pchá, žádné cvičení, žádná dieta - cpu se jak nezavřená. Štěstí, zlato. Dokonalý Štěstí v Pánu skrze pomoc Požehnaného Fostera."

"To je úžasné," pronesla Jill. Za tu dobu, co znala tetu Patty, ji nikdy neviděla držet dietu nebo cvičit. Jako sestra taky věděla, která tkáň se při napřimování prsů odstraňuje; tohle tetování nikdy nepoznalo skalpel.

Mike to vzal tak, že se Pat naučila myslet své tělo do té podoby, jakou si přála mít, ať už to přičítá Fosterovi, nebo komukoli jinému. Právě této schopnosti teď učí Jill, ale bude ji muset nejprve zdokonalit v marťanštině, než tuto techniku dokonale zvládne. Není kam spěchat, čekání to správi.

Pat pokračovala: "Chtěla jsem, abyste viděli, co dokáže víra. Ale skutečná změna, ta je uvnitř. Štěstí. Bůh ví, že nejsem nadána obratností jazyka, ale pokusím se vám to vysvětlit. Nejdřív si musíte uvědomit, že všechny ostatní takzvané církve jsou pasti d'áblovy. Náš drahý Ježíš kázal Pravou víru, tak pravil Foster a já mu zcela věřím. Ale během oněch temných věků byla slova Ježíšova zdeformována a

pozměněna, až už je sám Ježíš nepoznával. Proto byl poslán Foster, aby zvěstoval Nové zjevení a Ježíšova slova opět vyjasnil."

Patricia Paiwonski ukázala prstem vzhůru a náhle byla kněžkou, oděnou ve svatou důstojnost a mystické symboly. "Bůh chce, abychom byli Šťastní. Naplnil celý svět věcmi, aby nás Šťastnými učinil. Copak by Bůh dopustil, abychom z hroznové šťávy vytvářeli víno, kdyby nechtěl, abychom je pili a byli veselí? To by je nechal v podobě hroznové šťávy... nebo by je změnil v ocet, tak aby nikdo nemohl ani ochutnat. Není snad toto pravda? Samozřejmě že On si nepřeje, abychom se opíjeli, bili manželky a zanedbávali své děti... Dal nám dobré věci, abychom jich využívali, a ne zneužívali. Když máte chuť na drink nebo na víc drinků, v kruhu přátel, kteří spatřili světlo, a když je vám pak do tance, jímž vzdáte díky Pánu za jeho dobrotu - proč ne? Bůh stvořil alkohol a stvořil nohy - a stvořil obojí tak, abyste to mohli spojit a být Šťastní!"

Odmlčela se. "Nalej mi ještě, zlato, při kázání jednomu vyschne v krku. A to nejní všechno. Kdyby si Bůh nepřál, aby chlapi okukovali ženské, stvořil by je ošklivé - to dá rozum, nebo ne? Bůh nešvindluje; on sám stanovil pravidla hry - a nepostavil by je tak, aby lidi nemohli vyhrát. Přece by nemohl poslat do pekla někoho za to, že prohrál ve švindlovaný hře.

Takže prima! Bůh chce, abysme byli šťastní, a řekl nám, jak toho dosáhnem: "Milujte se navzájem!" Miluj třeba hada, když ten chudák potřebuje lásku. Miluj svého souseďa... a odmítni podat ruku jenom svůdcům Satanovým, kteří tě chtějí svést z cesty zaslíbené, dolů do propasti. A tou láskou Pán nemyslí tu sentimentální staropanenskou lásku, která se bojí zvednout hlavu od modlitební knížky, aby neviděla vábení těla. Jestli Bůh neměl rád tělo, tak proč nám ho udělal takovej kus? Bůh není žádná padavka. Stvořil Velký kaňon a komety, co lítají po obloze a cyklony a plemenný hřebce a zemětřesení. Copak by se takový Bůh moh otočit čelem vzad a dělat afěru jen z toho, že se nějaká holčina předkloní a chlap zahlídne ve výstřihu bradavku? Ty to moc dobře víš, zlato - a já taky! Když Bůh řek, abysme se milovali, necintal naprázdno; myslel to vážně. Miluj malý mimina, co pořád potřebujou suchý pleny a silnou mateřskou lásku, miluj chlapy smrdící potem, aby byly další mimina, který můžeš milovat - a mezitím miluj všechno ostatní, protože milovat je dobré!

Samozřejmě to nesmíš přehánět. Každá flaška režné taky neznamená, že ji musíš vypít na posezení, zhlukát se a ztřískat policajta. Lásku nemůžeš prodávat a Šťěstí se nedá koupit, za žádnou cenu... a jestli si myslíš, že ano, pak se před tebou otevírá cesta do pekel. Ale pokud dáváš z dobrého srdce a přijímáš to, čeho má Bůh neomezené zásoby, pak se tě ďábel ani nedotkne. Peníze?" Pohlédla na Jill. "Děvče, nabídla bys tu vodu někomu za peníze, třeba za milion dolarů? Nebo třeba deset milionů, čistě na dlaň?"

"Ovšemže ne." ("Michaele, grokuješ?")

("Téměř v plnosti, Jill. Je čekání.")

"Vidíte, milánkové? Já vím, že v té vodě byla láska. Jste hledající a už velice blízko světlu. A protože jste z té lásky, která ve vás je, jak Michael říká, sdíleli vodu a sblížili se, můžu vám říct věci, které bych normálnímu hledajícímu říct nemohla -"

Reverend Foster, jenž se sám vysvětil - nebo ho vysvětil Bůh, záleží na prameni informací -, dokázal odhadnout potřeby své doby líp než zkušený cirkusák návštěvníka. Kultura známá jako "Amerika" byla po celou svou historii rozštěpenou osobností. Její zákony byly puritánské. Základní náboženská víra byla apollónská, ale církve, které z ní vyrašily, byly téměř dionýsovské. Během dvacátého století (počítáno podle pozemské křesťanské éry) nebyl sex nikde jinde na Zemi tak zuřivě potlačován - a nikde jinde o něj nejedli tak intenzivní zájem.

Foster měl dvě vlastnosti, jimiž byli obdařeni všichni velcí duchovní vůdci: výjimečně přitažlivou osobnost a vztah k sexu, který z běžné lidské normy také dost vybočoval. Všichni pozemští duchovní vůdci byli buď sexuální asketové, nebo jejich pravý opak. Foster nebyl asketa.

A nebyly jimi ani jeho ženy a kněžky - součástí znovuzrození ve víře Nového zjevení byl i rituál, jedinečně vhodný pro sblížení.

V historii planety Země používalo tutéž techniku mnoho kultů - ale žádný z nich ji před Fosterem neprovozoval ve velkém a v Americe. Foster byl mnohokrát vyhnán z nějakého města, než se mu

podařilo zdokonalit své metody a rozvinout svůj kozlí kult. Ledacos si vypůjčil od svobodných zednářů, katolíků, komunistické strany a Madison Avenue, a stejně tak čerpal z posvátných textů jiných náboženství, když sepisoval své Nové zjevení. Dodal svému výtvaru lákavého balení návratu k ranému křesťanství. Založil vnější církev, kam měl přístup každý. Dál tu byla prostřední církev, která se při pohledu zvenčí jevila jako "Církev nového zjevení". Tam patřili ti šťastně spasení, kteří řádně platili desátky, požívali všech výhod neustále se rozšiřujících obchodních sítí církve a bouřlivě se radovali z nekonečného svátku Šťěstí, Šťestí, Šťestí! Jejich hříchy byly odpuštěny - a jen velmi málo věcí bylo pokládáno za hřích, dokud věřící podporoval svou církev, choval se slušně ke svým souvěrcům, odsuzoval hříšníky a byl Šťastný. Církev nového zjevení nepropagovala halasně smilstvo, ale také se vyhýbala jakémukoli oficiálnímu názoru na sexuální chování.

Prostřední církev byla zásobárnou úderných jednotek. Tenhle trik si Foster vypůjčil od organizace Průmysloví dělníci světa, jež působila na počátku dvacátého století. Když se někde společnost pokusila potlačit fosteritské hnutí, všichni fosterité z okolí se na to město zaměřili, až městu došli policisté i věznice; policisté měli polámaná žebra a věznice byly vyrabovány.

Pokud se našel dostatečně odvážný veřejný žalobce, který proti nim vznesl žalobu, nikdy se mu nepodařilo nic dokázat. Foster, poté co prošel mnoha zkouškami ohněm, zjistil, že taková obžaloba je vlastně legální formou pronásledování. Nejvyšší soud - a potom i Vysoký soud - nikdy neobdržely žádnou žalobu na fosteritu v souvislosti s jeho církevní příslušností.

Uvnitř oficiální církve se nalézala Vnitřní církev - tvrdé jádro plně oddaných, kde byli všichni knězi a laičtí vůdci. Jádro kontrolovalo majetek a tvořilo politiku církve. Všichni jeho členové byli "znovuzrozeni", povzneseni nad veškeré hříchy, jako jediní zasvěceni do všech církevních tajemství, a majiteli rezervovaného místa v nebi.

Foster tyto lidi vybíral s velkou péčí a činil tak osobně, dokud se organizace příliš nerozrostla. Hledal muže, jako byl on sám, a ženy jako kněžky-manželky: dynamické, naprosto oddané, tvrdohlavé a prosté žárlivosti v tom nejlidštějším slova smyslu - nebo alespoň schopné se od ní oprostit, až z nich budou vymyty veškeré pocity viny a nejistoty. Jen takoví se mohli stát satyry a nymfami - neboť tato tajná církev byla oním dionýsovským kultem, po němž celá Amerika prahla a pro nějž se tu otevíral obrovský potenciální trh.

Byl nanejvýš opatrný - pokud byli kandidáti ženatí, museli být přijati oba naráz. Svobodní uchazeči museli být sexuálně přitažliví a agresivní - a on sám dbal na to, aby počet mužů byl stejný nebo vyšší než počet žen. V žádném životopise nebylo zaznamenáno, že by Foster studoval historii podobných kultů, které v Americe vznikly před nimi - ale přesto zjistil nebo vycítil, že většina předchozích komunit se zhroutila proto, že sobecké chtíce kněží vedly k žárlivosti v komuně. Foster tuto chybu nikdy neudělal; ani jedinou z žen si nenechával jen pro sebe, dokonce ani ty, s nimiž se oženil.

Ani s rozšiřováním onoho jádra to příliš nepřeháněl; prostřední církev nabízela dost, aby to stačilo k ukojení uměřenějších potřeb mas. Když z jedné obrodné kampaně Foster vytěžil dva páry, použitelné pro "Nebeské manželství", byl spokojen. Jestliže nevytěžil žádný, nechal dál růst zasetou setbu a vyslal zkušeného kněze a kněžku, aby se o ni starali.

Dokud to bylo možné, testoval páry uchazečů osobně, spolu s některou kněžkou. Protože byl takový pár už vždycky "spasen" - alespoň podle měřítek prostřední církve, téměř nic neriskoval - se ženou vůbec nic a muže si vždycky sám odhadnul, než nechal kněžku v práci pokračovat.

Než byla Patricia Paiwonski spasena, byla mladá, vdaná a "velice šťastná". Měla jedno dítě a mnohem staršího manžela, k němuž s obdivem vzhlížela. George Paiwonski byl velkorysý a laskavý muž, který měl jen jedinou slabost - jenže právě díky ní ležel často celý den příliš opilý, než aby mohl dát průchod své laskavosti. Patty se považovala za šťastnou ženu - pravda, George byl čas od času laskavý i na některou z klientek... docela dost laskavý, pokud to bylo brzo ráno, než se stačil opít - tetování samozřejmě vyžadovalo soukromí, zvláště když šlo o dámy. Patty byla tolerantní; občas si jen smluvila schůzku s nějakým zákazníkem, když už si George přihnul příliš.

V jejím životě však zůstávala jakási touha, neukojená dokonce i ve chvíli, kdy jí vděčný zákazník daroval hada: Odjíždí, povídal, a doma ho nechat nemůže. Patty měla ráda zvířata a hadi se jí nijak nehnusili; vyrobila mu příbytek ve výkladní skříni a George jej zvěčnil v nádherný čtyřbarevný obrázek s

nápisem "Nešlapej na mě!" Obrázek se stal velice oblíbeným a žádaným.

Dostala další hady a starala se o ně dobře.

Protože byla dcerou muže z Ulsteru a dívky z Corku, její rodiče byli různého vyznání. Ozbrojené příměří, které u nich na poli náboženství vládlo, mělo za následek, že domov opustila bez jakékoli církevní příslušnosti.

V době, kdy Foster kázal v San Pedro, byla už "hledajícím"; podařilo se jí přimět George, aby na jeho kázání párkrát v neděli zašel, ale světlo nespátlil.

Nakonec je Foster ke světlu přivedl a na víru se obrátili oba společně. Když se jejich dobrodinec o půl roku později vrátil, byli Paiwonští už tak oddanými přívrženci církve, že jim věnoval svou osobní pozornost.

"Od chvíle, kdy George uviděl světlo, neměla jsem s ním trable ani na minutu," líčila Mikovi a Jill. "Pil dál... ale jen v kostele a nikdy ne moc. Když se vrátil náš svatý vůdce, George začal pracovat na svém Velkém projektu. Přirozeně ho chtěl ukázat Fosterovi -" Paní Paiwonski zaváhala. "Děcka, tohle bych vám neměla říkat."

"Pak nám to neříkej," přikývla Jill chápavě. "Milá Patty, nechceme, abys někdy dělala cokoli, do čeho se ti nebude chtít. "Sdílení vody" není vztah, kde by šlo něco dělat násilím."

"Uh... jenže já chci! Pamatujte si ale, že to jsou církevní záležitosti a že se o nich nesmíte nikomu zmiňovat... zrovna tak jako se já nikomu nezminím o vás."

Mike přikývl. "Tady na Zemi tomu říkáme záležitosti "vodního bratrství". Na Marsu takové problémy nejsou... ale grokuji, že tady občas ano. Věci, které se člověk dozví od vodního bratra, nikde neopakuje."

"Já... já ,grokuju'. To je legrační slovo, ale já se ho naučím. No dobře, moji milí, je to tedy "záležitost vodního bratra". Věděli jste, že všichni fosteriti jsou tetovaní? Myslím opravdoví členové církve, ti, kteří jsou spaseni navěky věků - že jsou tetovaní jako já? Ne, tím nechci říct, že jsou tetovaní po celém těle, ale - vidíte ten flíček? Přímou na srdci? To je Fosterův svatý polibek. George ho udělal tak, že vypadá jako součást obrázku... aby to nikdo nepoznal. Ale je to jeho polibek - a Foster mě tam osobně políbil!" Prožívala svou hrdost téměř jako náboženskou extázi.

Prozkoumali obrazec. "Je to otisk polibku," konstatovala Jill užasle. "Vypadá jako otisk rtů někoho, kdo používá rtěnku. Myslela jsem, že je to součástí toho západu slunce."

"Tak to taky George vymyslel. Protože Fosterův polibek se neukazuje nikomu, kdo nemá stejný - a já to až dosud taky neudělala. Ale vy ho jednou budete mít taky, oba dva, a až k tomu dojde, chci vám jej sama vytetovat."

Jill se zatvářila nejistě. "Nerozumím, Patty. Jak by nás mohl políbit? Vždyť je už - v nebi."

"Ano, zlato, je. Já vám to vysvětlím. Každý kněz či kněžka vám může dát Fosterův polibek. Znamená to Boha ve vašem srdci. Bůh se stane částí vás samých... navždy."

Mikovi náhle zaplály oči. "Tys Bůh!"

"Jakže, Michael? Tedy - takhle formulované jsem to ještě neslyšela. Ale v zásadě to souhlasí... Bůh je v tobě a s tebou a Dábel k tobě nemůže."

"Ano," souhlasil Mike. "Ty grokuješ Boha." Šťastně si pomyslel, že tak trefný překlad onoho pojmu se mu ještě nepodařil.

"To je nápad, Michael. Bůh... grokuje tebe - a ty se oženíš ve Svaté lásce a Věčném štěstí s Jeho církví. Kněz nebo kněžka tě políbí a já ti vytetuju znamení, aby ti polibek zůstal navždy. Znamení nemusí být tak velké - to moje má přesný rozměr Fosterových pozhnaných rtů - a může být umístěno kamkoli, aby bylo skryto před hříšnými očima. Na kterékoli místo, kde nebude vidět. Ukážeš ho, až když půjdeš na shromáždění Štěstí pro ty, kdo jsou spaseni navěky."

"Slyšela jsem o šťastných schůzkách," poznamenala Jill, "ale nikdy jsem se pořádně nedozvěděla, co to je."

"Tedy," pravila obezřetně paní Paiwonski, "shromáždění Štěstí jsou různá. Ta, co se pořádají pro obyčejné členy, kteří sice jsou spaseni, ale mohou sklouznout zpět, jsou zábava - sejde se velká společnost a modlení je tam jen tolik, aby se lidé nepřestali cítit šťastní, a spousta legrace a veselí - aby byla dobrá atmosféra. Možná i trocha opravdového milování - jenže si musíš dát setsakra pozor, s kým a

jak, aby ses nestala příčinou sváru mezi bratry. Církev je na tyhle věci velice přísná.

Ale schůzka Štěstí pro spasené navěky - tak tam si pozor dávat nemusíš, protože na ni nemá přístup nikdo, kdo by mohl spáchat hřích - s tím už se všichni vypořádali. Pokud se budeš chtít zpít do němoty... okej, je to vůle Boží, protože by se ti do toho jinak nechtělo. Chce se ti klečct a modlit se, nebo začít zpívat - nebo si strhat šaty a tancovat - je to vůle Boží. Nenajde se tam nikdo, kdo by na tvém počinání shledal něco špatného."

"To zní jako pěkná zábava," ohodnotila Jill.

"No to taky je - pokaždý! A tebe naplní nebeským blaženstvím. Pokud se ráno probudíš s jedním z navěky spasených bratří, pak je to proto, že si Bůh přál, aby vás učinil požehnaně šťastné. Všichni nosí Fosterův polibek - všichni jsou tví." Zamyšleně se zachmuřila. "Trochu mi to připadá jako sdílení vody. Rozumíš mi?"

"Grokuj," souhlasil Mike.

("Miku????")

("Čekej, Jill. Čekej do plnosti.")

"Ale nemyslete si," varovala je upřímně Patricia, "že se člověk může dostat na shromáždění Štěstí Vnitřního chrámu jen s vytetovaným znaménkem. Bratr nebo sestra, která přichází - No například já. Jakmile se dozvím, kde máme příští štaci, napíšu na místní shromáždění a přiložím své otisky prstů, aby si je mohli ověřit v registraci navěky spasených ve Svatostánku archanděla Fostera, a adresu cirkusu. Když pak v neděli přijdu - a já chodím každou neděli a ještě nikdy jsem schůzku Štěstí nepropásla, i když musel někdy Tim zrušit můj striptýz - jsem identifikována. Rádi mě vidí; jsem atrakce navíc - tedy mé jedinečné a nepřekonatelné svaté obrázky. Často strávím celý večer jen tím, že si mě lidi prohlížejí... a každá minuta mi je rajským blaženstvím. Někdy mi kněz řekne, abych přinesla Buchtičku a zahrála jim Evu s hadem - to jsou mé obrázky samozřejmě taky pěkně vidět. Nějaký bratr mi pak dělá Adama a jsme vyhnáni z ráje a kněz pak vysvětluje skutečný význam té události, ne ty překroucené lži - a pak končíme tím, že znovu získáme onu požehnanou nevinnost, a to společnost vždycky uvede do varu. Prima!"

Po chvíli mlčení pokračovala: "Ale každý se zajímá o můj Fosterův polibek... víte, Foster se vrátil do Nebes už před dvaceti lety a málokdo má dneska znaménko jiné než od jeho nástupců. Nechávám si pravost svého polibku vždy osvědčit od Svatostánku - a vyprávím jim o tom. Ehm -"

Paní Paiwonski zaváhala, ale potom i je obdařila vyprávěním včetně všech detailů. Jill by ráda věděla, jestli se Pat vůbec někdy za něco stydí? Záhy ale grokovala, že Pat je v tomto směru podobná Mikovi; oba jsou Boží neviátka, neschopná hříchu, ať dělají cokoli. Pro Patino dobro Jill zatoužila, aby byl Foster skutečně svatým prorokem a spasil ji pro věčné blaženství.

Jenže Foster a svatý? Pro rány boží, vždyť je to absurdní!

Jillina paměť se v poslední době velmi zdokonalila, a tak se mohla Jill náhle ocitnout opět v oné místnosti se skleněnou stěnou a pohlížet do mrtvých Fosterových očí. Připadal jí živý... a ona cítila, jak se chvěje, a přemítala, jak by se sama zachovala, kdyby jí Foster nabídl svůj svatý polibek - a své svaté tělo?

Vypudila tu myšlenku z hlavy, ale Mike už ji stačil zachytit. Vnímala jeho smích, nevinný smích člověka, který chápe.

Zvedla se. "Pattynko drahá, v kolik musíš být zpátky doma?"

"Jejdanánku! Každou požehnanou minutu!"

"Proč? Hlavní stan nebude sbalený dřív než v devět třicet."

"No... Buchtička mě postrádá. Žárlí, když jsem dlouho pryč."

"A nemůžeš jí říct, že máš shromáždění Štěstí?"

"Hmm..." Pat Jill zničehonic objala. "To můžu! Já ho totiž skutečně mám!"

"Prima. Já jdu spát - jsem strašně utahaná. V kolik potřebuješ vstávat?"

"Mno, když se vrátím kolem osmé, ještě stihnu přimět Sama, aby mi sbalil stan, a podívat se na svoje děťátka, jestli jsou bezpečně naložená."

"Co snídane?"

"Nasnídám se ve vlaku. Normálně si dávám po ránu jen, šálek kávy."

"Ten ti připravím. A vy dva si zůstanete vzhůru, jak dlouho budete chtít. Nenechám tě zaspát - pokud bys usnula. Ostatně Mike nespí."

"Vůbec nespí?"

"Nikdy. Obvykle se stočí do klubička a nějakou chvíli přemýšlí - ale neusne."

Paní Paiwonski slavnostně přikývla. "Další znamení. Já to vím - a jednoho dne poznáš i ty, Michaela. Dozvíš se to."

"Možná," připustila Jill. "Míku, já už usínám. Hodíš mě do postele, prosím?"

Odlepila se od země, jakýsi vánek ji odnesl do ložnice a přikrývka se přes ni přehrnula. Jill usnula téměř okamžitě. Probudila se v sedm, vyklouzla z postele a strčila hlavu do dveří vedlejšího pokoje. Světla byla zhasnutá a v místnosti byla téměř tma, ale ti dva nespali. Jill slyšela Mika, jak říká s tichou jistotou: "Tys Bůh."

"Tys Bůh -" mumlala Patricia ztěžklým jazykem, jako by byla pod vlivem drog.

"Ano. Jill je Bůh."

"Jill... je Bůh. Ano, Michaela."

"A tys Bůh."

"Tys - Bůh! Ano, Michaela, ano!"

Jill se tiše stáhla a šla si vyčistit zuby. Zakrátko dala Mikovi vědět, že je vzhůru, a zjistila, že už o tom ví. Když se vrátila do obývacího pokoje, proudilo již do něj sluneční světlo. "Dobré ráno, moji milí!" Oba je políbila.

"Tys Bůh," řekla Patty prostě.

"Ano, Patty. A ty jsi Bůh. Bůh je v nás všech." Prohlédla si Pat v ostrém ranním světle a všimla si, že nevypadá příliš unaveně. Věděla, čím to je - pokud Mike chtěl někdy po ní, aby zůstala vzhůru celou noc, také s tím nikdy neměla problémy. Podezřívala Mika, že její včerejší ospalost zařídil také on... a v duchu slyšela Mika, jak souhlasí.

"Teď bude káva, milánkové. A náhodou se mi podařilo vystrchat i jedno balení pomerančového džusu."

Posnídali lehce, předem nasycení štěstím. Jill zaregistrovala, že Pat přemýšlí. "Copak je, zlato?"

"No, nerada se o tom zmiňuju - ale budete mít co jíst? Teta Patty má docela slušné rezervní fondy, a tak jsem si myslela -"

Jill se rozesmála. "Neměla bych se smát, má drahá. Ale Muž z Marsu je boháč! To určitě víš?"

Paní Paiwonski se zatvářila zaraženě. "Hm, asi jo. Ale člověk nemůže věřit všemu, co slyší ve zprávách."

"Patty, jsi hrozně hodná. Věř mi, jsme vodní bratři, takže bychom se neupejpali - "sdílení hnízda" není jen poetická metafora. Ale platí to i obráceně. Kdybys kdykoli potřebovala peníze, stačí říct. Jakoukoli částku. Napiš nám - nebo ještě líp, zavolej mi; Mike nemá o penězích ani ponětí, a proto mám teď v bance pár set tisíc na své jméno. Chceš z toho něco?"

Paní Paiwonski to překvapilo. "Bůh uchovej! Nepotřebuju peníze!"

Jill pokrčila rameny. "Pokud je někdy budeš potřebovat, jen se ozvi. Kdybys chtěla jachtu, Mikovi by udělalo radost, že ti ji může koupit."

"To určitě ano, Pat. V životě jsem ještě jachtu neviděl."

Paní Paiwonski zavrtěla hlavou. "Neblázněte, děcka - chci od vás jen vaši lásku -"

"Tu už máš," ujistila ji Jill.

"Negrokuji "lásku", přiznal Mike. "Ale Jill vždycky mluví správně. Jestli nějakou máme, je tvoje."

"- a jistotu, že budete spaseni. Ale o to už nemám strach. Mike mi vyprávěl o čekání, a k čemu čekání slouží. Rozumiš, Jill?"

"Grokuju. A už jsem se odnaučila být netrpělivá."

"Ale něco tu pro vás mám." Jejich přítelkyně zalovila v kabelce a vytáhla jakousi knihu. "Moji drazí... toto je onen výtisk Nového zjevení, který mi dal Foster... tu noc, kdy na mé tělo umístil polibek. Chci, aby ta knížka byla vaše."

Jilliny oči se zalily slzami. "Ale teto Patty - bratře! Tu si vzít nemůžeme. Koupíme si jinou."

"Ne. Toto je... to je voda, kterou s vámi sdílím. Abychom se sblížili."

"Ach -" Jill se usmála. Budeme ji tedy sdílet. Je teď naše - nás všech." Políbila ji.

Mike jí zat'ukal na rameno. "Uhni, nenasytný bratříčku. Je řada na mně."

"V tomhle směru budu nenasytná vždycky."

Muž z Marsu políbil svého nového bratra nejprve na rty a pak na místo, kde zanechal svůj otisk Foster. Chvilí uvažoval - jen krátkou chvilku, měřeno pozemským časem, vybral si jiné místo, které bylo skryto pod Georgeovým obrázkem - a políbil ji tam, přičemž ve svém pojetí času myslel tvar a velikost onoho místa. Je nutné grokovat kapiláry kůže -

Z pohledu obou žen jen na okamžik přitiskl své rty na Patino tělo. Ale Jill zachytila náznak Mikova úsilí. "Patty! Podívej!"

Paní Paiwonski sklonila hlavu. Na její kůži se skvěla dvě krvavě rudá stigmata ve tvaru Mikových rtů. Začala omdlévat - ale její pevná víra ji přivedla k životu. "Ano. Ano! Michaela!-"

Zakrátko před nimi místo tetované dámy stála nenápadná ženuška v šatech bez výstřihu, dlouhých rukávech a rukavičkách. "Nebudu plakat," pronesla střízlivě, "a věčnost nezná loučení. Budu čekat."

Políbila je a odešla bez jediného ohlédnutí.

XXVIII.

"ROUHÁNÍ!"

Foster zvedl hlavu. "Něco tě kouslo, mladíku?" Tahle přístavba byla postavena moc narychlo a dovnitř se dostaly Věci - roje téměř neviditelných rarášků... neškodných, ale jejich kousnutí duši ještě dlouho svrbí.

"Uf... na to se musíš podívat sám, abys tomu věřil - já ti to vševědoucno pustím znova."

"Divil by ses, čemu všemu jsem ochoten věřit, mladíku." Navzdory tomu přesunul Digbyho nadřizený část své pozornosti naznačeným směrem. Spatřil tři smrtelníky - lidi, jak si vzápětí upřesnil, muže a dvě ženy, jak rozprávějí o Všemohoucím. Nebylo na tom nic divného. "No a?"

"Slyšel jsi, co říkala! Řekla archanděle Michaela!"

"A co na tom?"

"Co na tom? Pro lásku boží!"

"Ano, lásce Boží se pravděpodobně těší."

Digbyho svatozář zakolísala. "Fostere, ty na to určitě špatně vidíš! Ona tak nazývá toho mladistvého grázlíka, co mě poslal pod sprchy. Přehraj si to znova."

Foster zvětšil obraz, ujistil se, že adeptka na anděla neřekla nic nesprávného - a pak si všiml ještě něčeho a usmál se andělským úsměvem. "A jak víš, že to není on, mladíku?"

"Cože?"

"V poslední době jsem Mika v Klubu neviděl a jeho jméno na seznamu Tisíciletého turnaje v solipsismu je škrtnuté - což je znamení, že je pravděpodobně pověřen úkolem mimo centrum. Mike je jedním z nejnáruživějších hráčů solipsismu v našem sektoru."

"Ale ta poznámka byla obscénní!"

"Divil by ses, kolik nejlepších Šéfových nápadů je v některých kruzích považováno na obscénní - nebo spíš ty by ses neměl divit, po tolika letech práce v terénu. Jenže obscénnost není pojem; nemá žádný teologický význam. Jak říkají naše zdroje, čistému vše čisté."

"Jenže -"

"Ještě jsem nedomluvil, mladíku. Odhlédneme-li od faktu, že náš bratr Michael je asi v tomto mikrookamžiku pryč - já ho nehlídám; nejsme na tomtéž seznamu -, pak ta tetovaná dáma, která učinila ono ústní prohlášení, se dost těžko může mýlit; sama je velice svatým smrtelníkem."

"To řekl kdo?"

"To říkám já. Víím to." Foster se znovu usmál andělsky sladkým úsměvem. Malá dobrá Patricia! Trochu už na ní zapracoval zub času, ale stále je ještě pozemsky přitažlivá a září svým vnitřním světlem, takže vypadá jako okno z barevného skla. Prost pýchy smrtelníků zaznamenal, že od té doby, co viděl Patricii naposled, dokončil George svůj velký úkol. Ten obraz jeho nanebevzetí není špatný, vůbec není

špatný, ve Vyšším smyslu. Nesmí zapomenout se po Georgeovi podívat a pochválit ho a taky mu říct, že viděl Patricii. Hmmm - kde je vlastně George? Dělá tvůrčího umělce ve vývojovém kosmickém oddělení, uvědomil si, pracuje přímo pod Architektem. Nevadí, v kartotéce ho vyhrabou ve zlomku milénia.

Taková nádherná kočička ta Pat byla a jak planula svatým nadšením! Mít v sobě trochu víc sebejistoty a o malinko míň pokory, byl by z ní udělal kněžku. Jenže Patricia potřebovala přijmout Boha podle své vlastní náтуры a ta se mezi kněží nehodila. Foster napadlo, že by mohl záznam vrátit a podívat se, jaká tehdy bývala, ale pak to s andělskou zodpovědností zavrhl; měl spoustu práce -

"Zapomeň na Vševědouceho, mladíku. Chtěl bych si s tebou promluvit."

Digby poslechl a čekal, co se bude dít. Foster si zabrnkal na svatozář; tomuto nepříjemnému zlovyku se oddával vždy, když se zahloubal. "Mladíku, neroste nám z tebe dobrý anděl."

"To je mi líto."

"Lítost nemá na věčnosti co dělat. Pravda je, že se až příliš staráš o toho mládence, který možná je nebo není náš bratr Michael. A teď poslouchej: za prvé nejsi povolán, abys soudil nástroj, který byl použit, aby tě povolal z pastvy. Za druhé, není to on, kdo tě tak trápí - ale ta malá brunetka, co ti dělala sekretářku. Vysloužila si můj Polibek o nějakou pomíjivou chvíli dřív, než jsi byl povolán. Nemám pravdu?"

"Ještě jsem neskončil s jejím prověřováním."

"Pak tě tedy nepochybně andělsky potěší, že Nejvyšší biskup Shon, poté co ji osobně důkladně prozkoumal - nanejvýš důkladně, já jsem ti říkal, že se vypracuje - ji prohlásil za prověřenou, takže se dívka dnes těší většímu Štěstí, než jaké si zaslouhuje. Mmm, Pastýř by se měl radovat ze své práce... a měl by mít radost z jejich výsledků, i když je sám povýšen. Teď je náhodou volné místo pomocného Strážce v novém sektoru, který se právě otvírá - je to asi práce pod úroveň tvého hodnostního zařazení, ale získáš tam dobré andělské zkušenosti. Ta planeta - naučíš se na to myslet jako na planetu, uvidíš - je obydlená rasou, která je tripolární, ne bipolární jako u nás - a já vím přímo od Nejvyšší Autority, že sám Don Juan by nenašel zalíbení v žádném z jejich tří pohlaví. To není jen něčí názor, to jsme s Donem Juanem přímo vyzkoušeli. Všechno a modlil se, aby se mohl vrátit do svého pekla osamění, které si sám stvořil."

"Chceš mě poslat někam do pralesa, co? Abych tady nepřekážel!"

"No no! Překážet nemůžeš - to je jediná Nemožnost, která činí vše ostatní možným. To jsem se ti snažil vysvětlit, když ses tu objevil. Ale tím se nerozčiluj; máš právo pokoušet se o to třeba věčně. Tvé pověření zahrnuje i časovou smyčku, takže si pak budeš moci své zkušenosti ověřit teď a tady, aniž mezitím uplyne nějaký pozemský čas. A teď už plavej a koukej zařezávat; mám tady nějakou práci." Foster se vrátil k činnosti, z níž byl předtím vyrušen. Á, ano, ta ubohá duše, dočasně označená jako "Agnes Douglasová". Popichovat a dráždit celou společnost je obtížný úkol, ale splnila jej bez zakolísání. Její práce je hotova, a duše si tedy může odpočinout a zotavit se z nevyhnutelné únavy po boji... taky kolem sebe pěkně kope a vríská a ze všech otvorů se jí řine pěna ektoplazmy.

Po tak ošklivé práci možná bude potřebovat vymýtít d'ábla! Ale všechna poslání jsou ošklivá; jiná být nemohou. A "Agnes Douglasová" je dokonale spolehlivý polní agent, zvládá i ty nejproblematictější úkoly, zvláště pokud vyžadují panenskost - ať ji nechali upálit, nebo poslali do kláštera, vždycky se svého úkolu zhostila se ctí. Ale i jiné mise, jak vidno, zvládala spolehlivě.

Ne že by Fosterova panny nějak moc zajímaly - projevil jen profesionální respekt, který cítil ke každé dobře odvedené práci. Vrhel ještě poslední kradmý pohled na paní Paiwonski. Tohle by byl spolupracovník, kterého by ocenil. Milá malá Patricia! Jaké krásné, bohužel požehnání -

XXIX.

KDYŽ SE DVEŘE ZA PATRICIÍ ZAVŘELY, obrátila se Jill k Mikovi: "Co teď, Miku?"

"Odjíždíme. Jill, ty jsi studovala psychiatrii."

"Ano. Ale ne tolik jako ty."

"Znáš symboliku tetování? A hadů?"

"Jistě. Věděla jsem to o Patty od první chvíle. Doufala jsem, že s tím něco uděláš."

"Nemohl jsem, dokud jsme se nestali vodními bratry. Sex je dobrota, která pomáhá - ale jen když je sdílením a sblíživáním. Grokuji, že kdybych jej provozoval bez sblíživání - no, nejsem si jist, co by se stalo."

"Grokuju, že to bys nemohl, Miku. Jeden důvod - kromě mnoha jiných, je ten, že tě miluju."

"Pořád negrokuji "milovat" a "lásku". Jill, negrokuji "lidi". Ale nechtěl jsem, aby Pat odešla."

"Zastav ji. Vezmi ji s sebou."

("Je čekání, Jill.")

("Já vím.")

Mike se zamyslel. "Pochybují, že bychom jí mohli poskytnout vše, co potřebuje. Chce rozdávat sebe sama, každému. Schůzky Štěstí, hadi a čumilové, to Pat nestačí. Jejím snem je nabídnout se na oltáři všem lidem na světě, navždy - a učinit je šťastnými. To Nové zjevení... grokuji, že jiní lidé to chápou jinak. Ale tak, jak to bere Pat, je to správné."

"Ano, Miku. Drahý Miku."

"Je čas odejít. Vyber si šaty a kabelku. Já zlikviduji odpad."

Jill si litoštivě pomyslela, že by si mohla dvě či tři věci nechat. Mike se vždycky stěhoval jen s tím, co měl na sobě. "Vezmu si ty modré."

Šaty vylétly z šiku ostatních, snesly se na ni a natáhly se jí přes hlavu, když zdvihla paže. Zip se zapnul. Přikráčely k ní boty a ona do nich vklouzla. "Jsem hotová."

Mike zachytil aroma její myšlenky, ale ne myšlenku samotnou; byla příliš vzdálená marťanskému uvažování. "Jill? Chceš se někde zastavit a vzít si mne?"

Promyslela si to. "Je neděle, nikde by nás neodдали."

"Tak tedy zítra. Grokuji, že bys to chtěla."

"Ne, Miku."

"Proč ne, Jill?"

"Nemůžeme se už přiblížit víc, vodu už jsme sdíleli. To je pravdivé v angličtině i marťanštině."

"Ano."

"A tenhle důvod platí jen v angličtině. Nechci, aby Dorcas a Miriam a Anne měly pocit, že se je pokouším vyhodit ze sedla."

"Jill, žádná z nich si nic takového myslet nebude."

"Nechci to riskovat, protože to není zapotřebí. Protože ses se mnou už oženil v nemocničním pokoji před dávnými a dávnými časy." Na okamžik zaváhala. "Ale jednu věc bys pro mne udělat mohl."

"Co, Jill?"

"Víš, mohl bys mi všelijak hezky říkat. Tak jak já říkám tobě."

"Ano, Jill. Jak všelijak hezky?"

"Ach!" Rychle ho políbila. "Miku, ty jsi ten nejsladší a nejskvělejší mužský, jakého jsem kdy potkala, ale někdy mi docela lezeš na nervy. Nedělej si s tím hlavu. Jen mi občas řekni "bratříčku"... to mě vždycky celou rozechvěje."

"Ano, bratříčku."

"Jemine! Pojd'me odsud - než tě zatáhnu zpátky do postele. Sejdeme se v přizemí; já zaplatím účet." Rychle vyběhla.

Nasedli na první autobus Greyhound, který se jim namanul. O týden později se zastavili doma, pár dní sdíleli vodu a zase odjeli, aniž se rozloučili. Loučení byl jediný lidský zvyk, kterému Mike vzdoroval; loučil se jenom s cizími lidmi.

Zakrátko se octli v Las Vegas a usadili se v hotelu mimo centrum. Mike zkoušel hrát, zatímco Jill zabíjela čas vystupováním v jedné show. Tancovat či zpívat by byla nemohla, ale pochodovat oblečená ve vysokém nemožném klobouku, úsměvu a několika nablýskaných cetkách byla práce, která ji v babylóně západu vyhovovala. Byla radši, když mohla pracovat v době, kdy měl Mike v herně napilno, a Mikovi se to vždycky nějak podařilo zařídit, aby pracovat mohla. Ale protože měla kasina nonstop provoz, Mike byl zaneprázdněn skoro pořád.

Mike si dával pozor, aby nevyhrával příliš, a dodržoval limity, které mu Jill stanovila. Vždycky, když

nějaké kasino pumpnul o pár tisíc, hned zase všechno utratil a nikdy si nedovolil hrát o velké peníze. Nějakou dobu pracoval jako krupiér, nechal kuličku běhat, aniž nějak zasahoval, a studoval lidi, pokoušeje se grokovat, proč hrají hazardní hry. Grokoval u nich jakýsi pud, který mu připadal velice sexuální - ale byla z něj cítit špatnost.

Jill došla k závěru, že návštěvníci luxusní divadelní restaurace, kde pracovala, jsou obyčejní čumilové - a těch si není nutno všímat. Ke svému překvapení však zjistila, že jí působí radost, když se před nimi může předvádět. S mart'anskou upřímností, které se začínala učit, ten pocit podrobila důkladné analýze. Vždycky ji těšilo, když se na ni s obdivem dívali muži, které považovala za dostatečně atraktivní. Dráždilo ji, že pohled na její tělo Mikovi nic neříká - přestože jí byl jinak oddán víc, než by si běžná žena mohla přát - pokud zrovna nebyl něčím zaneprázdněn. Ale dokonce i tehdy byl laskavý, nechal se od ní vytrhnout z tranzu, bez protestů přehodil rychlost myšlení na normál a zase se na ni smál, měl ji rád a byl milý.

Přesto právě to byla jedna z jeho zvláštností - podobně jako neschopnost se smát. Jill po svém debutu v show usoudila, že ji baví nechat se okukovat cizími lidmi jen proto, že se této potěchy od Mika nedočká.

Tuto teorii zcela rozmetala její stále rostoucí schopnost být poctivá sama k sobě. Muži z publika byli většinou příliš staří, tlustí a plešatí, než aby je Jill mohla shledat atraktivními - a Jill odjakživa pohrdala "starými nemravý". Nepohrdá ale starými muži obecně; připomněla si, že Jubal se na ni mohl klidně dívat, dokonce se i jadrně vyjadřovat, a přece nikdy neměla pocit, že by ji chtěl zatáhnout někam do ústraní a tam se jí zmocnit.

Ale teď zničehonic zjistila, že jí ti "starí nemravové" zas tak moc nevadí. Když na sobě cítila jejich obdivné pohledy či nezakrytou smyslnou žádost - a Jill to dokázala vycítit a určit zdroj - neměla z toho nepříjemný pocit; hrálo ji to a přinášelo určité zadostiučinění.

Výraz "exhibicionismus" pro ni byl vždy jen technický termín bez konkrétní představy - slabost, kterou opovrhovala. Nyní, když tento sklon vydolovala z hloubi vlastní duše a prohlédla si jej zblízka, dospěla k názoru, že buď je tato forma narcismu normální, nebo je ona sama nenormální. Necítila se však nenormálně; připadala si zdravější než kdy dřív. Vždycky se těšila železnému zdraví - u sester to bylo nutné - a ani si nevzpomínala, kdy měla naposled rýmu či bolení břicha... dávno neměla dokonce ani problémy s menstruací.

Okej, pokud se zdravá žena ráda nechává okukovat, pak je zcela logické, že zdraví muži rádi ženy okukují, jinak by to nemělo smysl! Teprve teď porozuměla Dukovi a jeho obrázkům.

Probrala celý problém s Mikem - jenže ten zas nechápal, proč by Jill mělo někdy vadit, když se na ni někdo kouká. Chápal, že jí nemusí být příjemné doteky cizích lidí. Mike sám se vyhýbal podávání rukou a akceptoval doteky pouze od svých bratří. (Jill si nebyla jistá, jak daleko Mikův odpor sahá. Jednou, když si Mike něco přečetl o homosexualitě a nepovedlo se mu ten pojem grokovat, mu jej vysvětlila. Protože věděla, jak je Mike atraktivní, přidala mu pár rad, jak se vyhnout eventuálním milostným návrhům. Mike se podle rad zařídil a učinil svůj obličej o něco mužnější. Jill si však nebyla jista, zda by Mike odmítl takový návrh třeba od Duka. Naštěstí byli všichni mužští bratři nepochybně heterosexuálové, stejně jako zbytek bratří tvořily velice ženské ženy. Jill však měla podezření, že by Mike v homosexuálních jedincích stejně nějak "špatnost" grokoval a nikdy by jim vodu nenabídl.)

Mike rovněž nechápal, proč by Jill měly cizí pohledy těšit. Jejich postoje se nakrátko sblížily, po odjezdu z pouti, kdy se Jill na nějaký čas stala vůči cizím pohledům imunní. Odjakživa však v sobě nosila i onu špetku prudérnosti, kterou každá dívka vstřebá z kultury, v níž vyrůstá, a kterou si v sobě uchová i zdravotní sestra, navzdory racionálnímu a praktickému přístupu svého povolání.

Jenže Jill si svou prudérnost uvědomila až ve chvíli, kdy o ni kontaktem s Mikem přišla. Konečně si také sama sobě dokázala přiznat i své další utajené já, šťastně nestydaté jako hárající fena.

Pokusila se to vše vysvětlit Mikovi včetně své teorie doplňkových funkcí narcismu a voyeurismu. "Miku, dlouho jsem odsuzovala muže, kteří na mě civěli... spousty mužů a vlastně skoro všechny, které jsem kdy potkala. Dnes konečně grokuju, proč má Duke rád své obrázky a proč nejvíce miluje právě ty nejdráždivější. Neznamena to, že bych se všemi těmi muži chtěla jít do postele, stejně jako Duke nepůjde do postele se svými fotkami. Ale když se někdo na mne podívá a řekne mi, že - že se mu líbím, tak mi

tady někde uprostřed těla proběhne teplé mravenčení." Trochu se zakabonila. "Měla bych se někde nechat vyfotit nahá a poslat ten obrázek Dukovi... a vzkázat mu, jak mne mrzí, že jsem negrokovala jeho zálibu a považovala ji za neřest. A jestli je to neřest, pak ji mám taky - v dívčím provedení. Grokuju ale, že to neřest není."

"Dobře. Najdeme nějakého fotografa."

Zavrtěla hlavou. "Spíš se mu jen omluvím. Nechci mu dávat svůj obrázek; Duke se o mě nikdy nepokoušel - a nechci ho k tomu povzbuzovat."

"Jill, ty bys Duka nechtěla?"

Ucítila v Mikově mysli lítost, kterou Mike na zlomek sekundy pocítil za svého vodního bratra Duka. "Hmm... Nikdy jsem o tom nepřemýšlela. Asi bych ti chtěla "být věrná". Ale grokuju, že mluvíš správně, takže bych jej neodmítla - protože vím, že bys to tak chtěl! Co si o tom myslíš, miláčku?"

"Grokuji dobrotu," odvětil vážně Mike.

"Můj milý galantní Mart'ane, jsou chvíle, kdy lidské ženy ocení, když muž žárlivost alespoň předstírá - ale nemyslím si, že by se ti někdy podařilo žárlivost grokovat. Drahý, co bys byl grokoval, kdyby mne obtěžoval některý z diváků na představení?"

Mike se jen pousmál. "Grokuji, že by mohl zmizet."

"Já to grokuju taky. Miku, miláčku, poslouvej. Slíbil mi, že nic podobného nebudeš dělat, pokud to nebude opravdu nezbytné. Když mě uslyšíš křičet a z mé mysli zjistíš, že jsem skutečně v průšvih, pak je to něco jiného. Jenže já se tu s mužskými potýkám od narození. Když holku někdo znásilní, může si za to v devíti případech z desíti částečně sama. Takže se prosím neukvapuj."

"Budu si to pamatovat. A byl bych rád, kdybys poslala Dukovi tu fotku."

"Proč? Kdybych se měla Dukovi nabídnout - a možná že to udělám, když jsi mi ten nápad nasadil do hlavy -, radši bych ho vzala kolem ramen a řekla mu, "Duku, mám o tebe zájem - co s tím provedeme?" Nechci to řešit tím, že mu pošlu fotku, jako ty nestydaté ženské, co psaly tobě. Ale pokud si to přeješ, udělám to."

Mike se zakabonil. "Jestli máš chuť poslat Dukovi obrázek, tak mu ho pošli. Jestli ne, nedělej to. Ale já se těšil, že uvidím, jak se takový nemravný obrázek dělá. Jill, co je to nemravný obrázek?"

Mike byl zmaten náhlou změnou Jilliných názorů - o to víc, že se mluvilo o Dukově "umělecké" kolekci, jejíž smysl nechápal už dřív. Šedost a plochost mart'anské sexuality, z níž jeho grokování vycházelo, mu dávaly jen mizivou šanci pochopit narcismus či voieyeurismus, skromnost či stavění se na odiv. ""Nemravné" znamená malou špatnost, ale grokuji, že jsi nemyslela špatnost, ale dobrotu."

"Mno... řekla bych, že nemravný obrázek může být obojí - podle toho, pro koho je určen - alespoň pokud se člověk oprostí od předsudků. Ale tohle ti, Miku, nemůžu vysvětlit; to ti musím předvést. Zatáhnul bys ty žaluzie?"

Žaluzie se samy sklopily. "Prima," konstatovala. "Tak tahle póza je jen maličko nemravná - předvádí ji každá tanečnice... a tahle je o trochu nemravnější, použije ji jen některá. Ale tato je nepochybně nemravná... a tahle už je hodně... a tato je tak strašně nemravná, že bych ji nemohla zaujmout ani s obličejem omotaným ručníkem - leda na tvé přání."

"A proč bych si to měl přát, kdybys přitom měla tvář omotanou ručníkem?"

"Zeptej se Duka. To je vše, co ti k tomu mohu říct."

"Negrokuji špatnost, negrokuji dobrotu. Grokuji -" Užil mart'anské slovo, označující stav bez emocí.

Protože Mike stále neměl jasno, pokračovali v diskusi. Pokud to okolnosti umožňovaly, používali mart'anštinu pro její nesmírně citlivé a jemné rozlišování odstínů citů a hodnot - a opět přecházeli do angličtiny, když se diskutované pojmy vymykaly mart'anské slovní zásobě. Mike toužil tajemství objasnit jednou provždy, a tak večer Mike obsadil stůl hned u pódia v Jillině restauraci, když podle jejich instrukcí podplatil vrchního. Jill se předvedla hned v prvním čísle; usmívala se na všechny, ale její mrknutí bylo určeno jen pro Mika. Objevila, že když se na ni dívá i Mike, její příjemný, hřejivý pocit výrazně zesílí. Hrálo ji to natolik, že se až bála, aby v tlumeném osvětlení nezačala zářit.

Když dívky utvořily živý obraz, seděl Mike od Jill necelých deset stop. Jill už čtvrtý den svého působení povýšila do první řady. Ředitel show jí přitom řekl, "Nechápu, v čem to vězí, holka. Máme tu děvčata, co mají rozměry dvakrát větší než ty - ale všichni diváci se koukají na tebe."

Pózovala pro diváky, a přitom si v duchu povídala s Mikem.

("Cítíš něco, Miku?")

("Grokuji, ale ne v plnosti.")

("Podívej se tam, kam se dívám já, můj bratře. Ten malý muž. Chvěje se. Žízni po mně.")

("Grokuji jeho žízeň.")

("Vidíš ho?") Jill se upřeně dívala divákovi do očí, jednak aby povzbudila jeho zájem, jednak aby jej Mike mohl jejíma očima spatřit. Jak se lepšila Jillina schopnost grokovat marťanské myšlenky, sblížovala se s Mikem čím dál víc, až ovládla i tuto schopnost, na Marsu zcela běžnou. Ještě jí to tolik nešlo; Mike jejíma očima dokázal vidět bez problémů, stačilo mu jen ji zavolat, Jill však k témuž potřebovala aktivní Mikovu spolupráci.

("Grokujeme jej společně.") souhlasil Mike. ("Velká žízeň po bratříčkovi.")

("Ano. Nádherná agónie.")

Změna hudby upozornila Jill, že se má dát znovu do pohybu. Učinila tak. Sunula se s hrdou smyslností a cítila, jak v ní začíná vřít fyzická touha jejího těla, stále víc a víc rozněcovaná přívalem emocí, které k ní vysílal Mike i roztoužený malý cizinec. Podle choreografie programu teď kráčela přímo k cizinci a dál se mu dívala do očí.

To, co se přihodilo potom, bylo pro ni naprosto nečekané, protože ji Mike před ničím takovým nikdy nevaroval. Vydražďovala diváka pohledem i pohyby svého těla, sála do sebe jeho emoce a předávala je Mikovi - když tu náhle spatřila sebe samu divákovými očima a pocítila všechen ten primitivní chtíč, s nímž ji neznámý pozoroval.

Zavravorala a byla by upadla, kdyby ji Mike nezachytil, nepomohl jí se zvednout a nehlídal ji, dokud nebyla zase schopna jít sama. Onen náhlý pocit dvojitého vidění zmizel. Zástup krásk propochodoval východem. Když byly venku, zeptala se jí dívka, která šla za ní: "Jill, co se stalo?"

"Zakopla jsem."

"Takhle divnou jsem tě ještě neviděla. Vypadalas jako loutka na provázku."

(To jsem taky byla, holka!) "Řeknu technikovi, aby to místo na scéně zkontroloval. Myslím, že je tam uvolněná podlaha."

Po zbytek představení Mike dával pozor, aby se nic podobného neopakovalo, a přitom ji zásoboval postřehy, jak ji vnímala celá řada dalších mužů. Jill překvapilo, jak se jejich náhledy lišily: jeden si všímal jejích nohou, druhého fascinovaly křivky jejího těla a třetí měl oči jen pro její hrdě vypnuté poprsí. Pak jí Mike umožnil, aby se jeho očima podívala na ostatní dívky show. Pocítila úlevu, že Mike je vnímá stejně jako ona - jen o něco ostřeji.

S úžasem však zjistila, že při tomto pohledu její vzrušení z show ještě vzrůstá.

Mike opustil sál během finále, ještě včas před hlavním davem. Neočekávala, že se ten večer ještě uvidí, protože si od rulety vyžádal volno jen na její show. Když se však vrátila do hotelu, ucítila jeho přítomnost ještě dřív, než otevřela dveře. Dveře se otevřely a zaklaply za ní. "Ahoj, drahý!" zavolala. "To jsem ráda, že jsi doma."

Jemně se usmál. "Nyní grokuji nemravné obrázky." Jilliny šaty zmizely. "Udělej nemravné obrázky."

"Cože? Ale jistě, miláčku." Předvedla tutéž škálu póz co předtím. Při každé jí Mike nabídl pohled svými očima. Pohled na ni samou. Dívala se a vnímala jeho city... a také své vlastní, které onou zpětnou vazbou sílily a posilovaly zase vjemy Mikovy. Nakonec zaujala polohu tak chlípnou, jak si jen dovedla představit.

"Nemravné obrázky jsou velká dobrota," prohlásil vážně Mike.

"Ano! A teď je už grokuju i já! Na co ještě čekáš?"

Opustili svá zaměstnání a navštívili všechny revue v Las Vegas. Jill objevila, že sice grokovala "nemravné obrázky", ale jen z mužského pohledu. Když se s ní díval Mike, sdílela jeho rozpoložení, od smyslného potěšení až po sexuální chtíč - ale... pokud Mikova pozornost ochabla, manekýnka, tanečnice či striptérka se zase stala obyčejnou ženou. Byla tomu ráda; objevit v sobě ještě lesbické sklony by už na ni bylo trochu moc.

Ale připadalo jí legrační - a jako "velká dobrota" - pozorovat Mikovými očima dívky - a jako závratnou dobrotu pak vnímala vědomí, že na ni Mike pohlíží jako na ostatní děvčata.

Přesunuli se do Palo Alta, kde se Mike pokusil spolykat Hooverovu knihovnu. Jenže tempu Mikova čtení nestačily ani čtečky, ani jeho ruce, které obracely stránky. Nakonec si přiznal, že absorbuje údaje rychleji, než je dokáže grokovat, i kdyby zbytek času, kdy je knihovna zavřená, strávil v rozjímání. Jill s úlevou zařídila přestěhování do San Franciska a Mike vyrazil na systematický průzkum.

Jednoho dne Jill přišla do jejich bytu a tam našla Mika, jak nečinně sedí, obklopen knihami. Mnoha knihami: talmudem, Kámasútrou, několika verzemi bible, Knihou mrtvých, Knihou mormonů, Patiným drahocenným výtiskem Nového zjevení, různými doplňkovými náboženskými texty, koránem, Cestou, Vědou a zdravím s klíčem k Písmu a základními naukami tuctu dalších menších i větších náboženství - včetně takových kuriozit, jako byl Crowleyho zákoník.

"Nějaké potíže, drahý?"

"Jill, negrojuji."

("Čekání, Michael. Čekání až do plnosti.")

"Nemyslím si, že čekání mne naplní. Vím, co je špatné: nejsem člověk, jsem Mart'an - Mart'an se špatně tvarovaným tělem."

"Pro mne je v tobě člověka a hlavně muže docela dost a miluju způsob, jakým je tvé tělo tvarované."

"Oh, však ty grokuješ, o čem mluvím. Negrojuji lidé. Nerozumím tomu množství náboženství. U mých lidí -"

"Tvých lidí, Miku?"

"Promiň. Měl jsem říci u Mart'anů. Tedy u Mart'anů je jen jedno náboženství - ale nespočívá na víře, nýbrž na jistotě. Grokuješ je. Tys Bůh!"

Přikývla. "Ano, grokuju... v mart'anštině. Ale v angličtině to neznamena totéž, miláčku. Nevím proč."

"Hmm... když jsme na Marsu potřebovali něco vědět, zeptali jsme se Starých a odpověď byla vždy správná. Jill, je možné, že lidé nemají Staré? Že nemají duše? Když se rozpojíme - zemřeme - budeme mrtví - úplně mrtví navždycky a nic po nás nezůstane? Žijeme v nevědomosti, protože na tom nezáleží? Protože odejdeme navždy v čase tak krátkém, že by se Mart'an během té doby sotva stačil dlouze zamyslet? Pověz, Jill. Jsi člověk."

Smutně se usmála. "To bys měl říct spíš ty mně. Tys mě učil znát věčnost - a tak ti já těžko můžu poradit. Miku, ty nemůžeš zemřít - můžeš se jen rozpojit." Ukázala oběma rukama na sebe. "Toto tělo, které jsi mě naučil pozorovat tvýma očima... a které tak krásně miluješ... toto tělo jednou odejde. Ale já neodejdu... a já jsem to, co cítím! Tys Bůh a já jsem Bůh a my jsme Bozi, až na věky věků. Nejsem si jista, kde budu a zda si budu pamatovat, že jsem byla kdysi Jill Boardmanovou, která s radostí měnila v nemocnici prostěradla a se stejnou radostí předváděla své tělo cizím lidem. Měla jsem tohle tělo ráda a ještě mám -"

Mike z ní gestem plným u něj nanejvýš neobvyklé netrpělivosti odstranil šaty.

"Děkuji ti, drahý," řekla a pokračovala: "Bylo a ještě je to dobré tělo, pro mne i pro tebe. Ale nemyslím si, že bych je postrádala, až skončí jeho čas. Doufám, že je sníš, až se rozpojím."

"Budu tě jist, samozřejmě - ledaže bych se rozpojil dřív."

"Myslím, že k tomu nedojde. Mnohem lépe své krásné tělo ovládáš, takže se domnívám, že budeš žít přinejmenším několik století. Pokud se sám nerozhodneš předčasně se rozpojit."

"To možná ano. Ale určitě ne teď. Jill, snažil jsem se a snažil. Kolik kostelů jsme navštívili?"

"Myslím, že všechny církve v San Francisku. A nevzpomínám si, kolikrát jsme byli na bohoslužbě pro hledající."

"To bylo jen kvůli Pat - kdyby si tolik nepřála, abychom to nevzdávali, už bych tam nešel."

"A ona si to přeje. Lhát jí ovšem nemůžeme - ty nevíš jak a já to nedokážu - alespoň ne Patty."

"Nevím," připustil. "Ale fosteriti jsou špatní. Všechno překroutili. Zmocňují se lidí - tak jak jsem to dělal já v cirkuse. Nikdy nenapravují své omyly, protože tohle -" Patina knížka se nadzvedla - "je z větší části snůška nesmyslů!"

"Ano. Jenže tohle všechno Patty nevidí. Je nevinná až do morku kostí. Ona je Bůh a podle toho se také chová... jen o tom neví."

"Jo jo," souhlasil. "To je celá Pat. Věří tomu jen tehdy, když jí to s patřičným důrazem říkám. Ale Jill, jsou jen tři místa, kde se dá hledat. Věda, ta mi moc nepomůže, protože ještě ve hnízdě jsem se o

zákonitostech vesmíru naučil víc, než co dosud celá věda objevila. Ten rozdíl je tak velký, že se s nimi nemohu vůbec dohodnout - neznají ani tak prostý trik, jako je levitace. Já vědci neopovrhuji. Dělají to, co je třeba, to plně grokují. To, po čem pátrají, však není to, co zajímá mě - poušť nemůžeš grokovat tím, že spočítáš zrnka písku. Dál je tu filozofie - od níž se očekává, že vyřeší jakýkoli problém. Opravdu vyřeší? Každý filozof končí vždycky tam, kde začínal - kromě těch, kdo klamou sami sebe tím, že své předpoklady dokazují svými závěry, kolem dokola. Jako Kant. Všichni jsou jako pes, který se snaží chytit vlastní ocas. Taky nic. Odpověď by tedy měla být tady." Mike pokynul k hromadě knih. "Jenomže není. Místy někdy grokují pravdu, ale nikdy celou strukturu - a i když tam je struktura, vždy po tobě chtějí, abys tomu nejpodivnějšímu prostě věřila. Víra! To je ale ošklivé slovo - Jill, proč jsi na tohle slovo zapomněla, když jsi mne učila, která krátká slova nesmím používat ve slušné společnosti?"

Jill se usmála. "Miku, udělal jsi vtip."

"Nemyslel jsem to jako vtip... a nepřipadá mi to směšné. Jill, já pro tebe nebyl dobrý... dřív jsi se smávala. Nenaučil jsem se od tebe smát - místo toho jsi ty to umění zapomněla. Místo abych se pomalu stával člověkem... stáváš se ty Mart'anem."

"Nic mi nechybí, drahý. Jen sis pravděpodobně mého smíchu nevšiml."

"Kdyby ses doopravdy zasmála, třeba až na Market Street, slyšel bych tě. Od té chvíle, kdy jsem se přestal smíchu bát, ho zaznamenám vždycky - zvlášť když se směješ ty. Myslím, že jakmile jednou grokují smích, budu grokovat i lidi. Pak budu moci pomáhat lidem jako je Pat... učit ji tomu, co vím, a poznávat, co zná ona. Mohli bychom porozumět jeden druhému."

"Miku, Patty bude stačit, když se za ní občas podíváš. Proč bychom to ostatně nemohli udělat teď? Vypadneme z téhle příšerné mlhy. Toudle dobou bude doma; pout' v zimě nejezdí. Podíváme se na jih a stavíme se u ní... stejně jsem vždycky chtěla vidět Baja California. Mohli bychom pak pokračovat dál na jih za teplejším počasím - a vzít ji s sebou. Pojed', bude to prima!"

"Dobrá."

Jill vstala. "Pomůžeš mi s oblékáním? A co ty knížky, budeš je chtít schovat? Mohla bych je poslat k Jubalovi."

Mike mávl prsty a z hromady knih zbyl jen Patriciin dárek. "Vezmeme si tuhle: Pat bude ráda. Jill, teď si ale potřebuji zajít do zoo."

"Tak běž."

"Chci oplatit velbloudovi plivnutí a zeptat se ho, proč je tak mrzutý. Možná že jsou velbloudi místními Starými... a to je ta chyba na této planetě."

"To už je dneska druhý vtip, Miku."

"Já se nesměju. A ty taky ne. Velbloud taky ne. On možná grokuje důvod. Vyhovují ti tyhle šaty? Nechceš ještě nějaké spodní prádlo?"

"Jestli tě můžu poprosit. Je chladno."

"Bez problémů." Nadnesl ji pár stop nad zem. "Kalhotky. Punčochy. Podvazkový pás. Boty. Teď pojď dolů a zvedni ruce. Podprsenu? Tu nepotřebuješ. A nyní šaty - a jsi hotová. Sluší ti to. Vypadáš dobře. Možná bych se mohl živit jako dámská komorná, když už bych se k ničemu jinému nehodil. Koupání, šamponování, masáže, česání, make-up, oblékání pro každou příležitost - už jsem se naučil dokonce i upravovat ti nehty tak, jak to máš ráda. Ještě něco, madam?"

"Jsi skvělý komorník, drahý."

"Ano, grokují, že jsem. Vypadáš tak dobře, že z tebe asi zase všechno sundám a udělám ti masáž. Tu sbližovací."

"Ano, Michaele!"

"Myslel jsem, že už ses naučila čekat? Nejdřív mě musíš vzít do zoo a koupit mi buráky."

"Ano, Miku."

V Golden Gate Parku bylo chladno, ale Mike si toho ani nevšiml a Jill se už naučila, jak se takového pocitu zbavit. Přesto bylo příjemné si od kontroly tělních pochodů v teple opičího pavilonu odpočinout. Jill ovšem opičí pavilony neměla ráda - opice a lidoopi jí připadali až depresivně lidští. Potlačila svou nechuť a pomyslela si, že už vyrostla ze vši své přecitlivělosti a naučila se oné asketické, téměř mart'anské schopnosti radovat se z hmotných věcí. Už v ní nebudilo rozpaky veřejné páření a

vyměšování těchto zvířat - nebyla to jejich vina, že byla zavřena v klecích bez kousku soukromí. Mohla je teď pozorovat bez pocitu ošklivosti a její distingovanost přitom neutrpěla újmy. Ne, stále byli lidští a až příliš lidští - každý pohyb, každá grimasa či udivený ustaraný pohled jí připomínaly to, co měla na své vlastní rase ráda nejméně.

Jill se víc líbilo v pavilonu šelem. Měla ráda povýšenost lvích samců, mírnou mateřskost lvic, vznešenou krásu bengálských tygrů, z jejichž očí číselá džungle, pružné a smrtelně nebezpečné malé leopardy, zápach pižma, který ventilace nedokázala odstranit. Mike měl stejný vkus; mohli spolu trávit hodiny tady, u voliéry či v pavilonu plazů, nebo pozorovat tuleně. Jednou jí Mike řekl, že kdyby se musel vylihnout na této planetě, nejlepší dobrotou by pro něj bylo stát se lvounem.

Když Mike poprvé spatřil zoo, byl tak rozrušen, že mu Jill musela nařídít, aby čekal a grokoval, protože se už už chystal zvířata osvobodit. Nakonec připustil, že by většina z nich nedokázala žít na místech, kam by je vypustil - a že je zoo vlastně určitý druh hnízda. Uvažováním o tom strávil několik hodin tranzu a pak už nikdy nevyhrožoval, že odstraní mříže, sklo a drátěné pletivo. Vysvětlil Jill, že mříže tu jsou spíš proto, aby lidé nemohli dovnitř, než aby bránily zvířatům dostat se ven - což ze začátku nedokázal grókovat. Po této úvaze už Mike v žádném místě, kam přijeli, nevynechal návštěvu zoo - pokud tam samozřejmě nějaké bylo.

Ale dnes Mikovou rozladěností nemohla otrást ani velbloudí neláska k lidem. Nerozveselily jej ani opice. Stáli před klecí s rodinou kapucínů a dívali se, jak opice žerou, spí, starají se o mláďata, prohrabávají si srst a bezcilně bloumají po kleci, zatímco jim Jill házela buráky.

Hodila jeden opici v koutě, ale dříve, než ho obdarovaná stačila pozřít, větší samec jí jej nejen sebral, ale ještě jí uštědřil pár ran. Oloupené zvíře se nepokusilo pronásledovat svého trýznitele; bušilo jen pěstmi do podlahy a vrískalo bezmocným vztekem. Mike vážně přihlížel.

Opice se náhle přestala vztekat a vyrazila napříč klecí. Vybrala si zvíře ještě menší, než byla sama, srazila ho na zem a udělila mu pár štulců ještě horších, než jaké předtím utrpěla. Napadený se odplížil pryč a hlasitě kvílel. Ostatní kapucíni si jich nevšímali.

Mike zvrátil hlavu a rozesmál se - a smál se a smál. Zalapal po dechu, roztřásl se a začal se skládat k zemi, přičemž se stále smál.

"Miku, přestaň!"

Přestal se hroutit, ale výbuchy smíchu pokračovaly. Přispěchal dozorce. "Nepotřebujete pomoc, paní?"

"Mohl byste nám zavolat taxík? Pozemní, letecký - cokoli - musím ho dostat odsud... Není mu dobře."

"Mám zavolat sanitku? Vypadá to, že má záchvat."

"Cokoli!"

O několik minut později už Mika vedla do vzdušného taxíku. Udala adresu a sklonila se k mladíkovi. "Miku! Uklidni se, slyšíš?"

Trochu se utiřil, ale celou cestu kolísal mezi potlačovaným uchechtáváním a hlasitým smíchem, zatímco Jill mu otírala oči.

Odvlekla jej do bytu, svlékla z něj šaty a přiměla, aby si lehnul. "No dobře, drahý. Stáhni se, jestli to potřebuješ."

"Jsem v pořádku. Teď už jsem v pořádku."

"To doufám." Povzddechla si. "Vyděsil jsi mě, Miku."

"Omlouvám se, bratříčku. Já jsem byl taky vyděšený, když jsem prvně v životě zaslechl smích."

"Miku, co se stalo?"

"Jill... já grokuji lidi!"

"Cože?"

("??")

("Mluvím správně, bratříčku. Grokuji.")

"Už grokuji lidi, Jill... bratříčku... moje nejdražší... stvořeníčko s nádhernýma nohama a narkoticky nemravně necudnou náruživostí... perfektními prsy a poplácáníhodnou prdelkou... měkkým hlasem a jemnýma rukama. Moje děťátko."

"Michaele!"

"Jo, já ta slova znal - jen jsem nikdy nevěděl, kdy a jak je použít... ani proč chceš, abych je používal. Miluji tě, miláčku - už grokuji i lásku."

"Tu jsi grokoval vždycky. A já miluju tebe... ty můj hlad'ounký opičáku. Můj nejdražší."

"Opičáček, to je ono. Pojď sem, opičko, polož mi hlavu na rameno a řekni mi nějaký vtip."

"Jenom vtip?"

"Jen se ke mně přitul. Pověz mi vtip, který jsem nikdy neslyšel, a počkej, jestli se na správném místě začnu smát. A já se budu smát, jsem si tím jistý - a povím ti taky, proč je ten vtip směšný. Jill... já grokuji lidi!"

"Ale jak, drahý? Můžeš mi to říct? Používáš k tomu mart'anštinu? Nebo řeč myslí?"

"Ne. Celý vtip je v tom, že grokuji lidi. Já jsem lidi... takže se můžu vyjádřit v řeči lidí. Zjistil jsem, proč se lidé smějí. Smějí se, protože je svět bolí... a protože smích je jediná věc, která je před bolestí ochrání."

Jill se tvářila udiveně. "Možná jsem výjimka a nejsem lidi. Nerozumím ti."

"Ale ty jsi lidi, opičko. Grokuješ to tak automaticky, že na to nemusíš myslet. Protože jsi mezi lidmi vyrostla. Ale já ne."

Byl jsem jako štěně, které vyrůstá mimo psí prostředí - a které nemůže být jako jeho páni a nikdy se nenaučí být psem. Byl jsem tedy učen. Bratr Mahmoud mne učil. Jubal mne učil, spousta dalších lidí mne učila... a nejvíc jsi mne učila ty. Dnes jsem obdržel svůj diplom - a začal jsem se smát. Ten ubohý opičák."

"Který, miláčku? Zdálo se mi, že ten veliký je prostě darebák... a že opice, které jsem hodila burák, nebyla o nic lepší. Na tom nebylo přece vůbec nic směšného."

"Jill! Jill, zlatíčko! Nacpal jsem do tebe příliš mnoho mart'anštiny. Jistěže to nebylo směšné; bylo to tragické. Proto jsem se musel smát. Díval jsem se na klec plnou opic a náhle jsem pochopil všechnu tu krutost a darebáctví a všechny ty nevysvětlitelné věci, které jsem spatřil a četl a slyšel v době, kdy jsem byl u svých vlastních lidí - a najednou mne to tak zabolelo, že jsem se začal smát."

"Ale Miku - smích je reakce na něco krásného... ne ošklivého."

"Ano? Vzpomeň si na Las Vegas. Když jsi s ostatními děvčaty vstupovala na scénu, smáli se lidé?"

"No tedy... ne."

"Ale přitom jste byly nejkrásnější částí celého programu. Ted' grokuji, že kdyby se byli diváci smáli, bolelo by vás to. Ne, diváci se smáli, když komik zakopnul o své vlastní nohy a upadnul... a smáli se i jiným věcem, které nejsou dobrota."

"Ale ne každý se něčemu takovému směje."

"Že ne? Snad ještě negrokuji celou plnost. Ale najdi mi něco, co ti připadá směšné, zlato... vtip, nebo cokoli jiného - cokoli, co tě rozesměje, až se budeš za břicho popadat. Potom uvidíme, jestli v tom nenajdeme špatnost a zda se budeš smát, když ve vtipu žádná špatnost nebude." Na okamžik se zamyslel. "Grokuji, že kdyby se opice naučily smát, byly by lidmi."

"Možná." Jill začala sice pochybovačně, ale o to upřímněji z paměti dolovat vtipy, které jí připadaly neodolatelně k popukání, takové, při kterých by se nemohla nerozřehat:

"- ale ty baterky." ... "Já vím, jeden hlemýžď mě tu dnes obsluhoval." ... "- a ukrojil si chleba." ...

"Nespadne, je přitlučená hřebíkem!" ... "Asi tu maj sloni hnízdo." ... "- jen když se to nedozví maminka."

... "- a zavří pusy, nebo poškrábeš parkety!" ... "Krtek v noční košili." ... "- ale já jsem její manžel!" ...

"A hnojíte ten trávník už tři sta let?" ... "- copak nevidíte, jak se ty nudle třesou zimou?" ... "Nekoupí mi ho, on v něm seděl!" ... "- za pět dolarů nám ho přinesou do hotelu ukázat!"

Vzdala hledání "legračních" historek; stejně to jsou jen fantazie - a pokusila si vzpomenout na skutečný příběh. Vtipy ze života? Všechny vtipy, jež se opravdu staly, podporovaly Mikovu teorii, dokonce i ty nejnevinnější, nemluvě ani o humoru třeba sekundářů. Sekundáře by měli držet v klecích! Co zbývá? Ta historka, jak Elsa Mae ztratila kalhotky? Else Mae to moc směšné nepřipadalo. Nebo -

Pochmurně konstatovala: "Vrcholem veškerého humoru je očividně situace, když někdo spadne a natluče si zadek. Není to pěkný obraz lidské rasy, Miku."

"Ale je!"

"Prosím?"

"Myslel jsem si - a říkali mi - že "směšná věc" je dobrota. Není. Nikdy není směšná pro toho, komu se stane. Jako pro toho šerifa, co přišel o kalhoty. Dobrota je ve smíchu. Grokuji, že je to hrdinství... a sdílení... proti bolesti a lítosti a porážce."

"Miku, není přece dobrota smát se lidem."

"Ne, není. Ale já se nesmál té malé opičce. Já se smál nám. Lidem. A najednou jsem věděl, že já jsem lidi, a nemohl jsem přestat." Odmlčel se. "Tohle se těžko vysvětluje - ty jsi nikdy nežila mezi Mart'any, i když jsem ti o nich hodně vyprávěl. Na Marsu není nikdy nic k smíchu. Vše, co se nám lidem zdá směšným, se na Marsu buď stát nemůže, nebo se stát nesmí. Miláčku, to, co nazýváš 'svobodou', na Marsu neexistuje; všechno je tam naplánováno Starými. A ani ty komické příhody, které se na Marsu stanou, tam nejsou směšné, protože v nich není žádná špatnost. Například smrt."

"Smrt není směšná."

"Tak proč o ní existuje tolik vtipů? Jill, pro nás - pro nás lidi - je smrt tak smutná věc, že se jí musíme smát. Všechna ta různá náboženství, o nichž jsem četl: každou řádkou svých knih se popírají navzájem, ale každé z nich nabízí cesty, jak se smát dokonce i tváří v tvář smrti." Zmlkl a Jill cítila, že je na pokraji tranzu. "Jill? Bylo by možné, že jsem v náboženstvích pátral nesprávným směrem? Bylo by možné, že měla pravdu všechna náboženství?"

"To přece nejde! Miku, když má jedno z nich pravdu, pak se ostatní mýlí."

"Opravdu? Ukaž mi na obloze nejkratší trasu, kudy obletět vesmír. Nezáleží na tom, kam ukážeš, všemi směry je to nejkratší... a když směr, kterým ukazuješ, opíše kruh, vrátí se zpátky k tobě."

"Dobrá, co to dokazuje? Naučilš mě jednu pravdivou odpověď, Miku. Tys Bůh."

"A tys Bůh, má drahá. Jenže ten prvotní předpoklad, nezávislý na víře, říká, že každá víra je pravdivá."

"Prima. Pokud je každá víra pravdivá, pak chci právě teď uctívat Šivu." Jill energicky vstala.

"Ty můj pohánku," odpověděl měkce. "Vyženou tě ze San Franciska."

"Ale my máme namířeno do Los Angeles... a tam si toho nevšimnou. Ach! Tys Šiva!"

"Tanči, Kali, tanči!"

Uprostřed noci se probudila a spatřila Mika, jak stojí u okna a dívá se na město. ("Něco tě trápí, můj bratře?")

Obrátil se k ní. "Vždyť lidé přece nemusí být tak nešťastní."

"Miláčku můj! Asi bych tě měla dovézt domů. Velkoměsto ti nedělá dobře."

"Ale přesto nezapomenu. Bolest a nemoc a hlad a válčení - vždyť přece nic z toho není nutné. To vše je tak pošetilé jako ty opičky."

"Ano, drahý. Ale za to ty nemůžeš -"

"Ale můžu!"

"No... svým způsobem - snad. Ale tím vším netrpí jen tohle město. Trpí tím víc než pět miliard lidí. Pět miliard lidí pomoci nemůžeš."

"To je to, co bych rád věděl."

Udělal několik kroků a sedl si vedle ní. "Teď už je grokuji a dokážu se s nimi domluvit. Jill, dokázal bych vymyslet nové představení a přimět diváky, aby se od začátku až do konce nepřestali smát. Jsem si tím jistý."

"Tak proč to neuděláš? Pat by měla radost - a já taky. U Pat na to budeš mít dost klidu; sdíleli jsme s ní přece vodu, a tak se tam budeš cítit jako doma."

Mike neodpověděl. Jill ucítila, jak jeho mysl uvažuje a pokouší se grokovat. Čekala.

"Jill? Co musím udělat, abych byl vysvěcen na kněze?"

Část čtvrtá

JEHO SKANDÁLNÍ KARIÉRA

XXX.

NA MARS DORAZILA PRVNÍ SKUPINA MUŽŮ A ŽEN. Z původních třiaadvaceti osadníků přežilo sedmnáct a z nich se šest vrátilo zpět na Zemi. Budoucí kolonisté se na své nové působiště připravovali v Peru, v nadmořské výšce šesti tisíc stop. Argentinský prezident uprchl jedné noci s dvěma kufíky do Montevidea. Nový prezident požádal Vysoký soud o vydání uprchlíka nebo aspoň jeho kufíků. Poslední rozloučení s Agnes Douglasovou se konalo v soukromí Národní katedrály za účasti dvou tisíc lidí; komentátoři pěli ódy na statečnost, s jakou generální tajemník tu bolestnou ztrátu nesl. Tříletý kůň jménem Inlace vyhrál se zátěží 126 liber Kentucky Derby za sázkového kurzu padesát pět ku jedné. Dva diváci se přitom rozpojili: jeden dobrovolně, druhý na srdeční selhání.

Po celých Spojených státech se rozšířilo ilegální vydání neautorizované biografie Ďábel a reverend Foster. Do večera byly všechny výtisky spáleny, tiskařské štočky zničeny a spáchána řada škod na movitém i nemovitém majetku, ublížení na zdraví a zmrzačení, jakož i pár obyčejných přepadem a atentátů. Proslechlo se, že Britské muzeum vlastní kopii prvního vydání (nezakládalo se na pravdě) a že další exemplář je uložen ve Vatikánské knihovně (zakládalo se na pravdě, ale výtisk byl určen pouze pro církevní badatele).

V zákonodárném sboru Tennessee byl představen návrh zákona, který by stanovil Ludolfovo číslo rovné třem; byl opřipomínkován ve výboru pro veřejné vzdělání a morálku, prošel bez námitek Dolní sněmovnou a uvízl v Horní sněmovně. Skupina fundamentalistů, sdružujících členy různých vyznání, otevřela své zastoupení ve Van Buren v Arkansasu, aby sbírala prostředky k vyslání misionářů k Mart'anům. Na sbírku přispěl i doktor Jubal Harshaw, poslal však peníze jmenovitě a adresně vydavateli Nového Humanisty, který byl zuřivým ateistou a Harshawovým blízkým přítelem.

Jinak Jubal neměl příliš mnoho důvodů k radosti - o Mikovi bylo až příliš mnoho nových zpráv. Ne že by Jubala netěšily návštěvy Mika a Jill a ne že by se intenzivně nezajímal, jaké Mike dělá pokroky - zvláště poté, co v sobě objevil smysl pro humor. Ale Mike teď přijížděl jen zřídka a jeho nové činy Jubalovi moc po chuti nebyly.

Jubala nijak zvlášť netrápilo, že byl Mike vyhnán ze Spojeného teologického semináře, pronásledován smečkou rozzuřených teologů. Někteří z nich v Boha věřili, někteří nikoli - ale jednomyslně se shodli v nenávisti k Muži z Marsu. Jubal byl toho názoru, že jakoukoli pohromu vyjma lámání v kole si teologové jenom zaslouží - a chlapec potřeboval zkušenosti; příště bude chytřejší.

Nevadilo mu ani, když Mike pod falešným jménem a s Douglasovou pomocí vstoupil do ozbrojených sil Federace. Byl si jist, že se Mike žádným seržantem dlouho trápit nenechá - a co se stane s vojáky Federace, bylo Jubalovi srdečně jedno; sám byl starý nesmiřitelný reakcionář, který spálil svůj čestný propouštěcí list ve chvíli, kdy Spojené státy přestaly mít vlastní ozbrojené složky.

Jubal byl překvapen, jak málo problémů měl Mike jako "vojín Jones" a jak dlouho v armádě vydržel - skoro tři týdny. Mike svou vojenskou kariéru završil tím, že využil času vyhrazeného pro dotazy po skončení jedné z přednášek k tomu, aby objasnil svou teorii o zbytečnosti síly (s návrhem, aby byly přebytky obyvatelstva redukovány raději kanibalismem), a na závěr sám sebe nabídl jako pokusného králíka, proti němuž mohou použít jakoukoli zbraň a stejně se ukáže, že použití síly vůči jedinci s dobrým sebeovládáním je nejen zbytečné, ale i nemožné.

Nepřijali jeho nabídku; vyrazili s ním dveře.

Douglas Jubalovi umožnil nahlédnout do supertajné zprávy vydané pouze ve třech exemplářích, když jej předtím upozornil, že ani náčelník generálního štábu neví, že vojín Jones je Muž z Marsu. Jubal si zprávu prostudoval; obsahovala vesměs rozporuplná hlášení o tom, co se dělo, když byl Jones podroben výcviku se zbraní; k Jubalově údivu měli někteří svědci odvahu prohlásit pod přísahou, že viděli, jak zbraně zmizely.

Poslední odstavec si Jubal přečetl obzvlášť pečlivě: "Závěr: Posuzovaný je rozený hypnotizér a lze si představit jeho užitečnost pro zpravodajskou službu, není však vhodný pro žádnou z bojových složek. Na základě nízkého inteligenčního kvocientu (imbecil), výjimečně nízkého celkového hodnocení a paranoidních sklonnů (pocity velikašství) nedoporučujeme jeho vrozené schopnosti využívat. Doporučení: Zprostit služby pro neschopnost - bez penze a dalších požitků."

Mike se ještě na závěr dobře pobavil. Když na přehlídce, která se konala v poslední den Mikovy

vojenské služby, Mike pochodoval se svou četou kolem tribuny, octl se náhle velící generál se svým štábem zabořen až po pás do oněch bukolických odpadních produktů, které jsou sice coby symbol hojné v mluvě každého vojáka, nikoli však v hmotné podobě na vojenských přehlídkách. Hromada posléze zmizela a zanechala po sobě jen zápach a víru v davovou hypnózu. Jubal usoudil, že si Mike vypěstoval ohavnou zálibu v praktických žertících. Pak si ovšem vzpomněl na incident na lékařské fakultě, v němž v hlavních rolích figurovali mrtvola a děkan - a Jubal měl na rozdíl od děkana gumové rukavice. Stálo to za to!

Jubal vychutnával Mikovu nepříliš ošklivou vojenskou kariéru plnými doušky, protože ten čas strávila Jill doma. Když bylo po všem a Mike se vrátil, nezdál se být svým fiaskem nějak zkrúšen - naopak se vychloubal, že poslechl Jill a nenechal zmizet nikoho, jen pár mrtvých věcí... přestože, jak Mike grokoval, byla to skvělá příležitost, a nebýt Jilliny slabosti, mohl učinil Zemi hned o něco lepší. Jubal se s ním nehádal; sám měl obšírný seznam vhodných kandidátů.

Mikovy metody vývoje a duševního růstu byly unikátní, ale to tak nevadilo; Mike sám byl unikát. Ovšem to, k čemu dospěl nakonec - "Reverend doktor Valentine Michael Smith, A.B., D.D., PhDr., zakladatel a pastýř Církve všech světů, Inc". - pchá! Už bylo dost špatné, že se chlapec rozhodl stát se spasitelem, místo aby jako slušný gentleman nechal duše ostatních na pokoji. Ale to ohánění se všemi těmi tituly - Jubalovi z toho bylo na zvracení.

Nejhorší na tom bylo Mikovo tvrzení, že mu ten nápad vnukl Jubal tím, co mu vyprávěl o církvích a o tom, co dovedou. Jubal připustil, že něco takového říci mohl, ačkoli si na to nevzpomíná.

Mike se o celé operaci moc nešířil - pár měsíců strávil na jedné malinké a chudé vyšší škole, patřící jakési sektě, se zkouškou a bakalářskou hodností na závěr, telefonát na kněžský úřad a po něm vysvěcení na kněze oné přitroublé, leč státem uznané sekty, následovala doktorská disertace v oboru komparativní teologie - ta práce se stala ostatně chloubou školy, přestože byla prosta jakéhokoli závěru, nato mu byl udělen doktorský titul; zcela náhodou v té době přišel oné velmi chudé škole tučný příspěvek od anonymního dárce. Druhý, čestný doktorát za "příspěvek k meziplanetárnímu poznání" obdržel od jedné univerzity, která hbitě zareagovala, když jí Mike vzkázal, co požaduje za účast na konferenci o studiu solárního systému. Muž z Marsu už předtím odmítl skoro každého, od CalTechu až po Kaiser Wilhelm Institute; takové návnadě Harvard nemohl odolát.

No, teď se všichni můžou červenat jako ten jejich prapor, pomyslel si Jubal cynicky. Mike strávil několik týdnů jako pomocný kaplan ve své chudičké alma mater - a pak se se sektou rozešel pro teologický rozpor a založil si svou vlastní. Bylo to absolutně košer, právnicky neprůstřelné, jako metoda prastaré a známé už od dob Martina Luthera a člověku se z toho zvedal žaludek jako z týden starého plného odpadkového koše. Z truchlivého snění vytrhla Jubala Miriam. "Šéfe! Společnost!"

Jubal zvedl hlavu a spatřil nějaké auto, jak se právě chystá přistát na zahradě. "Larry, přines mi brokovnici! Přisahal jsem, že odstřelím každého dalšího tupce, který si mi sedne do růžových keřů!"

"Přistává na trávě, šéfe."

"Houkni na něj, ať zopakuje přistávací manévry. To by bylo, aby se do těch růží netrefil!"

"Vypadá to na Bena Caxtona."

"Taky že ano. Ahoj, Bene! Co si dáš k pití?"

"Nic, ty špatný vlive z povolání. Potřebuju si s tebou promluvit, Jubale."

"To už děláš. - Dorcas, přines Benovi sklenici teplého mléka; je mu špatně."

"Ale nedávej do něj moc sody," poroučel si Ben, "a ať je to mléko z lahve se třema hvězdičkama. Chci si promluvit soukromě, Jubale."

"Dobře, pojďme nahoru do pracovny - ačkoli jestli dokážeš cokoli utajit před touhle omladinou, prozrad' mi, prosím tě, jak to děláš."

Poté, co se Ben náležitě (a ve třech případech i nehygienicky) přivítal s členy rodiny, odebrali se do patra.

Když zdolali schody, Ben se vyjevil. "Kde to kčertu jsem? To tu bylo?"

"Á, ty jsi neviděl nové křídlo. Máme navíc dvě ložnice a další koupelnu v přízemí - a tady nahoře je moje galerie."

"Tady je pomník, že by to vydalo na celý hřbitov!"

"Bene, ovládej se. Pomníky se staví mrtvým politikům, tohle jsou sochy a navíc umělecká díla. Buď tak laskav a hovoř o nich uctivým tónem, nebo se rozzuřím. Toto jsou repliky těch největších sochařských děl, která tahle zatracená planeta kdy vyprodukovala."

"No, tuhle ohavnost jsem tu už viděl... ale kdes vzal ty ostatní krámy?"

Jubal se obrátil k replice Krásné Heaulmi?re. "Neposlouchej ho, má petite ch?re - je to barbar a jinak mluvit neumí." Položil jí dlaň na krásnou, avšak zpustošenou tvář a pak se jemně dotkl prázdného, scvrklého prsu. "Vím, jak se cítíš... dlouho už to trvat nebude. Trpělivost, má milovaná."

Otočil se k Caxtonovi a řekl briskně: "Bene, tvůj rozhovor bude muset počkat, než ti udělím lekci, jak se dívat na sochy. Byl jsi hrubý na dámu. To nemohu tolerovat."

"Cože? Nedělej hlouposti, Jubale; ty jsi na dámy hrubý tucetkrát za den - a na živé dámy!"

Jubal zaburácel: "Anne! Nahoru! A vezmi si plášť!"

"Ty moc dobře víš, že ke stařeně, která pro tohle seděla modelem, bych takhle drzý nebyl. Nedokážu ale pochopit toho takzvaného umělce, který podle mladého děvčete vysochá její prababičku... a tvůj nevкус, že se něčím podobným můžeš obklopit."

Objevila se Anne, zahalená v plášti. Jubal si jí všiml. "Anne, byl jsem na tebe někdy hrubý? Nebo na některou jinou?"

"Chceš po mně názor."

"Přesně tak. Nejsme u soudu."

"Nikdy jsi na žádnou z nás hrubý nebyl, Jubale."

"Vidělas mě, že bych byl někdy hrubý na kteroukoli dámu?"

"Viděla jsem tě být záměrně hrubého na ženu. Na dámu nikdy."

"Ještě jeden názor. Co si myslíš o tomhle kusu bronzu?"

Anne pohlédla na Rodinovo vrcholné dílo a pomalu pronesla: "Když jsem to viděla poprvé, připadalo mi to příšerné. Ale časem jsem došla k závěru, že by to mohla být i nejkrásnější věc, jakou jsem kdy spatřila."

"Díky. To je všechno." Anne odkráčela. "Chceš se hádat, Bene?"

"Hádat? Když se hádám s Anne, tak vždycky odepišu celý den. Ale negrokuju to."

"Dávej pozor, Bene. Hezké děvče může vidět každý. Umělec se ale podívá na hezké děvče a dokáže v ní vidět stařenu, která se z ní stane. Lepší umělec se podívá na stařenu a spatří hezké děvče, kterým kdysi byla. Ale velký umělec se může dívat na stařenu, zpodobnit ji přesně tak, jak vypadá, a přinutit diváka, aby viděl ono hezké děvče, kterým kdysi byla... a nejen to. On dokáže přimět i diváka citlivého asi jako hroch, aby viděl, že ta krásná mladá dívka ještě žije, uzavřená v tom zchátralém těle. Přiměje tě pocítit, že to děvče uvnitř nikdy nezestárlo na víc než na osmnáct let... bez ohledu na to, co napáchal nemilosrdný čas. Prohlédni si ji, Bene. Tobě a mně stárnutí nevádí - ale jim ano. Prohlédni si ji!"

Ben si ji prohlédl. Po chvíli Jubal drsně prohlásil, "No dobře. Vysmrkej se a pojď dál."

"Ne," zaprotestoval Caxton. "Co tahleta? Je mi jasné, že je to dívka. Ale proč je zkroucená jako preclík?"

Jubal se podíval na repliku "Karyatidy, která se zhroutila pod svým kamenem". "Nečekám, že oceníš krásy, které tu postavu činí něčím mnohem větším než obyčejným preclíkem, ale mohl bys alespoň ocenit to, co tím říká Rodin. Co mají lidé z toho, že se dívají na krucifix?"

"Víš, že nechodím do kostela."

"Přesto je ti jistě známo, že umělecká ztvárnění ukřižování jsou obvykle ohavná - a ta v kostelích jsou z nich nejhorší... krev vypadá jako kečup a Kristus na kříži zase jako chrástítko... kterým určitě nebyl. Byl to statný muž, svalnatý a zdravý. Ale na většinu lidí má špatný portrét stejné účinky jako dobrý. Nevidí na něm vady - ale jen symbol, který v nich burcuje ty nejhlubší city; připomíná jim utrpení a ukřižování Boží."

"Jubale, já myslel, že nejsi křesťan?"

"A musím snad být proto slepý k lidskému citění? I ten nejzpackanější sádrový krucifix dokáže v lidském srdci probudit tak intenzivní emoce, že už pro ně zemřely spousty lidí. Umělecké provedení takového symbolu je nepodstatné. Zde máme jiný symbol lidských emocí - ale zhotovený s mistrovskou dokonalostí. Bene, po tři tisíce let architekti staví budovy se sloupy ve tvaru ženských postav. Po celé té

době přišel Rodin a upozornil všechny, že takové břemeno je pro dívku příliš těžké. Neřekl, "Heleďte, vy chytráci, když už tam musíte mít postavu, dejte tam svalnatého mužského." Ne, on jim to předvedl. Tato ubohá malá karyatida se pod svým břemenem zhroutila. Je to poctivé děvče - stačí se jí podívat do tváře. Seriózní, nešťastná ze svého selhání, nikoho neobviňuje - dokonce ani bohy... a stále se pokouší svůj náklad znovu vzepřít, přestože ji drtí k zemi.

Znamená však víc než jen kvalitní umění, které poukazuje na umění špatné; ztělesňuje také každou ženu, která si vzala na svá bedra větší náklad, než může unést. Ale nejen ženu - ten symbol znamená každého muže i ženu, kteří se prolopotili životem a bez reptání dřeli, než byli rozdraceni svým břemenem. Znamená odvahu, Bene, a taky vítězství."

"Vítězství?"

"Vítězství poražených, a to je nejvyšší vítězství, jakého lze dosáhnout. Ta dívka se nevzdala, Bene; stále se snaží ten kámen zvednout, přestože ji už rozdrtil. Ona je otcem, který chodí do práce, zatímco mu rakovina pohlcuje útroby, aby mohl domů přinést ještě jednu výplatu. Ona je dvanáctileté dítě, které se snaží stát se matkou svým bratrům a sestrám, protože jejich máma odešla na nebesa. Ona je operátorkou v centrále, která zůstává na svém místě, přestože jí kouř a oheň uzavírá cestu k úniku. Ona je všemi těmi neznámými hrdiny, kteří nezvládli svůj úkol, ale do poslední chvíle se o to nepřestali pokoušet. Pojd'. Až půjdeš kolem ní, zasalutuj a pak se pojd' podívat na mou Malou mořskou vílu."

Ben vzal jeho žádost doslova. Jubal to nekomentoval. "Tak tuhle," pokračoval ve výkladu, "mi nedal Mike. Ani jsem Mikovi nevysvětloval, proč ji mám... neboť je jasné už na první pohled, že je to jedno z nejnádhernějších děl, jaké kdy oko a ruka člověka stvořily."

"Tak tady opravdu výklad nepotřebuju - ta je krásná!"

"Což je dostatečná výmluva, stejně jako u koťat a motýlů. Ale není to všechno. Není to tak docela mořská panna - vidíš? Ani člověk. Sedí na zemi, kterou si zvolila ke svému životu... a navěky se upřeně dívá do moře a teskní po tom, co opustila. Znáš tu pohádku?"

"Hans Christian Andersen?"

"Ano. Sedí v kodaňské zátoce a ztělesňuje každého, kdo musel kdy učinit obtížné rozhodnutí. Nelituje toho, ale musí za to platit; za každé rozhodnutí se musí platit. Cenou není jen nekonečná touha po domově. Nikdy se nestane opravdovým člověkem; když používá svých draze vykoupených nohou, každý krok cítí, jako by šla na jehlách. Bene, já mám dojem, že Mike chodí stále na jehlách - ale neříkej mu to, prosím."

"Neřeknu. Radši bych se na ni díval a na ty jehly nemyslel."

"Je to krasavice, vid'? Jak by se ti líbilo zlákat ji do postele? Byla by mrštná jako tuleň, ale taky tak kluzká."

"To jsou kecy! Jsi zlý dědek, Jubale."

"A každý rok jsem zlejší a zlejší. Ostatní sochy už necháme být - obvykle si dopřávám jen jednu za den."

"To stačí. Cítím se jako po třech drincích. Jubale, proč sochy jako tahle nestojí víc na očích?"

"Protože se svět zcvoknul a umění vždycky dodává barvu duchu své doby. Rodin zemřel v době, kdy se celý svět nadchl pro jeho umění. Jeho následníci si všimli, jaké úžasné věci dokázal se světlem, stínem, hmotou a kompozicí, a okopírovali je. Nevšimli si ale, že ten velký mistr svými díly vyprávěl příběhy, které obnažovaly lidské srdce. Začali pohrdat malbami a sochami, které vyprávěly příběhy - prostě okopírovali Rodina doslova. A pak přešli k abstrakci."

Jubal pokrčil rameny. "Nic proti abstraktním vzorům - pokud jsou na tapetách nebo linoleu. Ale umění je proces vzbuzování lítosti a strachu. To, co provozují moderní umělci, je pseudointelektuální masturbace. Tvůrčí umění je kontakt, jímž umělec burcuje v publiku nějaké emoce. Hoši, kteří se k tomu nehodlají snížit - nebo to nedokážou -, o publikum přijdou. Obyčejný chlápek si nekoupí umění, které s ním nic neudělá. A pokud ano, pak jedině proti své vůli - prostřednictvím daní a podobných věcí."

"A já se vždycky divil, proč mě umění nezajímá ani za mák. Myslel jsem si, že je nějaká chyba ve mně."

"Hmm, člověk se musí naučit se na umění dívat. Ale je na umělci, aby použil řeč, které lidi rozumějí. Většina těch dnešních frajerů ani nechce používat jazyk, který se ty a já dokážeme naučit. Radši si

pohrdlivě odfrknou, protože ti "hlupáci", "nepochopili", co svým dílem chtěli říct. Pokud vůbec něco chtěli říct. Nesrozumitelnost je úniková cesta pro neschopné. Bene, řekl bys, že já jsem umělec?"

"No, píšeš pěkné škváry."

"Děkuju ti. Umělec je slovo, kterému se vyhýbám ze stejného důvodu, pro nějž nemám rád oslovení "doktore". Ale já jsem umělec. Většina z mých výtvorů nestojí za víc než za jedno přečtení - a pro čtenáře, kteří už vědí to málo, co lidem mohu říci, ani za to ne. Ale jsem poctivý umělec. To, co napíšu, tvořím se záměrem, abych zasáhl publikum - a pokud možno v něm vzbudil lítost a strach... nebo aspoň mu zkrátil dlouhou chvíli. Ale nikdy se neuchyluji k jazyku, kterému nerozumí, ani nehledám u jiných spisovatelů nějaké techniky či podobné haraburdí. Chci od zákazníka pochvalu vyjádřenou v penězích, protože jsem pohnul jeho city - anebo nechci nic. Podpora umění - houby! Umělec podporovaný státem je neschopná děvka! Hergot, trefil ses mi do bolavého místa. Nalej si a povídej, co máš na srdci."

"Jubale, jsem nešťastný."

"To je něco nového?"

"Mám pár čerstvých trablů navíc." Ben se zamračil. "Nejsem si jistý, zda o nich chci mluvit."

"Tak si poslechni ty moje."

"Ty máš nějaké problémy? Jubale, vždycky jsem si myslel, že jsi jediný, komu se na ně podařilo vyzrát."

"Hmm, někdy ti budu muset vyprávět o svém manželství. Ano, mám starosti. Odešel Duke - víš o tom?"

"Vím."

"Larry je dobrý zahradník - ale mašinky, které udržují v chodu tenhle dům, se rozpadají. Dobří mechanici jsou dneska vzácnost. A taková, co by ještě navíc zapadli do téhle domácnosti, ti už vůbec neexistují. Pořád sháním opraváře - ale pokaždé, když nějaký přijde, jsou s ním jenom mrzutosti. Všichni by si nejradši nechali zaplatit zlatými nuggety, a přitom nedokážou ani zašroubovat vrut, aniž si vrazí šroubovák do ruky. Já ostatně taky ne, takže jsem jim vydán na milost a nemilost."

"Upřímně s tebou cítím, Jubale."

"Vykašli se na sarkasmus. Mechanici a zahradníci jsou užiteční, ale sekretářky nepostradatelné. Dvě z těch mých jsou těhotné a jedna se právě vdává."

Caxtona to očividně vyvedlo z míry. Jubal zavrčel. "Neboj, nevymýšlím si. Děvčata jsou teď našťavaná, protože jsem si tě odvedl, aniž jsem jim dopřál čas na vytahování. Takže až ti to všechno budou vyprávět, tvař se překvapeně."

"Uf. Která se vdává?"

"Není to snad jasné na první pohled? Tím šťastným mužem je ten obratný mluvka a uprchlík z písečných bouří, náš drahý vodní bratr Stinky Mahmoud. Dal jsem mu na srozuměnou, že kdykoli budou pobývat v této zemi, musí bydlet tady. Ten darebák se smál a odpověděl, že to už jsem mu nabídl dávno." Jubal si odfrkl. "Kdyby to dodržoval, nemuselo by to být tak zlé. Ještě bych z ní vyrazil nějakou práci."

"To asi ano, ona ráda pracuje. A ty druhé dvě jsou těhotné?"

"To ti povím. Tvrdí, že s dětmi zůstanou tady, takže se asi budu jezdit uklidňovat do lázní. Víš, jak mi děti rozházejí pracovní rozvrh? Ale proč si myslíš, že ani jedno z těch požehnaných břichů nenáleží nevěstě?"

"No, napadlo mě, že na to je Stinky moc konvenční... nebo opatrný."

"Stinky by neměl na vybranou. Bene, celá léta jsem studoval ženské a pokoušel se vystopovat klikaté cesty uvažování těch jejich deformovaných mozečků, ale jediné, co jsem zjistil, je fakt, že když se děvče rozhodne do toho šlápnout, tak do toho šlápně. Mužský může jen splnit, co se po něm žádá a čemu se stejně neubrání."

"Dobře, a která z nich je tedy zatím bez úhony i bez ženicha? Miriam? Nebo Anne?"

"Zadrž, já jsem neřekl, že je nevěsta těhotná... a ty za nevěstu zřejmě považuješ Dorcas. Kdepak. Arabštinu studuje Miriam."

"Vážně? Kam jsem dal oči!"

"Tak tak."

"Ale Miriam byla na Stinkyho vždycky tak naježená -"

"A to se živiš odhalováním skandálů. - Viděl jsi někdy, jakým způsobem dávají najevo lásku desetileté školačky?"

"Ano, ale - Dorcas předváděla úplně všechno, snad až na břišní tance -"

"To je její přirozené chování. Dej si pozor, aby ses tvářil překvapeně, až ti Miriam ukáže svůj prsten - je veliký jako vejce ptáka Noha a zhruba stejně vzácný. Co se týče těch ostatních, pámbu ví, které vlastně budou mít ten potěr. Jen měj na paměti, že z mojí nevědomosti mají radost... proto jsem tě taky předem varoval, abys věděl, že je při činu nikdo nenačapal a že se rády tváří jakoby nic. Ony nic. Ony muzikanti." Jubal si povzdechl. "Jsem už příliš starý, než abych se těšil z dupotu dětských nožek - ale nechci za žádnou cenu přijít o svoje sekretářky - a děvčata, která mám rád. Tenhle dům je stále vzhůru nohama od chvíle, kdy Jill připravila Mika o věnec. Ne že bych ji nějak obviňoval... a myslím, že ani ty ne."

"Ne, ale - Jubale, ty máš pocit, že to byla Jill?"

"Co?" Jubal se podívil. "A kdo tedy, pokud ne ona?"

"Kdo se moc ptá, moc se dozví. Když jsem položil tutéž otázku Jill, tak mne odpálila. Jestli jsem ji pochopil správně, tak to prý byla jen otázka náhody, která z nich to provede první."

"Hmm... ano. Tomu bych věřil."

"Jill si to myslí. Domnívá se, že pro Mika bylo jen dobře, když někoho svedl nebo byl sveden, a že to byl nejlepší způsob, jak ho připravit pro život. Což ledacos napovídá, pokud znáš způsob Jillina uvažování."

"Hergot, já neznám ani způsob vlastního uvažování. Co se týče Jill, nenapadlo by mě, že se dá na kázání, ať už je zamilovaná, čili nic - takže nevím, jak uvažuje."

"Moc toho nenakáže - ale k tomu se dostaneme. Jubale, co jsi vyčetl z kalendáře?"

"Z kalendáře?"

"Pokud Mikovy návštěvy časově odpovídají, pak si myslíš, že to byl Mike - v obou případech."

Jubal se zatvářil vyhýbavě. "Bene, neřekl jsem nic takového."

"Starou belu jsi neřekl. Povídal jsi, že se tváří jakoby nic. Já vím, jak na ženské působí ten zatracený superman."

"Zadrž, synu - je to náš vodní bratr."

"Já vím," odušil nevzrušeně Ben. "Mám ho taky rád. Ale to je jen další důvod, proč se ženské tváří jakoby nic."

Jubal se upřeně díval do své sklenice. "Bene, mně se zdá, že tys to mohl být ještě spíš než Mike."

"Jubale, ty ses zbláznil!"

"Jen klid. Možná máš pravdu a já se taky při miliardě jmen Božích snažím strkat nos do záležitostí jiných lidí co nejmen, ale sluch a zrak mi ještě celkem slouží. Když mi domem propochoduje dechová kapela, tak si toho všimnu. Pod touhle střechou už jsi spal mockrát. Spal jsi sám?"

"Ty mizero! Tedy, tu úplně první noc jsem spal sám."

"V tom případě zřejmě Dorcas nebyla ve své kůži. Ne, tu noc jsi byl pod sedativy - to se nepočítá. A ještě někdy jsi spal sám?"

"Tvá otázka je irelevantní, nepodstatná a pod mou důstojnost."

"Taky odpověď. Povšimni si, prosím, že nové ložnice jsou od mé vlastní nejdál, jak to jen bylo možné. Zvuková izolace stěn není nikdy stoprocentní."

"Jubale, a nemohl bys být pachatelem ty?"

"Já?"

"O Dukovi a Larrym ani nemluv. Jubale, široko daleko každý ví, že si držíš nejkrásnější harém od časů osmanské říše. Nevykládej si to špatně - oni ti závidí. Ale považuj tě za starého chlápceho kozla."

Jubal zabubnoval prsty na opěradlo křesla. "Bene, nevádí mi, když se mnou mládí zachází neuctivě. Ale v tomto směru trvám na tom, aby se na můj věk bral ohled."

"Promiň," ucedil Ben škrobeně. "Myslel jsem si, že když nemáš zábrany, abys rozmazával můj sexuální život, nebude ti vadit, pokud budu stejně upřímný."

"Ne, ne! Bene, špatně jsi mě pochopil. Požaduji, aby dívky braly ohled na můj věk - co se téhle

záležitosti týče."

"Aha."

"Jak jsi správně podotkl, jsem starý - dost starý. Jen tak mezi námi, těší mě, že můžu říct, že jsem ještě stále chlípny. Ale chlípnost není určujícím prvkem mého chování. Rád bývám důstojný, i když se oddávám svým oblíbeným zábavám - kterých, a to mi můžeš věřit, jsem si v životě užil měrou vrchovatou a necítím potřebu si je zopakovat. Bene, muž mého věku, který vypadá jako chudinská čtvrt' v asanaci, samozřejmě může dostat do postele mladou holku - a možná ji i pohladit po hlavě a poděkovat za ochotu; jde to pomocí jedné z těchto tří věcí: peněz... jejich ekvivalentu v podobě závěti, společného majetku a podobně, a - jen tak mimochodem: dovedeš si představit, že by některá z těch čtyř šla s chlapem do postele pro něco takového?"

"Ne. Ani jedna."

"Děkuji vám, pane. Já se stýkám jenom s dámami a těší mne, že to víte. Třetí možnost je nanejvýš ženská. Krásná mladá dívka si takovou vykopávku vezme do postele, protože má dotyčného ráda, je jí ho líto a chce mu udělat radost. Mohl by to být tenhle případ?"

"Mno... mohl. Kterákoli z nich by toho byla schopná."

"Taky si to myslím. Jenže dámám by sice ten důvod stačil, ale zase nestačí mně. Mám svou důstojnost, vážený pane - a proto mě laskavě vyškrtněte ze seznamu možných pachatelů."

Caxton se zazubil. "No dobře, ty stará netykavko. Doufám jen, že až mi bude tolik, co tobě, budu o něco méně charakterní."

Jubal se usmál. "Lepší je být charakterní a odolat než být zklamán. A teď k Dukovi a Larrymu: nevím a ani mne to nezajímá. Kdykoli sem někdo přijde bydlet nastálo, dám mu jasně najevo, že toto není ani fabrika, ani nevěstinec, ale domov... a jako v každém domově tu vládne kombinace anarchie s tyraní, přičemž demokracie tu nemá místo, a jako v každé rodině, i tady si každý dělá, co chce, s výjimkou toho, co nařídím, a o mých nařízeních se nediskutuje. Má tyranie ale nikdy nezasahuje milostný život. Děti si ve svých osobních záležitostech udržovaly rozumnou míru soukromí. Alespoň -" Jubal se usmál, "- dokud se nám nevymkl z ruky ten marťanský živel. Možná, že Larry a Duke trávili většinu času tůň, že zavlékali děvčata do křoví. Ale žádný křik jsem nikdy neslyšel."

"Takže přece jen podezříváš Mika."

Jubal se zakabonil. "Ano. Ale o to nic - říkal jsem ti přece, že byla děvčata šťastná a jako z cukru... a já mám peněz dost, navíc bych o ně mohl kdykoli pumpnout i Mika. Jejich děti trpět nouzí nebudou. Jenže mně dělá starosti Mike samotný, Bene."

"Mně taky, Jubale."

"A Jill jakbysmet."

"Problém není v Jill. Problém je v Mikovi."

"Hergot, proč ten kluk nemůže jít domů a nechat toho pitomého plácání z kazatelny?"

"Mmm... když on přímo tohle nedělá." Ben se podrbal na hlavě. "Právě jsem od něj přijel."

"Fakt? A proč jsi to neřekl?"

Ben si povzdechl. "Nejdřív jsi povídal o umění, pak jsi mi brečel na rameni a teď chceš vědět, co je nového."

"Hmm... tak povídej."

"Stavil jsem se u něj cestou domů z konference v Kapském Městě. To, co jsem viděl, mě k smrti vyděsilo - a tak jsem se jen stavil v kanceláři a hnal jsem se k tobě. Jubale, nemohl bys nějak s Douglasem dohodnout, aby mu zkrouhnul apanáž, a tím tomu učinil přítrž?"

Jubal zavrtěl hlavou. "Jak Mike nakládá se svým životem, je jeho věc."

"Kdybys viděl to, co já, změnil bys názor."

"Nezměnil! Ale i kdyby, stejně s tím nic provést nemůžu. A Douglas taky ne."

"Jubale, Mike se smíří s jakýmkoli rozhodnutím, které ohledně jeho peněz uděláš. Patrně ho ani nepochopí."

"Ale pochopí! Bene, nedávno Mike napsal závět' a poslal mi ji, abych mu ji zkontroloval. Je to jeden z nejmazanějších dokumentů, jaký jsem kdy viděl. Zjistil, že má větší majetek, než jaký jeho dědici mohou využít - a tak ho část vynaložil na to, aby ohlídal ten zbytek. Je to pojištěné nejen proti všem nárokům,

kteře mohou vznést příbuzní jeho zákonných i biologických rodičů - nevím, jak to zjistil, ale ví, že je levoboček - ale taky proti nárokům příbuzných celé posádky Posla. Vymyslel způsob, jak se vyhnout soudním žalobám zklamaných dědiců - a narařičil to tak, že by ti příživníci museli bezmála svrhnout vládu, aby jeho závěť zvrátili. Ta závěť dokazuje, že Mike ví o každé akci a položce na kontě a že nezapomněl na žádnou eventualitu. Nenašel jsem nic, co bych mu mohl vytknout -" (včetně částky určené pro tebe, můj bratře! pomyslel si v duchu Jubal) "- takže mi netvrd', že bych se mohl s Douglasem dohodnout a o ty prachy ho nějak obrátit!"

Ben se tvářil zasmušile. "Kéž bys mohl."

"Nemůžu. Ale i kdybych mohl, stejně by nám to nepomohlo. Mike si už skoro rok nevyzvedl z konta ani dolar. Douglas mi kvůli tomu volal - Mike mu neodpovídá na dopisy."

"Ani dolar? Jubale, vždyť on dost utrácí."

"Možná mu ten humbuk s církví hodně vynáší."

"To je na tom nejdivnější. Není to vlastně církev."

"A co to tedy je?"

"No, hlavně jazyková škola."

"Ještě jednou?"

"Učí tam mařanštinu."

"Pak bych tedy byl rád, aby tomu neřikal církev."

"Možná že to církev je, alespoň podle definice zákona."

"Podívej, Bene, i zimní stadion může být kostel - dokud nějaká sekta bude tvrdit, že je bruslení nezbytným úkonem při jejich uctívání Boha - nebo že je to dokonce uctívání samotné. Když můžeš oslavovat Boha zpěvem, proč bys nemohl totéž činit bruslením? V Malajsii jsou chrámy, které cizinci připadají jako hadí farma... a přesto se na ně vztahují tytéž zákony Vysokého soudu, které chrání i naše sekty."

"Mike taky chová hady. Jubale, copak ten zákon nemá nějaké meze?"

"Mmm... tot' otázka. Církev obvykle nemůže za úplatu věštit budoucnost nebo vyvolávat duchy zemřelých - ale může přijímat peněžité dary, které jsou vlastně poplatkem. Obětování lidí je protizákonné - ale na pár místech téhle planety se stejně praktikuje... a možná i tady v této bývalé zemi neomezených svobod. Věci, které jsou oficiálně zakázány, lze provozovat uvnitř svatyně bez účasti cizích zvědavců. Proč, Bene? Dělá Mike něco, za co by ho mohli zavřít?"

"Hm - pravděpodobně ne."

"No, jestli si dává pozor - fosteriti dokazují, že dneska projde skoro všechno. Rozhodně mnohem víc, než za co byl zlynčován Joseph Smith."

"Mike se toho od fosteritů přiučil hodně. A to je taky to, co mne děsí."

"Ale co tě vlastně děsí?"

"Jubale, to je tajemství vodních bratří."

"Musí snad členové Mikovy sekty nosit jed v dutém zubu?"

"Jed není zapotřebí - ale u členů úzkého kruhu se očekává, že jsou schopni se dobrovolně rozpojit."

"Tak daleko jsem se nikdy nedostal, Bene. Znam ale způsoby, jak odejít z tohoto světa, když už nic jiného nezbývá. To ještě není tak zlé."

"Jubale, říkal jsem ti, že Mike pěstuje hady. Myslel jsem to obrazně i doslova - to místo je plné hadů. Nezdravá hadí díra. Mikův chrám je velký. Je tam sál pro veřejné mítinky, menší sálky pro akce pro zvané, spousta menších pokojů - a obytný trakt. Jill mi poslala radiogram s instrukcemi, kam mám jít, takže mne z vozu vysadili v zadní uličce a dovnitř jsem vstoupil soukromým vchodem. Obytná část je nad velkým sálem a poskytuje maximální soukromí - přesto je blízko centra všeho dění a celý chrám je ve městě."

Jubal přikývl. "Ať se chováš zákonně, nebo nezákonně, zvědaví sousedé jsou vždycky nepříjemní."

"Zřejmě je to taky napadlo. Vnější dveře se přede mnou otevřely; předpokládám, že jsem byl prohledán, ačkoli jsem žádný detektor neviděl. Následovaly další dvojce automatické dveře - a potom dopravní potrubí. Jubale, to nebylo normální potrubí. Neovládal ho cestující, ale někdo zvenku. Ani pocit za jízdy nebyl normální."

"Já jsem potrubí nikdy nepoužil a ani nepoužiju," prohlásil pevně Jubal.

"To jejich by ti nevadilo. Vznášel jsem se nahoru jemňounce jako na péřovém polštářku."

"Bene, já nedůvěřuji složitým přístrojům. Někdy koušou." Jubal zauvažoval. "Mikova matka ale byla jedním z největších konstruktérů všech dob a ani jeho otec - skutečný otec - nebyl v tomto oboru nejhorší. Pokud Mike zdokonalil dopravní potrubí tak, že ho mohou použít i lidé, není se čemu divit."

"Může to tak být. Vyjel jsem až nahoru a vystoupil, aniž jsem se musel něčeho chytat nebo spoléhat na bezpečnostní síť - ostatně jsem ani žádnou neviděl, abych pravdu řekl. Prošel jsem dalšími automatickými dveřmi a octl jsem se v obrovském obývacím pokoji. Podivně zařízeném a spíš strohém. Jubale, o tobě se říká, že máš výstřední bydlení."

"Nesmysl! Můj nábytek je jednoduchý a pohodlný."

"A přesto je to tu konvenční jako dívčí škola tety Jane v porovnání s Mikovými bizarnostmi. Jen jsem tam vlezl a už jsem nevěřil svým očím. Kočka, tetovaná od hlavy až k patě - a neměla na sobě vůbec nic. Kruci, vždyť ona byla tetovaná úplně všude. Já myslel, že mám vlčí mlhu!"

"Jsi velkoměstský balík, Bene. Já jsem se už s jednou tetovanou dámou setkal. Moc hezké děvče."

"No..." připustil Ben, "tahle byla taky hezká, když si člověk zvykl na tu obrazovou dekoraci - a na to, že s sebou obvykle nosila hada."

"Přemýšlím, jestli nemluvíme o té samé. Úplně tetované ženské jsou vzácné. Jenže ta dáma, kterou jsem znal před třiceti lety, se hadů úplně normálně bála. Já osobně mám hady rád... a těším se, že se s tvou přítelkyní setkám."

"Pokud si zajedeš k Mikovi, tak se s ní setkáš. Dělá mu něco jako majordoma. Jmenuje se Patricia - ale říkají jí Pat nebo Patty."

"Ach, ano! Jill o ní hodně mluvila. O tom tetování se ale nikdy nezmínila."

"Podle věku by to mohla být ta tvá známá. Když jsem řekl kočka, mluvil jsem o prvním dojmu. Vypadá tak na pětadvacet, ale tvrdí, že tolik je jejímu nejstaršímu dítěti. Přiklusala ke mně, smála se od ucha k uchu, vrhla se mi kolem krku a dala mi pusu. Ty jsi Ben. Vítej, bratře! Dám ti vodu!"

Jubale, dělám dlouhá léta v novinách a už jsem něco zažil. Ale v životě jsem ještě nedostal pusu od divné buchtý, oblečené jen v tetování. Mně ti bylo tak trapně."

"Chudáčku."

"Jdi do háje, nebyl bys na tom o nic líp."

"Ne. Říkal jsem přece, že jsem už jednu tetovanou dámu potkal. Ony si v tom tetování připadají oblečené. Nebo to aspoň platilo o mé přítelkyni Sadako. Byla to Japonka. Je ovšem pravda, že Japonci své tělo nevnímají tak jako my."

"Aha," utrousil Ben. "Tak tahle nevnímala své tělo, jen to tetování. Až umře, tak chce, aby ji vycpali a nahou postavili jako sochu na počest George."

"George?"

"Jo. To byl její muž. K mému ulehčení už je v nebi... ačkoli o něm mluvila, jako by si jen odskočil do hospody pro pivo. Ale Patty je skutečně dáma... a tak mě z těch rozpaků brzo vysvobodila -"

XXXI.

NEŽ SE BEN CAXTON VZPAMATOVAL, Patricia Paiwonski mu uštědřila celou sérii bratrských polibků. Vycítila jeho rozpaky a trochu ji to překvapilo. Michael ji instruoval, aby Bena očekávala a vtiskla si do paměti jeho tvář. Bylo jí známo, že Ben je bratrem se vši plností, bratrem Vnitřního hnízda, a Jill s ním je sblížena více než s kýmkoli jiným vyjma Michaela.

Přirozeným rysem Patriciiny povahy však byla nekonečná touha činit ostatní lidi stejně šťastné, jako byla ona sama, a proto poněkud zbrzdila intenzitu svého přivítání. Vyzvala Bena, aby si odložil šaty, pokud bude chtít - a pokud ne, ať se alespoň zuje. Hnízdo bylo měkké a tak čisté, jak se to mohlo podařit jen díky Mikovým schopnostem.

Pat mu ukázala, kam má pověsit šaty a pospíchala pro drink. Od Jill znala jeho vkus a rozhodla se přinést dvojité martini, ten ubohý drahoušek vypadal tak unaveně. Když se vrátila s plnými sklenicemi,

Ben už byl bos a svlékl si sako. "Bratře, necht' nikdy nemáš žízeň."

"Sdílíme vodu," opáčil a napil se. "Ale moc jí tu není."

"To stačí," odvětila. "Michael říká, že voda může být v našich myšlenkách; to je ono sdílení. Grokují, že mluví správně."

"Grokují. A ta voda mi pomohla. Díky, Patty."

"Naše je tvé a ty jsi náš. Jsme rádi, že jsi přišel domů. Ostatní jsou na bohoslužbách nebo na výuce. Není kam spěchat; přijdou, až bude čekání naplněno. Chtěl by ses porozhlédnout po svém Hnízdě?"

Ben se nechal provést. Uviděl obří kuchyni, na jejímž konci stál bar, knihovnu ještě větší než byla Jubalova, rozsáhlé a luxusně zařízené koupelny, ložnice - Ben usoudil, že to musí být ložnice, i když neviděl žádné postele, zato však podlaha tam byla ještě měkčí než jinde. Patty je nazývala "hnízdečka" a ukázala mu jedno, kde obvykle spala.

Hnízdečko bylo u jedné stěny upraveno tak, aby v něm mohli přebývat i její hadi. Když Ben spatřil kobry, jentaktak potlačil náhlou slabost.

"Nic se ti nestane," ubezpečovala jej Patty. "Dřív jsme tu kolem nich měli sklo, ale Michael je naučil, že nesmějí překročit tuto čáru."

"Radši bych tu měl to sklo."

"Okej, Bene." Sklopila skleněnou stěnu. Ben pocítil úlevu, a dokonce se přemohl, aby pohladil Buchtičku, když mu to bylo nabídnuto. Potom ho Pat zavedla do jiného pokoje. Byl veliký a okrouhlý, se stejně vypoštářovanou podlahou jako ložnice a v jeho středu se nacházel kulatý bazén. "Toto," vysvětlovala jeho průvodkyně, "je Nejvnitřnější chrám, kde do Hnízda přijímáme nové bratry." Zašplouchala nohou ve vodě. "Chtěl bys sdílet vodu a sblížit se? Nebo si jen zaplavat?"

"Ehm, teď zrovna ne."

"Je čekání," souhlasila. Vrátili se do obřího salónku a Patricia mu šla pro další drink. Ben se uvelebil na velkém gauči - ale záhy se zvedl. V místnosti bylo teplo, po drinku se zpotil ještě víc a gauč, který se přizpůsobil obrysům jeho těla, pocit horka jen zvyšoval. Došel k závěru, že je hloupost, aby tu chodil oblečený jako ve Washingtonu - když se tu Patty navíc pohybuje oděná jen v hadovi, omotaném kolem ramen.

Nakonec se kompromisně rozhodl pro přiléhavé šortky a zbytek pověsil na ramínko v předpokoji. Přitom si povšiml nápisu na vstupních dveřích: "Nezapomněl ses obléknout?"

Usoudil, že v této domácnosti je podobné varování na místě. Nic dalšího, čeho by si prve nevšiml, však už nenašel. Na obou křídlech dveří visely mohutné mosazné mísy - plné peněz.

Více než plné - bankovky Federace různých hodnot přetékały přes okraje a pár jich leželo i na zemi.

Ještě na ten úkaz zíral, když se Patricia vrátila. "Zde je tvůj drink, bratře Bene. Sblížuj se ve Štěstí."

"Díky." Benovy oči se vrátily k penězům. Sledovala jeho pohled. "Jsem špatná uklízečka, Bene. Mike mi to příliš usnadňuje, fůru toho dělá sám, a já pak zapomínám." Posbírala peníze a nastrkala je do prázdnější mísy.

"Patty, proč to?"

"Máme tu peníze připravené, protože tyhle dveře vedou na ulici. Když někdo z nás Hnízdo opouští - a já sama chodím skoro každý den nakupovat jídlo -, potřebuje peníze. Ukládáme je tedy tak, abychom si je nezapomněli vzít."

"Jen si jich hrst naberete a jdete?"

"No, vlastně ano, drahý. Ach tak, chápu, co máš na mysli. Kromě nás tu nikdo není. Pokud máme venku nějaké přátele, a to z nás má každý - dole pod námi jsou místnosti, na něž jsou lidé zvenčí zvyklí a kde se s nimi můžeme setkat. Sem slabí lidé nechodí."

"Pchá! Já taky nejsem zrovna nejsilnější!"

Zasmála se. "Proč by tě to mělo lákat, když je to tvoje?"

"Hmm... a co takhle zloději?" Pokoušel se odhadnout, kolik v těch mísách může být. Většina bankovek byla zřejmě vyšších hodnot - kruci, na zemi ležela zrovna jedna se třemi nulami na konci. Patty si jí nevšimla.

"Jeden se sem minulý týden vloupal."

"Ano? A kolik ukradl?"

"Neukradl nic. Michael ho odeslal pryč."

"Zavolal poldy?"

"Ach, ne! Michael by nikdy nikoho policii nevydal. Michael prostě -" Pokrčila rameny. "- odeslal jej pryč. Potom Duke spravil tu díru ve skleněné střeše v zahradním pokoji - ten jsem ti ukázala? Je nádherný, s travnatou podlahou. Ty ji prý máš také, Jill mi o tom vyprávěla. Tam ji Michael poprvé spatřil. Máš ji úplně všude?"

"Ne, jen v obývacíku."

"Jestli se někdy dostanu do Washingtonu, mohu se po tvé trávě projít? A lehnout si do ní? Prosím."

"Samozřejmě, Patty. Je... je tvoje."

"Já vím, drahý. Ale je dobré se zeptat. Budu na ní ležet a cítit na zádech trávu a budu plna štěstí, neboť budu v hnízdečku svého bratra."

"Jsi vítána, Patty." Zadoufal, že aspoň přijede bez hadů. "Kdy se objevíš?"

"Nevím. Až bude čekání naplněno. Možná Michael ví."

"No, tak mi dej vědět, pokud to jen trochu půjde, abych byl doma. Kdybych nebyl, Jill si určitě pamatuje můj vstupní kód. Patty, udržuje někdo přehled o tom, kolik peněz vlastně máte?"

"K čemu to, Bene?"

"No, lidi to obvykle dělávají."

"My ne. Jen si posluž - a až se zase vrátíš domů, hod' do mísy, co ti zbude, pokud na to nezapomeneš. Michael říká, abych ty mísy udržovala plné. Když v nich je málo peněz, Michael mi dá další."

Bena prostota tohoto systému úplně odrovnala, a tak pustil záležitost z hlavy. Měl určitou představu, jak asi vypadá komunismus bez peněz, praktikovaný marťanskou kulturou. Mike zde zřejmě vybudoval jeho pozemskou enklávu - a tyto mísy znamenaly onen rozdíl mezi marťanskou a pozemskou ekonomikou. Přemítal, zda Patty ví, že ten systém je falešný - protože je napájen z Mikova konta.

"Patty, kolik je vás tu v Hnízdě?" Maličko zneklidněl, ale pak ten pocit rázně zahnal. Proč by ho měli ždímat? On přece žádné hrnce peněz nevlastní.

"Nech mě přemýšlet... skoro dvacet včetně bratrů noviců, kteří ještě nemyslí v marťanštině a nejsou vysvěceni."

"A ty jsi vysvěcena, Patty?"

"Ano. Většinou učím. Přednáším základy marťanství pro začátečníky, pomáhám s novici a tak. A spolu s Dan-Dawn a Jill jsou velekněžky - spolu s Dawn jsme dost známé fosteritky, a tak se snažíme ukázat i ostatním fosteritům, že Církev všech světů není v rozporu s Vírou, stejně jako třeba baptistická víra člověku nebrání, aby se stal svobodným zednářem." Předvedla Benovi Fosterův polibek, vysvětlila jeho historii a nezapomněla ani na jeho zázračný protějšek od Mika.

"Všichni už vědí, co Fosterův polibek znamená a jak je těžké ho získat, a také viděli některé z Mikových zázraků a jsou ochotni napřít síly, aby postoupili do vyššího kruhu víry."

"To dá takovou práci?"

"Ovšem - jim. Tebe a mne, a také Jill a pár dalších Michael povolal přímo k bratrství. Ale ostatní Michael nejprve naučí disciplíně - ne víře, ale způsobu, jak si ji uvědomit během vlastního vývoje. Znamená to, že se novici musí naučit marťansky. Není to snadné; ani já ještě nemluvím dokonale. Je však štěstím učit se a pracovat. Ptal ses mne na Hnízdo - spočítáme to: Duke, Jill a Michael... dva fosteriti, já a Dawn... jeden obřezaný Žid s ženou a čtyřmi dětmi -"

"Vy tu máte děti?"

"Spoustu. V hnízdě pro mláďata kousek odtud; nikdo by nemohl meditovat, kdyby tu křičely a hrály si na slepou bábu. Chceš je vidět?"

"Radši až později."

"Pak je tu jeden katolický pár s malým chlapečkem - bohužel je vyloučili z církve, jejich farář na to přišel. Michael jim musel poskytnout zvláštní pomoc; byl to pro ně ošklivý šok - a přitom zbytečný. Chodili normálně každou neděli ráno na mši - ale děti neudržely jazyk za zuby. Jedna mormonská rodina, která se teologicky rozešla se svou vírou - to jsou další tři. Zbytek tvoří protestanti a jeden ateista... tedy byl ateistou, než mu Michael otevřel oči. Přišel se nám posmívat - a zůstal, aby se tu učil. Brzy se stane knězem. No, je tu vlastně devatenáct dospělých, ale málokdy se stane, že jsou tu všichni naráz - s

výjimkou našich vlastních bohoslužeb v Nejvnitřnějším chrámu. Hnízdo je postaveno tak, aby mohlo pojmut osmdesát jedna lidí, tři-plné. Michael grokuje mnoho čekání, než budeme potřebovat větší Hnízdo a než začneme stavět další a další. Bene, chtěl bys navštívit vnější bohoslužbu a podívat se, jak se Michael činí? Zrovna začíná jeho kázání."

"Jestli to nebude nikoho obtěžovat."

"Dobrá. Jen na mě chvíličku počkej, zlato, musím se trochu zušlechtit."

"Jubale, ona se ti vrátila v dlouhé říze, jako nosí Anne, když jde svědčit. Rukávy to mělo tvarované jako andělská křídla, výstřih žádný a na prsou Mikovu obchodní značku - devět soustředných kruhů a symbol Slunce. Zřejmě to byla nějaká uniforma; Jill a ostatní kněžky na sobě měly totéž, jen s větším výstřihem, protože nemusely zakrývat tetování. K tomu ponožky a sandály."

Setsakramentsky ji to změnilo, Jubale. Vypadala hrozně vznešeně. Teď jsem se taky přesvědčil, že je starší, než na kolik jsem ji původně odhadoval, ačkoli stále ještě neodpovídala věku, který přiznala. Měla nádhernou postavu - věčná škoda, že je tetovaná."

Oblékl jsem se taky. Požádala mne, abych se ještě neobouval, a vedla mne Hnízdem ven na chodbu. Tam jsme si vzali boty a sešli jsme pár pater po spirálovitě vedoucí šikmé ploše. Octli jsme se na galerii, pod níž se nacházel hlavní sál. Na pódiu stál Mike. Nebyla tam žádná kazatelna, jen přednáškový sál s velikánskými symboly Všechny světů na zadní stěně. Asistovala mu nějaká žena; na tu dálku jsem ji považoval za Jill, ale byla to ta druhá velekněžka, Dawn Ardentová."

"Jak jsi říkal to jméno?"

"Dawn Ardentová - původním jménem Higginsová, jestli to chceš do detailu."

"Tu znám."

"Já vím, ty údajně unavený kozle. Byla do tebe zabouchnutá."

Jubal zavrtěl hlavou. "Tu Ardentovou, kterou myslím, jsem jenom potkal, asi před dvěma roky. Nebude se na mě ani pamatovat."

"Pamatuje. Sbírá každý komerční škvár, jaký jsi kdy zplodil pod jakýmkoli pseudonymem, který je schopna vypátrat. Když usíná, pouští si je z pásků - říká, že má po nich krásné sny. Ale znají tě tam všichni, Jubale; v tom velkém obýváku je jen jediná ozdoba - obraz tvé hlavy, barevný a v životní velikosti. Vypadáš, jako kdyby ti tu hlavu usekli, a ohavně se šklebíš. Ten portrét vyrobili z fotky, kterou ti sebral Duke."

"Ten hajzlík!"

"Jill ho o to požádala."

"Tuplovaný hajzlík!"

"Přiměl ji k tomu Mike. A teď se podrž, Jubale - ty sám jsi patronem svatým Církve všech světů."

Jubalovi se posledních pár vlasů zježilo hrůzou. "To přece nemůžou udělat!"

"Už to udělali. Mike ti připisuje zásluhy za zrod celé akce, prý jsi mu všechno vysvětlil tak dobře, že mohl vymyslet způsob, jak lidem předat mart'anskou teologii."

Jubal zasténal. Ben nemilosrdně pokračoval dál. "Dawn tě navíc považuje za krásného. Kromě tohoto úletu je to jinak inteligentní děvče... a velmi okouzlující. Ale to odbočuju. Mike si nás všiml, houkl na mě, „Ahoj, Bene! Uvidíme se pak!“ A pokračoval ve své show."

Jubale, to bys musel slyšet. Nemluvil jako kazatel a neměl na sobě sutanu - jen elegantní, dobře ušitý bílý oblek. Mluvil jako zatraceně dobrý obchodník s auty. Hýřil vtipy a přirovnáními. V podstatě hlásá jakousi odrůdu panteismu... jedna alegorie byla třeba taková ta fousatá o žízale, jak leze pod zemí a potká jinou žízalu a říká, "Jé, ty jsi krásná! Vezmeš si mě?" A druhá odpoví, "Nebud' směšná! Já jsem tvůj druhý konec." Znáš to?"

"Jestli to znám? Já jsem tuhle bajku napsal!"

"Ani jsem si neuvědomil, že je až tak stará. Mike jí taky dobře využil. On tvrdí, že kdykoli potkáš kteroukoli jinou grokující bytost - muže, ženu nebo zatoulanou kočku... setkáváš se se svým "druhým koncem". Vesmír je věc, kterou jsme si narychlo postavili kolem a dohodli se, že na to zapomeneme."

Jubal se zatvářil kysele. "Solipsismus a panteismus. Když je spojíš, nevysvětlíš tím nic. Veškerá nezapadající fakta se tím vyruší, všechny teorie sloučí, do jednoho hnce se smíchají všechna fakta i

smyšlenky, které jen kdo bude chtít. Vznikne ale jen cukrová vata, samá chuť a žádná podstata - a coby konečné řešení je to stejně neuspokojivé, jako když povídku ukončíš větou: -, a pak chlapec spadl z postele a probudil se'."

"Neječ na mne - schovej si to pro Mika. Věř mi, podal to přesvědčivě. Jednu chvíli přestal kázat a povídá: "Vy už z tolika mluvení musíte být unavení." A oni začali křičet "Ne, ne!" a už je měl. Namítl, že už ho stejně bolí v krku a že je stejně čas dělat zázraky. Pak předvedl pár báječných triků - víš, že se živil jako kouzelník na pouti?"

"Něco jsem o tom slyšel. Ale nikdy ne pořádně."

"Umí to opravdu prvotřídně; provozoval věci, které jsem neodhalil ani já. Ale byly by mu stačily i podstatně horší figle; na ty lidi působil hlavně tím svým drmoláním. Nakonec přestal a prohlásil: "Od Muže z Marsu se očekává, že dokáže úžasné věci... proto tedy na každém setkání udělám pár zázraků. Nemohu nebýt Mužem z Marsu - je to něco, co se už stalo. Zázraky se ale mohou stát vám, pokud budete chtít. Chcete-li však zažít víc než tyto drobné a všední zázraky, musíte vstoupit do Kruhu. S těmi, kdo mají vůli se učit, se setkám později. Pozvánky už mezi vámi kolují."

Patty mi to celé vysvětlila. "Tenhle dav jsou jen čumilové, zlato - lidi, co sem přišli ze zvědavosti, nebo je sem přilákal někdo z těch, kdo už dosáhli jednoho z vnitřních kruhů." Jubale, Mike to celé narafičil do devíti kruhů jako jakýchsi stupňů zasvěcení - ale dokud někdo nedozraje pro postup do dalšího kruhu, ani neví, že nějaký další existuje. 'Tohle je pro Michaela hračka', povídala Pat. -, tak snadné, jako dýchání. Mike všechny ty lidi cítí a rozhoduje se, kteří z nich jsou vhodní. Proto jsou taky tak rozsazení - Duke je za támhle tou mříží a Michael mu radí, kdo z diváků je nadějný, kde sedí a tak. Když Duke nakreslí schéma, kde kdo sedí, předá ho Dawn a ta se postará o další."

"Jak to dělají?" zajímal se Jubal.

"Nevím. Když Mike vybere ty pravé a dá nějak signál Dukovi, pak existuje tučt způsobů, jak vybrané ovečky oddělit od stáda. Patty tvrdí, že je Mike jasnovidec - a já to nemohu vyloučit. Potom se konala církevní sbírka. Mike ani tohle nedělá způsobem běžným v jiných kostelích - však to znáš: tlumená hudba, důstojní výběrčí... Mike prohlásil, že by nikdo nevěřil, že toto je církev, kdyby nevybíral peníze. A pak, to mě podrž, nechal přinést košíky, které už byly plné peněz, a řekl, že to všechno se vybralo na posledním setkání, a ať si lidé z toho vezmou, pokud jsou nemocní či hladoví a potřebují peníze. Ale pokud mají chuť dávat... ať dají. Jedno nebo druhé - buď tam něco přidat, nebo si vzít. Zřejmě objevil další způsob, jak se zbavit přebytečných peněz."

Jubal pronesl zamyšleně: "Tahle finta, pokud se náležitě podá, by měla lidi přimět, aby dali víc... zatímco jen málo z nich si něco vezme. Pravděpodobně velmi málo."

"Nevím, Jubale. Patty mne odvěkla, když Mike předal řízení bohoslužby Dawn. Odvedla mě do soukromého sálku, kde se konal obřad pro Sedmý kruh - to jsou lidi, kteří k církvi náležejí už pár měsíců a udělali už určitý pokrok. Jestli to je pokrok."

Přešli jsme rovnou z jedné ceremonie do druhé a se mnou ta změna dost zamávala. To setkání s lidmi zvenčí bylo napůl přednáška, napůl zábavná show - ale tady mi to připadalo jako nějaký rituál vůdů. Mike se mezitím převlékl do dlouhého hávu; zdál se být vyšší, asketický, čišela z něj vnitřní síla a oči mu zářily. V sálku bylo matné osvětlení a zněla jím pomalá hudba, co naháněla husí kůži - ale přitom tě nutila do tance.

Sedli jsme si s Patty na gauč, který se zatraceně podobal posteli. O čem bylo kázání, nemám ponětí. Mike něco zpíval mart'ansky a oni mu stejně odpovídali. Rozuměl jsem jen refrénu 'Tys Bůh! Tys Bůh!', doprovázenému nějakým mart'anským slovem, které nedokážu vyslovit, protože by mě rozbolelo v krku."

Jubal cosi zakrákoral. "Bylo to tohle?"

"Tohle? Snad ano. Jubale... ty v tom jedeš taky? Nevodíš mě za nos?"

"Ne. To mě naučil Stinky - a tvrdil, že je to rouhání nejhrubšího zrna. Myslím podle jeho náboženských měřítek. Je to to slovo, které Mike překládá jako 'Tys Bůh'. Mahmoud říká, že je to hodně nepřesný překlad. Znamená to vesmír, vyhlášující, že si je vědom sám sebe... nebo jakési přiznání hříchu beze stopy pokání... nebo tučt jiných věcí. Stinky přiznal, že tomu nerozumí dokonce ani v mart'anštině - ví jenom, že podle jeho názoru je to špatné slovo, to nejhorší, jaké lze vyslovit... a že je

blíže provokování Satanovu než Božímu požehnání. Ale pokračuj. Víc jsi toho neviděl? Jen pár fanatiků, vykřikujících marťanská hesla?"

"Víš, Jubale... oni nevykřikovali a nepůsobilo to zas tak fanaticky. Chvillemi skoro šeptali. Mělo to rytmus a určité schéma, asi jako kantáta... ale nezdálo se mi, že by to měli nacvičené; spíš jako by všichni byli jedním jediným člověkem, který si brouká nějakou melodii - a vyjadřuje jí, co právě cítí. Jubale, ty jsi viděl, co vyvádějí fosteriti -"

"Viděl jsem bohužel až moc."

"Tenhle obřad nebyl tak zuřivý, ale spíš tišší a v poklidu, jako pomalé usmání. Bylo to čím dál působivější a - Jubale, účastnil ses někdy spiritistické seance?"

"Zúčastnil. Vyzkoušel jsem všechno, co se dalo, Bene."

"Pak tedy víš, jak může ve společnosti růst napětí, aniž se kdokoli pohne či promluví. Připomínalo mi to spíš takovou seanci než obřad některé z nových sekt, nebo dokonce některé tradiční církve. Ale nepůsobilo to tak mdle jako spiritistický dýchánek; mělo to obrovský náboj a sílu."

"Takovým obřadům se říká apollónské."

"Co je to?"

"Opak dionýských. Lidi zjednodušeně zaměňují slovo apollónský za mírný, klidný a chladný. Jenže apollónský a dionýský tvoří dvě strany téže mince: jeptiška, klečící v absolutní tichosti a klidu ve své cele, může prožívat bouřlivější extázi než kterákoli kněžka Pan Priapa, oslavující jarní rovnodennost. Extáze je záležitost mysli, ne křepčícího těla." Jubal se zamračil. "Další chybou je zaměňovat apollónský za 'dobrý' jenom proto, že naše nejuznávanější sekty jsou apollónské svými životními zásadami i rituály. Pouhý předsudek. Pokračuj."

"No... tak tiché jako modlitby jeptišek to zase nebylo. Začali bloumat po místnosti, vyměňovat si místa a trochu se mazlili - alespoň nic víc jsem v tom tlumeném osvětlení neviděl. Jedno děvče si k nám chtělo přisednout, ale Pat na ně nějak mávla... a tak nám dalo jen pusku a odešlo." Ben se zazubil. "Líbat umějí taky docela dobře. Byl jsem tam jediný, kdo neměl tu dlouhou košili, a připadal jsem si podezřelý. Ale ta dívka si toho zřejmě nevšimla."

Celá ta ceremonie byla tak nenucená... ale přitom koordinovaná jako souhra svalů. Mike měl neustále napilno, chvílemi stál na pódiu, chvílemi chodil mezi ostatními - jednou mi stiskl rameno a dal Patty pusku - rychle, ale beze spěchu. Nemluvil. Vzadu na pódiu stála nějaká věcička; vypadala jako velký stereotank. Používal to ke svým zázrakům; slovo zázraky mimochodem vůbec nepoužíval, alespoň ne v angličtině. Jubale, každá církev slibuje zázraky. Jenže vždycky jen ty, co už se staly nebo se stanou v budoucnu."

"Ne tak docela," skočil mu do řeči Jubal. "Spousta z nich je předvádí - mimo jiné třeba římská katolická církev nebo scientisti."

"Katolíci? Myslíš Lourdy?"

"Měl jsem na mysli zázrak transsubstanciac, změny těla a krve Ježíšovy v hostii a víno při svatém přijímání."

"Hmm - tyhle drobnůstky já za zázrak nepovažuji. A co se scientistů týče - pokud si zlámu nohu, půjdu radši k doktorovi."

"V tom případě si dávej pozor, kam šlapeš," zavrčel Jubal. "A nechod' s tím za mnou."

"To bych si nikdy nedovolil. O Hippokratova spolužáka bych ani nestál."

"Hippokrates uměl srovnat zlomeninu."

"On jo, ale co jeho spolužáci? Jubale, to, o čem jsi mluvil, možná jsou zázraky, ale Mike předvádí opravdové senzace. Buď je skvělý iluzionista, nebo báječný hypnotizér -"

"Může být obojí."

"- nebo si upravil tu stereovizi, a její pomocí promítá do prostoru věci k nerozeznání od pravých."

"Jak může vyloučit možnost opravdových zázraků, Bene?"

"Tuhle teorii já nerad. Ale ať to dělal, jak chtěl, koukalo se na to hezky. Když se rozsvítila světla, ležel před námi lev s černou hřívou, majestátný jako jeho kamenný bratranec, co hlídá schody do knihovny, ale kolem něj se kolébali malí beránci. Lev jen mžoural a zíval. Samozřejmě, že Hollywood podobné efekty dokáže vyrobit taky - ale já cítil lví pach. I když ten se dá asi taky napodobit."

"Proč tak trváš na tom, že to bylo napodobené?"

"Hergot, snažím se být jenom kritický!"

"Pak se neukvapuj s hodnocením. Zkus to dělat jako Anne."

"Nejsem Anne. V tu chvíli jsem navíc kritický nebyl; jen jsem se těšil z té podívané a bylo mi teplo a dobře. Mike předvedl ještě spoustu báječných iluzí. Levitace a podobně. Před koncem Patty někam zmizela a jen mi pošeptala, abych tam zůstal. Říkala, že je Mike právě upozornil, aby ti, kdo se necítí být připraveni pro další Kruh, hned odešli."

Opáčil jsem, že bych měl odejít taky.

Odpověděla mi: „Ach ne, drahý! Ty jsi v Devátém kruhu. Zůstaň tady, já se potom vrátím." A byla pryč.

Mám pocit, že kromě ní se už nikdo nezvedl. Byli tam vesměs lidé ze Sedmého kruhu před povýšením. Ale moc jsem o tom nepřemýšlel, protože světla znovu blikla... a stála tam Jill!

Jubale, neměl jsem pocit, že by to byl obrázek promítnutý stereovizi. Jill si mě všimla a usmála se na mne. Jistě, pokud se herec dívá přímo na kameru, dívá se ti do očí, ať sedíš kde chceš. Ale jestli byl tohle Mikův technický figl, pak by si ho rovnou měl dát patentovat. Jill na sobě měla běžné civilní šaty. Mike začal něco zpívat, částečně to bylo anglicky... cosi o Matce všech, jednotě mnoha, a pak začal volat Jill celou sérií jmen... a s každým jménem se její šaty změnily."

Ben Caxton rychle zpozorněl, když Jill spatřil. Nedal se ošálit osvětlením a vzdáleností - tohle byla Jill! Pohlédla na něj a usmála se. Na půl ucha poslouchal Mikovo vzývání a přitom přemýšlel o svém přesvědčení, že prostor za Mužem z Marsu je určitě vnitřek stereotanku. Přesto by byl ochoten přísahat, že by k Jill mohl přijít a dotknout se jí.

Měl chuť to zkusit - ale mohl by zkazit Mikovi show. Radši počká, až bude Jill volná -

"Cybele!"

Jilliny šaty se náhle změnily.

"Isis!"

Tentýž efekt.

"Frigg!" ... "Ge!" ... "Dáble!" ... Ištar!" ... "Maryam!"

"Máti Evo! Velká matka Boží! Milující a milovaný Živote nesmrtelný!"

Caxton přestal poslouchat. Jill byla Matka Eva, oděná svatozáří. Světlo se rozšířilo a náhle viděl, že Eva stojí v rajské zahradě, pod stromem, kolem něhož se ovíjí velký had.

Jill se usmála, vztáhla ruku a pohladila ho po hlavě. Obrátila se zpět a rozpráhla paže.

Kandidáti se pohnuli kupředu, aby vstoupili do zahrady.

Patty se vrátila a dotkla se Benova ramene. "Bene, drahý - pojď."

Benovi se chtělo zůstat tu a opájet se zářivou vizí Jill... připojit se k procesí. Zvedl se však a odešel. Ještě se ohlédl a spatřil Mika, jak objímá první ženu v zástupu... a šel pryč, takže mu uniklo, jak kandidátce s Mikovým polibkem zmizely šaty, i to, jak Jill políbila prvního z mužů a i jeho roucho bylo náhle totam.

"Projdeme se," vysvětlovala Pat, "abychom jim poskytli dost času a oni se mohli dostat do Chrámu. Samozřejmě bychom tam mohli být s nimi, ale kandidáty by to rušilo a Mike by potřeboval více času a sil, aby je znovu upoutal - a i tak je to namáhavé."

"Kam jdeme?"

"Vyzvednout Buchtičku a potom zpátky do Hnízda. Ledaže by ses chtěl zúčastnit uvedení do Kruhu. Ale neumíš ještě marťansky, takže bys tomu moc nerozuměl."

"No, spíš bych rád viděl Jill."

"Ano. Od ní ti mám vyřídit, že přijde za tebou nahoru. Tudy, Bene."

Dveře se otevřely a Ben zjistil, že se nalézá opět v rajské zahradě. Když vstoupili, had zvedl hlavu. "Tak, miláčku! Hodné děťátko, dobře jsi to zvládlo!" Patricia odmotala hada ze stromu a uložila ho do košíku. "Duke ho vždycky přinese, ale na strom ho musím dát já a taky mu říct, že se nemá nikde toulat. Měl jsi štěstí, Bene; postup do Osmého bývá jen zřídkakdy."

Ben nesl Buchtičku a zjišťoval, že čtáctistopový had je docela těžký; však byl také košík vyztužen ocelovými dráty. Když dorazili nahoru, Patricia se zastavila. "Polož ji, Bene." Svlékla si šaty a podala mu

je a potom kolem sebe ovinula hada. "Tohle je odměna pro Buchtičku za to, že byla hodná; čeká teď, že se s ní máma pomazlí. Za chvíličku musím jít učit, ale Buchtičku si na sobě nechám, dokud nevejdou do třídy. Není dobrota zklamat hada; jsou jako děti, nedovedu grokovat v plnosti."

Kráčeli padesát yardů ke vchodu do vlastního Hnízda. Ben si zul sandály a sundal ponožky. Pak vstoupili, a zatímco se svlékal do šortek, Patty jej přesvědčovala, aby se svlékl úplně. Byl si už docela jist, že chodit po Hnízdě v šatech je stejně nevhodné (a možná i neslušné), jako jít na taneční parket v okovaných botách. To upozornění na dveřích, absence oken, měkká útulnost a teplo Hnízda, Patriciina nenucenost, s jakou se tu pohybovala bez oděvu, a ještě její vybidnutí, ať ji napodobí - to vše dávalo jasně najevo, že nahota je zde samozřejmostí.

Patriciino chování by se snad ještě dalo vysvětlit tím, že dáma s tetováním může mít jiné odívací návyky, ale cestou do salónku potkali muže, mířícího do koupele a hnízdeček - a ten toho na sobě měl ještě o jednoho hada a spoustu obrázků méně než Patricia. Pozdravil je slovy "Tys Bůh!" a odešel. Další důkaz následoval v obývacím pokoji. Na gauči se rozvaloval kdosi nahý - byla to žena.

Caxtonovi bylo známo, že v mnoha rodinách se doma svlékají a nedělají z toho žádnou vědu - a toto byla "rodina" - sami vodní bratři. Nedokázal se však rozhodnout: na jedné straně by bylo zdvořilé svléknout si ten symbolický fíkový list - ale na druhé straně cítil, že kdyby v tu chvíli vstoupil oblečený cizinec, připadal by si před ním hloupě! Kčertu, ještě by se mohl začít červenat!

"Co bys udělal ty, Jubale?"

Harshaw povytáhl obočí. "Očekáváš, že budu šokován, Bene? Lidské tělo člověka často potěší, nezřídka rozesmutní - ale nikdy není samo o sobě významné. Mike tedy zavedl ve své domácnosti nudismus. Mám jásat? Nebo musím brečet?"

"Ksakra, Jubale, je lehké být po bitvě generálem. Ale tebe jsem nikdy neviděl, že by sis ve společnosti svlíkal gatě."

"A ani neuvidíš. Jenže já grokuju, že tvé zábrany nebyly ze skromnosti. Trpěl jsi morbidním strachem, že se staneš směšným - což je neuróza, která má dlouhé pseudořecké jméno."

"Nesmysl! Nebyl jsem si jistý, co vlastně je zdvořilé."

"Nesmysly plácáte vy, pane - věděls to moc dobře... ale bál ses, že budeš vypadat hloupě... nebo že budeš přistižen při onom mužném reflexu. Grokuju ale, že Mike má k tomuhle zvyku nějaký důvod - Mike má vždycky nějaké důvody."

"Jo, to má. Jill mi o tom vyprávěla."

Ben stál ve foyer, zády k salónku a ruce na šortkách, odhodlán k rozhodnému kroku - když tu se mu kolem pasu ovinuly dvě paže. "Bene, miláčku! To je báječné!"

Jill mu spočívala v náruči, její ústa hřála a nenasytně se vzpínala k jeho - a Ben byl rád, že se svlékáním počkal. Už nebyla "Matkou Evou"; měla na sobě opět kněžské roucho. I tak byl však šťastný, že svírá plnou náruč živé, teplé a lehce se vrtící dívky.

"Páni!" vydechla, když se vymanila z polibku. "Chyběls mi tu, ty zvíře. Tys Bůh."

"Tys Bůh," odušil, "Jill, jsi ještě hezčí než dřív."

"To jsem," připustila. "Když jsem tě zahlédla při striptýzu, docela to se mnou škublo!"

"Při striptýzu?"

"Jill myslí ten konec obřadu, kdy se stane Pramáti, Matkou Evou a Matkou Boží. Děcka, já musím letět."

"Nesmíš se tak honit, Pattynko."

"Musím letět, abych se nemusela honit. Bene, musím uložit Buchtičku do postele a jít učit - dáš mi pusku na dobrou noc, prosím?"

Ben zjistil, že líbá ženu, obtočenou obrovitým hadem. Snažil se Buchtičku pokud možno ignorovat a postarat se náležitě o Patty.

Potom Pat políbila Jill. "Dobrou, moji milí." Rozvážně se vzdálila.

"Bene, není milá?"

"Je. Ačkoli mě ze začátku pěkně vyděsila."

"To grokuju. Patty vyděsí každého - protože nikdy o ničem nepochybuje; dělá vždy automaticky to, co je správné. V tom je hodně podobná Mikovi. Je z nás nejdál; měla by být velekněžkou. Ale nechtěla tu hodnost přijmout, protože by některé povinnosti kněžky mohla se svým tetováním vykonávat jen s obtížemi; ty obrázky by odváděly pozornost, víš. A ona se jich nechce vzdát."

"Jak byste taky mohli odstranit tak rozsáhlé tetování? Chirurgicky? Vždyť by ji to mohlo zabít."

"Vůbec ne, drahý. Mike ho dokáže odstranit tak, že nezůstane ani stopa, a přitom se jí ani nedotkne. Jenže Pat své obrazce nepovažuje za své vlastnictví; cítí se být jen jejich správcem. Pojď se posadit. Dawn nám přinese večeři - musím se najíst, zatímco si budeme povídat, další šanci se najíst budu mít až někdy zítra. Prozradíš mi svůj názor? Dawn povídala, že jsi byl na bohoslužbě pro návštěvníky zvenčí."

"Ano."

"A co si tedy myslíš?"

"Mike," pronesl pomalu Caxton, "by dokázal prodat i nos mezi očima."

"Bene, grokuju, že tě něco trápí."

"Ne. Nic hmatatelného."

"Zeptám se tě znovu za týden či za dva. To nespěchá."

"Týden tu nebudu."

"Máš nějaké sloupky v zásobě?"

"Tři. Ale tak dlouho bych tu stejně nezůstal."

"Já myslím, že ano... až ti dojdou, můžeš napsat a zatelefonovat další, něco můžeš napsat o naší Církvi. A až tu strávíš pár týdnů, budeš grokovat, že s námi zůstaneš ještě mnohem déle."

"Nemyslím si to."

"Čekání je, až do plnosti. Víš, že toto není církev?"

"Patty něco takového říkala."

"Řekněme spíš, že to není náboženství. Církve to je, jak v právním, tak i v morálním smyslu slova. Ale nesnažíme se přivést lidi k Bohu; to bychom si protiřekli - marťansky něco takového vyjádřit nelze. Nepokoušíme se spasit duše; duše nelze ztratit. Nenutíme lidi, aby věřili; co jim nabízíme, je pravda - pravda, kterou si mohou sami ověřit. Pravda, která platí teď a tady, pravda tak reálná a hmatatelná jako žehlicí prkno a stejně užitečná jako chléb... a tak praktická, že může učinit hlad a války a násilí a nenávisť stejně zbytečnými jako... jako třeba šaty v Hnízdě. Lidi se však musí naučit marťansky. V tom je ten háček - dá práci najít lidi, kteří jsou dost poctiví, aby věřili svým vlastním očím a byli ochotni tvrdě pracovat - je nutno pracovat skutečně tvrdě -, aby se naučili jazyk, který potřebují. Tuto pravdu nelze v angličtině vyjádřit, stejně jako v ní nedokážeš vyjádřit třeba Beethovenovu Pátou." Usmála se. "Ale Mike nemá nikdy naspěch. Prozkoumá tisíce lidí... nalezne pár... a z nich někteří po troškách přicházejí do Hnízda, kde se jim dostane dalšího výcviku. Jednoho dne budeme připraveni tak důkladně, že budeme moci založit jiná hnízda a začneme se šířit jako lavina. Ale není spěch. Nikdo z nás ještě není doopravdy vycvičen. Že ne, drahá?"

Ben při posledních Jilliných slovech zvedl oči - a byl překvapen, neboť se nad ním s talířem jídla skláněla žena, v níž poznal onu druhou velekněžku - Dawn, ano, byla to ona. Jeho údiv nijak nezmenšilo zjištění, že je dívka oděná stejně jako Patricia - ovšem kromě tetování.

Dawn se usmála. "Tvoje večeře, můj bratře Bene. Tys Bůh."

"Tys Bůh. Díky." Dawn ho políbila, podala jemu i Jill talíř, vzala si svůj a posadila se k jídlu po Benově pravici. Bena zamrzelo, že si nesesla někam, kde by na ni lépe viděl - měla to nejlepší vybavení, které by člověk u bohyně očekával.

"Ne," odpověděla Dawn na Jillinu otázku. "Ještě ne, Jill. Ale čekání se naplní."

"Jen tak pro ilustraci, Bene," pokračovala Jill, "já si teď udělala přestávku na jídlo. Ale Mike nejedl od předvečírka... a nebude jíst, dokud nepocítí potřebu. Potom se strašně nacpe a zase se nenají, dokud to nebude nutné. Navíc jsem unavená a Dawn taky. Co, Dawn?"

"Máme toho za sebou dost. Ale necítím se nejhůř, Gillian. Ten obřad zvládnou sama a ty zůstaň u Bena. Půjč mi to roucho."

"Ty jsi cvok, má drahá. Bene, Dawn je dneska ve službě skoro stejně dlouho jako Mike. Zvládneme pracovat na jeden záťah dlouho - ale když máme hlad, tak jíme, a občas se potřebujeme vyspat. Dawn,

když už mluvíme o rouchu: tohle, co mám na sobě, bylo poslední. Měla jsem říct Patty, ať jich nějakou stovku objedná."

"To by se určitě hodilo."

"A zase jsem zapomněla. Navíc mi ta říza připadá těsná." Jill se zakroutila způsobem, který Bena nanejvýš znervózňoval. "Nepřibíráme náhodou na váze?"

"Trochu ano."

"To je dobře, už jsme byli moc hubení. Bene, všimnul sis, že já a Dawn máme tutéž postavu? Výšku, boky, pas, váhu, všecko - dokonce i barvu vlasů. Když jsme se setkaly, byly jsme si hodně podobné... a od té doby se k sobě s Mikovou pomocí blížíme ještě víc. Dokonce i v obličejí... ale to taky souvisí s tím, že děláme a myslíme na tytéž věci. Drahá, vstaň, aby se Ben mohl podívat."

Dawn odložila talíř a vztyčila se v póze, která Benovi připomínala víc než jen Jillinu postavu - a pak si uvědomil, že takto stála Jill, když ztělesňovala Matku Evu.

Jill zahuhlala s plnými ústy: "Vidiš, Bene? To jsem já."

Dawn se usmála. "Přece jen se o chloupek lišíme, Gillian."

"Pchá! Jen mě mrzí, že nebudeme mít nikdy tutéž tvář. Bene, ta podoba je pro nás šikovná. Musíme mít dvě velekněžky; i tak máme co dělat, abychom s Míkem udržely krok. A navíc," zvedla ukazovák, "když Dawn koupí šaty, padnou i mně. Nemusím se tak otravovat s nákupem,"

"Nevěděl jsem," opáčil Ben pomalu, "že vůbec nosíte šaty - kromě těch kněžských říz."

Jill se tvářila udiveně. "V těch bychom přece nemohly jít do města tancovat! A tancování je náš oblíbený způsob, jak se udržet vzhůru. Dawn, sedni si a dojez tu večeri. Ben už si tě určitě prohlédl. Bene, v té skupině adeptů, kterou jsi viděl, je muž, který báječně tancuje, a toto město je plné nočních klubů. Dawn a já toho chudáka vláčíme po nocích tak často, že při jazykových kurzech usíná. Ale to ho přejde; jakmile jednou dosáhneš Osmého kruhu, už nepotřebuješ moc spát. Proč sis myslel, že se nikdy nepřevlékáme do civilních šatů?"

"Mno -" Ben se zdráhavě přiznal ke svému dilematu se svlékáním.

Jill naslouchala s vyvalenými očima; jednou se zahihňala, ale hned se ovládla. "Chápu. Zlato, tu řízu na sobě mám proto, že jsem ji před chvílí potřebovala a ještě potřebovat budu. Kdybych byla grokovala, že tě mé oblečení uvede do rozpaků, přišla bych tě pozdravit bez ní. Jsme tu zvyklí se oblékat a svlékat podle toho, co zrovna děláme, natolik, až jsem zapomněla, že by to vůči tobě nemuselo být zdvořilé. Miláčku, nech si ty šortky, nebo si je sundeje - jak ti to vyhovuje."

"Víš -"

"Jen se kvůli tomu netrap." Jill se usmála a na tvářích se jí objevily dolíčky. "To mi připomíná tu dobu, kdy se Mike pokoušel koupat na veřejné pláži. Pamatuješ, Dawn?"

"Na to se nedá zapomenout!"

"Bene, víš, jaký Mike je. Musela jsem ho naučit úplně všechno. Nechápal, k čemu šaty jsou, dokud negrokoval - ke svému velkému úžasu -, že nejsme tak odolní vůči změnám počasí jako on. Stydlivost na Marsu neexistuje a ani nemůže. Až když jsme začali experimentovat s různým oblečením při našich vystoupeních, Mike grokoval šaty jako ozdobu.

Jenže i když Mike vždycky udělá to, co mu řeknu, bez ohledu na to, zda to grokoval, nebo ne, nedovede si představit, kolik drobností tvoří lidské chování. My jsme se je učili dvacet let i víc; Mike je musel zvládnout skoro přes noc. Proto má ještě mezery. Provádí ledacos, aniž tuší, že tak se člověk nechová. Trénujeme ho všichni - až na Patty, která si je jistá, že ať Mike dělá cokoli, je to správné. Šaty ještě úplně negrokoval. Grokuje, že jsou špatnost, která lidi odděluje a brání lásce, aby lidi sblížila. O něco později pochopil, že je třeba mít určitou bariéru - při kontaktu s lidmi zvenčí. Ale dlouho nosil šaty, jen když jsem jej o to požádala.

A jednou jsem ho zapomněla požádat.

Byli jsme v Kalifornské zátocě; tam jsme se ostatně setkali - nebo znovu shledali - s Dawn. Mike a já jsme tu noc spali v hotelu na pláži a Mike se tak bál, že nestihne oceán grokovat, že mne druhý den ráno nechal spát a šel dolů sám, aby poprvé uviděl moře zblízka.

Chudák Mike! Došel na pláž, shodil šaty a zamířil k vodě... vypadal jako nějaký starořecký bůh a stejně jako on byl zcela neznalý konvencí. Vznikla kolem něj pěkná mela; naštěstí jsem se rychle

probudila a seběhla dolů, abych ho stačila zachránit, než ho zavřou."

Jill se chystala zvednout. "Mike mě teď bude potřebovat. Bene, dej mi pusku na dobrou noc; uvidíme se ráno."

"Budeš pryč až do rána?"

"Asi ano. Ta třída adeptů Osmého kruhu je docela velká."

Jill vstala, pomohla mu na nohy a schoulila se mu do náručí.

Za chvíli zamumlala. "Bene, drahoušku, ty jsi někde trénoval. Jde ti to!"

"Já? Já ti byl úplně věrný - svým způsobem."

"Já tobě taky tak. Nechtěla jsem ti nic vyčítat - jen jsem si myslela, že ti Dorcas pomáhala udržovat se v líbací kondici."

"Možná trochu. Všetečko."

"Polib mě ještě jednou; třída to chvíli vydrží. Zkusím být jako Dorcas."

"Bud' sama sebou."

"To budu tak jako tak. Mike tvrdí, že Dorcas líbá důkladněji než kdokoli jiný - "grokuje více polibky", abych ho citovala přesně."

"Přestaň plácet."

Poslechla ho. Po chvíli vzdychla. "Adepti, už jdu - a zářím přitom jako světluška. Dej na něj pozor, Dawn."

"Dám."

"A dej mu hned pusku, abys pochopila, o čem mluvím!"

"Provedu."

"Bene, buď hodný a dělej, co ti Dawn řekne." Odešla. Nepospíchala; běžela.

Dawn se zavlnila k Benovi a vztáhla k němu paže.

Jubal povytáhl obočí. "Chceš mi tvrdit, že jsi teď couvnul?"

"Neměl jsem příliš na vybranou. No, řekněme, že jsem v nezbytné míře spolupracoval."

Jubal pokývl. "Byl jsi v pasti. V takové situaci už ani mírová jednání moc nepomohou."

XXXII.

"JUBALE," PROHLÁSIL UPŘÍMNĚ CAXTON. "Neřekl bych ti o Dawn ani slovo - a už vůbec ne tuhle příhodu -, kdyby to nebylo nutné k osvětlení mých důvodů k obavám... obavám o ně všechny, o Duka a Mika a Dawn, o Jill ani nemluvě a o dalších Mikových obětech taky ne. Mike je doslova uhranul. Má teď velice silné osobní kouzlo. Trochu moc sebejistoty a stylu úspěšného obchodníka - ale celkový dojem je velmi přesvědčivý. A Dawn je svým vlastním způsobem taky dost přesvědčivá - k ránu už jsem byl ukolébán v sladké jistotě, že je vše tak, jak má být. Život tu je sice bizarní, ale radostný."

Ben Caxton se probudil a neměl tušení, kde se nalézá. Byla tma a ležel na čemsi měkkém. Nebyla to postel -

Noc padla docela rychle. Poslední, co si ještě pamatoval, bylo, že je rozložen na měkké podlaze Nejvnitřnějšího chrámu a tiše a intimně si povídá s Dawn. To ona jej tam přivedla; ponořili se do vody, sdíleli ji, sblížili se -

Zuřivě šmátral kolem sebe, ale nic nenašel. "Dawn!"

V temnotě vytrysklo světlo. "Tady jsem, Bene."

"Myslel jsem, že jsi pryč."

"Nechtěla jsem tě probudit." Ke svému zklamání si všiml, že je dívka zahalena ve své služební říze.

"Musím zahájit ranní bohoslužbu pro veřejnost. Gillian se ještě nevrátila. Jak víš, byla to velká třída."

Její slova mu připomněla věci, o nichž mu v noci vyprávěla... věci, které jej rozrušily i přes její laskavé vysvětlování... ale Dawn jej uklidňovala tak dlouho, až zjistil, že souhlasí. Negrokoval ještě všechno - ale ano, Jill měla jako velekněžka spoustu práce s rituály - měla své úkoly či lépe řečeno šťastné povinnosti.

Dawn jí večer nabídla, že ji zastoupí. Ben cítil, že by ho mělo mrzet, že Jill odmítla.

Ale nemrzelo ho to. "Dawn... musíš odejít?" Co nejrychleji se postavil a objal ji.

"Musím. Drahoušku Bene..." Přitiskla se k němu.

"Hned teď?"

"Chvilka času se najde vždycky," zašeptala měkce. Říza je už neoddělovala. Ben byl příliš omámen, než aby pokračoval v hloubání o tom, co se dozvěděl v noci -

Probudil se podruhé a shledal, že když se postaví, místnost se osvětlí. Protáhl se, zjistil, že se cítí báječně, a rozhlédl se, kde má šortky. Pokoušel se rozpomenout, kde je odložil, ale nevzpomínal si, že by si je vůbec svlékal. Ve vodě je neměl. Pravděpodobně budou u bazénu - vyšel z místnosti a vyhledal koupelnu.

O pár minut později nakoukl již osvěžený, osprchovaný a oholený do Nejvnitřnějšího chrámu, šortky nenašel a usoudil, že je asi někdo odnesl do té haly, kde všichni odkládají civilní oděv... mávl nad nimi rukou a ušklíbl se sám nad sebou, jak se jich elegantně zbavil. Tady v Hnízdě je potřeboval asi jako druhou hlavu.

Necítil žádné stopy po kocovině, ačkoli s Dawn vypil víc než jen pár drinků. Na Dawn alkohol zřejmě neměl žádný účinek... což byl taky důvod, proč on sám překročil rozumnou míru. Dawn... to je děvče! Zřejmě jí ani nevadilo, když ji v přívalu citů nazval Jill - dokonce se zdálo, že ji to těší!

Ve velkém pokoji nebyl nikdo. Kolik tak asi může být hodin? Ne že by ho to až tak zajímalo, ale dostával hlad. Vyrázil do kuchyně, zda by tam nenalezl něco k snědku.

Jakýsi muž se po něm ohlédl. "Bene!"

"Jéje! Nazdar, Duku!"

Duke mu uštědřil medvědí objetí na uvítanou. "Hernajs, to jsem rád, že tě vidím. Tys Bůh. Jak máš rád vajíčka?"

"Tys Bůh. Ty jsi zdejší kuchař?"

"Jen když není zbylí. Většinou vaří Tony. My ostatní jen trochu. Dokonce i Mike, pokud ho tu Tony nepřistihne - Mike je totiž nejhorší kuchař na světě." Duke pokračoval v rozklepávání vajec.

Ben se zapojil do práce. "Postarej se o topinky a kávu. Je tu někde worcester?"

"Co se srdci zalíbí, to hned Patty zařídí. Támhle ho máš." Chvilí pracovali a pak Duke dodal: "Byl jsem se na tebe podívat před chvílí, ale chrápal jsi, až se hory zelenaly. Co jsi přijel, měl jsem práci, a když jsem skončil, tak jsi neměl čas zase ty."

"A co tu děláš, Duku?"

"Já jsem diákon - knězem se stanu až časem. Jsem pomalejší; ale tady to nevadí. Jako každý studuju marťanštinu... A spravuju mašinky jako u Jubala."

"Na údržbu takového domu potřebuješ celou čet, co?"

"Bene, divil by ses, jak málo práce to dá. Musel bys vidět, jak se Mike vypořádá s ucpaným záchodem; instalátéřské práce si tu moc neužiju. Pokud ponecháme stranou potrubí a sítě, pak se devět desetin zbývajících techniky nachází v téhle kuchyni a ta není zdaleka tak mechanizovaná jako Jubalova."

"Já myslel, že máte nějaké komplikované strojové vybavení v chrámech?"

"Vypínače osvětlení, víc nic. Vlastně -" Duke se zašklebil. "- mou nejdůležitější prací je nic nedělat. Jsem požární technik."

"Cože?"

"Jsem zdejší zástupce požárního technika, se všemi požadovanými zkouškami a kvalifikací, a taky inspektor bezpečnosti práce a hygieny provozu. Nikdy jsme sem nemuseli pouštět nikoho zvenčí. Návštěvníci mohou navštěvovat veřejné bohoslužby, ale dovnitř se nedostanou, leda by je Mike prověřil a dovolil jim to."

Naložili si jídlo na talíře a sedli si. Duke na něj pohlédl. "Zůstaneš tu, Bene?"

"Nemůžu, Duku."

"Vážně? Já jsem přišel taky jenom na návštěvu. Pak jsem odjel do Poconos a celý měsíc jsem nestál za nic, až jsem řekl Jubalovi, že odcházím. Nevadí, však se vrátíš. Nedělej ale žádná rozhodnutí, dokud nezažiješ své Sdílení vody. Čeká tě dneska večer."

"Sdílení vody?"

"Dawn ti o tom neřekla?"

"Hmm... myslím, že ne."

"Asi by ti to měl vysvětlit Mike. Nebo ne - stejně si o tom budeš celý den povídat s ostatními. Sdílení vody grokuješ; jsi První povoláný."

"První povoláný? Ten výraz použila i Dawn."

"To jsou ti, kdo se stali Mikovými vodními bratry, aniž se učili marťansky. Všichni ostatní vodu nesdílejí a sbližují se postupně, dokud nedosáhnou Osmého kruhu... teprve v té době začínají myslet marťansky - kruci, spousta z nich už umí marťansky líp než já. Není zakázáno - ostatně tady není zakázáno nic - sdílet vodu s někým, kdo ještě není zralý pro Osmý kruh. Mohl bych ksakru sbalit v baru kočku, sdílet s ní vodu, odtáhnout ji do postele - a pak ji teprve přivést do Chrámu. Ale neudělám to. To je ten vtip; nemám na to chuť a už mít nikdy nebudu. Bene, já ti předpovím budoucnost. Už jsi měl v posteli spoustu krásných bab -"

"No... pár jo."

"Já to vím zatraceně dobře. Ale už v životě do ní nevlezeš s ženskou, která není tvůj vodní bratr."

"Hmm..."

"Počkáme rok a uvidíš sám. A Mike se může třeba rozhodnout, že někdo je připravený, i když třeba ještě ani není v Sedmém. Jednomu páru Mike nabídl vodu, když vstoupil do Třetího - a teď jsou oba knězi... Sam a Ruth se jmenují."

"Neznám."

"Seznámíš se s nimi. Jenže Mike je jediný, kdo si tak brzo dokáže být jist. Velice vzácně někoho objeví Dawn nebo Patty... ale jejich objevy jsou vždycky o hodně Kruhů výš než Mikovy a s Mikem se také dívky vždycky poradí - i když by nemusely. Pro ostatní začíná ale sdílení vody a sbližování v Osmém kruhu. Potom následuje Devátý kruh a Hnízdo samotné - a to je onen přijímací rituál, kterému říkáme Sdílení vody, i když vodu sdílíme skoro pořád. Obřadu se účastní celé Hnízdo a noví bratři se navždy stanou jeho součástí. V tvém případě je to jiné; ty už jeho součástí jsi... ale obřadem jsi ovšem neprošel, a tak jsme na dnešek zrušili program, abychom tě mohli náležitě uvítat. Se mnou to bylo stejné. Bene, to je ten nejúžasnější pocit na světě."

"Pořád ještě nevím, co to obnáší, Duku."

"Mno... obnáší to spoustu věcí. Už jsi někdy byl na opravdovém čoromoro, na kterém sousedi volají policajty a které obvykle končí nějakým tím rozvodem?"

"Mno... ano."

"Brácho, tak to je, ve srovnání s tím, co tě čeká, jen piknik od nedělní školy! Ale to je jen jeden aspekt celé akce. Byl jsi někdy ženatý?"

"Ne."

"Ty jsi ženatý. Po dnešní noci o tom nikdy nebudeš pochybovat." Duke se zřejmě ponořil do šťastných vzpomínek. "Bene, já jsem už jednou ženatý byl... nejdřív jsem žil jako v ráji, pak se ráj změnil v neustávající peklo. Tentokrát se mi můj ráj líbí a nemění se v nic. Človče, já to miluju! A tím nemyslím jen to, že žiju na hromádce se spoustou hezkejších holek. Já je miluju - všechny bratry, obou pohlaví. Třeba Patty - ta se o nás stará jako máma. Nemyslím si, že se taková péče někomu z nás přejí. Připomíná mi Jubala... stejně by se sem ten starej hajzlík měl přijet podívat - ta by mu dala fleka! A nejen proto, že je ženská. Fakt nekecám -"

"Kdo tu kecá?" ozval se měkký kontraalt.

Duke se otočil. "Já ne, ty ženská jedna prodejná! Pojd' sem, holka, a dej pusu bráchovi Benovi."

"Nikdy v životě jsem si za to nic neúčtovala," zavržela hlavou žena a vklouzla do židle vedle nich.

"Začala jsem vždycky dávat dřív, než se mě zeptali na cenu." Důkladně a pečlivě Bena políbila. "Tys Bůh, bratře."

"Tys Bůh. Sdílej vodu."

"Neměj žízeň. Duka neber vážně - podle jeho pubertálního chování soudě, v době, o níž jsme mluvili, ještě nebyl na světě." Uštědřila Dukovi ještě delší polibek a ten se jí odvděčil hlazením jejího dobře vyvinutého zadečku. Byla menší, buclaté postavy, snědé pleti a hustá hříva modročerných vlasů jí splývala až k pasu. "Duku, viděl jsi ráno Ladie's Home Journal?" Sebrala Dukovu vidličku a pustila se do jeho

míchaných vajec. "Mmm... dobré. Tyhle jsi nesmažil, Duku."

"Ty děláš Ben. Proč bych měl stát o Ladie's Home Journal?"

"Bene, kdybys jich ještě pár tuctů rozklepl, usmažila bych je. - Duku, našla jsem tam článek, který bych chtěla ukázat Patty."

"Okej," souhlasil Ben.

"Ať tě ani nenapadne vymýšlet zas novou květinovou výzdobu! A nech mi nějaká vajíčka! To si myslíš, že my muži se živíme vzduchem?"

"No tak, Dukičku, zlatíčko. Co voda spojí, nic už nerozdvojí. Bene, Dukovy protesty není třeba brát vážně - dokud má jídlo pro tři a ženské pro dva, je mírný jako beránek." Nacpala plnou vidličku do Dukových úst. "Přestaň se šklebit, bratře; uvařím ti druhou snídani. Nebo už to bude třetí?"

"Ještě jsem neměl ani jednu - tys mi ji snědla! Ruth, vyprávěl jsem Benovi o vašem skoku do Devátého. Dneska má Sdílení vody a je z toho drobet nesvůj."

Ulovila poslední sousto na Dukově talíři, zvedla se a začala chystat věci na vaření. "Duku, dostaneš něco lepšího než vzduch. Vem si svoje kafe a uhní. Bene, já se taky bála - ale není opravdu čeho, drahoušku - Mike se nemýlí. Kdybys mezi nás nepatřil, tak bys tu nebyl. Hodláš zůstat?"

"Ehm, nemůžu. Jsi připravena na první várku vajíček?"

"Nalej mi je sem. Vráť se. A jednou tu zůstaneš napořád. Duke to řekl přesně - Sam a já jsme skočili. Bylo to až moc rychlé pro upjatou a obyčejnou ženskou středního věku v domácnosti."

"Středního věku?"

"Bene, jednou z výhod zdejšího řádu je to, že když se vzchopí duše, vzchopí se i tělo. V tomhle mají scientisti pravdu. Všiml sis v koupelně nějakých lahviček s léky?"

"No, to ne."

"Žádné tam nejsou. Kolik lidí tě tu políbilo?"

"Několik."

"Jako kněžka jich líbám denně víc než několik, ale ještě jsem ve Hnízdě nezažila ani rýmu. Bývala jsem takovou tou uříkanou ženskou, které není nikdy docela dobře, a když už nic jiného, má aspoň 'ženské problémy'." Usmála se. "Teď jsem ženská tak, jak jsem nikdy nebyla, o dvacet liber lehčí a nemám si naštěžovat - jsem ženou ráda; jak říká Duke, jsem 'ženská prodejná'. I záda mám ohebnější - když učím, sedím v pozici lotosového květu - zatímco dřív pro mne byl nadlidský výkon se jen ohnout."

Všechno to proběhlo strašně rychle," pokývala hlavou Ruth. "Sam byl profesorem orientálních jazyků; začal sem docházet, protože to byl jediný způsob, jak se naučit marťansky. Bral to striktně profesionálně; o náboženství se nezajímal. Doprovázela jsem ho, abych si ho ohlížela. Byla jsem žárlivá a ještě sobečtější, než bývá zvykem."

Takto jsme se propracovali do Třetího kruhu. Sam se učil rychle a já otráveně studovala ze všech sil, abych ho neztratila z dohledu. A potom bác! Stal se zázrak. Začali jsme marťansky myslet, nejdřív jen trochu... Michael to vycítil a přiměl nás, abychom tu jedné noci po obřadu zůstali... a spolu s Gillian nám nabídli vodu. Když bylo po všem, uvědomila jsem si, že jsem dělala vše, čím jsem u jiných žen opovrhovala, a nenáviděla jsem svého muže, že mi to dovolil, i proto, že dělal totéž. Veškeré výčitky proběhly v angličtině, nejtěžší kalibr pak hebrejsky. Takže jsem vzdychala a plakala a otravovala svého muže... a nemohla jsem se dočkat, až budeme zase sdílet a sbližovat se."

Když jsme toto měli za sebou, dál to bylo snazší, i když ne snadné. Postupovali jsme Kruhy, jak nejrychleji to bylo možné. Michael věděl, že potřebujeme pomoci, a chtěl, abychom se dostali co nejdřív do bezpečí Hnízda. Když nadešel čas pro Sdílení vody, stále jsem se ještě bez pomoci nedokázala ukázat. Chtěla jsem do Hnízda vstoupit - nebyla jsem si však jistá, zda dokážu splynout se sedmi dalšími lidmi. Bála jsem se úplně hloupě a zbytečně; když jsme sem jeli, skoro jsem škemrala na Samovi, abychom se otočili a vrátili se domů."

Zvedla oči, vážná, ale krásná; buclatý anděl se lžící v ruce. "Vkráčeli jsme do Nejvnitřnějšího chrámu, zasáhlo mne ostré světlo a naše roucha zmizela... a ostatní už byli v bazénu a volali na nás marťansky, ať se k nim připojíme a sdílíme s nimi vodu života. Dopotácela jsem se do vody, ponořila se a od té doby jsem z ní už nevystoupila!"

A nikdy vystoupit nechci. Netrap se, Bene, ten jazyk se naučíš, vnitřní kázeň získáš a všichni ti budou

s láskou pomáhat. Dnes večer skočíš do bazénu - a já ti nastavím náruč, abych tě zachytila. Všichni ji nastaví, aby tě uvítali doma. Odnes tohle Dukovi a vyříd' mu, že je čuně - ale okouzlující čuně. A tohle si vem sám - neboj se, to sníš! - dej mi pusku a běž; Ruth má práci."

Ben zvládl polibek, vzkaz a doručil talíř. Po chvíli nalezl v jednom z gaučů Jill; ležela tam a očividně spala. Sedl si vedle ní, díval se na ni a těšil se z krásy, kterou viděl, a z myšlenky, že Dawn a Jill jsou si podobné víc, než by byl věřil. Jillino bronzové opálení bylo dokonalé a mělo přesně stejný odstín, jako měla Dawn. Křivky jejich těl byly identické a v klidném spánku si i jejich rysy byly ještě podobnější.

Zvedl hlavu od jídla a všiml si, že Jill otevírá oči a usmívá se. "Tys Bůh, drahý - a to jídlo voní přímo božsky."

"Ty vypadáš božsky. Promiň, nechtěl jsem tě probudit." Přesedl si k ní na gauč a vsunul jí sousto do úst. "To jsem vařil sám, s Ruthinou pomocí."

"A chutná to ještě líp než voní. Nevzbudil jsi mě; než jsi přišel, jen jsem se povalovala. Celou noc jsem nezamhouřila oka."

"Ani na minutu?"

"Ne. Ale cítím se skvěle; mám jen hlad. Přišel jsi právě včas."

Ben pokračoval v krmení. Jill se ani nehnula. "Ty ses vyspal?" zeptala se ho mezi sousty.

"No, trochu."

"A kolik toho uspala Dawn? Aspoň dvě hodiny?"

"Jo, to víc."

"Pak je tedy v kondici. Za dvě hodiny si dokážeme odpočinout stejně jako dřív za osm. Věděla jsem, že vás čeká krásná noc - jen jsem se bála, že si Dawn dost neodpočine."

"Byla to nádherná noc," připustil Ben, "ačkoli jsem byl, ehm, překvapen způsobem, jakým ses mě zbavila."

"Chceš říct, že jsi byl šokován. Já tě znám, Bene. Měla jsem pokušení strávit tu noc s tebou sama - a chtěla jsem, drahý! Ale když jsi přišel, trochu s tebou lomcovala žárlivost. Mám pocit, že už tě přešla. Nebo ne?"

"Myslím, že jo."

"Tys Bůh. I já jsem prožila nádhernou noc - a beze strachu o tebe, protože jsem věděla, že jsi v dobrých rukou. V nejlepších rukou - lepších, než jsou moje."

"To tedy nikdy, Jill!"

"Vážně? Grokuju zbyteček žárlivosti - ale to večer spláchnem." Posadila se, pohladila jej po tváři a pronesla vážně: "Ještě před večerem. Protože jsem Sdílela vodu s mnoha bratry, které mám ráda, ale to tvé Sdílení musí být nejdokonalejší."

"Ehm -" Ben se zarazil.

"Je čekání," řekla a natáhla se na druhý konec gauče. Caxtonovi to připadalo, jako by jí do ruky vskočil balíček cigaret.

Prohodil s radostí, že může změnit téma hovoru: "Koukám, že ses naučila taky pár triků."

Jill se usmála. "Nic moc. Jsem pouhé vejce, abych citovala svého učitele."

"Jak to děláš?"

"No jak, marťansky na tu věc hvízdnu. Nejdřív ten předmět grokuješ, potom grokuješ, že chceš, aby změnil - Miku!" Zamávala přes Benovo rameno. "Tady jsme, drahý!"

"Už jdu." Muž z Marsu krácel přímo k Benovi a pomohl mu vstát, "Dovol, ať si tě prohlédnu, Bene! Páni, to je dobře, že tě vidím!"

"Já jsem rád, že vidím tebe. A že jsem tu."

"A co to má znamenat, že jsi tu jen na tři dny? To myslíš vážně?"

"Jsem pracující muž, Miku."

"Uvidíme. Děvčata jsou celá rozrušená; chystají se na tvé dnešní Přivítání. Ale kdoví jak to stihnem - moc toho zatím nepřipravily."

"Patty změnila plán," informovala Mika Jill. "Dawn, Ruth a Sam se postarají o všechny potřebné věci. Patty zrušila ranní program - takže máš celý den klid."

"Tomu říkám dobrá zpráva!" Mike se posadil, stáhl k sobě Jill a Bena, objal každého z nich paží

kolem ramen a povzdechl si. Měl na sobě totéž oblečení, které na něm Ben viděl na setkání s veřejností - elegantní tropický oblek obchodníka. "Bene, nikdy se nedávej na kazatelství. Trávím celé dny a noci běháním od jedné práce ke druhé a mezi tím vykládám lidem, že nikdy nemají spěchat. Tobě - když nepočítám Jill a Jubala - na téhle planetě dlužím víc, než komukoli jinému, a přece jsem si až teď našel čas, abych se s tebou mohl přivítat. Jak se ti vede? Vypadáš, že jsi v kondici. Dawn mi ostatně povídala, že v kondici jsi."

Ben se proti své vůli začervenal. "Jsem okej."

"To je dobře. Dnes večer tě čeká spousta nástrah. Ale budu grokovat s tebou a podporovat tě. Na konci budeš čerstvější než na začátku - nemám pravdu, bratříčku?"

"Máš," podpořila ho Jill. "Bene, Mike ti může propůjčit sílu - fyzickou sílu, nejen morální podporu. Trošku to umím i já, ale pro Mika je to hračka."

"Jill už taky není žádný začátečník." Mike ji pohladil. "Bratříček je oporou pro každého. Tak jako dneska v noci." Usmál se na ni a zazpíval:

"Ženských, jako je naše Jill,
těch není plný oceán,
ze všech, co u nich lásku jsem pil,
nejochotněj ti dá Gillian!
- nebo snad ne, bratříčku?"

"Pchá," odsekla Jill, ale popěvek ji očividně potěšil. Vzala Mika za ruku a přitiskla si ji k tělu. "Dawn je úplně stejná jako já - a není o nic neochotnější."

"Jenže Dawn je dole a má práci - ty ne. To je dost podstatný rozdíl, že, Bene?"

"Snad ano." Caxtona jejich chování uvádělo do rozpaků, přes uvolněnou atmosféru, která zde panovala - a přál si, aby buď nechali svého mazlení, nebo mu aspoň poskytl záminku k odchodu.

Mike však pokračoval v muchlání Jill a přitom stále držel druhou rukou Bena kolem pasu. Ben si byl nucen přiznat, že Jill Mika k jeho chování povzbuzuje.

Mike se k němu obrátil a pronesl vážně: "Bene, taková noc, jako byla tato - dnes jsme pomáhali jedné skupině zvládnout kritický skok od Osmého kruhu -, mne dokáže vždycky hrozně vybičovat. Rád bych ti teď řekl pár věcí, které přednášíme Šestému. My lidé máme cosi, o čem se mému bývalému lidu ani nesní. Musím zdůraznit, že je to velmi cenné... dovedu to ocenit, protože jsem tu věc poznal, aniž jsem v té době byl její součástí. Tím požehnáním je být mužem a ženou. Stvoření Muže a Ženy je největším vynálezem, jaký se Nám-kdo-jsme-Bůh kdy podařil. Jill?"

"Naprosto správně, Miku - ostatně, Ben ví, že je to Pravda. Ale mohl bys složit i nějakou písničku pro Dawn, drahý."

"Okej -"

"Dawn je jako motýl zlatý,

Bene, zjistit to je snadné.

Každý den si koupí šaty,

kalhotky však nemá žádné!"

Jill se zahihňala. "Už jsi jí to zazpíval?"

"Jo, a dostal jsem za to kytku a pusu, kterou mám předat Benovi. Poslouchejte, je někdo v kuchyni? Právě jsem si vzpomněl, že už jsem pár dní nejedl. Nebo pár let?"

"Myslím, že tam bude Ruth," prozradil Ben a pokusil se vstát.

Mike jej stáhl dolů. "Hej, Duku! Zkus se zeptat, jestli by mi někdo nevyrobil asi tak dvoumetrovou hromadu pšeničných placek a galon javorového sirupu."

"Jistě," kývl Duke. "To zvládnou sám."

"Takový hlad zas nemám! Sežeň Tonyho. Nebo Ruth." Mike si přitáhl Bena blíž a zkoumavě se na něj zadíval. "Bene, grokuji, že nejsi úplně šťastný?"

"Co, já? Ale jo, je mi dobře!"

Mike se zatvářil pochybovačně. "Kéž bych znal tvůj jazyk, Bene. Cítím tvou stísněnost, ale nerozumím tvým myšlenkám."

"Miku..." ozvala se Jill.

Mike se k ní obrátil a pak opět otočil hlavu k Benovi. "Bene, Jill mi právě řekla, co tě trápí - a je to věc, kterou jsem nikdy nedokázal v plnosti grokovat." Svraštil ustaraně čelo a váhal s řečí skoro tak dlouho jako v dobách, kdy se učil anglicky. "Grokuji, že dnes večer nemůžeme uspořádat tvé Sdílení vody. "Je čekání." Mike potřásl hlavou. Je mi líto. Ale čekání se naplní."

Jill se zavrtěla. "Ne, Miku! Nemůžeme nechat Bena odejít bez obřadu. Bena ne!"

"Negrokuji to, bratříčku," odvětil zdráhavě Mike. Následovala dlouhá odmlka, ještě napjatější, než byla Mikova řeč. Po chvíli se Mike pochybovačně zeptal Jill: "Mluvíš správně?"

"Uvidíš!" Jill zničehonic vstala a sedla si z druhé strany k Benovi. Objala jej. "Bene, dej mi pusku a hod' starostí za hlavu!"

Nečekala a políbila jej sama. Ben se uklidnil, ukolébán živočišným pocitem radosti a tepla, v němž nezůstal žádný prostor obavám. Vzápětí Mike zesílil své sevření Benova pasu a pronesl tiše: "Grokujeme se blíž. Ted', Jill?"

"Ted'! Ted' a tady - Sdílejme vodu, moji drazí!"

Ben se obrátil - a euforii vystřídalo ohromení. Muž z Marsu ho neznámým způsobem zbavil jeho oděvu do poslední nitky.

XXXIII.

"No?" ZAJÍMAL SE JUBAL. "Přijal jsi pozvání?"

"To tak! V tu ránu jsem odtamtud zmizel! Popadl jsem šaty, a dokonce jsem ignoroval to upozornění na dveřích. Do potrubí jsem naskočil s šatama v náručí!"

"Vážně jsi to udělal? Myslím, že kdybych byl Jill, asi by se mne to dotklo."

Caxton zrudl. "Musel jsem odejít, Jubale."

"Hmm - a co bylo dál?"

"No, oblékl jsem se a zjistil, že jsem si tam zapomněl tašku - ale už se mi nechtělo se vracet. Vlastně jsem odtamtud vypadl tak rychle, že jsem se málem zabil. Víš, jak takové obyčejné potrubí -"

"Nevím."

"Nevíš? Tedy, když nedáš povel k pohybu vzhůru, začneš pomaloučku klesat. Jenže já neklesal, já padal do hloubky šesti pater. Když už jsem čekal, že se rozplácnu na dně, něco mne zachytilo. Žádná bezpečnostní síť, spíš nějaké pole. Pěkně mě to vyděsilo; jako by nestačilo to, co se dělo předtím."

"To máš z toho, že věříš moderní technice. Já zůstávám věrný schodům, a když není zbytí, jedu výtahem."

"No, v tom jejich domě se není čemu divit. Duke sice je bezpečnostní technik, ale cokoli Mike řekne, je pro Duka zákonem. Mike ho snad nějak zhypnotizoval. Hergot, vždyť on je zhypnotizoval všechny. Až to ale celé krachne, bude to mít horší následky, než jen vadné dopravní potrubí. Jubale, co budem dělat? Jsem z toho celý špatný."

Jubal našpulil rty. "A co konkrétně tě znepokojuje?"

"Jak co? Všechno."

"Vážně? Měl jsem z tebe dojem, že se ti tvá návštěva líbila - až do chvíle, kdy jsi utekl jako vyplašený králík."

"Hmm - to jsem utekl. Mike zhypnotizoval i mě." Caxton se tvářil zmateně. "Možná bych tam byl i zůstal, nebýt té divné věci nakonec. Jubale, Mike seděl vedle mne a držel mne kolem pasu - ale svléknout šaty mi prostě nemohl."

Jubal pokrčil rameny. "Byl jsi zaneprázdněn jinde. Patrně by sis nevšiml ani zemětřesení."

"Ale houby! Já nezavírám oči jako nějaká školačka. Jak to dokázal?"

"Nechápu, proč by to mělo být podstatné. Nebo mi snad chceš říci, že tě šokovala Mikova nahota?"

"To mě šokovala, to ano."

"Když jsi sám měl holej zadek? To nemyslíš vážně!"

"Ale ne! Jubale, to jsi opravdu tak nechápavý? Já jen nemám žaludek na skupinové orgie. Skoro jsem vyklopil snídani." Caxton se zavrtěl. "Jak by ses cítil ty, kdyby se uprostřed tvého obývacího pokoje začala parta

lidí chovat jako opice v kleci?"

Jubal složil ruce. "V tom je právě ten vtip, Bene: nebyl to můj obývací. Když jdeš do cizího domu, musíš akceptovat jeho pravidla. To je vždy a všude platící zákon civilizovaného chování."

"A tobě takové chování nepřipadá šokující?"

"Ale to už je jiná otázka. Veřejné předvádění páření shledávám znechucujícím - ale za to vděčím svému staromódnímu vychování. Značná část lidstva můj vkus nesdílí; orgie mají velmi dávnu a bohatou historii. Ale abych byl šokován? Můj drahý pane, mne šokuje jen to, co uráží mé etické cítění."

"Ty si myslíš, že tohle je otázkou vkusu?"

"Ničeho jiného. A můj vkus není o nic posvátnější než velmi zvláštní vkus třeba takového Nerona. Naopak méně posvátný - Nero byl bůh a já nikoli."

"Kčertu s tím."

"Proč ne - jestli nějaký existuje... Ale Bene, vždyť to nebylo na veřejnosti."

"Jak na veřejnosti?"

"Popsal jsi mi jakousi formu skupinového manželství - skupinovou teogamii, abych použil přesný technický termín. Takže cokoli se dělo - nebo se mělo dít, kdybys neutekl - nebylo na veřejnosti, ale zcela v soukromí. Odehrálo se to jen mezi šesti očima - tak proč by se někdo měl pohoršovat?"

"Já jsem byl pohoršen!"

"Tvé zbožnění nebylo dokonáno. Ostatně, tys je uvedl v omyl. Sám jsi je k tomu vyzval."

"Já? Jubale, nic takového jsem neudělal."

"Starou belu! Vycouvat jsi měl už ve chvíli, kdy jsi přijel a zjistil jsi, že tamější návyky se zrovna neshodují s tvými. Jenže tys tam zůstal - vychutnával jsi přízeň jedné z bohyň a choval ses k ní jako její bůh. Věděl jsi, jak to tam chodí, a oni věděli, že to víš. Jejich chyba byla v tom, že tvou přetvářku vzali za bernou minci. Ne, Bene - Jill a Mike se chovali, jak se patří - urážlivé bylo tvoje chování."

"Ksaku, Jubale, ty všechno vždycky překroutíš! Je pravda, že jsem spolupracoval až příliš - ale když jsem odešel, nemohl jsem jinak! Bylo mi na zvracení!"

"Vymlouváš se tedy na reflex? Každý, komu je přes dvanáct, by měl dokázat se sevřenými zuby dojít do koupelny, a až se uklidní, vrátit se s nějakou přijatelnou omluvou zpět. Nebyl to reflex. Reflex ti umí vyprázdnit žaludek; nedokáže ale určovat směr chůze tvých nohou, přinutit tě sebrat si šaty a naskočit do dopravního potrubí. Byla to panika, Bene. Proč jsi zpanikařil?"

Caxtonovi se do odpovědi nechtělo. Vzdychl. "Když už jsi mě k tomu dovedl - asi jsem puritán."

Jubal zavrtěl hlavou. "Puritán se domnívá, že jeho vlastní pravidla toho, co se sluší, jsou zákony přirozenými. To se na tebe nevztahuje. Jsi schopen se smířit se spoustou věcí, které tvým představám o vhodnosti neodpovídají. Pravověrný puritán, který by narazil na onu nádhernou tetovanou dámu, by stáhl ocas a vypařil se. Zkus jít hloub."

"Vím jen to, že mne celá událost hrozně mrzí."

"Já to chápu, Bene, a je mi tě líto. Zkusme si ale jednu hypotetickou situaci. Zmínil ses o dámě jménem Ruth. Předpokládejme, že Gillian odešla pryč a vedle tebe seděl Mike a Ruth - a nabídli ti tutéž společnou intimitu. Byl bys šokován?"

"No, asi ano. Ta situace byla šokující. Já si to aspoň myslím, i když to považuješ za otázku vkusu."

"Jak šokující? Byl bys utekl? Zvedl by se ti žaludek?"

Caxton se zatvářil ztrápeně. "Vem tě čert, Jubale. No dobře, byl bych si našel nějakou výmluvu, abych mohl jít do kuchyně... a pak bych se vypařil."

"Výborně, Bene. Odhalil jsi příčinu svých potíží."

"Jak to?"

"Který základní prvek celé situace se změnil?"

Caxton byl nešťastný. Chvilí mlčel. "Máš pravdu, Jubale - bylo to kvůli Jill. Protože ji miluju."

"Už jsi blízko, Bene. Ale pořád to není ono."

"Eh?"

"Ta emoce, která tě přiměla k útěku, nebyla láska. Co je to láska, Bene?"

"Láska? Prosím tě, neotravuj s takovými nesmysly! Na tom se vyřádl skoro každý, Shakespearem počínaje a Freudem konče - a nikdo na tvou otázku pořádně neodpověděl. Jediné, co o tom vím já, je,

že láska zraňuje."

Jubal potřásl hlavou. "Já ti posloužím přesnou definicí. Láska je stav, kdy nemůžeš být šťasten, pokud není šťastna i milovaná osoba."

Ben uvažoval nahlas. "To беру... protože chci, aby Jill byla šťastná."

"Prima. Takže tedy tvrdíš, že se ti obrátil žaludek a panicky jsi zdrhnul jen proto, aby byla Jill šťastná."

"Počkej! Já jsem neřikal -"

"Nebo to snad byla nějaká jiná emoce?"

"Říkal jsem prostě -" Caxton se zarazil. "Okej, tak jsem žárlil! Jubale, byl bych ale přísahal, že nežárlím. Víím, že jsem Jill prohrál, a už jsem se s tím dávno smířil - ksakru, nemám proto Mika rád o nic méně. Žárlivostí člověk nic nevyřeší."

"Rozhodně nic, co bys vyřešit chtěl. Žárlivost je choroba, láska je stav zdraví. Nezralá mysl často zaměňuje jedno za druhé nebo předpokládá, že čím je větší láska, tím větší je žárlivost. Ve skutečnosti jsou tyto city téměř neslučitelné; jeden z nich nenechává prostor pro druhý. Oba naráz vytvářejí v hlavě pěkný zmatek - a já grokuju, že to byla právě tvoje potíž. Když tvá žárlivost dostoupila vrcholu, nebyl jsi schopen jí čelit, a proto jsi vzal do zaječích."

"Zavinily to ty okolnosti, Jubale! To, jak jsme tam seděli jako Mikův harém a on nás objímal. Nechápej mne špatně; měl bych Jill rád, i kdyby byla pouliční děvka - což není. Podle jejích měřítek je to, co dělá, zcela morální."

Jubal přisvědčil. "Já víím. Gillian v sobě má onu nepřekonatelnou nevinnost, která jí nedovolí chovat se nemorálně." Zachmuřil se. "Bene, obávám se, že tobě - a ostatně i mně - ta andělská nevinnost chybí. K životu podle té dokonalé morálky, v níž ti lidé žijí, je ovšem nezbytná."

Ben vykulil oči. "Myslíš, že něco takového je morální? Chtěl jsem tím jen naznačit, že Jill neví, že dělá něco špatně - Mike ji opil rohlíkem, aniž si toho sám byl vědom. Přišel z Marsu a chybí mu naše vzdělání."

Jubal byl zřejmě jiného názoru. "Ano, myslím si, že to, co ti lidé dělají - všichni členové Hnízda, nejen ti, které známe -, je morální. Detaily jsem se nezabýval, ale je to tak. Všechny rysy jejich společenství - bakchanálie, volný sexuální život, společné vlastnictví, anarchistický režim -, na tom není nic nemorálního."

"Jubale, ty mne vyvádíš z míry. Jestli to bereš takhle, proč se k nim nepřidáš? Oni o tebe stojí. Uspořádají na tvou počest oslavu - Dawn se dokonce těší, až ti bude moci líbat nohy a sloužit ti. Nepřeháním."

Jubal si povzdechl. "Ne. Před padesáti lety snad - ale dneska? Bene, bratře můj, mé zásoby nevinnosti jsou už dávno vyčerpány. Už jsem se oddával svému specifickému druhu zla a beznaděje příliš dlouho, než abych mohl být omýt v té jejich vodě života a stal se opět nevinným. Pokud jsem vůbec někdy byl nevinný."

"Mike se domnívá, že v sobě tu nevinnost - on tomu říká jinak - máš v plné míře dodnes. Dawn mi tlumočila jeho oficiální názor."

"V tom případě bych mu nechtěl způsobit rozčarování. Mike ve mně vidí svůj vlastní odraz; já jsem totiž - svým povoláním - zrcadlo."

"Jubale, ty se bojíš!"

"Přesně tak, pane! Ale neobávám se jejich morálky, ale spíš nebezpečí, které jim může hrozit zvenčí."

"Ale takové problémy přece nemají."

"Myslíš? Když natřeš opici na růžovo a strčíš ji do klece hnědých opic, roztrhají ji na kusy. Nevinní končívali často mučednickou smrtí."

"Nejsi trochu moc melodramatický, Jubale?"

Jubal ho sežehl hněvivým pohledem. "I kdybych byl, pane, ubírá to snad na závažnosti mých slov? Svati z podobných důvodů hořeli na hranicích - a řekl bys o jejich utrpení, že to bylo melodrama?"

"Nechtěl jsem se s tebou hádat. Jen si prostě myslím, že jim takové nebezpečí nehrozí - koneckonců nežijeme ve středověku."

Jubal přimhouřil oči. "Vážně? Ani jsem si nevšiml, že by došlo k nějakým podstatným změnám. Bene, tohle schéma už někteří našemu hnusnému světu mockrát nabídli - a svět je pokaždé rozdrtil. Oneidova

kolonie byla Mikovu Hnízdu hodně podobná - a nějaký čas i vydržela, jenže ta byla na venkově, a tam je málo sousedů. Nebo si vem rané křesťany - anarchie, komunismus, skupinové manželství, dokonce i ten polibek bratrství. Mike si toho od nich vypůjčil hodně. Hmm... jestli ten polibek převzal od nich, očekával bych, že muži budou líbat muže."

Ben se zatvářil omluvně. "To jsem ti zatajil. Ale nejsou homosexuálové."

"Raní křesťané taky nebyli. Považuješ mne za hlupáka?"

"Nekomentuji."

"Děkuju. Nedoporučoval bych dnes nikomu, aby nabízel polibek na sbratření svému pastorovi; éra primitivního křesťanství už je dávno za námi. Zase tatáž smutná historie: nejdřív plán na dokonalou rovnost všech a lásku bez poskvrnky, zářivé naděje a velké ideály - a pak pronásledování a krach." Jubal si opět povzdechl. "Bál jsem se nejdřív jen o Mika; teď už mám strach o ně všechny."

"A jak si myslíš, že se cítím já? Jubale, nemohu přijmout tu tvou teorii o harmonii krásy a inteligence. To, co dělají, je špatné!"

"A o tom tě přesvědčil ten poslední incident."

"Uh... ne tak docela."

"Z valné části. Bene, etika sexu je ožehavý problém. Každý z nás je nucen sáhnout po nějakém řešení, s nímž je schopen žít - tváří v tvář absurdnímu, nepraktickému a zlému zákonu takzvané "morálky". Většina z nás ví, že je špatný a téměř každý jej porušuje. Platíme však za to pocity viny a tím, že se k němu verbálně hlásíme. Ať chceme, nebo ne, ten zákon nám vládne, mrtvý a páchnoucí, jako balvan, uvázaný na krk."

A tobě vládne taky, Bene. Rád si namlouváš, že jsi svobodomyšlný - a že ten zlý zákon ignoruješ. Jenže když jsi konfrontován s problémem, s jakým ses ještě nesetkal, srovnáš jej s tímtež židovsko-křesťanským kodexem... takže se ti automaticky obrátí žaludek... a ty se domníváš, že tím je nezvratně dokázáno, že ty máš pravdu a oni ne. Pchá! To už se rovnou můžeš ohánět Božím soudem. Tvůj žaludek se řídí jen předsudky, které ti do hlavy doma natloukli, ještě než jsi začal rozum brát."

"A co tvůj žaludek?"

"Můj není o nic chytřejší - ale já mu nedovoluju, aby řídil můj mozek. Já jen vnímám krásu Mikova pokusu o vytvoření dokonalé etiky a tleskám jeho zjištění, že své úsilí musí zahájit odvržením současných sexuálních pravidel a vymyšlením nových. Na tohle nemá většina filozofů dost kuráže; většinou spolknou základy současných norem - monogamii, stávající model rodiny, tělesná tabu, pohlavní zdrženlivost, konvence omezující pohlavní styk a tak dál - a pak se nimrají v detailech... dokonce i v takových pitomostech, jako zda je pohled na ženské ňadro obscénní, nebo ne!"

Ale většinou diskutují jen o tom, jak přimět lidi tato pravidla respektovat - a zcela ignorují důkazy o tom, že většina tragédií, které kolem sebe vidí, má příčiny v sexuálním kodexu samém, a nikoli v jeho nedodržování.

A teď se tu objeví Muž z Marsu, podívá se na tu posvátnou zkamenělinu z nového úhlu - a odmítne ji. Neznám detaily Mikova kodexu, ale i tak je mi jasné, že celek hrubě porušuje zákony každého jen trochu většího národa a musí přivést k nepřičetnosti "správně uvažující" věřící všech větších náboženství - a taky většinu agnostiků a ateistů. A přece ten ubohý hoch -"

"Jubale, Mike není hoch. Je to muž."

"Myslíš? Ten ubohý nepovedený Mar'an hlásá, že sex je cestou, jak dosáhnout štěstí. Sex by měl být nástrojem štěstí. Bene, na sexu je nejhorší to, že jej zneužíváme, abychom jeho pomocí ubližovali jiným. Neměl by nikdy ubližovat; měl by přinášet štěstí, nebo aspoň potěšení."

V desateru se praví: "Nepožádáš manželky bližního svého." A výsledek? Vynucená pohlavní zdrženlivost, žárlivost, cizoložství, hořkost, ublížení na zdraví a někdy i vraždy, rozvrácená manželství a opuštěné děti - a kradmé, tajné milostné návrhy, degradující obě pohlaví. Řídili se tímto příkázáním vůbec někde? Jestliže muž přísahá na bibli, že se zdržel požádání sousedovy ženy proto, že mu to desatero zakazuje, pak se domnívám, že buď lže sám sobě, nebo nemá normálně vyvinutý sexuální pud. Každý muž dostatečně mužný na to, aby zplodil potomka, už mnoho žen požádal, ať už doopravdy, nebo jenom v duchu.

A teď přijde Mike a řekne: "Není potřeba, abys požádal mou manželku... miluj ji! Nikomu nebráním,

aby ji miloval, můžeme získat úplně všecko - a nemáme co ztratit, leda strach a vinu a nenávisť a žárlivost." Ten návrh je neuvěřitelný. Pokud jsem schopen si vzpomenout, tak takhle naivní bývali jen Eskymáci - a ti žili tak izolovaně, že se sami podobali Muži z Marsu. My jsme je však naučili našim "ctností", takže teď žárlí a cizoloží zrovna tak jako my ostatní. Bene, co si myslíš, že tím získali?"

"Já bych být Eskymákem nechtěl."

"Já taky ne. Po tučných rybách mě bolí žlučník."

"Já měl na mysli mýdlo a vodu. Možná jsem na to moc zchoulostivělý."

"Já jakbysmet. Narodil jsem se sice v domě, kde nebyly lepší hygienické podmínky než v iglú, ale dávám přednost komfortu, v němž žiju teď. A přesto se historické prameny shodují, že Eskymáci byli nejšťastnější lidi na světě. Pokud měli nějaké trable, pak určitě ne kvůli žárlivosti; pro tu neměli ve svém jazyce ani výraz. Půjčovali si manželky jen tak pro zábavu - a nikdo z nich kvůli tomu nebyl nešťastný. Takže kdo je větší blázen? Rozhlédni se po tom zachmuřeném světě kolem a pak mi řekni: zdají se být Mikovi následovníci šťastnější nebo méně šťastní než ostatní lidi?"

"Nemluvil jsem se všemi členy komunity, Jubale. Ale - ano, jsou šťastní. Skoro až moc - hraničí to s bláhovostí. Někde je v tom háček."

"Možná jsi byl háček ty sám."

"Nerozumím."

"Škoda, jsi tak mladý a už máš tak konvencemi zregulovaný vkus. Pouhé tři dny toho, co se ti nabízelo, se pro tebe mohly stát pokladem, na který budeš v mém věku vzpomínat. A ty, ty mladý idiote, se necháš žárlivostí unést tak, že zdrhneš! Na tvém místě a ve tvém věku bych se stal Eskymákem. Té promarněné příležitosti je mi za tebe ztraceně líto; mou jedinou útěchou je trpká jistota, že toho jednou budeš litovat. Věk nepřináší moudrost, Bene, ale dodává ti rozhled... a nejsmutnější, co můžeš z té výšky vidět, jsou - v dálí za tebou - pokušení, kterým jsi odolal. Já vidím ta svá... ale ani jedno z nich nedosahuje tak kolosálních rozměrů!"

"Přestaň se v tom nimrat!"

"Šmarjá, človče! - nebo jsi snad myš? - Snažím se tě povzbudit, aby ses rozletěl vpřed. Proč tu skuhráš před nějakým starcem, místo abys letěl zpátky do Hnízda jako dobrý holub? Hergot, kdybych byl aspoň o dvacet let mladší, přidal bych se k nim sám."

"Necháme toho, Jubale. Co si doopravdy myslíš o té Mikově církvi?"

"Říkal jsi, že za tím není nic než disciplína a hypnóza."

"Ano i ne. Oni to považují za Pravdu s velkým P a věří, že to Mike pochytil od marťanských "Starých"."

"Od Starých, co? Podle mě jsou to jen báchorky."

"Mike v ně věří."

"Bene, jednou jsem potkal továrníka, který věřil, že mluvil s duchem Alexandra Hamiltona. I když - hergot, proč zrovna já musím dělat d'áblova advokáta?"

"Co tě zase trápí?"

"Bene, nejhanebnějším ze všech hříšníků je pokrytec, který si hraje na svatého. Ale musíme dát d'áblu, co jeho jest. Mike tomu věří a učí lidi pravdu, tak jak ji chápe on. Co se těch "Starých" týče, nevím, jestli existují; jen mi to prostě připadá těžko uvěřitelné. Co se týče té hatmatilky, že "tys Bůh" a "on je Bůh", nepřipadá mi o nic méně a o nic více uvěřitelná než kterákoli jiná věrouka. Až přijde soudný den, pokud přijde, třeba se dozvíme, že tím pravým Pánembohem byl celou dobu nějaký bůžek z Konga."

"Jubale, neblázni!"

"Může to být kterýkoli z nich. Bene. Člověk je vyroben tak, že si nedokáže představit dokonce ani vlastní smrt. To vede k nekonečnému vymýšlení nových a nových náboženství. Ten proces sice vůbec nesmrtnost nedokazuje, ale otázky, které při něm vznikají, jsou nesmírně důležité. Podstata života, způsob spojení ega s tělem, problém ega samého, a proč se každému egu zdá, že je středem vesmíru, smysl života, smysl vesmíru - to jsou kolosální otázky, Bene, které budou lidstvo vždycky zajímat. Věda je dosud nevyřešila - a kdo jsem já, abych soudil církve za to, že se o jejich vyřešení snaží - bez ohledu na to, jak moc mi jejich závěry připadají přesvědčivé? Možná ještě nakonec vyhraje nějaký černošský bůžek; těžko ho můžu vyloučit jen proto, že nevlastní spoustu velkolepých katedrál. Nemůžu ani předem

vyloučit Bohem osvěceného chlapce, který založí sexuální kult a provozuje ho ve vypoštěřovaném podkroví; i on může být tím pravým Mesiášem. Jen tímhle jediným náboženským názorem jsem si docela jistý: schopnost uvědomit si sama sebe není jen hromadou aminokyselin, které na sebe narazí!"

"Páni! Jubale, z tebe se měl stát kazatel."

"Naštěstí se nestal. Pokud nám Mike ukáže, jak lépe vést tuhle pitomou planetu, pak jeho sexuální život není třeba nijak omlouvat. Géniové mají právo opovrhovat podružnostmi a vždycky ignorují sexuální obyčeje kmene; vytvářejí si vlastní zákony. Mike je génius. Ignoruje tedy paní Morálku a chová se tak, jak mu to vyhovuje."

Z teologického hlediska je ovšem Mikovo sexuální chování stejně ortodoxní jako třeba Santa Klaus. Učí, že všechny žijící bytosti na Zemi jsou kolektivním Bohem... a tak jsou on a jeho následovníci jedinými bohy na této planetě, kteří si jsou vědomi sami sebe... a mají tedy právo chovat se ve všech směrech jako bozi. Bohům se vždycky toleruje sexuální volnost, a její hranice si určují jen sami bohové.

Chceš nějaký důkaz? Třeba Ledu a labuť? Europu a býka? Osirise, Isis a Hóru? Neuvěřitelná krvesmilstva severských bohů? Ani se nebudu zmiňovat o východních náboženstvích; tamější bohové provozují věci, které by netoleroval ani chovatel minků. Ale podívej se na vztahy Svaté Trojice, ústředního bodu nejrozšířenějšího západního náboženství.

Jediný způsob, jak uvést do souladu náboženská přikázání se vztahy v oné trojici, která je údajně jediným Bohem, je konstatování, že zákony, podle nichž se rozmnožují bohové, nejsou totožné se zákony pro obyčejné smrtelníky. Ale většinu lidí o tom nikdy ani nenapadne přemýšlet; celý problém hermeticky uzavrou a opatří nápisem: "Svaté - nedotýkat se".

Musíme Mikovi přiznat všechny výsady, které dopřáváme ostatním bohům. Nejen Jehova se rozdělil do dvou částí a rozmnožoval se: dělali to všichni bozi. Je zjevné, že skupina bohů se bude pářit jako králíci a asi stejně jako oni bude respektovat lidská pravidla slušného chování. Jakmile se Mike ujal božských práv a povinností, byly orgie stejně nevyhnutelné jako východ slunce - zapomeň tedy na měřítko sprostého lidu a posuzuj je podle morálky obvyklé na Olympu."

Jubal vzplanul. "Bene, pokud je chceš pochopit, musíš nejdřív uznat, že to myslí upřímně!"

"Ale já to uznávám! Jenom -"

"Opravdu? Začal jsi tvrzením, že se nechovají správně, a posuzovals je přitom podle přesně téhož kodexu, který odmítáš. Zkus místo toho zapnout svou logiku. Bene, to "sbližování" ve společném sexuálním svazku, ta mnohost v jednom, nenechává logicky žádný prostor pro monogamii, když je sexuální styk všech se všemi základním kamenem jejich víry - což je z tvého vyprávění nad slunce jasnější - proč si myslíš, že by to měli tajit? Člověk tají to, za co se stydí - jenže oni se za své praktiky nestydí, oni jsou na ně hrdí. Krčit se za zavřenými dveřmi by znamenalo úlitbu tomu kodexu, který odmítli... a také by to znamenalo, že by tě jako cizince nepřijali mezi sebe."

"Možná mě neměli přijmout mezi sebe."

"Očividně neměli. Mikovi se taky do toho zjevně nechtělo, ale Gillian jej přemluvila. Nebo ne?"

"Ano, ale tím je to jen horší."

"Jak to? Jill chtěla, aby ses stal jedním z nich 've vší plnosti', jak by řekl Mike. Ona tě miluje - a nijak na tebe nežárlí. Ale ty žárlíš na ni - a přestože tvrdíš, že ji miluješ, tvé chování hovoří o opaků."

"Krucinál, já ji opravdu miluju!"

"Ano? No, pokud je tomu tak, pak jsi evidentně nepochopil ty olympské pocty, které ti byly nabídnuty."

"Asi nepochopil," připustil Ben pochmurně.

"Poradím ti, jak z toho ven. Lámal sis hlavu nad tím, jak se Mike zbavil šatů. Já ti to povím."

"Jak?"

"Zázrakem."

"Pro rány boží!"

"Možná že i pro ně. Vsadím tisíc dolarů, že to byl zázrak. Zajed' za Mikem a zeptej se ho. Požádej ho, ať ti to ukáže. Potom mi pošli tu výhru."

"Ksakra, Jubale, já tě nechci připravit o peníze!"

"Taky nepřipravíš. Vsadíme se?"

"Jubale, jed' se přesvědčit ty. Já už tam nemůžu."

"Přijmou tě s otevřenou náručí a nikdy se tě nebudou ptát, proč jsi utekl. Na to vsadím další tisíc. Bene, strávil jsi tam ani ne čtyřicet hodin. Prozkoumal jsi pečlivě všechny okolnosti, tak jak to děláš u svých politických afér, než je roztrouбіš do novin?"

"Jenže -"

"Udělals to?"

"Ne, ale -"

"Proboha, Bene! Tvrdíš, že Jill miluješ... a přitom jí nedáš ani tutéž férovou šanci, co každému zkorumpovanému politikovi. Nedáš si ani desetinu té práce, kterou si svého času dala ona, aby ti pomohla z maléru. Kde bys dneska byl, kdyby se na tebe takhle vykašlala? S největší pravděpodobností by ses smažil v pekle. Ty se tu rozhorluješ nad smilstvem mezi přáteli; víš, z čeho mám strach já?"

"Z čeho?"

"Kristus byl ukřižován, protože kázal bez úředního povolení. Zkus si pro změnu popřemýšlet o tomhle!"

Caxton si hryzal ret a mlčel - a pak náhle vstal. "Vyrazím."

"Po obědě."

"Hned."

O dvacet čtyři hodin později poslal Ben Jubalovi telegraficky dva tisíce dolarů. Když uběhl týden a od Bena nepřišla žádná další zpráva, odeslal Jubal k rukám Benovy kanceláře statprint s textem: "Co kčertu děláš?"

Odpověď dorazila o něco později:

"Studuju mart'anštinu - s vodněbratrským pozdravem Ben."

Část pátá

JEHO ŠŤASTNÝ OSUD

XXXIV.

FOSTER VZHLÉDL OD ROZDĚLANÉ PRÁCE. "Mladíku!"

"Pane?"

"Ten mládenec, po kterém jsi tak toužil - už je k mání. Mart'ani ho uvolnili."

Digby vypadal udiveně. "To je mi líto. Byla to snad nějaká mladá bytost, k níž mám závazky?"

Foster se andělsky usmál. Zázraky nejsou nikdy nezbytné - ve světle Pravdy ostatně sám pseudokoncept "zázrak" odporuje sám sobě. Ale tihle nováčci se o tom vždycky musí přesvědčit sami.

"Na tom nesejde," odpověděl laskavě. "Bude to jen menší mučednická smrt a tu si pohlídám sám.

Mladíku?"

"Ano, pane?"

"Říkej mi Fosi, prosím. Obřadnost je v terénu na místě, ale na ústředí není zapotřebí. A připomeň mi, abych ti neříkal mladíku - na poslední krátkodobé misi jsi měl moc pěkný název. Kterému ze svých jmen dáváš přednost?"

Jeho asistent zamrkal. "Já mám ještě nějaké jiné jméno?"

"Tisíce. Dáváš některému přednost?"

"Já si vážně z posledního eónu nic nepamatuju."

"Dobrá... chtěl by ses jmenovat Digby?"

"Ano, to je moc hezké jméno. Díky."

"Neděkuj mi. Zasloužil sis je." Archanděl Foster se odvrátil od své práce, ale přesto nezapomínal na drobný úkol, o němž se zmínil. Nakrátko mu blesklo hlavou, jestli by od té rány nemohl uchránit malou Patricii - ale pak se za tu neprofesionální, téměř lidskou myšlenku pokáral. Lítost u anděla neměla co dělat - zabírala by místo andělské lásce.

Mart'anští Staří vymysleli elegantní předběžné řešení svého závažného estetického problému a na pár plných-tří jej odložili stranou, aby se mohl rozvinout v nové problémy. Během té doby přišlo opět na řadu ono cizí mládě, které navrátili jeho vlastnímu světu. Beze spěchu a pouhým okrajem své mysli z něj Staří vyčerpali vše, co se naučilo ve světě jeho lidí, a po hýčkání je ponechali být, protože už ho nepotřebovali ke svým záměrům.

Použili data, která nashromáždilo, a majíce na zřeteli ověření svého předběžného řešení, zahájili zkoumání estetických parametrů, určujících možnost umělecké nezbytnosti zničení Země. Mnoho čekání však ještě nastane, než plnost grokuje definitivní rozhodnutí.

Přes Daibutsu a Kamakuru se opět přehnala obří mořská vlna, vyvolaná seizmickou poruchou 280 kilometrů od Honšú. Vlna usmrtila třináct tisíc lidí a vynesla nemluvně mužského pohlaví do jednoho z Buddhových klášterů v hornatém vnitrozemí, kde je našli přeživší mniši. Dítě žilo ještě devadesát sedm pozemských let po katastrofě, která zahubila celou jeho rodinu, a nezanechalo po sobě žádné potomky ani nic, co by stálo za zmínku kromě schopnosti neustále a zvučně říhat. Vévodkyně Cynthia vstoupila do kláštera se všemi výhodami, které z toho dokáže vytřískat důkladná publicita, aby odtamtud potichu odešla po třech dnech. Bývalý generální tajemník Douglas dostal záchvat mrtvice, jenž mu ochromil levou ruku, ale nikoli schopnost i nadále spravovat statky, které mu byly svěřeny. Lunar Enterprises, Ltd., vydaly informační materiály k novým obligacím, upisovaným jejich dceřinou firmou Ares Chandler Corporation. Průzkumná loď Mary Jane Smithová, vybavená motory Lyle, přistála na Plutu. Fraser v Coloradu hlásil nejchladnější únor, jaký tam kdy zaznamenali.

Biskup Oxtongue kázal v Chrámu Velké nové cesty na téma Písma (Mat. XXIV: 24): "Neboť vstanou nepraví Kristové a falešní proroci a ukážouť velká znamení a zázraky; dokonce tak, že oklamou i pravé vyvolené." Dal zřetelně najevo, že jeho výpad nemířil proti mormonům, scientistům, katolíkům ani fosteritům - zvláště ne proti fosteritům - ani proti jiným bratrským poutníkům, jejichž dobré úmysly znamenají víc než nepodstatné rozdíly ve víře či rituálech. ... ale výhradně proti rouhačům, kteří svádějí věrné ovečky od víry jejich otců. V oblíbeném subtropickém letovisku téže země se tři osoby dožadují veřejné žaloby na místního pastora, jeho tři pomocníky a několik dalších. Obviňují je z obscennosti na veřejnosti, provozování veřejného domu a ohrožování mravní výchovy nezletilých. Okresní státní žalobce nemá zájem zahájit trestní stíhání, protože má na stole tučt podobených případů - a stěžuje si, že se svědkové nikdy nedostaví k přelíčení.

Na tuto námitku odpověděl mluvčí zmíněné trojice: "Tentokrát budete mít spoustu svědků. Nejvyšší biskup Short se rozhodl, že už tomu antikristovi další naparování nestrpí."

Veřejného žalobce antikristi nezajímali - ale blížily se volby. "Dobrá, ale pamatujte si, že bez svědků toho moc dělat nemohu."

"Budete je mít."

Doktor Jubal Harshaw o tomto incidentu nevěděl, ale slyšel o mnoha dalších, takže jeho duševní klid byl již dávno tentam. Už podlehl pokušení vpustit do své domácnosti zlo ze všech nejhorší - informace ze světa. Prozatím si jen předplatil výstřížkovou službu na téma "Muž z Marsu", "V. M. Smith", "Církev všech světů" a "Ben Caxton". Ale poslednímu svodu ještě odolával - ačkoli cukání nařídil Larrymu, aby uvedl do chodu ukecanou bednu, měl minimálně dvakrát týdně.

Ksakru, proč mi ta děcka nemůžou občas napsat? Takhle abych se pořád bál. "Další!"

Vstoupila Anne, ale Jubal dál zíral oknem na ležící sníh a prázdný bazén. "Anne," nařídil, "pronajmi pro nás nějaký tropický atol a zaříd' prodej tohoto mauzolea."

"Ano, šéfe."

"Ale než ho vrátíš zpátky Indiánům, postarej se, aby nám to tu dočasně pronajali - nehodlám bydlet po hotelech, než seženeš ten atol. Jak je to dlouho, co mi přišel nějaký honorář?"

"Čtyřicet tři dny."

"Budiž ti to poučením. Teď ti nadiktuju Píseň umírajícího divokého hříběte.

Muka nekonečných zim jako led v srdci zebou,

střepy porušených slibů do duše bodají,

stíny zašlých rozkoší jsou stále mezi mnou a tebou

a chmurné větry hořkosti mi spát nedají.

Jizvy a přervané šlachy, pahýly končetin,
ostrá čepel hladu a žízné trampoty,
oči zaváté pískem, na něž padá smrti stín,
to vše není nic proti mukám samoty...

V horečky žáru zřím tvou božskou tvář,
bubínky prasklé, však tvůj hlas mi v hlavě zní,
nebojím se tmy, která vbrzku ztlumí zář,
mám strach jen, že tě ztratím, až půjdu cestou poslední.

Tak," konstatoval spokojeně. "Podepiš to Louisa M. Alcottová a pošli to do časopisu Pospolitost."
"Šéfe, myslíš, že za tohle ti někdo pošle honorář?"

"Proč ne? A když ne teď, tak o něco později; ulož to do archivu, ať z výtěžku vyrovnají dluhy mé
pozůstalosti. Tak už to v uměleckých kruzích chodí; nejlepší díla jsou nejvýše ceněna až ve chvíli, kdy už
není komu platit. Těžký je život umělce."

"Chudáčku Jubale! Když se nepolituješ sám, nikdo jiný to za tebe neudělá."

"Pořád sarkastická. Není divu, že nemůžu pracovat."

"To není sarkasmus, šéfe. Vždyť kdo jiný než ty sám může vědět, co tě trápí?"

"Omlouvám se. No dobrá, tady je něco, za co mi zaplatí. Název: Na odchodnou."

V oprátce je zapomnění
a komfort najdeš v sekeře,
ale nervy nejlíp zklidní jed.

Výstřel přinese ti snění,
skřípec se konce dobere,
jed však působí hladce, hned.

Nad naražení na kůl není
nebo plyn ti pomůže,
však lepší smrt je od drogisty.

Církev skýtá pochopení,
když člověk ní žít nemůže,
však trávíce směs - to máš svý jistý.

Slovem umřít se dá tak i tak,
s řevem, pláčem, či klidně jako pták;
není však nejlepší smrtící voda,
již dobrý přítel v šálku ti podá?"

"Jubale," zeptala se Anne ustaraně, "nezvedá se ti při tom žaludek?"

"Vždycky."

"Tohle bude taky na založení?"

"Tohle? Kdepak! To pošleš do New Yorkera."

"Hodí to do koše."

"Koupí to. Je to morbidní, tak to koupí."

"A navíc to rytmičky kulhá."

"No ovšem! Musíš nabídnout vydavateli nějakou změnu, nebo bude zklamaný. Až ji zkritizuje, pak

teprve ji pořádně vychutná a pochopí - a koupí. Má drahá, já se vyhýbal poctivé práci dřív, než ty ses narodila - tak nedělej chytrou. Nebo bys ty básně radši psala sama - já bych zatím kojil Abby! Ostatně, Abigail má čas na krmení - a tys nebyla na řadě. Měla přijít Dorcas."

"Abby kus neupadne, když chvilku počká. Dorcas leží. Ranní nevolnost."

"Nesmysl. Anne, dokážu rozpoznat těhotenství o dva týdny dřív než králík - a ty to víš."

Jubale, nech ji být! Dorcas to ví taky... ale ráda by sama sobě co nejdéle předstírala, že těhotná je. Copak o ženách nevíš všechno?"

"Všechno? O tom musím chvilku přemýšlet. Mmm... ne. Všechno ne. Dobře, nebudu ji popichovat. Proč jsi nepřinesla našeho malého andělíčka? Mohlas ho nakrmit tady."

"Jsem ráda, že jsem ho nechala v postýlce. Ještě by mohl z tvých řečí něčemu rozumět -"

"Takže já kazím děti, že ano?"

"Je příliš mladá, než aby rozpoznala ryzí srdce pod drsnou slupkou, šéfe. Jenže když ji přinesu, nic neuděláš - budeš si s ní hrát celé dopoledne."

"Napadá tě lepší způsob, jak vyplnit hodnotně prázdný čas?"

"Jubale, oceňuji, že máš tak rád mou dceru; já ji mám ráda taky. Jenže ty celé dny neděláš nic jiného, než že si s ní hraješ... nebo koukáš do zdi."

"Kdy mám jít zažádat o podporu v nezaměstnanosti?"

"O peníze nejde. Když nebudeš chrlit příběhy, dostaneš duševní zácpu. Už to došlo tak daleko, že si koušeme nehty, a když zařeveš Další, vydechneme si úlevou. Jenže je to vždycky planý poplach."

"Když máme dost peněz na zaplacení účtů, tak čeho se bojíš?"

"A čeho se bojíš ty, šéfe?"

Jubal otázku uvážil. Má jí to říci? Jakékoli pochyby o otci Abigail přešly Jubala ve chvíli, kdy dostala jméno. Anne kolísala mezi Abigail a Zenobií - a nakonec nacpala nemluvněti obě. Nikdy se o významu těch jmen nahlas nezmínila... a patrně ani neví, že Jubal jej zná -

Anne neochvějně pokračovala. "Nikoho neoblažneš, Jubale. Dorcas, Larry a já víme, že se Mike o sebe dokáže postarat sám. Ale byl jsi kvůli tomu tak rozčilený -"

"Rozčilený? Já?"

"- že Larry ve svém pokoji sestavil stereo a my jsme se střídali u zpráv; neuniklo nám ani jediné vysílání. Ne proto, že bychom měli strach - nanejvýš o tebe. Ale kdykoli se něco o Mikovi dostane na veřejnost - a to se samozřejmě dostává - pak to víme dřív, než ty dostaneš ty hloupé výstřižky. Prála bych si, abys je přestal číst."

"Jak víš, že vůbec nějaké výstřižky existují? Dal jsem si záležet, abyste to nevěděli."

"Šéfe," opáčila unaveným hlasem. "Někdo musí vynášet odpadky. Myslíš si, že Larry neumí číst?"

"A tak. Ten zatracený drtič odpadu nefunguje od chvíle, kdy odtud Duke vytáhl paty. Ksaku, tady už nefunguje nic!"

"Stačí vzkázat Mikovi - a Duke je tu v mžiku."

"Víš, že to nemůžu." Tížilo jej, že měla téměř jistě pravdu... a myšlenka se změnila v hořké podezření.

"Anne! Zůstáváš tu se mnou, protože tě o to požádal Mike?"

Odpověď byla promptní. "Jsem tu, protože tu chci být."

"Mmm... nejsem si jist, zda to odpovídá realitě."

"Jubale, někdy bych si přála, abys byl malý kluk a já ti mohla naplácat na zadek. Mohu dokončit myšlenku?"

"Máš možnost." Zůstal by tu z nich vůbec někdo? Vzala by si vůbec Maryam Stinkyho a odstěhovala se s ním do Bejrútu, kdyby neměla Mikovo požehnání? Jméno Fatima Michele mohlo být výrazem Maryaminy nové víry a přání jejího manžela složit poctu nejbližšímu příteli - anebo mohlo být šifrou stejně jasnou jako dvě jména malé Abigail. Jestli je to tak, nosí Stinky své parohy, aniž o tom ví? Nebo je na ně hrdý tak, jako byl údajně biblický Josef? No... každopádně Stinky zná svou hurisku i její vazby na Mika; v tak důležitém bodě jde i vodní bratrství stranou. Pokud jsou ovšem víra a sex tak důležité, o čemž Jubal jako lékař a agnostik pochyboval. Ale oni asi nepochybují...

"Neposloucháš mne."

"Promiň. Zamyslel jsem se." - a už s tím přestaň, ty starý nestydo... hledáš skryté významy i ve

jménech, které dá dítěti jeho vlastní matka! Za pár dní se začneš zabývat numerologií... potom astrologií... pak spiritismem - až tvoje senilita postoupí tak daleko, že zbude jen tělo příliš slabomyslné, než aby se dokázalo důstojně rozpojit. Dojdi si radši do lékárny, do zamčené zásuvky číslo devět, najdi heslo Léthé - účinná dávka je jedna granule, ale vem si radši dvě -

"Žádné výstřižky nejsou zapotřebí, protože zprávy o Mikovi hlídáme my... a Ben nám dal vodní slib, že veškeré podstatné novinky ihned oznámí. Jenže Mikovi se, Jubale, nemůže nic stát. Kdybys navštívil Hnízdo tak jako my, už bys to věděl."

"Nikdo mne nepozval."

"My jsme taky tištěné pozvánky nedostali. Nikoho nemusíš zvát, aby jel domů. Jen se vymlouváš, Jubale. Ben do tebe hučel a vzkazovali ti i Duke a Dawn."

"Mike mě nepozval."

"Šéfe, Hnízdo patří tobě a mně právě tak jako Mikovi. Mike je jen první mezi rovnými... tak jako ty tady. A přitom je tu Abby taky doma, nebo ne?"

"Náhodou ano," odtušil. "Ten dům převádím na ni... s tím, že budu mít právo zde bydlet do konce života." Jubal změnil svou závěť, neboť věděl, že Mikův testament se o všechny vodní bratry postará. Nebyl si však jist "vodním" statusem tohoto mláděte - kromě faktu, že bylo dost často mokré -, a proto učinil určité změny ve prospěch jí i potomků jistých lidí. "Nechtěl jsem ti to říkat, ale nikomu neublíží, když se to dozvíš."

"Jubale... rozbrečel jsi mě. A skoro jsem kvůli tobě zapomněla, co jsem chtěla říci - ale já to říci musím. Mike by na tebe nikdy nespíchal a ty to víš. Grokuju, že čeká na plnost - a ty asi taky."

"Mmm... grokuju, že mluvíš správně."

"Dobrá. Myslím, že jsi dneska obzvlášť smutný, protože Mika zase zavřeli. Ale to už se stalo moc..."

"Zavřeli? O tom nic nevím!" Chvilí přemýšlel. "Zatracená práce."

"Jubale, vzpamatuj se! Kdyby o něco šlo, Ben by se ozval - a on mlčí. Vždyť víš, kolikrát už byl Mike ve vězení - v armádě, v tom varieté, jako kazatel nejmní pětkrát. Nikdy se neubrání a nechá se odvést. Nedokážou ho nikdy usvědčit a Mike je za chvíli venku."

"Z čeho ho viní tentokrát?"

"Ale, stejné nesmysly jako jindy - veřejné pohoršení, pohlavní zneužití, ohrožování mravní výchovy mládeže, vedení veřejného domu, narušování povinné školní docházky -"

"Cože?"

"Zrušili jim povolení vést církevní školu, ale děti se do veřejné školy nevrátily. Na tom nesejde, Jubale - na ničem z toho nesejde. Technicky vzato sice možná jsou vinni, ale to jim nikdo nemůže dokázat. Jubale, kdybys někdy byl v Hnízdě, bylo by ti jasné, že tam neproklouzne ani myš, natož špión s kamerou. Takže se uklidni. Bude spousta kraválu ve sdělovacích prostředcích a pak se řízení zastaví - a k Mikovi budou proudit větší davy než předtím."

"Hmm! Anne, nespouští Mike ty soudní procesy schválně?"

Užasle se na něj podívala. "Propána, to mě nikdy nenapadlo. Ale vždyť Mike neumí lhát, to přece víš."

"A musel by lhát? Stačilo by dát do oběhu místní šeptandy pravdu. Ale takovou, kterou žádný soud na světě nedokáže."

"Myslíš, že by Mike něco takového udělal?"

"Nevím. Ale vím, že nejmazanější způsob, jak lhát, je říct správně odměřenou dávku pravdy - a pak zmlknout. Nebylo by to poprvé, co by se soudní řízení vedlo jen kvůli efektu ve sdělovacích prostředcích. Ale dobrá, zapomenu na to - alespoň do té chvíle, než se mu to vymkne z rukou. Ještě stále jsi na řadě?"

"Jestli se dokážeš udržet, abys Abby nešimral pod bradou a nevydával t'ut'ut'u a jiné obtížně zpeněžitelné zvuky, tak Abby přinesu. Jinak bych sem měla radši poslat Dorcas."

"Dojdi pro Abby. Budu se snažit ze všech sil, abych vydával zvuky dobře zpeněžitelné. Mám zbrusu novou zápletku - někdy se jí říká Když chlapec potká dívku."

"Páni, ta je ale dobrá, šéfe! Divím se, že ještě nikoho taková zápleтка nenapadla. Počkej chvíličku -" Odspěchala.

Jubal se skutečně udržel - dopřál si jen necelou minutku obtížně zpeněžitelné aktivity, jen tolik, aby na Abigailině tváři vyloudil andělský úsměv. Potom si dítě vzala Anne a dala mu pít.

Jubal se pohodlně opřel. "Název: Dívky jsou jako chlapci, jenom ještě klukovštější. Text: Henry M. Haversham čtvrtý měl dobré vychování. Věřil, že existují jen dva druhy děvčat: ty, které se nalézají v jeho přítomnosti, a ty, které nikoliv. Rozhodně dával přednost druhému typu, zvláště pokud neměnil svou charakteristickou vlastnost. Odstavec. Dámě, která mu padla do náručí, nebyl představen, a tento druh seznámení rozhodně nepovažoval za rovnocenný klasickým formali- Co chceš kčertu zase ty?"

"Šéfe," vyhrkl Larry.

"Vypadni odtud, zavři za sebou, a -"

"Šéfe! Mikův kostel byl vypálen!"

V neuspořádaném shluku se rozeběhli do Larryho pokoje. Na otáčce měl Jubal na Larryho ztrátu půl délky, Anne je dotahovala i přes jedenáct liber zátěže navíc. Dorcas, kterou mezitím zřejmě hluk probudil, se táhla daleko vzadu.

"- včera o půlnoci. Díváte se na to, co zbylo z hlavního vchodu chrámu onoho kultu, tak jak to vypadalo bezprostředně po výbuchu. Tady je závažný zpravodaj a New World Networks s dopoledním aktuálním zpravodajstvím. Zůstaňte připojeni na našem okruhu a dozvíte se nejnovější klepy. A teď chvilka pro našeho sponzora." Obraz se rozostřil a objevila se roztomilá hospodyňka, rostoucí v záběru najíždějící kamery.

"Ksaku! Larry, odpoj to monstrum a odvez ho do mé pracovny. Anne - ne, Dorcas: zavolej Benovi."

Anne zaprotestovala: "Víš, že ve Chrámu nebyl nikdy telefon. Jak by mu mohla zavolat?"

"Tak zavolej někomu v okolí, ať tam dojde - ne, nikoho známého tam nemáme. Víš co? Zavolej tamního policejního šéfa. Poslední zprávy zněly, že je Mike ve vězení?"

"Jo."

"Doufám, že tam ještě sedí - a ostatní taky."

"Doufám v totéž. Dorcas, vem si Abby. Já se do toho pustím."

Když se vrátili do pracovny, telefon signalizoval hovor zvenčí s požadavkem na ztišený zvuk a kódovanou frekvenci. Jubal zaklel a nastavil příslušnou kombinaci, chystaje se k výbuchu, který volajícího - ať je to kdokoli - smete i s jeho telefonem.

Byl to Ben Caxton. "Ahoj, Jubale."

"Bene! Co se to tam kčertu děje?"

"Vidím, že jste se dívali na zprávy. Proto taky volám. Všechno je pod kontrolou."

"A co ten oheň? Je někdo zraněn?"

"Žádné škody. Mám ti od Mika vyřídit -"

"Jak žádné škody? Zrovna jsem viděl záběry; vypadalo to jako naprostá -"

"Jo, to -" Ben pokrčil rameny. "Jubale, poslouchej, prosím tě. Musím ještě obvolat spoustu dalších lidí. Nejsi jediný, koho musím uklidnit. Ale Mike říkal, ať ti zavolám jako prvnímu."

"Uf... no dobrá, milý pane."

"Nikdo nebyl zraněn, vyvázli jsme bez jediného škrábnutí. Jo, za pár milionů škody. To místo už bylo zahlceno zkušenostmi; Mike měl v plánu ho co nejdříve opustit. Jistě, stavba byla ohnivzdorná - ale když máš dost benzínu a dynamitu, zapálíš cokoli."

"Takže to bylo divadýlko, co?"

"Jubale, prosím tě. Zavřeli osm našich - všechny z Devátého kruhu, které se jim podařilo pochyťat. Mike nás všechny za pár hodin dostal ven - kromě sebe. Sám sedí v lapáku -"

"Už tam jedu!"

"Jen klid. Mike říká, že můžeš přijet, pokud budeš chtít, ale že to není zapotřebí. Já s ním souhlasím. Oheň byl založen včera v noci, kdy byl Chrám prázdný; veškerý program jsme zrušili kvůli tomu zatčení. Jen ve Hnízdě bylo živo. Všichni jsme se shromáždili v Nejvnitřnějším chrámu a uspořádali Sdílení vody na Mikovu počest a právě v té chvíli byl požár založen. Tak jsme se přesunuli do nouzového Hnízda."

"Podle toho, jak vypadalo to spáleniště, jste měli zatracenou kliku, že jste se dostali ven."

"Nedostali, Jubale. Všichni jsme mrtví -"

"Cože?"

"Všichni jsme považováni za mrtvé či pohřešované. Pochop, po tom, co začalo hořet, nikdo budovu neopustil... žádným ze známých východů."

"Tajný východ?"

"Jubale, Mike má pro podobné účely své metody - a já je po telefonu nehodlám rozebírat."

"Říkal jsi, že byl Mike ve vězení?"

"Říkal. Ostatně ještě je."

"Jenže -"

"To prozatím stačí. Pokud hodláš přijet, nechod' do Chrámu. Je kaput. Nebudu ti líčit, kde se nalézáme... a odtamtud ani nevolám. Pokud přijedeš - i když nevidím důvod, proč bys měl; s tímhle nemůžeš nic dělat - přijed', jak nejnorněji můžeš - my si tě najdeme."

"Ale -"

"To je všechno. Mějte se všichni, Anne, Dorcas, Larry - a ty taky, Jubale, i to mmě. Sdílejte vodu. Tys Bůh." Obrazovka potemněla.

Jubal zaklel. "Já to věděl! Takhle to dopadá, když si někdo zahrává s náboženstvím. Dorcas, zavolej mi taxi. Anne - ne, nejdřív dokrm to dítě. Larry, sbal mi kufr. Anne, chci skoro celou domácí hotovost - Larry zítra může dojít do banky doplnit zásoby."

"Šéfe," zaprotestoval Larry. "My jedeme všichni."

"Jistěže jedeme," podpořila ho příkře Anne.

"Sklapni, Anne. Zavři zobák, Dorcas. Tohle není nic pro ženské. V tom městě je teď skoro válečný stav a může se tam stát cokoli. Larry, ty zůstaneš tady a budeš chránit dvě ženské a dítě. Na tu banku zapomeňte; nikdo z vás nebude potřebovat hotovost, protože až do mého návratu nevystrčíte z domu ani paty. Začíná jít do tuhého a mezi tím kostelem a tímhle domem je tolik spojitostí, že by mohlo přituhnout i tady. Larry, nech venku svítit světla přes noc, pusť proud do plotu a neváhej střílet. Když to bude nezbytné, pošli ostatní do sklepa. Abbyinu kolébku tam můžeš rovnou odnést. A teď se pusť do práce - musím se převléknout."

O třicet minut později byl Jubal sám ve svém apartmá. Zezdola se ozval Larry: "Šéfe! Taxík přistává."

"Už běžím," houkl v odpověď a obrátil se, aby se ještě jednou podíval na Zhroucenou karyatidu. Oči se mu zalily slzami, když měkce pronesl: "Snažila ses, vid', holčičko? Ale ten kámen byl vždycky moc těžký... pro každého."

Jemně se dotkl zkroucené postavy, otočil se a odešel.

XXXV.

TAXI JAKO BY POTVRZOVALO Jubalovy skeptické názory na moderní techniku; došlo na něm k závadě a zamířilo do domovského přístavu k opravě. Jubal skončil v New Yorku, ještě dál od svého cíle než předtím. Zjistil, že pravidelnou linkou bude na místě dřív, než kterýmkoli najatým strojem, jenž byl k dispozici. I tak tam dorazí o několik hodin později. Cestu si krátil tlacháním s ostatními pasažéry a koukáním na video.

Užil si v něm vystoupení Nejvyššího biskupa Shorta, v němž vyhlášoval svatou válku proti antikristovi, to jest Mikovi, a mnoha záběrů dokonale zničeného Chrámu. Nechápal, jak se odtamtud mohl někdo dostat živý. Augustus Greaves vyjádřil patřičné politování... ale neodpustil si poznámku, že v každém sporu dvou znesvářených stran někdo musí zavdat příčinu - a obratnými, nenapadnutelnými slovy vyjádřil svůj názor, že vinu nese ten takzvaný Muž z Marsu.

Po dlouhé době stál Jubal konečně na městské přistávací plošině. Stál, potil se v zimních šatech, všiml si, že palmy stále vypadají jako nepovedené péřové prachovky a moře je špinavá nepokojná masa, plná slupek od grapefruitů a lidských výkalů - a dumal, co má dělat.

Přiblížil se k němu muž v uniformní čepičce taxikářů. "Taxi, pane?"

"Hm, asi ano." Může jet do hotelu, pozvat novináře a poskytnout interview, které by dalo na vědomí, že je tady.

"Tudy, pane." Taxikář ho vedl do otlučeného žlutého vozu. Když Jubalovi podával dovnitř zavazadlo, pronesl tiše: "Nabízím ti vodu."

"Cože? - Necht' nikdy nemáš žízeň."

"Tys Bůh." Pilot zavřel dveře a usedl do své části kabiny.

Snesli se ve spirále na jedno z křídel velkého hotelu na pláži - a dosedli na soukromé parkoviště pro čtyři vozy; veřejná plošina byla na jiném křídle hotelu. Pilot nastavil na řízení automatický návrat, uchopil Jubalovo zavazadlo a doprovodil jej. "Dovnitř nemůžeš přes hlavní halu," informoval, "protože foyer v tomhle patře se hemží kobrami. Takže, pokud půjdeš ven na ulici, určitě si někomu řekni. Mně, nebo komukoli jinému - já jsem Tim."

"Jubal Harshaw."

"Já vím, bratře Jubale. Tudy dovnitř. A dávej pozor, kam šlapeš." Vstoupili do velkého, výjimečně luxusního apartmá. Došli až do ložnice. "To je tvoje," oznámil Tim, složil své břímě a odešel. Na stole Jubal objevil vodu, sklenice, kostky ledu a brandy - svou oblíbenou značku. Namíchal si drink, vypil jej a vzdychl, načež si svlékl zimní kabát.

Vstoupila jakási žena s tácem sendvičů. Její oděv Jubal odhadl jako uniformu hotelové pokojské, protože se nepodobal šortkám, podprsenkám, sarongům a dalším oděvním doplňkům, které spíš odhalovaly než skrývaly a jež byly charakteristické pro podobná letoviska. Ale žena se na něj usmála, prohodila, "Pij zhluboka, a nikdy nežízni, náš bratře," položila podnos a odešla napustit vodu do vany. Poté pečlivě zkontrolovala vybavení koupelny. "Potřebuješ ještě něco, Jubale?"

"Já? Ani ne, vše je naprosto perfektní. Je tu někde Ben Caxton?"

"Ano. Říkal, že se budeš chtít nejprve vykoupat a zabydlet se. Pokud potřebuješ cokoli, stačí jen říct. Komukoli. I mně. Jmenuju se Patty."

"Oh! Ty jsi ten život archanděla Fostera v obrazech."

Usmála se tak, že se jí v tvářích vytvořily dolíčky, a náhle se zdála být mnohem mladší než pětatřicet, na něž ji Jubal zprvu odhadoval. "Ano."

"Moc rád bych se na ně podíval. Zajímám se o náboženské umění."

"Teď? Ne, grokuju, že se chceš vykoupat. Ledaže bys chtěl pomoci?"

Jubal si vzpomněl, že mu jeho tetovaná japonská přítelkyně mnohokrát nabídla totéž. Ale teď jen toužil spláchnout ze sebe tu špínu a převléci se do letních šatů. "Ne, díky, Patty. Ale rád bych se na ně podíval, až se ti to bude hodit."

"Kdykoli, Já počkám." Odkráčela beze spěchu, ale svižně.

Jubal si zakázal lenošení. Zakrátko se už probíral věcmi, které mu Larry připravil, a s nelibostí vrčel nad absencí lehkých letních kalhot. Nakonec se rozhodl pro sandály, šortky a světlou košili, což mu dodalo vzezření barvou pocákaného pštrosa emu a podtrhlo dojem, který budily jeho hubené, chlupaté nohy. Ale Jubal se nad takovými věcmi přestal trápit už před několika desetiletími; bude to stačit, pokud nebude muset jít na ulici... nebo k soudu. Jestlipak má zdejší advokátské sdružení nějaké reciproční dohody s Pensylvánií?

Nalezl cestu do velkého salonku, nabízejícího neosobní pohodlí hotelového ubytování. Několik lidí se tam dívalo na největší stereotank, jaký kdy Jubal mimo divadlo viděl. Jeden z nich zvedl hlavu, utrousil "Ahoj, Jubale," a vykročil mu vstříc.

"Nazdar, Bene. Jak to vypadá? Mike je ještě ve vězení?"

"Není. Dostal se ven krátce po tom, co jsme spolu mluvili."

"Předběžné líčení skončilo?"

Ben se usmál. "Je to trochu jinak, Jubale. Mika nepustili. Utekl."

Jubal se zatvářil znechuceně. "To byla ale pitomost. Teď ten případ bude o moc těžší."

"Jubale, říkal jsem ti, aby ses nebál. Nás ostatní považují za mrtvé - a Mike je pohřešován. V tomhle městě jsme skončili. Půjďme někam jinam."

"Tamější úřady ho sem vrátí k potrestání."

"Neměj strach. Nevrátí."

"No a... kde tedy je? Musím si s ním popovídat."

"Bydlí pár pokojů od tebe. Ale teď je pohroužen v meditaci. Vzkazuje ti, abys nic nepodnikal. Můžeš

s ním mluvit, pokud na tom trváš; Jill ho povolá nazpět. Ale nedoporučuji to. Není kam spěchat."

Jubal byl celý žhavý, aby si s Mikem popovídal - a vynadal mu za tu polízanici, kterou nadrobil - ale rušit Mika z tranzu mu připadalo ještě horší než rušit Jubala diktujícího povídku; ten hoch se vždycky vrátí zpět, když "grokuje plnost" - a pokud je vyrušen dřív, stejně se do tranzu zase vrátí. Diskuse s ním by byla smysluplná asi jako rozhovor s hibernujícím medvědem.

"Dobře. Ale rád bych ho viděl, až se probere."

"Uvidíš ho. A teď se uvolni a pojd' mezi nás." Ben jej táhl ke skupině, sedící u tanku.

Anne zvedla hlavu. "Ahoj, šéfe." Kousek se odsunula. "Posad' se."

Jubal si přisedl. "Mohu se tě u všech čertů zeptat, co tu děláš?"

"Totéž, co ty - nic. Jubale, prosím tě, nerozčiluj se. Patříme sem právě tak jako ty. Ale byl jsi příliš rozrušený, než aby se s tebou dalo rozumně diskutovat. Tak si udělej pohodlí a podívej se, co o nás říkají. Šerif právě oznámil, že všechny dívky, jako jsme my, vyžene z města." Usmála se. "Ještě nikdy jsem nebyla vyhnána z města. Posadí takovou dívku na vlak? Nebo budeme muset šlapat pěšky?"

"Nemyslím, že je na to nějaký oficiální postup. Přijeli jste všichni?"

Příkývla. "Ano, ale nerozčiluj se. Larry a já jsme uzavřeli s MacClintockovými chlapci před rokem dohodu - jen tak pro všechny případy. Vědí, jak funguje naše zabezpečovací zařízení, kde jsou vypínače a všechno ostatní. Vše je pod dohledem."

"Hmm! Začínám si myslet, že jsem ve svém domě jen na návštěvě."

"Očekáváš od nás, že budeme dům udržovat v chodu, aniž tě s tím budeme obtěžovat. Ale je ostuda, žes nás nenechal jet s tebou. Dostali jsme se sem už před mnoha hodinami - musels mít cestou nějaké potíže."

"To jsem měl. Anne, jakmile se vrátím domů, už nechci v životě odtamtud vytáhnout paty... a taky vyrvu ze zdi telefon a na tu ukecanou bednu vezmu kladivo."

"Ano, šéfe."

"Tentokrát to myslím vážně." Vrhł pohled na obří ukecanou bednu. "Ty reklamy tam poběží věčně? A kde je moje vnučka? Neříkej mi, žes ji nechala napospas těm idiotským synům starého MacClintocka!"

"Jistěže ne. Je tu se mnou. Díky bohu má dokonce i svou vlastní chůvu."

"Chci ji vidět."

"Patty ti ji ukáže. Mám jí už plné zuby - celou cestu byla pěkně protivná. Patty, drahoušku! Jubal chce vidět Abby."

Tetovaná dáma poklidně proplula pokojem. "Jistě, Jubale. Tudy."

"Nechala jsem děti u sebe v pokoji," vysvětlovala, zatímco Jubal se snažil ze všech sil, aby jí stačil, "aby je mohla Buchtička hlídat."

Když Jubal zjistil, co tím Patricia mínila, byl poněkud udiven. Hroznýš ležel stočen na posteli, takže jeho smyčky tvořily hnízdo - dvě hnízda, protože prostor byl ocasem přepažen do dvou kapes o velikosti kolébky. Každá z nich byla měkce vystlána dětskou dekou a obsahovala dítě.

Když vešli, zvedla hadí chůva tázavě hlavu. Patty ji pohládila. "To je v pořádku, má drahá. Otec Jubal se na ně přišel podívat. - Trochu se s ní pomazli a dopřej jí čas, aby tě grokovala; příště už tě pozná."

Jubal udělal pár cukrbliků na svou oblíbenou přítelkyni a ta v odpověď zabublala a kopla nožkami. Potom polaskal hada. Byl to ten nejšikovnější příslušník rodiny hroznýšovitých, jakého kdy viděl. Odhadoval, že je had delší než kterýkoli jiný hroznýš držený v zajetí. Mřížka na hřbetě jasně vyvstávala a zářivější barvy ocasu byly docela efektní. Záviděl Patty jejího neobvyklého mazlíčka a litoval, že nebude mít čas se s ním špatelít.

Had si třel hlavu o jeho dlaň jako kočka. Patty zdvihla Abigail. "Buchtičko, proč jsi se neozvala?" Obrátila se k Jubalovi. "Vždycky mi dá hned vědět, když se některé mrně zašmodrchá do deky nebo potřebuje nějak pomoci - sama může jen odsunout dítě zpátky, když se pokouší vylézt, jinak nic. Ale že je dítě mokré a potřebuje přebalit, to Buchtička prostě grokovat nedokáže - na vlhkost nevidí nic špatného. Abby ostatně taky ne."

"Já vím, my jí přezdíváme Velký gejzír. A kdo je ten druhý čiloušek?"

"To je Fatima Michele. Myslela jsem, že ji znáš."

"Oni jsou tu taky? Já myslel, že zůstali v Bejrútu!"

"Ano, přijeli odněkud z ciziny. Maryam mi vysvětlovala odkud, ale já tomu moc nerozumím: nikdy jsem venku nebyla.

Grokuju, že všechna místa jsou skoro stejná - zrovna jako lidé. Nechtěl by sis vzít Abigail? Zkontrolovala bych zatím Fatimu."

Jubal si vzal Abigail a ujistil ji, že je ta nejkrásnější holčička na světě, a pak ujistil o tomtéž Fatimu. V obou případech mluvil upřímně a děvčata mu věřila - Jubal už říkal totéž mnohokrát, poté co se to naučil ve funkci ve státní správě; vždy to myslel upřímně a vždy mu dívky věřily.

Když pohladil Buchtičku a řekl jí totéž, s lítostí a nerad odešel.

Na chodbě narazili na matku Fatimy. "Můj nejmilejší šéfe!" Políbila ho a pohladila po klenutém břiše. "Vidím, že netrpíš hladem."

"Jenom občas. Byl jsem se podívat na tvou dceru. Je to učiněný anděl, Miriam."

"Hezkej drobeček, co? Chystáme se ji prodat na trhu v Rio de Janeiru."

"Já myslel, že v Jemenu platí líp?"

"Stinky tvrdí, že ne. Musíme ji prodat, abychom udělali doma místo." Vzala ho za ruku a položila si ji na břicho. "Cítíš? Vyrábíme se Stinkym syna - na dcery není vhodná doba."

"Maryam," vložila se do toho kárávě Patricia, "takhle nemůžeš mluvit."

"Promiň, Patty. O tvém dítěti takhle mluvit nebudu. Teta Patty je dáma a grokuje, že já nikoli."

"Já to grokuju taky, ty malá uličnice. Ale jestli je Fatima na prodej, pak ti zaplatím dvojnásobek ceny, kterou ti nabídnou na trhu."

"Poper se o ni s tetou Patty; stejně mě k mé dceři skoro nepouští."

"A ty zas tak velké břicho nemáš, takže kdoví jak je to s tím těhotenstvím. Možná si ji budeš chtít radši nechat, až zjistíš, že ze syna nic nebude. Ukaž oči. Mmm... může to být gravidita."

"Je. Mike ji nanejvýš pečlivě grokoval a tvrdí, že Stinky vyrobil syna."

"Jak to může Mike grokovat? Já si nejsem jistý dokonce ani tím těhotenstvím."

"Opravdu je těhotná, Jubale," podpořila ji Patricia. Miriam se na něj vítězně podívala. "Ještě nevěříš, šéfe? Mike to grokoval, ještě když jsme byli v Bejrútu a neměli o tom tušení. Mike nám to zavolal. Stinky oznámil univerzitě, že si bere roční studijní volno, a tak jsme tady."

"A co tu děláte?"

"Pracujeme. Tvrději než ve tvých službách, šéfe - můj manžel je úplný otrokář."

"A co tu děláte?"

"Píšou mart'anský slovník," prozradila Patty.

"Mart'ansko-anglický? To musí být dost obtížné."

"Ale ne!" Miriam byla téměř pohoršena. "To by bylo nemožné. Mart'anský výkladový slovník v mart'anštině. Nic takového dosud neexistovalo; Mart'ani takové věci nepotřebují. Můj podíl je čistě kancelářská práce - přepíšu, co ti dva vymyslí. Mike a Stinky - hlavně Stinky - vytvořili fonetickou podobu mart'anské abecedy, osmdesát jedna znaků. Předělali jsme tedy elektrický psací stroj a zkombinovali velká i malá písmena - šéfe drahý, jsem jako sekretářka úplně vyřízená; umím už psát jen v mart'anštině. Budeš mě mít i přesto rád? Když zavoláš Další!, a já nebudu k ničemu? Ale ještě jsem se neodnaučila vařit... a prý mám i jiné vlohy."

"Budu ti diktovat v mart'anštině."

"To budeš, až tě Mike a Stinky vyškolí. Grokuju to. Co, Patty?"

"Mluvíš správně, můj bratře."

Vrátili se do salónku. Tam se k nim přidal Caxton a navrhl Jubalovi, aby si šli sednout někam, kde bude klidněji. Odvedl Jubala dlouhou chodbou do jiné společenské místnosti.

Jubal povytáhl obočí. "Zdá se, že jste obsadili skoro celé patro."

"Úplně celé," upřesnil Ben. "Čtyři apartmá - apartmá generálního tajemníka, prezidentské, královské a apartmá majitele hotelu. Vše propojeno do jednoho celku a přístupné pouze z naší soukromé přistávací plošiny... a přes halu, ale to není právě nejbezpečnější. Už tě varovali?"

"Ano."

"Zatím tolik místa nepotřebujeme... ale možná časem budeme; postupně sem proudí další a další lidi."

"Bene, jak to, že se víc neskrýváte? Hotelový personál vás prozradí."

"Personál sem nechodí. Ostatně ten hotel patří Mikovi."

"Tím hůř."

"Není to tak strašné - alespoň dokud bude místní chrabrý policejní šéf na výplatní listině pana Douglase. Mike ten hotel koupil přes několik prostředníků - a Douglas se neptal, na co chce Mike tolik peněz. Mimochodem, myslím, že na mne Douglas přestal být alergický poté, co můj sloupek převzal Osbert Kilgallen. Oficiálním vlastníkem hotelu je jeden z tajných členů Devátého kruhu. Takže si vlastník na sezónu zabral tohle patro a manažer hotelu se ho po důvodech neptá - má svou práci rád. Je to dobrá skrýš až do chvíle, kdy Mike grokuje, kam se přesuneme."

"To zní skoro jako by Mike ten požár očekával."

"Tím jsem si jistý. Před dvěma týdny Mike vyklidil hnízdo mlád'at - s výjimkou Maryam a její dcery, protože Maryam potřeboval. Ostatní děti byly poslány domů i s rodiči - mám dojem, že v místech, kde bydlí, hodlá založit nové chrámy - a když nadešel čas, zůstalo nás tu na stěhování asi tak deset. V pohodě."

"Ale vy jste stěží vyvázli s holým životem. Veškerý majetek zůstal v chrámu?"

"Ne ne, všechno podstatné máme. Stinkyho pásky se slovníkem a Maryamin vymakaný psací stroj - dokonce i tu tvou příšernou podobiznu. A Mike posbíral i nějaké šaty a finanční hotovost."

"Mike?" zapochyboval Jubal. "Myslel jsem, že byl tou dobou ve vězení?"

"Jeho tělo sedělo ve vězení, stočené do klubička v tranzu. Ale on sám byl s námi. Rozumíš?"

"Negrojuju."

"Mentální kontakt. Povětšinou sídlil v Jill, ale komunikovali s ním i ostatní. Jubale, to ti nedokážu vysvětlit; to musíš zažít sám. Když došlo k explozi, přesunul nás sem. Pak se vrátil a zachránil ty věci."

Jubal se zachmuřil. Caxton netrpělivě vysvětloval: "Samozřejmě teleportem. Co je na tom tak těžkého ke grokování, Jubale? Říkal jsi mi přece, abych otevřel oči a smířil se s tím, že uvidím zázraky. Tak jsem tě poslechl a uviděl jsem je. Přestože to nejsou zázraky o nic větší, než je třeba takové rádio. Grokuješ rádio? Nebo stereovizi? Nebo elektronické počítače?"

"Já? Ne."

"Já taky ne. Ale mohl bych, kdybych si udělal čas a dal si práci dorozumět se s elektronikou; není to nijak zázračné - jen složité. Teleportace taky není těžká, jakmile ovládneš její jazyk - to jazyk je obtížný."

"Bene, umíš teleportovat předměty?"

"Já? Já ne; v mateřské školce takové věci neučí. Jmenovali mě z milosti diákonem jenom proto, že jsem "První povoláný", - ale znalostmi jsem tak někde kolem Čtvrtého kruhu. Právě se učím ovládat své tělo. Patty je z nás jediná, která teleport běžně užívá... ale nejsem si jist, jestli by to dokázala bez Mikovy mentální podpory. Jo, Mike tvrdí, že ano, jenže Patty je úžasně naivní a za svou přirozenou genialitu se stydí. Cítí se dost závislá na Mikovi - i když by to neměla zapotřebí."

Jubale, grokoval jsem asi tolik: ve skutečnosti vlastně Muže z Marsu nepotřebujeme. Mohl bys jím být klidně ty. Nebo já. Mike je jako první člověk, který objevil oheň. Oheň tu byl pořád - a když nám někdo ukázal, jak jej použít, dokáže to každý... každý, kdo má tolik rozumu, aby se přitom nespálil. Chápeš?"

"Grojuju. Místy."

"Mike je náš Prométheus - ale nic víc. Mike to také stále zdůrazňuje. Tys Bůh, já jsem Bůh, on je Bůh - Bůh je všechno, co grokuje. Mike je člověk jako my všichni. Připusťme, že výjimečný člověk - a taky skromný, protože ze sebe snadno mohl udělat boha. Mike je ale k podobným svodům imunní. Prométheus... nic víc."

Jubal pomalu poznamenal, "Prométheus za přinesení ohně dost drazě zaplatil."

"Nemysli si, že Mika to nic nestojí! Platí za to usilovnou dřinou: dvacet čtyři hodin denně a sedm dní v týdnu se nás snaží naučit, jak si hrát se sirkami a nespálit se. Jill a Patty mu trochu ulehčují. Přinutily ho, aby jednu noc týdně odpočíval." Caxton se usmál. "Jenže Mika nezastavíš. Tahle díra je přečpaná hracími automaty, vesměs seřízenými tak, že na nich nemůžeš vyhrát, i když je to protizákonné. Tak Mike trávil své volné noci tím, že hrál předem prohrané hry - a vyhrával. Pokoušeli se ho zmlátit, pak ho i zabít, zkoušeli svalnaté vyhazovače a prášek do piva - a tak si vybudoval pověst místního dítky štěstěny... což přivedlo do Chrámu další lidi. Snažili se ho tedy nepouštět do heren - a udělali další chybu. Displeje

zamrzly, kola štěstí se netočila, na kostkách pořád padaly samé jedničky. Nakonec se s ním dohodli... nechali ho párkrát pořádně vyhrát a požádali ho, aby šel jinam. Mike jim vyhověl, když ho požádali slušně."

Caxton pokývl. "Takže to je další blok mocných nepřátel. Nejen fosteriti a jiné církve, ale i městské podsvětí a jeho mašinérie. Domnívám se, že ten požár byla profesionálně odvedená práce - a pochybuji, že by něco takového zvládli fosteriti."

Zatímco spolu rozmlouvali, do salonku vcházeli a vycházeli lidé, tvořili hloučky a diskutovali. Jubal z nich měl neobvyklý pocit: jakousi neuspěchanou uvolněnost a zároveň dynamické napětí. Nikdo z nich se nezdál být rozrušen, nikdo nepospíchal... a přece vše, co dělali, mělo svůj účel, dokonce i tak těžko naplánovatelné události jako náhodná setkání na chodbě s výměnou polibků a pozdravů. Jubalovi to připadalo, jako by byl každý pohyb naplánován nějakým choreografem.

To ticho a rostoucí napětí - nebo spíš očekávání, opravil se; Tito lidé nebyli napjatí nervozitou nebo stresem - Jubalovi to cosi připomínalo. Chirurgie? Zručný chirurg při práci, žádný zbytečný pohyb, žádný hluk?

Pak si vzpomněl. Před mnoha lety, kdy do vesmíru vyrazily první rakety na chemický pohon, přihlížel v řídicím bunkru odpočítávání před startem jedné z nich. Znovu se mu vybavily tytéž tlumené hlasy, uvolněné, ale přesně koordinované pohyby, totéž rostoucí očekávání, jež předchází triumfu. Čekají do "plnosti", tolik je jisté. Ale na co? Proč jsou tak šťastní? Chrám a vše, co zbudovali, leží v troskách... a přesto jsou veselí jako děcka v předvečer Vánoc.

Při svém příjezdu si Jubal všiml, že nahota, která Bena tak znepokojovala při jeho první návštěvě, se zde zřejmě nepraktikuje, ačkoli soukromí je zde víc než dostatečné. Když se však objevil první nahý člověk, nezaznamenal to; byl natolik uchváten jedinečnou rodinnou atmosférou, že oblečení už nevnímal jako podstatné.

Když si konečně všiml, neupoutala jej nahá kůže, ale nejhustší a nejúžasnější kaskáda dlouhých černých vlasů, jakou kdy viděl. Zdobila mladou ženu, která vešla, prohodila s kýmsi pár slov, vtiskla Benovi rychlý polibek, vrhla vážný pohled po Jubalovi a odešla. Jubal ji sledoval očima a vychutnával tu proudící masu půlnoční černi. Teprve když odešla, uvědomil si, že na sobě neměla nic kromě své královské svatozáře... a vzápětí mu došlo, že není jediná, kdo je takto oděn.

Ben si jeho pohledu všiml. "To byla Ruth," informoval. "Nová velekněžka. Byla se svým manželem nějaký čas na druhém pobřeží - asi připravují další chrám. Jsem rád, že se vrátili. Teď teprve mám pocit, že je celá rodina doma."

"Má nádherné vlasy. Škoda, že tu nezůstala déle."

"Proč jsi ji nezavolal?"

"Vždyť ji neznám."

"Ruth se sem určitě přišla podívat na tebe - museli přijet teprve před chvílí. Nevšiml sis, že nás ostatní nechali pěkně dlouho o samotě?"

"Mno... ano." Jubal byl morálně připraven odrážet pokusy o přehnanou intimitu - ale shledal, že není co odrážet. Byl zde přijat pohostinně, ale spíš se zdvořilým respektem kočičího typu než s příliš horlivým přátelstvím, běžným u psů.

"Všichni jsou na tebe hrozně zvědaví a těší se, až tě uvidí... ale chovají k tobě skoro posvátnou úctu a trochu se tě i bojí."

"Mě?"

"Já jsem ti to přece loni v létě říkal. Stala se tu z tebe legenda; ne zcela reálná bytost nadlidských rozměrů. Mike jim navykládal, že jsi jediný člověk, který dokáže "grokovat v plnosti", aniž se musí učit marťansky. Většina z nich tě podezírá, že umíš číst myšlenky stejně dokonale jako Mike."

"To je ale blbost! Doufám, že se vyvedl z omylu?"

"Copak bych mohl zničit legendu? Docela se tě bojí - k snídani požíráš děti, a když zařveš, tak se chvěje zem. Každý z nich bude mít radost, když ho zavoláš... ale nebude se ti vnucovat. Je jim známo, že jak promluvíš, dokonce i Mike pozorně naslouchá."

Jubal vyjádřil svůj názor jediným jadrným slovem. "Jistě," připustil Ben, "i Mike má své chyby; říkal

jsem ti, že je taky jenom člověk. Ale ty jsi svatý patron - a toho se už nezbavíš."

"No dobře... á, támhle jde někdo, koho znám. Jill! Jill! Tady za tebou!"

Žena se váhavě otočila. "Jsem Dawn. Ale děkuji ti." Přiblížila se k němu, až měl pocit, že ho chce políbit. Místo toho však poklekla na jedno koleno, uchopila jeho ruku a dotkla se jí rty. "Otče Jubale, vítáme tě a pijeme tě zhluboka."

Jubal jí ruku vytrhl. "Ježíšmarjá, dítě! Zvedni se a sedni si. Sdílej vodu."

"Ano, otče Jubale."

"Cože? Říkej mi Jubale - a vyříd' ostatním, že se mi nelíbí, když se se mnou zachází jako s malomocným. Nacházím se mezi svými - doufám."

"Ano... Jubale."

"Očekávám tedy, že mi budete říkat Jubale a chovat se ke mně jako k vodnímu bratru - nic víc, nic míň. První, kdo se přede mnou začne klanět, zůstane po škole. Grokuješ?"

"Ano, Jubale," souhlasila. "Už jsem to vyřídila ostatním."

"Prosím?"

"Dawn tím asi myslí," vysvětloval Ben, "že to řekla Patty a Patty to předává každému, kdo vnímá vnitřním sluchem - a ti to tlumočí ústy všem, kteří jsou ještě trochu nahluchlí, jako třeba já."

"Ano," potvrdila Dawn, "jen s tím rozdílem, že jsem kontaktovala Jill - Patty šla něco sehnat ven pro Michaela. Jubale, díval ses na stereo? Je to velice vzrušující."

"Na stereo? Ne, nedíval."

"Myslíš to rozbořené vězení, Dawn?"

"Ano, Bene."

"O tom jsme s Jubalem ještě nemluvili. Jubale, Mike se nejen proboural z cely a odkráčel domů, ale předvedl poldům pár pěkných zázraků, aby měli o čem přemýšlet. Než odešel, vyrval v okresní věznici všechny mříže ze zdí a dveře z pantů... zopakoval totéž ve státním vězení, které stálo opodál... a ještě odzbrojil celý policejní sbor. Jednak proto, aby je trochu zaměstnal... a jednak proto, že Mike nesnáší, když lidskou bytost někdo z jakýchkoli důvodů drží pod zámek. Grokuje to jako velkou špatnost."

"To souhlasí," přikývl Jubal. "Mike je laskavý. Bolelo by ho, kdyby musel někoho nechat zavřeného. V tom má mé plné sympatie."

Ben zavrtěl hlavou. "Mike není laskavý, Jubale. Zabije člověka a ani nehne brvou. Ale je důsledný anarchist - zavřít člověka je špatnost. Káže svobodu jednotlivce - a k ní nezbytnou osobní odpovědnost. Tys Bůh."

"A v tom vidíte nějaký rozpor, pane? Zabít člověka může být někdy nevyhnutelné. Ale zavřít ho - tím bys ohrozil jeho integritu. A svoji taky."

Ben se na něj podíval. "Mike má pravdu. Opravdu ho grokuješ v plnosti. Já tak docela ne... teprve se učím. - Jak to přijala policie, Dawn?"

Malinko se zahihňala. "Jako hejno podrážděných sršňů. Starosta má penu u huby. Žádá o pomoc stát a Federaci - a už ji dostává; viděli jsme přistávat spoustu vojenských transportérů. Jenže ve chvíli, kdy z nich vojáci vylezou, svlékne je Mike donaha - od zbraní až po boty. A jakmile je transportér prázdný, zmizí taky."

Ben pokýval hlavou. "Grokuju, že Mike zůstane v tranzu, dokud se nevzdají. Jinak by mu odstranění tolika drobných předmětů najednou trvalo celou věčnost."

Dawn se zatvářila zamyšleně. "Nemyslím, Bene. Mně by to věčnost trvalo, i kdybych se musela vypořádat s pouhou desetinou toho, co Michael. Ale grokuju, že on by to zvládl, i kdyby stál na hlavě a přitom žongloval."

"Hmm... no, to nemůžu posoudit, já ještě dělám bábovičky." Ben se zvedl. "Někdy se vás kouzelníků trochu bojím, děvče. Jdu se koukat na stereo." Políbil Dawn. "Užij si s tátou Jubalem, on má malé holčičky rád." Caxton odešel a balíček cigaret jej následoval, aby se mu posléze uvelebil v jedné z kapes.

Jubal si toho všiml. "Tos byla ty? Nebo Ben?"

"Ben. Vždycky si zapomene cigarety; honí ho pokaždé po celém Hnízdě."

"Hmm... dělá docela pěkné bábovičky."

"Ben se učí daleko rychleji, než si připouští. Je to velice svatý člověk."

"Hmm. Dawn, ty jsi ta Dawn Ardentová, kterou jsem potkal ve Fosterově svatostánku, že ano?"

"Ach, ty se na mne pamatuješ?" Zatvářila se jako dítě, které dostalo lízátko.

"Ovšem. Ale změnila ses. Vypadáš mnohem krásnější."

"To proto, že mnohem krásnější jsem," odpověděla prostě. "Spletl sis mne s Gillian. A ona je taky mnohem hezčí."

"Kde je to děvče? Myslel jsem, že tu na ni hned narazím."

"Pracuje." Dawn se odmlčela. "Ale řekla jsem jí o tobě a už jde." Znovu se odmlčela. "Musím ji vystřídat. Jestli mne omluvíš."

"Jen běž, dítě." Zvedla se a odešla a vzápětí ji vystřídal doktor Mahmoud.

Jubal se na něho kysele podíval. "Taky jsi mi mohl dát vědět, že jste v téhle zemi, abych - když chci vidět svoji vnučku - nebyl odkázán na laskavost nějakého hada."

"Víš, Jubale, když ty máš vždycky tak strašně naspěch."

"Pane, když je člověk -" Jubala přerušily dvě dlaně, které mu měkce přistály na očích.

"Hádej, kdo je to?"

"Belzebub?"

"Hádej znovu."

"Lady Macbeth?"

"Už jsi blíž. Hádej do třetice, nebo dej fant."

"Gillian, nech toho, obejdi to a sedni si vedle mne."

"Ano, otče." Poslechla ho.

"A to rodinné oslovení si nech na doma. - Pane, povídal jsem, že když je člověk tak starý jako já, nezbyvá mu, než aby s některými záležitostmi pospíchal. Každý východ slunce je drahocenný klenot... protože jeho západu už se nemusíte dožít."

Mahmoud se usmál. "Jubale, máš dojem, že když přestaneš chrlit romány, svět se přestane točit?"

"S největší pravděpodobností přestane, pane - z mého pohledu."

Tiše se k nim připojila Miriam a přisedla si k Jubalovi z volné strany. Jubal ji objal kolem ramen. "Možná, že si nezasloužím, abych ještě jednou spatřil svůj šeredný obličej... a dokonce ani o něco přijatelnější zjev jedné z mých bývalých sekretářek."

Miriam zašeptala: "Šéfe, chceš si vykoledovat kopanec do žaludku? Jsem výjimečně krásná; mám to potvrzeno od nejvyšší autority."

"Ticho. - Ale nová vnučka, to je něco docela jiného. Kvůli tomu, že jste mi neráčili poslat ani pohlednici, jsem se málem nedožil seznámení s Fatimou Michele. V tom případě bych se ovšem vrátil z onoho světa, abych vás strašil."

"V tom případě," doplnila jej Miriam, "By ses mohl zároveň pokochat pohledem na Micky, jak si rozpatlává do vlasů mrkvový odvar. Dost nechutný výjev."

"Myslel jsem to metaforicky."

"Já ne. Je to pěkné čuně."

"Proč jsi to myslel metaforicky, šéfe?" zajímala se tiše Jill.

"Proč? Protože duch je pojem, který považuji jen za metaforu."

"To není jediný důvod," nenechala se odbýt Jill.

"No, možná že ne. Jsem radši, když mám při setkání s malými holčičkami nějaké tělo, a pokud možno svoje vlastní."

Mahmoud přikývl. "Ale to je přesně to, co jsem říkal, Jubale. Nevypadáš na umření. Mike tě grokoval. Tvrdí, že budeš žít ještě spoustu let."

Jubal zavrtěl hlavou. "Už před lety jsem si stanovil trojciferný věkový limit."

"Které tři cifry to byly, šéfe?" zeptala se nevinně Miriam. "Ty tři, kterých se dožil Metuzalém?"

Chytil ji za ramena a zatřásl s ní. "Nebud' neslušná!"

"Stinky říká, že žena může být neslušná, ale nemá mluvit."

"Tvůj manžel hovoří správně. V den, kdy mé vnitřní hodiny poprvé ukážou trojciferný věk, rozpojím se, ať už po marťansku, nebo některou z mých primitivních metod o to mne nemůžete připravit. Nejlepší

části hry je odchod pod sprchy."

"Grokuju, že mluvíš správně, Jubale," pronesla pomalu Jill, "co se té nejlepší části hry týče. Ale tak brzo s tím nepočítej. Ještě nenastala tvoje plnost. Allie ti zrovna minulý týden sestavila horoskop."

"Horoskop? Ježíšmarjá! A kdo je to Allie? Jak se opovažuje mi sestavovat horoskop! Ukažte mi ji! To nemá na práci nic lepšího?"

"Obávám se, že nemá, Jubale," ozval se Mahmoud. "Pracuje totiž na našem slovníku. Ptáš se, kdo to je? Madame Alexandra Vesantová."

Jubal zazářil. "Becky? Ona je v téhle cvokárně taky?"

"Ano, Becky. My jí říkáme Allie, protože tu už jednu Becky máme. Nemrač se na její horoskopy, Jubale; Allie má dar Vidění."

"Ale houby, Stinky. Astrologie je nesmysl a ty to víš."

"Ano, to jistě. To ví i Allie. A většina astrologů jsou neohrabaní podvodníci. Allie nicméně astrologii praktikuje ještě pilněji než dřív; používá teď mart'anskou aritmetiku - je mnohem úplnější než naše. Je to její způsob grokování. Grokovat můžeš z bazénu vody, z křišťálové koule či z kuřecích vnitřností. Na prostředku nezáleží. Mike jí poradil, aby používala dál symboly, na něž je zvyklá. Co je ale podstatné: má dar Vidění."

"Co ksakru myslíš tím "Viděním", Stinky?"

"Schopnost grokovat větší část vesmíru než je ten kousek, který tě obklopuje. Mike ji získal po letech mart'anského výcviku; Allie byla neškolený samouk. Že k tomu používá nesmyslné astrologické symboly, je nepodstatné. Růženec také sám o sobě nemá žádný význam - muslimský růženec, abych nehaněl konkurenční náboženství." Mahmoud sáhl do kapsy, vytáhl růženec a začal se jím probírat. "Když ti při pokeru pomůže, že máš tričko naruby, pak ti tričko pomohlo a není podstatné, že samo žádnou magickou moc nemá."

Jubal se díval na pomůcku muslimské věrouky a odhodlával se k otázce. "Jsi ještě pravověrný? Myslel jsem, že ses ve všech směrech připojil k Míkově církvi."

Mahmoud odložil korále. "Vyznávám obojí."

"Cože? Stinky, vždyť je to neslučitelné."

"Jen na první pohled. Mohl bys říci, že Maryam přijala moje náboženství a já zase její. Jenomže, Jubale, můj milovaný bratře, já jsem stále sluhou Božím a skláním se před Jeho vůlí... a přesto jsem ochoten říci: Tys Bůh, já jsem Bůh, vše, co grokuje, je Bůh. Náš Prorok nikdy netvrdil, že je posledním z proroků a že řekl vše, co se dá lidem sdělit. Tím, že se podrobím Jeho vůli, se nemusím stát robotem, který není schopen volby, a tedy ani hříchu. Podrobení může v sobě zahrnovat - musí - nezbytnou odpovědnost za způsob, kterým já - a každý z nás přetváří vesmír. Je na nás, abychom z něj učinili rajskou zahradu... nebo ho vyčerpali a zničili." Usmál se. "S pomocí Boží je možné všechno, jestli mi dovolíte tenhle citát - jen jedno možné není. Bůh nemůže utéct sám sobě. Nemůže abdikovat ze své odpovědnosti za celý svět... a navždy se musí podřizovat své vlastní vůli. Islám je věčný - a On nemá, komu by své žezlo předal. Patří Jemu - mně... vám... Mikovi."

Jubal těžce vzdychl. "Stinky, z teologických rozprav se mi vždycky dělá nanic. Kde je Becky? V posledních desetiletích jsem ji viděl jen jednou a rád bych si to zopakoval."

"Uvidíš ji. Jenže teď nemůže od práce, právě diktuje. Tedy abys tomu rozuměl. Až donedávna jsem každý den strávil nějakou dobu v mentálním spojení s Mikem - jen pár okamžiků, i když mi to pokaždé připadalo jako osmihodinová pracovní doba. Vzápětí jsem vše, co mi Mike nalil do hlavy, nadiktoval na pásek. Jiní lidé, zběhlí v mart'anské fonetice, můj záznam přepsali do latinky. Maryam to naťukala na svém speciálním psacím stroji a Mike nebo já - pokud možno Mike, ale když on má tak málo času - jsme text rukou opravili."

Jenže teď Mike grokoval, že mne a Maryam brzy pošle do světa, abychom připravili vydání slovníku - nebo spíš grokoval, že my to budeme grokovat za nutné. Proto musíme zvládnout celé kilometry pásku v co nejkratší době, abych jej mohl odvézt a přepsat do naší fonetické abecedy. Kromě toho máme i celé stohy Míkových přednášek v mart'anštině, které je třeba přepsat, jakmile skončíme se slovníkem.

Jsem tedy nucen předpokládat, že s Maryam zanedlouho odjedeme - Mike totiž i při své zaneprázdněnosti změnil systém práce. Vybavili jsme osm ložnic magnetofony. Ti, kdo jsou schopni se na

práci podílet - Patty, Jill, já, Maryam, tvoje přítelkyně Allie a pár dalších -, se v těch ložnicích střídají. Mike je uvede do tranzu a za několik okamžiků, které nám připadají jako hodiny, do nás naleje pár jazykových lekcí - definice, idiomy, pojmy... a všichni naráz to pak diktujeme na pásek. Nemůže to ale dělat každý. Je k tomu zapotřebí přesný přízvuk, schopnost ponořit se do tranzu a pak nezkomoleně předat své vědomosti. Tak třeba Sam zvládá všechno kromě přízvuku - bůhví jak se mu daří mluvit marťanský s bronxským přízvukem. Nelze jej zapojit, vedlo by to k nedozírným chybám. A Allie právě diktuje. Je v polotranzu, nezbytném, aby si mohla vybavit úplně všechno, a když ji teď vyrušíš, zapomene."

"To grokuju," souhlasil Jubal, "ačkoli představa Becky Vesey jako adepta marťanství mnou poněkud otrásla. Je ovšem fakt, že byla svého času jedním z nejlepších mentaliků v cirkusové branži; dokázala diváka odhadnout líp než celník. Stinky, jestli odsud odcházíš, abys měl na dokončení téhle práce klid a ticho, proč nejedeš domů? Máme nové křídlo domu a spoustu volného místa."

"Možná pojedeme. Je čekání."

"Miláčku," prohlásila upřímně Miriam, "tohle řešení by se mi moc líbilo - pokud nás Mike vystrčí z Hnízda."

"Chceš říci, pokud grokujeme, že máme opustit Hnízdo."

"To je totéž."

"Mluvíš správně, má nejdražší. Ale kdy se půjdeme najíst? Začínám mít nanejvýš nemarťanský hlad. Ve Hnízdě byla obsluha lepší."

"Má lásko, nemůžeš od Patty chtít, aby diktovala ten tvůj prokletý slovník, opravovala pro Mika rukopisy a ještě nosila jídlo na stůl, zrovna když ty dostaneš hlad. Jubale, Stinky se nikdy nestane knězem - je otrokem svého žaludku."

"No, to já taky."

"Ostatně by dámy mohly Pat pomoci," nadhodil významně Miriamin manžel.

"To je sprostěrna. Víš moc dobře, že děláme vše, k čemu nás Patty pustí - a že Tony nemá rád lidi v kuchyni." Zvedla se. "Pojď, Jubale, podíváme se, co bude k večeři. Tonyho tvá návštěva moc potěší."

Jubal následoval Miriam a seznámil se s Tonym. Pán kuchyně se sice mračil, ale jen do chvíle, než zaznamenal Miriamin doprovod. Na to se rozzářil a pyšně Jubalovi předvedl své království, přičemž nešetřil invektivami na adresu lumpů, kteří zničili "jeho" kuchyni ve Hnízdě. Během prohlídky osamělá lžice dál míchala hrnec omáčky na špagety.

Krátce nato Jubal odmítl usednout do čela dlouhého stolu a usadil se někde jinde. Patty zaujala místo na opačném konci stolu; židle v čele zůstala prázdná... a Jubal potlačil pocit, že v ní sedí Muž z Marsu a že jej všichni kromě něj vidí.

Naproti Jubalovi seděl doktor Nelson.

Jubal zjistil, že by ho spíš překvapilo, kdyby tu doktora Nelsona nenašel. Pokývl na něj a pozdravil, "Ahoj Svene."

"Ahoj, doktore. Sdílej vodu."

"Co tu děláš? Rodinného lékaře?"

Nelson zavrtěl hlavou. "Studuju tady medicínu."

"A tak. Už ses něco naučil?"

"Jen to, že medicína není nezbytná."

"Kdyby ses mě zeptal, mohl jsem ti to říct taky. Neviděls Vana?"

"Měl by dorazit pozdě večer nebo zítra ráno. Jeho loď dneska přistála."

"Jezdí sem pokaždé?" vyzvídal Jubal.

"On to má jako dálkové studium. Nemůže tu být moc dlouho."

"Rád ho uvidím. Už se neukázal skoro rok." Jubal navázal hovor se svým sousedem po pravici, zatímco Nelson učinil totéž s Dorcas. Jubal pocítil u stolu totéž vzrušující očekávání jako v salónku, snad ještě o něco silnější. Nebylo na tom ale nic hmatatelného - jen klidná rodinná večeře v důvěrné a uvolněné atmosféře. Jednu chvíli kolem stolu putovala sklenice vody. Když dorazila k Jubalovi, usrl si a podal pohár dívce, sedící po jeho levici - příliš vykulené a naplněné posvátnou úctou, než aby s ním dokázala klábosit. "Nabízím ti vodu."

Dívce se podařilo ze sebe vypravit, "Děkuji ti za vodu, ot-Jubale."

Víc toho z ní nedostal. Když sklenice dokončila okruh a přistála u prázdné židle v čele, zbývalo v ní na půl palce vody. Sama se zvedla, odlila trochu tekutiny - která vzápětí zmizela - a pak se pohár postavil zpět na ubrus. Jubal usoudil, že se právě stal svědkem Sdílení vody členů Nejvnitřnějšího chrámu... pořádaného pravděpodobně na jeho počest - ačkoli byl tento obřad na hony vzdálen bakchickému hýření, které by při takovém uvítání očekával. Je to snad proto, že chybí náležité prostředí? Nebo si na základě nepřesných informací vytvořil mylnou představu?

Nebo se snad krotí z úcty k němu?

To vypadalo dost pravděpodobně - a jeho to trápilo. Utěšoval se, že tak alespoň nebude nucen odmítat pozvání k věcem, do nichž se mu nechce - a po nichž netoužil ani v mládí, neboť neodpovídaly jeho gustu.

Ale na druhé straně, čert to vem - "ne abyste se někdo zmínil o bruslení; babička je už moc stará a slabá a nebylo by to vůči ní slušné. Hildo, ty navrheš, že budeme hrát domino, a my ostatní se přidáme - babička hraje domino ráda. Bruslit půjdeme jindy. Je to jasné, děcka?"

Jubalovi se ten přístup nelíbil - skoro by radši šel bruslit, i kdyby si přitom měl zlomit nohu.

Za pomoci svého souseda napravo celou úvahu pustil z hlavy. Soused, jak se Jubal dozvěděl, se jmenoval Sam.

"To nebyla porážka, jen to tak na první pohled vypadá," ujišťoval jej Sam. "Vejce už bylo zralé, těsně před vylíhnutím, a my se teď rozšíříme po celé zemi. Ovšemže budeme mít potíže - protože žádná společnost nedovolí, aby někdo beztrestně zpochybňoval její základní hodnoty... A my zpochybňujeme všechno - od nedotknutelnosti vlastnictví až po svátost manželskou."

"Vlastnictví taky?"

"Způsob vlastnictví, jaký je v současnosti praktikován. Mike si dosud znepřátelil jen pár falešných hráčů a heren. Ale co se stane, až se objeví tisíce, desetitisíce, statisíce a miliony lidí, které nezastaví žádný bankovní trezor, a v tom, aby si vzali vše, čeho se jim zachce, jim bude bránit jen jejich sebekázeň? Jistě, taková sebekázeň je silnější zábranou než jakýkoli legislativní zákaz - jenže tento fakt mohou bankéři grokovat jenom tehdy, když se sami vydají po oné trnité cestě a sebekázeň si sami vypěstují... ale v tu chvíli už přestanou být bankéři. Co se stane s trhem, když zasvěcenci budou vědět, jak se pohnou kurzy akcií?"

"A ty to víš?"

Sam zavrtěl hlavou. "Mne to nezajímá. Ale támhle můj bratranec Saul - ten druhý velký Hebrejec -, ten se to grokovat snaží. Spolupracuje s Allie. Mike je varoval, aby byli opatrní - žádné velké akce a aspoň tucet kont na falešná jména. Každý z vnitřně ukázněných může vydělat jakýkoli obnos na čemkoli - na akciích, dostizích, hazardních hrách, na čemkoli budeš chtít -, bude-li soupeřit s neprobuzenými. Ne, peníze ani majetek nezmizí - Michael říká, že obojí je užitečné -, ale jejich pojetí se obrátí vzhůru nohama a lidé se budou muset naučit nová pravidla, jak s nimi zacházet, nebo se octnou na pokraji společnosti. Bude to pro ně těžké, stejně jako to bylo pro nás. Jak dopadne Lunar Enterprises, až se budou náklady ve vesmíru běžně dopravovat teleportem?"

"Měl bych akcie koupit? Nebo prodat?"

"Zeptej se Saula. Může stávající korporaci využít, nebo ji dohnat k bankrotu. Nebo ji může jedno či dvě století ponechat beze změny. Ale vezmi si jakékoli povolání. Jak může učitel učit dítě, které ví víc než on? Co se stane s lékaři, když budou lidé zdraví? Co se stane s oděvním průmyslem, když šaty přestanou být nepostradatelné a ženy nebudou tak posedlé oblékáním (přestože jejich záliba nikdy úplně nevymizí) a lidi se nebudou stydět na ulici s holým zadkem? Co se stane se zemědělstvím, až člověk bude moct říci semenům, kdy a jak mají růst, a až ke sklizni nebudeme potřebovat kombajn? Vymysli si branži, kterou chceš - každá se změní k nepoznání. Vem si třeba jen tu změnu, která otřese manželstvím i vlastnictvím zároveň. Jubale, víš, kolik lidí v téhle zemi ročně utratí za antikoncepci?"

"Určitou představu mám, Same. Skoro miliardu jen za orální antikonceptiva... z toho víc než půlku za zázračné patentované všeléky, které jsou k ničemu."

"Á, ano, ty jsi vlastně lékař."

"Jen na půl úvazku."

"Co se stane s průmyslem, který ty preparáty vyrábí - a jaká smrtelná hrůza dolehne na moralisty - když žena bude moci počít, pouze pokud bude sama chtít, bude imunní vůči všem chorobám - a bude se moci oddat radostem svého těla tak svobodně a intenzivně, jak se o tom nesnilo ani Kleopatře? A když přitom každý muž, který se jí pokusí znásilnit, zemře rychleji, než si to stačí uvědomit? Až se ženy zbaví svého strachu a pocitů viny - a stanou se nenapadnutelnými? Hergot, vždyť ta zkáza farmaceutického průmyslu bude jen zanedbatelnou drobností - kolik dalších průmyslových odvětví, zákonů, institucí, postojů, předsudků a nesmyslů bude nuceno vyklidit pole?"

"Negrožuji to v plnosti," přiznal Jubal. "Mluvíš o věcech, které pro mne osobně nikdy moc neznamenaly."

"Jedna instituce ale zničena nebude. Manželství."

"Manželství?"

"Ano. Bude očištěno, posíleno a učiněno snesitelným. Co snesitelným! Stane se učiněnou extází! Vidíš támhleto děvče s dlouhými černými vlasy?"

"Ano. Už jsem ji obdivoval."

"Je si své krásy vědoma, a co jsme se připojili k církvi, ještě o hodně zkrásněla. Je to má žena. Ještě tak před rokem jsme na sebe doma vrčeli jako psi. Ona žárlila... a já jsem se jí moc nevěnoval. Nudilo mne to. Oba jsme toho měli plné zuby a pohromadě nás držely jen děti - děti a její sobectví... věděl jsem, že by mne nenechala odejít bez skandálu... a tak jako tak jsem už neměl žaludek jít v mém věku do nového manželství. Užíval jsem si tedy trochu bokem - profesor má poměrně dost příležitostí - a Ruth se tiše užírala. Nebo taky někdy nahlas. A pak jsme přišli sem." Sam se šťastně zašklebil. "A já se do své ženy zamiloval. Jako ženská je jednička!"

Sam mluvil tiše k Jubalovi a jeho slova zanikala v hluku okolí. Přestože Samova žena seděla daleko od nich, zvedla v té chvíli hlavu a prohlásila zřetelně: "Přehání, Jubale. Jsem tak něco kolem šestky."

Sam houkl v odpověď: "Nelez mi do myšlení, krásko! Tohle je pánský rozhovor. Věnuj se Larrymu." A hodil po ní rohlíkem.

Rohlík se vpůli dráhy zastavil a odplul nazpět. "Věnuju se Larrymu tolik, kolik po mně požaduje - a kromě toho se některé požadavky u stolu plnit nedají. Jubale, ten sprosták mě nenechal domluvit. Šestá příčka je báječná! Než jsme přišli sem, neměl mě ani na seznamu. Za celých dvacet let manželství jsem tak vysoko nikdy nebyla."

"Vtip je v tom," vysvětloval Sam tiše, "že jsme teď partnery víc, než když jsme žili sami tak, jak jsme se sžili, během výcviku a hlavně v jeho závěru - sdílení vody a sblížování s těmi, kdo jsou v naší výcvikové třídě. Všichni ve skupině navazujeme nějaké partnerské vztahy - obvykle jen na nějaký čas a obvykle to klapě. Pokud ne, rozchod proběhne bezbolestně a "rozvedený" pár se k sobě chová vřeleji a lépe než kdy předtím - v posteli i mimo ni. Nic tím neztrácíš a všechno získáš. Kruci, vždyť pár nemusí vždy tvořit jen muž a žena. Například taková Dawn a Jill - pracují společně a doplňují se skoro jako tým akrobatů."

"Hmm... já jsem je považoval za Mikovy manželky."

"Nepatří Mikovi o nic víc než komukoli z nás. Nebo než Mike komukoli z nás. Mike má pořád spoustu práce, ale dbá, abychom jej sdíleli všichni rovným dílem." Sam potřásl hlavou. "Jestli je někdo Mikova žena, pak je to Patty, ačkoli i ta má tolik práce, že je jejich vztah spíš duševní než fyzický. Co se postele týče, Patty i Mike přijdou dost zkrátka."

Patty seděla ještě dál než Ruth. Přesto vzhlédla a zaprotestovala. "Same, zlatíčko, já si nepripadám, že bych přišla moc zkrátka."

"Vidíš?" komentoval to hořce Sam. "Jediná nevýhoda téhle církve je, že tu mužský nemá absolutně žádné soukromí!"

V tu chvíli se octl pod palbou nejrůznějších předmětů, vyslaných bratry po přeslici. Aniž zvedl ruku, všechny je odvrátil... až ho zasáhl naplno do tváře talíř se špagetami, který, jak Jubal zaznamenal, přiletěl od Dorcas.

Na okamžik Sam vyhlížel jako oběť těžké havárie. Záhy byla ale jeho tvář čistá, a zmizela dokonce i omáčka, která vystříkla Jubalovi na košili. "Už jí nic nedávej, Tony. Když to vyplácala, ať je o hladu."

"V kuchyni je toho ještě fůra," odušil Tony. "Same, ty špagety ti docela slušej. Dobrá omáčka, ne?"

Prázdný talíř odplul, aby se vrátil naložen novými špagetami.

"Moc dobrá omáčka," souhlasil Sam. "Zachránil jsem aspoň tu trochu, co mi vletěla přímo do úst. Cos do ní dal? Nebo se nemám ptát?"

"Nakrájenýho policajta," zněla odpověď.

Nikdo se nesmál a Jubal přemítal, zda ten vtip byl vůbec vtipem. Pak si uvědomil, že jeho bratři se sice často usmívají, ale zřídka kdy se smějí - a kromě toho by z policajta vůbec nebyl špatný pokrm. Omáčka však nemohla obsahovat lidské maso - to by chutnala jako vepřové. Tahle měla vůni hovězího.

Změnil téma. "Co se mi na tomhle náboženství líbí nejvíc -"

"Náboženství?" podivil se Sam.

"Dobře, budeme to nazývat církví."

"Ano," souhlasil Sam. "Plní to všechny funkce, které církev obvykle plnívá, a naše rétorika se trochu podobá některým skutečným náboženským věroukám. Skočil jsem ti do řeči, protože jsem býval skalním ateistou - a dnes jsem veleknězem a nevím pořádně, co jsem vlastně zač."

"Měl jsem dojem, že ses prohlašoval za Žida."

"Po předcích ano; já sám jsem ovšem skončil jako ateista. Ale Saul a Ruth jsou Židi i v náboženském slova smyslu - zkus si promluvit se Saulem; uvidíš, že víra u nás není na závalu. A Ruth, jak jednou překonala zábrany, postupuje kupředu daleko rychleji než já; stala se kněžkou dávno přede mnou. Jenže ona je duchovní typ; přemýšlí i svými hormony.

Já to musím zpracovat tím nejtěžším způsobem vůbec - tím předmětem, co mám mezi ušima."

"Sebekázeň," navázal nit Jubal. "To se mi u vás líbí. Víra, v níž jsem byl vychován, nevyžadovala po nikom žádné vědomosti. Jen se obrať na víru a budeš spasen, vše je hotovo, jsi v bezpečí v náručí Ježíšově. Člověk nemusí umět do pěti počítat... a přesto není pochyb, že je jedním z Bohem vyvolených a je mu zaručena věčná spása a požehnání, a to jen proto, že byl pokřtěn. Studovat bibli není třeba, o jiném vzdělávání ani nemluvě. Tahle církev, alespoň jak já to grokuju, "obrácení na víru" neuznává."

"Grokuješ zcela přesně."

"Člověk musí projevit ochotu se učit a absolvovat dlouhé, náročné studium. Grokuju, že je to užitečné."

"Víc než užitečné," potvrdil Sam. "Nezbytné. Základní pojmy nemůžeš pochopit, aniž znáš jejich jazyk, a i ona sebekázeň, která ti posléze přinese hojnost požitků - od schopnosti žít v míru až po umění, jak potěšit svou ženu -, je odvozena od logiky oněch pojmů... od pochopení, kdo jsi, proč jsi tady, jak ubíhá tvůj čas - až k pochopení, jak se máš chovat. Štěstí je stav správného fungování bytosti a ta je také uzpůsobena k jeho dosažení... ale anglická slova jsou prázdná a nepřesná. V marťanštině je to kompletní sada instrukcí, jak štěstí dosáhnout. Zmínil jsem se ti, že jsem měl nádor, když jsem sem přišel?"

"Ne."

"Sám jsem o tom nevěděl. Michael to grokoval a poslal mne ven na rentgen a lékařská vyšetření, abych si i já byl jistý. Potom jsme začali pracovat na léčbě. Léčbě "vírou". Dalo by se to nazvat i zázrakem. Na klinice to pojmenovali spontánní remise, což, jak já grokuju, znamená, že jsem zdravý."

Jubal přikývl. "To je profesionální hantýrka. Některé nádory zmizí, aniž víme proč."

"Já vím, proč zmizel ten můj. V té době jsem začínal ovládat své tělo. S Mikovou pomocí jsem závalu opravil. Dnes už bych to svedl sám. Chceš vidět, jak zastavím srdce?"

"Díky, už jsem to pozoroval u Mika. Kdyby to, o čem jsi mluvil, bylo uzdravování vírou, pak by tu můj vážený kolega, felčar Nelson, asi nebyl. Je to síla vůle. Grokuju to."

"Promiň, nechťel jsem ti vykládat, co už dávno víš. Víme, že grokuješ všechno."

"Hmm... nemůžu obvinít Mika ze lži, protože lhát neumí. Ale pokud vám řekl tohle, drobátko mě přeceňuje."

Sam potřásl hlavou. "Povídal jsem si s tebou během celé večere. Chtěl jsem si udělat vlastní názor, ať už Mike tvrdí cokoli. Opravdu grokuješ všechno. Nevím, co by ti ještě mohlo přinést studium jazyka."

"Nic. Jsem už starý a nemá to pro mě smysl."

"Já se svým názorem ještě počkám. Všichni ostatní První povolání se museli s marťanštinou vypořádat, aby mohli pokročit dál. Dokonce i ti tři, kteří bydlí s tebou, tu během několika svých návštěv absolvovali

intenzivní výcvik ponoření v tranzu. Všichni až na tebe... a ty jej nepotřebuješ. Ledaže by sis chtěl utírat špagety z tváře bez použití ručníku, o což, jak grokuji, zájem nemáš."

"Mám zájem to jen pozorovat."

Většina ostatních odešla od tabule, kdy se jim zachtělo, aniž dbali na nějaké formality. Zastavila se u nich Ruth. "Vy dva tu budete sedět celou noc? Nebo vás máme uklidit spolu se špinavým nádobím?"

"Jsem pod pantoflem. Pojď, Jubale." Sam se odmlčel, aby mohl políbit svou ženu.

Došli do společenské místnosti se stereotankem. "Něco nového?" vyzvídal Sam.

"Státní zástupce," odpověděl kdosi, "právě plká na téma, že za ty rozvalené věznice můžeme my... aniž ovšem přiznal, že nemá ponětí, jak k tomu došlo."

"Chudák. Určitě ho už z toho plkání bolí v krku." Našli si klidnější místnost. "Říkal jsem, že se všechny ty potíže daly očekávat," pokračoval Sam v rozhovoru, "a bude to ještě mnohem horší, než ovládneme veřejné mínění natolik, aby nás tolerovalo. Jenže Mike nespíchá. Ukončíme činnost Církve všech světů - ostatně už jsme ji ukončili. Ted' se někam přesuneme a založíme si Kongregaci jediné víry - a zase se necháme vykopnout. Nato znovu otevřeme krám někde jinde jako Chrám velké pyramidy - to naláká spoustu tlustých a hloupých ženských a pár z nich nakonec i zhubne a zmoudří - a až nám půjdou po krku místní bary, lékařská asociace, lokální noviny a aparátníci - nu, pak se zase přestěhuju a založíme si Bratrstvo baptistů. Na každé štaci vytvoříme tvrdé jádro stoupenců, kteří se naučí sebekázní a jimž nikdo neublíží. Mike začal před necelými dvěma roky, nejistý sám sebou a s pomocí pouhých tří necvičených kněží. Dnes jsme vybudovali solidní Hnízdo... a dobře vycvičené stoupence, s nimiž se můžeme později opět spojit. Jednoho dne budeme příliš silní, než aby se nás někdo odvažil pronásledovat."

"To by šlo," připustil Jubal. "Ježíš měl jen dvanáct učedníků a jaký nadělal rozruch."

Sam se šťastně zazubil. "Kluk židovské krve. Díky, že ses o Něk zmínil. Jeho počín byl nejlepším kouskem mého kmene - a my Židi si to uvědomujeme, i když o Něk moc nemluvíme. Byl to židovský kluk, který konal dobro, a já jsem na Něk hrdý. Všimni si, prosím, že se Ježíš nepokoušel urvat všechno za jediný den. Založil malou organizaci a nechal ji růst. Mike je taky trpělivý. Trpělivost je tak nedílnou součástí sebekázně, že už to není ani trpělivost - ale automatický reflex. Nikdy se nehoň."

"Správný postoj v jakékoli historické době."

"To není postoj. Je to nezbytný předpoklad sebekázně. Jubale? Grokuju, že jsi unaven. Chceš únavu odstranit? Nebo by sis radši šel lehnout? Chceš-li být vzhůru, naši bratři si s tebou budou klidně povídat celou noc. Víš, že moc nespíme."

Jubal zívá. "Dal bych přednost horké lázni a osmi hodinám spánku. S bratry si popovídám zítra... a v dalších dnech."

"A v mnoha dalších dnech," přitakal Sam.

Jubal našel svůj pokoj a záhy dorazila Patty, která mu napustila vanu, ustlala postel, aniž se jí dotkla, připravila táč s pitím k posteli a jeden namíchaný drink na polici u vany. Jubal ji příliš nevyháněl; tentokrát její obrázky nebyly ničím zahaleny. Věděl dost o psychologii tetovaných lidí, a tak si byl jist, že kdyby Pat nepožádal o předvedení jejích kreseb, dotklo by se jí to.

Nesdílel neklid, který měl tenkrát při podobné příležitosti Ben. Svlékl se - a s hrdostí zjistil, že mu to nevadí, přestože se už celá léta nikomu bez oděvu neukázal. Ani Patty to zřejmě nevadilo; jen se přesvědčila, že má voda ve vaně správnou teplotu, a pomohla mu dovnitř.

Zůstala pak u něj a vyprávěla mu, co který obrázek znamená a v jakém pořadí si je má prohlížet.

Jubal je náležitě obdivoval a nešetřil komplimenty, zatímco v duchu prováděl objektivní umělecké hodnocení. Připustil, že je to zatraceně nejlepší práce s tetovací jehlou, jakou kdy viděl - a že by jeho dávná japonská přítelkyně vypadala vedle Pat jako laciná předložka ke krbu vedle nejlepšího peršanů.

"Trošičku se s časem mění," vysvětlovala. "Třeba tadyhle ta svatá scéna - ta stěna vzadu se začíná trochu kroutit... a ta postel připomíná operační stůl. Ale jsem si jistá, že by to Georgeovi nevadilo. Tetovací jehla se mne nedotkla od chvíle, kdy se odebral na Nebesa... a pokud dochází k nějakým zázračným změnám, pak jsem si jistá, že v nich má prsty on."

Jubal usoudil, že Patty je sice praštěná, ale jinak milá. Dával přednost lidem, kteří byli trochu praštěni; "normální" lidé ho nudili. Není zas tak moc praštěná, opravil se; Patty zatím uklidila jeho odložené šaty do

skříně, aniž hnula prstem. Ta žena je nepochybným důkazem, že k získání sebekontroly Mikova typu člověk nemusí být úplně přičetný. Ten hoch dokáže zjevně vycvičit každého.

Vycítil, že se Pat chystá odejít, a usnadnil jí to prosbou, aby dala za něj pusu jeho vnučkám na dobrou noc, když už na to sám zapomněl. "Byl jsem už moc unavený, Patty."

Přikývla. "Volají mě, abych šla pracovat na slovníku." Sehnula se k němu a políbila jej, vřele, ale rychle. "Tohle vyřídím holčičkám."

"A pohlad' za mě Buchtičku."

"Samozeřejmě. Ona tě grokovala, Jubale. Ví, že máš hady rád"

"To je dobře. Sdílej vodu, bratře."

"Tys Bůh, Jubale." Byla pryč. Jubal se opět uvelebil ve vaně. Překvapilo jej zjištění, že pocit únavy zmizel a kosti už nebolí. Patty je životabudič... štěstí v lidské podobě. Zatoužil, aby měl konečně v sobě jasno - a pak si přiznal, že nechce být ničím jiným než sám sebou, starým mrzoutem, shovívavým k vlastním slabostem.

Nakonec se namydľil, osprchoval a rozhodl se i oholit, aby ušetřil čas ráno před snídaní. Zakrátko zamknul dveře, zhasl hlavní, světlo a zalezl do postele.

Rozhlížel se po něčem ke čtení - této neřesti holdoval víc než čemukoli jinému - ale ke svému roztrpčení nic nenašel. Upil tedy alespoň část drinku a zhasl lampičku.

Klábosení s Patty ho patrně probralo a odplavilo značnou část únavy. Když vstoupila Dawn, byl ještě vzhůru.

"Kdo je to?" zavolal.

"Dawn, Jubale."

"Ach, to jsi ty."

"Ano, Jubale. Já."

"Krucinál, já myslel, že jsem zavřel na závoru. Dítě, vypočoduuj - Hej! Vypadni z té postele. Honem!"

"Půjdu, Jubale. Jen co ti něco povím."

"A co."

"Už dlouhou dobu tě miluju. Skoro tak dlouho jako Jill."

"Ty ženská jedna - přestaň plácát nesmysly a už ať jsi venku!"

"Přestanu, Jubile," řekla pokorně. "Ale než mě vyhodíš, tak mě prosím tě chvilku poslouvej. Chci ti povědět něco o ženách."

"Teď ne. Pověz mi to ráno."

"Teď, Jubale."

Povzdechł si.

"Mluv. A zůstaň, kde jsi."

"Jubale... můj milovaný bratře. Mužům velice záleží na tom, jak my ženy vypadáme. Snažíme se tedy být krásné a to je dobrota. Jak víš, bývala jsem striptérkou. Byla to dobrota, umožňovat mužům, aby se těšili z krásy, kterou jsem pro ně představovala. Byla to dobrota i pro mne - protože jsem věděla, že jim mohu dát to, co potřebují."

Jenže ženy nejsou muži, Jubale. Nám záleží na tom, jaký muž je. Tu otázku lze formulovat i hloupě: Je bohatý? Může to taky znít: Bude se starat o moje děti a bude na ně hodný? A někdy se taky ptáme: Je dobrý? A ty dobrý jsi, Jubale. Ale krása, kterou v tobě spatřujeme, není tatáž, kterou ty hledáš na nás. Jsi krásný, Jubale."

"Proboha!"

"Myslím, že mluvíš správně. Tys Bůh a já jsem Bůh - a já tě potřebuji. Nabízím ti vodu. Budeš ji se mnou sdílet a sbližovat se?"

"Hm, víš, děvenko, nejsem si jistý, co mi vlastně nabízíš -"

"Grokuješ to, Jubale. Nabízím ti sdílet vše, co máme. Nás. Sebe sama."

"To jsem si myslel. Děvče, ty máš co sdílet, ale já... prostě jsi dorazila o pár let pozdě. Je mi to upřímně líto, věř mi. Děkuju ti. Hluboce. A teď běž pryč a nech starce spát."

"Budeš spát, až čekání bude naplněno. Jubale... mohla bych ti propůjčit sílu. Ale jasně grokuju, že to není nezbytné."

(Zatraceně - nebylo to nezbytné!) "Ne, Dawn. Děkuju ti, zlatíčko."

Klekla si a sklonila se nad ním. "Dobře, tak už jen slovíčko. Jill povídala, že když budeš protestovat, mám se rozplakat. Mohu ti celý hrudník smáčet slzami a sdílet s tebou vodu takto?"

"Já té Jill naplácám!"

"Ano, Jubale. Pláču." Nevydala žádný zvuk, ale za sekundu či za dvě se na jeho prsou rozstříkla teplá, těžká slza a za ní další a další... Vzlykala téměř neslyšně.

Jubal zaklel a natáhl se po ní... a dělal, co dělat musel.

XXXVI.

PROBUDIL SE ČILÝ, odpočatý a s vědomím, že takhle dobře mu před snídání nebylo už celá léta. Dlouhý, předlouhý čas se oním těžkým údobím mezi probuzením a jídlem prodíral jen s nadějí, že zítra to třeba bude trochu lepší.

Toho rána se přistihl, že si píská. Zarazil se, přestal, záhy ale na to zapomněl a začal opět.

Prohlédl se v zrcadle, suše se usmál a pak se zašklebil. "Ty nenapravitelný starý smilníku. Vždyť můžeš každou chvíli natáhnout brka." Objevil na prsou bílý chlup a vytrhl jej. Dalšími, které nebyly o nic tmavší, se však už nezatěžoval a pokračoval v zušlechtování svého zevnějšku, aby byl schopen čelit světu.

Když vycházel ze dveří, stála u nich Jill. Náhodou? V téhle domácnosti už na náhody nevěřil; tady bylo všechno zorganizované jako počítač. Jill mu vběhla přímo do náruče. "Jubale - ach, máme tě tak rádi! Tys Bůh."

Oplatil jí polibek stejně vřele, jako jej dostal, neboť grokoval, že by jinak mohl být po včerejšku považován za pokrytce - a shledal, že líbání s Jill se od líbání s Dawn liší jen jakýmsi zcela nedefinovatelným pocitem; rozdíl tu však nepochybně byl.

Zakrátko ji od sebe odtrhl. "Ty malá Messalino... vždyť tys mě prodala."

"Jubale, drahoušku... byl jsi báječný!"

"Hm... jak ksakru vůbec víš, že jsem byl něčeho schopný?"

Vyslala k němu pohled ztělesněné nevinnosti. "Ale touhle tvou schopností jsem si jistá už dávno. Víš, když Mike spí - je v tranzu -, dohlédne poměrně daleko a ještě doma se občas díval i na tebe - jestli spíš, protože se tě třeba chtěl na něco zeptat."

"Ale já spím sám! Vždycky."

"Ano, drahý. To jsem nemyslela. - Ale vždycky jsem mu musela vysvětlovat věci, kterým nerozuměl - včetně některých tělesných reakcí."

"Grrr!" Jubal se rozhodl to dál nerozmazávat. "To na věci nic nemění - nemělas mě zradit."

"Grokuju, že v srdci to tak nemyslíš, Jubale. Museli jsme tě přimět, abys přišel za námi do Hnízda. Potřebujeme tě. Protože jsi ve své dobrotě plachý a skromný, dělali jsme, co bylo zapotřebí, abychom tě zde mohli uvítat, a přitom nezranili tvé city. A taky jsme je nezranili, jak grokuješ."

"Kdo my? Kdo za tím vězí?"

"My všichni. Účastnil ses přece úplného Sdílení vody celého Hnízda. I Mike se kvůli tomu probral... aby mohl grokovat s tebou a držet nás všechny pohromadě."

Jubal spěšně opustil i toto téma. "Takže Mike se konečně vzbudil. Proto ti tak svítí oči."

"Jen částečně. Vždycky jsme rádi, když Mike není v tranzu, je to příjemné... ale Mike nepřeruší nikdy kontakt úplně."

Jubale, grokuju, že jsi dosud negrokoval plnost způsobu, jakým Sdílení vody provádíme. Ale čekání se naplní. Mike to také zprvu negrokoval - domníval se, že ten rituál slouží pouze k oživení vajec, jako je tomu na Marsu."

"Je to pravda... plození dětí je primární účel sexu. Takže je pitomost, abych jej provozoval já, když na děti nemám ani věk, ani chuť."

Zavrtěla hlavou. „Děti jsou jen jedním z důsledků... ale ne primárním účelem. Děti propůjčují smysl

budoucnosti a to je dobrota. Jenže v životě ženy je jen párkrát počato dítě... a přitom má žena mnoho tisíc příležitostí sdílet sebe. A to je ten primární účel činnosti, kterou tak často provozujeme, ale mohli bychom ji provozovat jen párkrát za život, kdyby byla určena pouze k reprodukci. Je to sdílení a sblížování, od věků a navěky. Jubale, Mike toto grokoval, protože na Marsu jsou tyto dvě věci - oživení vajec a sblížování sdílením - dokonale odděleny... a grokoval také, že náš systém je lepší. Jaké štěstí je nevylihnout se jako Marťan... a být člověkem... a ženou!"

Zblízka se na ni podíval. "Dítě, ty jsi těhotná?"

"Ano, Jubale. Grokovala jsem, že čekání skončilo a že si to mohu dovolit. Většina členů Hnízda čekat nemusí - ale Dawn a já jsme měly spoustu práce. Grokovaly jsme však, že se blíží tento zlom, a já grokovala čekání, které po zlomu nadejde. Můžeš se o tom přesvědčit sám. Mike nový Chrám nevybuduje přes noc - a jeho kněžky tedy mají čas vybudovat dítě. Čekání se vždy naplní."

Z té změti pompézních slov si Jubal vybral jádro myšlenky - Jill je tedy těhotná, nebo si to aspoň myslí. Dobrá, nepochybně k tomu měla příležitostí víc než dost. Rozhodl se vzít záležitost do svých rukou a odvézt Jill domů. Mikovy supermanské metody jsou určitě skvělé, ale rozhodně neuškodí, když má člověk po ruce i konvenční vybavení. Nedopustí, aby ztratili Jill jen kvůli nějaké banální porodní komplikaci, i kdyby se měl kvůli tomu rozhádat s celým Hnízdem.

Chvilí o tom přemýšlel, ale rozhodl se o tom nemluvit. "Kde je Dawn? A co je s Mikem? Je tu všude hrozné ticho." Nikdo další nebyl v dohledu a neslyšel ani žádné hlasy... a přece byl ten podivný pocit šťastného očekávání ještě silnější. Očekával by, že napětí opadne po tom rituálu, kterého se očividně - ač nevědomky - účastnil; ovzduší však bylo ještě nabitější než předtím. Náhle se mu vybavilo, jak se cítil, když jako velice malý hoch čekal na své první cirkusové představení... a kdosi zvolal: "Přicházejí sloni!"

Jubalovi se zdálo, že kdyby byl jen o trochu větší, mohl by spatřit slony, jak míjejí vzrušený dav. Jenže žádný dav tu nebyl.

"Dawn mi uložila, abych ti za ni dala pusu; bude teď tak tři hodinky vyčizená. A Mike má taky napilno - ponořil se znova do tranzu."

"Aha."

"Netvař se tak zklamaně; brzy bude k mání. Vyvíjí maximální úsilí, aby byl zakrátko volný on i všichni ostatní. Duke celou noc pátral ve městě po vysokoobrátkových magnetofonech, které používáme k diktování. Teď ještě musíme každého, kdo je toho schopen, naladovat po okraj marťanskými znaky - a pak bude Mike hotov a můžeš za ním zajít. Dawn právě začala diktovat; já skončila jedno sezení a vyběhla na chvilku ven, abych ti mohla popřát dobré jitro... za chvilku musím zpátky, dokončit svou poslední sekvenci, takže budu volná až chvíli po Dawn. A tady je od Dawn pusa - ta první byla jen ode mne." Ovinula se mu kolem krku a přitiskla svá ústa nenasytně k jeho. Po chvíli si povzdychla, "Můj ty bože! Na co jsme tak dlouho čekali? Zatím se měj!"

Jubal našel pár lidí v jídelně. Duke zvedl hlavu, usmál se a zamával, načež se zase dál energicky do jídla. Nevypadal na to, že by byl celou noc vzhůru - také nebyl; byl vzhůru dvě noci.

Když Duke zamával, Becky Vesey se rohlédla a radostně vyjekla: "Ahoj, ty starý lumpe!" Chytila ho, stáhla k sobě dolů a zašeptala: "Celou dobu jsem to věděla - ale proč jsi mne nepřišel utěšit, když umřel profesor?" Nahlas dodala, "Sedni si ke mně a jez a přitom mi můžeš povídat, jaké čertoviny jsi zase od posledně napáchal."

"Jenom okamžiček, Becky." Jubal obešel stůl. "Nazdárek, kapitáne. Jaká byla cesta?"

"Bez problémů. Začíná to být rutina. Myslím, že jsi ještě neviděl moji ženu. Má drahá, toto je původce všeho, ten pravý a jediný Jubal Harshaw - dva už by byli příliš."

Kapitánova manželka byla vysoká, nenápadná dáma s klidnými očima ženy, která se vyrovnala s nebezpečným povoláním svého muže. Vstala a políbila Jubala. "Tys Bůh."

"Ehm, tys Bůh." Už si na ten rituální pozdrav začíná zvykat - hergot, jestli ho bude používat dostatečně často, ještě jeho smyslu začne sám věřit. Octl se v příjemném prstenci paží, které kolem něho pevně ovinula paní van Trompová, a záhy usoudil, že by se od ní mohla líbání učit i Jill. Vkládala do toho - jak to jen Anne říkala? - celou svou pozornost; nebyla duchem někde jinde.

"Říkal jsem si, Vane," prohodil Jubal, když se konečně vyprostil, "že bych se nedivil, kdybych tě tu potkal."

"To víš," odušil kosmický vlk, "člověk, který pravidelně dojíždí na Mars, by měl být schopen si poklábosit s domorodci."

"Přijel jsi jen na slavnost, co?"

"Jsou i jiné důvody." Van Tromp sáhl po topince a ta mu vzlétla vstříc. "Je tu dobré jídlo i příjemná společnost."

"Hm, to je."

"Jubale," připomněla se madame Vesantová. "Polévka je na stole!"

Jubal se vrátil ke svému místu a našel na něm sázené vejce, topinky, pomerančový džus a další vybrané lahůdky. Becky jej poplácala po stehně. "Prima zbožná sešlost, co, hochu?"

"Ženo, vrať se zpátky ke svým horoskopům!"

"Což mi připomíná, drahý, že bych chtěla znát přesný okamžik tvého narození."

"Já jsem se rodil tři dny v kuse. Museli mě tahat ven po částech."

Becky neodpověděla právě zdvořile. "Však já si to zjistím."

"Matrika vyhořela, když mi byly tři roky. Nejistíš."

"Vždycky se najde nějaká cesta. Chceš se vsadit?"

"Ještě chvíli mě budeš provokovat a já dojdou k závěru, že nejsi zas tak stará, abych ti nemohl nasekat zadek. Jak ses měla, holka?"

"Jak bys řekl? Jak vypadám?"

"Zdravě. Drobátko širší kolem pozadí. Nabarvila sis vlasy."

"Nenabarvila. Henu jsem přestala používat už před pár měsíci. Zkus to taky a zbavíme tě těch tvých pár bílých chlupů natošup. Místo nich ti naroste celý trávník."

"Becky, já odmítám mládnout. Ke svému sešlému vzhledu jsem se musel tvrdě propracovat a rád bych se z něj těšil i nadále. A přestaň do mě hučet, ať se můžu v klidu najíst."

"Ano, pane. Ty blázne stará."

Jubal byl právě na odchodu, když vstoupil Muž z Marsu. "Otče! Jubale!" Mike jej objal a políbil.

Jubal se mu jemně vyvinul. "Chovej se jako dospělý, synu. Sedni si a nasnídej se. Já si sednu k tobě."

"Nepřišel jsem sem sníst, ale za tebou. Najdem si nějaké klidné místo a popovídáme si."

"Dobrá."

Mike táhl Jubala za rukáv jako vzrušený hošík, vítající svého oblíbeného dědečka. Vyhledali prázdný salonek. Mike přistřčil Jubalovi velikou židli a sám se uvelebil na blízký gauč. Nacházeli se v křídle, na němž byla ona soukromá přistávací plocha a z vysokých francouzských oken bylo dobře vidět její okolí. Jubal vstal, aby přesunul židli a zbavil se tak slunce, jež mu svítilo do očí. Mírně jej přitom otrávil, že se židle posunula sama. Ovládání předmětů na dálku jistě šetří práci a možná i peníze (přínejmenším za prádelnu! Jeho od špaget pocákaná košile byla tak čistá a zářivá, že si ji dnes oblékl znovu) a jistě je i šikovnější než tupá neohrabanost mechanických přístrojů. Přesto všechno si Jubal nemohl zvyknout na to, že se předměty pohybují, aniž k tomu je zapotřebí nějakých drátů nebo vln; udivovalo jej to stejně jako slušné, poctivé koně ony podivné bafající kočáry v podobách, kdy se Jubal narodil.

Vstoupil Duke a přinesl jim brandy. Mike utrousil, "Díky, Kanibale. Ty jsi ten nový komorník?"

"Někdo to musí dělat, Obludo. Všechny ostatní mozky v okolí kvůli tobě otročí u mikrofonů."

"Už za pár hodin skončí a ty se zase budeš moci flákat. Úkol je hotov, Kanibale. Šlus. Konec."

"Celá ta zatracená mart'anština na jeden záťah? Obludo, asi bych tě měl zkontrolovat. Určitě se ti spálilo pár kondenzátorů."

"Ale ne! Ne celá, jen základní slovní zásoba, kterou mám - chci říci, měl jsem; můj mozek je vyždímaný jako citron. Vzdělanci jako Stinky budou ještě jezdit na Mars po celé století, aby doplnili výrazy, které jsem se nenaučil. Ale já jsem vychrlil všechno. Pracovali jsme šest týdnů subjektivního času dneska od pěti od rána, nebo kolik to bylo, když jsme skončili se sdílením - a teď naši vytrvalí a věrní přátelé dokončují dílo, zatímco já tu lenoším." Mike se protáhl a zívnu. "Mám dobrý pocit. Když člověk dodělá nějakou práci, vždycky z toho má dobrý pocit."

"Do večera budeš zas otročit na něčem jiném. Šéfe, tahle mart'anská obluda si nemůže dát pokoj. Tohle je po dvou měsících poprvé, co odpočívá. Měl bys k nám jezdit častěji. Máš na něj dobrý vliv."

"Nedej bože, abych sem ještě někdy přijel."

"Kanibale, vypadni odtud a přestaň lhát."

"Houby lhát. Udělal jsi ze mě chorobně pravdomluvného tvora... a to je v kruzích, kde se pohybuju, dost velký handicap." Duke odešel.

Mike zvedl svou sklenici. "Sdílej vodu, otče."

"Pij zhluboka, synu."

"Tys Bůh."

"Miku, od ostatních to snesu. Ale ty na mě s tím bohováním nechod'. Pamatuju si tě, když jsi ještě byl "pouhé vejce"."

"Okej, Jubale."

"Tak je to lepší. Kdy jsi začal pít po ránu alkohol? Když to budeš ve svém věku dělat dál, zničíš si zažívání. Nikdy se nedožiješ toho, že se z tebe stane šťastný starý spít'ar jako ze mě."

Mike se podíval do své sklenky. "Piju, když je sdílení. Nemá to na mě žádný vliv, ani na většinu ostatních, ledaže bychom sami chtěli. Jednou jsem nechal alkohol působit, dokud jsem se nezpil do němoty. Je to podivný pocit. Není to dobrota, jak grokuji. Jen způsob, jak se na čas rozpojit bez skutečného rozpojení. Mohu dosáhnout podobného - a mnohem lepšího - efektu, když se stáhnou, a navíc přitom nemusím následně napravovat nějaké škody."

"Je to ekonomičtější."

"O to nejde, náš účet za pití nic neznamená. Abych pravdu řekl, udržovat Chrám bylo méně nákladné než udržovat tvůj dům. Samozřejmě něco padlo na vstupní investice, nějaké rekvizity a občerstvení - ale to bylo všechno. Utráceli jsme tak málo, až jsem si někdy lámal hlavu, co budeme dělat s těmi všemi penězi, které k nám proudí."

"Tak proč jsi organizoval církevní sbírky?"

"Sbírky? Musíš lidi zkásnout, Jubale. Představení zdarma je nebaví."

"Vidím, že máš publikum slušně zmapované."

"To ano, čumily grokuji. Zpočátku jsem kázal zdarma. Nefungovalo to. My lidé se ještě musíme hodně učit, než budeme schopni přijmout něco zdarma a vážit si toho. Až do Šestého kruhu jim nic zdarma nedávám. Až tehdy dokážou přijímat... a přijímat je těžší než dávat."

"Hmm... synu, možná bys měl napsat knihu o psychologii člověka."

"Už jsem napsal. Jenže je v marťanštině. Stinky ji má na páscích." Mike si pomalu a labužnický usrkl. "Skutečně nějaký alkohol spotřebujeme. Několik z nás jej má rádo - Saul, já, Sven a několik dalších. Naučil jsem se nechat drink jen malinko účinkovat, účinek si podržet a získat pocit euforického sblížení podobný tranzu, aniž bych se musel stáhnout." Usrkl znovu. "Přesně to dělám dnes ráno - jen se tím maličko zahřívám a lépe vychutnávám štěstí tvé přítomnosti."

Jubal jej detailně studoval. "Synu, ty máš něco na srdci."

"Ano."

"Chceš se vypovídat?"

"Ano. Otče, být s tebou je pro mne vždycky velká dobrota, dokonce i když mě nic netrápí. Jsi jediný člověk, s nímž mohu otevřeně mluvit; a vím, že budeš grokovat a nic tě nezdrť. Jill... Jill mne grokuje - ale pokud mne něco bolí, bolí ji to ještě víc. Dawn totéž. Patry... no, Patty mi vždycky uleví, ale jen za tu cenu, že mé strasti vezme na sebe. Všichni jsou příliš zranitelní, než abych s nimi mohl sdílet v plnosti věci, které sám nejdřív nedokážu grokovat a hýčkat." Mike se zahloubal. "Je zapotřebí zpovědi. Katolíci to vědí už dávno - mají sbor mužů dost silných, aby lidské strasti unesli. Fosteriti se zpovídají hromadně jeden po druhém, a tak se síla jejich problémů zředí. Potřebuji zavést systém včasné zpovědi - ano, občas se zpovídáme, ale spontánně a pozdě - když už to kající ani nepotřebuje. K tomu potřebujeme silné muže - "hřích" má jen zřídka kdy něco společného se skutečnou špatností; hřích je to, co za něj hříšník považuje - a když grokuješ s hříšníkem, může to zranit i tebe. Tolik vím."

Mike se upřímně podíval na Jubala. "Dobrota nestačí, dobrota je málo. To byla jedna z mých prvních chyb, protože mezi Marťany je dobrota a moudrost totéž. Ale u lidí ne. Třeba Jill. Když jsem se s ní setkal, její dobrota byla dokonalá. A přesto byla uvnitř celá zmatená - a já ji málem zničil - a sebe taky - protože jsem byl zmatený zrovna tak jako ona. Pak se to srovnalo. Zachránila nás jen její nekonečná trpělivost, tak neobvyklá na této planetě... chránila nás po celou tu dobu, kdy jsem se učil být člověkem

a ona se učila to, co jsem věděl já.

Jenže samotná dobrota nikdy nestačí. Aby mohla dobrota plodit dobro, potřebuje k sobě tvrdou, chladnou moudrost. Dobrota bez moudrosti vždycky plodí zlo." Mike sklonil hlavu a dodal prostě, "A to je důvod, proč potřebuji tebe, otče Jubale, stejně tak jako lásku k tobě. Potřebuji tvou moudrost a sílu... neboť se ti musím vyzpovídat."

Jubal se ošil. "Miku, nedělej s tím proboha takové ciráty. Prostě mi řekni, co tě trápí. Nějak to vyřešíme."

"Ano, otče."

Jenže Mike se k ničemu neměl. Jubal mu po chvíli čekání vyšel vstříc. "Vyčítáš si to zničení vašeho Chrámu? Vždyť to nebyla tvoje vina. A můžeš postavit nový."

"Kdepak, to vůbec nevadí!"

"Cože?"

"Chrám byl díář, v němž už jsme popsali všechny listy. Byl čas si pořídit nový; je to lepší než přepisovat staré poznámky. Oheň nedokáže zničit zkušenosti - až hlediska praktické politiky člověku v dlouhodobé perspektivě jen pomůže, když ho odněkud vyženou tak velkolepým a dramatickým způsobem. Církve vzkvétají mučednictvím a pronásledováním - to je jejich nejlepší reklama. Těch posledních pár dnů byla vlastně příjemná změna v namáhavé rutině. Nijak nám to neublížilo." Mikův výraz se změnil. "Otče... teprve teď jsem se dozvěděl, že jsem byl vyzvědač."

"Co tím myslíš, synu?"

"Vyzvídal jsem pro Staré. Poslali mne, abych špehoval své vlastní lidi."

Jubal si to promyslel. Nakonec prohlásil, "Miku, já vím, že jsi skvělý. Ovládáš věci, které jsem nikdy neuměl ani já, ani nikdo jiný na Zemi. Ale i génius může trpět halucinacemi."

"Já vím. Vysvětlím ti to a ty potom rozhodni, jestli jsem nebo nejsem blázen. Víš, jak fungují hlídací satelity, které používají Security Forces."

"Ne."

"Neměl jsem na mysli technické detaily, které by zajímaly Duka; myslel jsem obecné schéma. Krouží kolem planety, sbírají informace a skladují je. Když nastane čas, centrála družici zaměří a vytáhne z ní vše, co zaznamenala. Totéž provedli se mnou. Víš, že zde v Hnízdě máme vlastnost, které se říká telepatie."

"Byl jsem donucen tomu uvěřit."

"Opravdu ji máme. Ale tento rozhovor je soukromý a nemusíš se bát, že by se někdo pokusil přechíst tvé myšlenky. Nejsem si ani jistý, zda bychom to dokázali. Dokonce i minulé noci jsem pro spojení použil Dawninu mysl, ne tvoji."

"No, to se mi ulevilo."

"Já jsem v tomto oboru "pouhé vejce"; Staří jsou ale mistry. Spojili se se mnou, ale nechali mne jednat podle mého uvážení, nevšíмали si mne. Pak mne spustili - a vše, co jsem viděl, slyšel, cítil a grokoval, se přelilo do jejich záznamů. Ne že by vymazali mou paměť; prostě jen přehráli pásek, udělali si kopii. To spouštění jsem pocítil - ale než jsem je mohl zastavit, bylo po všem. Potom přerušili spojení; nemohl jsem ani protestovat."

"Mně to připadá, že tě dost opovrženímhodně zneužili."

"Podle jejich měřítek ne. Ani já sám bych byl nic nenamítal - ujal bych se toho úkolu dobrovolně a s nadšením, i kdyby mi o tom před odletem řekli. Ale oni nechtěli, abych to věděl; přáli si, abych grokoval bez jakýchkoli rušivých vlivů zvenčí."

"Chtěl jsem dodat," prohodil Jubal, "že pokud jsi své soukromí již oprostil od té prokleté invaze, jaká škoda tedy komu vznikla? Nezdá se mi, že kdybys měl půldruhého roku za krkem Mar'ana, že by to v něčem vadilo. Byl bys jen o něco nápadnější."

Mike se tvářil velice vážně. "Jubale, to ještě není všechno. Poslechni si to až do konce." Vylíčil mu zkázu páte planety Solu, z jejíchž trosk se staly asteroidy. "Tak co, Jubale?"

"Připomíná mi to legendy o potopě světa."

"Ne, Jubale. Potopou světa si lidé nejsou jisti. Jsou si jisti zkázou Pompejí a Herkulanea?"

"Ovšem. To jsou doložená fakta."

"Jubale, zničení páte planety Starými je stejně jisté jako výbuch Vesuvu - a je zdokumentováno daleko podrobněji. Žádná legenda. Fakt."

"No, dejme tomu. Rozumím tomu správně, že máš strach, aby Staří s touhle planetou neprovedli totéž? A nebudeš se zlobit, když mi ta konstrukce bude připadat příliš divoká?"

"Jubale, Starým to nedá žádnou práci. Stačí mít fyzikální znalosti o tom, jak planeta drží pohromadě - a tutěž schopnost manipulace s předměty, které jsi u mne byl mnohokrát svědkem. Prostě je jen nezbytné nejprve grokovat věc, s níž máš v úmyslu manipulovat. Dokážu to, teď a tady. Řekněme kus hmoty nedaleko jádra Země, pár set mil v průměru - stačil by i mnohem menší, ale chceme to provést rychle a bezbolestně, když už pro nic jiného, tak kvůli Jill. Vycítit tvar a umístění onoho kusu, pečlivě grokovat, z čeho je složen -" Z Mikovy tváře zmizel výraz a oči se počaly zvedat v sloup.

"Hej!" zajechel Harshaw. "Nech toho! Nevím, jestli to dokážeš, nebo ne, ale nechci, abys to zkoušel!"

Tvář Muže z Marsu se navrátila k obvyklému vzezření. "Ale já bych to nikdy neudělal. Pro mne by to byla špatnost - jsem člověk."

"A pro ně ne?"

"Kdepak. Staří by takový čin mohli grokovat jako krásu. Nevím. Ano, mám v sobě kázeň, abych to dokázal - ne však vůli. Jill by to taky zvládla - tedy, je schopná uvážit správnou metodu. I ona je však člověk - toto je její planeta. Nezbytným základem sebekázně je nejprve sebeuvědomění a pak sebeovládání. Plně grokuji, že ve chvíli, kdy je člověk schopen zničit tuto planetu čistě - a nejen neohrabanými kobaltovými bombami -, nedokáže se už zaobírat takovou myšlenkou. Rozpojil by se. A to by byl konec veškerého ohrožení; naši Staří se nepotulují po okolí, jako to činí ti na Marsu - jich bychom se tedy bát nemuseli."

"Mmm... synu, když už si ověřujeme, zda ti nestraší ve věži, rád bych si vyjasnil ještě něco. Vždycky jsi o těch 'Starých' mluvil tak nedbale jako já o sousedovic psu - já ale na duchy moc nevěřím. Jak vypadá takový 'Starý'?"

"No přece jako jakýkoli Mart'an."

"Jak tedy víš, že to není jen běžný dospělý? Prochází snad zdí nebo dělá něco podobného?"

"To umí každý Mart'an. Já sám jsem zdí procházel zrovna včera."

"Tak se třeba mihotá? Nebo umí jiné věci?"

"Ne. Vidiš je, slyšíš je i cítíš - všechno. Jsou jako obraz ve stereotanku, jen s tím rozdílem, že ten vjem je zcela perfektní a promítnutý přímo do tvé mysli. Jenže - podívej, Jubale, na Marsu by tvá otázka byla hloupá, tady, jak si uvědomuji, není. Kdyby ses zúčastnil rozpojení - smrti - nějakého přítele, a pak s ostatními jedl jeho maso... a potom spatřil jeho ducha, mluvil s ním, dotýkal se ho - uvěřil bys, že duchové existují?"

"No, buď bych uvěřil, nebo bych se z toho zcvoknul."

"Dobrá. Tady na Zemi by to byl přelud... pokud grokuji přesně, že se tu po svém rozpojení nepotulujeme. Jenže na Marsu je buď celá planeta řízená hromadnou halucinací - nebo je původní vysvětlení správné... vysvětlení, jemuž jsem byl učen a jemuž nasvědčují mé veškeré zkušenosti. Protože na Marsu jsou duchové nejmocnější a nejpočetnější částí populace. Dosud živí, spojení jedinci jsou pouhými služebníky Starých a vykonavači jejich povelů."

Jubal přikývl. "Okej. Nikdy se nehádám o věci, které si nemůžu ověřit. Odporuje to sice všem mým zkušenostem, ale ty jsou v tomto případě omezené na tuto planetu, a tudíž provinciální. Dobrá, synu, máš strach, že by nás mohli zničit?"

Mike potřásl hlavou. "Nijak zvlášť. Myslím - toto není mé grokování, ale odhad -, že mohou učinit jednu z těchto dvou věcí: buď nás zničit... nebo se pokusit nás dobýt kulturně, přetvořit nás k obrazu svému."

"Nezneklidňuje tě však představa, že budeme smeteni i s celou planetou? Hodnotíš to opravdu s nadhledem."

"Ne. Jistě, mohou se k tomu rozhodnout. Pochop, podle jejich měřítek jsme nemocní a zmrzačení - to vše, co provádíme jeden druhému, naše neschopnost se pořádně dorozumět a grokovat společně, naše války a krutosti - to vše se jim musí jevit jako šílenství. Vím to. Domnívám se tedy, že se rozhodnou zasadit nám ránu z milosti. To je však jen můj odhad, Jubale, nejsem Starý. Pokud ale sáhnou k tomuto

řešení, bude to trvat -" Mike se dlouze zamyslel - "minimálně pět set let, ale spíš pět tisíc let. Do té doby se nic dít nebude."

"To je dost dlouhá doba na to, abychom si s tím dokázali poradit."

"Jubale, největší rozdíl mezi těmito rasami je ten, že Mart'ani nikdy nespěchají - zatímco lidé pořád. Mart'ani budou raději přemýšlet o sto či pět set let déle, aby si byli jisti, že vše grokovali v plnosti."

"V tom případě si s tím nedělej hlavu, synu. Pokud se s tím nebezpečím nedokáže lidská rasa v nejbližších pěti stech či tisících letech vypořádat, ty ani já to nezměníme. Domnívám se ale, že to lidé zvládnou."

"I já tak grokuji, ne však v plnosti. Říkal jsem, že to mne netrápí. Daleko víc mne trápila ta druhá možnost - že sem mohou vyrazit a snažit se nás předělat. Jubale, to nejde. Jakýkoli pokus přetvořit nás po vzoru Mart'anů by nás zahubil se stejnou jistotou jako roztříštění planety, ale daleko bolestněji. Byla by to velká špatnost."

Jubal si dal s odpovědí načas. "Jenže synu, nepokoušíš se právě ty o totéž?"

Mike se zatvářil nešťastně. "Snažil jsem se o to, když jsem začínal. Dnes ale dělám něco jiného. Otče, vím, že jsem tě zklamal, když jsem započal se svým dílem."

"Tvoje věc, synu."

"Ano. Jen moje. Každý zlom musím grokovat sám. A ty také... a každý z lidí. Tys Bůh."

"Ten titul přijmout nemohu."

"Nemůžeš ho odmítnout. Tys Bůh a já jsem Bůh a vše, co grokuje, je Bůh, a já jsem vše, čím jsem byl a co jsem viděl, cítil i vyzkoušel. Jsem vše, co grokuji. Otče, viděl jsem hrozivý stav, v němž je tato planeta, a grokoval jsem, třebaže ne v plnosti, že bych jej mohl změnit. To, co jsem se musel naučit, se ve škole nedozvíš; jsem nucen skrývat své učení pod rouškou náboženství - kterým není - a přimět čumily, aby jej ochutnali tím, že v nich vzbudím zvědavost. Zčásti to fungovalo tak, jak jsem předpokládal; sebekázeň byla dostupná každému, nejenom mně, který jsem vyrůstal v hnízdě Mart'anů. Naši bratři si jsou blízcí - viděl jsi sám, když jsi s námi sdílel - a žijí v míru a štěstí bez hořkosti a žárlivosti."

To už je samo o sobě úspěchem. Mužsko-ženskost je ten největší dar, jaký máme - romantická tělesná láska je možná vesmírným unikátem. Je-li tomu tak, pak je vesmír chudším místem, než se zdá... a já mlhavě grokuji, že My, kdo jsme Bůh, tento drahocenný dar zachráníme a rozšíříme dál. Spojení těl a splynutí duší ve sdílené extázi, dávání, braní, rozkoš, kterou nalézáme jeden v druhém: nic takového na Marsu nenajdeš. A to je ten zdroj, jak v plnosti grokuji, který činí tuto planetu tak bohatou a nádhernou. Dokud však člověk - ať muž nebo žena - nevychutná tuto krásu ve vzájemném blaženství duší, spjatých stejně těsně jako těla, pak je ten člověk stále osamělý a tak panenský, jako kdyby dosud nikdy nekopuloval. Grokuji však, že tys ji už vychutnal; tvé zdráhání oddat se jen části oné rozkoše to dokazuje... a navíc to vím přímo. Ty grokujete. Vždycky jsi grokoval, a to i když jsi neznal jazyk grokování. Dawn říkala, žeš byl v její mysli stejně hluboko jako v jejím těle."

"Ehm... ta dáma přehání."

"Pro Dawn je nemožné o těchto věcech hovořit jinak než správně. A navíc - odpusť - jsme tam byli také. V její mysli, ne v tvé... a i tys tam byl a sdílel jsi s námi."

Jubal spolkl vyznání, že to bylo v jeho životě poprvé, kdy cítil, že by dokázal číst lidské mysli... ne však myšlenky, ale emoce. Že teď beze stopy hořkostí lituje, že není o půl století mladší - neboť by patrně zbavil Dawn přídomku slečna a přes šrámy na duši by směle riskoval další manželství. Že by uplynulou noc nevyměnil ani za celá léta života, který mu ještě zbývá. Mike měl v podstatě pravdu.

"Pokračujte, pane."

"Tak by mělo sexuální spojení vypadat. Jenže, jak jsem postupně grokoval, vypadá tak velmi zřídk. Namísto toho se často stává aktem provozovaným mechanicky a bez zájmu, znásilněním a koketní hrou o nic lepší než ruleta, jen méně poctivou; prostitucí, dobrovolným i nedobrovolným celibátem, strachem a vinou, nenávistí a násilím provozovaným dětmi, vychovávanými v názorech, že sex je špatný a ostudný a zvířecí a že je to něco, co je nutno tajit a přijímat s nedůvěrou. Tu kouzelnou, dokonalou věc, mužsko-ženskost, obračejí lidé vzhůru nohama a naruby a činí z ní utrpení."

A každá z těchto špatných věcí je nevyhnutelným důsledkem žárlivosti. Jubale, já tomu nemohl uvěřit."

Dodnes negrokuji žárlivost v plnosti, připadá mi jako něco duševně nenormálního. Když jsem poprvé zjistil, co je to extáze, toužil jsem ji sdílet, sdílet se všemi vodními bratry - přímo s ženskými bratry, nepřímě s mužskými - tím, že je vyzvu, aby se připojili k našemu sdílení. Nikdy mě nenapadlo, že bych si ten nikdy nevysychající pramen radosti mohl nechat pro sebe - a i jen pouhé pomyšlení na něco podobného mne naplňuje hrůzou. A zcela nevyhnutelným důsledkem je to, že jsem ani v nejmenším nezatoužil pokoušet se o ten zázrak s někým, koho jsem dosud nehýčkal a komu nedůvěřuji. Jubale, jsem dokonce fyzicky neschopen milovat se s ženou, která se mnou nesdílela vodu. A tak je to s celým Hnízdem. Dokud duše nesplynou tak jako maso, trpíme všichni psychickou impotencí."

Jubal pochmurně přemýšlel o tom, že je to skvělý systém - pro anděly -, když tu na soukromou přistávací plochu dosedl vůz a projel jí před Jubalem napříč. Obrátil hlavu, aby je sledoval, ale vůz zmizel.

"Nějaké potíže?" nadhodil.

"Ne," ujistil ho Mike. "Začínají tušit, že jsme tady - tedy spíš že jsem tu já; ostatní jsou považováni za mrtvé. Myslím členové Nejvnitřnějšího chrámu. Ostatní Kruhy nechali na pokoji..." zazubil se. "Mohli bychom tyhle pokoje pronajmout za výhodnou cenu; město se začíná plnit údernými jednotkami biskupa Shorta."

"Není už pomalu čas přestěhovat se jinam?"

"Jubale, neměj strach. To auto nebude mít příležitost podat zprávu, dokonce ani zapnout vysílačku. Já jsem na stráž. Jde to zcela hladce, když už se Jill zbavila těch svých iluzí o tom, že je špatné rozpojit osoby, v nichž špatnost sídlí. Musel jsem v té době používat hodně komplikované triky, abych nás ochránil. Jill už však ví, že zasáhnu jen tehdy, když je plnost grokována." Muž z Marsu se zašklebil jako malý kluk. "Včera v noci mi pomáhala se sekernickou prací... a to nebylo poprvé."

"S jakou prací?"

"Ale, jen s takovým dočištěním po tom bourání vězení. Pár lidí jsem nemohl jednoduše nechat jít; byli zkažení. Zbavil jsem se jich tedy ještě dřív, než jsem se zbavil mříží a dveří. Celé měsíce jsem pomalu grokoval celé tohle město... a zjistil jsem, že zdaleka ne všechna zdejší špatnost tkví ve vězení. Čekal jsem, vytvářel si seznam, u každého z nich jsem se přesvědčil, že plnost již nastala. A tak, když teď opouštíme město, nikdo z nich už nežije. Byli rozpojeni a posláni na konec fronty, aby to zkusili znovu. Mimochodem, bylo to právě toto grokování, které pomohlo Jill změnit názor od zdráhání k naprostému souhlasu. Konečně v plnosti grokovala, že zabít člověka je nemožné - neděláme víc než rozhodčí, který vyloučí hráče za "nedovolenou hrubost"."

"Nebojíš se hrát si na Boha, mládenče?"

Mike se zašklebil s nestydatým veselím. "Já jsem Bůh. Tys Bůh... a každý z těch chlápků, které jsem odstranil, je taky Bůh. Jubale, říká se, že Bohu neunikne ani smrt jednoho vrahce. A je to pravda. Avšak nejvěrnější překlad do srozumitelného jazyka je ten, že Bohu nemůže smrt vrahce uniknout, protože vrahce je Bůh. A když vrahce zakousne kočka, oba jsou Bůh a řídí se Božími myšlenkami."

Nad plošinou se přehnalo a zmizelo další auto. Jubal to nekomentoval. "Kolik lidí jsi včera v noci vyloučil ze hry?"

"No, tak kolem čtyř set padesáti - nepočítal jsem je. Tohle je dost velké město. Teď se z něj na nějakou dobu stane neobvykle slušné město. Samozřejmě nebude vyléčené - není jiné léčby než sebekázně." Mike se zdál být nešťastný. "A na to se tě právě musím zeptat, otče. Obávám se, že jsem naše bratry zavedl na scestí."

"Jak, Miku?"

"Jsou příliš optimističtí. Vidí, jak dobře to u nás funguje, jak jsou šťastní, zdraví a silní, a jsou si vědomi, jak hluboce milujeme jeden druhého. Myslí si, že grokují, že je jen otázkou času, kdy takového krásna dosáhne celá lidská rasa. Ne, ovšemže ne zítra - mnozí grokují, že pro takový úkol budou dva tisíce let pouhým zlomkem stanoveného času. Ale časem že k tomu dojde."

Zpočátku jsem se to domníval taky, Jubale. A v tom přesvědčení jsem je utvrzoval. Jenže mi unikla klíčová věc:

Lidé nejsou Mart'ani.

Dělal jsem tu chybu znovu a znovu; pokaždé jsem se opravil... a udělal ji zas. Co funguje u Mart'anů,

nemusí nezbytně fungovat i u nás. Ano, logika pojmů, které lze vyjádřit pouze v marťanštině, skutečně funguje u obou ras. Logika je neměnná... ale vstupní data se liší. I výsledky jsou tedy rozdílné.

Nedokázal jsem pochopit, že lidé jsou hladoví, a nikdo z nich přitom není ochoten dobrovolně se nabídnout jako potrava pro ostatní... na Marsu je to samozřejmé - a navíc čest. Nechápal jsem také, proč si tak ceníte děti. Na Marsu by naše dvě děvčátka byla vyhozena před práh domu, aby žila, či zemřela - a devět z deseti nymf hned první sezónu hyne. Má logika byla správná, ale špatně jsem vyhodnotil vstupní údaje: zde spolu nesoutěží děti, ale dospělí, zatímco na Marsu dospělí nikdy nesoutěží, neboť jsou vytrženi už jako děti. Ale tak či onak, k soutěžení a třídění dochází... nebo to jde s rasou z kopce.

Ať už jsem však dělal chybu, nebo ne, když jsem se snažil odstranit soutěžení, začal jsem později grokovat, že mi to lidská rasa nedovolí."

Do pokoje vstrčil hlavu Duke. "Miku? Díval ses ven? Kolem hotelu se srocuje dav."

"Já vím," pokývl Mike. "Vyříd' ostatním, že čekání ještě nebylo naplněno." Obrátil se zpět k Jubalovi. "Tys Bůh! To není vyjádření veselí či naděje, Jubale. Je to výzva - až nestydatě otevřený předpoklad osobní zodpovědnosti." Mike posmutněl. "Jenomže tomuto výkladu jsem jen zřídka dělal reklamu. Velmi málo lidí, jen těch pár bratrů, co jsou tu s námi, mi porozumělo a přijalo i hořkou část spolu se sladkou - obstálo a vypilo ji - grokovalo. Ostatní, stovky a tisíce dalších - buď trvalo na tom, že ji dostanou jako odměnu bez boje - ,obrácením na víru', nebo ji ignorovali. Bez ohledu na to, co jsem řekl, trvali na pojmu Boha jako čehosi mimo nás.

Čehosi, co překypuje touhou přitisknout každého líného pitomce na svá prsa a starat se o něj.

Zjištění, že je na nich, aby vyvíjeli nějaké úsilí... a že potíž, s níž se potýkají, je jejich vlastní jednání... je věcí, kterou nemohou nebo nechťejí akceptovat."

Muž z Marsu potřásl hlavou. "Mé chyby o tolik převýšily mé úspěchy, že dnes přemýšlím, zda nejdu špatným směrem - a zda se tato rasa nemusí rozštěpit v nenávisti jednoho proti druhému, v rozbrojích, nepřestávajícím neštěstí a válčení... prostě jen proto, aby došlo k třídění, jímž musí projít každá rasa. Řekneš mi, otče? Musíš mi říci."

"Miku, co tě kčertu vede k domněnce, že jsem neomylný?"

"Možná nejsi. Ale pokaždé, když jsem něco potřeboval vědět, vždycky jsi mi dokázal poradit - a plnost pokaždé prokázala, že jsi mluvil správně."

"Hergot, já odmítám takovéhle zbožnění! Ale jednu věc opravdu vím, synu! Vždycky jsi každému zdůrazňoval, aby nikdy nepospíchal - čekání se naplní, tak to vždy říkáš."

"To je pravda."

"A teď porušuješ svůj vlastní zákon. Čekal jsi jen krátce - jen zlomek vteřiny, bráno podle marťanských měřítek - a už se chystáš hodit do ringu ručník. Dokázal jsi, že tvůj systém funguje v malých skupinách - a mě těší, že to mohu potvrdit; ještě nikdy jsem neviděl tak šťastné, zdravé a veselé lidi. Za tak krátkou dobu, kterou jsi tomu věnoval, ti to jako výsledek musí stačit. Přijď zas, až budeš mít tisíckrát tolik lidí než dnes, pracovitých, šťastných a prostých vši žárlivosti. Pak to probereme znovu. Platí?"

"Hovoříš správně, otče."

"Ještě jsem neskončil. Rozčiloval ses, že se ti nepodařilo získat devadesát devět lidí ze sta, a že proto se lidská rasa není schopna zbavit svých současných nešvarů a zanikne. Ale krucinál, hochu, vždyť ty provádíš onu selekci a očistu - nebo ji spíš dělají tvé chyby, tím, že se ti vymknou z ruky... Měl jsi v úmyslu zrušit peníze a vlastnictví?"

"Vůbec ne! Uvnitř Hnízda je nepotřebujeme, ale -"

"Ve fungující rodině taky zapotřebí nejsou. Ale potřebuješ je mimo ni, abys mohl obchodovat s ostatními lidmi. Sam mi tvrdil, že naši bratři, místo aby se stáhli ze světa, vydělávají peníze daleko úspěšněji než dřív. Je to pravda?"

"To ano. Jakmile jednou grokuješ, je vydělávání peněz prosté."

"Právě jsi vymyslel nový bonmot: 'Požehnáno budiž bohatství duše, protože může vydělat prachy.' Jak si naši lidé vedou na jiných polích? Líp, nebo hůř než je průměr?"

"Ovšemže líp. Víš, Jubale, to není žádná víra; sebekázeň je prostě metoda, která zefektivňuje

fungování čehokoli."

"Odpověděl sis sám, synu. Jestli je pravda vše, co jsi řekl - a já tu nejsem proto, abych to posuzoval; jen se ptám a ty mi odpovídáš -, pak soutěžení zdaleka není odstraněno. Naopak, je daleko tvrdší než předtím. Pokud je schopná vaše myšlenka přijmout alespoň jedna tisícina populace, pak vaším úkolem nebude nic víc než jim je ukázat - a během pár generací ti hloupí vymřou a ti sebeukáznění zdědí Zemi. Až k tomu dojde, za tisíc či za deset tisíc let - pak bude čas postarat se o nějakou novou překážku, která by lidstvo přiměla skočit ještě výš. Ale neklesej na duchu proto, že se ti přes noc podařilo změnit v anděly jen hrstku lidí. Čekal jsem, že nezměníš nikoho. Myslel jsem si, že ze sebe jenom uděláš hlupáka, protože si hraješ na kazatele."

Mike si povzdechl a usmál se. "Už jsem si to začínal myslet taky - a bál jsem se, že vedu své bratry do záhuby."

"Škoda žeš ten svůj kult nenazval "Páchnoucí dech vesmíru" nebo nějak podobně. Ale na jménu nezáleží. Pokud máš pravdu, můžeš to prokázat. Mluvením to nepůjde. Ukaž jim to."

Mike neodpověděl. Víčka mu spadla, tvář ztratila výraz a Mike ztichl. Jubal se znepokojeně zavrtěl. Vyčítal si, že řekl příliš mnoho a vechal toho hocha do tranzu.

Pak se Mikovy oči opět otevřely a chlapec se vesele zašklebil. "Našels mi novou cestu, otče. Jsem připraven jim to ukázat - grokuji plnost." Muž z Marsu vstal. "Čekání je u konce."

XXXVII.

JUBAL A MUŽ Z MARSU SE PROCHÁZELI po místnosti s velkým stereotankem. Celé hnízdo se shromáždilo, aby se dívalo do promítacího prostoru. Vlnil se v něm nepokojný a tlačící se dav, nepříliš důsledně zadržovaný policisty. Mike se na něj podíval a na jeho tváři se usídlil výraz klidného štěstí. "Přicházejí. Teď nastala plnost." Pocit extatického očekávání, který Jubal pocíťoval od svého příjezdu, mohutně vzrostl, ale nikdo se nepohnul.

"Je to pořádně veliký zlom, miláčku," souhlasila Jill.

"A už se láme," dodala Patty.

"Měl bych se na to radši obléknout," usoudil Mike. "Nemám tu někde nějaké šaty? Patty?"

"Hned to bude, Michaela."

Jubal nakrčil nos. "Synu, ta masa venku vypadá ošklivě. Jsi si jist, že je ten správný okamžik, aby ses s nimi šel vypořádat?"

"Ale jistě," pokývl Mike. "Přišli se na mne podívat... tak tedy půjdu dolů, abych se s nimi setkal." Odmlčel se, než se mu šaty přetáhly přes hlavu. Oblečen byl bleskově a pomoc několika žen byla téměř zbytečná - každá součást oděvu jako by věděla, kam má jít a jak se navléknout. "Tohle povolání má i své závazky, nejen privilegia - hvězda musí být připravená jít kdykoli na scénu... grokujete mne? Diváci mne očekávají."

Duke poznamenal, "Mike ví, co dělá, šéfe."

"No... já masám nevěřím."

"V tom davu jsou povětšinou zvědavci, vždycky je to tak. Jo, je tam pár fosteritů a závistivců - ale Mike si dokáže poradit s každým davem. Uvidíte. Nemám pravdu, Miku?"

"Přéěsně, Kanibale. Zabrzdím ve zlomu a pak jim zahraju představení. Kde mám klobouk? Nemůžu jít v poledne ven bez klobouku." Drahý panamák se sportovně barevným okrajem doklouzal k němu a usadil se mu na hlavě. Ležérním gestem si ohrnul střechu. "Tak! Nejsem fešák?" Byl oblečen ve svém obvyklém civilu, který používal pro obřady s lidmi zvenčí - elegantním, dobře ušitým bílým obleku, z něhož vykukovala sněhobílá košile a luxusní široká vázanka, lesknoucí se na denním světle.

"Už ti chybí jen obchodnický kufřík," poznamenal Ben.

"Grokujete, že ho potřebuji? Pat, máme nějaký?"

Jill udělala krok směrem k němu. "Ben si dělá legraci, drahý. Vypadáš naprosto perfektně." Urovnala mu vázanku a políbila jej. "Běž k nim promluvit."

"Už běžím. Je čas na zlom. Anne? Duku?"

"Jsme připraveni, Miku." Anne byla zahalena do bílého pláště Svědka a vyzařovala z ní důstojnost. Duke byl jejím pravým opakem: nedbalé odění, zapálená cigareta visící z koutku úst a starý klobouk, postrčeny do týla, za jehož stuhou byla zastrčena karta s nápisem TISK. Ověšen byl kamerami a podobným nádobíčkem.

Zamířili do haly, společné všem čtyřem apartmá. Doprovázel je pouze Jubal; všichni ostatní, víc než třicet lidí, stáli kolem velkého stera. Ve dveřích se Mike zastavil. Před nimi stál stůl se džbánem vody, sklenicemi, mísou ovoce a nožem na jeho krájení. "Dál už radši nechod'," poradil Jubalovi, "jinak tě bude muset nazpátek provést Patty. Je tu spousta jejích mazlíčků."

Mike nalil sklenici vody a část jí upil. "Při kázání vysychá v krku." Podal sklenku Anne, vzal nůž a ukrojil si kousek jablka.

Jubal měl dojem, že si Mike užil jeden z prstů. . . ale Duke jeho pozornost odvrátil tím, že mu podal sklenici. Mikova ruka nekrvácěla a Jubal už si přece jen trochu zvykl na eskamotérské kousky svých bratrů. Přijal sklenici a usrl z ní. Zjistil přitom, že i on má pěkně vyschlo v hrdle.

Mike mu sevřel paži a usmál se. "Přestaň si dělat starosti. Potrvá to jen pár minut. Uvidíme se později, otče." Vyšli ven mezi hlídajícími kobrai a dveře se zavřely. Jubal se vrátil k ostatním do pokoje, stále svíraje sklenici. Někdo si ji od něj vzal; nevšiml si toho, neboť byl soustředěn na děj ve stereotanku.

Dav jako by zhoustl. Vlnil se na místě, zadržován policisty, ozbrojenými pouze obušky. Tu a tam se ozvalo pár výkřiků, ale jinak se dav omezoval na nelokalizovatelné mumláni.

"Kde jsou teď, Patty?" zeptal se kdosi.

"Právě vystoupili z potrubí. Michael jde trošku napřed, Duke se zastavil, aby zachytil Anne. Vcházejí do vstupní haly. Michael byl zpozorován, fotografují ho."

Prostor v tanku vyplnila ohromná hlava a ramena bodrého hlasatele: "Tady je NWNW, náš mobilní štáb je zase v centru dění v pravém okamžiku - zdraví vás váš komentátor Prima Dovolenka. Právě jsme zjistili, že falešný mesiáš, někdy také známý jako Muž z Marsu, se vyplížil ze svého úkrytu v hotelovém pokoji zde v nádherném St. Petersburgu, v městě, jež má zajisté pro turisty všech pět pé! Smith se očividně hodlá vzdát městským úřadům. Včera si vyboural cestu z vězení, přičemž použil vysoce brizantních trhavin, jež mu tam propašovali jeho fanatičtí přívrženci. Zdá se ale, že neprodyšný kordon, kterým je město obklopeno, je nad jeho síly. Dosud si však nejsme jisti - opakují, nejsme si jisti - zůstaňte tedy naladěni u stanice, která vám dá nejvíce. A nyní vzkaz od vašeho místního sponzora, který vám poskytuje tyhle skvělé zprávy z bitevní vřavy -"

"Díky vám, Prima Dovolenko, a všechno nejlepší těm, kdo se na nás dívají přes NWNW. Jaká je cena ráje? Úžasné nízká! Přijďte se sami přesvědčit na Elysejská pole, právě otevřená jako letoviště pro omezený okruh zákazníků. Země vyrvaná teplým vodám slavného Mexického zálivu. Každý její lot je zaručeně o osmnáct palců nad nejvyšším bodem přílivu a nepožadujeme velkou zálohu - ach, ach, to až potom, přátelé - teď zavolejte Záliv devět dva osm dva osm!"

"A já děkuju vám, Jicku Morrisi a objevitelé Elysejských polí! Myslím, že pro vás něco máme, lidičky! Ano, pánové a dámy, už to tak bude -"

("Vycházejí z hlavního vchodu," informovala tiše Patty. "Dav si ještě Mika nevšiml.")

"Možná ještě ne... ale už brzo. Díváte se právě na hlavní vchod velkolepého hotelu Sans Souci, perly Zálivu, jehož vedení nemá naprosto nic společného s tímto psancem a podle zprávy, kterou právě vydal policejní šéf Davis, po celou dobu spolupracuje s místními úřady. A zatímco čekáme, co se bude dít, jen krátké shrnutí podivné kariéry této pololidské nestvůry, vychované na Marsu -"

Přímý přenos byl vystřídán krátkými střihy z archivu; objevil se dávný výbuch Posla, Vítěz vznášející se bez zjevné námahy tiše vzhůru (hnaný motory Lyle), Mart'ané na Marsu, triumfální návrat Vítěze, kratičký výjev z prvního, zfalšovaného interview s Mužem z Marsu ("Co si myslíš o pozemských děvčatech?" ... "Júúú!"), ještě kratší šot z konference v Paláci exekutivy a udělení doktorátu filozofie, to vše se stručným komentářem.

"Vidíš něco, Patty?"

"Michael stojí na vrcholu schodiště a dav je od něj přinejmenším sto yardů; na pozemek hotelu jej nepustili. Duke natočil nějaké záběry a Mike čeká, až vymění čočky na kameře. Nespěchají."

Prima Dovolenka pokračoval dál, zatímco kamera zabírala v polodetailu čekající zástup: "Abyste

rozuměli, přátelé, toto báječné shromáždění má dnes ojedinělý cíl. Stalo se tu cosi mimořádného a tito lidé dnes nemají náladu na žerty. Kdosi hrubě porušil jejich zákony a pohrdá zdejšími bezpečnostními silami. Jsou rozzlobeni a mají na to právo. Fanatičtí přívrženci tohoto údajného antikrista se nezastaví před ničím, aby v nastalém zmatku pomohli svému vůdci uprchnout před stahující se sítí spravedlnosti. Může se stát cokoli - cokoli!"

Komentátor zvýšil hlas: "Ano, už vychází - a kráčí k lidem!" Scéna se změnila; Mike se teď blížil přímo ke kameře. Anne a Duke šli za ním a zaostávali stále víc. "Už je to tady! Už je to tady! Blíží se vrchol dramatu!"

Mike pokračoval v neuspěchané chůzi k davu, až se v tanku tyčil v životní velikosti, jako by byl v salonku se svými vodními bratry. Zastavil na kraji trávníku před hotelem, pár stop od lidí. "Volali jste mne?"

Odpověď mu bylo mručení.

V tom okamžiku slunce vykouklo za jedním z mraků, které pokrývaly oblohu, a proud světla zasáhl Mika.

Jeho šaty zmizely. Stál tam před nimi, nádherně mladý, oděný jen ve své kráse - kráse, z níž Jubala bodlo u srdce. Pomyslel si, že takový pohled by pohnul i samého Michelangela, aby slezl ze svého lešení a zvěčnil jej pro budoucí generace. Mike mírně pronesl: "Podívejte se na mne. Jsem synem člověka."

Výjev byl nahrazen desetisekundovým šotem - řadou kankánových tanečnic, které zpívaly:

"Perte, dámy, saky paky,
v nejjemnějších bublinách.
"Mýdlo lásky" šetří ruce,
špína je pryč, žádný strach!"

Tank se naplnil mýdlovou pěnou, z níž zvonil dívčí smích. Obraz se vrátil k přímému přenosu:

"Bůh tě zatrat'!" Kus cihly zasáhl Mika do žeber. Obrátil se tváří k útočníkovi. "Ale ty sám jsi Bůh. Můžeš zatratit jen sám sebe... a nikdy neunikneš svému já."

"Rouhači!" Kámen jej udeřil do levého oka. Vytryskla krev.

Mike klidně pronesl: "Bojuješ-li se mnou, bojuješ tím sám se sebou... neboť tys Bůh... a já jsem Bůh... a vše, co grokuje, je Bůh - žádný jiný Bůh není."

Utrpěl dalších několik ran kameny a začal krváčet na více místech.

"Poslyšte Pravdu. Nemáte zapotřebí nenávisti, boje ani strachu. Nabízím vám vodu života -" zničehonic se v jeho ruce octl pohár vody, jiskřící v záři slunečních paprsků, "- a můžete ji sdílet, kdykoli si to budete přát... a kráčet společně v míru, lásce a štěstí."

Do sklenice narazil kámen a roztříštil ji. Jiný jej udeřil do úst.

Usmál se na ně rozbitými a krvácejícími rty, pohlížeje přímo do kamery s výrazem bolestné a láskyplné touhy. Jakési spiknutí slunce a sterea mu kolem hlavy vykouzlilo zlatou svatozář. "Ach moji bratři, jak vás miluji! Pijte zhluboka. Sdílejte a sbližujte se bez konce. Tys Bůh."

Jubal jeho slova šeptem opakoval. Následoval pětivteřinový střih. "Jeskyně Cahuenga! Noční klub s pravým smogem z Los Angeles. Každý den dovážíme čerstvý. Šest exotických tanečnic."

"Zlynčujte ho! Dejte tomu parchantovi konopnou kravatu!" Z bezprostřední blízkosti vypálila brokovnice. Mikova pravá paže, zasažená hrubými broky, odpadla v lokti a pomalým letem se snesla mezi chladivá stébla trávníku, s dlaní nataženou, jako by je zvala.

"Napal to do něj ještě z druhý hlavně, Shortie - a líp miř!" Dav se rozchechtal a tleskal. Cihla rozdrtila Mikův nos a sprška nových kamenů mu na hlavě vytvořila krvavou korunu.

"Pravda je prostá, ale Lidská cesta k ní obtížná. Nejprve se musíte naučit ovládat své já. Zbytek už půjde snadno. Požehnaný je ten, kdo se zná a ovládá se, neboť jeho je svět a láska a štěstí a mír kráčí s ním, ať zamíří kamkoli."

Zazněla další rána z brokovnice a dva další výstřely. Jedna kulka ráže pětáctýřicet trefila Mika nedaleko srdce, přičemž mu roztříštila šesté žebro a část hrudní kosti a vyrvala do těla velikou ránu. Hrubé broky a druhá kulka mu proletěly levou holenní kostí pět palců pod čěškou a zanechaly za sebou

lýtkovou kost, visící v nepřírozeném úhlu. Zlomené konce kosti zasvítily bělobou na žlutorudém pozadí rány.

Mike lehce zavrával a zasmál se, pokračoval však v mluvení a jeho slova zněla jasně a beze spěchu. "Tys Bůh. Věz toto a Cesta je ti otevřena."

"Bůh ho zatrat' - zastavme to braní Jeho jména do úst nadarmo!" - "Pojďte, chlapi! Dorazme ho!" Masa vyrazila vpřed, vedená chlapíkem ozbrojeným velkým klackem, a zahrnula Mika přívalem ran kameny a pěstmi.

Když klesl na zem, změnil se údery pěstí v kopance. Mluvil dál, zatímco jej kopali do žeber, drtili jeho zlatavé tělo, lámali mu kosti a rvali uši. Nakonec kdosi zařval, "Uhněte stranou, ať ho můžem polejt benzinem!"

Lůza se na okamžik stáhla a kamera zabrala v detailu obličej a ramena oběti. Muž z Marsu se usmál na své bratry, a pronesl ještě jednou, tiše, ale zřetelně: "Miluji vás." Neopatrná kobyłka přistála, bzučíc, na trávníku několik palců od jeho tváře. Mike obrátil hlavu a pohlédl na tvora, který ho upřeně sledoval. "Tys Bůh," vydechl šťastně a rozpojil se.

XXXVIII.

VYŠLEHLÝ PLAMENY a valící se kouř zaplnil tank. "Páni!" pronesla Patty s úctou. "To bylo nejlepší závěrečné vystoupení všech dob."

"To ano," přitakala nezaujatě Becky, "dokonce samotnému profesorovi by se o něčem takovém ani nesnilo."

Van Tromp poznamenal velice tiše, očividně sám pro sebe: "Mělo to styl. Ten chlapec skončil opravdu stylově a s elegancí."

Jubal se rozhlédl po ostatních. Je snad jediný, kdo tu něco cítí? Jill a Dawn seděly vedle sebe a objímaly se kolem ramen - ale to dělaly vždy, když byly spolu. Nikdo se nezdál být rozrušen. Dokonce i Dorcas měla suché oči a tvářila se klidně. Peklo v tanku vystřídal usměvavý Prima Dovolenka a zahlaholil, "A teď, lidičky, pár chvil pro naše přátele na Elysejských polích, kteří se tak velkoryse vzdali svých -" Patty jej vypnula.

"Anne a Duke se vracejí," ohlásila. "Provedu je přes halu a půjdeme se naobědvat." Začala se zvedat k odchodu.

Jubal ji zarazil. "Patty? Ty jsi věděla, k čemu se Mike chystá?"

Otázka ji zjevně udivila. "Já? Ovšemže ne, Jubale. Bylo nezbytné čekat do plnosti. Mike není mrtev. Jak by mohl být mrtev, když nikoho nelze zabít? Ani nemůže být vzat těm, kdo jej už grokovali. Tys Bůh."

"Tys Bůh," opakoval hluše.

"Tak je to lepší. Pojd' si sednout ke mně a k Dawn. Vezmeme tě mezi sebe."

"Ne. Ne, jen mě nechte být." Odpotácel se do svého pokoje, zavřel na závoru a těžce se natáhl na postel, svíraje křečovitě oběma rukama pelest. Můj synu, ach můj synu! Kéž bych byl zemřel místo tebe! Měl tolik věcí, pro něž bylo zapotřebí žít... a jeden starý hlupák, k němuž choval příliš mnoho respektu, si pustí hubu na špacír a dožene ho k nesmyslné a kruté smrti. Kdyby jim byl Mike dal něco významného jako třeba stereo nebo bingo - jenže on jim dal Pravdu. Nebo aspoň její kus. A koho zajímá Pravda? Uprostřed svých vzlyků se hořce zasmál.

Po nějaké době potlačil obojí, smích i vzlyky, a jal se hrabat ve svém zavazadle. To, co hledal, s sebou nosil v balíčku s hygienickými potřebami od chvíle, kdy mu Douglasův záchvat mrtvice připomněl lidskou pomíjejícnost.

Ted' přišel jeho záchvat a on jej nedokázal snést. Naordinoval si tři tablety, aby vše proběhlo rychle a jistě, zapil je vodou a lehl si do postele. Zakrátko bolest odezněla.

Z veliké dálky k němu dolehl onen hlas. "Jubale -"

"Odpočívám. Nerušit."

"Jubale! Otče, prosím tě!"

"Hm... ano, Miku? Copak je?"

"Vstaň! Plnost ještě nenastala. Pomohu ti."

Jubal vzdychl. "Okej, Miku." Nechal se dovést do koupelny, nechal si podržet hlavu během zvracení, vzal si sklenku s vodou a vypláchl si ústa.

"Už je to v pořádku?"

"Ano, synu. Díky."

"Musíme ještě zařídit pár věcí. Miluji tě, otče. Tys Bůh."

"Miluju tě, Miku. Tys Bůh." Jubal se ještě chvilku potloukal po pokoji, upravil si svůj zevnějšek do přijatelné formy, převlékl se, dal si jednu rychlou brandy, aby spláchl tu lehce nahořklou chuť, která mu ještě zůstala v žaludku, a vyšel z místnosti, aby se připojil k ostatním.

V místnosti s ukecanou bednou byla jen Patty. Přístroj byl vypnutý. Zvedla hlavu. "Dáš si něco k obědu, Jubale?"

"Ano, díky."

Vstala a šla k němu. "To je dobře. Obávám se, že většina ostatních se najedla a rozprchla se, ale každý z nich ti u mne nechal pusu. Tady je máš v hromadném balení." Podařilo se jí předat mu v plnosti veškerou lásku, která jí byla pro Jubala svěřena, a stmelit ji v kompaktní celek láskou vlastní. Jubal cítil, že se po polibku cítí o mnoho silnější; poté, co sdílel Patinu vyrovnanost a schopnost přijmout události světa, zmizela i poslední stopa hořkosti.

"Pojďme do kuchyně," navrhla. "Tony odešel stejně jako většina ostatních - a máme tedy v kuchyni volno, i když jeho vrčení nikdy nikoho z kuchyně nevyhnalo." Zastavila se a pokoušela se podívat se na vlastní záda. "Nemění se trochu ten závěrečný obrázek? Možná je trošičku víc nejasný?"

Jubal vážně souhlasil. Žádný rozdíl neviděl... Nechtěl však brát Patty její libůstky. Pokývla. "Čekala jsem to. Vidím všechno - kromě sebe samé. Na svá vlastní záda pořád ještě potřebuju dvě zrcadla. Mike říká, že mé Vidění zvládne zanedlouho i to. Nevadí."

V kuchyni se potloukal ještě dobrý tucet lidí. Někteří seděli u stolu, jiní se pohybovali kolem. U sporáku stál Duke a míchal cosi v malé pánvi. "Ahoj, šéfe. Objednal jsem dvacetimístní autobus. Je to to největší, co dokáže přistát na naší plošince... ale stejně ještě potřebujeme jeden, ne o moc menší, na plenky a Patiny miláčky. Myslíš, že to stačí?"

"Jistě. Všichni jedou domů?" Pokud budou všechny ložnice obsazené, pár lidí může spát v obýváku a porůznu jinde - nocležníků bude tak jak tak dvakrát tolik, než je momentálně v kuchyni. Když už o tom přemýšlí, možná už nebude moci spát sám... Rozhodl se v takovém případě neprotestovat. Je to tak příjemné sdílet postel s jiným teplým tělem, i když člověk nemá v úmyslu vyvíjet nějakou aktivitu. Přisámboh, už skoro zapomněl, jak příjemné to je! Sbližovat se -

"Všichni ne. Tim nás odveze, pak vrátí autobus a pojedje na nějaký čas do Texasu. Kapitána, Beatrix a Svena vysadíme v New Jersey."

Sam zvedl oči od stolu. "Ruth a já musíme zpátky k dětem. A Saul nás doprovodí."

"Nemůžete se cestou stavít na den na dva doma?"

"No, možná ano. Proberu to s Ruth."

"Šéfe," vložil se do toho Duke, "kdy můžem napustit bazén?"

"Nikdy jsme jej nenapouštěli dřív než v dubnu - ale s těmi radiátory to mužem napustit kdykoli." Jubal si vzpomněl ještě na něco. "Ale je docela ošklivo - ještě včera byl venku sníh."

"Šéfe, já ti otevřu oči. Tahle banda se může brouzdat po pás v závěji a ani o tom neví - a plavat dokážou i na ledu. Kromě toho jsou na vyhřívání vody i levnější metody než ty velké olejové radiátory."

"Jubale!"

"Ano, Ruth?"

"Stavíme se - na den, na dva, možná na víc. Děti nás postrádat nebudou - a já nijak neprahnu po mateřské roli, když nemám k ruce Patty; ta totiž mé ratolesti vždycky srovná. Jubale, dokud mě neuvidíš ve vodě, s vlasy rozprostřenými kolem jako závoj - tak jsi mě neviděl doopravdy."

"Už se těším. Mimochodem, kde je Viking s Holanďanem? Beatrix nikdy doma nebyla - přeci nemůžou mít tolik naspěch."

"Já za nimi zajdu, šéfe."

"Patty, vydrží tvoji hadi nějakou chvíli v čistém, teplém sklepě? Než pro ně vybudujem něco lepšího? Nemyslím Buchtičku, to je člověk. Ale kobry by se po domě potloukat nemusely."

"Samozřejmě, Jubale."

"Mmm -" Jubal se rozhlédl kolem sebe. "Dawn, umíš těsnopis?"

"Nepotřebuje to," vysvětlila za ni Anne, "alespoň o nic víc než já."

"Mohlo mě to napadnout. A psát na stroji?"

"Naučím se to, jestli chceš," nabídla Dawn.

"Považuj se za přijatou - alespoň dokud se nenajde nějaké šikovné místo pro velekněžku. Jill, nezapomněli jsme na někoho?"

"Ne, šéfe. Ti ostatní jsou už zvyklí k tobě jezdit kdykoli. Přijedou taky."

"Předpokládal jsem to. Hnízdo číslo dvě je k dispozici, lhostejno kdy a jak." Popošel ke sporáku a podíval se do pánvičky, v níž Duke stále cosi míchal. Vypadalo to jako trocha vývaru. "Hmm... Mike?"

"Jo." Duke nabral trochu na lžici a ochutnal. "Chce to trochu přisolit."

"Ano, Mike vždycky potřeboval trochu přichutit." Jubal si vzal lžici a ochutnal vývar. Duke měl pravdu; chuť byla sladká a trochu soli by to sneslo. "Ale grokujeme jej takového, jaký je. Kdo ještě nesdílel?"

"Jenom ty. Tony mě sem postavil se striktními instrukcemi: neustále míchat, podle potřeby naředit vodou a čekat na tebe. Nepřipálit."

"Tak si vem dva šálky. Budeme jej sdílet a grokovat společně."

"Prima, šéfe." Dva šálky spluly dolů a přistály vedle pánve. "Tohle byl Mikův oblíbený vtip - vždycky přísahal, že mě přežije a naservíruje mne k obědu na Den díkuvzdání. Ale teď mám smůlu - protože jsme se o to vsadili a já nemám od koho dostat výhru."

"Vyhrál jsi stejně jenom omylem. A rozděl to spravedlivě."

Duke poslechl. Jubal zvedl svůj šálek. "Sdílejme!"

"Ať se sbližujeme věčně."

Pomalou pilu vývar, prodlužující své doušky a vychutnávající jeho aroma, přičemž chválili a hýčkali a grokovali dárce. Jubal ke svému překvapení shledal, že je sice zaplaven mohutným přívalem citu, ale tím citem je klidné, vyrovnané štěstí, jež nezanechává slz. Jak nadšené a neohrabané štěně jeho syn byl, když se viděli poprvé... tak dychtivý jim dělat radost, tak naivní ve svých chybičkách - a jak hrdým a mocným se stal, aniž ztratil svou andělskou nevinnost. Konečně tě grokuji, synu - a na tom, co se stalo, bych nezměnil ani čárku!

Patty na něj čekala s obědem; posadil se k němu a jal se hladově krmit s pocitem, že od snídaně už muselo uplynout několik dní. Sam právě říkal: "Povídal jsem Saulovi, že negrokuji potřebu nějakých změn v plánech. Budeme pokračovat tak jako dřív. Pokud máš to správné zboží, obchod vzkvétá, i když zakladatel odešel."

"Já jsem nic nenamítal," bránil se Saul. "Ty a Ruth založíte další chrám - a my si založíme své. Budeme však muset nějaký čas počkat, než na to nahromadíme kapitál. Tohle nejsou boží muka ani věc, kterou můžeš nastěhovat do pronajatého krámu; potřebuješ patra, pódium, sály, vybavení. To znamená peníze - ani nemluvě o tom, že musíme zaplatit aspoň roční stáž na Marsu pro Stinkyho a Maryam... a to není důležité o nic méně."

"No dobře! Kdo se hádá? Čekáme na plnost... a potom pokračujeme v cestě."

Jubal se vmísil do hovoru. "Peníze nejsou problém."

"Jak to, Jubale?"

"Jako právník bych to neměl říkat... ale jako vodní bratr dělám to, co grokuju za vhodné. Okamžik. - Anne?"

"Ano, šéfe."

"Kup to místo. To, kde ukamenovali Mika. Bude dobře, když to vezmeš i s okolím; tak dvě stě stop bude stačit."

"Šéfe, to místo samo je veřejným prostranstvím. Okruh dvě stě stop v průměru odřízne nějakou veřejnou komunikaci a část hotelových pozemků."

"Neodmlouvej."

"Já neodmlouvám. Já jen vysvětluju fakta."

"Je mi líto. Prodají. Silnice se přeloží. Hergot, když se jim náležitě zkroutí ruka, tak nám ten pozemek darují - a o zkroucení se myslím postará Joe Douglas. Zhruba za rok nám Douglas vyreklamuje z márnice to, co z Mika po té chátře zbylo, a na tom místě ho pochováme... Můžete si být jisti, že celé město bude truchlit a ti poldové, kteří ho dneska nechali zabít, budou stát před hrobem v pozoru." Ale co vybrat za náhrobní kámen? Zhroucenou karyatidu? Ne, Mike svůj kámen unesl snadno. Malá mořská víla by byla lepší - ale nikdo by to nepochopil. Možná sochu Mika samého, tak jak byl, když řekl: "Podívejte se na mne. Jsem synem člověka." Pokud to Duke nestihl nafilmovat, New World má záběry určitě, a možná, že existuje - nebo bude existovat - bratr, který má v sobě jiskřičku z Rodina a zhostí se toho úkolu se ctí, aniž jej zpacká.

"Pohřbíme ho tam," pokračoval Jubal nahlas, "jen tak bez rakve a necháme červy a jemný déšť, aby jej grokovali. Grokuju, že by si to tak Mike přál. Anne, jakmile se dostaneme domů, chci mluvit s Joe Douglasem."

"Ano, šéfe. Grokujeme s tebou."

"A teď to ostatní." Informoval je o Mikově závěti. "Takže jak vidíte, každý z vás je přinejmenším milionář - nevím teď kolikanásobný; v poslední době jsem žádné odhady nedělal - ale určitě mnohonásobný, dokonce i po odečtení daní. Je na vás, jak jmění použijete... grokuju však, že ho stejně vložíte do staveb chrámů a podobných věcí. Pokud si ovšem hodláte pořídit třeba jachtu, nikdo vám v tom bránit nebude. A, ano! Joe Douglas bude fungovat i nadále jako správce a je k dispozici pro každého, kdo hodlá nechat svůj kapitál vzkvétat.

Honorář zůstává stejný... ale grokuju, že Joe už dlouho nevydrží, takže spravování padne na Bena Caxtona. Bene?"

Caxton pokrčil rameny. "Může to být klidně na mé jméno. Grokuju, že si najmu opravdového obchodníka. Bude se jmenovat Saul."

"Takže to zůstane v rodině. Bude to nějakou chvíli trvat, ale nikdo se tuhle závěť napadnout neodváží; vyšpekuloval ji totiž Mike. Však uvidíte. Jak rychle odtud můžeme vypadnout? Je zaplacený účet?"

"Jubale," připomněl mu laskavě Ben, "my tenhle hotel vlastníme."

Zanedlouho poté už byli ve vzduchu, aniž je policie obtěžovala; město se uklidnilo tak rychle, jako vzplanulo. Jubal si sedl dopředu ke Stinkymu Mahmoudovi a uvolnil se - neboť zjistil, že není ani nešťastný, ani unavený - ba dokonce ho ani nerozčiluje, že ještě nejsou doma. Diskutoval s Mahmoudem o jeho plánech vyrazit na Mars a naučit se důkladněji marťanštině... ale až za rok - což Jubala potěšilo - protože je nutno nejdřív dokončit slovník, a než Stinky zkontroluje fonetický pravopis, nějaký čas to potrvá.

Jubal si mrzutě postěžoval. "Obávám se, že budu nucen se tu hrůzu naučit taky, jen proto, abych se vůbec s lidmi domluvil."

"Jak grokuješ, bratře."

"Hergot, přece nebudu chodit na pravidelné školní kurzy! Budu se učit tak, jak mi to bude vyhovovat. Ostatně to tak dělám odnepaměti."

Mahmoud se na chvíli odmlčel. "Jubale, třídy a učební rozvrh jsme v Chrámu zavedli proto, že jsme měli na starosti celé skupiny. Ale některým žákům se dostávalo zvláštní péče."

"Přesně to budu potřebovat."

"Například Anne umí daleko víc, než kolik ti předvedla. Má absolutní paměť, takže se učila rovnou mentálním kontaktem od Mika."

"No, já takovou paměť nemám - a Mike už není k mání."

"Mike ne, ale Anne ano. A pokud to Dawn dovolíš, je schopna ti mentální kontakt s Anne zprostředkovat. Na další lekci už Dawn potřebovat nebudeš; Anne už se s tebou spojí sama. Během několika kalendářních dnů budeš myslet v marťanštině. Pravda, podle subjektivního času to bude trvat o mnoho déle, ale kdo by se o to staral?" Mahmoud se na něj potůuchle podíval. "Zahřívací cvičení s Dawn se ti určitě bude líbit."

Jubal se naježil. "Jsi podlý, zlý a chlípny Arab - a navíc jsi mi ukradl jednu z mých nejlepších sekretářek."

"Za což zůstávám navěky tvým dlužníkem. Ale nepřijdeš o ni docela; i ona ti bude dávat lekce. Dokonce na tom trvá."

"Jdi pryč a sedni si někam jinam. Chci přemýšlet."

O něco později Jubal houkl: "Další!"

Dorcas k němu přišla a uvelebila se vedle něj, stenografické nádobíčko v pohotovosti.

Než se pustil do práce, přešel jí pohledem. "Děvče, ty vypadáš ještě šťastněji než kdy jindy. Přímě záříš."

Dorcas zasněně pronesla, "Rozhodla jsem se dát mu jméno Denis."

Jubal kývl. "Vhodné jméno. Velice vhodné." Má vhodný význam, i kdyby si Dorcas nebyla jistá, kdo je otcem, pomyslel si. "Máš náladu na práci?"

"Jasně! Cítím se skvěle."

"Tak začnem. Stereohra. Hrubý nástin. Pracovní název: Mart'an jménem Smith. Úvodní scéna: záběr na zvětšující se Mars s použitím archivních či na objednávku pořízených materiálů, plynulý záběr, pak střih na místo, kde právě přistál Posel - s použitím zmenšeného modelu. Pohled na kosmickou loď ze střední vzdálenosti. Pohybující se Mart'ané, typičtí, archivní záběry, podle potřeby dotočit nové. Detail: Interiér kosmické lodi. Na lékařském lůžku leží žena -"

XXXIX.

O VERDIKTU, který bude vyneseno nad třetí planetou Solu, nikdo nepochyboval. Staří čtvrté planety nebyli vševědoucí a svým způsobem byli stejně provinciální jako lidé. Přestože byla jejich logika nepoměrně dokonalejší než lidská, grokovali podle svých vlastních hodnot, a tak si byli časem jisti nevyléčitelnou "špatností", již v sobě nesly neklidné, neustále spěchající a svárlivé bytosti třetí planety, špatností, která bude vyžadovat vytržidění, jakmile bude grokována, hýčkána a nenáviděna.

Jenže v době, kdy pomalu dozrával čas k akci, začínalo být čím dál nepravděpodobnější, že Staří tu podivně složitou rasu zničit dokážou. Nakonec už bylo nebezpečí tak pranepatrné, že ti, kteří měli třetí planetu na starosti, na ně nepromrhali ani zlomek eónu.

Nepromrhal jej samozřejmě ani Foster. "Digby!"

Jeho asistent zvedl hlavu. "Ano, Fostere?"

"Budu pár eónů pryč; mám speciální úkol. Rád bych tě seznámil s tvým novým nadřízeným." Foster se obrátil k nově příchozímu. "Miku, tohle je archanděl Digby, tvůj asistent. Je obeznámený s chodem ústředí a bude ti zdatným pomocníkem při všech tvých záměrech."

"My to nějak zvládneme," ujistil jej archanděl Michael a podíval se na Digbyho. "Neviděli jsme se už někde?"

"Nevzpomínám si. Ovšem, člověk už toho zažil tolik -" pokrčil rameny.

"To je jedno. Tys Bůh."

"Formality vynechte, prosím," požádal Foster. "Nechávám vám tu řízu práce a nemáte na ni celou věčnost. Jistěže jsi Bůh - ale kdo není?"

Odešel. Mike si posunul svatozář do týla a dal se do díla. Musí uskutečnit tolik změn -

Upozornění:

Všechny postavy, božstva a planety v tomto příběhu jsou vymyšlené. Jakákoli podobnost jmen je náhodná.

- R. A. H.